Iris Murdoch

Vlăstarul cuvintelor

Editura Eminescu

Iris
Murdoch

Vlăstarul cuvintelor

— AUZI, TE-A CĂUTAT O FATĂ DE culoare, absolut fantastică !

— Te-o fi căutat pe tine.

— Nici gînd. M-am oferit eu, dar părea total neinteresată. Zicea că dorește să-l vadă pe domnul Hilary Burde. Asta eram eu.

— Aha ! Oricum, totul părea foarte improbabil. Și a spus ce vrea de la mine ?

— Nu. Apropo, toboganul crematoriului de gunoaie e din nou înfundat.

Cel care mi se adresase era Christopher Cather, chiriașul meu. Ne întîlnirăm întîmplător în stradă, eu întorcîndu-mă de la birou, el întorcîndu-se de la Dumnezeu știe ce ocupație o fi avînd în timpul zilei. Acum eram amîndoi în lift. Liftul în care nu încăpeau decît două persoane și care urca greoi, gemînd a neîncredere. Mai avea și o oglindă lunguiață, menită să intensifice inspecția reciprocă. La Christopher, însă, te uitai cu plăcere.

Am coborît la etajul nostru, adică la patru, unde nările ne fură înțepate de o miasmă ce confirma înfundarea toboganului. Domnul Pellow, un învățător suspendat din învățămînt, se ivi în ușa apartamentului vecin, dar se retrase încet la vederea noastră. Era în căutarea unui partener de beție. Eu și Christopher ne-am făcut că nu-l vedem.

Am intrat în apartamentul nostru. Am ridicat două scrisori care zăceau pe jos. Apoi ne-am despărțit, eu îndreptîndu-mă spre dormitorul meu, și Christopher spre al lui ; am aprins lumina și în fața ochilor mi se înfățișă patul în dezordine, un maldăr de rufărie de corp purtată, și

praful așternut peste vestigiile uitate ale luptei mele cu omenirea. Am înghesuit rufăria murdară sub saltea, apoi am netezit cearșafurile pe deasupra, inhalînd, fără neplăcere, familiarul miros stătut. Draperiile rămăseseră netrase de la plecarea mea zorită de dimineață, încă pe întuneric. Era iarnă : noiembrie cu zori tîrzii, mohoriți, și un vînt rece care plesnea frunzele fleșcăite pe trotuarele ude. Anotimpul care mi se potrivea. Chiar și la patruzeci și unu de ani ți se năluceşte ideea că n-ai să trăiești veșnic. *Adieu, jeunesse.*

„Căminul" meu era un apartament mic, meschin, împuțit, în Bayswater, într-un bloc masiv, pătrat, din cărămidă aparentă, plasat într-o fundătură. Dincolo de fundătură se întindea o stradă zgomotoasă, plină de forfotă, dincolo de stradă se înșirau niște dughene sordide, dincolo de dughene era stația de metrou Bayswater (cu legături pe traseul districtual și pe cel circular), dincolo de care venea stația de metrou Queensway (traseul central), dincolo de care se întindea șoseaua Bayswater, dincolo de care, slavă Domnului, se ivea parcul. Îmi denigrez instinctiv apartamentul ; fără îndoială că meschină și împuțită era viața mea. Ce-i drept însă, și apartamentul era strîmt și întunecos, avînd vedere spre un labirint de scări de incendiu, într-o curte interioară, niciodată însorită. Era alcătuit din trei camere mici : dormitorul meu, cel al lui Christopher și așa-zisul salon, unde Christopher, un adept al vieții la nivelul podelei, cărase de curînd cea mai mare parte din mobila camerei sale, inclusiv patul. Devenind în acest fel de nelocuit, salonul nu era folosit nicicum. În ceea ce mă privea, apartamentul era o simplă *machine à dormir*. Serile nu mi le petreceam niciodată acasă, de parcă locuința ar fi fost bîntuită de duhuri rele. *Week-end*-urile îmi creau mereu probleme. Blestemam ideea săptămînii de lucru de cinci zile. Niciodată nu încercasem să-mi decorez apartamentul, întrucît eram lipsit de gust. Nu-mi doream obiecte personale, nu-mi doream „rafinamente", nimic care să-mi amintească de trecut. În casa mea nu era nimic de îndrăgit.

Am să vi-l înfățișez pe scurt pe Christopher. Chiriașul meu, al cărui tată, înstrăinat de el, era avocat pledant în Essex, avea la vremea aceea 23 de ani și un trecut glorios. Era un bărbat frumos, care sucise multe capete, inclusiv unele din paginile ce vor urma. Înalt și foarte subțire, cu o coamă de păr blond, încîlcit, care-i cădea pe umeri, și o

față îngustă, de paloarea proprie tenurilor luminoase. Vara, fața i se acoperea de pistrui. Avea ochii de un albastru atît de pal, încît i-ar fi dat un aer de slăbiciune dacă n-ar fi fost contracarați de nasul impunător și drept. Era grațios, a-l avea în casă era ca și cum ai fi avut un linx sau un leopard. Purta întotdeauna ceea ce eu aș numi o „îmbrăcăminte fantezi". În calitate de chiriaș era mai mult decît nesatisfăcător, fiind un geniu al parazitismului. Din cînd în cînd lucra, făcînd curățenie în apartamentele altora. Nu-mi dau seama cine puteau fi smintiții care-i dădeau voie lui Christopher să le facă curățenie în apartamente. Gloria trecutului său consta în faptul că, la optsprezece ani, Christopher alcătuise și condusese o formație pop, denumită „Trădarea conțopiștilor", care avusese un scurt dar considerabil succes. Succesul s-a făcut simțit mai cu seamă într-un turneu întreprins în Australia, dar unul dintre cîntecele formației ocupase locul zece în topul pe Anglia. Se numea *Pasărea de apă* și cunoscătorii și-l mai amintesc probabil. Un cîntec despre cineva care părăsea pe altcineva, iar corul cînta „Ține minte, pasăre de apă, du, du, du, pasăre de apă, pasăre de apă, bu, bu, bu," sau ceva în genul ăsta. Formația a făcut o grămadă de bani (care s-au spulberat în vînt lăsînd în urmă doar datorii la impozite), după care s-a dezmembrat. Un membru din grup a rămas la Sydney, altul a plecat în Mexic, al treilea (compozitorul *Păsării de apă)* s-a dedat viciului heroinei și a murit. Christopher s-a reîntors la Londra și, un timp, și-a cîștigat o existență precară „organizînd" spectacole improvizate (taică-său i-a plătit impozitele datorate). După care s-a convertit la budism și s-a dedicat dualității atotstăpînitoare, transcendînd limitele gîndirii conceptuale. Un prieten de-al meu mi l-a hărăzit drept chiriaș, spunîndu-mi : „Din moment ce tot ai nevoie de bani și nu ești niciodată acasă, de ce să nu închiriezi o cameră ?" Christopher îmi datora acum chiria pe șase săptămîni. Cel puțin, respecta regulile impuse de mine : nu pick-up, nu dame, nu mai mult de trei musafiri odată, nu șocolată în casă, nu discuții despre probleme sexuale de față cu mine etc. etc. Prezența unor fete în casă m-ar fi tulburat. Băieții veneau și plecau, mai ales doi dintre ei, Mick Ladderslow și Jimbo Davis. Mick era un derbedeu dintr-o familie bogată și dorea să-l convingă pe Christopher să organizeze o nouă formație care să se cheme „Păsările de apă", (numai

că Christopher era acum dedicat Nirvanei). Jimbo era un balerin, mai grațios chiar decît Christopher, un velș scump la vorbă, care-mi plăcea și care, cel puțin, știa să danseze (l-am văzut o dată dansînd la un teatru). Mick n-avea nici un fel de talent — decît doar pentru boroboațe. În gîndul meu le spuneam „studenți", deși nu studiau nimic decît divertismentul. Erau niște făpturi armonioase, lipsite de judecată, care lipăiau înăuntru și afară, tiptil, ca niște animale. Nu-mi stîrneau senzația enervantă că aș fi înconjurat de ființe raționale. Cei doi băieți (și, uneori, și alții) ședeau în odaia lui Christopher, se gratificau cu felurite droguri, îndeletnicire deosebit de negălăgioasă despre care aveam grijă să nu știu nimic. Christopher învăța să cînte la *„tabla"*, o mică, anostă tobă orientală dar, cel puțin, nezgomotoasă ; și se întrerupea brusc ori de cîte ori îi ceream eu. Pentru niște băieți de vîrsta lor erau, în general, remarcabil de silențioși, stînd laolaltă, presupuneam eu, învăluiți într-un abur de toropeală, în intervalele în care nu desenau *mandala* [1] și nu citeau I Ching. Nu știu dacă băieții aveau vreo înclinație anormală. După toate probabilitățile, nu. Christopher îmi povestise că în zilele „Trădării Conțopiștilor" se îmbulziseră fetele în viața lui, pur și simplu „tăbărau cu toatele" pe el. Mi-era milă de băiat. Nimic nu risipește mai brutal misterioasele și luminoasele așteptări de la viață decît o timpurie promiscuitate sexuală.

Vîntul zgîlțîia din cînd în cînd ferestrele, iscînd acel bizar dar nu neplăcut sentiment de singurătate pe care ți-l stîrnește uneori viscolul iernii. După o interminabilă zi de birou și după ce trebuise să-mi suport semenii la ora de vîrf în metrou, mă simțeam sleit, șifonat, mînjit de funinginea lasitudinii. O viață de o aspră monotonie deschide calea spre mîntuire, așa spun înțelepții. Ei bine, în cazul meu probabil că lipsea vreun element. Ah, sfîșietoarea tristețe a vieții trăite în miezul propriei ei banalități ! Am aruncat o privire celor două scrisori. Una era de la Tommy, și am pus-o deoparte, nedeschisă. Cealaltă era nota de plată pentru telefon. Am desfăcut-o și am cercetat-o. După care am ieșit din cameră, am deschis ușa lui Christopher izbind-o cu piciorul și am intrat. Băiatul ședea turcește pe podea și examina conținutul unei cutii. Îmi aruncă o pri-

[1] O serie de figuri geometrice concentrice reprezentînd, în budism, imaginea totalității, a plenitudinii.

vire vinovată cînd văzu nota de telefon din mîna mea, și roși. Avea un extraordinar dar de a roși.

— Christopher, mi-ai promis că n-o să mai ai convorbiri interurbane.

Tînărul se ridică în picioare.

— Hilary, îmi pare foarte rău, trebuia să-ți fi spus pe loc, numai că mi-era prea teamă, te rog, nu te înfuria ! Îți promit că n-o să se mai întîmple.

— Tot așa mi-ai promis și data trecută. Sau era o făgăduială budistă, detașată de lumea aparențelor în care se plătesc note de telefon ?

— De data asta e o promisiune certă. Și o să-ți plătesc nota.

— Cu ce ? Îmi datorezi chiria pe șase săptămîni.

— O să-ți plătesc. Te rog, iartă-mă, Hilary, și nu fi supărat. Nu pot suferi să fii supărat pe mine. Îți fac promisiunea certă și sinceră că n-o să se mai întîmple.

— Promiți. Promisiuni certe. Promisiuni certe și sincere. Unde, în această serie, începe promisiunea reală ?

— Îți promit cert și sincer și cinstit...

— Las-o baltă ! Ți-am spus că dacă se mai întîmplă o singură dată, renunț la telefon.

— Hilary, doar n-ai de gînd să faci una ca asta, avem nevoie de telefon, ai să te răzgîndești...

— N-o să am cînd.

M-am dus în hol. Instrumentul cu pricina stătea pe o măsuță de bambus lîngă ușa de la intrare. Am apucat de fir, jos lîngă perete, și am smucit cu putere. S-a auzit un zgomot de rupere și un ușor pîrîit, și doza s-a smuls din perete împreună cu o bucată din stinghia de lemn și cu o ploaie de tencuială fărîmată. Firul însă nu voia să cedeze. Am pus un picior pe el și am continuat să trag pînă a plesnit, făcîndu-mă să-mi pierd echilibrul și să mă precipit peste masă. Am izbit-o de perete, sfărîmîndu-i un picior. Aparatul telefonic s-a prăvălit pe podea și s-a spart, deschizîndu-se și dînd la iveală măruntaie din sîrme colorate. Discul s-a desprins și s-a rostogolit într-un colț. Tăcere.

— Oh... Hilary... ! Christopher, și mai palid sub paloarea lui, privea dezastrul. Era impresionat.

Am intrat în odaia mea și am încuiat ușa. Mi-ar fi plăcut să plec de acasă imediat după acest episod, dar era seara în care luam cina cu soții Impiatt (joia) și, de obicei,

îmi schimbam hainele pentru ei (nu-mi puneam chiar costum de seară, dar o cămașă curată și cravată). Mă și bărbieream pentru ei. Fața mea ar fi avut regulat nevoie de un al doilea ras, seara, dar lucrul ăsta se întîmpla numai joia. Deci, după ce m-am bărbierit la chiuveta din camera mea, mi-am scos cămașa murdară purtată la birou și cravata soioasă, și mi-am pus o cămașă albă și un fular la gît. M-am pieptănat și mi-am îmbrăcat haina și paltonul. Începusem să regret distrugerea telefonului. Și doar nu băusem decît două pahare în drum spre casă, la barul din stația Sloane Square. Dacă are cumva Crystal nevoie urgentă de mine ? Am ieșit în hol.

Christopher, încă agitat, mă aștepta.

— Hilary, îmi pare îngrozitor de rău, te rog, nu fi supărat pe mine, o să repar măsuța...

Vorbea ca și cum el făcuse paguba.

— Nu sînt supărat.

Se așezase între mine și ușă. L-am luat de umeri și l-am dat ușurel la o parte. L-am simțit crispîndu-se sub atingerea mea (teamă, dezgust ?). Am ieșit din apartament. Domnul Pellow mă urmărea cu ochi sticloși din întunecimea holului său. Se așezase pe un scaun, în ușă. Fusese suspendat din învățămînt pentru că lovise un elev nărăvaș. Cît de bine îl înțelegeam ! Am coborît cu liftul, de astă dată singur. Afară, răsuflarea toamnei hăituia în vîrtej frunze moarte, ziare vechi, cutii goale de țigări. Cînd am ajuns în parc, am început să mă simt ceva mai bine. La nord de parc și la sud de Tamisa, Londra pare ireală. Irealitatea își atinge culmea pe dealurile oribile din Hampstead. Pentru mine, parcul semnifica marea graniță dintre persoana mea și un tărîm mai fericit în care crezusem cîndva că eram hărăzit să pătrund. Dar n-a fost să fie. S-a dovedit că nu eram croit pentru viața normală. Mi-a părut întotdeauna rău că am fost prea tînăr ca să fi putut participa la război. Mi-ar fi plăcut războiul.

— Hilary, *dragă*, exclamă Laura Impiatt, deschizîndu-mi ușa și sărutîndu-mă.

Soții Impiatt, o pereche fără copii, abundînd în fapte bune și în inițiative, locuiau în Queen's Gate Terrace, unde ocupau parterul uneia din clădirile apăsătoare din această zonă. Mi-am atîrnat paltonul în hol, cum mă învățase de mult Laura să procedez, și am urmat-o în salon.

— Bună, Hilary, zise Freddie în timp ce deschidea o sticlă.

Clifford Larr, care venea și el uneori în serile de joi, se înclină cu un aer distant.

Și Freddie Impiatt și Clifford Larr lucrau la serviciul meu. Spun „serviciul meu", dar de fapt era mai curînd serviciul lor, întrucît amîndoi îmi erau mult superiori în grad. Nici nu era greu să fii. Lucram în Whitehall [1], la un departament ministerial — n-are importanță care anume. Eu eram repartizat la secția „organizare", care se îngrijea de administrația instituției. Mă ocupam de plăți, nu de metafizica plăților, ci de mecanica lor. Era o slujbă banală, lipsită de pretenții, dar nu-mi displăcea. Aveam un post umil, obscur, și cînd sosea vremea promovărilor, regulat „se trecea peste mine". (Formulă expresivă : o fîlfîire de aripi triumfătoare, apoi tăcere.) În ierarhia administrativă eram, cu excepția dactilografelor și a secretarelor, aproape de treapta cea mai de jos. Aveam ca șef pe un tip, Duncan, acum de curînd promovat la Ministerul de Interne, care avea ca șefă pe o doamnă Frederickson, aflată acum în concediu de maternitate, care-l avea șef pe Freddie Impiatt, care-l avea șef pe Clifford Larr, care avea șef o persoană prea suspusă pentru a fi pomenită aici, care avea șef pe cineva și mai suspus, care lucra direct cu șeful departamentului, Sir Brian Templar-Spence, aflat acum în pragul pensionării. Eu eram șeful lui Arthur Fisch, care nu era șeful nimănui.

Așadar Freddie îmi era mult superior, iar Clifford Larr se afla în vecinătatea culmilor ametitoare. De aceea era deosebit de amabil din partea lui Freddie și a Laurei să mă invite regulat la ei, din moment ce eu eram atît de categoric un nimeni. Cu atît mai amabil cu cît și Freddie și Laura erau snobi : firește, nu vulgar snobi, ci măcinați în tăcere de un snobism ascuns, perseverent dar inteligent, caracteristic majorității micilor burghezi cultivați, doar dacă nu se interpune vreo trăsătură pozitivă de caracter sau de educație. Vînau și cultivau tot felul de „mărimi", pe care le invitau la cină, desigur nu în zilele cînd veneam eu. În zilele cînd mă chemau pe mine, apărea rareori cîte un funcționar superior de la birou, de talia lui Clifford Larr, dar niciodată oameni cu titluri, sau scriitori de vază. Laura

[1] Cartier din Londra unde se află ministerele.

își imagina că poate ascunde asemenea discriminări sub formule ca : „Vom fi numai în familie, sîntem egoiști și vrem să te avem numai pentru noi !“ Oricum, aspirațiile lor făceau ca nerăsplătita amabilitate pe care mi-o arătau să fie și mai impresionantă pentru mine. Le-a trebuit oarecare timp pînă să înțeleagă ciudata rigiditate cu care îmi orînduisem viața, dar pînă la urmă au înțeles-o și au respectat-o. În fiecare joi seara cinam deci la familia Impiatt. Uneori, dar nu prea des, mă contramandau pentru ceva mai amuzant. Dar niciodată nu mi-au cerut să schimbăm ziua.

Cum în cele ce urmează s-ar putea să dau uneori impresia că îi cam iau peste picior pe soții Impiatt, vreau să spun răspicat, din capul locului, că țineam foarte mult la amîndoi, așa cum se întîmplă adeseori cu cei pe care îi zeflemisim. Îi socoteam oameni cumsecade și îi admiram pentru că erau un menaj fericit, ceea ce, după opinia mea, constituie o performanță. Firește, această din urmă realizare nu-i întotdeauna comodă pentru ceilalți. Afirmarea pe care o implică un cuplu fericit îți inspiră adeseori un sentiment de înstrăinare, înstrăinare de multe ori creată pe jumătate deliberat, pentru a exclude spectatorii. Strălucirea emanată de căminul Impiatt mă făcea uneori să mă simt ca un lup singuratic care dă tîrcoale și adulmecă hulpav în preajmă. Iar ei, cei fericiți, se amuză să aibă un lup prin preajmă, să-i arunce din cînd în cînd o privire pe fereastră și să-i audă urletul hămesit : Cît de rar izbutește fericirea să rămînă într-adevăr inocentă, să nu-și asume un aer de triumf, să nu devină o insultă pentru cei văduviți de ea ! Și cît de insultătoare poate fi acea ostentație firească, instinctivă, a celor fericiți !

— Vrei puțin sherry, Hilary, doar o „picățică“ ?

Cuvînt nou, la modă, în vocabularul Laurei. Diminutiv de la picătură ?

— Mulțumesc.

— Iarăși porți ciorapi trăsniți. Ia te uită, Freddie, Hilary poartă iar ciorapi trăsniți.

Asta era o glumă obișnuită, de care mă săturasem. Mi-aș fi controlat ciorapii, dacă nu intervenea incidentul cu telefonul.

— Dar eu tocmai îți admiram ciorapii sexy. Nu-mi pot desprinde privirile de la gleznele tale.

Cu Laura discutam mereu prostii vulgare de felul ăsta. O făceam întotdeauna pe ţapul în prezenţa soţilor Impiatt. Mi se părea că asta şi aşteptau de la mine. Cîteodată, nu eram cu nimic mai presus de Reggie Farbottom, bufonul biroului.

Laura, care nu mai era nici tînără, nici zveltă, putea fi încă socotită o femeie frumoasă. Se trăgea dintr-o familie de quakeri şi renunţase la educaţia ei religioasă pentru a se mărita cu Freddie, fapt la care făcea adeseori aluzie. Ca şi soţul ei, fremăta de energie. Avea în ea ceva de organizatoare de jocuri. Pur şi simplu emana voinţă şi dinamism, adeseori sub forma unei anxietăţi, posibil anxietatea de a face întotdeauna numai ceea ce-i vrednic de făcut. Avea o faţă plăcută, radioasă, expresivă, cu ochii aceia foarte depărtaţi care dau privirii un efect vag hipnotizator, năuc şi uşor năucitor. Mai degrabă rînjea decît zîmbea şi avea o voce adîncă rezonantă emfatică, incisiv cultivată, care putea deveni obositoare cînd o ascultai mult. În fiecare frază trebuia să existe cîte un cuvînt comic accentuat i semn mai curînd de timiditate decît de autoritatea pe care s-ar fi zis că o exprimă. Era întotdeauna muşcătoare. Avea ochi de culoarea castanei, iar părul, cîndva brun şi acum mai mult cărunt, fusese purtat pînă de curînd în două cozi severe, înnodate în jurul capului. De cîtva timp însă îl purta despletit, revărsat pînă spre mijloc. Ceea ce era derutant : o femeie cu păr cărunt, lung şi revărsat, are oricum o înfăţişare stranie ; cu atît mai mult cînd în ochi îi licăreşte un jind arzător. Acum, de cînd purta părul despletit, energia Laurei, deşi nicidecum diminuată, părea să fi devenit mai difuză, mai puţin directă şi prozaică, de parcă redobîndise ceva din vaporoasa, electrica indeterminare a tinereţii. În ultima vreme vădise şi o preferinţă pentru rochiile largi, învoalte. În seara asta purta una, lungă pînă la glezne, din mătase verde stropită, despicată lateral pentru a lăsa să se vadă ciorapii albaştri. Întotdeauna îmbrăca o toaletă de seară pentru joile noastre, chiar dacă nu mai venea nimeni afară de mine. Remarcam acest lucru cu regularitate şi ea ştia că-l remarc. Aşadar nu-i de mirare că şi eu mă bărbieream.

— Ce mai face Christopher ? întrebă Laura. Vădea un interes matern pentru tinerii mei.

— Ca şi pînă acum. Inofensiv. Pitoresc. Inutil.

— I-ai fixat şi lui Christopher o zi ?

Aluzie la faptul că aveam zile fixe în care îmi vizitam prietenii.

— Nimeni sub treizeci de ani nu are dreptul la o zi fixă.

— Asta-i o regulă ? Cred că ai inventat-o acum, pe loc.

— Hilary trăiește numai după reguli, interveni Freddie. El separă orice de orice.

— Și pe oricine de oricine, preciză Laura.

— Separația constituie esența existenței unui celibatar, am spus eu.

— Îi place să trăiască în lumile altor oameni și să nu aibă o lume a lui.

— Ideea lui Hilary e „totul pentru toți bărbații".

— Cine credeți că-i va urma lui Templar-Spence ? întrebă Clifford Larr.

Se lansară într-o bîrfă de birou. Laura dispăru în bucătărie. Gătea bine, dacă erai amator de genul ăsta de mîncăruri. Am contemplat salonul și m-am minunat de multitudinea nimicurilor costisitoare și de absența oricărui fir de praf. Freddie și interlocutorul său lunecaseră într-o discuție economică.

— Cărțile Sibilei, ce imagine a inflației !

Niciodată n-am obiectat cînd m-am văzut abandonat, în afara unor discuții serioase. Ignoranța ar trebui să stimuleze modestia. Și apoi îmi convenea să fiu cel lăsat să amuze doamnele. Femeile sînt rareori emfatice. Nu eram înzestrat cu talentul de a juca rolul emițătorului de sentințe. Impiatt obișnuia să facă acest lucru, dar cu o înduioșătoare inconștiență. Freddie era un bărbat corpolent, purtător de vestă, nu prea înalt, puțin chel, monumental și cărunt, un amabil infatuat, cu un cap mare și un zîmbet plăcut cabalin. Nu-l putea pronunța pe „r".

Clifford Larr era înalt și subțire, cu o tendință de „dandy", un om foarte agreabil, nervos, sarcastic, înarmat cu o superioritate conștientă de sine, intolerant față de proști, unul dintre acei excentrici distanți țepoși bicisnici de care abundă serviciile ministeriale.

— *À table, à table !*

Continuînd să discute despre lira sterlină, cei doi mă urmară pe scări, ca răspuns la chemarea Laurei.

— Bănuiesc că iar avem la masă niște trăsnăi franțuzești, Hilary !

— Eu sînt de acord cu Wittgenstein care spunea că nu-i pasă ce mănîncă, numai să fie același lucru.

— Hilary trăiește cu iahnie de fasole cînd nu vine la noi. Ce-ai mîncat azi la prînz, Hilary ?

— Bineînțeles, iahnie de fasole.

— Hilary, vrei niște vin alb ?

— Doar o „picățică".

— Băieții ăia, de la tine de acasă, continuă să fumeze marijuana ?

— Nu știu ce fac.

— Alt exemplu de separație.

— Trebuie să vin să-i mai văd o dată, spuse Laura. Scriu un nou articol. Și simt că, într-un fel, le-aș putea fi de folos. În regulă, Hilary, nu-i nevoie să te hlizești.

Cea mai recentă pasiune a Laurei era să ia parte la niște cursuri de sociologie și să scrie articole intelectuale despre „tineret" la pagina femeilor.

— În comparație cu noi, tineretul e atît de brav și de dezinteresat.

— Îhm !

— Așa e, Hilary. Tinerii sînt cu adevărat bravi. Iau hotărîri atît de măreț și nu se sinchisesc de bani, sau de stare socială, și nu se tem să trăiască în prezent. Își mizează întreaga viață pe o idee sau pe o experiență.

— Cu atît mai nebuni !

— Sînt convinsă că tu, Hilary, cînd erai tînăr, erai teribil de temător și de grijuliu.

— Nu mă gîndeam la nimic decît la examene.

— Vezi ! Cînd ai de gînd să-mi povestești amintiri din copilărie, Hilary ?

— Niciodată.

— Hilary e de o discreție patologică.

— După opinia mea, lira sterlină nu ar fi trebuit lăsată să fluctueze, zise Clifford Larr.

— Din cauza crizei ăsteia am hotărît să rămînem acasă de Crăciun.

— Hilary, tu cunoști atîtea limbi străine, dar nu călătorești niciodată.

— Cred că Hilary nu părăsește niciodată Londra.

— Eu cred că nu părăsește niciodată perimetrul parcurilor regale.

— Hilary, tot mai alergi în fiecare dimineață în jurul Hyde-Park-ului ?

— Care-i părerea dumitale despre lira sterlină, Hilary ?

— Că ar trebui să facă praf orice altă monedă străină.

— Hilary e atît de competitiv și de șovin !

— Îmi iubesc țara.

— Ce demodat !

— Pe vremea mea, patriotismul era predat în școli, zise Clifford Larr.

— La școala mea, a fi patriot însemna o lipsă de bun gust, replică Freddie.

— Eton e atît de bolșevizant, exclamă Laura.

— Guvernul o să treacă la măriri de prețuri, stărui Clifford Larr.

— M-am săturat să-i tot aud pe proletari trîncănind despre prețul cărnii, bombăni Freddie.

— N-au decît să mănînce caviar.

— Hilary n-a sesizat poanta, ca de obicei.

— Nu-i nevoie să mănînce numai carne de vacă ; nici noi nu mîncăm.

— Ar putea trăi cu fasole, ca Hilary.

— Sau cu sardele. Ori cu orez. E mult mai sănătos.

— Foarte bine. Numai că nu-mi place vocabularul lui Freddie, am spus.

— Hilary e atît de combativ !

— Fiindcă veni vorba de proletari, Hilary, aș dori să-i spui lui Arthur Fisch să nu-i mai lase pe bețivii ăia să-l viziteze la birou.

— Nu sînt bețivi, sînt toxicomani.

— Dar tu ești de acord, Hilary ?

— Sînt de acord.

— Vreau să spun că nu se face.

— Hilary, ți-a povestit Freddie despre pantomima pe care o vor interpreta de sărbători cei de la birou ?

— Nu, nu i-am spus. Va fi *Peter Pan.*

— Ei, nu !

— Îți place *Peter Pan,* Hilary ?

— Piesa mea favorită.

— Hilary gîndește că Freddie o să i-o profaneze.

— Cred că nu-i nevoie să mai întreb cine va interpreta rolurile lui Hook și al domnului Darling ?

— Întotdeauna regizorul umflă pentru el rolul cel mai gras.

— Freddie e un actor ratat.

— *Peter Pan* e o mare și ambiguă operă de artă, decretă Clifford Larr. Crezi că i se poate atribui o interpretare freudiană ?

— Mai curînd una materialistă.

— Ah !

— Nu fi atît de negativist, Hilary.

— De ce nu o interpretare creștină, Peter ca pruncul Iisus ?

— Hilary zice că de ce nu o interpretare creștină ?

— Reggie Farbottom o să-l joace pe Smee.

— Aaaah !

— Hilary e invidios.

— A sosit momentul să plec, anunță Clifford Larr.

Se retrăgea întotdeauna devreme. Urcarăm cu toții scările, tropăind.

După ce a plecat și ne-am așezat în salon să ne bem cafeaua, începurăm, firește, să discutăm despre el.

— Un om atît de nefericit, începu Laura. Mi-e atît de milă de el !

— Nu știu nimic despre Larr, am spus eu, dar nu înțeleg de ce presupui că e nefericit. Voi doi presupuneți întotdeauna că oamenii sînt nefericiți, ca să vă poată fi milă de ei. Bănuiesc că-l socotești nefericit numai pentru că nu e însurat. Și pe mine probabil că mă consideri nefericit. De îndată ce-am să plec ai să spui : „Bietul Hilary, mi-e atît de milă de el, e atît de nefericit !"

— Nu da în noi, Hilary, zise Freddie. Puțin whisky ?

— O picățică.

— O ce ?

— O picățică.

— Ei bine, eu stărui să cred că e nefericit, urină Laura, turnîndu-și whisky. Pare un om interesant, dar e atît de țeapăn și de solemn și nu vrea să discute decît despre lira sterlină. Niciodată nu vorbește despre vreo problemă personală. Trebuie să aibă o suferință ascunsă.

— Femeile cred întotdeauna că bărbații au suferințe ascunse. E un mod de a-i despărți de alte femei.

— Și bărbații de felul tău, Hilary, cred întotdeauna că femeile sînt pornite împotriva celorlalte femei.

— Așa-i bine, draga mea, dă în el !

— Și poartă o cruciuliță la gît.

— Clifford ? Zău ?

— Oricum, poartă ceva pe un lănțișor, cred că e o cruce, se vedea astă-vară prin cămașa de nylon.

— Nu ești supărată pe mine, nu-i așa, Laura ?

— Bineînțeles că nu, prostuțule. Hilary are gură mare da-i ușor să-l pui cu botul pe labe.

— Nu-i posibil ca Larr să fie religios, nu-i așa ?

— Nu știu, replică Freddie, e atît de distant și de închis în carapace, mă îndoiesc că are vreun prieten adevărat. S-ar putea să fie romano-catolic. Nu m-aș încumeta să-l întreb.

— Laura-i de părere că are nevoie de-o femeie.

— Creasta cocoșelului Hilary se ridică iar.

— Vreau să-l joc pe Smee.

— Hilary vrea să-i facă în ciudă lui Reggie.

— Hilary, vorbești serios ? Dacă vrei, poți fi unul dintre pirați...

— Firește că nu vorbesc serios. Doar știi ce părere am eu despre pantomimele interpretate la birou.

— Hilary e anti-viață.

— Da, slavă Domnului.

— Mă duc să caut coniacul ăla, zise Freddie.

Și ieși din cameră.

Niciodată nu eram sigur dacă ieșirile din cameră ale lui Freddie, în serile mele de joi, erau întîmplătoare sau fuseseră puse la cale împreună cu Laura, astfel încît ea să-mi poată pune unele întrebări mai intime. Oricum, Laura se pornea pe dată și profita cît putea de absența lui.

— Hilary, eu cred că tu ai o suferință ascunsă.

— Am vreo două sute.

— Spune-mi una dintre ele.

— Îmbătrînesc.

— Prostii ! Ce face Crystal ?

— Foarte bine.

— Și Tommy ?

— Foarte bine.

— Hilary, ești un palavragiu de n-ai pereche !

Cînd i-am părăsit pe soții Impiatt, seara nu se terminase încă pentru mine. N-am rămas tîrziu la ei, întrucît eram așteptat în altă parte mult înainte de miezul nopții. Desigur, nu le-am spus gazdelor mele despre această a

doua vizită ; ar fi considerat-o „o lipsă de gust". În serile de joi mă duceam întotdeauna să-l iau pe Arthur Fisch de la Crystal (Crystal e sora mea). Acest „luat" era o veche tradiție. Pornise de la faptul că uneori Crystal găsea cam greu să-l determine pe Arthur să plece, așa încît trebuia să vin eu să-l îndepărtez. Sau să fi fost din pricină că hotărîsem să țin sub control relațiile surorii mele cu acest tînăr ? Originea aranjamentului se pierdea în negura istoriei. Și, într-adevăr, Arthur nu mai era tînăr. Nici unul dintre noi nu mai era.

Crystal locuia într-o garsonieră pe una din străduțele sordide din North End Road, astfel încît, mergînd cu pas iute, puteam ajunge din Queen's Gate Terrace pe jos în douăzeci de minute. Ori de cîte ori puteam, îmi plăcea să merg pe jos prin Londra. Crystal era cu cinci ani și ceva mai tînără decît mine și, tot ca și mine, necăsătorită. Avusese felurite slujbe. Fusese chelneriță, secretară, lucrase într-o fabrică de șocolată. Acum își instalase un modest atelier de croitorie, dar se părea că-și petrecea timpul doar ajustînd, pentru cîteva pence, fustele vecinelor ei. O mai ajutam și eu cu bani. Nimeni n-ar fi putut trăi mai economicos decît Crystal. Cheltuielile cele mai mari le făcea pentru a ne primi pe Arthur sau pe mine. Soții Impiatt n-o invitau niciodată pe Crystal la masă ; era prea ignorantă pentru a fi prezentabilă. Laura obișnuia s-o invite din cînd în cînd la un ceai.

Crystal locuia singură într-o micuță și ponosită casă terasată. Garsoniera ei, cu chicinetă, era la etaj. În bucătărioară avea și o cadă. Toaleta se găsea la parter, unde funcționau cabinetul și sala de așteptare ale unui dentist. Subsolul era ocupat intermitent de un reparator de motociclete și (gîndeam noi) tăinuitor de bunuri furate. Întregul cartier arăta, cel puțin pe atunci, foarte sărac și decrepit. Tencuiala fațadelor, cîndva zugrăvite în culori diferite, se spălăcise într-o uniformă tentă de murdărie și pe alocuri căzuse pe porțiuni întregi, dînd la iveală cărămida gălbuie de dedesubt. Ici colo, cîte o fereastră care se căsca fără geam, sau cîte una bătută în scînduri, precum și cîte o intrare ce-și pierduse ușa te somau să părăsești orice speranță. Locatarii erau, în cea mai mare parte, chiriași tolerați, plătind chirii foarte mici (și Crystal făcea

parte dintre aceştia), pentru care proprietarii nu socoteau că mai merită să facă reparaţii.

Am descuiat uşa cu cheia mea şi am urcat scările. Crystal şi Arthur şedeau la masă. La intrarea mea se ridicară amîndoi, comportîndu-se ca de obicei, adică puţin speriaţi de mine. În asemenea ocazii, aveau întotdeauna un aer uşor vinovat. Nu pentru că făcuseră dragoste, căci, în mod cert, nu făcuseră. Crystal, la treizeci şi şapte de ani, era încă virgină. Arthur se îndrăgostise de ea, dar nu se întîmplase nimic între ei, ştiam cu siguranţă. În seara asta, însă, aveam impresia că atmosfera e mai încărcată ca de obicei, ca şi cum întrerupsesem o discuţie deosebit de intensă. Ceea ce mă irita. Arthur era roşu la faţă, iar Crystal făcea tot felul de gesturi mărunte repezite şi stîngace, încercînd să simuleze o activitate neutră şi inofensivă. Poate că stătuseră doar mînă în mînă. Pe masă se găsea o sticlă de vin ieftin, adus de Arthur. Crystal abia de se atingea de băutură. Întotdeauna rămînea destulă şi pentru mine.

M-am aşezat la masă, pe cel de-al treilea scaun. Îşi reluară şi ei locurile. Era o veche masă de bucătărie, din scîndură de brad gălbuie, cu o suprafaţă plăcut striată şi zgrunţuroasă, de pe care Crystal, tocmai înlătura cu un gest viguros firimiturile de pîine. Nu aşternea niciodată o faţă de masă, cu excepţia serilor de sîmbătă cînd eram eu invitatul la cină. Şedeam acolo, sub becul fără abajur, ca trei conspiratori. Crystal eliberase masa de farfurii. Arthur îmi turnă un pahar de vin.

— Ce-aţi avut la masă ?

— Plăcintă cu carne, fasole, tarte cu caise şi budincă cu sos de lapte, răspunse Crystal.

Aveam aceleaşi gusturi în ce priveşte mîncarea. Îşi păstrase încă accentul nordic. Eu mă descotorosisem de al meu.

— Ce ţi-au servit ţie la Impiatt ? întrebă Arthur.

Întotdeauna ne puneam aceste întrebări.

— *Quenelles de brochet. Caneton à l'orange. Profiteroles.*

— Ah !

— Voi aţi mîncat mai bine.

— Te cred ! zise Crystal întorcîndu-se spre Arthur cu îmbetul ei total nevinovat şi lipsit de complicitate. Arthur rînji.

Dați-mi voie să încerc s-o descriu pe Crystal. Nu s-ar putea spune că era frumoasă. Scurtă și cam bondoacă, nu avea talie deloc. Mîinile ei erau drăguțe, mici, muncite și iscusite, mîini care se agitau mult, ca o pereche de păsărele. Avea o față rotundă și palidă, chiar păstoasă. Crystal nu făcea prea mult exercițiu în aer liber. Părul era de un castaniu spre portocaliu, scămoșat, și-i cădea într-un hățiș des pînă pe umeri. Gura mare, cu buza de jos proeminentă, umedă și foarte mobilă. Dinții cam stricați. Un nas gros cu vîrful ridicat. Ochii căprui, de acea culoare care-i aur pur, fără nici o umbră de verde, dar de obicei ascunși îndărătul unor ochelari rotunzi cu lentile groase, care-i făceau să semene cu niște pietre licăritoare. Dar nici una dintre toate aceste trăsături nu o descrie cu adevărat pe Crystal. Cum e cu putință să descrii pe cineva cu care alcătuiești una și aceeași ființă într-o dragoste. Crystal părea deseori prostuță. Era ca un mic animal dulce, blînd, răbdător.

Arthur era ceva mai înalt decît Crystal, dar mult mai scund decît mine. Avea o față comică, de un gen cam învechit (asta nu vrea să spună că ar fi fost spiritual, era mult prea timid pentru așa ceva). Ochii îi erau de un cafeniu spălăcit, apos, iar gura apologetică, cu buze pe care și le sugea întruna, sub o mustață castanie, deasă și nu chiar pleoștită. Părul cam gras, nu prea lung, îi cădea în ondule netede, castanii. Părea persoana neidentificată dintr-o fotografie din secolul al nouăsprezecelea. Purta ochelari cu rame ovale, din metal. Descrierea aceasta pare cam părtinitoare. Dați-mi voie s-o amendez. Arthur era un om onest, lipsit de orice urmă de răutate. Ochii lui apoși erau în stare să exprime simțire. (Eu nu port ochelari. Ochii mei sînt căprui ca ai lui Crystal. Crystal și cu mine sîntem frați numai după mamă.)

Niciodată nu stăteam mult în serile de joi. Îmi plăcea să determin mișcările celor din jurul meu și Arthur s-a simțit determinat să întindă mîna după paltonul din cui, de îndată ce-am sosit eu. De fapt, îl și luase. Am strîns mînuța activă a lui Crystal. Nu mă sinchiseam de prezența lui Arthur mai mult decît de cea a unui cățel.

— Ești bine, scumpa mea ?

— Bine, dragule. Tu ești bine ?

Întotdeauna ne puneam unul altuia asemenea întrebări.

— Da, da. Dar tu ești într-adevăr bine ?

— Desigur. Am o clientă nouă. Vrea să-i fac o rochie de coctail. Dintr-un material atît de frumos ! Vrei să ți-l arăt ?

— Nu. Mi-l arăți sîmbătă.

I-am sărutat încheietura mîinii. Arthur s-a ridicat în picioare. Un minut mai tîrziu, eram amîndoi afară, în bătaia vîntului.

M-am simțit din nou împresurat de emoție, emoția lui Arthur pricinuită de acel ceva neobișnuit care se petrecuse în seara asta. Mi-am spus că poate ar fi cazul să-l iau la întrebări, dar pînă la urmă am decis să n-o fac. Am mers alături în sus pe North End Road. Arthur locuia în Blythe Road. Deodată vîntul se răci îngrozitor, un vînt de iarnă. Simțeam cum mă înșfacă ceva din beznă, ceva de demult, de foarte demult.

— Freddie s-a legat din nou de tinerii tăi, am zis.

— Nu-i pot împiedica să vină la birou.

— Te-ai putea împiedica să-i mai colecționezi.

Nu-mi răspunse nimic. Vîntul mușca înghețat. Arthur purta pe cap o absurdă cipilică de lînă. Eu aveam capul descoperit. De obicei, cînd se răcește cu adevărat, port o șapcă de postav. Era timpul s-o dezgrop de pe unde s-o fi aflînd. Uitasem să-i spun lui Crystal despre telefon. Trebuia să țin minte s-o anunț sîmbătă.

— A hotărît ceva Freddie în legătură cu pantomima ? mă întrebă Arthur.

— Da. *Peter Pan.*

— O, Dumnezeule !

Ajunserem la colțul străzii Hammersmith, unde de obicei ne despărțeam.

— Noapte bună.

— Noapte bună.

— Hilary...

— Noapte bună.

M-am îndepărtat brusc. Cînd am ajuns în Bayswater, trecuse de miezul nopții. Casa era cufundată în tăcere. Am aruncat o privire grăbită peste scrisoarea lui Tommy. Aceeași gargariseală ca de obicei. M-am culcat cu rufăria de corp pe mine (un lucru care-l șoca pe Christopher). Încă de pe cînd eram la orfelinat, n-am avut niciodată probleme cu somnul. Talentul de a uita total înseamnă talentul de a supraviețui. Mi-am lăsat capul pe pernă și m-am cufundat în incomensurabila adîncime a unui somn

milostiv, dizolvant al durerii. A nu te fi născut este, neîndoielnic, lucrul cel mai bun din viață, dar un somn sănătos este al doilea lucru foarte bun.

Înainte de a vă povesti evenimentele zilei de vineri trebuie să vă vorbesc mai pe larg (chiar dacă, așa cum ați văzut, dorm adînc), despre mine. V-am vorbit despre munca mea, despre vîrstă (patruzeci și unu de ani), despre sora mea, despre culoarea ochilor mei. M-am născut într-un oraș din nordul Angliei, pe care nu-l voi numi întrucît, pentru mine, amintirea lui e blestemată. Pentru alții n-are decît să însemne pămîntul sfînt. Nu știu cine a fost tatăl meu, după cum nu știu nici cine a fost tatăl lui Crystal. Probabil, ba chiar sigur, au fost doi bărbați diferiți. Am primit informații că mama mea a fost o „tîrfă" înainte de a fi știut măcar ce înseamnă acest cuvînt. E ciudat să-mi spun că tatăl meu nici n-a aflat vreodată că exist. Mama a murit cînd aveam aproape șapte ani, iar Crystal era un bebeluș. Nu-mi amintesc nimic în legătură cu mama, îmi aduc aminte de ea mai curînd ca de un fel de stare, o amintire platonică. Cred că-i o aducere aminte despre starea de a fi iubit, un simț al unei strălucîri pierdute, o eră de lumină înainte de a fi început bezna. Porțiuni întregi din copilăria mea sînt inaccesibile memoriei, și nu-mi pot aminti de vreo întîmplare din acei primi ani. Crystal avea o fotografie despre care presupuneam că o înfățișa pe mama, dar am rupt-o ; firește, nu din resentiment.

După moartea mamei noastre, am fost preluați de mătușa Bill, sora mamei. Bănuiesc că numele ei era Wilhelmina. (N-am cunoscut niciodată numele mic al mamei mele, și mai tîrziu mi-a fost imposibil să mai întreb. Mătușa Bill nu se referea la ea decît pe un ton extrem de injurios, numind-o „mă-ta".) Mătușa Bill locuia în același oraș, într-un vagon pe roate. Pînă-n ziua de azi nu pot vedea un asemenea vagon fără să mă străbată un fior. Pe Crystal, mătușa Bill a ținut-o cu ea, în vagon, dar pe mine m-a expediat foarte curînd (n-aș putea spune cît de curînd), la un orfelinat. Din momentul în care am început să fiu conștient de mine, am aflat că sînt „rău", un băiat rău, care trebuia să fie îndepărtat.

Mi-e cu neputință să încerc „să fiu drept" cu mătușa Bill. Unele lucruri par atît de dificile, încît nici nu știi măcar cum ar trebui să le încerci. Din pricina unui incident legat de un șoricel al meu, la care nu pot măcar să mă gîndesc, darmite să-l mai și povestesc, toată viața i-am nutrit mătușii Bill o ură care încă mă mai face să mă cutremur. Felul în care mătușa Bill călca în picioare gîzele mi-a oferit cea mai timpurie imagine a mea despre ticăloșia umană. Nu știu sigur dacă mi-am mai modificat vreodată această impresie. În orice caz, mătușa Bill și cu mine ne-am declarat vrăjmășia pe față, sentiment la care nu puțin a contribuit faptul că m-a separat deliberat de Crystal. Mătușa Bill era o femeie ignorantă, urîcioasă, pizmașă, colcăind de răutate și de ură. N-am să o numesc „sadică", pentru că această noțiune sugerează o clasificare și, în consecință, posibilitatea unei limitări. Cînd, mulți ani mai tîrziu, am aflat că murise, am avut de gînd să ies în oraș și să sărbătoresc evenimentul, dar m-am pomenit stînd acasă și vărsînd lacrimi de bucurie. Mătușa Bill era, desigur, o persoană foarte rebarbativă. Își ducea războiul ei împotriva omenirii întregi, desfășurîndu-și forțele personale și, din acest punct de vedere, s-ar putea spune chiar că avea un anumit gen de noblețe. A constituit prima mea noțiune asupra omului luat ca individ. (Crystal făcea parte integrantă din mine.) Mă rog, spune-se orice s-ar spune despre ea ! S-a descotorosit de mine. Dar ar fi putut să scape și de Crystal. Crystal era încă destul de mică pentru a putea fi adoptată. (Eu eram prea mare pentru posibilitatea unei adopțiuni, chiar de n-aș fi avut precocea mea reputație de băiat rău și dereglat.) Și totuși a ținut-o pe Crystal lîngă ea și a îngrijit-o. Deși i se oferea o indemnizație pentru creșterea fetiței, mă îndoiesc că a făcut-o de dragul banilor. Din cîte îmi amintesc, mătușa Bill nu a lucrat vreodată. Ea și Crystal au trăit în vagon, din fondurile de ajutor social.

Nu voi vorbi despre orfelinat, pentru că din nou mi-e cu neputință să fiu nepărtinitor. Nu c-aș fi fost bătut (deși am fost), sau înfometat (deși mi-era în permanență foame) ; cel mai cumplit lucru era lipsa de dragoste. De la o vîrstă fragedă m-am convins că nu puteam fi iubit. Nimeni nu mă remarca, nimeni nu-mi acorda *atenția sa*. Nu am nici o îndoială că unii dintre oamenii de acolo erau buni și bine intenționați și că încercaseră să se apropie de mine, dar

eu îi respingeam pe toți. Am o idee încețoșată că așa trebuie să fi stat lucrurile. Aproape că nici nu-mi pot aminti de primii ani de la orfelinat. Acolo unde lumina memoriei îmi relevă cîte o imagine, mă văd deja mare și înfricoșat, închistat într-o postură de furie și resentiment, în conștiința de a fi fost incurabil mutilat de nedreptate.

Cea mai profundă și mai mutilantă nedreptate era separarea de Crystal. Nu-mi pot aminti de nimic în legătură cu nașterea lui Crystal, dar îmi aduc aminte de ea în copilărie, și de felul cum încercam s-o port în brațe. Nu simțeam nimic din gelozia pe care se presupune că o încearcă primul născut. Am iubit-o pe Crystal din primul moment, într-un chip profetic, de parcă aș fi fost Dumnezeu și aș fi știut de pe atunci ce va însemna ea. Sau de parcă Crystal ar fi fost Dumnezeu. Sau de parcă aș fi știut că ea era singura mea speranță. Sora mea mai mică urma să-mi fie mamă, iar eu aveam să-i fiu tată. Nu-i de mirare că amîndoi am devenit puțin ciudați. Orfelinatul nu era departe de locul unde se găsea vagonul, și la început, după moartea mamei, cred că o vedeam destul de des pe Crystal. Port în memorie imagini ale lui Crystal la doi ani, la trei, la patru, precum și impresia că ne jucam împreună. Dar pe măsură ce mă transformam tot mai mult într-un „băiat rău", mi se îngăduia tot mai puțin să-mi văd sora. Se aprecia că aș fi un „exemplu rău" pentru ea. Și la vremea cînd am împlinit unsprezece ani, eram aproape cu desăvîrșire separați. O vedeam numai de Crăciun și de sărbători, cînd mi se dădea drumul din orfelinat. Nervozitatea cu care așteptam aceste prilejuri nu a contribuit să-mi spulbere faima că aș fi un „dereglat". Odată, de Crăciun, am sosit în vagon în clipa cînd mătușa Bill o pălmuia pe Crystal. M-am năpustit la picioarele mătușii Bill, căci numai pînă acolo puteam ajunge. M-a lovit atît de rău, încît am petrecut Crăciunul în spital.

Faima răutății mele era îndreptățită. Eram un copil puternic și curînd am devenit violent. Nu mă lăsam terorizat de ceilalți băieți. Eu eram cel care-i teroriza. (Astea sînt amintiri neplăcute. Oare apar încă sub chip de monstru în visele celor pe care i-am lovit pe atunci ?) Mă dovedisem bun la jocuri sportive și excelent la trîntă. Aceste activități m-au ajutat să-mi formez prima noțiune despre „superioritate", ireductibil legată de ideea de a învinge pe cineva, preferabil prin forță fizică. Mulți ani mai tîr-

ziu, un sociolog (neştiind că eu însumi eram expert în materie), mi-a povestit că acei răufăcători care nu se mulţumesc doar să fure, ci îşi şi lovesc, în chip gratuit, victimele, procedează astfel din *furie*. Lucru care mi se pare perfect plauzibil. Şi eu clocoteam de furie şi de ură. Uram nu societatea, această abstracţiune a unor nevolnici sociologi, uram universul. Voiam să-i pricinuiesc durere în schimbul durerii pe care mi-o pricinuia el mie. Îl uram în numele meu, al lui Crystal, al mamei mele. Îi uram pe bărbaţii care o exploataseră pe mama mea, şi se purtaseră brutal cu ea şi o dispreţuiseră. Aveam un permanent şi furios simţământ cosmic al persoanei mele în chip de victimă. Este deosebit de greu să înfrîngi resentimentul pricinuit de senzaţia nedreptăţii. Şi-apoi eram atît de singur. Nesfîrşita amărăciune a copilăriei : cît de puţin e înţeleasă chiar şi în prezent. Nici o suferinţă a unui adult nu poate egala, probabil, deznădejdea unui copil. Şi totuşi, eu o duceam mai bine decît alţii. O aveam pe Crystal, aşa cum oamenii trăiesc în şi cu speranţa lui Dumnezeu. De cîte ori ne despărţeam unul de celălalt, amestecîndu-ne lacrimile, ea îmi spunea : „Să fii bun !" Această implorare rezulta, firesc, din faptul că auzise atît de des ce ticălos eram. Ceea ce nu însemna însă că dragostea ei pentru mine ar fi cunoscut vreo clipă de şovăială. Dar simţea că, într-un fel, dac-aş fi fost mai cuminte ne-am fi întîlnit mai des. Pentru mine însă, micul strigăt scos de Crystal a însemnat şi înseamnă apoteoza cuvîntului „bun".

Religia, într-o variantă meschin evanghelică, era prezentă pretutindeni în orfelinat. O detestam. Imperativul lui Crystal : „Să fii bun" (care avea prea puţin sau chiar nici un efect asupra purtării mele), însemna pentru mine mai mult decît Isus Hristos. Crist mi-era propovăduit de oameni care, în chip vădit, mă priveau nu numai ca pe un delincvent, dar şi ca pe un obiect de milă. Există o anumită atitudine de complăcută blajină condescendenţă pe care oamenii cumsecade nu numai că nu o pot ascunde, dar pe care chiar şi un copil o poate recunoaşte. Religia lor mi se părea supraexpusă, suprasimplă, pe undeva primejdioasă. Nu exista în ea nici un colţişor în care să te poţi piti. Urlam cu toţii „recitative" despre păcat şi izbăvire, care reduceau cele mai colosale dogme teologice la dimensiunile unei farse de salon. Respingeam teo-

logia, dar rămîneam cu totul neajutorat în fața sentimentului de culpabilitate care mi-era insuflat în chip atît de steril. Starea de spirit era aţîţată, nerăbdătoare. Sau te lăsai mîntuit de sîngele mielului, sau erai damnat ; totul redus la o chestiune de alb și negru, de răsplăți sau de osînde care-ți tăiau respirația. Mîntuitorul cel atît de eficient îmi apărea aproape ca un *agent provocateur*. Și mereu farsa refuza să funcționeze, vioiciunea se transforma în severitate și voioșia sfîrșea în lacrimi. În măsura în care existau mistere și profunzimi în viața mea, le ascundeam de Crist și de oștirea lui. Eram mai impresionat de animale decît de Isus. Unul dintre portari avea un cîine, și cîinele ăsta, odată cînd zăceam pe jos lîngă el, mi-a atins brațul cu laba. Acest gest de prietenie avea să-mi rămînă toată viața în amintire. Și îmi mai aduc aminte că odată cînd am mîngîiat la școală un cobai am simțit o durere stranie și pătrunzătoare, pentru că mi-am dat seama în clipa aceea că fericirea există, dar că mi-e interzisă mie. Nu fusesem aproape niciodată la țară. Îmi imaginam cîmpia ca pe un paradis unde trăiesc „animalele".

Cei care vedeau în mine un caz disperat aveau destulă dreptate. Una dintre primele amintiri care mi s-au întipărit în minte este ziua cînd am strivit în picioare lalelele din grădina publică. Am trecut apoi și la acte mai grave de distrugere. Îmi plăcea să lovesc oamenii, îmi plăcea să sparg obiecte. Odată am încercat să dau foc orfelinatului. Înainte de a fi împlinit doisprezece ani, am fost judecat de un tribunal de delincvenți minori. După aceea am avut regulat de furcă cu poliția. Am fost trimis să mă consulte un psihiatru. A venit și un Crăciun cînd nu mi s-a mai dat voie să o văd pe Crystal. Tocmai începusem să am percepția deplină a eului meu de exilat, de persoană total și absolut anihilată, cînd, treptat, am pornit să descopăr o cu totul nouă sursă de speranță, și să cultiv în mine speranța ca pe o sămînță încolțită. Am fost salvat de doi oameni și nici unul dintre ei n-ar fi izbutit singur. În primul rînd a fost, desigur, Crystal. Al doilea a fost un extraordinar profesor. Numele lui era domnul Osmand. Nu i-am putut afla celălalt nume.

Domnul Osmand preda limba franceză și, uneori, latina la modesta, lipsita de ambiții, murdara școală pe care o frecventam eu. Era un vechi profesor al școlii, dar

nu i-am devenit elev decît cînd ajunsesem în preajma vîrstei de paisprezece ani, cu infama mea reputație bine stabilită. Pînă atunci, nu învățasem, practic, nimic. Eram în stare (doar) să citesc, și cu toate că urmasem cursuri de istorie, de franceză, de matematică, asimilasem extrem de puțin din toate acestea. Cînd mi-am dat seama că oamenii pur și simplu renunțaseră la încercarea de a mă învăța ceva, m-am simțit mult mai afectat decît în urma tuturor predicilor magiștrilor, menite să-mi arate că eram un eșuat fără de speranță. Și înțelegerea acestui lucru n-a făcut decît să-mi intensifice furia și senzația de frustrare. Căci, odată cu primele semne ale deznădejdii, încolțise în mine și ideea chinuitoare că, în pofida tuturor, eram inteligent și aveam minte, deși refuzasem pînă atunci să o folosesc în vreun fel. Puteam să învăț, numai că acum era prea tîrziu și nimeni nu-mi mai dădea voie. Domnul Osmand s-a uitat la mine cu mult calm. Avea ochi cenușii. Și mi-a acordat *întreaga lui atenție*.

Bănuiesc că numeroși copii sînt salvați de la pierzanie de către sfinți sau genii de felul domnului Osmand. Oare de ce societatea recunoscătoare nu-i acoperă de bogății pe oamenii aceștia ? Cum anume s-a întîmplat miracolul este încă un lucru pe care nu mi-l pot aminti cu limpezime. Dintr-o dată mintea mea s-a deșteptat. A fost inundată de valuri de lumină. Am început să învăț. Am simțit dorința de a străluci pe alte căi decît pînă acum. Am învățat limba franceză. Am început apoi latina. Domnul Osmand a făgăduit să-mi predea și greaca. Iscusința de a citi fluent și corect proza latină mi-a înlesnit o evadare (la propriu, nu la figurat) din închisoarea mea și mi-a revelat la timp viziuni mai ametitoare și mai glorioase decît cele la care aș fi putut vreodată să visez. La început a fost cuvîntul. *Amo, amas, amat* au însemnat pentru mine „Sesam deschide-te" ; „Învață verbele astea pînă vineri" a constituit esența educației mele. Poate că, *„mutatis mutandis"*, aceasta constituie esența oricărei educații. Am învățat și propria mea limbă, care pînă atunci îmi fusese străină. Am deprins de la domnul Osmand să scriu în limba mea corect, clar și, pînă la urmă, chiar cu o grijulie și muncită eleganță. Am descoperit cuvintele, și cuvintele au fost mîntuirea mea. Eu n-am fost, decît într-unul din sensurile denaturate ale acestei noțiuni ambigue, un vlăstar al iubirii. Eu am fost un vlăstar al cuvintelor.

Probabil că domnul Osmand nu era un geniu în ceea ce privește meșteșugul predării. M-a îndemnat să citesc clasicii literaturii engleze, dar preferințele lui erau ceva mai patriotice, într-un sens oarecum îngust. L-am îngropat pe Sir John Moore [1] la Coruna, mi-am azvîrlit pe povîrnișe în jos pistolul golit de gloanțe, am luat în spinare poverile oamenilor albi la răsărit de Suez, mi-am însușit rolul și am jucat jocul. Tatăl meu îmi striga de pe terasa de jos să încalec. Capul mi-era împuiat cu imagini din estul sălbatic — estul lui Newbolt [2], estul lui Joseph Conrad, estul lui Kipling. Tot ce citeam în aceste cărți îmi dădea fiorul unei semnificații de adînc mister, care făcea să mi se umple ochii de lacrimi. Eu, care nu aveam o mamă, puteam spune, cel puțin, că am o patrie ; toate aceste povestiri exotice îmi vorbeau și despre Anglia și, pînă la urmă, despre inimi bine cumpănite sub un cer englezesc. Îmi insuflau simțul de familie. Dar pentru mintea mea tînără cea mai impresionantă era povestea lui Toomai al elefanților [3]. „Kala Nag, Kala Nag, ia-mă și pe mine !" Poate că această frumoasă imagine a elefantului care se întoarce ca să ia cu el copilul simboliza pentru mine propria-mi salvare. Elefantul se va întoarce și mă va lua și pe mine, mă va purta către bunătate și eliberare, către marile spații din inima lucrurilor, către dans.

Domnul Osmand era membru al bisericii anglicane, dar cred că religia sa era patriotismul și gravita mai puțin în jurul lui Dumnezeu decît al reginei. (Regina Victoria, firește.) Nu-mi aduc aminte să fi discutat vreodată despre Dumnezeu. Și totuși am absorbit de la minunatul meu dascăl un soi de religie sau de ideologie care, cu certitudine, mi-a influențat întreaga viață. Domnul Osmand credea în competiție. Era necesar să strălucești. Îndrăgea și cultiva sistemul de examene. (Și pe bună dreptate. A însemnat calea mea afară din adîncuri.) *Parvenir à tout prix* [4], suna propria mea concepție în această chestiune.

[1] *Sir John Moore* (1761—1809), general vestit care a fost rănit mortal în timpul bătăliei cu francezii de la Coruna (1808—1809).

[2] *Henry Newbolt* (1862—1938), avocat, prozator și poet, autor al unor poeme patriotice, care cîntă flota britanică și marile bătălii navale.

[3] Personaj din *Cartea Junglei* de Rudyard Kipling. Copilul Toomai, care-i face pe elefanți să i se supună, simbolizează voința ce poate opera miracole.

[4] A parveni cu orice preț (fr.).

Amîndoi eram ambiţioşi în ceea ce mă privea. Dar domnul Osmand nu se mulţumea pentru mine doar cu premii. În concepţia lui învechită şi austeră dorea să devin băiat bun. Mesajul lui către mine era acelaşi ca şi al surorii mele Crystal. Desigur că mă mustra pentru violenţa mea, dar într-un mod mai profund şi, prin ceea ce mă învăţa, sădea în mine respectul pentru acurateţe sau, ca să folosesc un termen mai nobil, respectul pentru adevăr. „Niciodată să nu treci peste un pasaj pînă cînd nu ai înţeles în întregime fiecare cuvînt, fiecare caz, fiecare amănunt gramatical." O înţelegere vagă, ceţoasă, nu-i era suficientă domnului Osmand. Manualele de gramatică erau cărţile mele de rugăciuni. Căutarea cuvintelor într-un dicţionar echivala pentru mine cu imaginea bunătăţii divine. Truda nesfîrşită, nesfîrşită de a învăţa cuvinte noi reprezenta însăşi imaginea vieţii.

Violenţa este un soi de magie, senzaţia că lumea ţi se va supune întotdeauna. Dar cînd am înţeles structura gramaticală, am înţeles ceva care-mi insufla respect şi care nu mi se supunea. Frenezia acestei descoperiri, deşi nu m-a „vindecat", mi-a inspirat studiile, şi a aruncat asupra lor o lumină care nu era pur academică. Am învăţat la şcoală franceza, latina şi greaca. În timpul său liber, domnul Osmand m-a învăţat germana. Italiana am învăţat-o singur. Nu eram un miracol filologic. Îmi lipsea acel har pe care-l au unii oameni pentru limbi străine şi care se înrudeşte cu talentul pentru muzică sau pentru matematică. Niciodată nu m-au preocupat aspectele metafizice ale limbajului. (Nu mă interesează Chomsky [1]. Asta spune tot.) Şi niciodată nu m-am văzut „scriitor" şi nici n-am încercat să fiu. Eram pur şi simplu un excelent traducător, cu aptitudini pentru gramatică şi un adorator al cuvintelor. Desigur că am devenit un favorizat şi elevul favorit. Presupun că, la început, domnul Osmand a văzut în mine o provocare profesională, după ce toţi ceilalţi profesori depuseseră armele. Mai tîrziu, a ajuns să mă îndrăgească. Domnul Osmand era necăsătorit. Mîneca lui tocită adeseori îmi mîngîia încheietura mîinii şi îi plăcea să-şi rezeme braţul de braţul meu în timp ce scrutam împreună acelaşi text. Nici o altă dezmierdare, dar plăcutul fior electric pe care mi-l

[1] *Avram Noam Chomsky* (n. 1926), lingvist american. Autorul unor studii de gramatică transformaţională.

stîrnea apăsarea brațului său a însemnat pentru mine încă o lecție despre omenire.

Am fost trimis la Oxford. Nici un alt copil din orfelinat nu ajunsese pînă atunci mai departe de o școală politehnică din nordul țării. În mediul în care-și duceau viața Crystal și mătușa Bill, Oxford însemna un adevărat mister : „Colegiu la Oxford, undeva în sud, un fel de colegiu de unde ies profesori, dar ceva foarte de lux". I-am povestit lui Crystal despre Oxford pe vremea cînd nici eu nu știam prea bine ce e. Aceasta urma să fie traiectoria salvării noastre. Căci, desigur, în timp ce studiam verbele neregulate, gerundivele și consecuția timpurilor, nu munceam numai pentru mine ci și pentru Crystal. Îmi spuneam că o s-o eliberez și o s-o iau la mine. Și după ce voi fi învățat totul, aveam s-o luminez și pe ea. La paisprezece ani fusesem un puști scund și voinic. La șaisprezece eram un adolescent lung de un metru optzeci. Cu domnul Osmand alături, cu noile mele talente și noile ambiții, nu mă mai temeam de nimeni. O vizitam pe Crystal ori de cîte ori aveam chef, o intimidam pe mătușa Bill. Făuream împreună cu Crystal planuri să ne îmbogățim și să locuim împreună.

La Oxford am urmat franceza și italiana. Domnul Osmand ar fi dorit să studiez marile figuri ale literaturii, dar eu am preferat partea lingvistică. Ideea filozofiei mă speria, și eu voiam să excelez. Eram foarte studios, dar luam parte și la întrecerile sportive. Foarte curînd după ce am jucat cricket pentru prima oară în viața mea, am scrîșnit din dinți pentru că ratasem o lovitură. Am învățat spaniola și greaca modernă și am început să învăț rusa. M-am descotorosit de accentul meu nordic. Crystal, cît era încă elevă, și apoi lucrătoare la fabrica de șocolată, venea din cînd în cînd și se minuna de noul meu Ierusalim. Făceam împreună plimbări pe bicicletă la țară. Domnul Osmand m-a vizitat o dată în timpul primului an. Într-un fel vizita lui ne-a întristat pe amîndoi. Îmi aducea aminte de prea multe lucruri. Iar el, fără îndoială, simțea că mă pierduse. Un timp i-am scris, pe urmă am încetat corespondența. Foarte curînd am renunțat la ideea de a mă mai întoarce vreodată în nord. Îmi petreceam vacanțele la colegiu, sau în excursii ca bursier în Franța și Italia. Călătoream singur, dar aceste vizite în străinătate n-au fost un succes. Eram un turist temător, lipsit de curiozitate, și pri-

ceperea mea lingvistică nu mi-a ajutat niciodată să mă simt la largul meu. Aproape că nici nu încercam să vorbesc limbile în care citeam cu atîta iscusință. Simțeam o mare ușurare cînd mă întorceam în Anglia. Oxfordul m-a schimbat dar m-a învățat în același timp cît de anevoioasă e schimbarea pentru mine. Ignoranța mea avea rădăcini adînci, mizeria cruntă a copilăriei îmi infuzase felul de a fi. „Recuperarea" se dovedea o treabă de mai lungă durată decît anticipasem eu pe cînd îmi scriam versiunile pentru domnul Osmand. Nu am avut prieteni adevărați. Eram susceptibil și singuratic și speriat să nu fac gafe și conștient că sînt o huidumă plesnind de forță și sănătate, dar lipsit de eleganță și de farmec fizic. Nu mă descurcam cu fetele și nici nu-mi dădeam osteneala. Nu-mi păsa. *Parvenir à tout prix.* Trudeam pentru mine și pentru Crystal. Celelalte lucruri puteau să aștepte. Am dobîndit toate premiile la care am candidat : Hertford, Heath-Harrison, Gaisford pentru proza greacă, Chancellor pentru proza latină. Nu am concurat la premiul Ireland (pentru care Gladstone și Asquith s-au străduit în zadar). Am ajuns unul dintre fruntașii anului meu și cînd am terminat, am fost reținut aproape imediat la catedră, la un alt colegiu. Făceam proiecte s-o aduc pe Crystal să stea cu mine la Oxford. Am dat o petrecere în apartamentul meu de la colegiu, și a venit și Crystal. Purta o rochie înflorată și o pălărie albă cu boruri pleoștite. Avea șaptesprezece ani. Mi-a spus cu ochii înecați în lacrimi : „E cea mai fericită zi din viața mea". Un an mai tîrziu, ca urmare a catastrofei de care vă voi vorbi în paginile următoare, mi-am dat demisia din postul meu și am renunțat la Oxford pentru totdeauna.

VINERI

ERA VINERI DIMINEAȚA ȘI TOCmai plecam la birou. Întunericul nu se îndurase încă să se retragă în fața luminii de zi. Probabil că afară era un soi de pîclă gălbejită, dar eu nu trăsesem draperiile ca s-o văd. Dădusem pe gît două cești de ceai și eram eu, cel detestabil, din fiecare dimineață. Am ieșit din apartament

pe palierul puternic iluminat electric și am închis ușa după mine. Plutea același miros neplăcut. Pe urmă am rămas locului, împietrit.

De cealaltă parte a palierului, lîngă lift, stătea o fată. Mi-am dat seama pe dată că era indiană, sau poate că numai pe jumătate. Avea o față îngustă, de un măsliniu deschis, transparentă și spiritualizată, o gură lungă, subțire, capricioasă, nasul acvilin ; de bună seamă, cea mai frumoasă rasă din lume, îmbinînd gingașa fragilitate cu forța, într-o grație de felină umană. Nu purta un sari, ci un costum vag oriental : o jachetă de pînză vătuită, cu guler înalt și mulți nasturi, peste pantaloni de pînză multicoloră. Nu era înaltă, dar avea o siluetă atît de grațioasă, încît nu părea scundă. Părul negru era împletit într-o coadă foarte groasă care-i cădea peste un umăr. Stătea nemișcată, cu mîinile subțiri atîrnîndu-i, iar ochii mari, negri, erau ațintiți asupră-mi.

Am simțit un șoc în care se amestecau plăcerea, surpriza, alarma. Pe urmă mi-am amintit de spusele lui Christopher, care-mi ieșiseră cu totul din minte, anume că mă căutase o tînără de culoare. Spaimă. Pe *mine* nimeni nu mă putea căuta dintr-o pricină plăcută. Eram pe cale să-i vorbesc, cînd mi-am dat seama că tăcerea se prelungise atît de mult, încît orice întrebare devenise imposibilă. Și apoi ce legătură putea exista între mine și fata asta, o astfel de fată ? Mai existau și alte apartamente pe coridorul din spatele ei, ocupate de locatari flotanți, de care aveam grijă să nu știu nimic. Era, desigur, prietena cuiva și pleca acum acasă. Norocos acel cineva ! M-am dezlipit de mînerul ușii, m-am îndreptat spre lift și am apăsat pe buton întorcîndu-mă cu spatele spre apariție. Cînd sosi liftul și ușile automate se deschiseră, am auzit un pas ușor în spatele meu. Tînăra indiană intrase în lift după mine. Era alături și mă fixa cu o expresie serioasă, de interes mirat și nedumerit. Îi vedeam și-i auzeam și numai cît nu-i simțeam respirația. Purta un pulover de lînă neagră, care-i ieșea afară din jachetă la gît și la mîneci. Mă uitam la spatele ei reflectat în oglindă. Coada lungă, groasă, lînoasă, pe care și-o zvîrlise pe spate cînd intrase în lift, îi ajungea pînă la crupă unde se arcuia și sfîrșea într-un smoc des, asemenea cozii unui leu. Manșeta ușor zdrențuită a jachetei se atingea de mîneca fulgarinului meu. Am

simţit cum îmi înţepenesc trăsăturile cînd un fluid electric, generat de acest contact, îmi străbătu carnea. Liftul parcurse scîrţîind spaţiul pînă la parter şi uşile se deschiseră. Fata ieşi prima. Am trecut pe lîngă ea îndreptîndu-mă spre uşă, şi am păşit în stradă. O dimineaţă plumburie, cu un vînt îmbibat de ploaie şi felinarele încă aprinse. Am ajuns la colţul străzii, hotărît să nu întorc capul. Fiorul electric stăruia. Am întors capul. Fata stătea pe treptele blocului şi se uita după mine.

Pe vremuri, într-adevăr, alergam în fiecare dimineaţă de jur împrejurul parcului. Dorinţa de a mă menţine în formă era un scop real, iar darul unui trup robust şi sănătos era un dar real. Alergarea însemna încă un mod de a muri, un mod de viaţă în moarte, nu miracolul divin de a dăinui în prezent, ci versiunea măruntă a unui om deznădăjduit. Există un soi de somn sau de toropeală pe care am încercat uneori să-l practic (mai cu seamă duminică dimineaţa) cînd zac ca o turturea pe apă, abia atingînd suprafaţa treziei, vag conştient de lume, dar nu de mine însumi, netorturat încă de gîndul că sînt cutare persoană. La fel e şi cu alergarea. Alergam şi mă purificam de mine însumi. Eram doar o inimă care pompa, un trup în mişcare. Curăţam o parte din glob de noroiul conştiinţei mele. Nu eram capabil nici măcar să visez. Dac-aş fi putut mereu să somnolez în acel fel, aş fi dobîndit propria mea modestă beatificare. Am încetat să mai alerg (cred) nu din cauza ciocăniturii de avertisment a degetului vîrstei, ci pur şi simplu din păcătoasa şi degenerata lene a sufletului ; aceeaşi lene şi eşuare a speranţei care mă împiedicau să încep a învăţa limba chineză. Totuşi, în unele dimineţi frumoase, cînd aveam timp, traversam parcul cu pas repede pînă la staţia Gloucester Road, şi de acolo luam metroul spre Westminster. În dimineţile urîte, cînd întîrziam, luam metroul de la Bayswater. Dimineaţa de azi (vineri) era urîtă.

Cum acum mă înghesui în metrou, la ora de vîrf, în staţia Bayswater, mă bate gîndul să fac o nouă pauză pentru a vă vorbi ceva mai mult despre mine. V-am vorbit despre cultul trupului meu. Mă identificam încă foarte mult cu acest trup. Mă apărase în copilărie şi mă socotisem întotdeauna unul cu el, considerîndu-l un atu de bază. Aveam (am încă) peste un metru optzeci, sînt zdravăn,

negricios, cu obrajii bine raşi în ciuda unei bărbi rebele, şi cu o coamă de păr negru, des şi creţ care îmi cade peste guler. Un înveliş de păr la fel de des îmi îmblăneşte pieptul. Am ochi căprui, asemănători cu ai lui Crystal, dar nu la fel de aurii şi de mari. (Şi mătuşa Bill, o spun cu regret, avea aceiaşi ochi, numai că ai ei erau foarte mici şi verzi.) E greu să-mi descriu faţa. Nu răspunde nici unui canon de frumuseţe, nici măcar aceluia al unui gangster. Nasul lătăreţ, ca al lui Crystal, are vîrful uşor întors în sus. Dacă îmi cultivam fizicul, vă asigur că n-o făceam de dragul farmecului meu. Din cauza părului lînos, la şcoală mi se spunea „cioroiul" şi, un timp, în mod ciudat, m-am convins singur că sînt un negru. Îmi plăcea (deşi nu mă aşteptam să placă şi altora) blana miţoasă care-mi acoperea pieptul, îmi plăcea culoarea mea tuciurie, făptura mea tainică de animal negru. Pe atunci nu cunoşteam nimic, nici chiar cînd am ajuns student, despre alte folosinţe care puteau fi date trupului meu, în actul iubirii. Ştiam doar că sînt lipsit de atracţie şi copleşit de o stîngăcie paralizantă. În plus, un puritanism feroce, inoculat, de bună seamă, de mentorii mei creştini, mă făcea să socotesc sexualitatea drept un lucru spurcat.

Mă bizuiam pe rutină, şi mă bizuisem pe ea din clipa în care mi-am dat seama că regulile gramaticale urmau să fie mîntuirea mea ; şi de cînd pierdusem speranţa mîntuirii, mă bizuiam şi mai mult pe ea. Rutina, cel puţin în cazul meu, împiedica gîndirea. Practicarea liberei opţiuni este un extraordinar stimulent al gîndirii. Pe cînd monotonia stereotipă a zilelor săptămînii îţi dă o reconfortantă senzaţie de supunere absolută în faţa istoriei şi a timpului, sau poate că un reconfortant simţ al mortalităţii. Nu mă puteam gîndi la sinucidere din cauza surorii mele, dar doream să simt mereu moartea în preajmă. „Zilele" mele erau rutină pură, iar la birou mă vedeam cît mai mult cu putinţă ca o rotiţă în angrenaj. Sfîrşiturile de săptămînă şi sărbătorile însemnau iaduri de libertate. Îmi luam concediile numai din teama de a nu stîrni comentarii şi, pur şi simplu, mă ascundeam (sau dormeam dacă puteam). La un moment dat am încercat să-mi petrec concediul împreună cu Crystal, dar a fost prea mult. Plîngea tot timpul. Aşa cum se exprimase Freddie Impiatt, era adevărat că-mi plăcea să trăiesc în lumile altor oameni şi că nu aveam o lume a mea.

Nimic din toate acestea nu redă însă esența existenței mele. De fapt, care-i esența existenței unui om ? Arta însemna prea puțin pentru mine, aveam cîteva cărți desperecheate, pe care le țineam ca pe niște amulete purtătoare de noroc. Cineva spusese cîndva despre mine, și cu oarecare dreptate, că vedeam în poezie numai latura gramaticală. După cum am mai spus, n-am năzuit niciodată să devin scriitor. Iubeam cuvintele, dar nu eram un exploatator de cuvinte ci mai curînd un observator de cuvinte, așa cum unii sînt observatori de păsări. Îndrăgeam limbile străine, dar de la bun început am fost convins că nu voi vorbi niciodată limbile în care citeam. Făceam parte dintre cei pentru care cuvîntul vorbit și cuvîntul scris fac parte din limbaje total diferite. Nu aveam nici o religie și nici un substitut pentru religie. „Zilele" mele îmi dădeau identitate, eram un fel de ecto-schelet. Dincolo de rutină, pentru mine începea haosul și fără de rutină viața mea (sau poate că viața oricui ?) nu era decît o fantasmagorie. Vedeam în religie, ca și în artă, activități umane, dar nu hărăzite mie. Menirea artei este să inventeze o nouă frumusețe și nu să se joace cu cea care a fost demult făurită, după cum religia trebuie să-l inventeze mereu și fără răgaz pe Dumnezeu. Dar eu eram lipsit de inventivitate. Nu voiam să joc acest joc și să dansez acest dans, numai că în afară de activitatea jocului și a dansului nu mai exista nimic altceva. Mi-am dat curînd seama că natura cuvintelor și relația lor cu realitatea reduceau sistemele metafizice la imposibilitate. Istoria era un abator, viața omenească un abator. Perisabilitatea era roba mea filozofică. Nici măcar stelele nu sînt lipsite de vîrstă, iar respirațiile omului sînt numărate.

Și acum să ne ocupăm de birou. O foarte mică parte din povestea mea se petrece la birou, dar cum biroul ocupa o parte atît de importantă a spiritului meu, e necesar să-l descriu. Îmi duceam existența, după cum v-am mai spus, aproape de treapta cea mai de jos a structurii ierarhice, adică puțin deasupra nivelului secretarelor și stenografelor. Mă ocupam de „dosarele" legate de plăți, de mărunte probleme individuale, uneori amuzante. (E drept ca indemnizația de pericol primită de cutare să-i afecteze pensia ? Concediul de boală plătit al lui cutare trebuie extins în împrejurările date ? Statul de plată al lui cutare trebuie antedatat în circumstanțele cutare ?) Nu mi se cerea

să inventez reguli, ci doar să aplic reguli făcute de alții. Uneori regulile nu se suprapuneau exact peste cazurile date și atunci se ivea un mic prilej de gîndire. De obicei însă nu era necesar nici un efort de gîndire. Îmi scriam punctul de vedere sub forma unui „referat" pe care i-l trimiteam lui Duncan, care i-l trimitea doamnei Frederickson, care i-l trimitea lui Freddie Impiatt, care i-l trimitea lui Clifford Larr, și după ce ajungea aici, sau chiar înainte de a fi ajuns aici, nu mai știam și nici nu-mi păsa ce se întîmplase cu referatul meu sau dacă supraviețuise. Arthur Fisch, care trudea pentru mine, nu scria referate, așadar eram și eu superiorul cuiva.

Lucram cu încă doi oameni în cameră. Această cameră și cei doi oameni au o oarecare importanță minoră pentru că, așa cum se întîmplă adeseori, lumea fizică reflectă lumea mentală. Cele două persoane cu care împărțeam camera erau doamna Witcher (Edith) și Reggie Farbottom. Arthur lucra într-un dulap (cvasi literalmente), o cămăruță despărțită din coridor, avînd ca singură sursă de lumină o ferestruică spre coridor. Regretam că nu-l instalasem pe Arthur mai de mult în biroul nostru, dar acum era prea tîrziu și lui îi plăcea să lucreze în dulap. Despre doamna Witcher se spunea că fusese pe vremuri stenodactilografă, și că se ridicase la putere fiind secretara particulară a nu știu cărui personaj. Cînd am cunoscut-o prima oară era șefa registraturii, adică a vastului complex care adăpostește dosarele. Aceasta putea fi considerată o slujbă importantă, dar în cazul ei era o muncă de stat în picioare și nu pe scaunul unui birou. Și apoi cum ar putea fi considerată „șefă" a registraturii o persoană de talia doamnei Witcher ? De fapt serviciul era condus de altcineva, un bărbat așezat la un birou, Middledale pe nume, care făcea într-adevăr toată treaba, în timp ce doamna Witcher nu era mai mult decît o secretară ce clasa dosare. Chiar și pe atunci lucrurile nu erau foarte clare. Mai tîrziu, doamna Witcher a fost promovată și a căpătat un birou, întîi la registratură, apoi într-o încăpere învecinată (nu în camera lui Middledale care a fost transformată în vederea altor scopuri). La un moment dat, cînd s-a zugrăvit în biroul ei, s-a mutat în camera mea, pe care o împărțeam pe atunci cu un funcționar numit Perry (mai tîrziu Perry a emigrat în Canada). Doamna Witcher s-a mutat provizoriu la noi, ca o a treia locatară, dar a făcut ce-a

făcut și acolo a rămas, la început pentru că Perry și cu mine eram prea politicoși ca s-o dăm afară, și mai tîrziu pentru că se obișnuise cu biroul. În te consta munca doamnei Witcher n-am înțeles niciodată și nici n-am căutat să înțeleg, întrucît la început am considerat prezența ei drept vremelnică. Avea o sarcină legată de controlul clasificării, o muncă de rutină, neîndoielnic, și anume supraveghea ca hîrtiile să fie corect clasate. Mai tîrziu însă, doamna Witcher s-a săltat (sau a fost săltată de o autoritate superioară), și a devenit un fel de băgător de seamă asupra clasării, adică nu urmărea numai dosarele, ci controla diviziunile și subdiviziunile în care erau acestea aranjate; o misiune ce ridica probleme fundamentale cărora doamna Witcher nu era pregătită să le răspundă.

Că Reggie Farbottom ar fi fost la început simplu curier (așa cum afirmau unii), nu-mi venea a crede. Se lansase, probabil, în carieră ca un mic trepăduș. Cum de terminase cu munca în picioare și devenise om de birou, nu am habar. Poate că intervenise mîna doamnei Witcher: Reggie era creația ei. Relația dintre cei doi se pierdea în mister. Doamna Witcher era divorțată din timpuri imemoriale. (Despre bătrînul Witcher nu se știa absolut nimic.) Reggie Farbottom era considerabil mai tînăr decît ea, necăsătorit, genul de bărbat care se împăunează cu „cuceririle" lui. Și, pe deasupra, gură spurcată. Poate că tocmai acest lucru îi plăcea doamnei Witcher. Oricum, foarte curînd după mutarea doamnei Witcher, Reggie a ocupat locul pe care aceasta și l-a inventat la registratură, iar mai tîrziu, după plecarea lui Perry, a ocupat biroul ei din camera mea, în timp ce doamna Witcher s-a instalat la biroul lui Perry. După părerea mea, Reggie făcea munca pe care ar fi trebuit s-o facă doamna Witcher (indiferent în ce consta aceasta), iar doamna Witcher pretindea că face o treabă pe care iarăși și-o inventase singură și, de fapt, nu făcea nimic. Mai tîrziu mi-am dat seama că la plecarea lui Perry ar fi trebuit să-l instalez pe dată pe Arthur la biroul rămas liber. Numai că Arthur se atașase de dulapul lui, și eu nu mi-am dat seama de adevărata semnificație a lui Farbottom decît cînd a fost prea tîrziu.

Camera noastră era, relativ, plăcută, deși iluminată cu tuburi de neon, care reproduceau lividitatea unei după-amiezi de iarnă. Încăperea era destul de spațioasă și avea un bovindou de la care, printr-o despicătură a unei curți

interioare, se putea zări turnul Big Ben și, deasupra lui, o felie de cer pe care o simțeai că plutește deasupra rîului. Masa mea de lucru se afla în acest bovindou, la capătul mai îndepărtat al camerei. Mai mult, era plasată pe o fîșie de covor maroniu, așternut de la ușă pînă la fereastră, ceea ce făcea ca partea mea de cameră, care se mai mîndrea și cu o litografie înfățișînd Whitehall în 1780, să arate destul de elegantă. Biroul lui Reggie și cel al doamnei Witcher se găseau amîndouă lîngă ușă, cu fața la perete, în jumătatea de cameră neacoperită de covor. Cel puțin în felul ăsta se păstra o oarecare distincție fundamentală.

Mă străduiam întotdeauna să sosesc la birou înainte de ora nouă. Nu pentru că mi s-ar fi cerut acest lucru, dar existau unele avantaje în a fi primul sosit. În binecuvîntatul răstimp cît eram singur reușeam să rezolv o serie de probleme. Gluma răsuflată că slujbașii de stat seamănă cu fîntînile arteziene din Trafalgar Square pentru că funcționează numai de la zece la cinci nu se aplica în cazul meu și, în general, în cazul departamentului nostru, cu excepția unor farsori de teapa Edithei Witcher. Treburile pe care le aveam de rezolvat depășeau întotdeauna timpul ce-mi stătea la dispoziție deși, pe de altă parte, nimic nu era urgent. Ceea ce îmi prindea bine. Dacă vreodată aș fi *terminat* treaba, aș fi fost în pericol să înnebunesc. Mă chinuiau uneori coșmaruri în care se făcea că în mapa mea nu mai exista nici un „dosar" de rezolvat și, cum nu mai aveam de lucru, mă găseam la birou sub un fals pretext.

În această anume zi (e încă vineri dimineața) un atac armat în metro m-a făcut să sosesc mai tîrziu decît de obicei. Enervarea pricinuită de acest *hold-up* (toți pasagerii înghesuiți piept în piept sau spate-n spate într-o liniște sinistră) mi-a alungat din minte orice gînd privitor la fata indiană. Dealtfel probabil că nu avea nimic de-a face cu mine. Cînd am intrat în clădirea ministerului, l-am întîlnit pe Clifford Larr. Eu mă îndreptam spre lift, el spre scări. Larr lucra la primul etaj, adică la ceea ce se numește *piano nobile* [1]. Iar eu lucram foarte aproape de pod. Ne-am spus bună dimineața. S-a oprit :

— Plăcută reuniunea de ieri seară, nu ?

— Foarte plăcută, am răspuns.

[1] Nivelul nobil (it.).

După care a trecut mai departe.

Cînd am intrat în coridorul nostru am văzut imediat că în dulapul lui Arthur lumina era aprinsă. Nu m-am oprit deşi uşa fusese lăsată întredeschisă. Arthur, sfiindu-se să intre în biroul meu, poate că voia să mă prindă. Oricum era uşor să-l evit, pentru că îi cerusem ca la birou să nu discute cu mine decît chestiuni profesionale. Mai ales acum nu aveam chef de un *tête-à-tête* cu Arthur. Am intrat în birou. Reggie şi doamna Witcher sosiseră amîndoi. Încălziseră deja „atmosfera". Era încă unul din motivele pentru care preferam să ajung înaintea lor.

— Bună ziua, Hilary !

— Bună dimineaţa.

— Eu am spus bună ziua.

— S-a sculat mai tîrziu pentru că azi-noapte a făcut-o lată la Impiatt, spuse Reggie.

— Joia nu-i la Impiatt, e cu fata lui.

— Ba nu, cu fata se vede diseară.

— Ba joia se vede cu fata lui.

— Hilary... *Hilary*... fii atent, vinerea eşti cu fata, nu-i aşa ?

— Nu am nici o fată, am răspuns, aşezîndu-mă cu spatele la ei şi aşternîndu-mi hîrtiile în faţă.

— Minciuni gogonate, ruşine, ruşine !

— Hilary e un om plin de mistere, nu-i aşa, Hilary ?

— Vrea să spună că nu-i vorba de o fată, ci de o doamnă, interveni Reggie. Hei, hei, cine-i doamna ta ?

— Nu-i o doamnă, e o...

— Drăguţilor, n-aţi vrea să fiţi amabili şi să vă mai ţineţi gura ?

— Ah, astăzi Hilary e bun ca pîinea caldă.

— Azi n-o să ne arunce cu călimara-n cap.

— Hilary, Hilariii, ţi-a spus Freddişor despre pantomimă ?

— Da. Tu ai să-l joci pe Smee.

— Şi Hilary o să fie crocodilul, numai că încă nu i-au spus.

— Hilary o să se joace pe el însuşi, o să fie un succes zdrobitor.

— Bănuiesc că Edith o să fie Wendy, am replicat eu.

— Ah, ce spiritual, ce deştept !

— N-ai vocaţia sarcasmului, Hilary, nu se fac aluzii subtile la vîrsta unei doamne.

— Rolul lui Wendy o să-l joace Jenny Searle de la registratură, una dintre numeroasele ex-iubite ale lui Reggie.

— Nu degeaba mi se spune Divan cel Groaznic.

— Reggie se simte bronzat și în formă după un plonjon în bazinul dactilografelor.

— N-au ales încă pe nimeni pentru rolul lui Peter Pan.

— Fischy ar fi bun pentru Peter. Încă n-a atins pubertatea.

— Peter e jucat de obicei de o fată, am spus eu.

— Exact ! Deci Fischy e perfect pentru Peter.

— Să nu fim răi, în fond Hilary e în cîrdășie cu Fisch, nu ?

— Hilary e atît de misterios !

— Hilary nu spune niciodată adevărul.

— Alo, Informațiile ? Ce număr trebuie să formez ca să cer renunțarea la telefon ?

— De ce vrei să renunți la telefon, Hilo ?

— Pentru că nu-l lasă fetele-n pace.

— Doresc să mi se *scoată* telefonul...

— Fisch îl sună toată ziua și-i face propuneri rușinoase.

— Vă mulțumesc.

— Hilary, Hilary, de ce dorești... ?

— Doresc să renunț la telefon.

— Hilary, de ce...

— Deci va veni mîine un mecanic de la oficiul de telefoane ?

Skinker, curierul, intră cu ceștile de ceai. Pe vremuri, Reggie Farbottom obișnuia să fiarbă ceaiul, dar acum, firește, renunțase. Nu-l puteam opri pe Arthur Fisch să facă din cînd în cînd ceaiul, dîndu-i, în felul acesta, apă la moară lui Edith Witcher. Arthur nu avea simțul rangului. Skinker era un lungan blajin, care fusese un soi de erou într-un lagăr de prizonieri german și de atunci, sau poate că mai tîrziu, devenise foarte religios. Era predicator laic într-o misiune evanghelică. Skinker era unica persoană de la birou care-mi spunea „domnul Burde". Portarii de jos mă tratau cu dispreț și nu-mi spuneau în nici un fel. Pentru toți ceilalți eram „Burde" (sau uneori „Hilary"). Acel „domnul Burde" al lui Skinker însemna o duioasă atenție pe care o prețuiam.

Poate că ar trebui să descriu înfățișarea Edithei Witcher și a lui Reggie Farbottom ; nu că ar avea vreo importanță, dar pe atunci ei erau pîinea mea cea de toate zilele. În robia noastră zilnică ce altceva îți poate concentra mai mult interesul și, pînă la urmă, ce poate exercita o mai mare influență asupră-ți decît glasurile tovarășilor de captivitate ? Și cum mai turuie ! Nimic altceva, dacă ne referim la pura cantitate, nu-ți împuie mai mult capul. Bănuiesc că există situații în care vorbăria goală se adaugă la ceea ce-i bun în lume. Poate că așa se întîmplă în familiile fericite. Nu știu. Rația mea de trăncăneală zilnică era păcatul meu zilnic, și o știam bine. Păcatul pe care ordinele religioase îl interzic pe bună dreptate. La birou trăiam într-un soi de mocirlă morală și nu mă puteam împiedica să nu mă afund în ea din ce în ce mai mult. Avînd la îndemînă alternativele furiei, tăcerii sau replicii hăzoase, de obicei o alegeam pe aceasta din urmă. Edith era o femeie trupeșă, elegantă, în jurul a cincizeci de ani, cu părul vopsit castaniu și ondulat cu dibăcie ca să pară suflat de vînt. Avea un nas ușor arcuit care-i dădea un aer de distincție. ceea ce poate să fi fost taina succesului ei. Foarte puțin instruită, vorbea cu o voce tare, care se voia impozantă. În ce privește manierele, semăna cu o directoare de școală. Presupun că nu era un om rău, dacă puteai face abstracție de mintea ei. Reggie i se adresa uneori spunîndu-i „Domniță". Cîteodată îi spuneam și eu așa. Dădusem mult înapoi în acest birou și continuam să mă afund. Reggie vorbea cu un ușor accent periferic, poate că voit. Era un tip slab, blond, destul de frumușel, dar îngîmfat, cu o expresie de comică suficiență, de parcă era în orice moment gata să-și tuflească pălăria pe o ureche și să se lanseze într-un cîntec vesel. El și doamna Witcher făceau la nesfîrșire bancuri porcoase. Orice aluzie la sex le stîrnea adevărate accese de ilaritate. Chicoteau în fața vieții ca publicul unui music hall, gata să rîdă la orice prostie. Eu îi induceam mereu în eroare, oferindu-le versiuni false, incompatibile, asupra trecutului meu. Țineam în mare taină existența lui Crystal în fața acestor spirite vulgare. Faptul că aveam o soră li s-ar fi părut desigur de un haz irezistibil. Iar la ideea că Arthur era îndrăgostit de ea ar fi leșinat de rîs. Deci încă un motiv de panică.

Reuşeam să-mi îndeplinesc perfect munca zilnică în mijlocul torentului nesfîrşit de „bancuri" ale lui Reggie şi Edith. Aşa cum am arătat, slujba mea nu mă solicita prea mult. Înainte de prînz am rezolvat trei dosare. Niciodată n-am încercat să profit de pauza de prînz. Constituia întotdeauna un răstimp de neagră tristeţe. Mîncam tîrziu, ca să încerc măcar interesul foamei, şi consumam un corn cu şuncă şi o halbă de bere într-o cîrciumă din Whitehall. În jurul orei trei, erau momentele cele mai goale la birou. La patru, Skinker aducea ceaiul. Astăzi (acum, vineri după-masă), în timp ce Reggie şi doamna Witcher discutau de zor dacă Clifford Larr purta sau nu perucă, eu scriam un referat despre un complex stat de plată antedatat, şi mă gîndeam la Tommy. De fapt, de la prînz încoace mă gîndisem întruna la Tommy. Vinerea era ziua în care mă întîlneam cu Tommy.

Tommy — ar fi trebuit poate să explic mai de mult — era prietena mea. Deşi acest cuvînt stîngaci nu exprimă nici pe departe relaţiile curioase în care ne aflam noi. Din anumite puncte de vedere, ar fi mai potrivit să spun „fosta" mea prietenă, deşi din alte motive expresia n-ar corespunde adevărului. Tommy însemnase un eveniment major în viaţa mea. Acum, Tommy însemna o criză în viaţa mea. O chema, firește, Thomasina, şi numele ei întreg, care mă izbise cînd l-am citit prima oară pe un program de teatru, era Thomasina Uhlmeister. Într-adevăr, la început am fost înteresat numai de nume. Uhlmeister fusese un individ din lumea interlopă, care se căsătorise cu Tommy (născută Forbes) cînd avea doar optsprezece ani, şi o părăsise la douăzeci. (Uhlmeister nu face parte din această povestire. N-a lăsat în urma lui decît numele.) Tommy avea acum treizeci şi patru de ani. Era scoţiană. Vorbea ca o scoţiană, ba reuşise chiar şi să arate ca o scoţiană. Tatăl ei, întotdeauna invizibil, era farmacist în Fife. Ori de cîte ori se referea la el, Tommy menţiona că e un „gentleman", ceea ce constituia, probabil, un scoţianism. Mama ei murise şi fratele mai mare fusese ucis pe front. Tommy a fost unul din cazurile de copii vrăjiţi de scenă. (Fostul ei soţ, Uhlmeister, fusese actor, şi pun rămăşag că un actor prost.) Tommy a început prin a fi dansatoare într-un mic oraş de provincie, dar n-a făcut nici un fel de carieră. Era o dansatoare ratată, o actriţă minoră ratată, o asistentă de scenografie ratată, o dactilo-

grafă fără plată ratată, o cabinieră ratată. Era genul de fată gata să facă orice, chiar și fără plată, numai să trăiască în acea țipătoare peșteră fermecată, să respire aerul acela îmbîesit de parfumuri și să se înhăiteze cu acel efemer și strident caravanserai. Acum, cînd își pierduse tinerețea, ciștiga o nimica toată predînd de două ori pe săptămînă un curs de „artă dramatică" la un colegiu particular, undeva lîngă King Lynn.

Pe programul văzut de mine, Thomasina Uhlmeister figura ca asistentă de regie. Am întîlnit-o la o sindrofie dată după sfîrșitul piesei. Era vorba de o piesă sovietică tradusă în englezește și pusă în scenă la un teatru mic, iar eu fusesem solicitat să lămuresc unele probleme dificile privind traducerea din limba rusă. Așa încît am apărut la sindrofie înconjurat de o mică aură de prestigiu, și acolo am dat peste Tommy cea cu gambe lungi. Avea ochi cenușii. Am acordat întotdeauna mare importanță ochilor. Cît de misterios expresive pot fi aceste două globuri umede! Pupila e neschimbătoare și totuși e considerată a fi fereastra sufletului. Iar culoarea ochilor, prin natura și inerența sa, se deosebește de culoarea oricărei alte substanțe. Domnul Osmand avea ochi cenușii, dar ochii lui erau duri și pestriți ca granitul de Aberdeen, în timp ce ochii lui Tommy erau limpezi și goi ca un fuior de fum străveziu. Aveau o tentă transparentă, ca cerul fără nor. Puritatea pigmentației, o fadă apoteoză a cenușiului, era cu totul neobișnuită, o mostră de culoare venită direct de la Dumnezeu.

N-aș putea spune că m-am îndrăgostit de Tommy de îndată ce-am văzut-o, sau măcar că m-am îndrăgostit vreodată cu adevărat de ea. Acest lucru a devenit mai tîrziu un subiect de discuție. I-am remarcat ochii, picioarele. Inima mea, în măsura în care mai aveam o inimă pentru asemenea povești, era cu totul închinată altei femei. Și experiențele mele mai recente cu „fetele" fuseseră meschine și de scurtă durată și mă convinseseră că, într-adevăr, așa cum știam eu demult, nu puteam fi iubit. Adeseori mă gîndisem că ar trebui să mă mulțumesc pe viață cu gîndul că mă iubea Crystal. Îmi plăceau femeile și reacționam la apropierea lor. Dar de îndată ce relațiile deveneau mai intime, începea să mi se facă scîrbă de ele, și femeile se speriau. Numai în cărți temperamentele violente prezintă atracție. (Ce-i drept, nu-mi trădam

violența, dar femeile o intuiau.) Nu reușeam niciodată să folosesc un limbaj tandru. Totul se reducea la actul fiziologic, nu doream decît momentul posesiunii, și apoi să mă descotorosesc cît mai repede de ele ; și cum nu aveam temperamentul necesar nici pentru așa ceva, îmi inspiram mie însumi dezgust. Așadar, practic, nu am avut parte de multe relații, și un timp, înainte de Tommy, chiar de nici una.

Tommy, draga de ea, era deosebită nu numai prin numele ei, prin picioarele și prin ochii luminoși, cenușii ca ceața. (Ceața este, poate, un termen de comparație mai potrivit decît fumul. Fumul sugerează șerpuiri și mișcare, pe cînd ceața, deși și ea se poate deplasa, are o culoare de o mai calmă uniformitate ; și în ochii lui Tommy nu se deslușea nici măcar o umbră de albastru.) Tommy mai era deosebită și prin eroica ei hotărîre de a mă iubi. Am dat a înțelege, puțin mai înainte, că felul meu de a fi dur și colțos îndepărta femeile, dar explicația aceasta conține ceva mai mult decît un strop de romantică autoapărare. Probabil că femeile se simțeau respinse mai curînd de fața mea decît de sufletul meu. Și cît de importantă este această suprafață care-ți sare în ochi, această placardă la care se uită lumea, fără să pătrundă, de obicei, dincolo de ea. Aveam o față lipsită de farmec. Nimic nu ar fi putut răscumpăra nasul acela al meu (decît, poate, o operație estetică). Aceasta înseamnă a recunoaște un fapt foarte demoralizant, și nu l-aș fi recunoscut dacă n-aș fi vrut să subliniez ceea ce am numit eroismul lui Tommy. Voi căuta să fiu drept în expunerea istorisirii, oricît de ingrat ar fi fost rolul meu în ea.

În mod mecanic, am căutat s-o atrag pe doamna Uhlmeister, fără să dau faptului prea multă importanță și, spre marea mea surprindere, a început să mă iubească, ba chiar a și continuat. Am devenit amanți. Ceea ce a fost un lucru bun. M-a făcut să am încredere în ea, și această încredere a dezlănțuit un puhoi de dorință. A existat un scurt răstimp în care m-am simțit dacă nu vindecat, pentru că așa ceva n-ar fi putut niciodată să se întîmple, măcar domolit, adăpostit. Aveam parte de tandrețe, de blîndețe, și de o femeie sinceră în patul meu. Tommy a devenit o parte din viața mea. Începuse s-o viziteze pe Crystal, l-a cunoscut pe Arthur ; chiar și soții Impiatt o invitau din cînd în cînd, din curiozitate (pînă

cînd am pus stop acestor relații). Și apoi, la un moment dat, totul s-a spulberat în vînt din partea mea, fără vreun motiv special. Poate că eram prea puritan pentru a accepta multă vreme o relație extraconjugală. Tommy mi-a propus să ne căsătorim. Am rîs. Nu mă puteam căsători din cauza surorii mele. Și acesta era un aspect complicat, care se complicase și mai îngrozitor de cînd se întîmplaseră două evenimente. Crystal împlinise de treizeci de ani, și Arthur Fisch se îndrăgostise de ea. Crystal dorea să aibă un copil. (Și Tommy de asemenea, dar la aceasta voi ajunge mai tîrziu.) Cînd Crystal mi-a mărturisit acest lucru sau cînd mi-am dat seama (pentru că nu mi l-a spus niciodată în cuvinte) prin acea telepatie care exista între noi, m-am îngrozit. Desigur, mă gîndisem că Crystal s-ar putea mărita într-o bună zi. De ce nu ? Ba chiar, cînd eram la Oxford, îi căutasem eu însumi o persoană potrivită. Dar mai tîrziu, cînd s-a pus problema, deși îi repetam întruna că ar trebui să se mărite, ea citise adevărul în ochii mei ; întotdeauna reușise să-mi prindă unda gîndurilor. Lucrul acesta nu avusese prea mare importanță cît fusesem amîndoi tineri, cu viața înaintea noastră. Dar acum, ideea că pentru Crystal exista o limită de timp, mă umplea de spaimă și de un dezgust iritat, și genera o problemă de cu totul altă natură. Și exact atunci, în chip cu totul nefericit, se ivise Arthur. De fapt, Crystal nu avusese niciodată vreun curtezan serios, și era încă virgină. Era o ființă dulce, cu inima pură, dar nici pe departe atrăgătoare. Și întotdeauna, întreaga ei viață, nu făcuse altceva decît să aibă grijă și să aibă grijă și să aibă grijă de mine.

— Ești răcită.

— Nu-s răcită.

— Ba ești. Ai răcit și încerci să-mi ascunzi.

— Ce te face să crezi c-am răcit ?

— Se vede de la o poștă. Obrajii îți ard, ai nasul roșu, buzele inflamate. Și te tot tamponezi pe furiș cu batista aia murdară.

— Nu-i murdară !

— N-o flutura în fața mea. Doar știi care-i regula în caz de răceală. Niciodată nu vizitez oameni răciți.

— Tu și regulile tale tîmpite !

— Ești răcită cobză. Plec acasă.

— Atunci pleacă, du-te !

Tommy locuia într-un cartier rătăcit între Fulham și Chelsea, cu vagi apropieri de Putney și nu departe de New King's Road, neblagoslovit de vecinătatea vreunei staţii de metro, într-un mic apartament îngrijit, dintr-un mic imobil îngrijit, situat într-o piaţetă cu mici clădiri îngrijite, fiecare dintre ele cu miniaturale portaluri ornate, scări de lemn scîrţîitoare și subsoluri mirositoare, în care erau depozitate lăzile de gunoi. De obicei, veneam la ea pe jos de la Parson's Green. Soseam după ora șapte, uneori mult după șapte, pentru că înainte de vizită mai aveam ceva de făcut. Acesta era un alt capitol ar rutinei mele. După ce ieșeam de la birou, mă duceam fie în Sloane Square, fie în Liverpool Street ca să iau o băutură la bufetul din staţia de metro. În întreaga reţea a sistemului de metrouri, aceste două staţii sînt singurele, din cîte am putut eu să descopăr, care au baruri chiar pe peron. Ideea construirii unor baruri chiar pe peroanele staţiilor mă atîta. De fapt întreaga reţea subterană mă impresiona și simţeam, într-un fel, că acesta e căminul meu natural. Aceste două baruri nu însemnau pentru mine doar locuri de tratație tihnită după orele de birou, ci erau sursa unei emoţii obscure, fiind locuri de profundă comunicare cu Londra, cu izvoarele vieţii, cu cavernele resemnării la durere și perisabilitate. Cînd îţi sorbeai acolo băutura între șase și șapte seara, în mijlocul forfotei de călători de la orele de vîrf, simţeai parcă pe umeri, asemenea unui jug ciudat de reconfortant, oboseala întregii Londre truditoare, acea oarbă istoveală descătușată de după terminarea muncii, care, într-un anumit fel, îi consolează chiar și pe cei blazaţi, chiar și pe cei exaltaţi. Uruitul vagoanelor care veneau și plecau, tălăzuirea călătorilor, sosirea lor, momentele de așteptare, apoi dispariţia lor pe vecie se constituiau într-o frescă halucinantă și cu adevărat simbolică : atît de multe mici momente de decizie, atît de multe mici finalităţi, continua destrămare a structurii, continua distrugere a celulelor, cea care transformă și consumă viețile oamenilor și ale universurilor. Incertitudinea ordinei de sosire a metrourilor. Primejdia peroanelor. (Metrourile în chip de arme aducătoare de moarte.) Decizia luată într-un anumit moment (dar care moment anume ?) de a lăsa jos paharul și a te urca în următorul

metro. (Dar de ce în acela ? Doar peste două minute va sosi un altul ?) *Ah qu'ils sont beaux les trains manqués !* [1], iar eu eram chemat să ştiu acest lucru. Şi apoi, odată urcat în metro, acea senzaţie a vieţii proprii care-şi croieşte drum, cotiturile atente şi deliberate care se transmit atît de subtil trupului călătorului, aplecările şi virările în puncte de irevocabilă schimbare şi despărţire de drumuri. Trenul conştiinţei, momentul prezent, micul metro luminat care străbate lungul tunel tenebros. Inevitabilitatea acestor lucruri şi, totuşi, infinita lor varietate : oribilele străfulgerări de lumină a zilei, binecuvîntatele plonjoane îndărăt în întuneric ; staţiile, fiecare dintre ele unică, iluminaţia sinistră de la Charing Cross, întunecimea misterioasă de la Regent's Park, paragina de la Mornington Crescent, melancolia futuristă de la Moorgate, monumentala structură metalică de la Liverpool Street, îngemănarea de *art nouveau* de la Gloucester Road, groapa barocă în care-i cufundată Barbican, subiect adecuat pentru Piranesi. [2] Iar vara excursia la ţară pe care ţi-o oferă terasamentele înflorite ale liniei districtuale din direcţia vestică. Eu, însă, prefer tunelul întunecat. Ieşirea metroului la suprafaţă îţi evocă un vierme smuls din gaura lui. Cel mai mult îmi plăcea linia centrală. Douăzeci şi şapte de staţii pentru cinci pence. Într-adevăr, în schimbul unei monede de cinci pence poţi atinge cîte staţii îţi doreşte inima. Uneori parcurgeam întregul traseu (îţi ia mai puţin de o oră) înainte de a mă decide dacă să-mi iau băutura de seară la Liverpool Street sau la Sloane Square. Şi nu eram singurul. Mai erau şi alţi pasageri de cursă lungă, mai cu seamă iarna. Oameni fără căpătîi, singuratici, alcoolici, drogaţi, disperaţi. Ne recunoşteam unii pe alţii. Era un loc care mi se potrivea, eram într-adevăr un cetăţean al lumii subterane. (M-am şi gîndit să intitulez această poveste *Memoriile unui om din subterane*, sau pur şi simplu *Linia centrală.)*

Astăzi, vineri, îmi luasem băutura la Sloane Square. Cele două staţii sînt foarte diferite, ba chiar opuse. Sloane Square are o înfăţişare simplă, luminoasă, modestă, modernă care te binedispune, în timp ce Liverpool Street e vastă, ameninţătoare şi metafizică. Şi barurile se deose-

[1] Ah, ce frumoase sînt trenurile pierdute (fr.).

[2] *Giovanni Battista Piranesi* (1720—1778), gravor şi arhitect italian, cu o viziune fantastică.

besc, în sensul că la Liverpool Street poți sta realmente cu băutura pe peron, în timp ce la Sloane Square vezi metrourile pe o fereastră. Îmi luasem deci întăritoarele într-un colțișor intim, luminos, și sosisem la Tommy la șapte și jumătate. Tommy avea mai mult simț al stilului decît Crystal și apartamentul ei era confortabil și drăguț, într-o manieră de talmeș-balmeș. Avea un televizor, dar îl acoperise cu un șal de cașmir de îndată ce-am intrat eu. (Detest televiziunea. Am aflat că omul de mijloc își petrece azi doisprezece ani din viață privind la televizor. Nu-i de mirare că planeta se duce de rîpă.) Tommy colecționa copilărește „lucruri drăguțe", obiecte ieftine japoneze sau din Hong Kong, bibelouri victoriene, așa-zise antichități de la dughenele de vechituri, vaze, farfurii, suluri de pergament, evantaie, figurine, statuete de animale, și alte curiozități de neclasificat pe care nimeni altcineva nu le dorea. Tot ce era ieftin și țipător o atrăgea. (De aci pasiunea ei pentru teatru.) Apartamentul era supraîncărcat. (Dar strălucea de curățenie.) Poate că, așa cum se întîmplă cu multe femei nefericite, însuși colindatul prăvăliilor devenise o pasiune. Cumpăra în permanență bijuterii ieftine, haine ieftine, dar niciodată un veșmînt serios care să arate a îmbrăcăminte, ci pur și simplu un miș-maș de țoale pe care le combina la întîmplare în multiple variații. Mîinile îi erau întotdeauna încărcate de inele. Nu cred că avea vreo rochie întreagă. În seara asta purta o fustă scoțiană galbenă, de prost gust, ciorapi colanți verzi și un pulovăr lung albastru închis, strîns cu un cordon de piele. La gît avea un colier de mărgele din sticlă neagră de care atîrna un medalion. Era subțire și grațioasă, dar în afara ochilor și a picioarelor, nu era frumoasă. Avea ochi prelungi și ușor migdalați, deosebiți de ai lui Crystal, care erau mari și rotunzi ca ochii de pisică. Picioarele îi erau lungi și frumos modelate. Gambele unei femei pot fi perfecte : așa erau ale lui Tommy. Dar nu i-am spus-o niciodată. Trebuia să-mi păstrez cît mai multe avantaje față de Tommy. Obrajii ei își pierduseră prospețimea tinereții și erau ușor ciupiți de vărsat. Ceea ce mi se părea atrăgător, deși nu-i spusesem nici acest lucru vreodată. Părul îi era castaniu, cu reflexe cenușii, și-i atîrna în bucle naturale, moi, bine pieptănate. Vorbea cu o precizie afectată și o voce subțirică, cu ușor accent scoțian. Avea un nas mic și mofturos și o gură mică și mof-

turoasă, trăsături care puteau exprima o mare doză de îndărătnicie îmbufnată, și care deveneau foarte antipatice în asemenea momente.

— Ei bine, de ce nu pleci ? Ce zaci acolo și bei, deși ai venit gata băut, după cum miroși. Mă necăjești numai, dar fără hotărîri serioase, nu-i așa ? Sîntem tot ca înainte, nu-i așa, iubitule ? Nu-i așa ?

— Nu. Nu cred.

— Nu preferi să rămîi aici, cu o femeie care te iubește, decît s-o pornești prin ploaie și furtună ? Nu preferi ? Ah, de-ai ști cum mă rănești cu vorbele tale vag amenințătoare ; ești crud ca un gangster, strici în mod deliberat toată plăcerea întîlnirilor noastre ; zaci acolo și bei și stai bozumflat și nu vrei pentru nimic în lume să-mi mai dai o zi din săptămînă. De ce nu ne putem întîlni și miercurea ?

— Știi bine că nu ne putem întîlni miercurea.

— De ce nu ? Pentru că așa decretezi tu ? Mi-e lehamite de toate decretările tale. Miercuri nu-i o zi ? De ce nu ne putem întîlni și miercurea ?

— Miercurea e zi dată.

— Cui ?

— Miercurea e o zi pentru mine însumi.

— Te simți groaznic cu tine însuți, pur și simplu te găsești deprimant. Nu-i așa ? Nu-i așa ?

— Îmi place amărăciunea și deprimarea.

— Nu te cred. Ești un mincinos patentat. Nu cred nici că lunea te vezi cu domnul Duncan. Și nu cred nici că miercurea ești singur. E o altă femeie la mijloc.

— Oh. Thomas scumpo, nu înrăutăți lucrurile dovedindu-te proastă și vulgară și, te rog, alungă-ți de pe față expresia asta oribilă și agresivă. Sînt atît de obosit !

— Obosit ! Obosit ! Și eu sînt obosită.

— N-ai făcut toată ziua nimic decît să bați prăvăliile și să cumperi tot felul de gunoaie.

— Mi-am scris cursul pentru luni.

— Ha, ha !

— Și am făcut păpuși de cîrpă.

— Păpuși de cîrpă. Dumnezeule ! Noi sîntem păpuși de cîrpă.

— Foarte bine. Privești cu dispreț tot ce fac eu. Și eu privesc cu dispreț ce faci tu.

— Habar n-ai ce fac.

— Şi e o altă femeie la mijloc. Laura Implatt. Cu ea te întîlneşti miercurea. Cunosc eu femeile de genul ei, colecţionează bărbaţi, a pus ochii pe tine.

— Nu fi stupid geloasă pe celelalte femei. Îmi dă senzaţia că sexul vostru e realmente inferior.

— Nu sînt geloasă pe celelalte femei, nu vorbesc la modul general, sînt geloasă pe o persoană anume.

— Asta nu-i un argument. După cum nu-i nici faptul că strigi.

— Mă enervezi deliberat ca să-mi zăpăceşti gîndurile.

— Nu-i vina mea dacă tu gîndeşti intuitiv în loc să gîndeşti logic. Se pare că asta-i mîndria femeilor.

— Dacă ne-am întîlni mai des ne-am certa mai puţin. Trebuie să te văd mai des. Am să vin la tine la birou.

— Dacă faci aşa ceva, nu mă mai vezi deloc.

— Cînd ai de gînd să-ţi zugrăveşti apartamentul aşa cum ai spus ? Ai afirmat că un bărbat nu are niciodată preocupări mai inocente decît atunci cînd îşi zugrăveşte apartamentul.

— Tommy, nu putem continua în felul ăsta.

— Nu vreau să continui în felul ăsta. Vreau să mă mărit cu tine. Vreau un copil. Am treizeci şi patru de ani.

— Ştiu că ai treizeci şi patru de ani. Mi-o repeţi întruna.

— Mi-ai mîncat ani din viaţă.

— Doar trei, draga mea.

— Mi-i datorezi.

— Nimeni nu datorează nimănui nimic pentru aşa ceva.

— Te-ai ţinut de mine...

— Fii corectă. Tu te-ai ţinut de mine.

— Vreau un copil.

— Atunci du-te şi umple-ţi pîntecul în altă parte.

— Vorbeşti grosolan şi vulgar, foloseşti un limbaj oribil numai ca să mă răneşti. Nu-i aşa ? Nu-i aşa ? Nu-i *aşa* ?

— Încetează cu întrebările astea înnebunitoare şi lipsite de noimă.

— Cine ţipă acum ?

— Pur şi simplu ocoleşti argumentele mele, ru vrei să asculţi nimic ce nu-ţi convine.

— N-am remarcat să fi expus vreun argument pînă acum. Te iubesc. Nu vreau orice copil. Vreau copilul tău.

— Ei bine, eu nu vreau nici un copil și nu vreau să mă căsătoresc. Or, cum tu le dorești pe amîndouă, înseamnă că trebuie să ne despărțim.

— Nu ne putem despărți.

— Dacă te-aș convinge că ne *putem* despărți, lucrul ar fi ca și făcut.

— Asta n-am să cred niciodată. Sîntem, fiecare dintre noi, ultima șansă a celuilalt.

— Eu s-ar putea să fiu ultima ta șansă. Dar tu nu ești așa ceva pentru mine, slavă Domnului ! Uite ce-i, Tommy, lasă-mă să plec. Hai s-o rupem frumos, fără vărsare de sînge.

— Nu mai ești drăguț cu mine...

— Cum aș putea fi drăguț cînd sînt prins în capcană ?

— Nu ești prins în capcană mai mult decît oricare alt om. Am putea să ne bucurăm împreună de libertate, dacă...

— Cine a vorbit de libertate ?

— Tu ; n-ai spus că ești prins în capcană ?

— Nu dau nici o ceapă degerată pe libertate ; nici nu cred că există așa ceva. Dar nu-mi place să fiu legat de mîini și de picioare.

— La urma urmei, nici o căsnicie nu-i fericită, și...

— Cînd eu fug de căsătorie, tu încerci să mă convingi să mă însor cu tine spunîndu-mi c-o să fie o căsnicie ratată !

— N-am spus așa ceva, și pentru mine n-ar fi o căsnicie nefericită, fiindcă eu te iubesc...

— Nu-mi trebuie iubirea ta, Tomkins, așa că nu-mi produce nici o satisfacție. Mă tem că judecata ta azi nu-i foarte limpede.

— Ce motiv ai să o rupi cu mine ?

— Nici un motiv. La un moment dat iubirea poate seca. Asta-i una dintre marile erori ale vieții omenești. Oricum, interesul meu pentru tine a fost strict fizic.

— Mincinos păcătos ce ești ! Și apoi există un motiv. Crystal.

— Nu-i vorba de Crystal. Măsoară-ți cuvintele, Tommy.

— Nu se mărită cu Arthur Fisch ?

— Nu.

— Tu n-o lași.

— Măsoară-ţi cuvintele ! Vrei să mă vezi spărgîndu-ţi ceva din casă ?

— Ai impresia că mă poţi înfrînge oricînd prin violenţă, nu-i aşa ? Ar trebui să-ţi fie ruşine. Am lipit vasul pe care mi l-ai spart. Poftim ! Lucrurile pot fi reparate.

— Nu încerca să-mi moi inima, pentru că inima mea nu ţi-e accesibilă. Tu vorbeşti de parcă nu ne-ar sta în drum decît unul sau două obstacole şi, odată înlăturate acestea, nimic n-ar mai putea umbri de-a pururi calea fericirii noastre. Dar greşeşti, Tommy, greşeşti ! Dumnezeule, nu poţi vedea deosebirea dintre lucrurile esenţiale şi cele neesenţiale ? Poate că nici o femeie nu reuşeşte s-o vadă !

— Şi acum, cine generalizează ?

— Nu mă scoate din minţi. Pur şi simplu nu vreau să mă însor cu tine, nu mai vreau nici măcar să mă culc cu tine. Foarte puţine dintre lucrurile omeneşti sînt durabile şi legătura dintre noi şi-a trăit traiul. Nu mai e nimic de adăugat, nici motive secrete, nici măcar ceva ce-ar putea constitui un obiect de discuţie.

— Atunci de ce discutăm ?

— Pentru că tu nu vrei să înfrunţi realitatea.

— Am să-ţi spun eu de ce discutăm. Pentru că sîntem legaţi unul de celălalt. Nu mă poţi părăsi. Tot ce poţi face este să vorbeşti despre părăsire. Dacă ai putea să mă laşi, m-ai lăsa. Discuţia e un substitut, îţi îngăduie să pretinzi că mă laşi şi de fapt n-o faci. De ce nu înfrunţi tu realitatea ?

— Dacă vrei să vezi cu adevărat ce înseamnă a fi părăsită...

— Foarte bine. Vrei să spui că vinerea viitoare n-ai să mai vii ?

După aceste cuvinte se aşternu tăcerea, întreruptă doar de vîntul aspru care zgîlţîia uşor ferestrele, speriat parcă să-şi arate întreaga tărie, şi de păcănitul picăturilor de ploaie în geam. Începusem, înainte ca disputa dintre noi să o fi făcut imposibilă, o cină alcătuită din cotlete de miel şi varză de Bruxelles şi mult vin bun. Continuam să bem vinul. Eu o învăţasem pe Tommy să bea. Stăteam la o măsuţă rotundă acoperită cu o faţă de masă franţuzească, drăguţă, din pînză roşie aprins, imprimată cu frunzuliţe verzi. Lămpile ardeau, cocoţate printre maldărele de obiecte amestecate. Aveai senzaţia că te afli într-o pră-

vălie de antichităţi. Mîna mică a lui Tommy, cu degetele încărcate de inele emailate şi argintate, începu să se tirască pe masă către mîna mea. Întrebarea pusă de Tommy nu însemna decît o smucire a lăţului. Situaţia dintre noi îşi avea propria structură mecanică disperată şi caracteristică. Multe dintre cele spuse de Tommy erau adevărate. Mă luase prin surprindere. După ce eu renunţasem la speranţa oricărei comunicări cu ea, scoţiana asta deşteaptă, cu glasul ei moale, izbutise să se insinueze mai departe. Căci era deşteaptă. Ştia să manevreze o discuţie, ţinea minte o sumă de lucruri ; alături de ea trebuia să-ţi menţii spiritul mereu treaz, aproape că era o plăcere să te certi cu ea pe tema despărţirii. Exista un miez de adevăr şi în afirmaţia că discuţia era un surogat al despărţirii, cel puţin în seara aceasta. Cu şcoala pe care o urmase, cu vocabularul ei bogat şi mintea-i ascuţită, Tommy ar fi putut să ajungă cineva, dacă teatrul nu i-ar fi retezat aripile. Era amabilă, inteligentă şi încerca să mă constrîngă prin cuvinte şi nu prin lacrimi. Într-adevăr, ne înţelegeam unul pe celălalt , ceea ce e un lucru rar, şi acum că renunţasem la actul schimbului de iubire, continuam să gust actul schimbului de replici cu ea, experienţa neobişnuită a comunicării. Numai că aceasta nu ducea la nimic. Singurătatea structurală a făpturii mele mă chema cu o autoritate neostoită, propria-mi durere mă chema îndărăt în intimitatea ei, mă chemau afară din această neînsemnată scenă de satisfacţii minore. Voiam să mă curăţ de tot balastul şi să termin odată. Devenise o inerţie lipsită de noimă. Şi totuşi : iată că tocmai în această seară, şi pentru că mă simţeam atît de obosit, nu puteam spune că nu voi veni vinerea viitoare. Asemenea performanţă era peste puterile mele.

— O să vin.

— Asta-i ! Vezi ? Îţi place numai hărţuiala. (I se simţea accentul scoţian în pronunţarea cuvîntului „hărţuială".)

— Nu, nu-mi place. *Gîndeşte-te* la cele ce ţi-am spus, te rog. Tommy, trebuie să ne despărţim. Şi n-are nici un rost să ne spunem că vom rămîne prieteni. Atîta vreme cît vom continua să ne vedem, tu vei continua să mă iubeşti, şi acest lucru face situaţia disperată, mai ales dacă doreşti un copil. E nedrept faţă de tine.

— Spui asta ca să pretinzi că eşti altruist.

— Ce naiba importă cum sînt eu ? Între noi doi lucrurile s-au terminat. Şi acum mă duc acasă.

— Nu poţi, încă nu-i zece.

— Dacă rămîn aici, mă înfurii şi încep să sparg obiecte. Şi apoi tu eşti răcită.

— Nu sînt. Dacă-i aşa, pleacă. Te văd mîine... la Crystal... nu ?

O dată pe lună, sîmbăta, Crystal o invita pe Tommy la ea, la ora şase, la o băutură.

— Poate. Vezi să n-o umpli şi pe Crystal de afurisitul ăsta de guturai al tău. Dacă constaţi mîine dimineaţă...

— Ah, tu nu faci altceva decît să emiţi dispoziţii şi să stabileşti reguli.

— Noapte bună.

Am pornit-o în jos pe scări, trăgîndu-mi fulgarinul în timp ce coboram. Afară se cernea o ploaie mărunţă şi rece şi felinarele împroşcau pavajul ud cu pete mari de lumină. Am luat-o în direcţia nord. Mă simţeam deprimat şi alarmat. Şi a doua zi era sîmbătă. Eram mai legat de tînăra Thomas decît crezusem cînd am luat hotărîrea s-o rup cu ea, din motive bine determinate. Mi-a trecut oare vreodată prin minte gîndul de a mă însura cu Tommy, de a mă depozita în raft cu eticheta de soţ al lui Tommy, un echivalent al sinuciderii pe care n-o puteam săvîrşi din cauza surorii mele Crystal ? Nu. Viaţa nu se sfîrşeşte nici chiar cu cea mai disperată dintre căsnicii, dimpotrivă, se prelungeşte sinistru : noi prilejuri de cruzime, o viaţă de crime. Nu eram chiar atît de rău. Pe de altă parte, legăturile care mă înlănţuiau de Crystal făceau de neconceput moartea prin căsătorie. Desigur că la începutul relaţiilor noastre o minţisem pe Tommy. Pavasem cărarea ce ducea spre pat cu o mulţime de semiadevăruri încurajatoare. Mă încîlcisem într-o situaţie falsă şi bănuiam că nu voi izbuti să mă descîlcesc decît atunci cînd, scos din minţi de suferinţa pe care mi-o pricinuia, voi folosi toporul. Eram foarte conştient că încă nu ajunsesem la stadiul folosirii toporului. Între timp, însă, nu-mi puteam îngădui s-o compătimesc pe Tommy : e îngrozitoare această retragere a compătimirii, ca şi cum am refuza să-i plîngem pe cei aflaţi pe patul de moarte. Dar mai aveam de aşteptat pînă să rup definitiv cu Thomasina Uhlmeister. Mai intervenea un

factor. Din motive pe care le voi explica în curînd, nu voiam să rup cu Tommy înainte de a-mi fi dat seama ma limpede de sentimentele nutrite de Crystal față de Arthu Fisch.

SÎMBĂTĂ

— HILARY, AM UITAT, FATĂ aceea indiană a venit ascară din nou.

— Cum era îmbrăcată ?

— Un fel de jachetă lungă albastră și niște pantalon cu păuni pe ei.

Nu observasem păunii, dar, evident, era vorba de ace eași fată.

— A sunat la ușă ?

— Nu. Nici data trecută n-a sunat. Pur și simplu s învîrtea pe aici.

— Dar a spus că mă caută pe mine ?

— Data trecută a spus, pentru că eu am întrebat-o da că-i pot fi cu ceva de folos.

— Și de data asta ?

— I-am spus numai „Bună !" și mi-a răspuns cu ur zîmbet.

— Mister ! Ai ținut minte să cumperi lumînări ?

— Dumnezeule, nu ! Am uitat iar, îmi pare rău.

Era sîmbătă dimineața. Mă aflam în bucătărie und îmi călcam batistele. Pentru a evita supliciul relațiilor so ciale de la spălătoriile cu autoservire, îmi cumpărasem mașină de spălat. Nu-i dădeam voie lui Christopher s folosească. Desigur că Crystal ar fi venit cu dragă inim să-mi spele și să facă curățenie, dar, firește, eu nu-i dă deam voie. Apartamentul constituia infernul meu parti cular. Eram un tip moderat neglijent. Singurul lucru p care-l călcam vreodată erau batistele. Batiste necălcat te pot împinge la nebunie. Înainte de această activitat răsfoisem un dicționar al limbii daneze, în timp ce-m băusem ceaiul cu pîine prăjită. (În zilele de lucru gus tarea de dimineață se alcătuia din două cești de ceai. Pîi nea prăjită era tratația pe care mi-o ofeream la sfîrșit d

săptămînă.) Şi înainte de ceai încercasem să mă rad, după ce, distrat, în timp ce mă gîndeam la trecut, apăsasem cu forţă pe tubul cu cremă de bărbierit şi-l golisem tot în chiuvetă. După care am strîns tubul în palmă făcîndu-l ghem. Era abia nouă treizeci. „Dumnezeule mare, ajută-mă să se facă odată ora deschiderii !"

Christopher îmi plătise ceva din chiria restantă, nu prea mult, doar atît cît să mai îmbunătăţească relaţiile dintre noi. Şedea acum cocoţat pe masa de bucătărie, bălăbănindu-şi picioarele şi periindu-şi părul lung, auriu, activitate din care se oprea din cînd în cînd pentru a extrage din perie ghemotoace de puf strălucitor, pe care le arunca, grijuliu, pe podea. Încă de cînd eram la orfelinat mă enerva periatul părului, dar acum nu spuneam nimic din cauza chiriei. După interludiul relatat mai sus, ne întoarserăm la genul de conversaţie pe care o purtam de obicei în dimineţile de sîmbătă. Admirasem o *mandala* desenată de el şi i-am spus că ar fi trebuit să se facă pictor. În mod idiot, a luat spusele mele de bune şi mi-a răspuns că poate ar fi trebuit. I-am adăugat că n-avea în el destulă sîrguinţă şi autodisciplină ca să realizeze ceva. Mi-a răspuns cu revoltătoare umilinţă că, într-adevăr, nu avea stofă de sfînt. I-am spus să-l lase naibii de sfînt, dar că niciodată n-o să poată realiza ceva ca lumea. Mi-a răspuns că-i foarte adevărat, n-o să realizeze altceva decît să trăiască, implicînd prin cuvintele lui că eu nu reuşeam asemenea performanţă. Mi-a spus că eu sînt tipicul produs măcinat de anxietate al unei societăţi competitive şi că ar trebui să practic meditaţia ca să-mi calmez nervii. I-am răspuns că preferam să fiu anxios decît să mă îmbăt cu o grămadă de fetişuri orientale, false şi înşelătoare. A negat că ar fi fetişuri. I-am spus că dacă nu-i vorba de fetişisme, cum se face că nu era niciodată în stare să mi le explice în cuvinte clare.

— Pentru că-i ceva ce depăşeşte cuvintele.

— Prostii !

— Vreau să spun că e un soi de experimentare, nu un crez.

— O experimentare a ce ?

— E un fel de „Spiritul e totul".

— Fierul ăsta electric e spirit, şi batista asta, şi soba asta cu gaz sînt tot spirit ?

— Da.

— Toate fac parte din același spirit ?

— Da, în esență...

— Așadar intelectul și fizicul sînt unul și același ?

— Da, vezi tu...

— Și deosebirea dintre un spirit și altul e doar aparentă ?

— Ei bine, da, și...

— Așadar nu există nimic altceva decît un spirit uriaș ?

— Da, dar e...

— Și vrei să-mi spui că asta nu e fetișism ?

— Dar e altceva decît gîndirea abstractă obișnuită...

— Te cred. Săptămîna trecută am auzit pe unul la radio afirmînd că toate lucrurile din univers au fost determinate în prima sută de secunde după Marea Explozie[1]. Prin comparație cu tine părea mult mai lucid.

— Știu că dezgropi concepții...

— Nu există nimic altceva de dezgropat.

— Dar vezi tu, baza a tot ce există fiind pur spirituală, adică așa trebuind să fie, într-un fel tu ești în toate lucrurile chiar de la începutul lor. Înțelegi, eu fac ca fierul ăsta de călcat să existe, vreau să spun că pentru un păianjen el arată cu totul altfel, nu-i așa ?

— Dar și păianjenul e o creație a spiritului tău.

— Da, desigur, și ceea ce vede păianjenul e tot o parte a spiritului meu și în felul acesta îmi dau seama că, în realitate, eu nu exist ca eu însumi, eu sînt de fapt totul și trebuie să încerc să simt totul în calitate de eu însumi...

— Nu văd de ce. Se socotește că așa-i moral ? Nu văd de ce n-ar fi moral să crezi într-o serie de lucruri distincte ? De ce-i moral să reduci totul la tine însuți ? Eu gîndeam că moralitatea presupune uitarea de tine însuți stabilirea cu grijă a distincțiilor și respectarea existenței altor oameni.

— Dar ceea ce spun eu duce la uitarea de tine însuți și, în clipa în care înțelegi că tu ești totul, atunci iubești totul și, automat, devii bun...

— Dar chiar dacă am fi cu toții gînduri în mintea lui Dumnezeu, sau cine o mai fi, ce te face apt să devii însuși acest Dumnezeu ?

[1] Teorie cosmologică *(Big-bang Theory)* ce susține că expansiunea universului a început cu o gigantică explozie.

— Şi ce mă opreşte ? Vezi tu, Dumnezeu nu e o persoană uriaşă, înţelegi, nimic din el nu ţine de persoană, asta-i ideea.

— Dar noi sîntem persoane.

— Nu, nu sîntem, ăsta-i nonsens creştin. Personalitatea e o iluzie.

— Atîta timp cît ceilalţi oameni nu reprezintă structuri bine definite, nu pot avea nici drepturi bine definite. Nu-i de mirare că tu nu vrei să votezi. Dacă nimeni nu există, de ce să-ţi mai baţi capul ?

— Vezi tu, creştinismul nu poate înţelege toate astea din cauza concepţiei de Dumnezeu-persoană. Este ideea cea mai antireligioasă care a existat vreodată. Ideea unui Dumnezeu care se uită de sus la tine te face să simţi că eşti un lucru de nimic, un păduche, cînd, de fapt, trebuie să simţi că tu eşti Dumnezeu, că eşti spiritul universal. Înţelegi, lucrurile trebuie privite exact invers, ăsta-i principiul feminin, în timp ce creştinismul e o religie de orientare masculină ; totul se învîrteşte în jurul tatălui, noi cei din occident, împreună cu Tatăl nostru din ceruri închipuim civilizaţia, vreau să spun... Cum te-ai împăcat tu cu tatăl tău, Hilary ?

— Minunat. „Cinci stînjeni în adîncuri zace-al meu părinte ; coralii se-mpletesc în recile lui oseminte". [1]

— Ce era tatăl tău ?

— Scafandru.

— *Scafandru ?*

Se auzi soneria de la intrare. M-am dus la uşă, călcînd peste ruinele telefonului. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană.

Sosiseră Mick Ladderslow şi Jimbo Davis ; amîndoi cărau perne în braţe. Mick era un tip voinic cu părul roşcat şi ochi uriaşi, sticlind drogaţi. Se bucura de mare prestigiu pentru că odată ajunsese pînă în Afganistan, unde se îmbolnăvise de gălbinare aşa că fusese expediat îndărăt în Anglia pe spezele Majestăţii Sale.

A intrat în casă lipsindu-se de ceremonialul cuvintelor. Poate că a scos un mormăit. Jimbo era zvelt şi sinuos şi stingherit, avînd o expresie blîndă de sfială pe sub gene lungi. Rareori vorbea în afara unor murmure de „da... da..."

[1] Shakespeare — *Furtuna*, act. I, sc. 2.

şi cînd se afla confruntat cu alte fiinţe umane se arcui tot, îndoindu-şi puţin genunchii, ca expresie a unui soi d respect surprins. Acum, şoptindu-mi : „Da, da, Hilary bună, da !" îmi lua mîna (întotdeauna proceda aşa) şi mi-trase în jos, într-un fel intim, de parc-ar fi vrut să şi-apese pe coapsă. S-ar fi zis că mai curînd ne ţineam d mînă decît că ne strîngeam mîinile. Îl bănuiam că mi privea cu milă. La Jimbo, lucrul ăsta nu mă deranja. Ce doi băieţi şi pernele lor (presupun că doreau să-şi clădească un fel de cuib) dispărură împreună cu Christopher în ca mera acestuia, iar eu m-am întors la fierul de călcat.

Se auzi soneria de la intrare. M-am dus la uşă. Mă în trebam dacă n-o fi fata indiană. Era portarul care m-a anunţat că toboganul crematoriului fusese deblocat cu mare cheltuială din partea administraţiei, şi că nici nu po să-mi închipui ce gunoaie socotesc unii locatari indicat s arunce la crematoriu şi încă n-au aflat că sacii de plasti au fost inventaţi tocmai pentru a se evita ca toboganu să se astupe şi să puţă din cauză că unii oameni care n-a mai mult bun simţ şi maniere decît porcii aruncă la cre matoriu cojile de cartofi fără să catadicsească măcar a l înveli într-o bucată de ziar ? Am răspuns în spiritul cuveni la întrebarea lui retorică. Ciondăneala de sîmbătă dimi neaţa cu portarul devenise mecanică şi intrase în rutină dar în dimineaţa asta nici unul dintre noi nu prea pune suflet. M-am întors la călcatul batistelor, am isprăvit cu ele, după care am început să mătur anemic podeaua bucă tăriei. Scîndurile erau năclăite de grăsime şi ar fi trebui spălate, ba chiar frecate. Am împrăştiat un pumn de firi mituri de pîine pe suprafaţa unsuroasă. Cînd va fi sosit ţ sfîrşit ora de deschidere, aveam s-o întind la circiumă poate că la barul din staţia Sloane Square (cel din Liver pool Street era închis în zilele nelucrătoare), dacă o să ar chef să călătoresc cu metroul, sau la unul dintre localuril obişnuite, unde o să torc firul timpului de băut, apoi o s mănînc un sandviş, la o oră cît mai tîrzie şi o să înfrun ororile după amiezii. Aş putea să-mi fac cumpărăturil săptămînale, cîteva cutii de conserve şi nişte pîine tăiat felii. Vara, adeseori moţăiam în parc. Iarna o porneam cu metroul pe linia centrală, sau mă întorceam acasă, la pa şi la somn, pînă cînd circiumile se redeschideau, lucr care-l oripila pe Christopher. Încerca o autentică oroar morală în faţa acestei deliberate irosiri de conştiinţă.

Se auzi soneria de la intrare. M-am dus la uşă. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană. Era o persoană străină, un bărbat slab cu păr lung, zbîrlit şi o mustaţă portocalie, îmbrăcat în nişte blugi decoloraţi. L-am întrebat :

— Îl cauţi pe Christopher ?

— Cum ?

— Îl cauţi pe Christopher ?

— Ştiu eu ?

Se voia spiritual.

— Atunci hotărăşte-te.

— Adică cum să mă hotărăsc ? Oricum, cine-i Christopher ?

— Chiriaşul meu.

— Şi despre ce discutăm noi doi ?

— Bună ziua, am spus dînd să trag uşa, numai că tînărul îşi înfipsese piciorul în ea.

— Un momenţel, un momenţel. Dumneata eşti domnul Gurde ?

— Da.

Altă persoană misterioasă care mă căuta.

— Ei, atunci gîndeşte-te. Te las să ghiceşti cine sînt eu. Ghiceşte !

— Uite ce-i, nu-mi plac ghicitorile şi nu-mi plac oamenii care-şi înfig piciorul în uşa mea, e un obicei scîrbos. Ori îmi spui ce vrei ori o întinzi de aici.

— Vai, vai, ce limbaj urît ! Gîndeşte-te un pic. Ai sunat sau n-ai sunat ieri cerînd să vină cineva să-ţi scoată telefonul ?

— Ah... păi de ce n-ai spus aşa ?

— Nu mi-ai dat prilejul. Ai luat-o cu Christopher de îndată ai deschis uşa. Hello ! Dumneata eşti Christopher ?

Mecanicul de telefoane îl saluta pe Christopher care tocmai îşi făcuse apariţia, oferind, prin uşa deschisă, privelişte lui Mick şi a lui Jimbo tolăniţi pe jos.

— Numele meu e Len.

— E mecanicul de la telefoane, am explicat eu.

— Ei, ia să vedem care-i problema. Dumnezeule mare ! Parcă-ar fi trecut teroriştii pe aici ! Ce masacru ! Dar ce s-a întîmplat ?

— Eu l-am smuls, am spus.

— Smuls ! L-ai smuls, nu glumă ! Un atac neprovocat asupra unui biet micuţ telefon lipsit de apărare, care-şi

vedea de treaba lui și nu făcea nimănui vreun rău. Cu
de legătură e crăpată toată, receptorul e țăndări. Îți d
seama că va trebui să plătești pentru asta ? Nu-i propri
tatea dumitale, știi ? Buna Mama Poșta vă dă numai
împrumut jucăriile astea, vai, vai ! Și cînd te gîndești
toți nenorociții care așteaptă să li se instaleze telefo
Stricăciune cu bună știință, distrugerea unui aparat m
dern, în perfectă stare de funcționare. Asta-i direct
crimă, simt că-mi vine rău. Crezi că mi-ai putea oferi
ceașcă cu ceai ?

M-am retras în dormitor. Miçk și Jimbo își părăsise
și ei cuibul. Toți patru intrară în bucătărie de unde a
auzit glasuri însuflețite și clinchet de veselă. Fraternizase
pe loc. Aici, cel puțin, nu mai existau categorii social
Beatles-ii, ca și Empedocle, aruncaseră totul în aer. I
vîrsta lor, eu fusesem un solipsist feroce. M-am întins
pat, întrebîndu-mă dacă merita să trag un pui de somn
pînă cînd aveau să se deschidă cîrciumile. Printr-o mir
culoasă încetinire a ritmului de expandare a univers
lui, încă nu se făcuse ora zece. Nu dădusem draperiile la
parte și lampa de pe noptieră continua să ardă. Am stins
Am închis ochii și un oribil film al întîmplărilor din trec
s-a declanșat automat. Am încercat, ca de obicei, să n
apăr gîndindu-mă la Crystal, așa cum unii oameni, în ir
prejurări similare, se gîndesc la Fecioara Maria. Numai c
de astă dată, imaginea salvatoare nu mi-a mai apărut si
gură, ci însoțită de o alta. Arthur.

Se auzi soneria de la intrare. M-am sculat și m-am d
la ușă. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană. Era Lau
Impiatt.

Un fapt neobișnuit, dar nu lipsit de precedent.

— Intră, Laura. Apartamentul e ticsit, dar mai e l
și pentru tine.

Laura arăta mai energică și mai excentrică decît o
cînd, cu părul cărunt revărsîndu-se pe spate și pe ume
de sub o beretă trasă bine pînă peste urechi. De sub
voluminos palton cenușiu, o fustă de *tweed* îi cădea pî
la glezne.

— Hei, Hilary, ce *frig* e afară, a venit *iarna* ! O,
cald e aici, ce *plăcut* !

— Vino înăuntru. Din păcate, singurul loc unde te p
primi e dormitorul meu. Băieții au încărcat salonul
mobilă, și nu mai încape acolo nici o făptură omenească

Laura m-a urmat în dormitorul cufundat în beznă. Am aprins lampa, am împins cu piciorul un maldăr de îmbrăcăminte sub pat, am tras cuvertura şifonată peste cearşafurile şi păturile şifonate. Nu mă simţeam stingherit. De ce ? Pentru că aveam un suflet corupt ? Sau din cauza unui soi de bunătate, decenţă, calm, căldură, care sălăşluiau în inima Laurei ? Mi-am adus aminte de ideea lui Tommy că Laura vrea să „pună mîna pe mine". Prostii !

— Hilary, n-am putea avea puţină lumină de zi ? Există, ştii.

— Nu prea multă în acest loc. Am dat perdelele la o parte şi lumina cenuşie a curţii interioare s-a aşternut pe fereastră ca un voal, dar nu a pătruns în cameră. Plouă ? am întrebat.

— Nu, e umed şi frig, dar senin. Stinge lampa aia, e sinistră. Pot să-mi pun paltonul aici ? Cine sporovăieşte la bucătărie ?

— Christopher, Mick, Jimbo şi Len, un mecanic de la telefoane.

— Cît de *tineri* sînt ! Mă fac să mă simt străveche.

— „Flăcăii şi fecioarele de aur, ca şi electricienii, se vor preface în ţărînă." [1] Oricum, tu vei fi etern tînără. Îmi place fusta asta învîrtejită. Arăţi ca Natasa Rostova proaspăt întoarsă dintr-o plimbare rapidă pe Nevski Prospekt.

— Ce prostuţ eşti, *dragă* Hilary.

— Plăcută reuniunea de joi seara.

— Găseşti ? Clifford Larr mi s-a părut cam deprimant. Ne-am fi distrat mai bine dac-am fi fost numai între noi.

— Distrat ? Ce înseamnă acest cuvînt ?

— Hilary, doar n-ai de gînd să te lansezi într-una din *chestiile* tale. Ştiu că vrei s-o faci pe mămica duioasă faţă de tine, dar te anunţ că n-am de gînd.

— Vaaai !

— Da, asta vrei. Te înţeleg mai bine decît îţi închipui. Citesc în tine ca într-o carte deschisă. Tu duci o viaţă închistată într-o colivie de egoism. Te sperie orice este nou. Ar trebui să încerci din cînd în cînd să mai faci ceva

[1] Citat parodiat după *Cymbeline* de Shakespeare. În originnl : „Flăcăii şi fecioarele de aur, ca şi coşarii, se vor preface în ţărînă." (Act. III, sc. 2).

şi pentru alţii, nu să aştepţi întruna ca alţii să aibă grij de tine.

— Şi totuşi, tu o să ai întotdeauna grijă de mine, nu aşa ? Scoate-mă din mine însumi. Pur şi simplu, înşfacă trage !

Eu şedeam pe pat. Laura, îmbrăcată cu o bluză albă guler pe gît şi fusta cafenie pînă la glezne (era cam pr plină pentru această ţinută), şedea pe un scaun cu spăt înalt, genunchii ei îmbrăcaţi în *tweed* aflîndu-se doar cîţiva centimetri de genunchii mei. Faţa îi era neclară lumina murdară, împîclită, dar îi vedeam ochii cafenii str lucind, poate chiar umeziţi de compătimire. De ce pr vorbăria mea stupidă, uşuratică, trezeam automat asem nea simţăminte în Laura ? Aşa se întîmpla de fieca dată. Cîtă înfricoşătoare milă, cîtă înfricoşătoare energi Şi totuşi mă simţeam bine cu ea, ăsta era necazul. Îi inocula calm.

— Aş dori cu adevărat să-mi vorbeşti uneori desp tine, Hilary.

Laura îşi exprima adeseori această dorinţă.

— Am înţeles că citeşti în mine ca într-o carte deschi

— Da, dar nu pot să-ţi văd trecutul. De pildă, cum ajuns tu la cicatricea asta de pe bărbie ? Sînt sigură ţi-ar face bine să-mi povesteşti de ce e legată.

— Trecutul meu e plicticos. N-am păcate sau crime activ. Doar egoismul pe care l-ai remarcat cu atîta am bilă dojană.

— Şi aş vrea să discutăm despre Tommy. O, dacă te- putea face să-ţi deschizi *sufletul !*

— În prezenţa ta vorbesc fără ascunzişuri.

— Tu nu faci nimic fără ascunzişuri. Foloseşti cuvi tele ca un ascunziş. Te *ascunzi* mereu. Dar de cine ? O cum, eu n-am venit pentru tine. Am venit pentru pant mimă. Vreau să stau de vorbă cu Christopher. Mă într dacă l-am putea convinge să scrie un cîntec pentru n Şi Freddie zicea că poate inventează vreo chestie mai se zaţională pentru final.

— Ca, de pildă, să dea foc teatrului. Excelent ! (U exemplu de „chestie senzaţională" inventată de Christ pher la un *garden party*: fiecare musafir a trebuit să int într-un sac mare de hîrtie de ambalaj şi să stea acolo n mişcat pînă cînd avea să sune o trompetă, după care urm

să rupă sacul și să iasă afară. Nostimada a constat în faptul că nu exista nici o trompetă și, după o lungă și agonizantă tăcere, musafirii au început să reacționeze în cele mai felurite chipuri. S-a produs multă fîstîceală și enervare și teatru improvizat. Întîmplarea s-a soldat în modul cel mai de așteptat cînd vîntul a suflat sacii de hîrtie pe șosea, împiedicînd circulația, și ne-am trezit cu poliția pe cap.)

— Oricum, vreau să mai stau de vorbă cu băieții despre problema drogurilor. Scriu un nou articol. Mă simt față de copiii ăștia ca un ofițer de la poliția de moravuri.

Se auzi soneria de la intrare. Lăsînd-o pe Laura în dormitor, m-am dus la ușă. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană. Era Tommy.

Tommy, într-un impermeabil roșu, cu o pălărie la culoare, cu zulufii ei lungi răvășiți de vînt și transformați în cozi de șoricel, își deschise gura mică într-o adîncă implorare :

— O, Hilary, știu că n-ar fi trebuit să...

Exista o regulă strictă prin care vizitele la domiciliu erau absolut interzise. Și Tommy își găsise să pice exact cînd Laura se afla în dormitorul meu. M-am simțit orbit de o furie exasperată, menită să te scoată din minți. Am tras-o înăuntru și amîndoi ne-am împiedicat în firele atîrnînde ale telefonului. Am îmbrîncit-o pe ușa salonului, m-am strecurat și eu după ea și am închis ușa. Aveam doar atîta spațiu cît să stăm unul în fața celuilalt, înghesuiți în mobile. Umărul meu se lovi de muchea unei mese cocoțate pe o altă masă, și se auzi un ușor pîrîit. Am țintuit-o pe Tommy cu spatele la ușă, înșfăcîndu-i ambele brațe și împingînd-o violent, strivindu-i carnea cu toată puterea și șuierîndu-i :

— Ți-am spus... că n-ai voie să vii... să nu vii niciodată în felul ăsta... ți-am spus...

Gura mică a lui Tommy rămăsese deschisă și ochii prelungi, inocenți și cenușii, i se umplură instantaneu de lacrimi. Pălăria i se strîmbase din cauza apăsării capului pe tăblia ușii. Am împins-o mai mult, încleștîndu-i brațele, de parcă aș fi vrut s-o fac să treacă prin lemn sau s-o zdrobesc ca pe o gînganie. Îi scăpă un scîncet de durere. Continuam să-i șuier :

— Ți-am spus să nu vii niciodată aici, ți-am spus...

Se auzi soneria de la intrare. Am eliberat-o pe Tommy din strînsoare şi m-am furişat afară din cameră, închizînd-o acolo. M-am dus la uşă. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană. Era fata indiană.

N-am şovăit nici o clipă. Cu o mînă mi-am luat fulgarinul din cui, cu cealaltă am tras uşa de la intrare după mine. Nici măcar nu am aruncat o privire vizitatoarei mele, nici măcar nu am aşteptat liftul. Am trecut pe lîngă ea, traversînd palierul spre scări şi, din mers, am apucat-o imperios de mîneca jachetei. Am început să alerg pe scări în jos, ascultînd lipăitul paşilor ei în urma mea. În mai puţin de un minut de cînd auzisem soneria ne şi aflam în strada care, prin nu ştiu ce miracol, era inundată de lumina scînteietoare, albastră a unei ploi ţinute în frîu.

O pornisem prin partea nordică a grădinilor Kensington, în direcţia aleii ce înconjoară lacul. Mă întrebam în treacăt oare cît timp vor rămîne liniştite cele două femei în camerele lor, precum oamenii lui Christopher în saci de hîrtie, fără să afle fiecare de prezenţa celeilalte. Nu aruncasem încă nici o privire misterioasei mele urmăritoare. Cît timp traversasem şoseaua o ţinusem de mînecă şi nu de braţ. Nu se rostise nici un cuvînt între noi, mergeam în perfectă tăcere.

Soarele era invizibil, dar peste parc se lăsase o lumină difuză. Aleile asfaltate, ude de la ploaia de dimineaţă, irizau o strălucire albăstrie, în care jucau reflexe estompate. Văzduhul umed dădea contururilor o claritate vag mohorîtă. În dreapta, panorama roşiatică oferea privirii statuia ecvestră de bronz a lui Watts, obeliscul lui Speke. Un vînt rece mîna cirezi de frunze veştede, pe care le lipea apoi, flasc, de asfalt. Cea mai mare parte din pomi se dezgoliseră, doar cîţiva stejari îşi păstraseră frunzişul fanat. Platanii, asemenea unor viţe gigantice, îşi filfîiau fructele pe cerul luminos plumburiu. Incitaţi de umiditatea electrică, cîţiva cîini goneau frenetic în depărtare.

Mă simţeam detaşat, extraordinar, de parcă o calmă damnaţiune pogorise asupră-mi. Mi-am întors în sfîrşit privirea spre fata indiană, şi ea s-a uitat la mine şi mi-a zîmbit. Astăzi purta un fulgarin negru şi pantaloni negri. O eşarfă albastră, udă leoarcă (probabil că umblase prin ploaie), care-i acoperise capul, îi lunecase acum pe umeri.

Coada lungă era adăpostită sub fulgarin. Faţa şi părul îi erau umede. Trăsăturile, deşi mai neregulate, mai puţin spiritualizate decît îmi apăruseră la prima vedere, păstrau acel rafinament emaciat al rasei ei. Ochii foarte negri şi luminoşi exprimau oarecare emoţie. (Sigur că nu milă ? Oare dorinţa de a place ?) Gura, cu buze subţiri şi lungi, părea aproape abstractă în delicateţea ei, şi abia puţin mai pigmentată decît restul feţei. Întregul chip era palid, palid de cel mai palid măsliniu gălbui, acea paloare uniformă care face să pălească banalul roz şi alb al raselor mai grosolane.

În timp ce ne apropiam de aleea Serpentine am rostit:

— Ei ?

Mi-a răspuns cu un nou surîs. Am continuat :

— Uite ce-i, dumneata ai provocat toate astea. Nu crezi că e momentul să-mi dai o explicaţie, domnişoară Mukerji, sau cum te-o fi chemînd ? Dumneata ai venit la mine, nu eu la dumneata. Dumneata m-ai căutat, nu ? Eu mă numesc Hilary Burde.

— Da... ştiu.

Vocea ei a fost o mică surpriză. Mă aşteptam la accentul acela puţin peltic, de neconfundat, de neînlăturat, şi atît de fermecător. Dar rostirea ei era pur englezească, ba chiar, cum aveam să descopăr mai tîrziu, cu rezonanţe londoneze.

— Ei bine, ce doreşti ?

Zîmbi, dezvăluind un şirag de dinţi strălucitori şi făcu un gest de neajutorare, înălţîndu-şi sprîncenele, de parcă întrebarea mea ar fi fost neaşteptată, complexă, dificilă.

— Nu vreau să fiu stăruitor, dar dacă dintre toţi bărbaţii din Londra m-ai căutat pe mine, presupun că trebuie să existe un motiv oarecare ; poate că doreşti să te ajut cu ceva. Dar dacă nu-mi spui despre ce-i vorba, nu te pot ajuta cu nimic, nu-i aşa ?

Mă întrebam dacă nu era cumva deranjată la minte, o nebună. Speculaţia era bizară.

— Am vrut pur şi simplu să te cunosc.

— Dar de ce ? De ce tocmai pe mine ? Cum de mi-ai aflat numele ?

— Îl ştiam. Am vrut să te văd. Să-ţi vorbesc. Astea-i tot.

Am întrebat-o :

— Eşti o cocotă ?

Întrebare cam brutală, dar răspunsurile ei vagi şi susurîzătoare mă enervau. Sugestia mea păru să o întristeze.

— Nu, fireşte că nu.

— Mă rog, nu reuşesc să te descifrez. Doreşti bani ?

— Nu, nu.

— Atunci ce vrei ?

— Să te cunosc, repetă ea.

Trecusem de mica fîntînă cu doi urşi îmbrăţişaţi (care a încîntat-o atît de mult pe Crystal cînd am adus-o odată aici) şi ajunsesem la misterioasa grădină de piatră de la capătul lacului, care îmi părea întotdeauna că face parte din alt oraş (Leningrad ?) sau că ar fi poarta mascată către un tărîm straniu (Acheron ?). Urnele împrejmuiesc cinci bazine octogonale, şi un mic pavilion de piatră priveşte, printre contururile cîtorva nimfe, către curba lacului dantelată de pomi. Vara fîntînile ţîşnesc. Iarna locul arată plăcut abandonat. Am străbătut pavajul lunecos şi ne-am aşezat pe o bancă umedă. Cîţiva porumbei şi cîteva vrăbii se apropiară cu şovăielnică speranţă.

— Care ţi-e numele, domnişoară Mukerji ?

Nu mă aşteptam să mi-l spună, dar îmi răspunse pe loc:

— Alexandra Bissett.

— Alexandra Bissett ? Nu, nu ! Toate au o limită, nu se poate să arăţi cum arăţi şi să te cheme Alexandra Bissett.

— Tatăl meu a fost ofiţer englez. Mama era brahmină.

— Înţeleg. Deci eşti un fel de prinţesă. Unde te-ai născut ?

— În Benares.

— Bine, domnişoară Bissett...

— Te rog, spune-mi...

— Alexandra ?

— Nu, nimeni nu-mi spune aşa. Toţi mă strigă Biscuit.

— Biscuit ?

— Da. Întîi îmi spuneau Bissett. Pe urmă Biscuit cu şocolată. Pe urmă pur şi simplu Biscuit.

— Cine sînt „toţi" ?

— Care „toţi" ?

— Ai răspuns că toţi îţi spun „Biscuit". Cine sînt toţi?

— Prietenii mei.

Glasul, manierele făceau imposibilă o clasificare. Nu sugera o persoană foarte educată, exista în ea un soi de simplitate stîngace. Şi totuşi avea o spontaneitate demnă şi plină de încredere care era în sine un semn de cultură. În orice caz nimic din chicoteala obraznică a tîrfelor amatoare. Zîmbea, vădit amuzată de nedumerirea mea.

— Biscuit, dar de ce m-ai ales pe mine ? De ce tocmai eu ?

— Te-am văzut în metrou. Să zicem.

— Da, să zicem. Şi să zicem că purtam de gît o placardă pe care îmi era scris numele. Şi să zicem că ai decis pe dată că sînt cel mai atrăgător bărbat din Londra. Ştiu că sînt un tip mare şi frumos — mă rog, mare sînt. Dar, nu, nu ţine. Încearcă altă versiune.

— Te-am văzut la barul din Sloane Square.

— Poate că da. Dar de ce m-ai urmărit pînă acasă şi cum de mi-ai aflat numele ? Biscuit... uite ce-i.... pot să-ţi ţin mîna ?

I-am strîns cu grijă mîna lungă şi delicată, atît de fragilă, încît ai fi zis că se sparge în încleştarea mea. Şi cînd i-am luat mîna, m-a străbătut un fior din vechea, nuda dorinţă bărbătească, dorinţă care fusese tot timpul prezentă, dar înăbuşită de uimire.

Rîse încurcată. Dacă aş fi continuat s-o socotesc o cocotă interesată, acest simplu rîs mi-ar fi dovedit că greşesc. Îşi întoarse capul, răspunse strîngerii mele cu o apăsare surprinzător de puternică a degetelor, apoi îşi retrase mîna, îndepărtîndu-se puţin de mine şi se ridică în picioare.

— Trebuie să plec.

— Biscuit ! Nu se poate să pleci ! Nici măcar nu mi-ai spus „Hilary".

— Pot să-ţi spun aşa ?

— Da, desigur. Dacă eu îţi spun Biscuit, tu trebuie să-mi spui Hilary. E o regulă.

— Hilary...

— Bine. Şi acum vii cu mine să bem ceva, după care vom lua masa, iar tu ai să-mi elucidezi tot misterul.

— Nu, trebuie să plec. Trebuie să mă întorc.

— Să te întorci, unde ? De ce ? Trebuie să te duci la acei „toţi" ?

— Nu înțeleg. Trebuie să plec. Iartă-mă. Da, te rog, iartă-mă.

În sfîrșit, exprimarea ei avea o rezonanță străină.

— N-am să te iert dacă pleci. Unde locuiești ? Unde te pot găsi ? Cînd o să te revăd ? O să te *revăd*, nu-i așa ? Biscuit, te rog...

— Da. Ne vom revedea. Da.

— Făgăduiește-mi. Jură-mi. Jură-mi pe... pe Big Ben [1]. Rîse.

— Jur pe Big Ben că o să ne revedem.

— Dă-mi adresa ta.

— Nu.

— Lasă-mă să-ți dăruiesc ceva. Ceva care să dovedească mai tîrziu că n-a fost doar un vis. Ah, Dumnezeule, ce...

M-am ridicat și eu, apoi m-am aplecat și am cules o piatră de pe pavajul ud. O piatră neagră, netedă, elipsoidală. I-am dat-o.

Părea mai pătrunsă de emoție decît în orice alt moment al întîlnirii noastre.

— O, îți mulțumesc, îți mulțumesc mult...

— De fapt eu am nevoie de această dovadă, nu tu. Dă-mi voie să te conduc acolo unde mergi.

— Nu. Trebuie să rămîi aici. Eu plec.

— Dar cum am să te pot regăsi ? Ai să vii din nou la mine, ai să vii acasă la mine ?

— Da, am să vin.

— Din cauza lui Big Ben ?

— Da, da.

— Cînd ?

— Trebuie să plec. Rămîi aici.

Începu să se îndepărteze de mine, mergînd întîi de-andăratelea, apoi privind în urmă peste umăr, de parcă mă țintuia locului cu ochii ei. A plecat, ținînd piatra în mînă, ferind-o de fluturarea poalelor fulgarinului negru. Dispăru în cele din urmă pe după pavilionul de piatră de la capătul grădinii, topindu-se înspre Bayswater Road. De îndată ce n-am mai văzut-o, am început să alerg. Ca o săgeată am cotit către gardul parcului. Dar, probabil că în aceeași secundă pornise și ea să fugă. Nu i-am mai descoperit nici

[1] Celebrul turn cu ceas din ansamblul Parlamentului din Londra.

urma printre pietonii care circulau în ambele direcții pe trotuarele ude și aglomerate. Timp de cîteva minute m-am învîrtit în sus și-n jos, căutînd-o, dar în zadar. Se evaporase.

Sîmbăta era ziua de vizită la Crystal. De obicei mă duceam devreme la ea, pe la șase și jumătate. O dată pe lună, Tommy, sosind separat (nu avea voie să soscască împreună cu mine), venea la ea la o băutură, și dispărea la semnul meu, pe care i-l făceam la șapte și zece. Așadar, ca să nu fie lipsită de vreun minut din prețioasa mea prezență, ea sosea întotdeauna prima. Tommy și Crystal nu fuseseră croite de natură să se înțeleagă sau să se placă una pe cealaltă, dar cum amîndouă erau fete bune și mă iubeau, se străduiau să facă față. Amîndouă erau posesive în ceea ce mă privea dar, cu mult tact, își separaseră sferele de influență, așa încît nu se ivise aproape nici un conflict. De fapt, întregul tact era de partea lui Tommy. Ea își dobîndise mai recent poziția și avusese inteligența de a înțelege pe deplin natura relațiilor mele cu Crystal. Tommy știa foarte bine că un pas greșit în această direcție ar fi echivalat cu sfîrșitul ei. Și nu făcea nici un pas greșit. Trebuie să arăt că lui Tommy îi povestisem cîte ceva despre copilăria mea, dar numai în linii mari și, pe cît mi-a stat în putință, fără nici o tentă emoțională. Firește, Crystal și Tommy nu-și făceau niciodată confidențe. Amîndouă s-ar fi temut prea tare de așa ceva. Dar, după cum am spus, erau fete bune și-și arătau bunăvoință una alteia.

Mă aflam într-o dispoziție ciudată. Întîmplările derutante din acea dimineață mă umpluseră de un soi de exaltare nervoasă. Laura îmi spusese că detestam orice lucru nou. Nu era întrutotul adevărat. E drept că nu provocam eu schimbarea dar, atunci cînd intervenea, era încă în stare să mă învioreze. Ce apariție frumoasă și stranie și ce putea oare să însemne ? Foarte rar se ivea cîte ceva în viața mea, uneori un lucru de nimic, cîte un fleac mult mai neînsemnat decît ce se petrecuse în această dimineață, dar care mă tulbura, dîndu-mi senzația unei posibile salvări. Oare orice semn nou trebuie să vestească ceva sinistru, orice vizitator neașteptat trebuie să fie de la poliția secretă ? Nu mai existau surprize plăcute, nevinovate, care să-mi înfioreze carnea asta obosită și coruptă ? Poate, însă, și era, firește, mai mult decît probabil, întreaga aventură se va dovedi a fi

nici fermecătoare, nici amenințătoare, ci pur și simplu lipsită de noimă. Poate că gustasem deja ce era mai bun în Biscuit. Poate că îmi și dăruise tot ce putea ea dărui. Și acum, seara, pe măsură ce mă apropiam de North End Road, mintea începu să-mi fie absorbită de o adîncă îngrijorare legată de Crystal, iar strania imagine a fetei indiene se estompă.

Camera ocupată de Crystal era destul de spațioasă și ar fi putut să fie plăcută dacă ea s-ar fi priceput cît de puțin să o înfrumusețeze. Era luminată de lampa din plafon, dar și de o lampă mai discretă cu un abajur din pergament, pe care se deslușea o corabie pîrlită, și care era aprinsă numai pentru musafiri. Mobila se alcătuia din masa de lemn, acoperită numai sîmbăta cu o față de masă, un bufet din lemn furniruit, lucios, pe care se înșira un convoi de elefanți din abanos, patul îngust al lui Crystal, așternut cu o cuvertură din satin verde, două fotolii cumpărate la o dugheană de vechituri, trei scaune cu spetează înaltă și un covor subțire, întunecat și ros, care părea să fi crescut din podea. Tapetul decolorat avea un desen pe care-ți venea greu să crezi că o minte normală, ca să nu mai spunem una rațională, l-ar fi putut concepe. Mai exista și un aparat de radio, dar televizor, nu. Nu i-aș fi dat voie lui Crystal să-și cumpere un televizor. Poate că ar mai fi învățat cîte ceva din emisiuni, dar preferam o ignoranță cinstită decît un asemenea dascăl. Mai asociam televizorul și cu orfelinatul, unde devenisem un maniac, interdicția de a mă uita la televizor fiind folosită împotriva mea ca o pedeapsă mult mai eficientă decît bătaia.

Cînd am intrat, cele două femei se ridicară în picioare. Tommy părea foarte nervoasă și doritoare să fie asigurată de mine prin vreun semn inefabil. Amîndouă puteau citi starea mea de spirit, așa cum cîinii își ghicesc stăpînii, observînd probabil gesturi imperceptibile de care eu eram inconștient.

— Ți-am spus să nu vii, m-am adresat către Tommy. Ești răcită.

— Nu sînt răcită, răspunse Tommy cu bravură. Tu ai pur și simplu fobia guturaiurilor.

Era timid arogantă și vag impertinentă pentru că-și dăduse seama că regretam purtarea mea de dimineață.

— Dacă Crystal se molipsește de la tine o să-ți pară rău.

— Nu cred că Tommy e răcită, interveni Crystal.

Amîndouă îmi zîmbiră. Mi-am dezbrăcat fulgarinul și m-am așezat la masa care, în onoarea mea, fusese acoperită cu un milieu de dantelă albă. Mă simțeam ceva mai bine. Ori de cîte ori veneam în preajma surorii mele încercam o senzație de înseninare, de ușurare a poverii. Se așezară și ele, iar Crystal turnă un al treilea pahar de vin pentru mine.

— Mai plouă ?

— Da.

Știam că Tommy nu i-ar fi suflat un cuvînt lui Crystal despre cele petrecute în cursul dimineții la mine acasă, despre felul cum o primisem, despre plecarea mea bruscă, despre cele ce s-or fi întîmplat după plecarea mea (și care constituiau acum un nou subiect de anxietate pentru mine). O instruisem bine pe Tommy. Și nici acum, cu mine de față, n-ar fi făcut cea mai mică aluzie. Existau atîtea subiecte pe care noi, cei trei, nu le puteam atinge și pe care nici Tommy și Crystal nu le putuseră discuta înainte, încît ai fi putut crede că conversația o să lîncezească. Totuși, de fiecare dată vorbeam degajat între noi despre tot felul de fleacuri și îmi imaginam că tot așa procedaseră Crystal și Tommy în lipsa mea.

— Care-i pronosticul vremii ?

— Ploaie și frig.

— Magazinele au început să se pregătească pentru Crăciun.

— În Regent Street au început să atîrne podoabele.

Detestam subiectul Crăciunului și m-am scuturat de el.

— Arată-mi materialul pe care ți l-a adus clienta cea nouă.

— Da. Tocmai i-l arătam lui Tommy.

Crystal scoase materialul dintr-o cutie de pe pat și-l întinse pe masă. Modelul imprimeului era foarte înrudit cu cel al tapetului.

— Nu-i drăguț ?

— Foarte drăguț.

Crystal îl împături la loc în cutie și-l duse în bucătărioară, unde își ținea lucrurile de croitorie într-o valiză.

Tommy ședea lîngă mine, iar fusta ridicată peste genunchi îi dezvelea gambele lungi și perfecte. (În mod absolut inconștient. În afară de Crystal, era femeia cea mai lipsită de cochetărie pe care o cunoscusem vreodată.) (Pi-

cioarele lui Crystal erau însă ca doi butuci). Îndată ce ieşi Crystal, Tommy începu să-şi suflece mîneca pulovărului şi, uitîndu-se la mine cu subînţeles, dădu la iveală două vînătăi mari chiar deasupra cotului. M-am uitat la petele vinete şi apoi la faţa ei. A înţeles pe dată că greşise. Orice gest făcut pe ascuns sau orice aluzie la lucruri secrete era tabu. Pe de altă parte, eu eram într-adevăr gata să-mi regret purtarea, dar nu să mi se reamintească grosolan că greşisem. M-am încruntat. Tommy şi-a tras în grabă mîneca în jos. Crystal reintră în cameră.

— Ei bine, am rostit şi, aproape imperceptibil, am făcut o mişcare din cap, semnalul de plecare pentru Tommy.

S-a ridicat grăbită, cu faţa rigidă, gata să izbucnească în lacrimi.

— Trebuie să plec. Îţi mulţumesc mult, Crystal.

Am urmărit-o pe Tommy în timp ce-şi îmbrăca impermeabilul. Se lupta din greu să-şi reţină lacrimile, dar pînă la urmă izbuti. Plînsul ar fi constituit o nouă crimă de neiertat.

— La revedere... spuse cu glas tremurat.

Am lăsat-o să se îndrepte spre uşă.

— Bună seara, Tommy dragă.

Uşurare. Mila precumpănise.

— Bună seara... Hilary... pe săptămîna viitoare... şi luni am să-ţi scriu, ca de obicei. Bună seara.

Firește, Crystal nu a comentat faptul că o expediasem pe Tommy cu o jumătate de oră mai devreme.

Acum, rămăsesem faţă-n faţă cu ea.

Trebuie să precizez că nu exista nimic nefiresc în relaţiile mele cu Crystal. Dar pur şi simplu eu eram ea. Trebuia s-o ştiu acolo, ca pe Dumnezeu. Şi prin „acolo" nu înţeleg neapărat în prezenţa mea. Simţeam nevoia s-o văd regulat, dar nu foarte des. Trebuia doar să-mi fie oricînd la îndemînă, într-un loc fixat şi controlat de mine. Trebuia să ştiu, în orice moment, unde se găseşte. Aveam nevoie de inocenţa ei sechestrată, aşa cum un om ar putea dori ca partea cea mai bună din el să se cristalizeze separat, într-o pură divinitate. Doream să rămînă virgină ? Da.

Toate acestea însă nu elucidau în nici un fel problema lui Arthur. Voiam ca sora mea să continue a fi pe veci ceea ce era pentru mine, dar, pe de altă parte, doream şi să fie fericită. Poate că mă mulţumisem cam prea mult timp cu formula că fericirea ei consta în a mă face fericit pe

mine, în măsura în care mă mai puteam eu apropia de fericire, ceea ce nu însemna prea mult, după dezastrul de la Oxford. Firește, Crystal nu se măritase din cauza mea, deși și acest lucru putea fi oarecum escamotat de gîndul că, prin natura ei, era tipul fetei bătrîne și, cum nu fusese niciodată frumoasă, n-ar fi putut avea pretendenți. De fapt avusese unul sau doi, un tip în nord și un canadian la Londra, dar mie nu-mi plăcuseră și Crystal nu-i luase niciodată în serios. Cu cîțiva ani în urmă ajunsesem chiar la liniștitoarea concluzie că perioada periculoasă trecuse și că Crystal depășise vîrsta măritișului. Dar după aceea, cum am arătat mai sus, am început să văd situația în altă lumină. Se întîmplaseră două lucruri care schimbaseră fața lumii. Primul era faptul că Crystal își dorea un copil. Ceea ce m-a surprins, deși nu știu cum a procedat ca să mă facă să înțeleg. Niciodată nu și-a exprimat dorința în cuvinte, dar ajunsesem să fiu perfect conștient de ea. Celălalt era, desigur, Arthur.

Dacă Arthur ar fi fost fermecător, sau inaccesibil, situația s-ar fi prezentat mult mai simplu. Dar așa cum stăteau lucrurile, Arthur nu era deloc ceea ce aș fi ales eu pentru ea (dar, la urma urmei, ce-aș fi ales eu, sau măcar aș fi ales vreodată pe cineva ?), însă reprezenta o posibilitate. Nu era nici inteligent, nici impozant, nici bogat (dar cineva inteligent, impozant și bogat n-ar fi iubit-o pe Crystal). Arthur era într-un fel un „nătăfleț". Nu prea avea șira spinării și abia de-și putea purta lui de grijă. Așadar cum i-ar fi putut purta de grijă surorii mele ? Nu eram chiar atît de cufundat în egoism încît să nu-mi dau seama că viața lui Crystal era mohorîtă. Într-un plan abstract aș fi vrut să plece, să se salveze, să nu împartă osînda cu mine, și, totuși, firește, nu doream și nu puteam dori să plece. Dacă ar fi putut să fie brusc metamorfozată într-o soție și mamă fericită și înstărită, trăind într-o casă mare la țară, cu o grădină uriașă și șase cîini (dorea un cîine, dar eu nu i-am dat voie să-și ia unul) aș fi fost, nu mulțumit, dar resemnat că așa a fost să fie și, de asemenea, oarecum bucuros de noua ei fericire. Cel puțin astfel gîndeam uneori, știind bine că nu există perspectiva unei asemenea schimbări. Intenționasem să-i transform viața, intenționasem să-i îmbogățesc mintea, dar dădusem greș, și acesta era eșecul fundamental și îngrozitor pentru care

trebuia să fiu osîndit. Presupun că reuşisem să o înalţ puţin din lumea caravanei mătuşii Bill, dar numai foarte puţin. Niciodată însă n-am instruit-o, aşa cum avusesem cîndva de gînd. Crystal îşi cunoştea Biblia, dar nu ştia cine a fost Tolstoi sau dacă Oliver Cromwell a trăit înainte ori după regina Elizabeta. Din acest punct de vedere Arthur nu putea fi un reazim. Colecţia lui de lepădături, drogaţi şi delincvenţi pe care-i „ajuta" (sau a căror victimă era), ducea direct la lumea în care era cît pe-aci să intru eu, cînd m-a salvat domnul Osmand. Aveam oroare de acea lume şi n-aş fi vrut ca duhoarea ei s-o mai împresoare vreodată pe Crystal. Şi, oricum, cine era Arthur ? Un biet conţopist, fără talente şi fără perspective. Va fi Arthur destul de puternic ca s-o ocrotească pe Crystal ? Arthur era un încurcă-lume. S-ar putea ca foarte curînd să devină un fel de paria. Oare o alianţă cu el n-ar însemna pînă la urmă o reducere la confuzie şi sărăcie şi, prin aceasta, la suferinţă ? Viaţa conjugală, dacă nu e bine organizată, e un iad. Şi nici unul dintre ei nu era în stare să se organizeze nici de doi bani. Deşi situaţia actuală a lui Crystal nu era prea atractivă, avea totuşi în ea un soi de puritate şi de claritate care, ştiam bine, constituiau un suport moral pentru ea ; şi, ocrotită de mine, se simţea în deplină siguranţă. Va fi oare Crystal îndeajuns de puternică încît să subziste ca soţie a lui Arthur, şi să devină (ah, Dumnezeule !) acea persoană total diferită care va fi soţia lui Arthur ? Pe de altă parte (pe lîngă toate astea), Arthur era un băiat foarte cumsecade şi o iubea şi s-ar fi spus că şi ea începuse să-l iubească; numai că, de bună seamă, în ultimă instanţă totul depindea de mine.

Legătura mea cu Tommy începuse înainte ca Arthur să fi intrat în scenă, şi mă durea gîndul că poate această complicaţie o încurajase într-un fel pe cealaltă. Din nefericire, cele două drame se petrecuseră în contratimp. Niciodată n-am izolat-o deliberat pe sora mea, am prezentat-o cîtorva dintre puţinii mei prieteni, dar pînă acum nu se întîmplase ca vreun prieten de-al meu să devină într-adevăr şi prieten cu ea. Oricum, Arthur, cu oarecare neîncredere şi prudenţă, trebuie să recunosc (din pricină că se temea de mine), a început să se insinueze, şi drumul i-a fost înlesnit de faptul că pe atunci eu eram foarte prins de Tommy şi o vedem mai rar pe Crystal. Un element pe care nu-l puteam sonda era *spaima* ce o cuprinsese

poate pe Crystal din pricina aparentei mele părăsiri. Să fi creat oare această spaimă un gol, o nouă necesitate ? Întrebarea, în fața căreia mintea mea dădea îndărăt cu groază, nu mai avea acum decît o importanță pur documentară. Dar lucrul capital era următorul : eu o pîndeam pe Crystal cu îngrijorare pentru a descoperi vreun semn că ar dori să se mărite și, desigur (deși, firește, ea nu sufla o vorbă), Crystal mă pîndea pe mine cu îngrijorare pentru a descoperi dacă eu dau semne că aș dori să mă însor. Mai demult îi declarasem lui Crystal, în termenii cei mai categorici, că nu mă voi căsători niciodată. (Pe atunci nu mi-am dat seama, dar mai tîrziu am constatat că ea nu-mi oferise, în schimb, o asigurare asemănătoare.) Și multă vreme mi s-a părut că aveam perfectă dreptate în ceea ce mă privea și că existența mea de burlac devenise un fapt confirmat și bine statornicit. După care, mă îndrăgostisem de Tommy. Firește, nu eram realmente (și total) îndrăgostit, dar eram captivat fizic, într-un fel pe care nu l-aș mai fi crezut posibil. Și, cu toate că acum atracția încetase, consecințele dăinuiau. Crystal constatase că mai *puteam* iubi, așa încît era de conceput că aș dori să mă și căsătoresc. Poate gîndea chiar că vreau să mă însor cu Tommy. Știa că între mine și Tommy existau unele frecușuri și avusese prilejul să le constate chiar și înainte de această seară. Dar nu-i mărturisisem niciodată că *nu* aș dori să mă însor cu Tommy, și mă abținusem de a-i face asemenea declarație din motive bine determinate. Dacă ar fi simțit că mă împotrivesc măritișului ei, Crystal ar fi fost în stare să renunțe imediat la Arthur, chiar de-ar fi dorit cu disperare să-i devină soție. A spune doar că „ar fi fost în stare" înseamnă a subestima adevărata situație. N-ar fi avut nici cea mai mică șovăială, ar fi renunțat la el cît ai clipi din ochi, ba chiar înainte ca pleoapa să înceapă a se mișca. Așadar, am făcut tot ce mi-a stat în putință pentru a-mi ascunde gîndurile, pentru a nu le formula măcar. Dar, în egală măsură, și starea ei de spirit presupunea înțelegerea stării mele de spirit cu privire la o eventuală căsătorie cu Tommy. Crystal știa că măritișul ei cu Arthur ar facilita căsătoria mea cu Tommy, presupunînd că aș dori să mă însor cu ea, tot așa cum căsătoria mea cu Tommy ar fi deschis drumul căsătoriei ei cu Arthur, presupunînd că l-ar vrea de bărbat. Numai că eu nu aveam nici o intenție să mă însor cu Tommy, dar mă

feream să-i declar acest lucru, pentru ca doream să hotărască singură în privința lui Arthur, fără a fi handicapată de temerile că eu voi rămîne abandonat. Marele pericol, însă, era posibilitatea unei catastrofale erori altruiste *à deux !* Adică s-ar fi putut ca fiecare dintre noi să procedeze împotriva propriei sale dorințe doar ca să-l ajute pe celălalt să facă ceea ce el (sau ea) de fapt nu dorea deloc.

Inutil să spun că nimic din toate aceste gînduri nu a fost tradus în cuvinte în acea seară cînd stăteam la masă, după plecarea înlăcrimată a lui Tommy. Am turnat în paharul meu restul de vin rămas de la Tommy. Am deschis și sticla pe care o adusesem eu, conform obiceiului, și am așezat-o în fața radiatorului electric. După puțin timp, Crystal se duse să încălzească cina, pe care o puse apoi pe masă (ouă jumări, iahnie de fasole, urmate de compot de mere și smîntînă), și ne continuarăm conversația.

— Te simți bine, dragule ?

— Da, sînt bine. Și tu ?

— Da. Mă bucur atît de mult că vine Crăciunul.

— Eu nu. Și nici nu cred că ar trebui să înceapă din noiembrie.

— Ei, totul îți pare mai frumos cînd te gîndești la Crăciun. Vreau atît de mult să văd ieslea din Regent Street.

— Ieslea din Regent Street ?

— Da, decorul. Au făcut o iesle din lumini colorate. M-am gîndit că poate vrei să mă duci s-o văd, cum am mai făcut odată, ții minte ?

— Da, și după aceea am luat prînzul la un restaurant mare.

— O, mi-a plăcut atît de mult ! Și aveau o pîine neagră !

— Nu mai țin minte pîinea.

— Da, era aproape neagră. A, voiam să-ți spun, s-a deschis un nou magazin de hrană dietetică...

— Hrană dietetică ?

— Și e foarte drăguț, și are lucruri foarte bune, am cumpărat niște zahăr special, cafeniu, și o pîine specială despre care se spune că...

— Crystal, pentru numele lui Dumnezeu, nu te apuca să cumperi tot felul de alimente aiuristice. Mîncarea obișnuită e destul de bună pentru noi.

— Bine, scumpule...

— Magazinele astea n-au alt scop decît să vîndă niște prostii foarte costisitoare unor femei proaste...

— Îmi pare rău. N-o să mai...

— Ei, haide, dragă, nu m-am supărat. Mai bine povestește-mi despre noua ta clientă. Crezi c-o să-ți mai ceară să-i faci și alte lucruri ?

Am discutat despre clientă. Această doamnă cunoștea o altă doamnă și, dacă taiorul de cocktail avea să iasă bine, atunci va urma un torent întreg de doamne. Crystal mi-a povestit despre chilipirurile pe care le găsise cînd se dusese să cumpere căptușeala, și apoi despre ceva ce auzise la radio în legătură cu cîinii. Eu i-am istorisit despre pantomima de la birou. Am mai vorbit și despre ce urma să facem cînd ne vom duce în Regent Street. I-am amintit de fîntîna cu cei doi urși care se îmbrățișau, și i-am făgăduit să ne mai ducem într-o zi s-o vedem. Nu i-am pomenit nimic de Biscuit. Istorisită ca o întîmplare, aventura ar fi părut prea bizară și ar fi putut s-o sperie. Ar fi știrbit stupiditatea voioasă a pălăvrăgelii prin care Crystal și cu mine ne exprimam dragostea. Dar aceasta fusese oricum știrbită în această seară, pentru că simțeam din ce în ce mai intens că, în cele din urmă, va trebui să ridic problema lui Arthur. Nu-mi era limpede de ce anume trebuia s-o fac *acum*, dar, ca rezultat al tainicelor frămîntări mute care aveau loc în ambele noastre minți, asta era situația, și amîndoi o știam în timp ce ne zîmbeam și ne aduceam aminte de înfiorătoarele zile petrecute în vagonul mătușii Bill. Despre Oxford, bineînțeles, nici unul dintre noi nu pomenea vreun cuvînt.

Crystal purta o rochie sac din lînă gri, cu o eșarfă verde legată la gît. Îi stătea mai bine decît majoritatea rochiilor ei. Părul portocaliu, des și scămoșat, sugerînd mai curînd un material compact decît ceva alcătuit din șuvițe, era bine strîns pe după urechi, iar buza de jos cărnoasă, mult suptă, arăta proeminentă și umedă. Ochii mari, aurii, părînd și mai mari îndărătul lentilelor groase, erau, desigur, tulburați de emoție, dar înnebunitor de camuflați. Mîinile mici și durdulii îi jucau pe fața de masă, adunînd firimiturile și pulverizîndu-le între degete. Zgomotul circulației răzbea în rafale din North End Road. Crystal se uita la mine întrebîndu-se dacă să-mi atingă mîna care se odihnea pe masă, lîngă a ei. Mă cuprinsese supliciul enervării.

— Crystal !

— Da, Hilary...

Ne adresam întotdeauna unul celuilalt fie prin epitete de răsfăţ, fie prin numele noastre, dar niciodată prin diminutive. Cred că pentru Crystal numele ei însemna foarte mult. Crystal Burde. Fusese un fel de talisman, o ciudată frumuseţe consolatoare în viaţa ei : o semnificativă frîntură a unei splendori trecute sau viitoare. Simţeam că şi numele meu derivă dintr-al ei printr-un soi de lege lingvistică, şi ea era cea care îl înfrumuseţa.

— Crystal, eu... l-am văzut ieri pe Arthur la birou.

Era un lucru evident, din moment ce-l vedeam pe Arthur în fiecare zi a săptămînii.

— Ah, da.

— Ţii mult la Arthur, nu-i aşa ?

— Da... da.

— Crystal, ţi-ar plăcea să te măriţi cu Arthur, nu-i aşa?

Nici o clipă nu avusesem de gînd să pun această înspăimîntătoare întrebare şi, mai ales, nu în forma asta.

Ochelarii rotunzi mă priviră, apoi se feriră în lături.

— Vorbeşti ca şi cum... ca şi cum...

— Ca şi cum m-aş aştepta ca răspunsul să fie da.

Nu-mi răspunse nimic şi după o pauză, străduindu-mă să rămîn calm, am adăugat :

— Ei bine, mă aşteptam la un răspuns afirmativ. Am dreptate ?

Mîna lui Crystal o atingea acum pe a mea, încheieturile degetelor ei îmi mîngîiau dosul palmei, culcînd firele de păr lung, negru. N-am schiţat nici un gest de răspuns. Crystal spuse :

— Ştii bine că eu nu trăiesc decît pentru tine şi pentru fericirea ta.

— Foarte bine, şi eu nu trăiesc decît pentru tine şi pentru fericirea ta. Crystal, nu trebuie să ne hipnotizăm unul pe celălalt. Întîmplările se ivesc, timpurile se schimbă, şi pînă şi noi doi avem istoriile noastre separate. Ai putea fi fericită cu Arthur, ai putea avea un cămin adevărat şi copii. Nu-i prea distractiv pentru tine să trăieşti aşa cum trăieşti.

— Distractiv ? se miră Crystal retrăgîndu-şi mîna care mă mîngîia. Distractiv ? Crezi că umblu după distracţii ? Viaţa mea aici... Nu reuşea să-şi găsească cuvintele. Tu ştii.

Știam.

— Vreau să te măriți și să fii fericită, am spus.

Să fi avut cuvintele mele o nuanță de presiune ? O să gîndească oare că le-am rostit din pricina lui Tommy ? Oh, *Dumnezeule !*

Mi-am spus în sinea mea că trebuie să las lucrurile aici. Vorbisem destul ca să-i ofer o portiță deschisă, dacă avea de gînd să treacă prin ea. Ah, de n-ar avea de gînd ! Mai bine să evit ca discuția să ajungă la Tommy. Ar trebui acum să plec.

— La urma urmei, și tu vrei să te căsătorești, continuă Crystal.

— Așadar *tu* vrei ?

— N-am spus așa ceva...

— Ai spus „*și* tu".

Crystal se închise în ea, privi fix la fața de masă, și scoase un suspin în cascade.

— De acord. Da. Vreau să mă mărit, cred că vreau... să mă mărit cu Arthur... presupun...

Încercasem să-mi închipui că s-ar putea să-mi dea acest răspuns, sau crezusem că am încercat, totuși șocul a fost foarte violent și, pe dată, mi s-a impus necesitatea de a nu mă trăda.

— Înțeleg, am spus repede. E bine, bine...

— Dar în realitate n-o doresc, se grăbi să adauge Crystal, care mă urmărea atent. N-o doresc cîtuși de puțin dacă tu preferi, măcar un singur moment, ca viețile noastre să se desfășoare în continuare ca și pînă acum. Tu ai vorbit de schimbări și m-am gîndit că poate... înțelegi... mă rog, eu țin la Arthur, dar alături de tine Arthur nu înseamnă nimic. M-am gîndit că poate tu preferi...

— Fă abstracție de mine.

— Nu fi prost, cum aș putea să fiu vreodată fericită dacă n-aș fi sau n-aș proceda așa cum dorești tu ?

— Orice ai face tu, ai fi și ai proceda așa cum doresc eu. Sînt atît de bucuros, realmente bucuros că, în cele din urmă, te-ai decis... în legătură cu Arthur.

Ne-am uitat unul la celălalt, amîndoi îngroziți.

— Nu m-am decis, răspunse Crystal șoptit.

— Ba da. Adună-ți curajul, Crystal ! Scrie-i dacă vrei, spune-i.

După o tăcere, adăugă :

— Şi, deci, te vei însura cu Tommy?

Rosti cuvintele ca o constatare şi nu ca o întrebare. Era unghiul din care nu doream să fiu încolţit. I-am răspuns cu o vioiciune simulată :

— Probabil. Poate că da, poate că nu. Ca şi tine, nici eu nu mă hotărăsc prea uşor.

Crystal oftă din nou, buza de jos îi tremură.

— Dumnezeule, am spus în cele din urmă, dac-aş putea citi în sufletul tău !

— De-aş putea şi eu să citesc în al tău !

Crystal îşi scoase ochelarii. Lacrimi uriaşe, strălucitoare, îi umpleau ochii şi picurau de pe obrajii ei rotofei pe faţa de masă. Am privit-o un moment. M-am văzut în închipuire îngenunchind pe podea, aşa cum făcusem de atîtea ori în copilăria noastră, şi schimonosindu-mă ca un drac în poala ei. Dar m-am stăpînit.

— Oh, Crystal. încetează, încetează, dragă, încetează!

LUNI

LUNI DE DIMINEAŢA IARNA SE instalase de-adevăratelea. Era o zi din acelea galbene, atît de caracteristic londoneze, nu propriu-zis ceţoasă, dar îmbibată din zori şi pînă în amurg de o abureală uniformă, vătoasă, umedă, rece, murdar gălbuie. Duminică bătuse vîntul, ultima zbatere a sălbaticului vînt de vest, înainte de a pleca să-şi vadă de treburi prin alte părţi. Luni, însă, atmosfera era liniştită.

Duminică nu se produsese nici un eveniment notabil. L-am uimit pe Christopher petrecîndu-mi întreaga zi acasă. Am făcut-o cu gîndul că s-ar putea să vină Biscuit. Dar n-a venit. (Or fi încuiat-o în casă acei „toţi" ?) Venirea ei ar fi însemnat pentru mine o diversiune şi aveam nevoie de aşa ceva. Am zăcut pe pat, ceas după ceas, aşteptînd-o (aşteptînd ce ?) şi gîndindu-mă la Crystal. Lucrul cel mai de temut se întîmplase, aşa se părea. În sfîrşit reieşise *destul* de limpede (sau nu ?) că dorea într-un fel să se mărite cu Arthur. Şi dacă era aşa, cel puţin puteam exclude gîndul înnebunitor că-mi sacrificam absurd propriile-mi interese. Oare în toţi aceşti ani o ţinusem pe Crystal într-o

colivie din care era bucuroasă să scape ? Nu, nu așa stăteau lucrurile. Cînd mi-a mărturisit că se simțise „fericită fusese sinceră. Dar, în tot acest timp, a fost în stare să urzească și alte planuri, cu o hotărîre impresionantă și surprinzătoare. Se prea poate că am apărut în aceste pagini (de pînă acum — și nu prevăd nici o remediere) un monstru de egoism. totuși eram capabil să doresc fericirea lui Crystal ca o entitate separată de mine însumi. Ideea căsătoriei ei se implîntase în mine ca un cuțit. Nu era vorba chiar de gelozie. Crystal îmi spusese : „alături de tine Arthur nu înseamnă nimic" și știam că e adevărat. Dar aveam o senzație de totală părăsire, de sfîrșitul lumii, dispariția, pentru totdeauna, a unei siguranțe absolute, a unui drept irevocabil de a fi ocrotit și îndrăgit. Atîtea lucruri se vor schimba, nici nu îndrăzneam măcar să le enumăr, și toate aceste schimbări nu aveau oare să mă sfîșie și să mă lase zdrențuit ? Oare Crystal își dădea seama de toate implicațiile măritișului ei ? Poate că nu. Încercam să opun tuturor acestor gînduri disperate ideea fericirii lui Crystal. După ce plînsese, am continuat să discutăm și am observat la ea (sau mi-am imaginat numai ?) umbra unei plăceri, de parcă se minuna singură că putea concepe și un alt mod de existență, în afară de nesfîrșitul ciclu de zile de joi și de sîmbătă. Detestam acea plăcere, și totuși, dacă trebuia s-o presez să adopte asemenea cale, era mai bine să știu că nu acționam sub impulsul unei păreri greșite, și că-i ghicisem întocmai dorința. Doar dacă ceea ce observasem nu era o anticipare a fericirii ei, ci o anticipare a fericirii *mele* (cu Tommy) ! Desigur că o indusesem deliberat în eroare în privința lui Tommy. Nu mai discutasem despre ea. Mă întrebam în ce măsură se lăsase Crystal influențată de această idee falsă ? Și în ce măsură avea importanță dacă se lăsase sau nu influențată ? Un timp, cît am zăcut acolo chinuit de gînduri, am avut impresia că Crystal voia într-adevăr să se mărite cu Arthur, oricît ar fi fost de pregătită să sacrifice totul dacă împrejurările s-ar fi schimbat cîtuși de puțin. Și asta însemna oare că, la urma urmei, Crystal putea fi salvată și transformată într-o femeie obișnuită ? Numai, numai de-aș putea fi sigur că n-o făcea doar de dragul meu. Ultima și cea mai bună consolare era că, de fapt, încă nu se întîmplase nimic. După-amiază am reușit să dorm. Seara nu m-am văzut cu nimeni.

Nu pentru c-aş fi preferat singurătatea, ci pur şi simplu pentru că nu aveam cu cine să mă văd.

Dimineaţa de luni, după cum am spus, s-a anunţat cu zori reci şi gălbejiţi. Am mers pe jos pînă în Gloucester Road şi am ajuns destul de devreme la birou. Spre surprinderea mea, cînd am ieşit din lift am văzut că doamna Witcher şi Reggie Farbottom mi-o luaseră înainte. Stăteau amîndoi în uşa registraturii. De îndată ce-au dat cu ochii de mine, au scos un uşor ţipăt, apoi s-au pornit să chicotească şi au fugit înăuntru. Cîţiva paşi mai încolo l-am întîlnit pe Arthur. Era foarte roşu la faţă şi a început să bîiguie ceva. Simţindu-mă foarte prost dispus, am trecut fără un cuvînt pe lîngă el şi am intrat în biroul meu. Am văzut pe dată ce se întîmplase. În acelaşi timp, mi-am dat seama că trebuie să iau o hotărîre imediată şi nu lipsită de importanţă.

Camera fusese rearanjată. Biroul meu fusese scos din bovindou şi aşezat cu faţa la perete, în locul unde se aflase pînă atunci biroul lui Reggie Farbottom. Masa de lucru a Edithei Witcher fusese mutată pe covor, în arcada ferestrei, în locul biroului meu, iar biroul lui Reggie fusese plasat chiar în spatele ei, tot pe covor şi cu faţa la fereastră.

În spatele meu se declanşase o ostentativă cascadă de chicoteli. M-am întors spre ei. Arthur, roşu şi agitat, stătea în uşa dulapului său. Doamna Witcher şi Reggie se ambalaseră într-o mică luptă pe coridor care se sfîrşi prin îmbrîncirea ei, de către Reggie, ca s-o facă să intre în cameră înaintea lui. Amîndoi se prefăceau că leşină de rîs.

— Hilary, ne-am gîndit... stai *cuminte*, Reggie !... ne-am gîndit că va fi mult mai uşor pentru tine să fii mai aproape de Arthur... Oh, Reggie, nu mă mai face să rîd în halul ăsta... fii serios !

— Sînt serios, răspunse Reggie. Ce poate fi mai serios decît să-l mutăm pe Hilary lîngă Arthur ?

— Reggie, te rog...

— Zău aşa, Hilary, continuă Reggie susţinînd-o pe doamna Witcher care era gata să se prăbuşească şi care chiţcăia de veselie nervoasă, trebuie să facem cu rîndul. Noi am socotit că aşa e drept. Ne simţeam frustraţi. Tu stai pe locul ăla de ani de zile, şi am socotit că acum e rîndul Edithei. Şi, oricum, ea e o doamnă. Sau aşa ceva.

— Reggie !

— Am socotit că e o faptă dreaptă. Democraţie şi aşa mai departe. Nu-i nevoie să-ţi pui la inimă.

— Nu-şi pune la inimă ! ţipă Edith afectat.

Skinker, curierul, intră pe uşă.

— Aţi mutat biroul domnului Burde, strigă el.

— Adevăr grăişi, răspunse Reggie.

— Dar domnul Burde a stat întotdeauna aici, la fereastră.

— Un motiv în plus să se mute, spuse Reggie. Vechea ordine se schimbă făcînd loc noii ordini. Aşa-i drept, nu, Hilary ? N-ai nimic împotrivă, nu-i aşa, scumpule ?

— Mie nu mi se pare drept, zise Skinker. Locul unde stă un om e locul lui. Şi-apoi asta-i camera domnului Burde, nu ?

— E şi camera noastră, replică Reggie, şi noi sîntem doi, iar el e unul, doi contra unu, pentru că Arthur al lui are o cameră personală, aşa că-i logic. Haide, Edith, încetează să te mai sufoci de rîs, afirmă-ţi drepturile şi mută-ţi fundul pe scaunul ăsta ; doar n-o fi atît de lipsit de obraz ca să-l tragă de sub tine.

O împinse pe doamna Witcher spre fereastră, iar el se aşeză în spatele ei, răsucindu-şi scaunul ca să vadă ce am de gînd să fac. Arthur şi Skinker se uitau şi ei la mine, aşteptînd explozia.

Am ieşit din cameră, am intrat în dulapul lui Arthur şi m-am aşezat la biroul lui. Arthur m-a urmat. Skinker, plin de simpatie, a rămas în uşă, ţîţîind din limbă de indignare. Din biroul meu răzbeau încă rîsete nervoase şi glasuri care se voiau auzite.

— Poftim, ăştia-s tigrii de mucava !

— Puteai să mă dobori c-un deget !

— Ai avut dreptate, Reggie. Mîrîie la un taur şi-l faci să leşine de frică.

— Vrei să ne aduci puţin ceai, îi ceru Arthur lui Skinker.

— Domnul Burde e viclean, nu ? zise Skinker şi dispăru.

Arthur închise uşa.

— Hilary, n-ai de gînd să...

Am clătinat din cap.

— Mă rog, rosti Arthur cu îndoială, străduindu-se să citească ce se petrece în mine și să găsească cuvintele potrivite. Sînt de acord că nu merită să te războiești cu oameni de teapa asta. Și presupun că e un lucru care trebuie bine gîndit... vreau să spun că nu e... sau poate că tu crezi... sau ceva... vreau să spun...

Nu l-am ajutat să iasă din încurcătură.

Arthur s-a cocoțat pe birou, atingîndu-mi aproape umărul cu genunchii. Se simțea probabil ușurat că nu trebuise să mă secondeze într-o încăierare. Făcu un gest ca și cum ar fi vrut să mă bată pe umăr, dar se răzgîndi și își flutură mîna spre rever.

— Oricum, le-ai luat piuitul, Hilary. Atitudinea ta era ultimul lucru la care s-ar fi așteptat.

Îmi luasem și mie piuitul. Oare hotărîrea lui Crystal îmi sleise voința, sau acesta era pur și simplu inevitabilul început al unui sfîrșit pe care nu-l prevăzusem ? Să fie începutul sfîrșitului, pe linie profesională, pe linie de viață ? De ce eram absolut incapabil să reacționez ? Mă temeam că aș fi în stare să-i omor ? Nu. Rămăsesem mut nu dintr-o rațiune decentă sau chiar inteligibilă, ci din absența oricărei rațiuni. Poate că asta însemna prăbușirea unui tiran, poate că așa arată tiranii prăbușiți. Pentru un om disperat, orice dare înapoi poate atinge temelia adîncă a coșmarului, fiecare păcat reprezintă păcatul originar și constituie, într-adevăr, o parte a acestuia, fiecare crimă este Crima cea Mare. O exaltare de ură nudă pusese stăpînire pe mine. Îl uram pe Arthur. Îi uram genunchii stupizi și pantalonii ponosiți, albaștri, burlăniți, atît de vîrîți în nasul meu, încît puteam să-i miros. Îmi inspira oroare faptul că o capturase pe Crystal și, ca într-o viziune, îmi dădeam seama că va trebui să mă port desăvîrșit cu el. Ceea ce se întîmplase cu puțin în urmă în birou nu însemna nimic, era doar un simbol, un fals pretext al unei stări mai vechi și mai profunde din univers. O străfulgerare, o rază de lumină, o poartă către salvare fusese obturată, era procesul de îngrădire pe care-l constituie fiecare pas pe calea ce duce către groapă și bătaia finală a pendulei. Aveam parcă senzația că forma abstractă a unei suferințe trecute sau *poate că viitoare* se lăsase cu răceală asupră-mi. În destinul uman, suferința și păcatul sînt indisolubil legate. Simțeam din plin această indisolubilitate.

— Hilary, nu ți-e bine ?

Dulapul lui Arthur era mic, construit din scînduri ca o șură, cu pereții nezugrăviți pe dinăuntru. O fereastră înaltă dădea pe coridor. Avea lumină electrică, numai că Arthur n-o aprinsese, poate din pricină că nu îndrăznea să-mi expună fața. M-am uitat în ochii blînzi și îngrijorați ai lui Arthur. Viitorul meu cumnat îmi și părea alt om. Oare el și cu Crystal vor discuta despre mine cu milă și îngrijorare ?

Sosi Skinker cu ceaiul. Era un om cumsecade și se gîndise la ceva potrivit să mă consoleze :

— Domnul a spus să întoarcem și obrazul celălalt.

Deci chestiunea fusese categorisită ca o palmă în obraz, acceptată cu umilință.

— Mulțumesc, i-am spus lui Skinker și am luat ceaiul. Mulțumesc, i-am spus și lui Arthur, și l-am bătut pe umăr.

M-am întors în birou cu ceașca în mînă și m-am așezat la masa mea de lucru.

Edith și Reggie, care îmi așteptaseră întoarcerea cu teamă, începură din nou să chicotească. A urmat o tăcere încărcată, în timp ce-mi beam ceaiul și-mi aranjam hîrtiile.

În cele din urmă, Reggie sparse tăcerea :

— Hilary, spune ceva.

— Ce-ai vrea să-ți spun ?

— Spune că nu ești supărat.

— Nu sînt supărat, am răspuns.

Și nu eram.

Era luni seara. M-am introdus, cu cheia mea, în apartamentul din Lexham Gardens.

— Bună !

— Bună seara, dragă, răspunse Clifford Lart din bucătărie.

— Ce cald e aici !

Mi-am aruncat pardesiul în hol, pe o canapeluță în dungi albe și galbene ca lămîia și am intrat în bucătăria unde Clifford (un bucătar de prima mînă), încins cu un șorț lung albastru, turna ulei într-o cratiță.

— Ai avut o zi bună azi ?

— S-a întîmplat ceva cumplit.

— Ce ? Își înalță ochii, cu viu interes.

— Doamna Witcher și drăguțul ei mi-au mutat biroul de la fereastră și l-au pus pe al ei în locul meu.

— Asta-i tot ? Și ți-ai mutat biroul îndărăt ?

— Nu.

— De ce nu ?

— Poate știi tu. Ce rost avea ?

Clifford, cu sticla de ulei într-o mînă, mă privi cu răceală.

— Și acum vrei să te compătimesc. Vrei să apreciez o complexă suferință. Nu. Pur și simplu te consider un neghiob. Ai mai pierdut o rundă în jocul vieții. Acum n-ai să mai fii niciodată în stare să-ți recapeți locul, niciodată. Poți să-i pui cruce.

— Știu, de ce mă mai zgîndări ? N-am intenționat să te fac să mă plîngi.

— Nu-mi pot bate capul cu metafizica milei tale de tine însuți.

— Cine-ți cere să-ți bați capul, naiba să te ia ?

— Ai scăzut în ochii mei, și asta-i tot. Și ai scăzut și în mod obiectiv, te-ai împuținat. Pentru că în urma acestei bătălii a rămas mult mai puțin din tine. Cineva a dat jos o felie din tine, doamna Witcher te-a redus, ți-a supt sîngele. Și din moment ce ai lăsat-o, o s-o facă din nou. Ai să ajungi un om posomorît ale cărui suferințe nu interesează pe nimeni.

— După tine, am și ajuns așa.

— Și hainele tale au un miros. Aș vrea să iei măsuri în privința asta.

— Vrei să-ți sparg ceva din casă chiar înainte de cină ?

— Ce repede te montezi !

— Mă jignești deliberat.

— Nu mai fi atît de plicticos. Îmi dau seama că în seara asta ai să mă plictisești.

Învîrtea o lingură prin amestecul acela oribil, brun-uleios.

— Da ? Atunci află că Crystal se va mărita cu Arthur Fisch.

Pînă acum nu-i spusesem încă nimic lui Clifford despre idila dintre cei doi.

Continuă să amestece. Fața lui își schimbă expresia, contractîndu-se, apoi se relaxă treptat, pînă atinse un calm angelic.

— Nu-i nevoie să mergi chiar pînă acolo în încercarea de a mă amuza.

— Dar nu-i o glumă.

După o pauză, Clifford spuse :

— Nu se poate.

— Ce nu se poate ?

— Căsătoria asta. Nu poate avea loc.

— De ce nu ? Ai tu de gînd s-o împiedici ?

— Nu. Dar spune-mi adevărul. Glumeşti ?

Rareori se întîmplă să construieşti o prietenie cu cineva care să fie tot atît de complex pe cît sînt gîndurile tale despre acea persoană. Clifford Larr mă interesa enorm. Simţeam pentru el admiraţie, afecţiune. Dar relaţiile noastre, deşi de strînsă prietenie, aveau un caracter abstract. Acest lucru se datora în parte faptului că el organiza totul după voia lui, plăcîndu-i să se considere un personaj misterios, un fel de prinţ efemer. Prietenia mea cu Clifford Larr evoluase sub semnul unei vaste reticenţe. Se bizuia parcă pe un soi de legămînt de tăcere. Oricum, se potrivea cu felul meu de a fi pasiv, lipsit de curiozitate, aparent insensibil. Vioara a doua, firește. Fără îndoială, discreţia era factorul pe care-l impunea Clifford oricui ar fi venit în preajma lui. Dacă avea să-şi reveleze vreodată tainele vieţii, şi uneori mă tachina cu posibilitatea unei atari revelaţii, aceasta va însemna o mare favoare acordată de el. În nici un caz nu prin întrebări puteai extrage ceva de la dînsul şi, într-adevăr, tonul rigid al comunicării impersonal-personale dintre mine şi Clifford făcea orice întrebare imposibilă. Purta întotdeauna, pe un lănţişor atîrnat la gît, un talisman de care Laura Impiatt îşi imaginase că ar fi o cruce. De fapt era un inel cu pecete. Cîteodată, cînd eram împreună, Clifford îşi descheia cămaşa din pricina atmosferei sufocante a încălzirii centrale din apartamentul lui, şi inelul îi juca pe piept expus la vedere. Părea chiar că ţine să-l arate. L-am privit, o dată l-am şi atins, dar niciodată nu l-am întrebat pe Clifford despre semnificaţia inelului. Ceea ce era în deplină concordanţă cu mitul relaţiilor noastre. Se statornicise între noi o inhibare a oricărei afecţiuni, o frînare a curiozităţii, o tăcere absolută, în care eu, sub regia lui, jucam un rol cam nefiresc. O altă faţetă a acestei depline tăceri era taina opacă sub care, tot la dorinţa lui, se desfăşurau întrevederile noastre din serile de luni. Eu unul aş fi fost bucuros să se ştie că

eram prieten cu Clifford Larr. Eram mîndru de această prietenie care mi-ar fi ridicat mult acțiunile la birou. Clifford era un personaj important, un om cu mari perspective, admirat, dar și temut pentru limba lui ascuțită ; și e întotdeauna măgulitor să fii intim cu cineva de care alții se tem. Mă întrebam uneori dacă nu cumva Clifford se rușina cu mine, dacă nu se rușina că mă simpatizează și dacă nu ăsta era motivul pentru care nu voia ca numele noastre să fie asociate. Pînă și această posibilitate contribuia la crearea bizarei tensiuni dintre noi, care, în mod cert, lui îi dădea oarecare satisfacție, altminteri s-ar fi scuturat de mine fără cel mai mic regret și m-ar fi uitat pe dată. Faptul că mă puteam trezi în orice moment scuturat ca un gunoi și uitat, sporea la rîndul lui tensiunea. Nimeni nu avea habar de întîlnirile noastre în afară de Crystal. Aceasta constituia încă o complicație, sau poate că încă o legătură. Trebuie să arăt că pe Clifford, care era exact de vîrsta mea, îl cunoscusem în treacăt la Oxford. Știa multe despre dezastrul meu de acolo. Dar nu povestise nimic nimănui de la birou. (Reușisem să-mi induc în eroare colegii cu privire la trecutul meu.) Acest simplu fapt arăta că-mi purta oarecare interes. Cînd am fost angajat în slujbă, m-am îngrozit dînd cu ochii de el și am așteptat, temător, declanșarea bîrfelor. Dar n-a urmat nimic. Clifford nu suflase un cuvînt. Pe urmă, într-o zi, m-a invitat la un pahar. Îl cunoșteam atît de puțin, încît m-am dus la acea întîlnire cu teama că va trebui să fac față unui soi de șantaj. Acesta a fost doar începutul ciudatei noastre prietenii, care ajunsese acum, probabil, să însemne mai mult pentru mine decît pentru el. Era, fără îndoială, cea mai inteligentă persoană pe care o cunoșteam îndeaproape și, din acest punct de vedere, însemna o adevărată binecuvîntare. A reușit să însufletească rămășițele vieții mele intelectuale. Întîmplarea cu Crystal a survenit pe neașteptate.

Era vădit că, la Oxford, Clifford Larr mă observase mult mai mult decît îl observasem eu pe el. Nu numai din pricina catastrofei care pusese capăt vieții mele de acolo (și, din multe puncte de vedere, vieții mele în general), ci din cauză că el era, după cum avea să-mi spună mai tîrziu, un amator de curiozități, iar eu eram o curiozitate. Poate că se discutase în colegii despre mine mai mult decît

îmi dădusem seama. Știuse că am o soră de care mă simțeam foarte legat. Și Clifford avusese o soră. Foarte deosebită de Crystal. Fusese o distinsă matematiciană și murise de cancer pe la douăzeci și ceva de ani. După prima noastră întîlnire, a fost clar că eu și Clifford ne vom revedea regulat (aranjamentul cu zilele de luni a fost singura parte a modului meu de viață pe care am reușit să i-o impun și lui Clifford). Odată și-a exprimat dorința de a o cunoaște pe Crystal, și am luat-o cu mine o dată sau de două ori. Din cînd în cînd, Clifford m-a însoțit în vizitele pe care i le făceam lui Crystal. Crystal s-a îndrăgostit de el. M-am necăjit foarte rău și am fost absolut uluit. Deși nu exista motiv de uimire. În fond, pe cine altul mai întîlnise sărmana Crystal ? După numărul de bărbați pe care-i cunoscuse, putea fi asemuită cu Miranda [1] pe insulă. Clifford era un obiect care-ți lua ochii, frumos, inteligent, fermecător cînd voia să fie, și înconjurat de acel nimb de melancolie și mister care trezește întîi mila și apoi dragostea femeilor. Mai mult, față de Crystal se purta minunat, cu o gingășie și un tact pe care nu le mai întîlnisem la el cu nici un alt prilej. Ba chiar și arăta cu totul altfel, fața lui era alta cînd se afla în preajma ei. Și în prezența ei mima — sau poate că era o atitudine instinctivă — un fel de afecțiune respectuoasă față de mine, care a contribuit să-i cîștige inima. O trata, nu ca pe un egal — așa ceva n-ar fi fost cu putință — dar cu mai multă deferență decît oricare altul dintre prietenii mei (cu excepția lui Arthur, desigur). Îi *explica* o serie de lucruri. Familia Impiatt, de pildă, o patrona pe Crystal. Erau amabili cu ea dar n-o priveau niciodată ca pe o persoană individuală. Nu-i interesa. Pe Clifford, însă, îl interesa. Și sub aripa acestui interes, Crystal a înflorit și l-a iubit.

De bună seamă, Crystal nu mi-a mărturisit niciodată că s-a îndrăgostit, dar lucrul era limpede și ea știa. La fel de limpede apărea și faptul că era o dragoste fără speranță. Clifford n-ar fi putut avea relații cu o persoană total lipsită de cultură. Dar Crystal îi inspirase un soi de căldură, poate că doar simplă milă. Sau poate că îi plăcea numai *noțiunea* de Crystal. Îl amuza să mă informeze că, pentru mine, sora mea însemna o fixație. Și, în mod curios, îl fascina gîndul că era virgină.

[1] Referire la personajul principal feminin din *Furtuna* de Shakespeare.

— E cu adevărat virgină ? mă întreba cu satisfacție dorind să-i repet mereu această informație, asemenea unui copil care cere să i se repete aceeași poveste. E plăcut să te gîndești că în zilele noastre mai poate exista o fată virgină.

Cînd și-a dat seama de sentimentele lui Crystal, Clifford a făcut singurul lucru pe care presupun că-l putea face și, fără îndoială, lucrul cel mai înțelept, anume, s-a retras cu desăvîrșire.

— N-o să mai vină niciodată, nu-i așa ? m-a întrebat Crystal cu vocea aceea monotonă pe care o adopta la durere.

— Nu, i-am răspuns.

Și n-a mai venit, și nici ea nu s-a mai dus în apartamentul lui care îi apăruse ca un palat fermecat. S-a lăsat din nou tăcerea, s-a lăsat ca o zăpadă peste acest improbabil moment de comunicare umană. Crystal nu mi-a mai vorbit niciodată despre Clifford. El îmi vorbea rareori de ea, deși uneori mă întreba, în mod formal și lipsit de curiozitate, ce mai face. Curmarea relațiilor dintre ei mi-a provocat un sentiment de profundă ușurare.

Cînd a început prietenia mea — sau ce-o mai fi fost — cu Clifford Larr, mi-am imaginat că va fi o poveste oarecum dinamică — chiar dacă nu foarte dramatică — cu un început, un mijloc și un sfîrșit. Presupun că, fundamental, nu aveam încredere în capacitatea mea de a nu plictisi un om atît de cultivat ca Larr. El era *une âme damnée* [1]. Desigur, și eu, la rîndul meu, eram unul. Numai că eu eram un vulgar, stupid, accidental și semiconștient *âme damnée*, pe cînd el era unul rafinat, elevat și autofrămîntat. Dat fiind că, în mod manifest, nu împărtășeam aceleași preferințe, nu aș fi crezut că va dori să mă vadă în continuare. Și totuși a dorit-o, fără să dea însă impresia că prietenia noastră va depăși vreodată un anumit punct pe care îl fixase el (și pe care-l atinsesem relativ timpuriu). Nu exista dinamism în prietenia noastră dar, în același timp, nu exista nici stabilitate. A-l cunoaște pe Clifford era o plăcere, dar și o suferință. Avea el grijă de acest lucru. În mod firesc, îl invidiam și mă simțeam inferior, iar Clifford știa exact cum să-mi intensifice complexele. Era bogat. Tatăl lui fusese un avocat de succes și mai tîrziu

[1] Un suflet osîndit (fr.).

judecător. Clifford crescuse într-o familie îndestulată, cărturărească. Era educat și cultivat într-un fel în care eu niciodată n-aș fi putut fi, și n-aș fi fost chiar dacă aș fi rămas la Oxford. Apartamentul lui Clifford era ca un muzeu, ca un templu, o Casă a Misterelor. Cînd se lăsa seara, deși plin de lămpi, apartamentul era ciudat de întunecat. Ori de cîte ori Clifford se simțea deprimat, ceea ce i se întîmpla des, se ducea și-și cumpăra un *objet d'art.* Casa îi era ticsită de scrinuri ornamentale, de cărți și carpete și vase chinezești și bronzuri și altele. Avea o colecție de gravuri italienești, o colecție de miniaturi indiene (astea îmi plăceau) reprezentînd prințese în palate, în grădini, în bărci, discutînd cu animalele, așteptînd iubiți. A-i face o vizită lui Clifford era o metodă de educație, sau ar fi putut să fie, dacă eu aș fi acceptat să mă las educat. A renunțat curînd să mă facă să ascult muzică sau să mă învețe să joc șah. Oricum, eu știam mai multe limbi străine decît el și nu-l lăsam niciodată să uite acest lucru.

Clifford continua să mă vadă, dar mă făcea să plătesc pentru această favoare. Adeseori avea momente de depresiune și, regulat, vorbea despre sinucidere. Cînd era abătut, mă înțepa fără cruțare. La început, i-am făcut plăcerea de a-mi ieși din fire. Într-o zi, cuprins de un acces de furie, am spart un vas prețios din cristal de Boemia. A fost incredibil de mîhnit și, pur și simplu, a plîns peste cioburi. (Bănuiesc că posesivitatea e alimentată de multitudinile de posesiuni.) Mînia a urmat mai tîrziu. După aceea am devenit mai reținut, deși aveam uneori certuri în urma cărora o zbugheam orbește din casă, din simpla neputință de a-i ține piept. Maliționzitatea lui era universală și, cînd nu mă viza pe mine, mă amuza. Îi plăcea să-i aducă pe oameni la automulțumire, pentru ca apoi să-i poată disprețui (soții Impiatt erau victime lesnicioase din acest punct de vedere).

Cînd disprețuia întreaga omenire, dar mă excludea pe mine, mă simțeam privilegiat. Poate că aceasta era forma mea de automulțumire. După cum am mai spus, Clifford era uscat, subțire și înalt. Avea un păr ușor ondulat, deschis la culoare, de felul care încărunțește fără ca măcar să observi. Ochii îi erau albaștri, înguști și apropiați, nasul drept și ascuțit, iar gura subțire părea de obicei sarcastică. Dar cînd Clifford asculta muzică, sau se uita la un tablou,

sau la Crystal, gura i se relaxa, buzele i se întredeschideau și întreaga lui față căpăta un aer de senină blîndețe. Purta pantaloni scumpi, din catifea reiată, și cămăși fine, scumpe, în culori vii.

Stăteam la masă, mîncînd un fel de tocană de vițel și salată cu sos de ulei. (Am renunțat să-i mai cer să nu toarne untdelemn în salata mea.)

— Și de ce, mă rog, nu va avea loc ? am întrebat. Mă refeream la căsătoria lui Crystal cu Arthur. Bănuiesc că din cauza mea.

— De ce îți imaginezi că tu ești centrul universului ?

— Nu al universului. Numai al acestei povești.

— Arthur e un nimic. Fii convins că Crystal are puțin gust.

— Îl subestimezi pe Arthur. Are multe calități.

— Spune-mi una.

— E bun la inimă.

— E slab. Lasă-te păgubaș, e prea tîrziu ca să-l reconstruiești pe Arthur pentru plăcerea mea.

— Căsătoria l-ar putea transforma.

— Transformarea ține de goana pasionată după obiectul dorit. Apollo capturînd-o pe Daphne. În cazul de față nu-i vorba de așa ceva.

— Nu văd cum poți fi atît de sigur.

— Arthur zeificat prin dragoste ?

— Oricine poate fi.

— Trebuie să admiți că niciodată pînă acum nu te-am auzit rostind vreun cuvînt bun la adresa lui Arthur.

— Tu rîzi de el. Tu rîzi de toată lumea. Și eu pur și simplu am tăcut. N-ar fi trebuit. Îl respect pe Arthur.

— Nimic nu-i mai important decît ca fiecare să rîdă de fiecare.

— Nu cred că Arthur rîde de cineva.

— Pentru că e prea timid. Nu posedă energia de a sesiza absurdul.

— Crystal vrea un copil.

Clifford nu răspunse nimic, dar înregistră, fastidios, enormitatea observației mele. Schimbă farfuriile și aduse sufleul de brînză. Fusesem instruit să stau nemișcat.

— Presupun că dacă Crystal se mărită cu pisălogul ei, tu ai să te însori cu a ta ?

— Nu.

Clifford detesta subiectul Tommy. Acum însă refuzam nu înghit momeala. Căsătoria mea cu Tommy ar fi însemnat sfîrșitul serilor noastre de luni.

— Ăsta-i cu totul alt lucru, am adăugat.

— Fiecare lucru este ceea ce este și nimic nu-i cu totul alt lucru.

— Ai mai făcut această observație.

— De ce să nu faceți o nuntă dublă ?

— N-o să fie nici o nuntă.

— Așadar ești de acord cu mine în chestiunea Crystal și Arthur ?

— Da. N-o să se întîmple nimic.

— Atunci de ce-ai mai venit cu toată povestea asta ? Doar ca să mă iriți ?

— Da.

— De ce ?

— Ai spus că în seara asta am să te plictisesc, ai spus că...

— Vai, ce plicticos ești ! exclamă Clifford. Nu ești decît un mocofan care a învățat cîteva artificii. Ești acel gen de produs al claselor de jos care nu depășește nivelul de școală primară. Băiețașul premiant care era în frunte la examene. Mereu invidios, mereu anxios. Tu nu poți exista decît excelînd, decît știind cu un dram mai mult ca ceilalți și, de fapt, neînțelegînd nimic. N-ai simțul umorului. De îndată ce nu mai sînt examene și nu mai poți excela, nu mai exiști.

— Nu-i mai bine să mă duc acasă și să te scutesc de nonexistența mea ?

— Fă cum vrei. Dacă ai ști să joci șah ne-am concentra pe joc și nu am mai discuta. Dar desigur tu n-ai juca decît ceva la care ai putea învinge.

— Bineînțeles.

— Îți ascunzi față de tine însuți inferioritatea, dar nu și față de alții, împuindu-ți capul cu cuvinte străine pe care nu le poți pronunța și pe care n-ai să le folosești niciodată...

— Și tu ai fi vrut să cunoști limba rusă, așa ai spus...

— Asta-i o conversație de grădiniță de copii. Du-te acasă dacă vrei. În seara asta trebuie să-mi fac testamentul.

Și asta era o remarcă rutinieră, un soi de moment critic în conversațiile noastre.

— Nu uita să-mi laşi mie miniaturile indiene.

— Ţie nu-ţi plac decît tablourile narative. Şi numai muzica melodioasă. Cum ziceai că se spune la muzică în limba cehă ?

— *Hutba.*

— *Hutba.* Asta-i ce-ţi place ţie. Trebuie să mi fac testamentul. Altfel porcul ăla de văru-meu o să moştenească tot. *Non amo, ergo non ero* [1]. „E oare viaţa un mărăcine ? Atunci viaţa n-are nici un preţ şi omul trebuie s-o smulgă. De-ndată ce se naşte, să-ncerce orice mijloc ca să stîrpească răul. Ce-i musca pentr-un puşti strengar sîntem noi în mîna Domnului [2]." Nici măcar Wittgenstein n-a crezut că vom ajunge vreodată pe lună. Aşadar sînt o muscă fericită, fie c-am să trăiesc, fie c-am să mor, numai că moartea e preferabilă.

— Bine. Dar anunţă-mă cînd ai de gînd să mori ca să-mi găsesc pe altcineva pentru serile de luni.

— Mesia va schimba doar un singur lucru pe lume. Dacă eu eliberez locul, omenirea va fi mîntuită. Hocus pocus ! Da, trebuie să fac un testament. Aşadar Crystal îşi va da în dar virginitatea acelui vierme. Dar n-o să se întîmple. N-ai să laşi să se întîmple una ca asta, nu ?

— N-am să las. Mai dă-mi puţin vin. Ai de gînd să sugi singur toată sticla aia ?

Turnă vinul.

— Şi zici că ţi-au mutat biroul de la fereastră şi tu i-ai lăsat ? continuă Clifford pe un ton schimbat.

— Da.

— Bietul băieţaş premiant. Şi nu ţi s-a mai întîmplat nimic... bizar... în ultima vreme... dragule ?

Am privit în ochii albaştri înguşti şi inteligenţi, în albastrul acela luminos şi rece, ca mările scandinave în soare. Îndărătul capului blond vedeam o fată indiană într-un sari diafan, stînd pe o terasă şi privind lupta dintre două păsări. De la începutul serii, instinctul mă prevenise să nu pomenesc nimic despre Biscuit. Am hotărît să tac în continuare. Dar ce întrebare ciudată şi nimerită !

— Nu. Nimic.

[1] Nu iubesc deci nu greşesc (lat.).
[2] Shakespeare — *Regele Lear*, Act. IV, sc. 1.

— Şi... n-ai auzit nimic ?

— Dacă n-am auzit nimic ? Ce trebuia să aud ? În legătură cu ce ?

— N-ai auzit...

— Nu. Ce ? Mă sperii. Ce trebuia să fi auzit ?

Îşi împinse scaunul îndărăt.

— Nimic... nimic. Mă simt îngrozitor. Nu pot să dorm. Hapurile nu mai au nici un efect. Nici nu le mai iau. Şi nu-mi ajută la nimic să număr oi şi picioare de oi. Altădată mă ajuta. Acum zac ore întregi cu ochii în tavan. Viaţa omenească e o scenă de groază. Sper că ţi-a plăcut sufleul ăsta de brînză. Nimic nu poate fi mai important decît faptul că Mozart a murit calic, poate numai faptul că Shakespeare a încetat să scrie. O scenă de groază. Mai bine te-ai duce acasă.

— Dar ce voiai să spui ?

— Nimic. Ce nu poţi spune nu poţi spune şi nici măcar fluiera, aşa zicea bătrînul meu profesor de filozofie. Cară-te, dacă eşti bun.

— În regulă, am spus. Adio, în caz că hotărăşti să te sinucizi în noaptea asta.

— Adio.

MARŢI

MĂ AFLAM ÎNTR-O SALĂ DE EXAmen care era şi o staţie de metro în acelaşi timp. Isprăvisem de cîtva timp să transpun un fragment din Carlyle într-o impecabilă şi rodnică latină de Tacit. Satisfăcut de mine îi priveam pe ceilalţi candidaţi care scriau cu disperare. Într-o doară, am întors formularul de teză. Pe dos erau o serie întreagă de întrebări pe care nu le observasem, şi nu mai aveam la dispoziţie decît douăzeci de minute în care să răspund. Am început să scriu cu înfrigurare, dar stiloul meu refuza să funcţioneze, nu ieşea nici un strop de cerneală din el, pur şi simplu făcea găuri în hîrtia care se desfăşura peste pupitrul meu, dintr-un rulou mare. Încercînd un cumplit sentiment de neajutorare, am început să fac ghemotoace de hîrtie. „Nu trebuie să faci asta !"

mi-a spus supraveghetorul care era Tommy, îmbrăcată într-o robă neagră și o tichie pătrată, și care stătea la catedră. Mă aflam într-un tribunal și aruncam cu ghemotoace de hîrtie în judecător, care era Laura Impiatt cu o perucă albă. „A căzut, spunea, n-a răspuns la întrebări. Luați-l de aici." Mă aflam pe o motocicletă gonind din ce în ce mai repede. Un om cu ochi albaștri, cocoțat în spatele meu, începu să mă strîngă de gît. Am țipat. Crystal zăcea moartă în iarba de lîngă șosea.

M-am trezit din acest coșmar tipic, ușurat că n-a fost decît un vis și întristat că nu mai eram un student cu viața neprihănită. M-am dat jos din pat și mi-am făcut un ceai. Pe urmă mi-am adus aminte că e marți și m-am dus să văd dacă sosise obișnuita scrisoare de la Tommy. Sosise. Tommy își petrecea zilele de luni și marți în King's Lynn unde își cîștiga pîinea cea de toate zilele învățînd pe niște așa-ziși profesori cum să decupeze frunze de toamnă sau cum să confecționeze capete de cai din mucava sau să construiască teatre de păpuși din lăzi de ceai. Lucrea îmi scria întotdeauna o scrisoare pe care o primeam marțea. Mai tîrziu, își luase obiceiul să-mi scrie și în alte zile. Acest lucru trebuia să înceteze. Scrisorile ei nu-mi făceau nici o plăcere. În cel mai bun caz, le puteai parcurge rapid și declara inofensive.

„Scumpul meu, sînt atît de nefericită. Îmi pare teribil de rău că am venit sîmbătă dimineața. Mă simțeam deznădăjduită și am vrut să-ți văd doar fața. Răceala mi-a trecut, sper că nu te-am molipsit pe tine sau pe Crystal. Nu cred. Oricum, pînă vineri o să-mi treacă cu totul. Te iubesc atît de mult. Am așteptat un secol în camera aceea în care m-ai lăsat, tăcută ca un șoricel, numai că tu nu te-ai mai reîntors. Pe urmă am auzit-o pe Laura Impiatt stînd de vorbă cu băieții în bucătărie. Am încercat să mă strecor fără ca ea să mă vadă, dar m-a văzut. M-a întrebat : «De unde ai mai răsărit și tu ? Ce i-ai făcut lui Hilary ?» În ultimul timp e foarte agresivă față de mine. N-am știut ce să-i răspund. N-am mai rămas, pentru că știam că tu n-aveai nevoie de mine, și apoi îmi stăteа plînsul în gît. Tu nu-ți dai seama că fac tot ce dorești tu, de parcă ți-aș fi sclavă. Din cauza ta duc o viață stupidă, o viață nedemnă de o ființă umană, și doar am putea fi atît de fericiți dacă tu ai dori-o. Nu se poate spune că ai

fi mai fericit fără mine, pentru că eşti la pământ, eşti omul cel mai nefericit pe care l-am cunoscut vreodată. De ce nu te hotărăşti să-ţi oferi o variaţie şi să fii şi tu odată fericit ? Dintr-un motiv ştiut numai de tine, nu-ţi îngădui să iubeşti, te ţii în frîu. Tu însuţi îţi eşti cel mai aprig duşman. Există în tine o furie împotriva tuturor bucuriilor simple omeneşti. Am putea fi atît de fericiţi, tu şi cu mine, dacă ne-am trăi viaţa împreună şi am avea un copilaş ; tu ai avea un scop pentru care să munceşti şi existenţa ta ar căpăta un sens. Nu pot crede că aştepţi o altă femeie. Tu mă iubeşti pe mine şi ne înţelegem unul pe celălalt, ceea ce e un lucru rar, chiar tu ai spus-o. Ah, iubitule, nu mă alunga, nu mă irosi, nu poţi s-o faci, ştii bine că sînt micuţa ta Thomas pe vecie..."

Şi aşa mai departe pe mai multe pagini. Am clasificat scrisoarea drept inofensivă şi am rupt-o. M-am îmbrăcat, mi-am băut ceaiul şi am plecat la birou. Liftul era defect, aşa că am coborît pe scări.

Dincolo de uşa rulantă a blocului, mă aştepta o atmosferă tăioasă, ploioasă, care mi-a năvălit în gît şi m-a făcut să gîndesc că luasem şi eu afurisita de răceală de la Tommy. Dimineaţa era murdară şi gălbejită, felinarele încă aprinse, iluminau afişe care anunţau o iminentă grevă a uzinelor electrice. Ce deprimantă fusese seara cu Clifford ! Şi ce-o fi vrut să spună la urmă, cînd m-a întrebat dacă am auzit ceva ? Clifford vorbea adeseori înfrigurat, pitoresc, cu o retorică supraemfază, care îl ducea la pură romanţare. Cît despre scrisoarea de la Tommy, cu tabloul el de viaţă fericită în sînul familiei şi înconjurat de copilaşi, mă făcea să-mi vină să vărs. În orice caz, nu folosisc cuvîntul scoţian pentru „copilaşi", aşa cum făcea alteori. Ce coşmar îngrozitor avusesem în legătură cu Crystal. Ce m-aş face dacă Crystal ar muri ? Dar căsătoria cu Arthur era tot un fel de moarte. Oare îşi dădea într-adevăr seama de sentimentele ei ? Ştia ce-ar însemna această căsătorie ? Îşi imagina cumva că ar putea să se mărite cu Arthur şi să mă păstreze şi pe mine ? Oare eroismul meu în toată această poveste nu era o stupiditate ? N-ar trebui, pur şi simplu, aşa cum îi spusesem lui Clifford, să curm răul de la rădăcină ?

Norul de gînduri negre care-mi împînzea capul fu brusc străpuns de lumină şi risipit. Ce s-a întîmplat ? O clipă

mai înainte mă tîram laolaltă cu mulțimea de momîi, scurmîndu-mi drumul prin burniță înghețată și gălbinicioasă, inhalînd un aer umed care mă tăia în măruntaie ca un cuțit; și dintr-odată totul s-a prefăcut în căldură și lumină. Parc-aș fi fost atins cu o minge de aur într-o scenă de miracole. O zărisem pe celălalt trotuar pe Biscuit, mergînd încet, paralel cu mine, cu capul ușor întors în direcția mea. Purta o scurtă din duftină, cu o glugă ridicată pe cap, așa încît e de mirare că am reușit s-o recunosc. Nu știu ce forță mi-a dirijat în chip fericit privirea către acea sträfulgerâre de ochi negri și pometi înalți. M-a inundat o subită fericire, și am avut un șoc de surpriză cînd mi-am dat seama că acea plăcută căldură era fericire, da, simțeam că era o fericire irațională, nemotivată, nefondată, absolut momentană, firește, și totuși în mod cert fericire. Am mers mai departe, prefăcîndu-mă că n-am observat-o, întrebîndu-mă ce avea să facă și dacă o să mă acosteze. După vreo douăzeci de pași procedeul mi s-a părut idiot și inutil. Am lăsat-o să mi-o ia puțin înainte, pe urmă am traversat, am pornit în urma ei și am apucat-o de încheietura mîinii. Am avut senzația că ne cunoaștem de ani de zile. Am strîns cu putere încheietura fină, apoi i-am petrecut brațul pe sub al meu, ținîndu-i mîna. Purta o mănușă scurtă de lînă, pe care i-am tras-o jos și am vîrît-o în buzunar, adăpostindu-i mîna caldă și uscată în palma mea rece și umedă. Eu nu purtam decît foarte rar mănuși. Îi simțeam căldura trupului de-a lungul brațului și al coapsei. Mergeam înainte în semiobscuritate și în puhoiul de oameni de la ora de vîrf. Nu am privit-o în față.

— Ei, Biscuit, iubito?

— Bună dimineața.

— Bună dimineața și mai cum?

— Bună dimineața, Hilary.

— Astă seară luăm masa împreună.

Serile de marți mi le petreceam cu Arthur, dar nici că-mi păsa.

— Nu pot, îmi pare rău.

— De ce nu? Nu te lasă ei?

— Nu pot.

— Biscuit, ești *măritată*?

— Nu.

— N-ai verighetă ? Nu, n-ai verighetă. Dar există vreun bărbat care-ţi guvernează viaţa ?

— Nici un bărbat.

— Atunci de ce nu poţi ? În fond, draga mea Biscuit, te porţi exact ca o femeie care aţiţă bărbaţii. N-am de gînd să mai rabd să nu aflu totul despre tine şi pricina pentru care mă urmăreşti. E o chestiune foarte bizară, ştii. Locuieşti prin apropiere ?

— Nu pot veni în seara asta.

Am ajuns la staţia de metrou şi continuam să-i ţin cu forţa mîna care se zbătea uşor, încercînd să-mi scape, de îndată ce ajunsesem la intrare. Dădu să se elibereze de braţul meu, dar am tras-o îndărăt, zdrobindu-i încheieturile fragile ale degetelor între degetele mele. I-am cumpărat un bilet şi m-am scotocit în buzunare după abonamentul meu. Am coborît scările către peronul de est. Hotărîsem să nu-i dau drumul pînă cînd n-o să-mi spună cine e şi n-o să-mi elucideze micul ei mister.

— Te rog, Hilary... mă doare.

Am tras-o după mine de-a lungul peronului înţesat de o mulţime compactă, în mijlocul căreia ne simţeam izolaţi. Londonezii, care au văzut tot ce se poate vedea, poartă ochelari de cal. Am împins-o spre un perete, strecurînd-o printre doi oameni ca printr-o crăpătură, şi am urmat-o, punîndu-mi mîinile pe zid, de o parte şi de alta a umerilor ei. Stăteam faţă-n faţă. Căldura — relativă — a staţiei făcea ca feţele noastre umede să strălucească — a mea roşie, a ei de un vag roz auriu. Mi-am atins o clipă obrazul de faldurile glugii care îi lunecase pe ceafă. Atmosfera peronului ticsit era pătrunsă de un miros de lînă caldă şi udă, care se topea într-un vag miros de sudoare, care se topea în întunecosul miros de cauciuc al metroului. Un tren cu direcţia Putney Bridge sosi duduind şi mulţimea începu să tălăzuiască înainte.

— Biscuit, am şoptit în intimitatea aglomeraţiei, a duduitului şi a lînii ude. Uite ce-i, Biscuit, nu face nimic dacă nu eşti liberă astă-seară. Dar eşti aici, acum, şi n-am de gînd să te las să pleci. Eşti prizoniera mea şi nu-ţi dau drumul pînă nu-mi spui tot. M-ai vrăjit şi singurul lucru pe care-l pot face este să te înşfac şi să te ţin pînă ce scot de la tine tot adevărul. Te previn, dacă e nevoie, voi rezista ceasuri întregi.

Mă gîndeam să o trag într-un tren de pe linia circulară și s-o țin acolo cu forța pînă ce va vorbi. Nu-mi păsa de cîte ori ne vom fi învîrtit în cerc. Metroul de Putney Bridge plecase. Peronul se umplea iarăși rapid. Se apropia un metrou de linie circulară.

— Vino, prizoniero !

Am tras-o după mine. Vagoanele erau ticsite pînă la uși și noi am fost printre ultimii pasageri care s-au urcat, înghesuindu-ne cu forța în îngrămădeala ostilă de oameni striviți dinăuntru. Am împins-o pe Biscuit în fața mea și, cînd am reușit să mă inserez și eu, în timp ce căutam un loc pentru ambele picioare pe podeaua supraaglomerată, am dat drumul o clipă brațului ei. Ușile începură să se închidă.

Deodată am văzut-o afară. Cu o iuțeală de țipar se strecurase afară în timp ce eu pășeam înăuntru. Ușile se închiseră între noi. Mi-am apăsat fața pe geamul ușii. La cîțiva centimetri depărtare vedeam fața ei și buzele deschizîndu-i-se în cuvinte inaudibile în zăngănitul metroului care se pusese acum în mișcare. Mîna ei gingașă se înălță într-un gest grăitor :

— Scuză-mă, îmi pare rău...

Porni să meargă pe lîngă vagon și-și puse o mînă pe geam. Am văzut palma cea mai palid cenușie și labirintul ei de linii, hieroglifele unui mister care încă nu se lăsa descifrat.

În toate serile de marți, fie iarnă fie vară, cinele oferite de Arthur aveau exact același meniu (lui Wittgenstein i-ar fi plăcut așa ceva). Se alcătuia din conserve de limbă, cu pireu din fulgi de cartofi și cu mazăre, apoi biscuiți, brînză și banane. Vinul îl aduceam eu.

Aceasta a fost ultima zi a vechii mele lumi (numai că în acea seară eu încă nu știam acest lucru). Și eu și Arthur eram beți (de astă dată adusesem două sticle de vin).

Arthur avea un apartament de două camere, deasupra unei brutării din Blythe Road. Găsesc mirosul de pîine înnebunitor. Dacă ți-e foame, îți face foamea de nesuportat. Dacă nu ți-e foame îți face greață. Cîteodată avea un iz de drojdie fermentată, de parcă pîinea se prefăcea în bere. Arthur spunea că se obișnuise și pretindea că nici nu-l mai simte. Apartamentul lui era mic, murdar și ne-

atrăgător. Existau în el o serie de relicve lăsate de persoana (acum defunctă) la care Arthur se referea numind-o „mămica" lui. Mămica îi lăsase lui Arthur un covor albastru-verzui cu un desen de triunghiuri vălurite, cafenii, un bufet cu marginile rotunde și încrustații prelungi, în formă de evantai, de culoarea șocolatei, paravanul din fața sobei, din sticlă verzuie, cu o imagine a edificiului Empire State Building, un fotoliu brodat cu avioane învechite, o scoarță portocalie, cu multe laturi, ca un diamant, care suporta greu competiția cu covorul, și două statuete verzulii închipuind două doamne, pe jumătate drapate, în atitudini sugestive, intitulate respectiv Aurora și Amurgul. Toate aceste obiecte degajau un vechi parfum de trecută *joie de vivre* [1], care-mi stîrneau o vagă milă dar nici un dram de curiozitate. Tatăl lui Arthur (și el decedat) fusese hamal de gară. Arthur era, la rîndul lui, un alt exemplu de produs al forței creatoare a sistemului examinatoriu.

Ne-am isprăvit cina (servită în farfuriile mămicii, pictate cu o căsuță albă pe fundalul unui geometric răsărit de soare, bej) și ne aflam (mai bine zis mă aflam) într-o agresivă stare de beție, care te face să-ți dai seama că totul a fost zadarnic. Arthur care se ameța foarte ușor (de obicei bea bere) avea o figură visătoare. Nu era niciodată agresiv. Își scosese ochelarii și-i legăna prostește încoace și încolo, cu o mișcare de pendul. De fapt, eu băusem cea mai mare parte a celor două sticle de vin. Discutam confuz despre birou, despre pantomimă, și acum despre „concepția" religioasă a lui Christopher Cather.

— Cred și eu, am spus, cînd consideri că lumea e doar o iluzie, nu-ți pasă de ceea ce faci. O doctrină foarte comodă.

— Dar nu spune creștinismul că...

— Firește, Christopher nu crede cu adevărat în toate astea, nimeni n-ar putea crede. Declară că, în realitate, oamenii nu există. Ceea ce nu-l împiedică să-și impună propriul ego în dreapta și-n stînga, ca și noi toți ceilalți.

— Mă rog, nici eu nu cred că existăm în prea mare măsură, spuse Arthur.

— Vorbește în numele tău.

[1] Plăcere de viață (fr.).

— Eu cred doar că trebuie să fim buni unii cu alții. În rest totul e o harababură, și dacă asta înțelege Christopher prin...

— Ah, nu te porni !

— Vreau să spun că mintea noastră e un întîmplător talmeș-balmeș de idei. În afara vieții obișnuite nu mai există nimic altceva. Nu există nimic complet. Viața nu-i o piesă de teatru. Nici măcar o pantomimă.

— Nu există Țara lui Niciodată ? [1]

— În nici un caz. Asta-i lucrul important.

— Așadar tu nu-l privești pe Peter Pan ca o realitate invadatoare ?

— Nu, răspunse Arthur. Dimpotrivă. Reală e doar viața tihnită a familiei Darling.

— Și atunci Peter ce e ?

— Peter este... Peter este... Nu știu... Spiritul care a luat-o razna, ivindu-se doar ca un oaspete enervant care nu se poate împiedica să se arate, dar nici de intrat nu poate intra.

— Asta-i într-adevăr o idee fantezistă.

— Vreau să spun că nevoile spirituale sînt aiuristice atîta timp cît nu sînt întrupate într-un mod de viață obișnuit. Sînt destructive, nu sînt decît duhuri de nebunie.

— Ce părere ai despre Wendy, prietena lui Peter Pan ? Și ea eșuează ?

— Da. Wendy este sufletul omenesc în căutarea adevărului. Și se rezumă la un compromis.

— Trăind pe jumătate într-o lume ireală ?

— Da, asemeni celor mai mulți dintre noi. E o înfrîngere, dar o înfrîngere onorabilă. Presupun că e lucrul cel mai bun pe care-l putem spera.

— Nu înțeleg de ce idilizezi viața tihnită a familiei Darling. Mie mi se pare destul de anostă.

— O, nu, ce poate fi mai minunat... un cămin... cu copii... și...

— Cred că ne-am îmbătat, am spus curmîndu-i vorba. Oricum, eu unul sînt beat. Vreme de două minute am avut impresia că spui ceva interesant.

Din fericire, în acea clipă sună telefonul. Era un pensionar bătrîn căruia tocmai îi murise papagalul. Îl auzeam pe idiotul bătrîn scîncind la celălalt capăt al firului.

[1] Țara în care se stabilește eroul comediei *Peter Pan*.

Mi-am strîns lucrurile. Știam din experiență că Arthur nu era niciodată în stare să pună capăt unei convorbiri telefonice. Acoperi receptorul cu palma și mă imploră să mai rămîn, dar mie mi-era silă pînă peste cap. Nu simțam nevoia să mai aud ceva pe tema căminelor fericite și a copilașilor.

Afară, bătrîna și smintita de climă englezească făcuse iar un viraj brusc. Norii se împrăștiaseră și noaptea se limpezise. În ciuda haloului luminos al Londrei, cîteva stele erau vizibile pe cerul ușor rumeniu. De multă vreme nu mai văzusem Calea lactee. Uriașa roată a galaxiei, spuzeala strălucitoare a inumerabilelor stele, bezna adîncă, absolută, care ascunde alte și alte galaxii ! Arthur avea dreptate. Nu existăm în prea mare măsură. Și totuși suferim nebunește. Ceva există, un mortificat complex de resentimente și anxietăți și durere, ceva pe jumătate strivit, ceva înghițit, încă nedigerat și care totuși țipă. M-am gîndit o clipă să mă duc s-o văd pe Crystal. Dar era unul din lucrurile pe care nu le făceam niciodată. Trebuia să mă țin de rutina mea. Și apoi, probabil că la ora asta dormea. Dacă Crystal lua de bune spusele mele și-l accepta fără întîrziere pe Arthur ? N-ar fi mai bine să pun capăt întregii povești printr-o simplă ridicare de deget ? Am constatat că nu reușeam să mă distrag gîndindu-mă la Biscuit. Am încercat, dar fără nici o satisfacție. Biscuit nu însemna decît încă o manifestare lipsită de noimă prin care Cosmosul se străduie să te irite, ca atunci cînd împungi o gînganie cu un pai. M-am îndreptat cu pași foarte înceți spre casă.

MIERCURI

ERA MIERCURI, CEA MAI IMPORtantă zi de pînă acum în această povestire, și una din cele mai cruciale zile din existența mea. A început destul de enervant, printr-o ceartă cu Christopher Cather. Cînd m-am trezit, am găsit bucătăria ocupată de un băiat străin, al cărui păr lung era legat la spate cu un elastic. Probabil că petrecuse noaptea acolo. M-am dus în camera lui Christopher și i-am spus că în bucătăria mea n-are ce

căuta un băiat cu părul legat cu un elastic. Christopher mi-a răspuns că sînt ridicol de îngust la minte. I-am mai spus lui Christopher că nu sînt de acord să poarte un maiou atît de scurt, încît să ofere, la fiecare mişcare, privelişteа unei porţiuni de piele. Mi-a răspuns că maioul intrase la apă în maşina de spălat. I-am spus că-i interzisesem să folosească maşina de spălat. Mi-a răspuns că sînt un zgîrciob meschin. I-am dat replica. Am plecat fără să mă bărbieresc şi trîntind uşa. Liftul continua să fie deranjat. Greva uzinelor electrice era din nou pe afişe, gata să izbucnească în orice moment. Ploua. Tot timpul o căutam din ochi pe Biscuit, dar nici urmă de ea. Cînd am ajuns la birou intenţionam să mă rad (aveam acolo o trusă de bărbierit), dar am descoperit că n-am lame. Mă simţeam mîhnit şi neîngrijit. M-am aşezat, contemplînd peretele mînjit de urmele pînzelor de păianjen şi sperînd că dorinţa de a-i cere lui Crystal să renunţe la Arthur va deveni în curînd irezistibilă. Am mai strunit-o un timp. Mîine, Crystal o să-l vadă pe Arthur. N-ar trebui să stau de vorbă cu ea în seara asta ?

Doamna Witcher şi Reggie intrară în birou rîzînd veseli. Organizaseră un lanţ de sărbătoriri pentru a-şi prelungi triumful. Tommy mă sună la telefon (o acţiune cu strictete interzisă) drept care am trîntit receptorul în furcă. Arthur, de al cărui ajutor aveam nevoie, nu-şi făcuse încă apariţia, ceea ce era surprinzător. La orele unsprezece patruzeci şi cinci surveni cutremurătorul eveniment.

Reggie şi doamna Witcher trăncăneau, în mod normal, tot timpul. Presupun că mai şi lucrau din cînd în cînd. Eram atît de obişnuit cu cacofonia lor vulgară, încît era simplu pentru mine nici să nu-i aud. Uneori însă, mai ascultam. Redactasem un mic referat cu privire la situaţia unui curier ce fusese mutat la un alt departament, unde primise ceea ce se numeşte o indemnizaţie specială deoarece curăţise nişte cuiburi de porumbei de pe acoperiş, şi care curier, reîntors la departamentul nostru, îşi rupsese un picior în timp ce înlătura alte cuiburi de porumbei, acţiune ce i se părea a face acum parte din îndatoririle lui de serviciu. Rezolvasem problema cu eleganţă şi acum mă odihneam o clipă rezemat de spetează, înainte de a trece la alt caz, întrebîndu-mă de ce nu s-o fi arătat Arthur

și ascultînd într-o doară la vorbăria neîncetată a celorlalți doi. Discutaseră despre pantomimă. Dar acum, evident, schimbaseră subiectul.

— Nu se spune contele Salisbury ! Era vocea lui Edith, expertă în aristocrație. Spui Lordul Salisbury, și contele *de* Salisbury.

— Un duce e mai mare decît un conte ?

— Sigur că da, prostule.

— Un conte e egal cu un marchiz ?

— Femeia își menține titlul. Cînd își schimbă numele, nu devine pur și simplu doamna cutare.

— Ba cred că așa ar trebui. Dar asta înseamnă că tatăl ei era conte ?

— Hai să-l întrebăm pe domnul Știe-tot. Hilary — Hilariii !

— Da ?

— Cînd o femeie se numește Lady Nu-știu-cum de Nu-știu-ce, înseamnă că tatăl ei a fost conte, și nu-i așa că-și păstrează titlul cînd se mărită, sau devine Nu-știu-cum de Altceva ?

— Așa cred, dar tu ești specialistă în chestiile astea. Cred că dacă ești fiica domnului conte de Aiaalbă, ți se spune Lady Joan Plătică și cînd te măriți cu domnul Hațmațuchi devii Lady Joan Hațmațuchi.

— Ce spiritual e Hilary ! Și un conte e egal cu un marchiz ?

— Nu știu.

— Ar trebui să știi, că doar ai fost la Oxford.

— N-am urmat decît un curs de secretari acolo.

— Hilary romanțează întotdeauna. Nu cred nici măcar că s-a apropiat vreodată de Oxford.

— Hilary a urmat universitatea hepaticilor la Scunthorpe.

— Hilary... Hilarii...

— Oricum, asta-i, înainte era Lady Kitty Mallow, și apoi, cînd s-a măritat cu domnul Gunnar Jopling a devenit Lady Kitty Jopling.

În momentul acela intră Skinker pe ușă.

— Ce-ați pățit, domnu' Burde ?

— Am scăpat cerneala.

Îmi ridică de pe jos călimara. Se vărsase puțină cerneală pe podea. M-am aplecat peste marginea biroului, privind la mica baltă neagră și respirînd anevoie. Cu

mişcări foarte încete, am aşezat o foaie de sugativă peste pata de cerneală.

— Nu vă simţiţi bine, domnu' Burde ? Vă e rău ?

Am făcut cu mîna o mişcare smucită, pe care a înţeles-o, şi s-a conformat. A ieşit din cameră şi a închis uşa după el.

— Totuşi e cam lipsit de gust să ţi se spună Lady Kitty, nu ? îşi dădu Reggie cu părerea. Doar nu se poate să fi fost botezată Kitty.

Mi-am dres glasul.

— Da, Hilary, dragule ? Ai făcut vreo observaţie ?

Am simulat un acces de tuse ca să ascund faptul că nu puteam respira normal şi nici articula vreun cuvînt.

— Aţi vorbit ceva despre Jopling ? am întrebat în cele din urmă.

— Da, Gunnar Jopling.

— Am mai auzit de el, spuse Reggie. Eu credeam că-i politician, dar nu se poate să fi fost.

— A fost şeful chestiei ăleia cu reforma monetară. Şi pe urmă a fost ceva pe la Naţiunile Unite. L-am văzut la televizor.

— Şi ce-i cu el ? am întrebat.

— Cum, n-ai auzit ? E noul şef al departamentului. Vine în locul lui Templar-Spence.

— Templar-Spence a şi plecat, preciză Reggie. Dar Jopling nu-şi va lua postul în primire decît peste trei săptămîni.

— Şi Lady Kitty e soţia lui, deci presupun că taică-su o fi fost vreun conte sau aşa ceva.

— Cîţi conţi există ?

Un timp, m-am aplecat peste birou, prefăcîndu-mă că scriu. Pe urmă am ieşit pe tăcute din cameră, m-am dus la garderobă, mi-am îmbrăcat fulgarinul şi mi-am luat umbrela, am coborît şi am ieşit în Whitehall. Continua să plouă încet. Voiam să-l văd pe Clifford Larr. Nu-mi îngăduia niciodată să-i vorbesc la birou, şi se încrunta ori de cîte ori ne întîlneam prin preajma clădirii. Dar de astă dată era vorba de o urgenţă. De obicei, la douăsprezece şi jumătate lua masa la bodega St. Stephen. Acum era douăsprezece şi zece. M-am plimbat agale, în sus şi-n jos, ascunzîndu-mă pe după umbrelă şi pîndind uşa principală. Trecură vreo douăzeci şi cinci de minute. Treizeci de mi-

nute. Şi apoi apăru Clifford, în elegantul lui pardesiu de *tweed* şi pălăria de fetru moale. Dădea să-şi deschidă umbrela cînd mă zări, şi o închise la loc. Şovăi o clipă, apoi veni în direcţia mea. Cotirăm spre Trafalgar Square, mergînd încet. Mi-am închis umbrela.

— Ai auzit, zise Clifford.

— Da.

— Ei bine, şi ce-ai vrea să fac eu ?

— Vreau să-ţi vorbesc.

— Nu-i nimic de vorbit. Am la două o şedinţă şi trebuie să citesc o mulţime de materiale înainte. Ştii doar că nu ne putem întîlni aici.

— Vreau să-ţi vorbesc. Vino în parc.

— Bună ziua. Eu o iau în direcţia asta, tu în cealaltă.

— Vino în parc. Vrei să te înşfac de braţ şi să fac o scenă ?

Am schimbat direcţia. Clifford şi-a deschis umbrela, fără îndoială ca să se camufleze. Eu o închisesem pe a mea şi ploaia aproape că se oprise. Am traversat în tăcere curtea Gărzilor Călare şi terenul de paradă, şi am intrat în parcul St. James, luînd-o prin partea de nord a lacului. Ploaia încetase complet şi deasupra palatului Buckingham răsărise un petec luminos de cer palid albastru.

— Ce trebuie să fac ? l-am întrebat pe Clifford.

— Nu văd de ce-ar trebui să faci ceva, răspunse Clifford pe sub umbrelă. Nici n-ai să-l vezi.

— O să-l întîlnesc pe scări.

— Şi-ţi închipui că o să te atace, c-o să te strîngă de gît ?

— Va trebui să-mi dau demisia.

— Nu fi idiot. Mă rog, fă cum crezi. Acum mă întorc.

— Nu, te rog. *Te rog*. Abia acum am aflat. Nu ştiu ce să fac.

— Să accepţi ideea. O să te ignoreze. Sau, dacă deteşti acest lucru, dă-ţi demisia. Nu-i nici o problemă.

— Ce farsă fantastică ! De ce să vină tocmai aici dintre toate locurile din lume ? Am crezut că n-o să-l mai văd niciodată, mă rugam să nu-l mai văd. Speram să moară. Mă gîndeam la el ca la un om mort.

— Un lucru pe cît de necaritabil pe atît de nerealist. E un om de mare succes. Şi acum trebuie să...

— Vinc măcar pînă la pod, Clifford. Te rog, vino pînă la pod. Simt că înnebunesc.

Am păşit pe podul de oţel şi ne-am oprit privind peste apă către Whitehall. Turlele de basm ale tribunalului se profilau în stînga conturului ferm al Noilor Birouri Administrative şi, dincolo de sălciile galbene de pe insulă, graţioasa faţadă de palat a Ministerului de Externe scînteia cenuşiu verzuie. Un soare leşios ilumina orizontul înţesat de acoperişuri, conturate pe un fundal plumburiu, compact. La sud de rîu continua să plouă, se puteau desluşi şfichiuiri strălucitoare de ploaie haşurînd întunecimea densă a cerului, poleită de soarele ce-şi vedea de drumul lui.

— Crezi că ştie că sînt aici ?

— N-aş crede. O să fie o surpriză plăcută pentru el să întîlnească o faţă familiară.

— Nu pot suporta, am spus. Dacă o să ne întîlnim o să.. leşinăm amîndoi de ură, sau aşa ceva.

— Nu văd de ce să nu vă spuneţi bună dimineaţa, ca doi oameni civilizaţi.

— Să ne spunem bună dimineaţa ! Clifford, crezi că în afară de tine... mai ştie cineva de la birou despre mine şi Gunnar ?

— Nu.

— N-ai să le spui, nu-i aşa ?

— Bineînţeles că nu.

— Mi-e rău. Cred c-am să leşin, acum, aici.

— Ce cîrpă eşti ! Cît despre ură, nu văd de ce l-ai urî tu !

— Dacă nu înţelegi atîta lucru, atunci ai nevoie de o lecţie de psihologie.

— Ştiu că se presupune că-i urăşti pe cei cărora le-ai făcut un rău. Dar există o limită.

— În cazul ăsta nu există nici o limită.

— La urma urmei, au trecut aproape douăzeci de ani.

— Pentru mine nu. Pentru mine a fost ieri.

— Ştii bine că nu suport genul ăsta de dramatism. Am şi eu necazurile mele.

— S-a recăsătorit.

— De ce nu ? El şi-a trăit mai departe viaţa în timp ce tu te-ai îngropat aici, paralizat de mila de tine însuţi.

— Mă disprefuieşti, nu ? Ţi-e ruşine că-mi eşti prieten. Gîndeşti c-ar fi degradant dacă s-ar afla la birou că

ești prieten cu mine. Ei bine, atunci întinde-o ! Și nu mă aștepta lunea viitoare.

— Foarte bine. N-am să te aștept. Bună ziua.

L-am privit îndepărtîndu-se, apoi mi-am tulburat voit privirile, așa ca silueta lui să se amestece cu cele ale oamenilor indiferenți care ieșiseră, acum că ploaia stătuse, să se plimbe în lumina soarelui anemic. Am traversat podul și am început să merg încet de cealaltă parte a lacului. Am ieșit pe strada Great George și am luat-o în direcția Whitehall spre capătul Parlamentului. Și deodată m-am întîlnit nas în nas cu Arthur, care tocmai traversa venind dinspre stație.

— Hilary ! O, Hilary !

O privire aruncată lui Arthur mi-a spus tot. Era complet transformat. Și-a scos tichia de lînă de pe cap și a fluturat-o. Strălucirea bucuriei îi țîșnea din cap, din ochi, din nas, din gură. Radia ca un pom de Crăciun. Pînă și părul reușise să arate frumos.

— Hilary, Crystal zice că e de acord să se mărite cu mine. Am primit azi dimineață scrisoarea ei. N-am mai fost în stare de nimic. N-am putut să vin nici la birou... eram așa de fericit... pur și simplu m-am întins pe podea... mă rostogoleam de fericire... abia de mai puteam respira... îmi venea să strig și să cînt, dar eram sleit de atîta bucurie... pur și simplu zăceam acolo de parcă eram lovit la moalele capului. Hilary, ești și tu de acord, nu ? Vorbesc serios, n-ai nimic împotrivă ? Crystal zicea că tu... Hilary, ce-i cu tine, ești supărat ? O, Doamne... ești... arăți așa de...

— Nu, nu. am replicat. Sînt încîntat de căsătoria voastră, absolut încîntat, bineînțeles. Numai că deodată m-am simțit foarte rău. Cred c-o să mă duc acasă.

— Lasă-mă să vin cu tine. Ce ai ? Arăți ca un strigoi.

— Nu. nu. O simplă gripă. Mă duc să mă bag în pat. Mă bucur mult de tine și de...

Am chemat un taxi.

Arthur arăta uluit. Pe urmă mi-a făcut semn cu mîna. Din taxiul oprit din cauza circulației, l-am văzut ajungîndu-mă din urmă, și apoi depășindu-mă, distrat. Cînd s-a apropiat, cu zîmbetul lui smintit care atrăgea atenția trecătorilor, începu deodată să țopăie, fîlfîindu-și brațele în aer. Oamenii îl priveau și zîmbeau. Taxiul se puse în mișcare.

Acasă, l-am găsit pe băiatul cu părul legat cu elastic tot în bucătărie. L-am dat afară din casă. Christopher, supărat și el o dată, mi-a spus în față ce sînt și a plecat cu băiatul. Am intrat în dormitor și, luîndu-mă la întrecere cu Arthur, m-am trîntit pe podea.

JOI

— CÎNTĂ-MI UN CÎNTEC CU SEMnificație socială ! ciripea Freddie Impiatt.

Era joi. La birou nu revenisem decît în această dimineață. Era totuși preferabil să mă duc la birou decît să zac acasă întins pe podea. Din același motiv mă dusesem acum și la familia Impiatt. Celor de la serviciu le spusesem că am o infecție intestinală și că mă simt foarte rău. Drept care m-au lăsat în pace. L-am convins și pe Arthur să mă lase în pace. Dar îl auzeam cîntînd lîngă mine, în dulapul lui. Și acum cînta Freddie, ba chiar schița și cîțiva pași de dans, pe covor, în timp ce turna băuturile. Pe fruntea lui lătăreață, ca de cauciuc, se încrețeau vălurele de autosatisfacție și plăcere. Ratase poantele cîtorva glume, întrucît se prăpădea de rîs pe parcursul povestirii. Laura, îmbrăcată într-o rochie cort, cu podoabe zornăitoare și părul revărsat, mă urmărea stăruitor. Pentru ei îmi schimbasem boala, pretinzînd că am o durere de dinți, dar vedeam bine că nu mă crede. Sosi și Clifford Larr. L-am privit pe furiș. Ochii lui trecură împietriți peste mine. Mă întrebam dacă n-ar fi mai bine să plec imediat.

— Aud că prin la urmă yenul japonez nu s-a devalorizat, spuse Clifford.

— Hilary, ce ai ? întrebă Laura.

— Ți-am spus, mă dor dinții.

— Ba e vorba de Tommy.

— Nu-i vorba de Tommy. Dacă Tommy ar fi singurul meu necaz, aș cînta toată ziua în gura mare.

— Așadar nu-i numai durerea de dinți.

— Și mai pretindem că am cîștigat războiul, se auzi vocea lui Larr.

Am coborît cu toții la cină.

— Îți plac anghinarele, nu-i așa, Hilary ?

— Îți oferă o ocupație. Ca și jucăriile mecanice. Dar nu le consider o mîncare.

— Data viitoare îți ofer fasole și o lingură.

— Nu consider că mîncarea trebuie să fie o jucărie.

Toate schimburile astea de nonsensuri cu Laura decurgeau atît de automat pentru amîndoi, încît puteam să le susțin în timp ce-i ascultam pe Freddie și pe Clifford discutînd criza monetară internațională și în timp ce-mi frămîntam mintea cu cele mai sinistre gînduri. Mîncam un soi de carne redusă la un jeleu lipsit de personalitate și mirosind puternic a usturoi. Mă întrebam dacă să mă duc după cină ca de obicei la Crystal ca să i-l iau pe Arthur de pe cap. Poate că nu. Nu mai avea nici un sens să-l iau pe Arthur. Și totuși trebuia să-i povestesc lui Crystal ce aflasem mierecuri dimineața. Și trebuia s-o *văd* pe Crystal și să pretind că-i binecuvîntez pripita hotărîre. Probabil că aștepta cu nerăbdare așa ceva din partea-mi. Cu o seară înainte nu mă simțisem în stare să o vizitez. Și totuși era preferabil presupusul calm al rutinei imbecilizante. Perfect adevărat că-i spusesem lui Crystal : „Scrie-i !", dar acum îmi dădeam seama că, spunîndu-i acest lucru, îmi imaginasem că nu mă ia în serios. Oare se grăbise atît de tare de teamă ca nu cumva să-mi schimb hotărîrea ? Sau era iar vorba de o stupidă și îngrozitoare greșită înțelegere a faptelor ? N-ar fi trebuit oare să opresc totul *de îndată* ? Concomitent cu aceste gînduri, scene vii din trecutul meu îndepărtat porniră să-mi joace în fața ochilor, cu o claritate plină de culoare care arunca în umbră toate preocupările momentului prezent. Cît e de straniu cînd, îndărătul unei măști surîzătoare și volubile se reconstituie, cu minuțiozitate, imagini și crîmpeie de vechi discuții, torturîndu-te, astfel că, în realitate, îndărătul măștii surîzătoare îți vine să plîngi, îți vine să urli.

— Hilary, ce limbă străină mai ai de gînd să înveți ?

— Sanscrita. Am cunoscut o încîntătoare fată indiană care o să mi-o predea.

— Sînt geloasă ! Nu înțeleg de ce vrei să înveți o limbă moartă.

— Pentru că pe toate cele vii le cunoaște, interveni Freddie.

— Nu, nu le cunosc pe toate. Nu știu chineza, nici japoneza, și nici una dintre limbile indiene, ori africane, ori

polinesiene. Şi turca mea e destul de aproximativă. Finlandeza e săracă...

— Lui Hilary îi place să facă paradă.

— Am considerat întotdeauna că Turnul Babel e un mit sinistru, urmă Freddie. Cine poate iubi un Dumnezeu care, în mod deliberat, a zăpăcit omenirea în chip atît de meschin ?

— Poţi să-l respecţi, interveni Clifford. A ştiut el ce face.

— Mă întreb dacă va putea exista vreodată o limbă cu adevărat internaţională, spuse Freddie.

— Există. Engleza.

— Hilary e un şovin !

— Ce părere ai despre esperanto ? întrebă Laura. Hilary, cunoşti esperanto ?

— Fireşte.

— Şi crezi că e...

— Cine poate suporta o limbă în care cuvîntul pentru „mamă" este „micul tată" ?

— Aşa e ?

— În esperanto, mamă se spune „*patrino*".

— Jos cu esperanto ! strigă Laura.

— Ai dreptate că Dumnezeu a ştiut ce face, am spus adresîndu-mă lui Clifford. (Ţineam să comunic cu el, dar continua să nu mă vadă.) Dar nu trebuie să privim lucrurile cu prea mult cinism. Nimic nu umileşte mai mult mîndria umană decît incapacitatea de a înţelege o limbă. E o perfectă imagine a limitării spirituale. Cel mai inteligent dintre oameni pare tîmpit cînd nu se poate exprima ca lumea într-o limbă străină.

— De asta vrei tu, Hilary, să cunoşti toate limbile de pe glob ? întrebă Laura.

— Natural.

— Şi Dumnezeu a dorit să vadă cît de limitaţi sîntem ? întrebă Freddie.

— A vrut să ne arate că bunătatea e o limbă străină pe care n-o putem înţelege.

— Asta-i una dintre serile metafizice ale lui Hilary, comentă Freddie.

— Eu nu pricep cum de nu se amestecă în capul tău toate cuvintele din toate limbile alea pe care le cunoşti, zise Laura. În capul meu s-ar învălmăşi îngrozitor.

— O plăcintă de cuvinte.

Clifford rămăsese distant și tăcut, cu fața gravă, și acum scormonea distrat desertul, un terci de ananas scăldat într-un soi de sos alcoolizat, grețos, cu miros pătrunzător. Deodată se întoarse către Freddie, întrebîndu-l :

— Ce părere ai de succesorul lui Templar-Spence ?

— Ah, da, Gunnar Jopling. O bună alegere, nu ? Presupun că într-o săptămînă sau două începe lucrul.

— Nu pot să mănînc chestia asta, i-am spus Laurei. Îmi face rău la dinți. Poți să-mi dai puțin whisky ?

— Da, desigur. E suedez de-l cheamă Gunnar ? Ce nume frumos !

— Nu, e cît se poate de englez. Posibil să fi avut vreun străbunic suedez. Tot timpul a fost promovat din mare în mai mare. A început la trezorerie. Pe urmă a trecut la companiile aeriene. Pe urmă la Fondul Monetar Internațional, și de acolo la Națiunile Unite. Un om extrem de capabil. Bănuiesc că o să ajungă în fruntea administrației civile.

— Parcă se vorbea la un moment dat că a intrat în viața politică ? întrebă Laura.

— Cred că laburiștii s-au simțit foarte ușurați cînd a decis să renunțe. S-ar fi cățărat mult prea repede în vîrf. E un om cu mari ambiții. Cu totul altceva decît oaia aceea bătrînă de Templar-Spence. O să facă o scuturătură în minister.

— Mie o să-mi placă ? întrebă Laura.

— Ah, voi femeile nu vă gîndiți decît la interesul personal, zise Freddie. Auzi, ei o să-i placă ?

— E căsătorit ?

— Te și gîndești să pui laba pe el ? Da, e căsătorit. Cu Lady Kitty Mallow.

— A, da, îmi aduc aminte. O debutantă în societate. Trebuie să fie mult mai tînără decît el. Și colosal de bogată.

— Aud că și-au cumpărat o casă în Cheyne Walk, urmă Freddie. Mi-a spus Duncan, cînd ne-am întîlnit la cabinetul ministerial.

— Probabil că înoată în bani. Ea e a doua soție, nu ? Cu prima... parcă s-a întîmplat ceva ?...

— Prima lui soție a murit într-un accident, o lămuri Clifford.

— Ah, da. Și fiul lor s-a sinucis.

— Asta s-a întîmplat mult mai tîrziu.

— Bietul de el. Probabil că de aici pornesc marile lui ambiții. Cînd îl invităm la masă ? Pare să fie un tip foarte interesant. Încă nu mi-ați spus dacă o să-mi placă.

— Nu l-am întîlnit decît la întruniri publice. E un individ atît de rezervat, încît e greu să-ți faci o părere. Tu l-ai cunoscut mai îndeaproape, Clifford ?

— L-am cunoscut din vedere în timpul studenției. Și l-am văzut în plină acțiune la întruniri. Dar persoana pe care trebuie s-o consultați în această privință e Hilary. Hilary și Jopling sînt vechi prieteni.

O rafală de exclamații. Am sorbit în grabă restul de whisky și mi-am strîns picioarele, gata să mă ridic. Răutatea lui Clifford mă luase prin surprindere și nu eram pregătit să răspund cu minciunile potrivite. Am văzut fața Laurei îmbujorată de vin, încadrată de pletele de zînă încărunțită, scăpărînd de amuzată curiozitate.

— Hilary, ce misterios ești, deci sînteți prieteni, ce nostim ! O cunoști și pe Lady Kitty ?

— Hei, acum o să-l vedem pe Hilary la putere ! exclamă Freddie, care nu părea prea încîntat de neașteptata veste.

— Hilary va fi invitat în Cheyne Walk.

— Hilary va pătrunde în secretele zeilor.

— Acum va trebui să ne dăm bine pe lîngă Hilary.

— Nu sîntem prieteni, am răspuns. Vreau să spun... că nu-l cunosc bine... nu l-am mai văzut de ani și ani de zile... sîntem doi străini... Nici nu cred că-și mai amintește de mine.

— Haide, haide, Hilary, o cunoștință veche nu se uită ușor.

— Hilary e atît de modest !

— Prostii, Hilary ! Hai, vorbește-ne despre el. Cum e în viața de toate zilele ? Drăguț ?

— Ei, spune, e un om drăguț ? interveni Clifford cu o umbră de zîmbet malițios, în timp ce eu mă luptam în tăcere să răspund ceva.

— Da, foarte drăguț, am bîiguit. Dar, realmente nu-l cunosc, realmente. Vă rog, nu vă așteptați...

— O cunoști și pe Lady Kitty ?

— Nu... uite ce-i... nu l-am mai văzut de douăzeci de ani.

— Dar pe prima lui soție ai cunoscut-o ? întrebă Clifford cu un zîmbet mai accentuat.

— Nu... Laura, îmi pare teribil de rău, dar mă dor dinții de-mi sar ochii din cap. Te superi dacă plec ?

Laura mă conduse în salon, unde lămpile continuau să-și împrăștie lumina aurie, focul pîlpîia și plutea o stranie tăcere. Mă ținea de mînecă și mă privea stăruitor în ochi.

— Hai, dragă, mai ia o picătură de whisky. Ce-i graba asta pe tine ? Arăți foarte ciudat. Te dor într-adevăr dinții ?

— Da.

— Bea paharul ăsta. Dacă vrei, îți mai dau puțin să iei cu tine acasă. Nici gînd să te doară dinții, mărturisește.

— Nu mă dor dinții.

— Mincinos bătrîn și drag ! Dar te dibuiesc eu întotdeauna. Tommy e la mijloc !

— Da.

— Povestește-mi, Hilary, te rog, povestește-mi...

— Nu-i vorba de Tommy. De Crystal e vorba. Se mărită cu Arthur Fisch.

— Aaa... și atunci îți spui că tu și Tommy... Dragule, nu ești obligat să te însori cu Tommy numai pentru că Crystal se mărită cu Arthur.

— Nu spune nimănui despre Crystal.

— Nu. Am să tac chitic. Înțeleg, s-ar putea să se mai răzgîndească. Ah, sînt alături de tine ! N-am să-i spun nici măcar lui Freddie. Dar va trebui să vin la tine să stăm de vorbă. Vin sîmbătă.

— Laura dragă, trebuie să plec.

— Da, acum înțeleg totul. Îmi dădeam eu seama că suferi. Doar știi că citesc în tine ca într-o carte deschisă. Hilary, scumpule, îmi ești tare drag !

Ridicîndu-se pe vîrfuri, Laura își încolăci brațele în jurul gîtului meu și își lipi obrazul fierbinte de obrazul meu. Podoabele zornăitoare mă înțepau prin cămașă. Mă sărută în colțul gurii. Puțin whisky îi picură pe rochia vaporoasă.

Am mers foarte repede, călcînd apăsat, ca un automat, și am ieșit din Queen's Gate Terrace în Gloucester Road, apoi am străbătut Cromwell Road, dînd în Earls Court Road și am luat-o de-a lungul lui Old Brompton Road și Lillie Road. Noaptea era aspră și rece, nu ploua dar se lăsase un ger pișcător. Simțeam sub tălpi cum se cristaliza

bruma pe trotuarele ude, alunecoase, sticloase. Cînd am trecut pe lîngă gardul cimitirului Brompton, am simțit cum crește chiciura în bezna dinăuntru, cum se mișcă, unduindu-și degetele peste iarbă, peste morminte, o fantomă în vană căutare de alte fantome. Mergeam ca un automat, cu capul drept, brațele bălăbănindu-mi-se, sîngele pompînd în vene. Nu suportam să mă gîndesc la discuția la care tocmai participasem. Simțeam în inimă un bolovan care era ură, frică.

Am ajuns la Crystal mai devreme ca de obicei. Am intrat fără zgomot și am urcat scările în vîrful picioarelor, oprindu-mă la jumătatea drumului ca să trag cu urechea. De sus nu răzbea nici un zgomot. Pe sub ușă se filtra o dîră de lumină galbenă. Jalea și mînia clocoteau în juru-mi, așa cum stăteam acolo în plin întuneric, și roiau pe lîngă capul meu ca un nor de atomi negri. Am urcat dintr-un salt ultimele cîteva trepte și am dat buzna în cameră.

Crystal și Arthur erau așezați la masă. Intrarea mea năvalnică mi-a permis să surprind esența scenei care avusese loc între ei. Ședeau la masă în tăcere, pe scaunele trase într-o parte, foarte aproape unul de altul, și se priveau în ochi. Și unul și celălalt își scoseseră ochelarii. Arthur își dezbrăcase surtucul. Amîndoi își suflecaseră cîte o mînecă și își mîngîiau reciproc brațele peste masă.

Acum se holbau la mine, cu obrajii roșii de vinovăție și fîstîceală, trăgîndu-și în grabă mînecile în jos și punîndu-și ochelarii. Amîndoi săriră în picioare.

M-am așezat greoi pe cel de-al treilea scaun, hîrșîindu-l cu zgomot pe podea. Băusem o cantitate considerabilă de whisky, și mersul repede pe jos nu mă ajutase să-mi limpezesc mintea. Atomii, acum aurii, continuau să se învălmășească în jurul meu. Arthur își îmbrăcă haina, apoi își luă pardesiul și tichia de lînă.

— Stai jos, i-am spus.

Se așeză și la fel făcu și Crystal. Mi-am turnat din vinul roșu de Burgundia, împrăștiind stropi pe masă.

— Hai să stăm la o bîrfă, am spus.

— Ce ți-au servit la masă ? întrebă Arthur.

— Am uitat. N-am putut mînca.

— Noi am avut fileu de pește cu cartofi prăjiți și plăcintă cu fructe, mă informă Arthur.

Își dădea seama că mă îmbătasem, dar nu era pentru prima oară că mă vedea în halul ăsta. Și se simțea atît de

fericit, încît nu-şi putea stăpîni zîmbetul acela smintit care-i schimonosea faţa, făcîndu-i-o aproape de nerecunoscut.

— Cum stai cu gripa, Hilary ?

— Care gripă ?

— Credeam...

— Duhnesc a usturoi, am zis.

— Nu simt.

— Îţi spun eu că duhnesc.

— E frig afară ? întrebă Crystal.

— N-am observat.

Se lăsă tăcerea. Amîndoi se uitau la mine, Crystal cu îngrijorare, Arthur cu o blîndeţe binevoitoare, distrată şi fericită. Crystal îşi scoase din nou ochelarii şi se frecă la ochi. Se uita la mine cu ochii aceia frumoşi, aurii, dezgoliţi, de parcă acest lucru m-ar fi stimulat la o comunicare mai directă. Aştepta un semn de milă din parte-mi. Orice gest al meu ar fi fost binevenit. Dar nu i-am oferit nici unul.

I-am spus :

— Ghiceşte cine-i noul şef al departamentului nostru.

— Cine ?

— Vechiul nostru prieten Gunnar Jopling.

Crystal respiră gîfîit. Apoi îşi puse încet ochelarii, gura i se întredeschise, buza de jos, cărnoasă şi umedă, începu să-i tremure, şi un val de roşeaţă îi cuprinse brusc obrajii şi gîtul.

Arthur, care în clipa aceea nu se uita la ea, întrebă :

— Nu mai spune, îl cunoşti ?

— L-am cunoscut pe vremuri. Bun ! Plecăm. Vino, Arthur. Noapte bună, drăguţo.

— Aşteaptă, spuse Crystal. Hilary... te rog... aşteaptă. N-am putea...

Dorea să discute cu mine între patru ochi. Dar mă simţeam crud şi perfid. Nu i-am aruncat nici măcar o privire. M-am ridicat în picioare. Nu-mi dezbrăcasem fulgarinul. L-am ajutat pe Arthur să şi-l îmbrace pe-al lui, fredonînd tare, într-un fel care zădărnîcea orice conversaţie.

— Vrei, te rog, să mai rămîi, strigă Crystal, acoperindu-mi fredonatul.

— Îmi pare rău, trebuie să plec. Ne vedem sîmbătă.

Am apucat sticla cu vin roşu, intenţionînd să-mi torn ce mai rămăsese în ea, dar mîna îmi tremura atît de tare, încît a trebuit s-o las din nou jos. I-am aruncat o privire

lui Crystal. Articulă un ușor „Ah !", dar eu l-am împins pe Arthur afară din cameră, fără să-i las timp să-și ia la revedere, și l-am urmat pe dată.

În stradă, am început iar să fredonez. Frigul îmi înțepa obrajii. Arthur se îndeletnici cîteva minute, în timp ce mergeam, să-și fixeze pe urechi clapele căciulițe lui de lînă. Așteptă politicos, fără să scoată un cuvînt, pînă cînd, ajunși în Hammersmith Road, am încetat cu cîntatul.

— Ce interesant că-l cunoști pe Jopling ! E un om drăguț ?

— Fermecător.

— Unde l-ai cunoscut ?

— La universitate.

— O să fie plăcut pentru el să întîlnească la birou un cunoscut, comentă Arthur.

Era foarte sincer în cele spuse. Arthur gîndea într-adevăr că un om ca Jopling s-ar fi putut simți singur și s-ar fi bucurat să întîlnească un camarad din tinerețe.

— Nu sîntem prea intimi, nu ne-am mai văzut de un veac.

Fusese o tîmpenie din partea mea să-l includ pe Arthur în mica scenă petrecută, dar voiasem să mă consolez oarecum provocîndu-i un șoc lui Crystal, și apoi părăsind-o fără nici o explicație. În același timp, simțisem nevoia inexorabilă ca și Crystal să știe. Totdeauna, în toată viața mea, am îndurat mai ușor grozăviile dacă le cunoșteam și Crystal. Chiar atunci cînd nu mă putea ajuta cu nimic, durerea îmi era ușurată numai prin faptul că era împărtășită și de inima ei iubitoare. Simțeam acest lucru și acum, în timp ce mă întrebam ce-o să se întîmple și ce naiba trebuia să fac în legătură cu Gunnar Jopling.

— La colegiu mai curînd îl iritam, pentru că eu umflam toate premiile. Presupun că atunci cînd ne vom întîlni, vom fi amîndoi foarte politicoși, dar rezervați. Apropo, Arthur, nu vreau să se știe la birou că îl cunosc. Să rămînă între noi doi.

— Desigur, n-am să suflu o vorbă.

Probabil că și prin mintea lui Arthur trecuse gîndul că, de la universitate încoace, Gunnar Jopling era cel care cîștigase toate premiile posibile, iar eu nu mă alesesem cu nimic ; sau poate că tactul lui bovin nu îngăduia ca un asemenea gînd să devină conștient. Mintea lui Arthur tindea să inhibe din față orice gînd discreditant.

Am traversat strada și ne-am oprit sub un felinar.

— Ei bine, noapte bună.

— Hilary, e în ordine, nu-i așa, cu mine și cu Crystal ? Nu te opui, nu ? Dacă tu te-ai opune...

Era cît pe-aci să spun „Da, e splendid !" dar mi-am înghițit cuvintele, și i-am reluat spusele :

— Ce-ai face dacă m-aș opune ?

Arthur tăcu o clipă și, pentru prima oară în acea seară, l-am privit fața. Era roșie și umedă și arsă de ger.

— Nu știu, îmi răspunse.

Se uită la mine cu o privire blajină, care emana un soi de calm.

I-am privit și eu ochii căprui, tulburați, umezi și încordați în aerul înghețat. Absurda căciuliță de lînă îi dădea o înfățișare de străin, și cu mustața lui pleoștită semăna cu un soldat francez din primul război mondial. Apoi păru dintr-odată să se îndepărteze. Ca o fantomă. Se mistui. Am izbucnit în rîs și, rîzînd întruna, am cotit pe Hammersmith Road. Se înfiripase o ceață străvezie și felinarele se înșirau pe strada aproape pustie, fiecare dintre ele aureolat de un globular nimb de lumină.

VINERI

VINERI DIMINEAȚA. CÎND AM ajuns la birou, abia se luminase de ziuă. Peste noapte, pîcla înfășurase întreaga Londră, dar nu o pîclă densă, groasă, ci ceva mai curînd ca o ceață marină, cenușie și nu maronie, purtînd suspendate în urzeala ei firoasă globule reci de apă care așterneau peste paltoanele londonezilor matinali o pînză de păianjen din stropi minusculi ; în căldura metrourilor și a birourilor, paltoanele îmbibate se prefăceau într-un soi de budinci chiftite, aburinde. Mirosul de lînă udă se infiltrase iarăși peste tot, purtînd în subtext vagi nuanțe de murdărie și transpirație. Mi-am atîrnat paltonul ud, mirositor, pe un umeraș de la garderobă, mi-am lăsat umbrela și șapca, aflată la prima ei ieșire la aer în această iarnă, și am intrat în biroul meu, ca de obicei cufundat în întuneric la această oră. Am aprins

lumina, punînd în acțiune cele două tuburi lungi de neon. După ce clipi de două ori, aprinzîndu-se și stingîndu-se, lumina rece și strălucitoare dezvălui privirilor mele încăperea.

Totul arăta schimbat. Primul lucru care mi-a sărit în ochi a fost un covor care acoperea acum podeaua în întregime. Pe urmă am văzut că biroul meu fusese așezat la loc, în arcada ferestrei. Biroul doamnei Witcher era plasat în spatele meu, iar al lui Reggie Farbottom lîngă ușă, unde stătuse al meu în ultimele zile. Aparuse chiar și alt tablou, o litografie înfățișîndu-l pe Ducele de Wellington, agățată lîngă biroul lui Reggie. Încăperea arăta aproape intimă. Probabil datorită covorului.

— Ce părere aveți, domnu' Burde ? întrebă vocea lui Skinker în spatele meu.

M-am întors. Skinker și Arthur stăteau pe coridor. Se vede că se ascunseseră în dulapul lui Arthur la sosirea mea, așteptînd să fie martori la surpriză. Lui Arthur îi sclipeau ochii. Am înțeles pe dată ce act de bravură săvîrșise și cît de mult îl însufleți dragostea lui Crystal, ca să ajungă el în stare de așa ceva.

Nu am zîmbit. Am spus doar atît :

— Nu o pot răbda pe doamna Witcher în spatele meu, nu vreau să mi se uite peste umăr. Vă rog să-i puneți biroul unde a stat și pînă acum.

Skinker și Arthur se grăbiră să mute biroul doamnei Witcher și să-l împingă la perete.

— Bun. Acum e în ordine. Și am zîmbit. (Asta pentru Skinker. Arthur îmi putea citi singur fața.)

— Ne-am gîndit c-o să fiți mulțumit, zise Skinker.

— Sînt mulțumit.

— Abia aștept să văd ce mutre or să facă ăia doi cînd o să fie puși față-n față cu un *fetty comply* [1].

— De unde ai luat covorul ? l-am întrebat pe Arthur.

— M-am dus direct în pod. Nu știu dacă-i voie. Am găsit cîteva camere ticsite cu tot felul de vechituri, covoare roase, scaune rupte și cîte și mai cîte. Tot acolo l-am găsit și pe duce. Sper că n-o să am neplăceri.

Ideea „neplăcerilor" obseda viața de birou a lui Arthur. Îi făcea cinste că înfruntase acest pericol de dragul meu.

[1] Pronunțare stîlcită a sintagmei franceze *fait accompli* — fapt împlinit.

— Îţi mulţumesc, Arthur. Îţi mulţumesc, Skinker. Apreciez gestul.

Doamna Witcher îşi făcu apariţia. Toţi trei o privirăm în tăcere. Contemplă scena, apoi trecu pe lîngă noi, îndreptîndu-se spre biroul ei.

— Sînteţi daţi naibii, nu ? ne trînti peste umăr şi se aşeză.

Sosi şi Reggie.

— Hei, cine a mai făcut şi asta ?

— Noi am făcut-o, am spus eu. Ai vreo obiecţie ?

— Nemernic afurisit şi egoist, asta eşti, izbucni Reggie. Nemernic meschin şi egoist ! Ce zici, Edith ? Foarte bine, băieţaş, fă-ţi cheful.

Edith tăcu. Reggie se aşeză la birou. Cîştigasem partida.

Am ieşit pe uşă cu aliaţii mei. Skinker se îndepărtă, rînjind satisfăcut. Eu am intrat în dulapul lui Arthur.

— Mulţumesc.

— Pentru nimic, Hilary. Sper că n-or să facă găligie în legătură cu covorul.

— Bineînţeles că nu.

— Spune-mi... aseară... n-ai...

— N-am spus ceea ce doreai tu să auzi. Am să-ţi spun acum. Fireşte că n-am nimic împotriva căsătoriei tale cu Crystal. Vă dau binecuvîntarea mea, dacă asta are vreo valoare. Mie însumi n-am reuşit niciodată să-mi doresc noroc. Dar vouă vă doresc cu carul.

— Oh, slavă Domnului, exclamă Arthur. Adică, ştiam eu că tu n-ai să... dar e tare bine, *tare* bine să te aud rostind aceste cuvinte. Era singurul lucru de care aveam nevoie ca să...

— Ca să fii perfect fericit.

— Da.

— Atunci e în regulă. Totul e perfect.

M-am întors în birou, la masa mea de la fereastră. Chipul lui Big Ben, încă iluminat, mă privea prin ceaţă. Îi simţisem lipsa.

— Sper că guşti josnica ta răzbunare, spuse Edith.

— Nici măcar asta n-a putut s-o facă singur, o completă Reggie. Tot ce-a putut face a fost să scîncească pînă ce Arthur a luat iniţiativa.

Am început să studiez un dosar. În curînd vor afla totul despre logodna lui Arthur. Vestea va fi salutată cu strigăte.

Brusc se stinseră toate luminile.

— Fir-ar ai naibii să fie ticăloşii ăia din uzine ! răsună vocea lui Reggie în obscuritate.

De pretutindeni se auzeau zgomote de scaune împinse, oameni care ieşeau pe coridor, rîsete.

— Sosesc lumînările ! anunţă glasul lui Skinker.

Am rămas nemişcat, scrutînd pe fereastră întunericul cenuşiu. Se stinsese şi Big Ben. M-am gîndit la Biscuit. Cine era ea oare, şi aveam s-o mai revăd vreodată ?

— E nostim cu lumînări, nu ? întrebă Tommy.

Londra continua să fie cufundată în beznă. Tommy încercase să transforme evenimentul într-o mică sărbătoare, al cărei centru eram eu. Tăceam.

Salonul lui Tommy, încălzit acum de o sobiţă cu parafină, era destul de rece. În seara asta aşternuse o faţă de masă indiană, galbenă, stropită cu vîrgule cafenii. Ardeau şase lumînări, înfipte în sfeşnice moderne din ceramică. Cina era alcătuită din antricoate, salată, şi o turtă de melasă pe care o preparase singură. Ştia că-mi plac turtele de melasă. Dar nu puteam mînca. Am băut puţin vin. St. Emilion. Ea cumpărase vinul. Avea un gust prost, dar mi-am mai turnat. Mă întrebam dacă să-i povestesc totul lui Tommy. Ce legătură ar crea între noi asemenea confesiune !

Tommy îşi speculase la maximum aspectul ei victorian. În parte, acesta se datora zulufilor. Arăta obosită, ceea ce-i stătea bine. Lumina pîlpîitoare îi accentua obrajii scobiţi, profilaţi pe un fundal întunecat, dar îi estompa culoarea ochilor. Nasul mic şi gura mică erau încreţite de nedumerire, de grijă şi iubire. Purta, în această seară, o bluză de dantelă albă prinsă cu o broşă de agat în formă de cruce, o vestă lungă neagră şi o fustă de catifea neagră pînă la glezne, uşor ridicată, atît cît să dezvăluie o gambă delicată şi o încheietură fină, mulată de un ciorap alb ajurat, şi un papuc mic de catifea. Avea picior foarte mic. Mîinile împodobite cu inele de argint erau ocupate întruna să netezească nervos părul lung, dîndu-l spre spate, peste gulerul înalt al bluzei al cărei alb imaculat era celebrat de lumînări. În ciuda frămîntărilor mele, sesizam conştient toate aceste amănunte şi, în felul acela ciudat în care dorinţa carnală îşi impune prezenţa absorbantă indiferent de situaţii şi de împrejurări, o găseam pe Tommy foarte

atrăgătoare în această seară. Pentru mine, valul atracției ei cunoștea fluxuri și refluxuri nedirijate de vreo lege. Cînd mă atrăgea, era o chestiune ce trebuia imediat rezolvată, ceva ce întrerupea temporar obișnuitele manifestări de tandrețe și amabilitate. M-am gîndit o clipă să-i prind mîna, peste fața de masă galbenă, așa cum ar fi dorit ea să fac, dar am renunțat. Așa cum stăteau lucrurile, va trebui să mă descotorosesc de Tommy.

Acum se arăta cît se poate de răbdătoare și ingenioasă. Încerca totul, orice gen de conversație, orice gen de tăcere. Felia de turtă de melasă, muiată în smîntîna de care se îmbiba încet, zăcea neatinsă pe farfuria mea. Am mai băut puțin vin și am schițat o grimasă. Nu-i spusesem lui Tommy încă nimic despre Crystal și Arthur. Nu i-aș fi putut înfrunta bucuria.

— Vrei puțin whisky, iubitule ?

— Nu.

— Ce cadou vrei să-ți dau de Crăciun ?

— Un revolver încărcat.

— Ce este... Hilary... dragostea mea... s-a întîmplat ceva ? De astă dată nu-i vorba de mine.

— Îmi pare rău, Tomkins.

— Astăzi ești ca și mort, un cadavru.

— Aș dori să fiu mort.

— Nu vorbi cu păcat. Povestește-mi. Povestește-mi doar un pic. Povestește-mi alegoric.

— Ești o fată nostimă. Cîteodată îmi placi.

— Și tu cîteodată îmi placi. Povestește-mi.

— Nu pot, Tommy. Cu multă vreme în urmă am făcut un lucru foarte rău. Și de atunci nu mai pot să-mi revin.

Era mai mult decît îi mărturisesem vreodată și ea știa acest lucru. I-am auzit respirația agitată, triumfătoare, și am dat îndărăt.

— Continuă ! Te rog. Știi că te iubesc. Nu doresc decît să fiu una cu tine. Să fiu locul unde te afli tu — unde te relaxezi și-ți potolești durerea.

— Nu pot să-mi potolesc durerea, am răspuns. Păcatul și durerea sînt contopite indisolubil. Numai Iisus Hristos le putea disocia.

— Atunci dă-mi voie să fiu Iisus Hristos. În fond... se spune... că putem fi...

— Nu, Tomkins, îmi pare rău, dar nu poți fi. Tu nu poți fi decît tu însăți. Ai făcut o turtă de melasă și-mi pare rău că n-o pot mînca. Sper că nu se strică.

— Turta de melasă ține.

— Ești fata scoțiană care știe că turta de melasă ține. Suferința mea e cosmică.

După o pauză, Tommy adăugă :

— Nu cumva te apreciezi la o scară prea mare ? La urma urmei, nici tu nu ești decît tu însuți, cu părul tău creț, fața pocită și ciorapii trăsniți...

— Asta-i gluma Laurei Impiatt.

— Ce-o vîri pe Laura în treaba asta ?

— Nu știu. Nu pentru că ar avea vreo importanță pentru mine.

— Despre Laura e vorba. Asta te frămîntă pe tine. Laura. Ce-ți veni așa deodată cu ea ?

— Oh, Tommy, termină — mă duc acasă.

— Ce-ți veni să vorbești de Laura ?

— Nu știu. Mintea mea o ia razna. Desigur că mă apreciez la o scară prea mare. Cine sînt eu ca să am o suferință cosmică ? Hai, Thomas, fii drăguță cu mine.

— Îmi juri că nu e...

— Da, da, da. Tommy, trebuie să plec. Îmi pare foarte rău.

Tommy se ridică și, dintr-o mișcare, se aruncă la picioarele mele, așa cum obișnuia uneori. Se ghemui între genunchii mei, mîinile ei căutîndu-le pe ale mele, iar părul cu miros de șampon (vinerea și-l spăla întotdeauna) revărsîndu-se peste poalele hainei mele.

— O, micuță Thomas...

— Dragostea mea... iubirea mea... dă-mi voie să te ajut... te iubesc atît de mult...

— Nu înțeleg de ce. Tommy, trebuie să ne despărțim.

— Nu spune așa ceva tocmai cînd reușim să comunicăm....

— Nu comunicăm. Tu trăiești într-un soi de exaltare. Eu sînt rece ca un castravete.

— Mă dorești.

— Nu.

Am împins-o cu brutalitate, înainte de a deveni prea evident că o doream. Căzu pe spate, apoi se așeză pe podea. M-am ridicat în picioare.

— Te urăsc !

— Foarte bine, Thomson. Noapte bună.

— Nu pleca. Povestește-mi. Spune-mi ce-ai făcut. Povestește-mi în formă alegorică.

Am plecat. Străzile erau cufundate în beznă, cu excepția, ici-colo, a unor luminițe ca de licurici, purtate de trecătorii care-și căutau drumul cu lanterne. Dar sus de tot era mare sindrofie. Uriașul arc sclipitor al căii lactee își aprinsese toate luminile. Stelele erau atît de îngrămădite una în alta, încît alcătuiau un segment al unei verigi de aur. Și totuși nu-și împărtășeau lumină decît una alteia; s-ar fi zis că de noi nici nu se sinchiseau. Și aici, jos, nici pic de strălucire. Dar eu îmi cunoșteam orașul cu ochii închiși. Am pornit-o spre nord. Mi-a luat o jumătate de oră să ajung de la Tommy la apartamentul lui Arthur. Cînd am sunat la ușa lui, era zece și jumătate. Un moment mai tîrziu, eram cu el, în cămăruța iluminată de o singură lumînare. Hotărîsem să-i destăinuiesc totul lui Arthur.

VINERI

VĂ VOI RELATA ACUM POVESTEA care se ascunde în miezul acestei povești, și a cărei dezvăluire a trebuit s-o amîn pînă în momentul cînd, în succesiunea întîmplărilor de față, i-a venit rîndul să fie scoasă la iveală. O voi povesti acum, în măsura în care poate fi povestită de mine, sincer și așa cum s-a petrecut în realitate, nu cum i-am istorisit-o lui Arthur, în acea seară de vineri. Cînd i-am înfățișat-o lui Arthur, am omis unele lucruri, deși nu foarte importante și, fără îndoială, am expus-o într-o lumină care mă avantaja, chiar dacă, redîndu-i faptele esențiale, nu încăpea nici o scuză pentru mine. Și i-am povestit-o cu discontinuități și reveniri, făcînd pauze în care Arthur îmi punea întrebări. Pe de altă parte, o serie de detalii i le-am completat mai tîrziu, în zilele următoare, cînd am reluat discuția. I-am povestit lui Arthur pentru că (așa cred acum) urma să se însoare cu Crystal, și pentru că era un om blajin și inofensiv, și pentru că trebuia să povestesc cuiva totul, trebuia să smulg monstruozitatea asta din sfera zăvorîtă care alcătuia conștiința mea și a lui Crystal. E ciudat să mă gîndesc că în acea crucială zi de

vară din trecut, la petrecerea pe care am dat-o în apartamentul meu de la colegiu, și la care Crystal a strigat: „Asta-i cea mai fericită zi din viața mea", Anne Jopling a fost de față. În acea zi Anne se aflase acolo, în cameră.

Pe Gunnar Jopling l-am întîlnit prima oară pe cînd eram student, iar el tînăr profesor, de altă specialitate (istoria) și la alt colegiu universitar. Țineа împreună cu îndrumătorul meu — un tip cumsecade pe care-l chema Eldridge — un curs despre „Literatura franceză și Revoluția", curs pe care îl audiam și eu. Avea loc marțea, în jurul unei mese lungi, acoperită cu postav verde, într-o sală cam întunecoasă din colegiul lui Gunnar. Era unul din cursurile acelea selecte, cu audiență restrînsă, la care toți cei prezenți au o părere foarte bună despre ei înșiși pentru că se află acolo. Eu eram hotărît să ajung vedeta cursului. Mă bucuram deja de o remarcabilă reputație de lingvist poliglot.

Nu era prima oară cînd îl vedeam pe Gunnar. Întîia și întîia dată îl întîlnisem pe High Street. Se plimba, îmbrăcat în robă, braț la braț cu Anne. Cineva mi-a spus: „Uite-l pe Gunnar Jopling". „Și cine-i fata asta drăguță?" „Doamna Gunnar Jopling". Gunnar se bucura de o faimă deosebită, așa cum le este dat unor oameni, din rațiuni nu prea clare. Desigur, era inteligent, dar la Oxford mai existau o serie întreagă de tipi inteligenți. Avea un fizic frapant, dar nici acesta nu putea fi socotit o excepție. Era înalt de aproape doi metri (cu vreo trei centimetri mai înalt decît mine), un individ solid, zdravăn (fusese rugbist și era încă un remarcabil boxer), cu un păr blond și des pe care îl pieptăna lins, niște ochi albaștri și un ten neted și strălucitor, alb-roz. Ochii lui erau de un albastru luminos ca cerul de vară, cu irisul pestriț, ceea ce crea un efect ciudat. Avusese un bunic scandinav. Dar el era englez, acel tip foarte britanic, educat la școală publică.

Îmi plăcea cursul lui, la care îmi demonstram cu strălucire capacitățile, dar din nefericire mai străluceau și alții. Alcătuiam un grup „briant", cum ne plăcea să spunem. Gunnar era un tip mult mai pitoresc decît Eldridge; țineam să-i fac o impresie bună și am reușit să i-o fac. Pe la jumătatea semestrului, Eldridge, un individ uscat dar omenos, mi-a șoptit că Gunnar i-a pus unele întrebări în legătură cu mine. Eldridge povestise cîte ceva din antecedentele mele, ceea ce i-a stîrnit probabil oarecare interes, cel puțin așa puteam deduce din felul în care mă scrutau acum ochii lui

albaştri pestriţi. Bănuiesc că, în general, eram privit ca un fel de curiozitate. Ceea ce nu era un lucru cu totul ieşit din comun. Doream să fac impresie bună oricărui profesor pe care-l respectam. Îmi imaginam totdeauna că oricărui bătrîn Damoetas i-ar face plăcere să-mi asculte cîntecul. Mai tîrziu, am frecventat cursul lui Gunnar despre *Risorgimento* (cred că Gunnar i-a sugerat lui Eldridge să mă trimită). Uneori, după cursuri, stăteam de vorbă cu el ; am mai discutat o dată sau de două ori cînd ne-am întîlnit pe stradă, dar nu m-a invitat niciodată la el acasă şi nici n-am rîvnit la această onoare, deşi, desigur, m-ar fi măgulit. Cînd mi-am luat diploma, Gunnar mi-a trimis o carte poştală pe care sta scris, în caligrafia lui măruntă : „Mă bucur". Ceva mai tîrziu, cînd am fost ales în consiliul profesoral al colegiului, Gunnar mi-a trimis un mesaj de bun-venit, conceput în termeni extrem de prietenoşi, care m-au făcut să înţeleg că avusese şi el un rol în alegerea mea.

Un colegiu la Oxford reprezintă o mică şi ciudată societate democratică. Cum membrii consiliului conduc colegiul, anumite personalităţi pot dobîndi în sînul acestuia o certă importanţă. Ştiam bine (pentru că asemenea lucruri nu pot fi trecute sub tăcere), că se ridicaseră glasuri împotriva alegerii mele. Glasurile celor ce susţineau că eram un simplu lingvist, în sensul îngust al cuvîntului. „Burde interpretează poezia numai din punct de vedere gramatical", aceasta era una dintre afirmaţiile lui Stitchworthy, duşmanul meu din colegiu, care, după cum fusesem informat, se opusese cu înverşunare la alegerea mea. Dar se vede că buna părere a lui Gunnar avusese multă greutate. Cînd am aflat că fusesem ales, că lucrul pe care-l doriseм cel mai mult pe lume era acum al meu, am tremurat de bucurie dar şi de frică. Cucerisem palmă cu palmă drumul pe care mă aflam, şi n-aş fi putut izbuti această performanţă dacă n-aş fi avut încredere în capacitatea mea de studiu. Cu toate acestea, ştiam prea bine că aveam încă multe de recuperat. Existau în formaţia mea largi zone de ignoranţă, goluri în care s-ar fi putut să mă prăvălesc, lacune pe care oameni ca Gunnar sau ca Eldridge sau Clifford Larr le acoperiseră calm şi sistematic, în timpul anilor de şcoală, fără să-şi dea măcar seama. Eram terorizat să nu comit cumva vreo memorabilă gafă publică. Şi, păşind în paradisul meu, mă simţeam, în taină, foarte vulnerabil la sarcasmele lui Stitchworthy şi ale prietenilor săi şi, res-

pectiv, recunoscător pentru protecția pe care mi-o conferea respectul lui Gunnar.

Am fost instalat în post. Studenții mă luau pe încredere și nu leșinau de rîs, prăbușindu-se pe sub bănci, la ideea de a fi instruiți de mine. Colegii mei s-au dovedit a fi mai puțin formidabili (și, în unele cazuri, mult mai puțin străluciți) decît îmi imaginasem eu. Profesorii tineri rîdeau de Stitchworthy numindu-l *Dame Stitch*.[1] Am început, timid, să-mi decorez apartamentul, copiindu-i din toată inima pe Gunnar și pe alții, despre care îmi imaginam că au bun-gust. Am început totodată să-mi făuresc proiectul de a o aduce pe Crystal la Oxford, de a o instala într-un cuibușor elegant și, eventual, de a-i alege ca soț o persoană superioară. Făurisem chiar și un plan pentru a-i desăvîrși instrucțiunea, care acum, în sfîrșit, trebuia tratată cu seriozitate. În toată această perioadă, Crystal și cu mine eram nebuni de fericire. Crystal se afla în nord, unde termina cursul de croitorie. (Mătușa Bill, slavă Domnului, murise.) Se temea puțin, cred, de venirea la Oxford, ca nu cumva „să mă facă de rușine". N-o preocupa deloc ipotetica „partidă strălucită", cum dealtfel nu mă preocupa cu adevărat nici pe mine. Ceea ce o încînta cel mai mult, în afară de succesul meu, era faptul că acum va putea și ea să învețe. Eu aveam să-i recomand ce cărți să citească și ea le va citi. Avea să muncească de dragul meu, avea să muncească pentru a deveni, de dragul meu, o soră mai valoroasă, mai utilă, mai reprezentativă.

Am început să mă simt ceva mai destins în noua ambianță și să achiziționez un număr de aparențe materiale de natură să-mi ofere protecție. Mi-am cumpărat o mașină. Ceea ce a încîntat-o extraordinar pe Crystal. Curînd mă găseam în termeni amicali cu majoritatea colegilor mei, dar fără să-mi fi făcut adevărați prieteni. Eram încă stîngaci, separatist, agresiv, susceptibil. Gunnar mă trata ca pe protejatul lui, într-un fel care uneori mă irita, deși el se purta cu invariabilă amabilitate. Îl admiram, aș fi vrut să fim prieteni, dar în același timp îl sfidam. Odată am fost la un pas să ne certăm de-a binelea din cauza lui Stitchworthy. Acesta, care era și istoric, publicase într-o gazetă de spe-

[1] *Dame Stitch* este o cusătură specială, în genul gobelinului.

cialitate un articol despre Cromwell, ce includea totodată o discuție cu privire la Marvell și o referire la *Epistolele* lui Horațiu. Cita chiar un pasaj din Horațiu și, din comentariile lui, reieșea clar că-l interpretase anapoda. Cînd am detectat greșeala, aproape că nu-mi venea să cred în asemenea noroc. Am scris o notă scurtă și usturătoare redacției, subliniind grosolana greșeală comisă de Stitchworthy, cu următoarea concluzie : „Gramaticienii se pricep sau nu să citească un poem așa cum se cuvine, dar cei care ignoră gramatica nu-l citesc deloc". Am arătat lui Gunnar mica mea capodoperă, așteptîndu-mă să-l văd făcînd haz. S-a dovedit, dimpotrivă, iritat, și mi-a cerut să n-o public. După opinia lui, nota era scrisă pe un ton răuvoitor, și nu se cuvenea, susținea el, ca atît de curînd după alegerea mea, să atac un profesor mai tînăr din același colegiu, jubilînd că l-am prins cu o greșeală. Sîntem cu toții supuși greșelilor, mi-a adăugat el. Am socotit atitudinea lui absurdă și ne-am despărțit furioși. Am publicat nota. Gunnar m-a iertat. Stitchworthy, de bună seamă, nu m-a iertat niciodată. Dar pe Anne Jopling o cunoscusem înainte de toate acestea. Am întîlnit-o prima oară cînd mi-am vizitat noul apartament, în pragul mutării în el. Era o zi fierbinte și radioasă de iulie ; priveam pe fereastră, transportat, năuc de fericire, la eleganta curte pătrată a noului meu colegiu, cînd Gunnar și Anne se iviră sub portal. Ea purta o rochie liliachie înflorată, dintr-un material diafan ca voalul, cu un cordon lat violet. Era foarte suplă. Își ridică privirea spre fereastră, mă văzu și îmi zîmbi, dovedindu-mi limpede că știa cine sînt. Apoi îi șopti ceva lui Gunnar care îmi strigă :

— Ne dai voie să urcăm să-ți vedem apartamentul ? Am răspuns :

— Da, desigur, cu plăcere.

— Bine, în cîteva minute sîntem sus.

Cîteva clipe mai tîrziu, el și Anne veniră cu o sticlă de șampanie și trei pahare.

— Ne-am gîndit să-ți sărbătorim mutarea aici.

Îmi pierdusem graiul, de recunoștință și bucurie. Era unul din acele momente de fericire totală, care, probabil, se ivesc destul de rar în viața oricui, momentul în care bunăvoința ajunge să aureoleze o relație umană. Gunnar mă prezentă Annei, care-mi spuse că auzise multe despre mine și că de mult dorea să mă cunoască.

Nu e uşor s-o descrii pe Anne. Faţa ei încă mi se pare cel mai atrăgător chip omenesc pe care l-am văzut vreodată, deşi, în general, nu putea fi socotită o frumuseţe. Chipul ei radia însă o frumuseţe tainică, lăuntrică, intimă, pură ca roua dimineţii şi care, pentru mine, irupea la suprafaţă. Avea un păr castaniu-cenuşiu, tuns scurt şi drept. Fruntea îi era înaltă, faţa osoasă cu ochi albaştri-cenuşii uşor proeminenţi şi o gură sensibilă, mobilă, lung şi frumos conturată. Nu se farda deloc. Avea o piele fină, transparentă, care întotdeauna părea vag umezită. Ochii aveau o strălucire lichidă, luminoasă şi, efectiv, *scăpărau* de inteligenţă. A spune că Anne avea o faţă expresivă ar însemna să o descrii incomplet deşi, desigur, faţa ei era expresivă. Era o faţă scînteietoare, iradiind interes, căldură umană, spirit şi curiozitate benignă, inteligenţă, în legătură cu orice. Şi iat-o scînteind asupră-mi, în timp ce beam şampanie în apartamentul meu golaş, în acea zi însorită de vară, trăncănind şi rîzînd în deplină fericire. Eram foarte tineri. Eu aveam douăzeci şi trei de ani, Gunnar douăzeci şi şapte. Anne douăzeci şi cinci. Fuseseră colegi de facultate. Şi aveau un băieţaş de patru ani.

Le-am spus că speram să-i văd la petrecerea pe care urma să o dau săptămîna următoare, în vechiul meu apartament studenţesc — petrecere la care Crystal s-a simţit atît de fericită — şi mi-au făgăduit că vor veni. (Era prima petrecere pe care o dădeam în viaţa mea.) Într-adevăr au venit, şi amîndoi s-au întrecut în a o copleşi pe Crystal cu bunăvoinţa lor, iar eu unul aş fi fost în stare să le sărut picioarele. Bănuiesc că la acea petrecere Crystal constituia un mic şi nostim subiect de discuţie. Aş spune că eu însumi constituiam un nostim subiect de discuţie.

Pe parcursul acelei lungi vacanţe, soţii Jopling, care nu părăsiseră Oxfordul, m-au invitat la cină. Invitaţia s-a repetat. Locuiau în partea de nord a oraşului, într-o casă mare, victoriană, neîngrijită, plină de obiecte frumoase, dar care nu arăta a muzeu. Familiile amîndurora erau înstărite (de acest lucru mi-am dat seama atunci). Băieţaşul lor, Tristram, era vioi şi drăguţ şi bine-crescut. (Numai că mie nu-mi plac copiii.) Alcătuiau, evident, o pereche foarte fericită. Şi se purtau extrem de drăguţ cu mine. Începea se-

mestrul de toamnă, primul meu semestru ca preparator la colegiu, și mă întîlneam foarte des cu Gunnar și Anne : acasă la ei, în casele altora, la colegiu.

Ca student, firește, mă simțisem atras — în felul mecanic în care se lasă atrași bărbații — de fetele din preajma mea. Nu făceam parte din nici un fel de grup, iar sporturile pe care le practicam erau exclusiv bărbătești. Ceilalți colegi ai mei se pricepeau cu toții mult mai bine să-și facă prieteni de ambele sexe. Cîteodată stăteam de vorbă cu fetele pe care le întîlneam în cadrul relațiilor studențești (una dintre ele, cu o gîndire foarte ageră, urma cursurile lui Gunnar) ; dar fetele obișnuiau să chicotească pe socoteala mea și, simțindu-mă pe dată ofensat, mă retrăgeam. De cîteva ori mi s-a întîmplat să invit pe cîte una să luăm ceaiul împreună, dar îmi venea atît de greu să fac conversație și mă simțeam atît de stîngaci și de încurcat, încît, de regulă, la plictiseam copios, ca și ele pe mine. Și nu le puteam cere să urce la mine în cameră fără să fi purtat în prealabil măcar o scurtă conversație plăcută. (Sau, cel puțin, așa gîndeam. Poate că era o părere greșită.) Studența mea a fost, așadar, „feciorelnică", fără să încerc însă anxietățile care-i muncesc adeseori pe cei ce n-au putut să se verifice din acest punct de vedere. Eram îngrijorat mai curînd de examene. Eram absorbit. Asemenea unui cavaler pornit într-o sacră misiune, mă dedicam unui țel unic, mă aflam sub legămînt. Trebuia să mă salvez pe mine și s-o salvez pe Crystal, să ne smulgem din văgăuna întunecoasă în care crescuserăm și să răzbim afară la libertate. Și trebuia să cuceresc acele anume avantaje inalienabile, necesare izbăvirii noastre. Trebuia să-mi dobîndesc *siguranța*. Pînă cînd nu izbuteam acest lucru, nimic altceva nu avea mare importanță. În acea zi de iulie, stînd la fereastra noului meu apartament, mă simțisem, în sfîrșit, în siguranță. O scosesem la capăt. Izbutisem.

A spune că mă simțeam liber să mă îndrăgostesc ar însemna să simplific prea mult lucrurile. Acesta era doar unul dintre aspectele chestiunii. Niște ochelari de cal, care-mi îngustaseră cîmpul vizual la un singur obiectiv, fuseseră acum înlăturați. Dintr-odată, vedeam mult mai multe fațete ale lumii. Mă relaxasem. Sau, cel puțin, încercam să mă relaxez. Nu-i ușor să birui deprinderea unei

activități fără răgaz. Da, eram pregătit să mă îndrăgostesc. Dar nu m-am îndrăgostit de oricine s-ar fi nimerit, ci m-am îndrăgostit de Anne, și aceasta în ciuda faptului că existau toate rațiunile din lume ca să n-o fac. M-am îndrăgostit de Anne, fiindcă ochii ei strălucitori, blînzi și inteligenți au privit, din prima secundă, drept în adîncul sufletului meu și, pentru intîia dată în viață, m-am simțit *cunoscut*. Desigur mă cunoștea și Crystal, dar, ca frate și soră. Crystal și cu mine eram atît de contopiți, încît ar fi mai corect să spun că Crystal era eu. Nu exista nici un element de discriminare, de formulare a unei judecăți separate. Anne, în schimb, întîlnise în mine un străin, mă privea ca pe un străin și, în chip miraculos, mă înțelesese. Prezența ei mă relaxa, fiecare mușchi, fiecare atom din mine se calma și se destindea. Trăiam, vedeam, existam. Timpul, care pînă atunci fusese un ornic menit să măsoare scurgerea clipelor primejdioase ale imperioasei încercări la care fusesem supus, ale probei pe care nu trebuia s-o ratez, timpul deveni dintr-o dată tăcut și imens. Toate acestea se întîmplaseră nu din pricină că aș fi avut, cel puțin în primele zile, vreo convorbire revelatoare. Pur și simplu, prezența ei mă umplea de acea bucurie absolută și calmă pe care, la început, nu o recunoscusem drept una dintre înfățișările iubirii.

Abia spre începutul trimestrului de după vacanța de Crăciun am izbutit să-mi dau seama că eram pentru prima oară îndrăgostit, că asta se întîmplase cu mine — mă îndrăgostisem ca un nebun de Anne Jopling. Cînd descoperi că te-ai îndrăgostit, dacă nu ți se ridică împotrivă factori foarte puternici, reacția automată este încîntarea. Dar mie mi se ridicau împotrivă factori foarte puternici. Anne era soția unui om la care țineam, pe care-l respectam și pe care-l socoteam binefăcătorul meu. Se bucura de o căsnicie fericită. Și nu mă iubea. Dar cum n-aveam de gînd s-o seduc sau s-o plictisesc cu revelarea extraordinarei mele trăiri, mă simțeam liber să mă bucur de ea în taină, să gust acea uluitoare lărgire a orizontului existenței, acea mitică transformare pe care o aduce cu sine faptul de a te fi îndrăgostit. Firește, mă simțeam în același timp și martir, străpuns și țintuit în cuie, mă zbăteam în chinuri de moarte. Străbăteam străzile Oxfordului năuc de durere și de bucurie, fără să mă gîndesc la vreun viitor și fără să năzuiesc,

cîțiși de puțin, la vreo prindere în mreje a ființei iubite. Pînă cînd, într-o zi, Anne m-a sărutat.

Desigur nu era primul sărut. La Oxford, adulții obișnuiesc mereu să se sărute, într-un fel care mă surprinsese și mă șocase cînd am dobîndit liber acces la această destul de ciudată societate. Oxfordul e un lăcaș hedonist. (Mi se spune că la Cambridge lucrurile se petrec cu totul altfel.) La dineuri, chiar și la coctailuri, oameni care abia se cunosc se îmbrățișează și se sărută. Anne m-a surprins teribil cînd, la cea de-a doua cină pe care o luam în casa lor, m-a sărutat pe obraz. Pe atunci încă nu mă îndrăgostisem de ea, sau cel puțin nu eram conștient de acest fapt. Retrăiesc încă neașteptata senzație de prospețime pe care mi-a dat-o atingerea buzelor ei pe obrazul meu, atunci, în acea noapte de vară, sub portalul casei lor mari, în urmă cu aproape douăzeci de ani. Dar, așa cum am spus, acesta era genul de sărut pe care-l dădeau și-l primeau în chip obișnuit toți cei de la Oxford, și care nu însemna absolut nimic.

Sărutul adevărat a avut loc în ziua de doi martie, în apartamentul meu ; era în cea de-a șasea săptămînă a trimestrului de iarnă. Se statornicise obiceiul ca Anne să vină uneori pe la mine ca să-mi aducă diverse lucruri, obiecte casnice, clame de perdele, cîrlige de tablouri, scrumiere, cîte o perniță. Făcea același lucru și pentru alții, îi plăcea să dea mici cadouri și să „mămicească" pe tinerii profesori burlaci. Anne renunțase la cariera ei universitară (poate că în mod greșit ? Ea și Gunnar discutau adeseori această problemă.) Își luase licența. Nu avea decît un copil, pe Tristram, dar sperau cu fervoare să mai vină și alții. Așadar, Anne avea din belșug timp liber și energie creatoare. La acea vreme mă îndrăgostisem de ea pînă peste cap, de mai bine de o lună de zile. Reușeam să-mi văd de obligațiile mele didactice și mă comportam destul de normal, dar renunțasem la viața de societate, atîta cîtă avusesem pînă atunci ; mă simțeam dator să stau tot timpul acasă în speranța că s-ar putea ca Anne să treacă pe la mine. Era o zi însorită, pe la unsprezece dimineața. Aveam un elev, dar i-am făcut vînt de îndată ce a apărut Anne. M-a mustrat că-mi expediasem elevul. Îmi adusese sugative (mă plînsesem că, nu știu cum, n-aveam niciodată în casă sugativă). Adusese un teanc mare de foi de diferite culori. Deschise pachetul și, rîzînd, răspîndi foile în chip de evantai pe masa

de lucru. I-am oferit un pahar de sherry dar m-a refuzat motivînd că e prea devreme și, oricum, venise în mare grabă și trebuia să plece imediat. N-o mai văzusem de șase zile, timp în care nu ieșirem din casă decît ca să dau o fugă pînă la cantină. Acum cînd venise, era gata să și plece. Stăteam amîndoi în picioare, rezemați de consola căminului, ea admirîndu-și evantaiul din foi de sugativă, eu privind-o. Făcuse nu știu ce glumă și rîdea. Apoi se întoarse spre mine și rîsul îi amuți pe buze. Desigur, expresia feței mele spunea limpede totul ; măștile căzură. Bănuiesc că torturat de amenințarea plecării ei grăbite, renunțasem deliberat la orice disimulare. Se uită o clipă la fața mea chinuită apoi mă sărută pe gură.

În aceeași clipă m-a cuprins nebunia. Am strîns-o violent în brațe, am lipit-o de trupul meu și am ținut-o nemișcată într-un extaz de pasiune oarbă. Am ținut-o, strîngînd-o cu furie, într-o tăcere încremenită, un timp care a părut fără sfîrșit. Întîi a rămas împietrită, pe urmă a început să se zbată.

I-am dat drumul încet. I-am privit fața, cu desăvîrșire și pentru totdeauna schimbată. Eu eram încă în delirurile nebuniei.

— Te iubesc. Vino cu mine alături, vino dincolo, pe pat. Doar o clipă. Vreau să te strîng în brațe. N-am făcut niciodată dragoste, cu nici o femeie. Vino cu mine, te rog, te rog !

A fost minunat de directă față de mine. Mîna care mă îndepărta și mă ținea sub control continua să-mi împingă umărul.

— Hilary ! Îmi pare rău. Termină cu astea ! Spune-mi, e vorba numai de atît — vrei să constați... dacă poți avea o femeie ?

— Te iubesc, Anne. Te divinizez. Tot timpul nu mă gîndesc decît la tine. N-am iubit pe nimeni în viața mea. Iubirea mea mă împinge la nebunie, la moarte, nu pot face nimic. Nu pleca, te rog, nu mă părăsi !

Am căzut în genunchi, cuprinzîndu-i picioarele, sărutîndu-i fusta, impermeabilul, lipindu-mi capul de coapsele ei.

— Hilary, ridică-te. *Ridică-te !*

Ușa se deschisese foarte încet, pe tăcute, și Tristram se furișase în casă, ca o pisică. M-am ridicat.

Anne, cu fața ca para focului, s-a răsucit în grabă, l-a luat pe Tristram de mînă și a dispărut cu el pe ușă.

Numai după ce a plecat, am simțit, ca într-un fel de halucinație a memoriei, bătăile violente ale inimii ei lipite de inima mea. Am intrat în dormitor, m-am trîntit pe pat cu fața în jos și am zăcut acolo gemînd și mușcîndu-mi mîinile.

Trei zile mai tîrziu urma să iau masa la soții Jopling. Cele trei zile au fost ca trei hăuri de iad, străbătute doar de cîte o străfulgerare de sumbră bucurie. Firește, mi-am lămurit curînd natura sărutului ei : mă sărutase dintr-un impuls de generozitate, iscată din fericirea vieții ei împlinite, din afecțiunea întîmplătoare pe care oameni ca ea și-o pot lesne îngădui față de oameni frustrați, ca mine. Toată întîmplarea trebuia dată uitării. Sărutul ei era lipsit de orice semnificație. Numai că, probabil, Anne nu avea să mai vină pe la mine. Nu eram sigur nici dacă se cuvenea să mă duc la ei la masă. M-am dus totuși, pentru că trebuia. Trebuia s-o văd. Și cînd am văzut-o, toate explicațiile mi s-au spulberat. Mai fuseseră invitați Eldridge și un profesor italian care ținea un curs la Oxford. Discuțiile s-au purtat în italiană. Anne vorbea italiana mai bine chiar decît Gunnar. S-a comportat față de mine ca de obicei, cu excepția faptului că, pentru o clipă, cînd am sosit, ochii ei au exprimat cunoașterea celor întîmplate. În chip misterios, aveam certitudinea că nu-i povestise nimic lui Gunnar. În cele trei zile de supliciu, nu mă întrebasem nici un moment dacă avea să-i povestească soțului ei sau nu. Uitasem cu totul de existența lui Gunnar. La plecare, Anne m-a sărutat pe obraz, ca de obicei. I-am strîns mîna cu putere, și pe urmă am regretat, pentru că în felul ăsta nu mi-am putut da seama dacă și ea a răspuns strîngerii mele.

Și după aceea a urmat infernul. Firește, mai devreme sau mai tîrziu, Anne avea să-i povestească totul lui Gunnar. Și atunci nu mă vor mai invita niciodată la ei și nici la mine nu vor mai veni. Ce să mă fac ? În acele zile nu-mi ofeream nici o altă preocupare serioasă în afara aceleia de a mă gîndi la Anne. Continuam să predau și să mănînc, dar executam acțiunile acestea ca în transă ; apoi, oricum, semestrul se apropia de sfîrșit. Evitam prilejurile de a-l întîlni pe Gunnar la colegiu deși, ori de cîte ori ne vedeam,

se purta foarte amical și firesc. Pe urmă am surprins o discuție pe coridor cum că soții Jopling urmau să plece în Italia de îndată ce avea să înceapă vacanța. Viața mea de pustnic deveni și mai retrasă. Semestrul se încheia și eu zăceam în casă, incapabil să răspund măcar scrisorilor primite de la Crystal. Nu-mi îngăduiam să fac reflecții, speculații, planuri. Pur și simplu suferam din pricina absenței lui Anne, suferam ca o ființă sfîșiată de o cumplită durere fizică. Nu exista nimic altceva decît această durere ; uneori mă încerca impulsul presant de a mă repezi pînă la ei să văd dacă Anne era acolo. Zăceam în fotoliu, în camera mea, și suferam. Nici măcar nu așteptam, suferam și atîta tot. Doream, dacă mai putea fi vorba de vreo dorință conturată, ca să se împlinească timpul și să pot fi sigur că a plecat din Oxford. Și apoi, într-o dimineață — tot pe la ceasurile unsprezece — Anne a apărut pe neașteptate la mine.

S-a apropiat și, pe negîndite, am cuprins-o în brațe. Nu eram în stare să scot un cuvînt. A rămas un moment nemișcată, apoi a început să-mi vorbească :

— Hilary, te rog. Ascultă ce vreau să-ți spun, crede tot ce-ți spun și nu gîndi că îndărătul vorbelor mele se mai ascunde altceva. Plecăm în Italia. Și pur și simplu nu am putut pleca în felul ăsta. Am crezut întîi că o să pot. Sînt îngrijorată din pricina ta. Am simțit că nu pot pleca fără să te văd. Așa încît am venit să-ți spun la revedere. Asta-i tot. Nu te chinui, oh, te rog, nu te chinui, nu ! La revedere.

Și o zbughi spre ușă. Am rămas pironit locului. Măcar de n-ar fi venit, de n-ar fi venit ! Fără vizita ei aș fi izbutit să mă strunesc, mi-aș fi convertit iubirea în deznădejde, sub masca eliberatoare a aparențelor. De n-ar fi venit, aș fi putut chiar da frîu liber credinței că Anne îmi poartă totuși oarecare interes, n-aș fi simțit iarăși bătăile inimii ei, complice cu inima mea. Așa cum s-au întîmplat însă lucrurile, am avut hrană sufletească mai mult decît suficientă pentru întreaga vacanță. Știam că aveam s-o revăd, că aveam s-o strîng din nou în brațe. M-am lăsat cuprins de o subită beatitudine. Mi-a revenit chiar și puterea de muncă. Crystal a sosit în vizită și am plimbat-o cu mașina prin Cotswolds. Oricum însă, i-am scurtat vizita și n-am reușit să-i vorbesc despre proiectele de viitor. Firește, nu i-am pomenit un cuvînt în legătură cu Anne. Restul vacanței l-am

petrecut în casă, citind și lucrînd. Citeam poezie și o gustam atît din punct de vedere gramatical cît și poetic. Mă desfătam cu limba rusă. Cochetam cu turca. Făceam progrese în maghiară. Îmi pregăteam cursurile pentru semestrul viitor. Și, de astă dată, așteptam.

Soții Jopling s-au întors chiar înainte de începerea semestrului. Am întîlnit-o pe Anne în curtea colegiului. Gunnar se afla pe lîngă poartă și discuta cu organistul colegiului, așa încît nu ne putea auzi. (Îi plăcea să organizeze concerte.) Mi-a făcut un semn cu mîna, iar eu i-am spus lui Anne :

— Trebuie să fii a mea. Trebuie ! Nu-mi pasă dacă mor după aceea, trebuie să te am și te voi avea.

Gunnar se apropie de noi pășind prin iarbă.

— Bună, Hilary !

— Bună, v-ați distrat bine în Italia ?

— Minunat. Am fost în Calabria. Eram gata să cumpărăm o fermă acolo. Ce-ar fi să vii mîine seara la noi la masă ? Ar fi grozav, nu-i așa, Anne ?

M-am dus la ei la cină. Mi-am lipit glezna, pe sub masă, de glezna lui Anne. Ea și-a retras piciorul. Trei zile mai tîrziu a venit la mine.

Era o după-masă de miercuri, în cea de-a patra săptămînă a trimestrului de vară, cînd, în cele din urmă, mi-a cedat. La început a venit din milă, așa mi-a spus, din teama ca nu cumva să comit un gest disperat. Cred că dacă nu i-aș fi mărturisit că sînt virgin și că o doresc trupește, dacă i-aș fi vorbit tandru și sentimental despre dragostea mea, ar fi fost în stare să-mi reziste. Așa însă, ceea ce-i ceream începu să i se pară simplu și ușor de dat, un lucru de care eu aveam nevoie, și pe care ea era în măsură să mi-l ofere, un lucru pe care, în generozitatea ei, avea — mai devreme sau mai tîrziu —, să sfîrșească prin a mi-l dărui. Ținea să-mi demonstreze mie însumi că sînt în stare să fac dragoste cu o femeie. În realitate, nu m-am îndoit niciodată de capacitățile mele, dar era mai ușor pentru amîndoi dacă o lăsam să privească lucrurile sub această lumină. O iubeam pe Anne din tot sufletul, dar o doream trupește, doream să o posed ; o doream cu mai multă fervoare decît dorisem orice altceva pe acest pămînt, și acesta era rolul pe care și-l asumase iubirea mea în ochii ei, aceasta era

deghizarea sub care i se înfățișase, nu fără legătură cu ușoi de pseudo-inocență. Desigur, Anne înțelesese și restul, și nu m-ar fi acceptat dacă n-ar fi știut că întreaga mea făptură îi era robită. Dar, în primul rînd, s-a izbit de presanta mea dorință fizică, nu de rest. Restul putea să mai aștepte. Ne prefăceam amîndoi că acea mare iubire a mea nu exista și, în același timp, știam amîndoi că era unicul fundament posibil al relației noastre. Și astfel ne amăgeam unul pe celălalt, în complicitate. De fapt, Anne, deși încerca să ascundă acest lucru, ajunse curînd să fie subjugată de mine fizicește. La început nici nu-mi venise a crede că lucrul este cu putință. Și cînd m-am convins, ce senzație de cumplit triumf ! O atrăgeam ca un magnet, se simțea inexorabil împinsă spre mine. Zbura prin Oxford, zbura în apartamentul meu, mușcată de pintenul dorinței, topită în plăcerea dăruirii de îndată ce-mi trecea pragul. Și totuși, continuam să-i vorbesc despre generozitatea ei și despre gratitudinea mea.

După sacra împlinire din acea după-amiază de miercuri — cînd ne îmbrăcasem — am rămas o clipă mînă în mînă, năuciți, de parcă fiecăruia dintre noi i-ar fi fost milă de celălalt, uluiți amîndoi de forța ciclonului care ne-smulsese parcă laolaltă și ne aruncase pe un tărîm străin. Acum nu mai era vorba de un lucru simplu, dorit de unul și oferit de celălalt. Creaserăm împreună un labirint, eram gata rătăciți în el. Și puteam întrezări virtuale suferințe, suferințele noastre și ale altora.

După întoarcerea lui Anne din Italia și după prima ei vizită, am întrerupt toate aranjamentele pentru Crystal. Dorința ei fusese să petreacă cea mai mare parte a trimestrului de vară într-o pensiune, la Oxford. I-am comunicat că nu e cu putință, că nu i-am găsit o locuință potrivită, aveam oricum prea mult de lucru, așa încît totul trebuia să mai aștepte. Desigur, sora mea nu s-a plîns. Pregătisem așadar terenul, totul era gata pentru trecerea la acțiune. Dar ce fel de acțiune ar fi fost posibilă ? Ce altceva puteam să fac decît să implor o femeie măritată să vină la mine în taină ? Anne vizita o mulțime de lume, dar nu-i mai puțin adevărat că ori de cîte ori străbătea curtea interioară a colegiului, zeci de priviri curioase o urmăreau unde se duce. După fiecare întîlnire ne despărțeam pătimaș, fără să ne facem însă nici un plan. Nu suportam nici

măcar să vorbim despre vreun plan. La un moment dat, timp de o săptămînă, Anne nu mi-a dat nici un semn de viață.

La sfîrșitul intervalului am primit o scrisoare în care îmi cerea să nu ne mai întîlnim. N-am răspuns. Am continuat să stau acasă și s-o aștept. A venit. Am făcut dragoste. Cuvintele acestea sună de parcă ar fi vorba de o relație în care inima nu are nici un amestec. Orice întîmplare poate fi expusă în moduri felurite ; și recunosc — pe bună dreptate — că povestea noastră se pretează unei relatări cinice : iată o tînără mamă și soție, făcîndu-și de cap pe ascuns, de conivență cu un desfrînat care-și înșală cel mai bun prieten, și așa mai departe. Nu există scăpare de judecata și osînda faptelor, luate ca atare. Nu caut în nici un caz să mă justific, vreau doar să încerc să o justific pe Anne. Totul era atît de complicat și survenise nu deodată, ci printr-o înlănțuire de mișcări mărunte, fiecare aparent investită cu propria-i inevitabilitate și cu propria-i semnificație. Eram tineri, prinși în gheara fără de scăpare a pasiunii fizice. Am iubit-o total de la bun început. Anne însă a ajuns la această stare treptat. Mai întîi a fost mila. Mila s-a prefăcut, imperceptibil, în fascinație înrobitoare. Intuia în mine germenii violenței și se simțea atrasă de ea. I-am vorbit despre trecutul meu. I-am povestit lucruri pe care nu i le povestisem nici lui Crystal. Anne îmi vorbea despre trecutul ei. Reușeam să comunic cu ea într-un mod miraculos și total. Mă *înțelegea*, mă urmărea mai bine decît a făcut-o cineva vreodată, mai mult chiar decît dascălul meu, domnul Osmand. Era ca și cum aș fi fost urmărit de ochiul însuși al lui Dumnezeu. Anne îmi scălda sufletul rănit într-un balsam de rouă înviorătoare. Și totuși, în același timp, treceam amîndoi prin chinurile iadului. Anne suferea cumplit. Îi vedeam fața luminoasă schimbîndu-se, pierzîndu-și vioiciunea, iar eu îmi încleștam dinții de disperare și furie împotriva soartei. Dacă n-ar fi fost căsătorită, dacă lucrurile ar fi stat altfel, dacă...

Mereu nu voia să mai vină, și totuși voia să vină, și mereu, pînă la urmă, venea. Își iubea soțul și fiul, dar mă iubea și pe mine și mă dorea într-un fel cum (bănuiesc, ea nu mi-a spus asta niciodată) nu își dorise soțul niciînd. Amîndoi ne-am chinuit groaznic în cursul acelor luni de mai și de iunie, consolîndu-ne întruna unul pe celălalt,

luînd mereu hotărîrea de a ne despărți ; dar nu ne puteam despărți, și plîngeam.

Apoi, într-o bună zi, Anne a venit și, după fața ei, am știut pe dată ce s-a întîmplat. Gunnar aflase. Niciodată nu am putut descoperi cum, dar nu-i fusese prea greu să afle. Apoi i-a pus întrebări și (așa cum ne înțeleseserăm că va trebui să procedeze) Anne i-a mărturisit totul. Nu am vrut să știu cum a reacționat Gunnar. Ea a plecat de la mine sfîșiată de o durere cum nu mai văzusem niciodată, o femeie moartă care-și mai tîra picioarele. A doua zi dimineață am primit un bilet de la Gunnar în care scria doar atît : „Te rog, las-o pe Anne în pace. Te rog". Apoi nimic, timp de cîteva zile. Gunnar nu a mai apărut la colegiu. Trimestrul se încheiase. Eram ca turbat, iar în mine încolțiseră speranțe înfricoșătoare. Nici prin gînd nu-mi trecea să renunț la ea. De fapt, amîndoi așteptaserăm ca Gunnar să afle, așa cum eu însumi, la început, așteptasem capitularea lui Anne, tratînd aceste realități ca pe niște bariere de zid orb, dincolo de care lucrurile aveau, cu necesitate, să se schimbe, dar peste care era zadarnic să privești cu anticipație. Acum că această ultimă barieră fusese depășită, știam că nu-mi rămînea decît să o conving pur și simplu pe Anne să vină la mine, să vină la mine pentru totdeauna, să-și rupă căsnicia și să se mărite cu mine. Și mai știam, cu tăria stăpînirii pe care o aveam în acel moment asupra făpturii ei, că era un lucru posibil. Prima mea mișcare trebuia să fie aceea de a o ameți cu vorba ; trebuia apoi să o țin cu forța, dacă avea să fie necesar, ca să pot fi un timp mai lung singur cu ea ; un timp mai lung, în sfîrșit despuiați de minciună. Așteptarea era acum plină de spaime, pentru că știam că fiecare ceas pe care-l petrecea alături de Gunnar slăbea puterea mea asupra ei. În cea de-a patra zi i-am telefonat și i-am cerut să ne întîlnim în grădina St. John. Apartamentul meu de la colegiu nu mai prezenta siguranță. Ne-am întîlnit, și Anne a plîns fără oprire o oră întreagă. Eram ascunși în ungherul cel mai sălbatic al parcului și ea hohotea întruna. I-am mărturisit tot ce simțeam, tot ce aveam de gînd să fac. Anne răspundea incoerent, pradă isterici. Eram înnebunit de amărăciune. Nu izbuteam să fac nici un plan, nu izbuteam nici măcar să discut cu ea.

În cea de-a doua seară, pe la nouă, a intrat în apartamentul meu, cu o față albă ca varul, rigidă, tremurînd toată, străbătută de fiori. I-am dat puțin whisky și mi-am turnat și mie o porție zdravănă. Mi-a spus :

— Pur și simplu a trebuit să fug de acasă.

Asta așteptasem.

— Te iau imediat de aici. Vino !

Am adunat la repezeală cîteva lucruri și le-am îngrămădit într-o valiză, apoi am coborît împreună scările și ne-am aruncat amîndoi în mașină. Mă năpădise o sudoare rece la gîndul că s-ar putea ca în orice moment să se ivească Gunnar. Nu mă temeam de vreun eventual gest de violență din parea lui, dar voiam să profit de acest prilej picat din cer și s-o smulg de acolo pe Anne acum, cînd simțea nevoia să fugă. Tremuram atît de tare, încît abia am putut porni mașina. Anne ședea alături de mine, ca în transă, cu privirea pierdută în gol. În timp ce goneam prin Headington, în drum spre Londra, m-a întrebat :

— Unde mergem ?

— La Londra...

— Nu, te rog, du-mă acasă.

— Nici gînd. Fugim împreună de aici, pentru totdeauna. Acum eu sînt casa ta.

Începu să plîngă. Înainte de a ne angaja pe autostradă, mi s-a adresat din nou :

— Hilary, te rog, oprește ! Trebuie să-ți spun ceva.

— Nu mai trebuie să-mi spui nimic, iubito. Ne iubim. E prea tîrziu pentru regrete. Ești a mea.

— Oprește, te rog, trebuie să-ți spun ceva. *Oprește !*

Am încetinit și am tras mașina la marginea șoselei, într-un loc de parcare. Era un amurg albastru de vară, pe cer zăboveau fîșii de lumină, dar pămîntul se învăluia în întuneric. M-am întors spre ea, în penumbră. Farurile mașinilor care treceau îi luminau cînd și cînd fața.

— Anne, dragostea mea, te iubesc. Nu mă părăsi. Acum ai venit la mine, nu mă părăsi ! M-ai ucide.

Îmi înlănțui gîtul cu brațele într-un gest care exprima atîta încredere și iubire absolută, încît, un moment, toate temerile mele se spulberară. Dar după o clipă se trase îndărăt și-mi spuse :

— Hilary, n-are nici un rost.

— Gata, pornesc mașina. Am fugit împreună și vom merge pînă la capăt. Ești a mea !

— Nu, nu, ascultă-mă. Nu putem pleca. Sînt însărcinată.

I-am privit fața ca varul, estompată de întunericul care se îngroșa. Nu-i puteam vedea ochii, dar după tremurul convulsiv al trupului ei știam că plînge.

— Atît de curînd ? am zis. Foarte bine, asta va constitui legătura definitivă dintre noi doi. Acum nu mă mai poți părăsi. Ești sigură ?

Instinctiv, mă simțeam totuși îngrozit.

— Da. Dar, Hilary, văd că n-ai înțeles...

— Cum... vrei să spui...

— Da. Nu-i copilul tău, e al lui Gunnar...

O răceală de gheață îmi crispă inima și venele. Totuși mi-am forțat vocea să sune dur și ferm :

— Vrei să spui că s-ar putea să fie al lui ?

— Este al lui. După date. Nu încape nici o îndoială. Știam că s-ar putea... dar mi-am impus să nu mă gîndesc. De-abia acum am căpătat certitudinea — îmi spuneam că nu-i cu putință... — și, sincer, avusesem și mai înainte de gînd să te părăsesc... aveam de gînd să te părăsesc de îndată ce Gunnar va afla, îmi spuneam că va trebui s-o fac... așa încît... am lăsat lucrurile să se desfășoare de la sine... și speram să nu fie... și nu m-am dus la doctor... oh, am fost atît de păcătoasă, atît de proastă...

— Înțeleg, am spus. Intenționai să mă părăsești de îndată ce Gunnar avea să afle. Asta nu mi-ai spus-o niciodată.

— Nu intenționam nimic. Ce puteam face ? Nu-mi puteam da seama cum anume o să procedez. Sînt prinsă în capcană. Îl iubesc pe Gunnar. Îl iubesc pe Tristram. E osînda mea că te iubesc și pe tine. Nu știi, nici măcar tu nu poți să știi cît am suferit eu în aceste ultime luni...

— S-ar zice că-mi porți pică, am spus, menținîndu-mi tonul dur și rece.

— Într-un fel, da. Eram atît de fericită... înainte de a fi apărut tu în viața mea.

— Foarte rău. Și eu eram fericit înainte de a fi apărut tu.

— Atunci e limpede... nu-i așa ?... trebuie să ne despărțim... oh, Dumnezeule... trebuie să încercăm amîndoi să fim... așa cum eram înainte... e atît de chinuitor... îmi pare rău, iubitule, îmi pare foarte, foarte rău... Fii bun, te rog,

condu-mă acasă. Oh, Dumnezeule, te iubesc... dar totul e fără de speranță...

Tremura și gemea încetișor, scuturată de fiori.

Am întrebat-o :

— Gunnar știe ?

— Despre copil ?'Da.

Dacă măcar în această privință m-ar fi mințit ! Dacă măcar mi-ar fi ascuns adevărul !

— Așadar te socotește legată de el — din cauza afurisitului de prunc ?

— Sînt legată de el.

— Ba nu, am răspuns eu. Nu cred că ești. Aici te înșeli. Ai să vii cu mine, cu prunc cu tot. Oriunde vom merge acum, vom merge împreună, draga mea.

O furie înfricoșătoare și o cruntă durere puseseră stăpînire pe trupul meu, dictîndu-mi mișcări violente, mecanice, precise. Am pornit din nou mașina, gonind în aceeași direcție.

— Hilary, te rog, du-mă acasă, te rog, te rog, te rog ! N-am răspuns nimic. Am intrat în autostradă.

— Hilary, te rog, nu goni cu asemenea viteză, vrei să ne ucizi pe amîndoi... Hilary, nu cu atîta viteză... Hilary, Hilary... oh, te rog, te rog, du-mă acasă... ah, oprește, oprește, oprește, nu goni așa... !

Mașina traversă demarcația centrală cu o viteză de o sută de mile pe oră. Era o chestiune de pură întîmplare ce mașină anume, venind din culoarul opus, aveam să izbim. Ne-am ciocnit cu un Bentley condus de un agent de bursă, care gonea cu aceeași viteză. Mașinile au fost complet zdrobite, alte șase automobile au suferit avarii serioase. Agentul de bursă a scăpat cu fracturi la ambele picioare. Nu au mai fost răniți, afară de mine și de Anne. Eu m-am ales cu numeroase contuzii. Anne a murit a doua zi la spital.

Niciodată nu m-am îndoit că m-am comportat ca un criminal. Am purtat cu mine această conștiință vinovată în toți anii care au urmat. Dar povestea în sine, așa cum am trăit-o, s-a alcătuit dintr-un complex de contradicții și de neînțelegeri și de greșeli și de paliative și de așteptări și speranțe oarbe și confuze. Cum am fi putut ști că astfel își croia implacabil drumul, șerpuind spre acest dez-

nodământ ? Eram profund îndrăgostit, purtam în mine acea iubire metafizică sumbră precisă, care-ți pătrunde viața mai adînc decît orice altceva, justificîndu-se astfel prin sine însăși. *On n'aime qu'une fois, la première...* Cred că acest lucru este adevărat în legătură cu acel Eros care-i Unul și Singurul. Deși, poate că acest Eros — Unul și Singurul — nu este cel mai mare dintre zei. Și Anne fusese profund îndrăgostită, dar iubirea ei era ca scoasă din minți, înnebunită de totala zădărnicie a întregii povești, pe care ea, pesemne, o vedea ; eu însă nu. Își iubea soțul ; și reușeam să-mi aduc aminte, chiar și în clipele culminante ale sinistrului meu triumf, cît de fericită fusese atunci cînd am întîlnit-o prima oară ; și îmi puteam da seama cît de distrusă arătase mai tîrziu, distrusă de mine, de cumplita mea iubire.

Cu timpul, pe măsură ce anii se scurgeau — pentru mine în aproape neîntreruptă meditație asupra evenimentelor din acea vară, — am ajuns să gîndesc că supraestimasem poate forța pasiunii ei. Poate să fi fost așa. Chiar dacă n-ar fi descoperit că e însărcinată, s-ar fi hotărît oare cu adevărat să-l părăsească pe Gunnar și să vină cu mine ? Ce se petrecuse între ei după ce Gunnar a aflat adevărul ? Nu știam și nici nu-mi doream să știu acest lucru. Pe de altă parte, dacă în seara aceea spusele ei nu m-ar fi scos din minți, dacă pur și simplu aș fi luat-o cu mine, e oare de conceput că am fi rămas împreună, nu m-ar fi forțat oare, prin lacrimile ei, să o duc înapoi la Gunnar și la Tristram ? Desigur, mă iubea, lucrul nu poate fi tăgăduit. Poate că era impresionată de forța iubirii mele ; și asta e o sursă generatoare de iubire adevărată, la fel de bună ca oricare alta. Ah, dacă nu ar fi venit din nou la mine după acel prim sărut ! Dacă nu mi-ar fi mărturisit că Gunnar știe că e însărcinată ! Această revelație a avut în acel moment o teribilă importanță pentru mine. Dacă nu mi-ar fi mărturisit, totul mi-ar fi apărut problematic, aș fi văzut doar un obstacol, ceva cu care trebuia să mă lupt, și nu m-aș fi precipitat cu ochii închiși în furie și disperare. Sînt unii care susțin că astăzi lumea e pierdută pentru iubire. Nu-i adevărat. Am iubit-o pe Anne cu o concentrare a întregii mele făpturi, pe care nu o întîlnești decît o dată în viață. Dar cît aș fi dorit să nu o fi iubit deloc. Să nu o fi

întîlnit niciodată. Căci lumea era într-adevăr pierdută, și nu numai pentru mine ci și pentru Crystal.

Firește. mi-am dat demisia de la universitate. Și Gunnar a făcut la fel. Pentru o scurtă perioadă, a intrat în viața politică. a candidat chiar pentru un loc de deputat pe listele partidului laburist, apoi a intrat în administrația civilă și a devenit cu timpul un om de notorietate și succes. Eu am fost ani de zile bolnav (acest cuvînt descrie cel mai bine starea mea). Nu propriu-zis bolnav mintal. Nu m-am temut niciodată că o să înnebunesc. Eram pur și simplu distrus, nimicit. Mi-am pierdut respectul de mine însumi și, odată cu el, posibilitatea de a-mi controla viața. Păcatul este amalgamat cu deznădejdea și numai căința poate cristaliza păcatul în durere pură. Dar eu nu reușeam să-mi purific suferința de resentimente. Mă căiam? Aceasta era întrebarea care m-a răscolit de-a lungul anilor. Poate oare o ființă pe jumătate zdrobită și singerîndă să se căiască? Poate oare acest extraordinar de complex concept teologic să se plece pînă la adevăratele orori ale naturii umane? Poate oare exista căință acolo unde nu există Dumnezeu? Poate oare suferința în sine să izbăvească? Pe mine nu m-a izbăvit, ci m-a făcut și mai nevolnic. Eu, care strigasem atîta vreme după dreptate, simțeam acum nevoia să plătesc, numai că nu aveam cu ce plăti și nu exista nimeni care să-mi primească plata. Știam că o ucisesem pe Anne (și pe copilul ei nenăscut), la fel de sigur ca și cum aș fi tăiat-o cu o secure.

Întreaga chestiune a fost admirabil mușamalizată de Gunnar. (Nu-i de mirare că mai tîrziu a făcut carieră în înalta diplomație). A răspîndit pretutindeni versiunea că mă oferisem, din amabilitate, să o conduc pe Anne cu mașina mea la Londra. Mai tîrziu, numele meu a fost cu totul eliminat din relatarea întîmplării. M-am evaporat din Oxford ca și cum nici n-aș fi existat vreodată. După multă vreme, am auzit pe cineva povestind că prima soție a lui Gunnar Jopling își pierduse viața într-un accident, în propria ei mașină. Îmi imaginasem că aveam să port pe vecie atîrnată de gît o placardă cu inscripția *Ucigaș*. Dar oamenii au propriile lor necazuri și sînt înclinați să uite. Nu sîntem chiar atît de interesanți pentru alții. Pînă la urmă, însuși Hitler va fi dat uitării.

Crystal, desigur, s-a comportat admirabil. Un timp m-am zbătut între viață și moarte. Am supraviețuit totuși și m-am refăcut complet. Crystal a vegheat la căpătîiul meu săptămîni și luni întregi. La început, nu i-am povestit totul, dar cu timpul nu i-am mai ascuns nimic. Știa că viața se terminase pentru noi amîndoi. Și s-a comportat admirabil. Un an de zile nu am putut lucra deloc, nu din cauza vreunei invalidități fizice, ci din pricina depresiunii morale. Eram torturat de remușcări în legătură cu Anne, mustrarea de cuget o simțeam fizic, mă făcea să mă ghemuiesc de durere ore întregi. Problema responsabilității pentru trecut s-a transformat cu timpul într-o problemă a identității. Jeleam și jeleam prăbușirea speranțelor mele. Pierdusem Oxfordul, pierdusem învățămîntul și studiul, posibilitățile de afirmare și pierdusem prilejul de a schimba viața lui Crystal, pierdusem fericirea ei.

M-am înapoiat în nord și am locuit timp de un an împreună cu Crystal într-o singură cameră, în orașul unde m-am născut. Oamenii care mă cunoscuseră și mă invidiaseră veneau acum să contemple cu satisfacție naufragiul istețului, ambițiosului, norocosului Hilary Burde. (Păcat că mătușa Bill n-a asistat la asemenea spectacol. Ce i-ar mai fi plăcut !) Domnul Osmand părăsise orașul. Speram să nu fi aflat nimic. O căinam pe Crystal. Ea mă compătimea pe mine. M-a întreținut, angajîndu-se din nou la fabrica de șocolată. Pînă în ziua de azi, mirosul de șocolată îmi evocă oroarea acelor timpuri.

Desigur, ar fi fost încă posibil să-mi revin și să pornesc din nou la cucerirea tuturor lucrurilor la care rîvnisem și pe care în largă măsură le dobîndisem înainte de a o fi întîlnit pe Anne. Revenirea la Oxford ar fi fost, firește, imposibilă, dar mai existau și alte universități unde m-aș fi putut stabili, aducînd-o cu mine pe Crystal ca, într-un fel, să trăiesc viața după care jinduisem. Toate acestea ar fi fost posibile în sensul că altcineva, în împrejurări similare, ar fi putut să le realizeze. Dar eu nu puteam. În orice caz, n-am făcut-o. În chip paradoxal, dacă aș fi fost singur, aș fi supraviețuit mai ușor. Dar povara cea mai grea era gîndul la Crystal, la suferința ei, la frustrarea ei, dezamăgirea ei ; și mîhnirea submina voința de a găsi un remediu. Nu voiam decît să mor, aceasta era starea mea de spirit. Dar nu m-aș fi sinucis, din cauza lui Crystal. Doream

să mă ascund. După un an petrecut în nord, m-am stabilit la Londra, așa cum procedează criminalii sau naufragiații vieții, pentru că metropola le oferă cea mai bună ascunzătoare. Și m-am ascuns. A venit și Crystal, s-a ascuns și ea cu mine. Am căpătat o slujbă de funcționar la o firmă de închiriat mașini. Dar a trebuit să-mi dau demisia în clipa cînd mi s-a cerut să conduc o mașină. În urma accidentului, mi se luase definitiv permisul de conducere. După un timp, am obținut un post modest ca agent de proprietăți funciare ; iar mai tîrziu, un altul într-un birou al administrației locale. În cele din urmă am ajuns să gravitez și eu în sfera administrației civile, la acel nivel umil la care am rămas pînă astăzi, cînd încep să simt galopul vîrstei.

Despre Gunnar îmi imaginasem că a ieșit pentru totdeauna din viața mea. Pe măsură însă ce devenea mai important și se realiza mai deplin, am început să aud de el, să-l găsesc pomenit în ziare, dar, cu toate că amintirile mă împungeau ca niște vîrfuri de pumnal, ceea ce citeam reprezenta știri despre un străin. Gunnar era un om de talie internațională, o personalitate existînd undeva între Bruxelles, Geneva, Washington și New York, și al cărui drum nu avea să se mai încrucișeze niciodată cu al meu. După accident nu l-am mai văzut decît o singură dată. A venit să mă viziteze la spital de îndată ce am fost în stare să vorbesc. (Îmi fracturasem maxilarul și, un timp, mi-a fost cu neputință să vorbesc.) A fost rece și politicos și mi-a cerut — de parcă ar fi fost un ofițer de poliție venit să investigheze o încălcare oarecare a legii — să-i povestesc cum s-a petrecut accidentul. I-am povestit ; i-am relatat detaliile mecanice, viteza mașinii, felul în care s-a rostogolit. În urma șocului îmi pierdusem cunoștința, așa încît nu am mai văzut-o pe Anne după momentul cioc-nirii. Gunnar nu mi-a pus nici o altă întrebare. A plecat fără să trădeze vreun semn de emoție, fără vreo observație sau vreo privire marcînd continuarea unei legături între noi. Am replicat la atitudinea lui cu egală răceală. Mai tîrziu, am retrăit de nenumărate ori în minte această ultimă întîlnire a noastră și mi-am repetat cuvintele pe care aș fi putut să i le spun : „Îmi pare rău. Iartă-mă". Dar cum aș fi putut să rostesc asemenea cuvinte atîta timp cît

n-aveam nici un ajutor din partea lui ? Dacă aș fi zărit la el măcar umbra unui fior de emoție, cuvintele ar fi izbucnit din mine. Dar nu a existat nici emoție, nici izbucnire. După un timp m-am gîndit să-i scriu, dar nu i-am scris.

Tristram s-a sinucis la vîrsta de șaisprezece ani.

SÎMBĂTĂ

ERA SÎMBĂTĂ DIMINEAȚA. O ZI rece, cu un cer coborît, traversat de ţurme migratorii de nori cafenii, cu un vînt muşcător şi cîteva interludii de soare leşios, dezgolind o Londră udă şi noroioasă. Avusesem visuri rele, pe care în mare parte le uitasem, păstrînd doar senzaţia atmosferei de groază. Oare şi păcatele noastre poartă sădită în însăşi structura lor calitatea uitării, aşa cum o au visele ? Dar de unul dintre vise îmi aminteam totuşi. Mă găseam într-un loc liniştit, lîngă o apă, unde fie că se săvîrşise o crimă îngrozitoare în trecut, fie că urma să se săvîrşească una în viitor. Faptul că nu cunoşteam care din două, făcea parte din oroarea visului.

În această dimineaţă regretam din inimă că îi povestisem totul lui Arthur. Cînd o făcusem, mă simţisem uşurat. Trăisem chiar o orgie de satisfacţie. Îl trimisesem pe Arthur să cumpere nişte vin şi băusem mult. Şi acum, dimineaţa, mă simţeam mahmur, îngreţoşat, ameţit, scîrbit de mine însumi. Am înghiţit trei aspirine cu o mare cantitate de apă. Nu mă supăra faptul că m-aş fi îndoit de discreţia lui Arthur sau regretul că aflase adevărul. Această cunoaştere, care, aflată în orice altă minte, ar fi fost insuportabilă, în mintea lui Arthur devenea inofensivă. Dar pur şi simplu mi se părea că greşisem profund reînviind întreaga grozăvie. Tot vomismentul acela de vorbărie infatuată, toate cuvintele acelea îmbătate de emoţie, reînsufleţiseră odios trista poveste. Pînă şi apartamentul meu posomorît şi despuiat îi reverbera parcă oribila rezonanţă. Îmi despuiasem apartamentul, aşa cum îmi despuiasem şi viaţa, în încercarea zadarnică de a îndepărta din el tot ce mi-ar fi putut-o evoca pe Anne. Astăzi, deschizîndu-mi dicţionarul polonez, am găsit între file o floare presată, o violetă albă, pe care o descoperise Anne în gră-

dina ei și mi-o dăduse în acel răstimp fermecat și nevinovat cînd cu o iubeam și ea nu știa încă.

Ziua a început cu o scrisoare de la Tommy.

„Iubitul meu drag, îmi pare rău că nu ți-am putut fi de folos aseară și te rog iartă-mă pentru ce-am spus despre Laura Impiatt. Sînt convinsă că era o stupiditate. Tu știi cît de mult te iubesc, știi că vreau să ne căsătorim, dar, mai presus de orice, vreau să te despovărez de suferință și sînt sigură că dacă ți-ai împărți necazurile cu mine te-ai simți mult mai liniștit. Nu pot crede că ai săvîrșit vreodată ceva cu adevărat rău, dar chiar și așa simt că ai putea să-ți acorzi iertarea. Sentimentul de vinovăție nu ajută la nimic. Oricum, eu te iert, te iert în numele lui Dumnezeu. Vrei să primești această iertare din parte-mi ca un dar de Crăciun? Te iubesc atît de mult încît sînt în stare...“ (și așa mai departe, și așa mai departe).

Am considerat mișcător din partea lui Tommy să-mi ofere iertarea lui Dumnezeu ca dar de Crăciun, mai cu seamă că nici nu știa ce faptă săvîrșisem, și mi-am dat seama că era un noroc să fii iubit de o fată deșteaptă și drăguță ca ea, numai că mie nu-mi folosea la nimic și aș fi vrut s-o dau dracului.

Greva electricității continua. În apartament era un frig de gheață. Purtam un pulovăr și haina și mă simțeam greoi și încotoșmănat și înghețat. M-am fript încercînd să aprind o spirtieră ca să pun ceainicul la fiert. Vecinul meu, domnul Pellow, bătu la ușă, și întrebă dacă nu aveam cumva o lumînare de prisos. I-am spus că nu aveam. Mai tîrziu l-am prins pe Christopher strecurîndu-se pe ușă cu o lumînare pentru domnul Pellow. I-am confiscat-o. Christopher m-a anunțat că Mick Ladderslow fusese arestat în legătură cu o campanie a tinerilor maoiști și m-a întrebat dacă n-aș vrea să contribui și eu cu ceva ca să poată fi eliberat pe cauțiune. N-am vrut. Christopher intră în camera lui și începu să exerseze la *tabla*. I-am strigat să înceteze. Se întoarse în bucătărie și îmi strică spirtiera, răsucindu-i prea tare rotița de reglaj. I-am spus că m-am săturat de el ca de mere acre și că-l poftesc să se mute, dar nu mi-a acordat nici o atenție, întrucît auzise în nenumărate rînduri asemenea vorbe de la mine. Sosi Jimbo Davis, cu înfățișarea lui spiritualizată, și cu un mănunchi

de ramuri de brad. Îmi luă mîna într-un fel deosebit de compătimitor (sau îmi imaginam numai ?) murmurînd „Da, da..." Se retrase cu Christopher în camera acestuia, de unde se auziră rîsete, fără îndoială pe socoteala mea.

Sosi Laura Impiatt. Doream cu ardoare să scap de ea, dar nu am avut prezența de spirit de a inventa o minciună pe loc. („Ah, ce păcat, chiar în clipa asta plecam la Hounslow !") Deși astăzi nu ploua, Laura purta o uriașă pălărie de ploaie legată sub bărbie, un fulgarin matlasat și pantaloni albaștri suflecați la glezne și prinși cu clipsuri de biciclist. Nu-și scoase fulgarinul. Ne așezarăm la masa din bucătărie, două figuri greoaie, înghețate și încotoșmănate, cu nasturi roșii. Voia o cafea dar n-aveam cum să i-o fierb. Ne uitam mohorîți unul la celălalt.

— Hilary, ești în stare să suporți căsătoria lui Crystal cu Arthur ?

— Nu fi proastă, Laura, te rog, nu fi proastă.

— Știu ce legat ești de Crystal.

— Vreau să se mărite cu Arthur.

— Atunci de ce erai jos seara înnebunit de durere ?

— Nu eram, mă dureau dinții. Arthur e un tip minunat.

— Arthur nu-i tocmai o achiziție.

— Calicii nu-și pot permite să facă mofturi. Și Crystal nu-i tocmai un trandafir englezesc.

— Mă mir să te aud vorbind astfel despre Crystal.

— Pot și eu să văd ceea ce sare în ochi, chiar cînd e vorba de sora mea. Are noroc că s-a ivit măcar un pretendent.

— Mă așteptam din partea ta să fii ceva mai pretențios.

— Cine sînt eu ca să pot fi pretențios ?

— Dar nu-ți *pasă* ? Și nu cred că te gîndești serios să te însori cu Tommy ?

— Cine spune că mă însor cu Tommy ?

— Tu spuneai, joi seara.

— Spuneam tot ce-mi trăsnea prin minte, numai ca să-ți închid gura.

— Ce drăguț din partea ta ! Știi, Hilary, tu nu te prețuiești la justa ta valoare. Ai mari calități și le valorifici atît de puțin ! Uneori s-ar zice că ți-ai pierdut tot curajul, că ți-ai pierdut tăria.

— Așa e.

— Dar de ce ? Hilary, mie trebuie să-mi povestești. O să-ți facă bine să-ți deschizi inima. Știu că este *ceva*. Hilary, dă-mi voie să te ajut. Eu ține la tine, dragul meu, dă-mi voie să te ajut. Nu te irosi zadarnic. Știu că simți nevoia unui cămin, și o vei simți cu atît mai mult dacă se mărită Crystal. Bizuie-te pe mine, folosește-mă. Căminul nostru din Queen's Gate Terrace ți-e oricînd deschis, știi bine. Ar putea însemna mult mai mult pentru tine, numai dacă ai accepta să fii mai puțin rezervat față de noi. Noi n-avem copii. Și Freddie ține mult la tine.

— Laura, îmi vine să vărs.

— Oh, dragă, te cunosc atît de bine ! Zău. Relaxează-te, ești încordat tot, ești încordat fizicește, uite, mîinile îți sînt crispate.

— E îngrozitor de frig.

Laura îmi luase o mînă și o frămînta cu entuziasm între mîinile ei. Dar și mîinile ei erau atît de reci, încît gestul, chiar dacă mi-ar fi procurat cît de cît plăcere, nu mi-ar fi fost de nici un folos. Am închis ochii, lăsîndu-mă pradă disperării. Aș fi vrut să strig la Laura, s-o înspăimînt. Pe întunecimea blestemată a pleoapelor închise, fața lui Anne apăru cu halucinantă claritate, proiectată parcă de o lanternă magică pe cerul noptatic al Londrei. Trebuie să-mi formulez cererea de demisie ! Trebuie s-o scriu în dimineața asta. Trebuie să plec din minister înainte de sosirea lui. Acel „Îmi pare rău" pe care n-am fost în stare să i-l spun fusese rostit de multe ori de atunci încoace, numai că în van, pentru că nimeni nu-l mai auzise.

În acea clipă, lumina se aprinse brusc și bucătăria săltă în plină strălucire. Din camera băieților răsunară urale. Mi-am retras mîna din încleștarea înghețată a Laurei.

Se auzi soneria de la ușa de intrare. M-am dus să deschid. Era mecanicul de la telefoane. L-am privit prostește.

— Hei, șeful în persoană ! Bună ziua.

— Dar telefonul... am bîiguit. L-ai scos doar, nu ? Nu mai ai nimic de făcut. Am terminat cu el.

— Telefonul ? Ce-i asta ? N-am venit în interes de serviciu.

— Cum ?

— E o vizită de prietenie, omule. Sînt aici în calitate de Len, și nu în serviciul Majestății Sale.

— Îl cauți pe Christopher ?

— Așa a început totul.

— Cum ?

— Mi-ai spus „Îl cauți pe Christopher". Astea au fost primele cuvinte pe care mi le-ai adresat data trecută.

— Pe el îl cauți ?

— Găsesc că e o întrebare lipsită de delicatețe.

Am strigat „Christopher !" și am intrat în bucătărie, lăsînd ușa de la intrare deschisă. Apăru Christopher. Laura îmi spuse :

— Vreau să vorbesc ceva cu Christopher. Freddie dorește să scrie o melodie pentru *E mai tîrziu decît crezi*.

— E mai tîrziu decît crezi. Da, într-adevăr.

— Hei, bună Len, ce surpriză ! Len și cu mine sîntem vechi prieteni.

— Zău, Laura ?

Christopher, Len și Laura umpleau bucătăria de larmă. Jimbo, aflat încă în camera lui Christopher, aranja ramurile verzi într-o vază. Prin ușa deschisă de la intrare am văzut-o pe Biscuit, îmbrăcată într-un *sari*, stînd pe palier.

Am ieșit încet, trăgînd ușa după mine.

Sari-ul era confecționat dintr-o mătase simplă albastră cu reflexe purpurii și tivit cu o bandă lată aurie. Purtase un palton peste el, dar și-l scosese. Zăcea, îngrijit împăturit, lîngă ea pe jos. Părul îi era adunat într-un coc complicat și lucios, care-i atîrna pe ceafă. Pieptănătura aceasta o făcea să pară mai matură. Iar *sari*-ul, în chip curios, îi dădea aerul că ar purta o uniformă, gata la datorie. Sub greutatea masivă a părului, fața palidă arămie părea mai îngustă, ochii mai mari, reflectînd în adîncurile lor albastrul purpuriu al minunatului *sari*.

— Bună ziua, fată a misterelor.

— Bună ziua, Hilary.

— Astăzi sînt Hilary pentru tine ? De ce-ai fugit ?

I-am prins ușor între degete încheietura mîinii. Senzația încheieturii osoase îmi devenise familiară. Am mîngîiat-o, prinzîndu-i mîna micuță în palma mea. Era o mînă caldă și umedă. Se zbătea în pumnul meu ca un animal prins în capcană.

— Aici e prea multă lume, am spus, făcînd un semn peste umăr în direcția apartamentului.

— Îmi pare rău. Atunci vrei să vii cu mine ? Vrei să mergem la o cafenea ? Trebuie să-ți dau ceva.

Felul cum rostise „la o cafenea" avea o rezonanță ciudat de străină și fraza întreagă suna ridicol de nepotrivit.

M-am uitat la ea. Mîna ei îmi amintise de mîna lui Anne. Sau, mai curînd, mîna ei îi amintise de mîinile mele. Mîna mea nu știa că Anne murise, că trecuseră douăzeci de ani, că eram un ucigaș. Probabil că Gunnar o văzuse pe Anne în spital, înainte de a fi murit. Ce se întîmplase oare cu fața ei ? O ținut-o în brațe în timp ce-și dădea sufletul ?

— Vrei să vii cu mine ?

— Nu, am răspuns. Am de redactat o scrisoare importantă. Nu pot să mă joc de-a v-ați ascunselea cu fete misterioase. Cară-te și lasă-mă-n pace ! Am și-așa destule necazuri pe cap, fără să mă mai las persecutat de-o afurisită de tîrfă.

Am intrat în casă trîntind ușa. Laura și băieții făceau cafea.

Eram la Crystal. Îmi ținea mîna. Se pare că azi era ziua în care mă țineam cu femeile de mînă. Acum regretam c-o expediasem pe Biscuit. Mi-ar fi plăcut să mă culc cu ea. Probabil că totul s-ar fi redus la acest lucru. Dar mi-ar fi distras gîndurile. Mă întrebam dacă avea să mai vină vreodată. Era foarte frumoasă în *sari*. Și, cel puțin, însemna o frîntură de posibilă perspectivă. În prezent duceam mare lipsă de perspectivă.

Lumina electrică continuase să ardă toată ziua, cu o energie mult redusă, și continua și acum, deși eram amenințați cu noi întreruperi.

Luasem o cină ușoară și băusem mult din sticla de vin spaniol. Mîncasem antricoate și budincă de rinichi, varză de Bruxelles și plăcintă cu carne. Fața de masă din dantelă albă era așternută și din nou o stropisem cu vin. În fiecare săptămînă Crystal o spăla pînă ajungea albă ca zăpada.

— Mai vrei să vezi ieslea din Regent Street ?

— Da, dragule. Ți-ai trimis cererea de demisie ?

— N-am scris-o încă.

— E musai să părăsești serviciul ?

— Firește.

— Nu-i nevoie să te întîlnești cu el.

— Dar va fi acolo. Și va ști că și eu sînt acolo.

Cît de îngrozitor va fi pentru Gunnar, m-am gîndit, să descopere că infestez ministerul, ca o formă inferioară de viață, un gîndac scîrbos.

— Singurul lucru pe care l-aș putea face ar fi să plec înainte de sosirea lui, să nu-i mai amintesc că exist.

Fața pătrată și grăsulie a lui Crystal era încrețită toată de grijă, supărare și dragoste. Părul ei lînos, portocaliu, arăta încîlcit pentru că toată seara și-l răsucise între degete. Purta ochelarii și privea prin cameră cu ochii ei aurii, măriți, urmărind procesiunea de elefanți de abanos care mărșăluiau pe bufet și ținîndu-mi mîna în ambele ei mîini. Laura mi-o frămîntase, mîna lui Biscuit se zbătuse. Crystal mi-o ținea ferm, strîns, așa cum ai ține mîna cuiva care urmează să fie împușcat.

— Am să găsesc în scurt timp o altă slujbă, am spus. Și dacă n-am să reușesc, o să mă întrețineți voi, tu și Arthur. N-am să mor de foame.

— Crezi că ți-ar fi de ajutor dacă aș rupe-o cu Arthur ?

— Oh, nu fi idioată, Crystal. De-aș fi sigur că ai să fii fericită și ocrotită, aș...

— Ce ?

— A, nu, nu m-aș omorî sau altele de-alde astea. Și nici n-aș emigra. Poate că m-aș însura cu Tommy.

— O să ne pierdem unul pe celălalt, spuse Crystal.

Îmi dădu drumul la mînă și se întoarse cu fața spre mine. Își scoase ochelarii și mă privi cu ochii ei frumoși, sinceri, neajutorați și miopi.

— Nu spune așa ceva, drăguțo. Știi bine că nu ne putem pierde unul pe celălalt. Sîntem unul și același.

— Mă simt foarte speriată. Noaptea trecută am auzit niște zgomote ciudate pe scări.

— O, prostii !

Crystal nu manifestase niciodată pînă atunci asemenea temeri. Sau probabil că le încercase dar nu mă deranjase niciodată pe mine cu ele.

— Totul a devenit dintr-odată atît de înfricoșător ! Oh, dacă nu s-ar fi întîmplat, dacă nu s-ar fi întors iar ! Simt că trecutul o să ne distrugă, că o să vină ceva înfiorător din trecut și o să ne înghită cu totul.

— Termină, Crystal ! Am să-mi iau o nouă slujbă, nimic altceva n-o să se întîmple.

— Simt că eşti în pericol. M-am rugat noaptea trecută pentru tine. Aş vrea să fi putut crede cu adevărat în Dumnezeu.

— Rugăciunile tale or să-l inventeze pe Dumnezeu. Va trebui să existe numai ca să le poată primi. O să te iau în Regent Street ca să-l vedem pe pruncul Iisus, şi vom merge la un restaurant, aşa cum am mai făcut altădată. O, Crystal, aş vrea atît de mult să fii fericită ! Dacă aş şti că tu eşti fericită, pur şi simplu aş putea înceta să exist, chiar cu un suspin de bucurie.

— Cum pot fi fericită cînd tu suferi tot timpul, tot timpul din cauza *aceea*, care a venit acum după noi ca... un fel de demon al răzbunării.

— Să nu te mai aud vorbind aşa, Crystal. Prefer rugăciunile. Ştii ce mi-a spus draga de Tommy în scrisoarea ei ? Îmi scrie că mă iartă ea în numele lui Dumnezeu.

— I-ai povestit lui Tommy ?

— Nu. Şi nici n-am s-o fac vreodată. Orice s-ar întîmpla. Dar, Crystal, ascultă-mă. Încă nu ţi-am spus. I-am povestit totul lui Arthur.

— I-ai povestit lui Arthur ?... Cînd ?

— Azi-noapte.

— Totul ?

— Da.

— O, Doamne !... exclamă Crystal. O, Doamne !

Ochii mari aurii se umplură de lacrimi. Eram îngrozit.

— Dar, Crystal, credeam că ai să mă aprobi, că ai să fii mulţumită... simţeam... că dacă te măriţi cu el... ar fi un gest frumos... şi apoi el e atît de... şi trebuia să spun cuiva... n-ai fi vrut să ştie ?

— Nu. N-aş fi vrut să ştie. Aş fi vrut ca *nimeni* să nu ştie. Aş fi vrut ca acest lucru să *nu existe* ca ceva ce poate fi ştiut de oameni. Aş fi vrut să nu se fi întîmplat deloc. Şi unul din motivele pentru care ţineam la Arthur era că nu ştia...

— Dumnezeule ! am strigat. Mă simţeam cuprins de exasperare. Va trebui oare să fiu pe veci tartorul sensibilităţii lui Crystal ? Era stupid de vulnerabilă.

— Curaj, Crystal. Sînt lucruri care se întîmplă. Faptul că le ţii în tine nu le anulează. Nu ţi l-am stricat pe Arthur. Arthur trebuie să se maturizeze. Şi tu trebuie să te maturizezi. Există pe lume şi lucruri cumplite. Oricum,

Arthur trebuia să știe că se procopsește cu un cumnat ucigaș.

— Și ce-a spus ?

Ce-a spus ? Nu prea dădusem atenție la ce-a spus Arthur, ba chiar, jumătate din timpul cît am vorbit, nici n-am fost măcar conștient de existența lui Arthur.

— N-are importanță ce-a spus. A bîiguit ceva despre iertare. Hai, Crystal, încetează cu plînsul. Nu văd de ce-ar trebui să mai îndur și blestematele tale de lacrimi pe lîngă toate celelalte.

Crystal își șterse ochii cu dosul palmelor, apoi începu să se caute pe sub poala fustei după batista pe care o purta, asemenea fetițelor mici, în elasticul pantalonașilor.

— Aș vrea să mai pot crede încă în Iisus Hristos care o să ne mîntuie de păcate.

— O să ni le spele cu sîngele mielului. Îți amintești de toate bazaconiile alea ? Să speli păcatele în sîngele cuiva. Ce imagini crîncene înghițeam noi cu seninătate în copilărie. „Iarăși și iarăși, precum valurile mării, se rostogolește sîngele lui Iisus asupră-ne."

— E vorba de iubirea lui Iisus, nu de sîngele lui.

— Ei bine, cum nu există Iisus, va trebui să mă mîntuie iubirea ta, Crystal. Așa încît nu înceta să te rogi pentru mine.

LUNI

ERA LUNI DUPĂ-AMIAZĂ (S-AR zice că duminica nu se întîmplă niciodată nimic, doar un răstimp de așteptare), se întuneca, adică înserarea gălbuie care persistase întreaga zi se topea acum într-o întunecime gălbuie. Fața iluminată a lui Big Ben nu se stinsese deloc toată ziua. Stăteam la birou, privind la acest chip prietenos și încercînd să compun scrisoarea de demisie. Gîndul de a porni în căutarea unei noi slujbe, și încă rapid întrucît nu aveam rezerve de bani, mă umplea de o deznădejde amestecată cu spaimă și epuizare. Cineva (Reggie ?) îmi șterpelise stiloul și acum mă luptam cu un condei cu peniță de metal, pe care-l cumpărasem la magazin, și care, în intervalele cînd nu găurea hîrtia, împroșca ve-

sol cerneala. Duminica trecuse cum trecuse. Am fost la două cinematografe și între ele m-am îmbătat. Am și umblat foarte mult pe jos. Există mai multe feluri de a merge. Eu am practicat un mers special londonez, de o tristețe metafizică, pe care-l mai folosisem și înainte, numai că de astă-dată l-am executat cu o intensitate de ritual. În rusește nu există un cuvînt general pentru „a merge" Mersul trebuie diferențiat între a merge pe jos sau cu un vehicul, apoi între mers pe jos ori cu un vehicul în mod obișnuit sau neobișnuit, apoi între mers pe jos ori cu un vehicul obișnuit sau neobișnuit perfectiv sau imperfectiv, fiecare implicînd un alt verb. Felul de mers pe care mi l-am îngăduit în această duminică avea nevoie de un cuvînt special care să-i celebreze particularitatea conceptuală.

În ultima parte a dimineții de luni, unul dintre protejații lui Arthur, care tocmai ieșise din închisoare și sărbătorise evenimentul îmbătîndu-se, veni la birou ca să stoarcă niște bani de la Arthur, pentru a se îmbăta și mai rău. I-am dat o mînă de ajutor bietului Arthur ca să-l scoată din clădire. Plecase cu el și nu se mai întorsese ; se vede că nu reușise să se descotorosească de bețivan, sau poate că trebuise să-l escorteze pînă la un loc de refugiu mai nimerit. Portarul de jos, după ce încercase zadarnic să se împotrivească intrusului, îi raportase lui Freddie Impiatt, care se înființase la mine, de parcă ar fi fost vina mea, și-mi trăsese o mustruluială secondată de chicotelile doamnei Witcher și ale lui Reggie Farbottom.

După pauza de prînz, însă, s-a făcut simțită în birou o atitudine mult mai respectuoasă. Cînd am intrat, Reggie îi împărtășea febril doamnei Witcher o taină. Amîndoi s-au holbat la mine în tăcere.

— Ia spune, Hilary, e adevărat că tu și Jopling sînteți vechi prieteni ?

— Nu.

— Ei vezi, Reggie, ți-am spus eu că e o scorneală.

— Dar îl cunoști, nu-i așa, mi s-a povestit că sînteți vechi prieteni, că ați fost colegi de școală.

— Nu se poate, susținu Edith. Hilary e mult mai tînăr.

M-am așezat în ungherul meu proteguitor, în strălucirea galbenă a bătrînului Big Ben. Iată ceva ce-o să-mi lipsească.

— Hilariii ! Nu mai răspunzi cînd ţi se vorbeşte ?
— Nu credeam că era necesar un răspuns.
— Totuşi îl cunoşti ? La bar se spunea că-l cunoşti bine.
— L-am cunoscut vag pe vremuri. Nu ne-am mai întîlnit de ani de zile.
— Imaginează-ţi, Hilary să-l cunoască pe Jopling.
— Nu mă aşteptam ca Hilary să cunoască pe cineva.
— Acum va trebui să-i spunem „domnule Burde".
— Domnule Burde, hei, domnu' Burde !
Şi tot aşa înainte.

M-am hotărît să plec acasă devreme. Nu puteam scrie cererea de demisie şi nici altceva nu reuşisem să fac. Slujba era ca şi moartă pentru mine. Am decis să folosesc o metodă pe care o mai adoptasem şi altădată cînd mă simţisem deprimat, anume să mă urc într-un metro de linie circulară şi să mă învîrtesc în cerc pînă la ora deschiderii barurilor şi apoi să aterizez fie la Liverpool Street fie la Sloane Square, în funcţie de care dintre ele îmi va fi mai aproape. Balanţa înclina în favoarea barului din Liverpool Street cînd mă urcam în direcţia vestică, şi a celui din Sloane Square cînd luam direcţia spre est, căci în prima variantă existau cincisprezece staţii între Liverpool Street şi Sloane Square, iar în cea de a doua douăsprezece staţii. Am încercat să las întîmplarea să decidă în ce direcţie s-o iau. Factorul de neprevăzut îmi distrăgea puţin gîndurile, deşi nu atîta cît ar fi făcut-o cîteva ceasuri petrecute în pat cu Biscuit.

Intenţionam, firește, să mă duc seara la Clifford Larr, ca de obicei. El îmi cunoştea năbădăile şi se pricepea să le şi ignoreze. Nu credeam că izbucnirea mea din parc ar fi putut pune într-adevăr capăt prieteniei dintre noi. În fond, îşi şi luase o revanşă prin indiscreţiile comise în seara de joi şi speram că se declară satisfăcut, deşi s-ar fi putut să fie încă destul de furios ca să refuze să mă vadă, sau pur şi simplu să nu fie acasă. Dar cu un asemenea om exista întotdeauna şi probabilitatea de a fi gîndit că mersese prea departe şi că totul se încheiase. Pe măsură ce ziua înainta, ideea posibilităţii unei rupturi cu Clifford începu să mă hăituiască pe cont propriu, o suferinţă distinctă, perceptibilă printre toate celelalte, care-mi crea neputinţa de a mai judeca şi mă îndemna să o iau la fugă. Curînd după ora patru, m-am ridicat şi m-am strecurat în tăcere din

birou. Reggie și Edith dezlegau cuvinte încrucișate. Arthur încă nu se întorsese. M-am dus la garderobă și mi-am îmbrăcat paltonul și șapca. Nu mă puteam hotărî să port pălărie moale sau gambetă. Șapca îmi oferea oarecare protecție cu toate că urechile îmi rămîneau, în chip semnalizator, descoperite. În nici un caz nu puteam coborî la nivelul tichiei de lînă a lui Arthur. Am început să cobor scările. Întotdeauna foloseam liftul la urcare și scările la coborîre. Liftul îmi oferea riscurile relațiilor și vieții de societate. Faptul că renunțasem să mai urc pe scări era o concesie făcută vîrstei.

În concordanță cu prevederile guvernamentale de economie, scările erau prost iluminate. Coborîsem două etaje și mă aflam la cel de-al treilea cînd un domn corpolent, mai în vîrstă, apăru pe palierul etajului de jos și începu să urce tacticos, în direcția mea, ținîndu-se de balustradă. Trecurăm unul pe lîngă altul. O clipă i-am zărit fața. Am ajuns pe palier și am cotit, urmînd spirala scării. Un moment m-am rezemat de zid, apoi m-am așezat pe treapta de sus a etajului următor.

Arthur tocmai urca.

— Hilary, ce s-a întîmplat ? Nu ți-e bine ? Ți s-a făcut rău ?

— Pleacă ! am spus.

— Hilary, pot să...

— Pleacă !

Ca să scap de Arthur, m-am ridicat și am coborît în grabă restul treptelor, lăsîndu-l să se holbeze după mine. Am ieșit în stradă.

Chiar înainte de a ne fi încrucișat, am zărit o clipă fulgerarea ochilor albaștri. Altfel nu l-aș fi recunoscut. Chelise în bună parte și se îngrășase. Avea ținuta și mersul unui om în vîrstă, mult mai în vîrstă decît era de fapt. Chiar în acel crîmpei de secundă am putut vedea că arbora un aer de grandoare, aerul unei personalități publice. Poate că acest lucru contribuia să-l arate mai vîrstnic. Dar mai cumplit decît faptul că-l văzusem eu, era cel că mă văzuse el pe mine. Intenționasem să nu mă mai aflu acolo la venirea lui Gunnar Jopling. Și acum, mă văzuse. Dar mă recunoscuse oare, putuse să mă recunoască în cele cîteva clipe ? Desigur, eu nu mă schimbasem în aceeași măsură. Dar, pe de altă parte, firește că nu se aștepta să

mă vadă acolo. Nu, nu se uitase la mine. Fără îndoială că trecuse preocupat, fără să vadă.

Acum reușisem în sfîrșit să ating un oarecare grad de inconștiență în metroul de linie circulară, în direcția Paddington. Revedeam iar și iar incidentul în minte. Fusese atît de întuneric, și am trecut amîndoi repede unul pe lîngă altul. Și purtam șapcă, nu, nu era posibil să mă fi recunoscut. Și totuși trecusem unul pe lîngă celălalt pe scări, trupurile noastre fuseseră la mai puțin de un metru distanță unul de altul. Aș fi putut să-i ating mîneca. Ședeam în vagon, cu fața îngropată în mîini. O doamnă bătrînă și miloasă mă întrebă dacă mi s-a făcut rău și, cînd văzu că nu-i răspund, îmi strecură o hîrtie de o liră în buzunar. Am trăit o clipă sau două de gratitudine.

Ceasurile trecură și sosi și ora de deschidere. La ruleta liniei circulare, zarul căzu pe stația Liverpool Street, ceea ce m-a bucurat și, probabil, optasem și eu, inconștient, pentru ea, cînd luasem metroul în direcția Paddington. Stația Liverpool Street are o teribilă măreție ieftină și fatală, de sfîrșit al lumii, de parc-ar fi scoasă din Edgar Allan Poe. M-am îmbătat stînd pe peron și urmărind trenurile care veneau și plecau. În cele din urmă m-am urcat și eu într-unul și m-am dus în Gloucester Road.

Se zărea o licărire de lumină pe fereastra din odaia de zi. Pătratul de sticlă de deasupra ușii era iluminat. Am intrat ca de obicei, cu cheia mea.

— Bună seara, Clifford.

— Bună.

Era în bucătărie și toca ceapă.

— Mă așteptai ?

— Nu.

— Nu ?

— Ai spus că n-ai să vii.

Am aruncat o privire pe ușa sufrageriei. Masa era așternută pentru o singură persoană. În locul meu se afla tabla de șah. Am scos cuțite și furculițe și un pahar și unul din pătratele de rafia pe care le punea Clifford sub farfurii și am aranjat un al doilea tacîm pe masa de mahon lustruit. Am mutat tabla de șah, cu toate problemele pe ea. M-am dus înapoi la bucătărie.

— Scuză-mă c-am fost atît de apucat.

— În ordine.

Zîmbi, dar nu mie, și răsturnă ceapa tocată într-o cratiță în care fierbea un amestec roșiatic.

Cel puțin aici lucrurile erau în ordine. M-am așezat pe scaunul pe care-l ocupam de obicei cînd Clifford gătea. Mă bucura să-l văd. Simțeam nevoia să-i vorbesc.

— Pot să-mi iau o băutură ?

— S-ar zice că ți-ai și luat.

Mi-am turnat un pahar.

— L-am văzut pe Gunnar azi după-masă.

Clifford păru interesat și se întoarse spre mine, dar fără să-și întrerupă operațiile culinare.

— Zău ? La minister ? Și te-a îmbrîncit în perete, turbat de furie ?

— Nu cred că m-a recunoscut — am trecut unul pe lîngă altul pe scări — nu cred... în fond nu știe că sînt aici.

— Ba știe.

— Ce ?

— Freddie i-a spus.

— Ah. Dumnezeule ! Și lui Freddie i-ai spus tu. A fost un gest plin de considerație din partea ta, nu-i așa ? De unde știi că i-a spus Freddie ?

— Fredie a povestit întîmplător într-o ședință că i-a vorbit lui Gunnar despre tine și că el a răspuns „mă bucur !“ Hai, nu mai face mutra asta !

— Ah !... Tu l-ai văzut ?

— Încă nu, dar îl voi vedea în curînd. De mîine își ia postul în primire.

— *Mîine* ? Credeam c-o să mai dureze săptămîni.

— Ei bine, nu.

— Eu, firește, părăsesc slujba.

— De ce „firește“ ? întrebă Clifford, ștergîndu-și mîinile într-un șervet de bucătărie din hîrtie înflorată și apoi turnîndu-și și el un pahar de sherry.

— E la mintea oricui. Nu pot să rămîn aici și să-l întîlnesc pe scări și în ușă. N-aș putea suporta și nu văd de ce ar trebui el să suporte așa ceva. O elementară considerație față de el mă obligă să părăsesc de îndată slujba. Desigur că îți dai și tu seama.

— Nu sînt sigur. Nu cred că ar trebui să fugi.

— Asta-i ceea ce am de gînd să fac, să *fug*.

— Eu cred că ar trebui să stai pe loc, în slujbă, și să vezi ce se întîmplă.

— Ca să te amuz pe tine ?

— Mă rog, e drept că m-ar amuza, dar nu pentru asta ci pentru binele tău.

— Pentru binele *meu* ?

— Și pentru al lui.

— Ești nebun. Cred că-i vine să vomite la ideea că mă aflu în aceeași clădire. Ah, Doamne, aș vrea să nu-i fi pe vestit spurcatului de Freddie ! Dacă Gunnar n-ar fi *știut* ar fi fost într-un fel mai ușor, pur și simplu m-aș fi evaporat și...

— Sînt de acord cu tine. Și recunosc că a fost o greșeală din partea mea să-i spun lui Impiatt, deși înțelegi de ce am făcut-o. Faptul că știe schimbă într-adevăr lucrurile. Și anume, înseamnă că trebuie să rămîi pe loc.

— Nu văd de ce.

— Dacă Gunnar n-ar fi aflat de prezența ta aici sau n-ar fi avut nici un indiciu care să-l facă să se gîndească la tine, treacă-meargă. Dar acum cînd continuitatea existenței tale i-a fost adusă la cunoștință, ar fi o lipsă de bun simț din partea ta să te evaporezi.

— Lipsă de bun-simț ?

— Da. Dacă îți iei tălpășița după ce i-ai reamintit de tine, după acest mic șoc, s-ar putea ca tu să-ți micșorezi suferința, dar i-o sporești pe a lui. Și, ca să spun așa, cred că ai datoria să-ți sacrifici interesele tale pentru interesele lui.

— Ce dracu vorbești ?

— El e o gogoriță pentru tine. Și, fără îndoială, tu ești o gogoriță pentru el. Ai spus singur că, probabil, îi vine să vomite numai la gîndul că te afli în aceeași clădire. Dar dacă te faci nevăzut, îi provoci greața fără să-i oferi și leacul.

— Nu există nici un leac.

— S-ar putea să nu existe *leac*, dar cred că i-ar face bine să te vadă pe acolo din cînd în cînd, să se obișnuiască să te vadă, și să constate că, în fond, lumea nu începe și nu se termină cu tine. Poate să-i facă plăcere și să reflecteze un pic la diferența dintre poziția lui în viață și a ta. Asta ar putea să-l mai înveselească puțin.

— E macabru. Pe mine însă n-o să mă înveselească deloc.

— Ideea este că tu trebuie să te sacrifici. E un serviciu infim pe care i-l poți face, și cred că i-l datorezi, indiferent de simțămintele tale.

— Astea sînt argumente demențiale.

— Situația însăși e demențială și, după cum ai spus singur, interesantă pentru un spectator din afară. Ce-o să să întîmple ? Cum o să se comporte fiecare dintre voi ? Răspunsul cel mai plicticos, din păcate, este : „perfect". Dar dacă-i așa, lucrul ăsta în sine o să aducă un mic bine pe lume.

— Pari foarte preocupat de binele lui.

— Nu. Sînt numai imparțial. După cum știi, Gunnar nu mi-a plăcut niciodată prea mult. Se spunea că are farmec, dar eu nu i l-am putut descoperi. Mie mi se părea prețios și infatuat. Nu, nu. Îți ofer ceea ce socotesc eu că e un argument moral. Nu-ți sugerez să încerci să vă vorbiți unul altuia. Desigur, așa ceva e cu neputință. Dar dacă ați putea măcar să vă salutați din cap, afabil, pe scări, ar fi un lucru bun pentru el și poate că și pentru tine.

— Afabil ! Cum am putea simți afabilitate ?

— Sigur că nu. Dar asta n-are importanță. Tu trebuie pur și simplu să fii acolo, să-l suporți, să-l lași să treacă pe lîngă tine. Nu-ți propun să rămîi o veșnicie. Dar cred că ar trebui să mai stai măcar șase luni.

— Nu, am răspuns. Nu.

Înțelegeam tăria argumentelor lui Clifford, dar în același timp îmi repugnau. Trebuia oare să „mă expun" lui Gunnar, ca unor raze dătătoare de moarte ? Trebuia să rămîn locului ca să constitui un spectacol pentru el, să accept de aproape ura și disprețul lui tăcut ? Pentru ca, în cele din urmă, să mă preling pe lîngă ziduri și să mă ascund ? Era în toate astea ceva odios și înspăimîntător. Dar poate că într-adevăr aveam datoria să o fac, poate că Clifford avea dreptate și că era un mic serviciu pe care i-l puteam aduce lui Gunnar, pe care puteam și eu într-adevăr să i-l ofer ? Dar chiar de-ar fi așa, eram pregătit să-i ofer ceva ? Nu-l uram eu oare pentru răul pe care i-l făcusem? Nu ne surpase el viața, mie și lui Crystal ?

— Cum arată noua lui soție ? am întrebat, ca să abat conversația de la acel făgaș îngrozitor.

— Nu știu. Vreo nulitate foarte eleganta.

— Cultivată ?

— Nu cred.

— Au copii ?

— Nu.

— Crystal s-a hotărît definitiv să se mărite cu Arthur, am spus. Totul e aranjat. Ea a spus da. Arthur apoteozat. Arthur în toată majestatea lui...

— O, nu !... Clifford aruncă lingura din mînă cu un zăngănit.

— Ba mi-e teamă că da.

— Nu se poate s-o lași... o, nu, nu, nu... data trecută nu te-am luat în serios... trebuie s-o oprești.

— Ce pot face ? S-ar putea chiar să fie un lucru bun. Clifford își scoase șorțul.

— Haidem !

— Ce ? Unde ?

— Mergem direct la ea să stăm de vorbă.

— La Crystal ? Categoric, nu !

— Vreau s-o văd pe fata care va fi doamna Arthur Fisch.

— Nu, am spus. Regret. *Nu.*

— Mergem s-o vedem pe Crystal !

— Nu mergem. Clifford, nu fi sadic. Știi bine ce simte Crystal pentru tine. Bănuiesc că nici nu îndrăznește măcar să se mai gîndească la tine. De ce vrei să răstorni în ea totul acum cînd a luat o hotărîre ? Dumnezeule, nu-ți dai seama că și eu detest întreaga poveste ? Dar vreau s-o văd la casa ei și fericită.

— Și crezi sincer că va fi fericită dacă se mărită cu pisălogul ăla ?

— Da. Probabil. Altfel n-aș lăsa-o. Arthur nu-i una dintre minunile naturii, dar e un băiat cumsecade și o iubește.

— Aș vrea să le împiedic căsătoria, spuse Clifford.

— Abține-te. Vorbesc serios. Ferește-te. Nu te amesteca. Dacă Crystal te-ar revedea acum...

— De ce să aibă micul Arthur parte de o virgină ? De ce să aibă parte de *această* virgină ?

— Ce romantic ești în privința virginității !

— Deoarece încă are o semnificație. În lumea asta putredă, rapace, trîndavă, plină de scursori !

— Îmi promiți că n-ai să te duci s-o vezi pe Crystal și nici n-ai să-i scrii ?

— Niciodată nu fac promisiuni. Cum aș putea să-mi angajez eul meu viitor ?

— Dar n-ai s-o faci, nu-i așa ? Știi bine că nu-i poți oferi ceva în loc. Tot ce poți face este doar să distrugi.

— Bine, bine, zise Clifford cu o bruscă prăbușire de la entuziasm la apatie, trecere caracteristică pentru el. Oricum, e treaba ta. Mă gîndeam numai la tine, și dacă tu găsești că e un lucru minunat, atunci fie și așa. Crystal e proprietatea ta pînă cînd va deveni proprietatea lui Arthur. E adevărat că nu am un plan constructiv. Dar, oricum, îndrăznesc să spun că nunta nu va avea loc. Și acum, așa cum ne-ar invita draga noastră Laura, *à table, à table !*

Ne-am așezat la masă. A servit întîi un fel de amestec de ouă cu legume. Pe urmă un fel de amestec de pește cu fructe.

— Cum arăta Gunnar ?

— Bătrîn.

— Cu toții am îmbătrînit, dragule, spuse Clifford.

Buzele i se relaxară.

MARȚI

ERA MARȚI DIMINEAȚA. SOSISEM foarte devreme la birou, luasem liftul și mă repezisem direct la locul meu din arcada ferestrei. Afară era încă întuneric și fața lui Big Ben strălucea rotundă și luminoasă de parcă luna din ceruri coborîse să facă o vizită printre turnurile din Westminster. Mă ghemuiam în colțul meu, ca un animal hăituit. Mi-ar fi plăcut să mă baricadez acolo.

Obișnuita scrisoare de marți trimisă de Tommy sosise din King's Linn. Avea un ton mai deosebit :

„Iubitule, ți-am cerut de atîtea ori să te căsătorești cu mine, încît probabil că nici nu mai îmi auzi cuvintele cînd ți le repet. Încep să simt, din multiple rațiuni, că trebuie să încheg aceste cuvinte într-o întrebare concretă, la care să primesc un răspuns concret. Altminteri îmi pierd respectul față de mine însămi. Trebuie să-mi clarific viitorul într-un fel sau altul. Știu că ai mari necazuri și mai știu că ai nevoie de mine. Lucrurile devin presante. Dacă nu ne legăm unul de celălalt, s-ar putea să fim zvîrliți care încotro. Prinde-te de mîna mea, în ploaie și-n furtună, și ține-te strîns de ea, iubitul meu, și lasă-mă să-ți fiu alături

orice ar fi să se întîmple. Îți sînt foarte aproape și între noi există o reală comuniune. Recunoaște acest lucru, recunoaște că e o mare împlinire și o salvare. Trebuie să te văd foarte curînd, trebuie să discutăm ceva împreună. Nu pot aștepta pînă vineri, din anumite motive. Te rog dă-mi voie să te văd miercuri. *Am să-ți telefonez miercuri dimineața la birou.*

A ta devotată,
Thomas"

Primul meu gînd la citirea acestei exalfate epistole a fost că Tommy descoperise totul în legătură cu Gunnar și Anne și de aci dorința ei de a mă salva din furtună și așa mai departe. Totuși, cum ar fi putut să afle ? Începeam să sufăr de mania persecuției. Îi voi istorisi oare vreodată lui Tommy toată povestea ? Nu. Iată un motiv în plus pentru care nu aveam să mă căsătoresc cu ea.

Ședeam în adăpostul oferit de fereastra mea și priveam decorul care se lumina treptat. Se anunța încă una din amarele zile galbene. Mă întrebam dacă să-mi dau sau nu urgent demisia. Cu o seară înainte mă lăsasem în chip curios constrîns de argumentele lui Clifford. Poate că într-adevăr trebuia să rămîn pe loc și să mă expun sau să mă înfățișez vrăjmașului. Era o idee bizară, dar nu lipsită de logică. Poate că nu trebuia să fug, ci să rabd, să las lucrurile în voia lor, să normalizez situația prin simplul fapt de a ne întîlni întîmplător din cînd în cînd și de a schița un semn de salut cu capul (dar o vom face oare ?). Și acest lucru va izbuti să reducă din groaza coșmarului, nu numai pentru el dar și pentru mine ? Am reflectat la toate acestea după ce am părăsit, destul de beat, apartamentul lui Clifford.

Dar acum, dimineața, toate argumentele lui îmi apăreau de o fățărnicie iezuită, ba chiar ușuratice. În orice caz, însă, începeam să întrezăresc alte rațiuni mult mai profunde și mai tragice, care plădau împotriva părăsirii slujbei.

Încercasem să mă conving singur că eram călit și teafăr la minte și complet vindecat. Dar, în realitate, știam, și acum percepeam cu o intuiție cumplită, care-mi străpungea inima și măruntaiele, că vindecarea mea era foarte fragilă. Nu anticipam o depresiune nervoasă sau nebunia.

Dar dacă ar fi să părăsesc Whitehall și să încep să colind în căutarea unei slujbe, pe care n-aș găsi-o, în timp ce rezervele bănești mi s-ar subția văzînd cu ochii, în ce condiție m-aș afla ? Îmi aduceam aminte, și viziunea mi se părea hidos de apropiată, de acel an înfiorător petrecut în nordul țării, „anul șocolatei", cînd am zăcut pe un pat de campanie în odaia lui Crystal, sub pretextul că mă refăceam după traumatismele fizice, dar, de fapt, mă luptam cu propria mea luciditate. Să presupunem că renunț la slujbă și ajung apoi, chiar și vremelnic, incapabil să-mi cîștig existența ? Să presupunem că mă prăbușesc iar în acea înspăimîntătoare neagră deznădejde. Străfundurile minții nu au noțiunea trecerii timpului. Totul, totul se afla încă *acolo*, în ele. Ar fi fost nevoie de mîna lui Dumnezeu ca să le purifice. Nici măcar Crystal nu era în stare să o facă. Să presupunem că nu mi-aș putea cîștiga pîinea. Să presupunem că ar trebui să mă întrețină Crystal ? *Să presupunem că ar trebui să mă întrețină Arthur* ? Dar dacă rămîneam pe loc, chiar dacă un timp aș fi fost aproape incapabil să lucrez, aș fi putut măcar face față, aș fi putut s-o scot la capăt, fără ca cineva să observe și păstrîndu-mă în siguranță.

Reggie intră fluierînd și ronțăind bomboane de mentă.

— Helo, Hil ! Ai întins-o devreme ieri, așa-i? Credeai că n-o să observăm c-ai tras chiulu' ? Te-ai dus la cinema?

Sosi și Edith.

— Tocmai îi spuneam lui Hilary că am observat ieri c-a tras la fit.

— Ați auzit ? Doamna Frederickson a născut trei gemeni.

— Nu mai spune !

— A înghițit mizeriile alea de hapuri pentru fertilitate.

Mi-am luat poziția la birou, prefăcîndu-mă că lucrez. M-am prefăcut întreaga dimineață.

Am hotărît să mă duc devreme la masă, și să-mi prelungesc pauza de prînz, în ciuda glumelor pe care acest lucru avea să le stîrnească în birou. Mersul pe jos era o terapie. Mi-am zis că aș putea merge pînă în partea de nord a cartierului Soho și să iau acolo un sandviș într-una din cîrciumile de pe Charlotte Street, unde obișnuiam în tinerețe să mă îmbăt.

Am ieșit, mi-am îmbrăcat paltonul și șapca și m-am îndreptat spre scări. Am șovăit. Să fie oare liftul mai sigur ?

Dar dacă m-aș fi pomenit cu Gunnar în lift ? Să fi venit azi la birou ? Am decis să înfrunt scările. Am început să cobor. Ajunsesem aproape la parter cînd o doamnă care tocmai intrase în clădire traversă holul în grabă și începu să urce repede scările. Nu era o funcționară, în orice caz nu una pe care s-o cunosc. Arăta foarte elegantă, un grad de eleganță neobișnuit printre femeile din birouri. Era brunetă și purta o căciulă de blană și un mantou dintr-o blană scumpă, strîns pe talia subțire cu un cordon de metal, iar la gît un fular de mătase viu colorat. Am văzut toate astea într-o clipită. A trecut pe lîngă mine, lăsînd în urmă o dîră de parfum, și a dispărut pe palier.

M-am oprit. Am întors capul. Certitudinea mea a fost imediată, dar trebuia să mi-o confirm. Am pornit îndărăt pe scări. Biroul lui Templar-Spence, și deci acum al lui Gunnar, se găsea la primul etaj, la acel *piano nobile*, puțin mai departe de scară. Am ajuns la ultima treaptă ce dădea spre palierul spațios, acoperit cu un covor. Doamna în mantoul de blană stătea la ușa biroului lui Gunnar, cu mîna pe clanță, și privea peste umăr. Am rămas locului o clipă și ea m-a privit drept în ochi. Nu numai că știa că mă întorsesem din drum și o urmărisem. Dar *știa și cine sînt.*

M-am dat îndărăt cu repeziciune. Aproape că am ieșit alergînd din clădire. Îmi spuneam întruna că, probabil, mă înșelasem. *Trebuie* să mă fi înșelat. Privirea aceea, în secunda cît poposise asupră-mi, fusese o privire de recunoaștere. Și totuși era absolut imposibil să știe cine sînt. Firește, o iluzie născută din mania persecuției, vechea mea boală de care mă temeam atît de tare. Mergeam în neștire. M-am pomenit la piciorul Turnului Poștei. Am băut whisky în diverse baruri. Nu puteam mînca nimic. Mă gîndeam să nu mă mai întorc la birou. Dar pe la orele trei m-am întors. Trebuie să mă cramponez de ordine și de rutină. Trebuie să stau la masa mea de lucru. Trebuie să încerc să lucrez. Nu trebuie să încep să umblu brambura prin Londra.

— Hei, Hilo, trei ore pentru masa de prînz, nu-i rău !

— Hilary arată de parcă ar fi dat pe gît un păhăruț sau două.

— Hilary, Hilariii.. !

M-am așezat la birou prefăcîndu-mă că lucrez. Ba chiar am citit de două ori un dosar, fără să pricep o iotă. Una dintre fetele de la registratură, Jenny Searle, a adus ceaiul, pentru că Skinker avea gripă. M-a întrebat dacă nu cumva mi-e rău. Arthur mi-a adus un teanc de dosare. Și el m-a privit cu îngrijorare. N-a îndrăznit să mă atingă, dar și-a lăsat mîna pe vraful de hîrtii cu un gest care, printr-un mister al limbajului semnelor omenești, exprima simpatie.

Simțeam încă în nări parfumul lui Lady Kitty, de parcă se impregnase în hainele mele cînd trecuse pe lîngă mine. Am încercat să-i reconstitui fața, dar nu puteam desluși decît vag un păr negru și ochi de culoare închisă. Albaștri închis ? Căprui închis ? Hotărîsem categoric că ceea ce crezusem că văd trebuie să fi fost o halucinație. Nu se putea să știe cine sînt. Poate că simțise doar că cineva, vreun funcționar impertinent, o urmărise pe scări. Poate că nici nu mă observase cînd am coborît. *Ea* nu avea nici un fel de legătură cu toată povestea. Cu toate că acum îmi venise ideea că Gunnar trebuie să-i fi povestit celei de-a doua soții ale sale cum murise prima. Nu puteam îndura să mi-l închipui pe Gunnar vorbind, pe Gunnar gîndind, pe Gunnar conștient, și am încercat să învălui în mintea mea întregul subiect în ceață.

Se întunecase. Mă durea capul de la whisky. Desenam cercuri întretăiate pe sugativă și ascultam la întîmplare interminabila pălăvrăgeală a lui Reggie cu doamna Witcher. Cît o să mai dureze încă pînă ce întregul minister o să afle tot ce-am făcut ? Avea să transpire pînă la urmă ? E o mare deosebire între o dizgrație ținută în taină și una publică !

Am auzit menționîndu-se numele lui Gunnar și am început să ascult mai atent. Doamna Witcher vorbea acum despre Lady Kitty.

— E fiica unui mic lord irlandez.

— Auzisem c-ar fi evreică, dintr-o familie de bancheri.

— Dinspre partea mamei. E pe jumătate evreică.

— Și bani căcălău, îmi închipui.

— O, da, și viață pe picior mare. Auzi, o cameristă personală, și nu orice fel de cameristă, ci una de culoare.

— O negresă cu turban ? Nostim !

— Nu, o indiană, cred, oricum de culoare. Desigur că ea și Jopling au călătorit în lung și-n lat. Ce, Hilary, iar o ștergi ? Parc-am juca uite popa, nu e popa.

Am ieșit pe ușă și apoi din clădire. Mi-am ridicat gulerul paltonului împotriva vîntului tăios și umed și am luat-o razna prin Whitehall. O cameristă personală de culoare ! *Biscuit.*

Din moment ce era marți, mă aflam, ca de obicei, la Arthur. Mîncaserăm limbă rece cu piure de fulgi de cartofi și mazăre, și brînză cu biscuiți și banane. Cel puțin Arthur mîncase, și eu mă prefăcusem doar.

De cînd plecasem de la birou, mă urmăriseră o puzderie de gînduri. Unul dintre ele era hotărîrea de a continua să fac totul cu deplină ordine, ca și pînă acum. Trebuie să mă duc regulat la slujbă. Trebuie să respect „zilele" mele. Nu trebuie să mă transform într-un zănatic care bate străzile Londrei și-și duce viața în metrouri. Mă gîndisem de asemenea, în chip înceţoșat și disperat, la chestiunea Biscuit. Să fie de crezut că Biscuit era camerista doamnei Jopling, pusă să mă spioneze și să raporteze despre mine ? Am hotărît să hotărăsc că era o imposibilitate. Aveam și așa destule necazuri fără să mai plăsmuiesc și un coșmar atît de straniu. Așadar, am pus capăt reflecțiilor printr-un act de voință. Alt lucru care se impunea cu necesitate era să-mi petrec seara cu Arthur, într-un mod cît mai demn și mai rațional cu putință, prezervînd ce mai rămăsese din autoritatea și rangul meu. Relațiile mele cu Arthur nu trebuie să degenereze în ostilitate făţișă sau într-un haos emoțional.

— Ce părere ai despre vinul ăsta, Arthur ?

— Cum ?

— Ce părere ai despre vinul ăsta ?

— E bun, da, bun.

— E un vin ieftin, desigur, dar amestecurile astea franțuzești sînt destul de bune dacă le lași să respire un pic.

— E... da... nu e vinul pe care-l bem la Crystal, nu ?

— Nu, ăla e un vin spaniol.

— Hilary, ai ceva împotrivă să fixăm data ?

— Ce dată ?

— Data pentru mine și Crystal... data cununiei.

M-am uitat la paravanul care reproducea Empire State Building și la tot praful care reușise să se adune pe suprafața verticală.

— Cînd... ?

— Am fost la ofițerul stării civile și.. sper să fii de acord... poate avea loc foarte curînd... adică într-o săptămînă sau cam așa ceva...

— Într-o săptămînă sau cam așa ceva ?

Mi-a răsunat în urechi vocea lui Clifford Larr spunînd „Nunta nu va avea loc". Oare își va ține Clifford promisiunea, smulsă pe jumătate, de a nu interveni ?

— Da... dacă tu n-ai nimic împotrivă, aș prefera să o facem cît mai repede.

— O vezi mai des acum pe Crystal ?

— Nu, nu, mă duc la ea tot ca de obicei.

Bieții copii. Asta se întîmpla din cauza mea. Se temeau să schimbe ceva, să facă vreo modificare de program fără permisiunea mea. Și totuși, după această vizită la ofițerul stării civile, „într-o săptămînă sau cam așa ceva" lumea se va schimba cu totul pentru mine. Așa cum spusese Clifford, Crystal era proprietatea mea, pînă cînd va deveni proprietatea lui Arthur. Nu s-ar cuveni să le dau deplină libertate, să-i spun acum lui Arthur că poate să o vadă mai des pe Crystal, că trebuie s-o ocrotească ? Ce-o fi făcînd Crystal în general în timpul cît eu sînt ocupat cu atîtea altele ? Nu m-am gîndit niciodată. Ba chiar și acum, nu speram în taină că Clifford o să facă ceva pentru a o împiedica să se mărite cu Arthur ? Probabil că ar fi reușit s-o determine. Probabil că ar fi reușit printr-o simplă vizită. Așadar, să fie Crystal cît mai mult timp singură, să aștepte ! Oh, cum putea Arthur să mă chinuiască cu această decizie îngrozitoare, cînd existau atîtea alte lucruri care să-mi facă viața imposibilă ?

— Nu vreți să vă cununați la biserică ?

— Ia mai mult timp și...

— Sînteți tare grăbiți amîndoi.

— Nu. Vreau să spun...

— Nu fixa încă nimic, am răspuns. Am să stau de vorbă cu Crystal.

O clipă, fața lui Arthur luă o expresie dezamăgită, vexată, aproape ursuză.

— Bine.

Urmă un răstimp de tăcere, în care Arthur își ciuguli îmbufnat mustața, apoi își lustrui lentilele ochelarilor cu fața de masă, eu îndeletnicindu-mă să strivesc bucățele de brînză și să le împrăștii în jur. La un moment dat mi se adresă :

— Te superi dacă îți vorbesc despre cealaltă chestiune ?

— Care cealaltă chestiune ?

— Jopling.

— Ah, asta. Dacă ții... Eu credeam că i-am pus punct.

— Ce ai de gînd să faci ?

— Nimic.

— Ce ai făcut *atunci* — vreau să spun după ce-ai ieșit din spital — i-ai scris sau ai încercat ceva ?

— Nu.

— N-ai făcut absolut nimic ca să... ?

— Desigur că nu. După ce ai săvîrșit un lucru ca ăsta, nu mai e nimic de spus.

— Nu cred că sînt de aceeași părere, răspunse Arthur. Poate că îmbufnarea îl făcea ușor impertinent. Cred că ai fi putut să-i scrii. Eu așa aș fi procedat, adăugă el.

— „Dragul meu Gunnar, trebuie să-mi cer scuze..."

— Asta doar pentru continuarea relațiilor, ca să poți face posibilă un soi de împăcare... sau ceva de genul ăsta.

— Pentru numele lui Dumnezeu, folosește-ți imaginația ! „Continuarea relațiilor" e tocmai lucrul cu desăvîrșire exclus. Trebuie să existe o oarecare cuviință și un dram de bun simț.

— Și acum, cred că ar trebui să te duci la el..

— Să mă duc la el ?

— Și să-i spui : „Iartă-mă, după toți acești ani, și aș dori să-ți spun cît de rău îmi pare..." sau ceva de genul ăsta.

— „Iartă-mă, după toți acești ani"... ar fi tare mulțumit, nu crezi ?

— S-ar putea să fie, răspunse Arthur. În fond, tu nu ești unicul om de pe lume. A tot avut timp, douăzeci de ani, să se gîndească la asta. S-ar putea să-i facă plăcere să-ți aducă la cunoștință... că te-a iertat.

— Vocabularul tău mă dă gata. Presupune că nu m-a iertat, presupune că vrea să mă omoare ?

— S-ar putea să-i facă bine constatarea că nu doreşte aşa ceva.

— Mă faci să-mi vină să vărs.

— Îmi pare rău. Nu mă exprim bine. Dar singura măsură care merită să fie luată într-un caz ca ăsta trebuie să fie una extremă, şi apoi nu-i numai o chestiune între tine şi el, ca şi cum ar fi o simplă ceartă, ci există un anume fond îndărătul ei... nu mă refer la dumnezeire sau ceva de genul ăsta, ci la destinul nostru general uman, la locul ocupat de noi...

— Cît de elocvent şi de clar eşti !...

— Mă gîndesc la posibilităţile de reconciliere, la cele generale, de felul : „e mai bine să ierţi decît să urăşti". Chiar numai cîteva cuvinte schimbate între voi ar modifica totul...

— Încetează cu gogomăniile, dragă Arthur. Uite, s-a făcut timpul să plec.

— Toarnă afară. Vrei să-ţi dau umbrela mea ?

— Nu.

— Ştii, Hilary, cred că am văzut-o azi pe Lady Kitty Jopling la minister.

— Zău ?

— Ea trebuie să fi fost, purta un mantou de vizon, cel puţin cred că era vizon. Cobora scările şi aproape că ne-am ciocnit. Şi, Dumnezeule, ce parfum, ca să vorbim despre pumnalele în inimă !

— Noapte bună, Arthur.

MIERCURI

ERA MIERCURI. PLOAIA CARE ÎNcepuse cu o noapte înainte continua de zor, căzînd în linii drepte, paralele, o perdea de întuneric peste întuneric, în timp ce minutele se tîrau ca melcul către ora de prînz. Pe la ora zece mă sunase Tommy. Începuse să mă întrebe dacă mă putea vedea în acea seară. Am trîntit telefonul în furcă fără să-i răspund. Am încercat să lucrez ceva şi chiar am reuşit. Simpla trecere a timpului, de cînd aflasem vestea reîntoarcerii lui Gunnar în viaţa mea, îmi făcuse un oarecare bine. Supravieţuisem o săptămînă. Nu se întîmplase nimic înspăimîntător, ci doar cîteva mici lucruri

ciudate. Lucrînd în colțul meu, mă simțeam în siguranță. Acum mi-era limpede c-ar fi fost o idioțenie să-mi dau demisia. Aveam s-o scot eu într-un fel la capăt, cu condiția să mă dau la fund și să mă țin de rutina mea. Ideea că Biscuit ar fi fost camerista lui Lady Kitty începuse să mi se pară ireală, fantezia unei minți bolnave. Nu exista nici o dovadă în acest sens. Biscuit putea fi oricine. Putea fi, și fără îndoială că asta era, o tîrfă care agăța bărbați singuratici, sperînd să stoarcă bani de la ei. Probabil că locuia prin apropiere. Multe femei ușoare locuiau în cartierul meu. Cît despre Lady Kitty, după toate probabilitățile nu aveam s-o mai revăd niciodată. Soțiile demnitarilor nu prea frecventează birourile ministeriale. Și cum această sursă de griji slăbise oarecum, am început să mă gîndesc mai mult la Crystal. Am hotărît să mă duc — pentru prima oară — să o vizitez în această seară de miercuri. Și dacă am să mă conving că într-adevăr dorește să se mărite cu Arthur, voi renunța la orice amînare. Oh, Dumnezeule !

La acest punct al reflecțiilor mele, intră în birou Tommy. Mai curînd țîșni în birou sau inundă biroul. S-a dezlănțuit deodată o rafală neagră, și m-am trezit cu Tommy într-un impermeabil ud leoarcă, aplecîndu-se peste biroul meu, și picurînd stropi de ploaie peste hîrtiile mele. Își scosese pălăria și părul îi atîrna pe gît în șuvițe încolăcite, groase și ude, ca niște șerpi morți. Efectul de meduză era intensificat de lumina crudă a neonului, care-i reliefa fața ciupită de vărsat, roșie, vioaie, aținată, udă de ploaie.

Pe loc am înțepenit de mînie și aproape că mi-am pierdut șirul vorbelor. I-am vorbit cu un glas scăzut, șuierător, ceva mai ridicat decît o șoaptă.

— Ți-am spus că n-ai voie să faci așa ceva, niciodată !

— N-ai vrut să vorbești cu mine la telefon, mi-ai trîntit receptorul...

Vocea lui Tommy era mult mai puțin scăzută decît a mea.

— Se anunță veselie ! comentă doamna Witcher.

— Ieși afară ! Pleacă. Ieși afară !

— Nu. Trebuie să-ți vorbesc. Trebuie să-ți spun ceva. Plec numai dacă vii și tu.

— Du-te. *Du-te !*

— Vrei să încep să ţip ?

M-am ridicat şi am ieşit în grabă cu ea pe uşă, conştient de feţele încîntate ale lui Reggie şi Edith Witcher.

Am început să cobor scările. Tommy venea lîngă mine.

— Ţi-am spus că n-ai voie să vii la birou. Nu pot şi nu vreau să dau loc la asemenea scene în biroul unde lucrez.

— M-am săturat să-mi tot trînteşti telefonul de cîte ori te sun.

— Ţi-am spus să nu mă suni !

— În scrisoarea mea te-am anunţat că o să-ţi telefonez în dimineaţa asta.

— Nu-mi pasă nici cît negru sub unghie de ce-ai scris în scrisoarea ta. Te conduc pînă la uşă, ieşi şi nu mai intri.

— Vino şi tu o clipă cu mine să vorbim.

— Nu vreau să vorbesc cu tine. N-am să mă las şantajat de o gîscă sentimentală. Sau faci ce-ţi spun sau te duci dracului !

Cineva trecu pe lîngă noi pe scară. Cineva îmbrăcat astăzi într-un elegant demi de *tweed* şi o pălărie albă din piele de căprioară. Adierea parfumului familiar pluti ca un fuior de ceaţă care se destramă. Vorbisem cu glas înăbuşit, dar cuvintele mele trebuie să fi fost totuşi foarte audibile. Tommy îmi spunea ceva. Am ajuns la parter şi am ieşit în stradă.

Ploua cu găleata.

— Oh, Hilary, iubitule, te uzi tot... te rog iartă-mă... te rog acceptă să ne vedem diseară.... nu se poate să mă laşi aşa, am să plîng toată ziua ca o nebună... îmi pare atît de rău că te-am supărat... dar trebuia să te văd, trebuia să... te rog, spune-mi că ne vedem diseară.

Numai ca să scap de ea şi pentru că ploua atît de tare, am răspuns :

— Bine. Vino la opt la mine acasă.

M-am întors înăuntru. Hainele îmi şiroiau. Eram muiat pînă la piele.

Un handicap pur fizic poate să aibă un profund efect mintal. Lucrul acesta este evident în cazurile de mare anvergură, dar apare la fel de marcat, şi chiar mai insidios, în cele mici. Pur şi simplu pentru că m-am lăsat atît de udat de ploaie şi mi-a fost atît de rece la ora unsprezece

a.m., am luat o hotărîre capitală la ora unsprezece p.m., pe care altminteri cu siguranță că n-aș fi luat-o.

După ce-a dispărut Tommy, am reintrat în clădire și apoi în birou, unde Edith și Reggie așteptau foarte înveseliți reîntoarcerea mea. Au început să-mi arunce previzibilele bancuri, dar le-am închis gura cu o ferocitate care le-a înghețat și hlizelile. A fost cu neputință să-mi usuc hainele și mă simțeam pătruns de frig și într-un hal atît de jalnic, încît pe la prînz m-am decis să mă duc acasă să mă schimb. Aveam de gînd să mă reîntorc după-amiază, dar nu m-am mai întors. Am ajuns acasă, mi-am scos hainele și am făcut o baie fierbinte. (Christopher era plecat să facă curățenie în nu știu ce apartamente.) M-am vîrît în pat cu o sticlă de apă fierbinte, dar pur și simplu nu izbuteam să mă încălzesc. Am zăcut cuprins de frisoane. Nu deliram propriu-zis, dar mintea mi-era bîntuită de tot felul de fantasmagorii apăsătoare și lugubre. Mă întrebam dacă Gunnar are de gînd să mă omoare. Îmi imaginam asemenea lucru întîmplîndu-se. Mă obseda ideea deprimantă că Lady Kitty mă auzise rățoindu-mă vulgar la o femeie. N-aveam nici un motiv să cred că Lady Kitty știa cine sînt, dar acest lucru nu mă împiedica să cred totuși. Nu aveam imaginea lui Lady Kitty, nici nu-i văzusem vreodată fața ca lumea, totuși chipul ei mi se năluca întruna, din ce în ce mai mare, ca o figură mitologică. Reflectam asupra misterului lui Biscuit, și începusem să mă văd victima unui monstruos complot, urzit de Gunnar ca să mă ucidă, făcînd apoi ca totul să pară un accident.

Pe la ora cinci se întoarse Christopher și, văzînd lumina aprinsă la mine (încercam să citesc *Pan Tadeus*, dar nu-mi puteam concentra atenția pe pagină), bătu la ușă. Intră fluturînd o hîrtie de cinci lire, contribuție la nota mereu crescîndă a chiriei pe care mi-o datora.

— Hilary, ia te uită, frumoasa chirie! Ce ai, ești bolnav?

— Cred că fac gripă. Bîntuie în toate birourile. Mă dor mădularele. Simt că am temperatură.

Christopher se retrase puțin de lîngă mine.

— Îmi pare rău. Ai nevoie de ceva?

— Nu. Mulțumesc pentru chirie.

— Nu vrei să-ți fac un ceai, sau să-ți dau puțin whisky, ori altceva?

— Nu. Doar s-o întinzi, dacă vrei să fii drăguț.

Christopher semăna mai mult ca oricînd cu o felină, frumos, mlădios și tînăr, fața palidă strălucindu-i de sănătate, albastrul pal al ochilor sclipind de inteligență și de *joie de vivre*. Mă uitam la el cu dezgust.

— Apropo, l-am scos pe Mick de la gherlă. Vine aici în seara asta.

— A fost achitat ? Foarte rău.

— Nu, nu, a ieșit pe cauțiune.

— Pleacă, te rog. Și, pentru numele lui Dumnezeu, trage-ți în jos maioul ăla !

Îl auzeam pe Christopher în bucătărie, cîntînd de zor : *„Cine să fie, pasăre de apă, irosit, irosit, irosit ? Trist mai sînt, pasăre de apă, părăsit, părăsit, părăsit !"*.

— Taci odată !

Tăcere.

Mai tîrziu, sosiră Mick și Jimbo ; și mai tîrziu, se auzi sunetul de *tabla* răsunînd discret din camera lui Christopher. Christopher îi deschise ușa lui Tommy, cînd sosi la ora opt.

— A venit doamna Uhlmeister, mă anunță.

Evident, numele lui Tommy avea și pentru Christopher un soi de semnificație comică sau rituală.

Ajunsesem să-mi fie atît de milă de mine însumi, încît am fost încîntat s-o văd pe Tommy. La urma urmei, o femeie e o femeie și treaba ei e să fie zînă bună care te cocoloșește. Tommy m-a cocolosit.

— Vai, iubitule, ești bolnav ?

— Da.

— Ai febră ? Îmi pipăi fruntea. Ai un termometru în casă ?

— Nu.

— Ești rece ca gheața. Îmi pipăi picioarele sub pijama. Și încălzitoarea-i rece.

— Dacă vorbești de sticla mea cu apă fierbinte, n-ai decît s-o împrospătezi.

Tommy se foi aferată, puse ceainicul la fiert, găsi o altă sticlă pe care o umplu cu apă clocotită, așeză ambele sticle în pat, în locuri potrivite, mai descoperi o pătură și o pernă și îmi prepară o minunată băutură fierbinte din whisky și lămîie. Se așeză lîngă mine pe pat, aproape îm-

brățișîndu-mă și sorbind din cînd în cînd cîte o înghițitură din paharul meu.

— Nu fi idioată, Thomas, ai să te molipsești de gripa mea sau ce-o mai fi.

— Vreau gripa ta. Te vreau pe tine. Îți iubesc virușii și tot ce-i al tău. Mă sărută pe gură.

— E o neghiobie, Tomkins. Și ce băutură grozavă ai făcut !

— Te-ai mai încălzit ?

— Un pic. Încă mai simt...

— Las' că te încălzesc eu cum trebuie.

Cît ai clipi începu să se dezbrace. Întîi zburară pantofii. Mărgele albastre italienești clincăniră aruncate pe masă. Un pulovăr cafeniu norvegian căzu pe podea, urmat de o fustă din *tweed* albastru, apoi de o prudentă flanea de lînă și de un sutien. Pantalonași lungi din lînă roșie li se adăugară în zbor, și apoi, dezbrăcați cu mai multă grijă, ciorapi colanți albaștri. Și apoi Tommy se strecură lîngă mine, trupul ei mic, cald, viguros și radios frecîndu-se de al meu, mîinile ei luptîndu-se cu nasturii pijamalei mele și explorîndu-mi pădurea de pe piept, minunatele ei gambe lungi lipindu-se de picioarele melc.

Am rîs. Pe urmă am făcut dragoste. Și în bucuria transportantă a dragostei se părea că am găsit o brusc sorocită eliberare din toate spaimele care mă obsedaseră. Pentru un scurt răgaz, lumea devenise miraculos de simplă și de frumoasă, imediat prezentă și satisfăcătoare. Și totul părea real, de parcă mă smulsesem dintr-un vis îngrozitor și pășisem în realitatea pură și simplă. După aceea am zăcut un timp lung în tăcere, Tommy cu capul pe pieptul meu, bîzele mișcîndu-i-se într-un extaz de afecțiune, coapsele și gambele ei îmbrățișînd picioarele mele. Mă simțeam amețit și încălzit și, dacă nu chiar fericit, oricum în stare să concep imaginea fericirii, de obicei absentă pentru mine, existentă doar ca un freamăt foarte îndepărtat.

— Vezi, spuse Tommy în cele din urmă.

— Ce să văd, micuță Tomkins ?

— Că mă iubești.

— Te-am lăsat să mă violezi, asta-i tot. N-am fost îndeajuns de puternic ca să opun rezistență.

— Hilary, legătura noastră funcționează bine, funcționează. Nu e numai fizică. Nu accept afirmațiile tale că

ar fi doar o legătură fizică. Cu un om ca tine n-ar putea fi. Tu ești tot numai spirit, n-ai putea face dragoste cum faci, dacă nu m-ai iubi.

— Crezi ? Îți subestimezi farmecele.

— Știi bine ce vreau să spun. Hilary, hai să ne căsătorim. De ce să nu optezi pentru fericire ? Eu pot să te fac fericit. Și tu n-ai fost fericit. Nu știu de ce, dar n-ai fost, poate că niciodată n-ai fost cu adevărat fericit. Dă-mi voie să te iubesc și să am grijă de tine pe vecie. Hai să ne facem un cămin, o casă adevărată. Aș putea s-o fac atît de plăcută ! Aș vrea să-mi închin toată viața în slujba fericirii tale. S-ar putea să nu-mi fie ușor, dar aș putea să învăț, am să învăț. Și tu ai să-mi povestești, nu-i așa, despre lucrul acela care s-a întîmplat cu mult în urmă.

Am împins-o ușor de lîngă mine, dezlipindu-i picioarele dezmierdătoare.

— Parcă ziceai că vrei să mă întrebi ceva sau să-mi spui ceva. De asta ai scris toate chestiile alea în scrisoarea ta și mi-ai telefonat la birou și ai venit acolo, deși ți-era interzis, și n-ai putut aștepta pînă vineri. Despre ce-i vorba ?

— Ei bine... era ceva, dar acum nu mai are importanță. Vreau să spun că era un fleac, acum numai tu ai importanță.

— Așadar era un pretext ?

— Mă rog, da.. nu are importanță.

— Ești o fată foarte rea.

După o tăcere, Tommy întrebă :

— Crystal o să se mărite pînă la urmă cu Arthur ?

Era tipic, pentru felul în care îmi organizam eu treburile, faptul că nimeni nu o informase încă pe Tommy despre acest lucru. Am reflectat o clipă și am răspuns :

— Da.

— O !

Suspinul de ușurare, tremurul de bucurie din glas ! Mi-am amintit de cuvintele lui Clifford : „Dacă Crystal se mărită cu pisălogul ei, presupun că tu ai să te însori cu a ta".

Numai că Tommy nu era pisăloagă. Judecînd obiectiv, era o fată minunată și deșteaptă foc. Se putea însă concepe că ar reuși să mă facă fericit ? Dacă m-aș fi căsătorit cu Tommy ar fi însemnat să-mi pierd cu totul viața mea, așa cum era ea acum. Dar ce valoare avea viața mea, așa

cum era ea acum ? Nici una. Era o viață obscură, posomorîtă, speriată, o viață care se transforma treptat într-un coșmar. Ar putea Tommy să mă *salveze* din această criză ? Să presupunem că mi-aș părăsi slujba. Dacă o voi avea pe Tommy în grija mea va trebui să-mi găsesc de îndată o altă slujbă și voi avea și motiv s-o fac. Va trebui să cîștig bani ca să cumpăr cratițe pentru micul nostru „cămin". S-ar *putea* să fie și așa ? Mă voi simți vreodată în stare să-i povestesc lui Tommy despre trecut, să-i povestesc despre Anne în mașină ? Lui Arthur i-am povestit. Dar a-i povesti ei însemna cu totul altceva. Fără îndoială că dacă eu mă însuram cu Tommy, lui Crystal i-ar fi venit mult mai ușor să se mărite cu Arthur și căsnicia lor ar fi fost poate mult mai fericită. Și cum am fi arătat toți patru ? La început ideea mi s-a părut absolut respingătoare — și totuși — n-am fi putut oare să ne bucurăm amîndoi de viață, și încă mai din plin ? Trebuia să-i dau drumul lui Crystal să plece, și ea trebuia să-mi dea mie drumul. În fond, erau lucruri inevitabile.

— La ce te gîndești, dragostea mea, iubitul meu ?

— La tine. Mă întrebam dacă ai putea să mă faci fericit. Va fi teribil de greu.

— Dar eu sînt teribil de deșteaptă și te iubesc teribil de mult.

— Hai să mai tragem o dușcă din delicioasa băutură de whisky cu lămîie.

În acea noapte, la orele unsprezece, m-am logodit cu Thomasina Uhlmeister.

JOI

— ÎN SĂNĂTATEA LUI TOMMY ȘI a lui Hilary !

— Pentru Tommy și Hilary, fie în veci fericiți ! Ura !

Era joi seara și ne aflam la cină la familia Impiatt. Pluralul se referă la Tommy și la mine.

Cum de se împrăștiase atît de repede vestea, nu prea știam și nici nu voiam să descopăr. Fără îndoială, Tommy a fost ultrafericită să anunțe pe dată „logodna" noastră, deși nu mi-era clar dacă o făcuse deliberat. Cineva telefonase cuiva. Posibil ca Laura să-i fi telefonat lui Tommy.

Posibil ca Tommy să-i fi telefonat Laurei. Poate ca Laura să fi aflat ceva de la Christopher. Christopher n-avea nevoie să asculte la ușă ca să-și formeze o idee. Oricum, așa stăteau lucrurile, o pereche logodită oficial, luînd masa *à quatre* cu soții Impiatt, și toastîndu-și succesul cu șampanie.

Nu o lăsasem pe Tommy să înnopteze la mine. Am expediat-o pe la douăsprezece. Joi dimineața m-am simțit restabilit, așa că, probabil, nu fusese vorba de o gripă. Mă durea capul, dar am presupus că de la whisky. Spiritualicește nu mă simțeam chiar atît de bine. M-am dus la birou, am lucrat. Am menținut regimul de teroare în cameră, și prin aceasta am dobîndit liniște dacă nu chiar pace. Regretam din inimă cele întîmplate. Nu exagerez spunînd că eram îngrozit de mine însumi. Pe de altă parte, nu regretam îndeajuns încît să am forța de a răsturna lucrurile. Neprevăzînd o imediată dezvăluire a situației, hotărîsem s-o las în voia soartei. Nu mă socoteam propriu-zis angajat. Oricum însă, eram impresionat de faptul că, în mod cert, considerasem căsătoria posibilă, ba chiar, dintr-un motiv sau altul pe care acum nu mi-l puteam aminti prea bine, întîmpinasem ideea cu bucurie. Îmi aminteam că fusese vorba parcă despre fericire. Și cu toate că nu izbuteam să-mi reconstitui raționamentul din seara precedentă, e cert că *raționasem* și nu eram absolut convins că argumentele mele de azi erau preferabile celor de ieri. Cînd am ajuns la familia Impiatt și am constatat că secretul fusese dat în vileag și că (surpriză, surpriză !) Laura o invitase și pe Tommy în noua ei calitate de logodnică a mea, am rămas înmărmurit. Desigur că m-am pretat la joc — nu exista alternativă — dar nici nu m-am uitat la Tommy, care-mi arunca întruna priviri ba încintate, ba jalnice, umile și apologetice. Bucuria o transformase pe Tommy așa cum îl transformase și pe Arthur. Arăta aproape frumoasă. Purta o rochie de stofă, lungă pînă la glezne, în pătrate albastre și verzi, cu guler înalt, și un lanț cu medalion din imitație de aur. (Medalionul conținea cîteva fire din părul meu, pe care mi le smulsese cu o seară înainte). Zulufii ca niște codițe de șoricei fuseseră convinși să se descîlcească într-un val de bucle mai arătoase. Fața cu urme de vărsat strălucea de sănătate și triumf. Gura

mică, rujată, și nasul mic se lansau către lumea cea nouă, pline de mobilitate și de vioiciune. Ochii cenușii-fumurii, puri și transparenți, erau enormi și umezi de deferență, umilință și beatitudine. Stînd lîngă mine la masă, își lipi ușor piciorul de al meu. Am lovit-o în joacă cu pantoful peste gleznă. Începu să chicotească și lacrimi de fericire curată i se prelinseră pe obraji.

Laura vorbea :

— Tommy și cu mine trebuie să ne facem împreună cumpărăturile de Crăciun. Ia să vedem, cîte zile de cumpărături mai avem pînă la Crăciun ? Trebuie să cumpărăm împreună darurile de nuntă. Vrei să faci nuntă cu rochie de mireasă, Hilary ?

— Nu vorbi nerozii, Laura.

— Ce ți-ar plăcea ca dar de nuntă ?

— Un bilet de o singură persoană, fără retur, pentru Australia.

— Ei, Hilary, acum nu ne mai scapi tu, nu-i așa, Tommy ? Bărbații sînt întotdeauna speriați de căsătorie. Îmi amintesc ce înspăimîntat era Freddie. Pur și simplu a trebuit să-l pun în cătușe.

— Prostii, dragă, tu erai cea gata s-o ia la goană.

— Vă veți căsători în aceeași zi cu Arthur și Crystal ? De bună seamă că promisiunea Laurei de a nu-i spune nimic lui Freddie despre Arthur și Crystal pălise, poate că sub influența noutății despre logodna mea cu Tommy. E foarte nostim, o nuntă dublă. Mă lăsați pe mine să organizez totul ?

— Categoric, nu. Nici măcar nu i-am anunțat încă pe Arthur și pe Crystal — și apoi s-ar putea ca nici să nu... mă rog încă nu-i nimic definitiv.

— Ei, haide, haide ! Cred că ar fi drăguț să aranjăm nunțile în ianuarie. S-ar putea să ningă și miresele ar purta pălării de blană.

— Și o să organizăm un banchet la birou ! exclamă Freddie. Nu se întîmplă des să se căsătorească doi funcționari în aceeași zi. Am putea chiar aranja să coincidă cu pantomima.

— Și am putea introduce în pantomimă un cîntec în legătură cu nunta. Am să-i cer lui Christopher.

— E o idee fantastică !

— Nici să nu vă treacă prin minte asemenea idee. Apropo, Freddie, cum merge pantomima ?

Doream să schimb subiectul. Piciorul lui Tommy porni iar la atac pe sub masă.

— Totul se desfășoară perfect în afară de faptul că încă n-am găsit pe nimeni pentru rolul lui Peter. Fata aia drăguță, Jenny Searle, de la registratură, e bună pentru rolul lui Wendy. Dar nu știm de unde să scoatem un Peter.

— Ce-ar fi să-l joace Tommy pe Peter ? spuse Laura.

Propunerea fu discutată cu mare însufleţire. Se părea că nu există nici un argument care să pledeze contra. Tommy era actriță, era dansatoare. Era îndeajuns de zveltă și de slabă pentru acest rol și nici prea înaltă. Firește, era o persoană dinafară, dar, explică Freddie, existau precedente. Cu doi ani în urmă, cînd montaseră *Aladdin*, fratele mai mic al doamnei Frederickson interpretase duhul lămpii. Și apoi, dacă pînă atunci eu și cu Tommy vom fi unul, nici nu mai putea fi considerată, propriu-zis, o persoană străină.

Și tot așa mai departe. Tommy era atît de încîntată și de fericită și băuse atîta șampanie, încît pur și simplu își pierduse graiul.

Cînd m-am ridicat să plec, la ora mea obișnuită și timpurie (joia, în mod normal, mă duceam să-l iau pe Arthur de la Crystal), Tommy se ridică, firește, și ea. Se duse sus să-și ia paltonul, și Freddie o urmă ca să-i dea o copie după scenariul pantomimei, să-l răsfoiască. Am rămas o clipă singur cu Laura. Ne aflam în salon, unde luaserăm cafeaua.

— Laura, cere-i lui Freddie să nu povestească încă la birou...

Laura purta iar unul dintre corturile ei, un veșmînt voluminos din mătase portocalie, care scotea un foșnet formidabil. Cu pletele cărunte și cu roba de culoarea șofranului arăta ca o preoteasă budistă bezmetică. Întreaga seară fusese excepțional de veselă. Acum însă, dintr-odată, fața exaltată i se crispă, își mușcă buza de jos și, într-o clipă, ochii i se umplură de lacrimi. Se afla chiar lîngă mine. Fără să mă privească, îmi prinse mîna și mi-o strînse cu putere. Mi-o ținu așa un moment, apoi și-o lipi de coapsă, după care îi dădu drumul. Am simțit atingerea mătăsii lunecoase și a cărnii ei calde, durdulii.

— Oh, Laura !...

Își scuturară capul și își șterse lacrimile cu încheieturile degetelor, după care se întoarse și își turnă puțin coniac. Freddie și Tommy coborau scările, rîzînd.

Eram uluit. Nu știam ce să cred. Nu era posibil ca Laura să fie îndrăgostită de mine. Poate că pur și simplu fusese cuprinsă de o bruscă invidie stîrnită de tinerețea lui Tommy. Tommy cu farmecul zveltеții ei. Tommy în calitate de logodnică. Tommy în calitate de Peter Pan. Și totuși Tommy nu era mult, mult mai tînără decît Laura, și apoi n-o propusese chiar Laura pentru rolul lui Peter Pan ? Să fi fost doar un elan de generozitate, sau poate actul unei femei care dorește subit să-și apese singură locul dureros ? Toate acestea îmi trecură într-o secundă prin minte. Intră Freddie.

— Freddie, dragă, nu le spune încă la birou. Or să mă sfîșie în bucăți cu zeflemelile lor.

Un minut mai tîrziu, mă aflam cu Tommy în stradă. Ploua slab, sau mai curînd se lăsase un fel de ceață umedă, gălbinicioasă, preludiul pîclei.

— Iubitule, nu ești supărat pe mine ? N-am făcut-o dinadins, crede-mă... știi, Laura...

— Bine, bine.

— Iubitule, mai sîntem... logodiți... nu-i așa ?

— Oh, lasă-mă în pace ! Nici nu pot să-ți spun cît mi-a displăcut seara asta. Nu vreau să-i mai văd în viața mea pe soții Impiatt. Îi urăsc !

— Dar, iubitule, sîntem încă... ?

— Mă duc la Crystal, noapte bună.

— Lasă-mă să vin cu tine. Am putea să le spunem.

— Nu.

— Ai să le spui tu ?

— Nu știu. Nu mă mai tracasa, te rog, Tommy. Am și așa destule supărări.

— Dar, iubitule, o să ne căsătorim, nu-i așa, cum mi-ai făgăduit ieri, o să ne... ?

— Nu știu. Poate. Cum vrei să știu ce-o să se întîmple în viitor ?

— Mîine ai să vii la mine, ca de obicei, da ?

— Da, da. Noapte bună.

M-am îndepărtat grăbit. Cînd am ajuns la stația Gloucester Road, am chemat-o la telefon pe Crystal ca să-i spun că am făcut o gripă și nu pot veni.

ERA VINERI DUPĂ-MASĂ, APROAPE de ora de terminare a programului. Întreaga zi menținusem cu succes aparențele. Ba reușisem chiar să și lucrez un pic. Arthur venise îngrijorat să se intereseze de gripa mea ; l-am asigurat că mă simt mai bine, la care mi-a răspuns că nu se vede deloc, dimpotrivă, arăt foarte rău. M-a sfătuit să mă duc acasă și să mă vîr în pat. Mi-am dat seama că Arthur ar fi vrut să mai discute cu mine, dar nu l-am încurajat, iar el era destul de bine instruit încît să știe că nu trebuie să mă preseze, drept care s-a retras în dulapul lui. Cît despre Reggie și doamna Witcher, ignoram toate remarcile pe care mi le adresau, sau le răspundeam cu o brutalitate agresivă. La început au chicotit, pe urmă s-au plictisit și m-au lăsat în pace.

După pauza de prînz, m-a sunat Freddie Impiatt, în cea mai bună dispoziție posibilă, ca să-mi spună că se consultase cu comitetul de organizare a pantomimei și că fuseseră cu toții de acord ca Tommy să-l joace pe Peter, așadar mă ruga să-i transmit eu vestea cea bună. I-am promis că-i voi transmite. În ciuda grozăviilor petrecute cu o seară înainte, încercam încă, în ceea ce o privea pe Tommy, să mă încred în intuiția care mă îndemnase s-o accept, intuiție care acum mă părăsise cu totul. Poate că ar fi fost o idee bună să mă însor cu Tommy. Poate că aș fi fost „fericit", orice o mai fi însemnînd și asta. Noțiunea de fericire, pe care reușisem să o concep, un scurt răstimp, în acea miercuri seară, se spulberase din nou. Poate că în seara de miercuri nu trăisem altceva decît împlinirea dorinței sexuale, și nici o altă revelație oricît de firavă. Mă întrebam dacă revederea cu Tommy, în seara asta, o să-mi clarifice mintea. Dacă o să stau pur și simplu să mă uit la Tommy, voi izbuti oare să citesc răspunsul ? Mă simțeam foarte abătut și foarte ostenit. Durerea de cap îmi revenise. Să fi fost de la șampanie sau poate că, într-adevăr, mă molipsisem de gripă ?

Cînd ceasul îmi indică orele cinci și jumătate, m-am ridicat și mi-am strîns lucrurile de pe birou. Ceața era prea groasă ca să-l pot vedea pe Big Ben. Edith și Reggie plecaseră. Îmi spuseseră „bună seara" și le-am răspuns „bună seara". N-avea nici un rost să-mi fac dușmani inutili, chiar dacă eram furios pe întregul univers de-mi venea

să urlu. Mi-am îmbrăcat paltonul și șapca și mi-am propus să mă duc la barul din Sloane Square și să zac acolo pînă va veni momentul să plec la Tommy. Știam sigur că Tommy o să mă irite. Va fi o seară păcătoasă. Am început să cobor, cu pași tîrșiți, scările. Cînd am ajuns pe treptele ultimului etaj, l-am văzut în hol pe Gunnar discutînd cu Clifford Larr. Făcuse probabil o glumă și rîdea în felul lui caracteristic, scuturîndu-se și articulînd sunete nedeslușite. Era îmbrăcat cu paltonul, fie că intrase fie că pleca ; mai curînd cred că pleca. Am înghețat. Clifford mă văzuse dar, fără să se trădeze cu nimic, îi răspundea afabil. Am dat să mă retrag în grabă, urcînd scările de-andăratelea. În clipa aceea Gunnar se întoarse. Nu mai exista nici o scăpare. Am coborît cu pas iute ultimele trepte și am traversat holul îndreptîndu-mă spre ușa care dădea în stradă. Gunar și Clifford mă urmăriră din ochi, în tăcere. Cînd am trecut pe lîngă ei, mi-am înclinat ușor capul, într-un fel de salut, fără să le arunc vreo privire. Am ajuns la ușă atît de precipitat, încît am alunecat, izbindu-mă cu umărul de zid. Am ieșit împleticindu-mă pe treptele de afară.

Ceața se instăpînise pe întregul văzduh. Mulțimile de la orele de vîrf se înghesuiau de-a valma, înfofolite în paltoane, cu capetele în jos, mîinile în buzunare, îmbulzindu-se gheboșate și amorfe. Oamenii își încetineau precaut pașii, părînd să meargă pe vîrfuri. Vapori de ceață umedă, care nu îngăduiau o vizibilitate mai mare de zece metri, se destrămau în scamă gălbuie în jurul felinarelor, îngroșîndu-se în mase compacte cafenii în spațiile dintre ele. Aerul rece, încărcat de funingine sulfuroasă, pătrundea în plămîni cu fiecare răsuflare, chinuindu-ți gîtlejul și înfrigurîndu-ți trupul. Marea afluență de mașini, cu farurile inutil aprinse, neluminînd altceva decît pîcla, se tîrau una după alta, într-un convoi lent, prudent. Sus, deasupra unei pături pufoase, opace, întunericul plana greu deasupra întregii scene.

Aveam senzația că-mi plesnește pieptul de mînie și turbare. Inhalam furios crîmpeie de ceață, care mă făceau să tușesc. Mă simțeam umilit, înfrînt, strivit. Mă gîndeam să mă întorc și să-l înfrunt pe Gunnar și să... ce ? Fugisem pe lîngă el ca un cîine care se așteaptă la o lovitură de picior. Mă împiedicasem rușinos la ușă. Nu îndrăznisem să-l privesc în față. Și totuși, atîta cît l-am putut

zări de pe scară, îl văzusem mult mai clar decît ultima oară. Devenise într-adevăr mai corpolent, dar impresia de bătrîneţe pe care o avusesem data trecută îmi părea acum falsă. Părul blond, acum blond cărunt, i se înfoia în jurul unui petic de chelie. Faţa care fusese netedă şi trandafirie era acum arămie şi aspră. Dar în ciuda spatelui uşor adus, impresia de energie, de vitalitate robustă, chiar de forţă fizică era la fel de pregnantă ca şi înainte.

Mergeam de zor într-un tumult de furie şi nehotărîre. Spumega în mine un val de ură curată faţă de Gunnar, dorinţa de a-i stilci faţa în lovituri. Şi, în acelaşi timp, aş fi vrut să mă întorc şi... nu să-l lovesc... să-i vorbesc... să-i spulber impresia de javră fricoasă pe care i-o lăsasem. La un moment dat, m-am oprit chiar locului, şi am rămas nemişcat în mijlocul puhoiului mînat lent spre casă, întrebîndu-mă dacă n-ar fi mai bine să mă întorc. Dar dacă nu mai era în hol ? Dacă se dusese în biroul lui ? Şi dacă aş urca treptele, i-aş bate la uşă şi aş intra şi... simţeam că mi se taie picioarele de emoţie. Ştiam că nu sînt în stare s-o fac. Am pornit încet înainte, devorîndu-mi mizeria şi ruşinea.

Ajunsesem la capătul Whitehall-ului şi aşteptam laolaltă cu o masă compactă de pietoni ca semaforul să-şi schimbe culoarea şi să putem traversa spre staţia de metro Westminster. Sus, deasupra noastră, un abur roşiatic indica faţa iluminată a lui Big Ben. Stăteam pe loc, cu mîinile atîrnînde, presat de semenii mei muritori, un mecanism chinuit. Şi atunci, exact cînd luminile semaforului dădeau să se schimbe, o femeie care se aflase puţin mai în spate făcu un pas înainte şi veni chiar lîngă mine. Mînecile ni se atinseră. Era Biscuit.

Purta scurta ei de duftină albastru închis, cu gluga căzută pe spate. I-am prins fulgerarea ochilor negri, în timp ce stătea lîngă mine. Evitarăm să ne uităm unul la celălalt. Culorile semaforului se schimbară, şi traversarăm strada unul lîngă altul, în mijlocul convoiului tîrîtor. Cînd ajunserăm pe celălalt trotuar, mi-am încetinit pasul; ea continua să meargă lîngă mine, dar nici unul dintre noi nu-i arunca celuilalt vreo privire. În preajma intrării în staţie, i-am spus :

— Te rog să-i prezinţi omagiile mele lui Lady Kitty şi să-i spui că mă pot lipsi de atenţiile iscoadelor ei.

Ajunseserăm la intrarea puternic iluminată a stației de metro și am dat să-mi croiesc drum înăuntru prin mulțime. Biscuit mă apucă de mînecă.

— Te rog. Vino cu mine pe pod.

M-am întors și am pornit împreună, detașîndu-ne puțin de mulțime, către cheiul Tamisei, apoi trecurăm drumul spre podul Westminster. Am înaintat în tăcere pînă pe la mijlocul podului, și ne-am oprit. Cîțiva oameni treceau încoace și-ncolo, dar pe pod domnea o ciudată singurătate, de parcă ne-am fi aflat pe plaiurile din Hampstead. Aici, pîcla se învălătucise într-un sul de voal maroniu închis, învolburat într-o parte de lumina unui felinar. Linia de lumini strălucitoare de pe terasa Camerei Comunelor se zărea foarte estompat, o zimțuire abia perceptibilă pe suprafața întunericului. Ca și obrazul de lună plină al lui Big Ben, deasupra, în depărtare. Vătuit de aerul dens, muget ul sirenelor de ceață răzbătea de departe, din josul fluviului, un sunet găunos, umed, trist. M-am întors cu fața spre Biscuit. Se uita în sus, la mine, pe sub marginea întunecată a glugii de duftină, și fața ei îngustă arăta udă și febrilă. Părul îi era umezit de ceața care-i perlase tenebrele cu stropi mărunți, cenușii. Coada groasă îi dispăruse în interiorul scurtei. Își ținea mîinile în buzunare și capul zvîrlit pe spate. Mi-am petrecut brațele în jurul umerilor uzi și am sărutat-o pe gura ei lungă, modelată, distinsă, aristocratică, ariană. Buzele îi erau foarte reci și aveau gust de ceață, poate că de mare.

— Ei bine, micuță prințesă...

Continua să se uite la mine cu o privire febrilă, și o vie curiozitate. Pe urmă își scoase mîinile din buzunar și mă prinse de clapele buzunarelor paltonului. Am sărutat-o din nou.

— Ei, Biscuit, fetițo... hai să mergem undeva și să ne iubim. Mă urmărești de destulă vreme. Meriți să-ți capeți răsplata.

Se pare că era săptămîna mea de amor. Lucru neobișnuit.

— Cum ai aflat ? mă întrebă.

— Ce ? A, că ești camerista lui Lady Kitty ? *Ești* într-adevăr camerista lui Lady Kitty ?

— Da.

— Pură întîmplare. N-are importanță. Să nu mai vorbim de asta. Hai să mergem la mine acasă și să ne iubim.

Rîse :

— Ai haz.

— Şi tu ai mult haz, aşa cum eşti mereu pe urmele mele, domnişoară Alexandra Bisset. Ce grad a avut tatăl tău ?

— Colonel.

— Nu te cred. A fost căsătorit cu mama ta ?

Feţişoara distinsă a lui Biscuit se contractă într-o uşoară încruntare înainte de a-mi răspunde :

— Nu.

— Scuză-mă, asta nu-i treaba mea. Dealtfel nici părinţii mei n-au fost căsătoriţi. Sper că nu crezi... Biscuit, rosteşte-mi numele, te rog.

— Numele ? Hilary.

— Aşa. Hilary şi atît. Prostul bătrîn de Hilary. Nimeni nu se sinchiseşte de el. Îl ierţi, nu-i aşa ? Hai să fim prieteni, vrei ?

— Da, da, răspunse Biscuit cu ciudata ei însufleţire, cu ciudatul ei entuziasm, să fim prieteni ! O, Hilary, îmi pare atît de rău...

— De ce-ţi pare rău, Biscuiţelul meu ?

— Îmi pare rău... aş vrea... uite... am ceva pentru tine...

— Aşa mi-ai spus şi data trecută cînd ai vrut să mă ademeneşti într-o ticăloasă de cafenea. Ce ai ?

— O scrisoare.

— O *scrisoare* ? Brusc am simţit atingerea rece a pielei, amărăciunea, întunecimea ei. De la... cine ?...

— De la Lady Kitty.

— O scrisoare... pentru mine... de la Lady Kitty ?

— Da. Uite-o. Asta-i. N-o pierde.

Îmi vîrî în mînă un plic alb. Degetele mele ude îl strînseră. M-am dat un pas îndărăt.

— În legătură cu ce ? De ce naiba îmi scrie mie Lady Kitty ? Ştii ?

— Nu, răspunse Biscuit. Apoi adăugă : Bineînţeles că nu ştiu, cu nu sînt decît mesagerul.

M-am uitat în jos la Biscuit, şi faţa ei îngustă, frumoasă, însufleţită, păru să împietrească, să se îndepărteze, să devină o faţă străină. Mînia, spaima, o groază aproape superstiţioasă puseră stăpînire pe mine.

— Bine, masagerule, atunci e mai bine să pleci. Ţi-ai împlinit datoria. Du-te !

— Dar eu...
— Du-te. *Du-te !*

Biscuit se răsuci pe călcîie şi dispăru în ceaţă. Am rămas acolo, singur în mijlocul podului, ţinînd în mînă scrisoarea lui Lady Kitty. După un timp, am vîrît plicul în buzunar şi am pornit îndărăt către staţia Westminster. Zece minute mai tîrziu mă găseam în barul de pe peronul staţiei Sloane Square.

Beam gin şi citeam scrisoarea trimisă de Lady Kitty. Oamenii veneau şi plecau din bar, în jurul meu domnea un constant murmur de discuţii şi un intermitent uruit de metrouri. Am citit de cîteva ori, cu atenţie, scrisoarea lui Lady Kitty.

„Dragă domnule Burde,

Sper că mă vei scuza că-ţi scriu în felul ăsta, picînd din senin. N-aş face acest lucru dacă nu m-aş simţi îndemnată de un motiv foarte serios. Trebuie să-ţi spun din capul locului că soţul meu mi-a povestit, desigur, tot ce s-a întîmplat la Oxford, în legătură cu dumneata şi cu prima doamnă Jopling. S-ar putea să-ţi pară ciudat că-ţi scriu, mai cu seamă că ceea ce am a-ţi spune nu-i uşor de spus. Pentru soţul meu trecutul continuă să fie ceva îngrozitor şi i-a lăsat o amărăciune care nu poate fi domolită. Se pare că nu se poate face nimic în legătură cu acest lucru. (Şi noi cu toţii am încercat.) Acum, în chip atît de surprinzător, încît pare a fi pur şi simplu mîna providenţei, am aflat că lucraţi în acelaşi departament. Cred că el nu-ţi va vorbi niciodată. Resantimentul şi mîndria lui sînt foarte mari, după cum îţi poţi imagina. Dar aş dori să i te adresezi dumneata. Cred că s-ar simţi bine să discute cu dumneata despre trecut, şi mai cred că dacă aţi putea începe amîndoi să discutaţi în linişte despre acest lucru i-ar fi de mare folos soţului meu. O singură dată măcar dacă v-aţi întîlni şi aţi discuta despre trecut, l-ar ajuta mult. Mă întreb dacă poţi înţelege ce vreau să spun. Psihanaliştii nu-i sînt de folos, dar dumneata ai putea să-l ajuţi, şi numai dumneata. Nu vreau să spun că trecutul l-a dezechilibrat, asta în nici un caz. E un om sănătos, plin de succes, vibrînd de energie, un om care se poate bucura de viaţă. Dar există în permanenţă această umbră care nu poate fi risipită. Nu

cred că ar putea fi vreodată risipită cu totul, dar o simplă discuție cu dumneata ar contribui să-i domolească o anume mînie împotriva lumii întregi, ba chiar o dorință de răzbunare, care-l macină întruna ca o nesfîrșită durere de dinți. Dacă ar putea vedea în dumneata o persoană reală, care s-a maturizat și care poate că a suferit la rîndul său! Știu că îți cer foarte mult, și că ai prefera poate să nu vorbești despre toate aceste lucruri, sau să nu ți se ceară să te gîndești măcar la ele. Totuși îți cer această favoare ca pe ceva foarte important ce cred că ai putea face ca să-l ajuți pe soțul meu. Și nădăjduiesc că poate ai dori să-l ajuți. De mare importanță este faptul că el nu știe că-ți scriu. Demersul meu trebuie să rămînă o taină, nu trebuie să afle vreodată că eu ți-am cerut să te apropii de el, îți dai seama că dacă ar afla, valoarea acțiunii dumitale ar fi mult diminuată. Așadar, te rog ca, indiferent ce s-ar întîmpla, să păstrezi totul pentru dumneata. De asemenea, deși îți scriu pe hîrtie de corespondență cu numele meu, te rog să nu-mi scrii și să nu-mi telefonezi la Cheyne Walk. Îți trimit această scrisoare prin camerista mea. Te rog să fii atît de bun să-i comunici ei dacă ești sau nu de acord cu cele ce-ți cer. Cred că-i foarte simplu să te duci la biroul soțului meu și să ceri să-i vorbești. Te rog scuză-mă că-ți scriu și că-ți solicit această mare favoare,

A dumitale, cu sinceritate,
Katharine Jopling"

„P.S. Am recitit scrisoarea și simt că există mult mai multe de spus, lucruri pe care nu le poți transpune cu ușurință într-o scrisoare, și pe care ar trebui să le cunoști înainte de a-l vedea pe soțul meu. Dacă ai fi atît de bun să-mi acorzi o scurtă întrevedere, aș putea să ți le explic. După cîte știu, îți place parcul, așa încît ți-aș sugera să ne întîlnim lunea viitoare, la ora opt dimineața, pe aleea Serpentine, lîngă pod, pe partea dinspre dumneata. Te rog comunică-i cameristei mele dacă vrei să vii. Dacă preferi să nu vii, am să te înțeleg perfect. Te rog, distruge această scrisoare."

Comunicarea m-a transpus într-o stare de asemenea sălbatică emoție, încît aproape că-mi pierdusem respirația. Sîngele îmi năvălise în obraji, iar inima îmi bătea cu atîta

violență, încît a trebuit s-o apăs cu mîna, de teamă să nu-mi facă vreun pocinog. Zgomotul metrourilor, trăncăneala oamenilor alcătuiau o larmă unduitoare în mijlocul căreia plutea mintea mea, buimacă dar distinctă. Zăceam acolo, orbit de emoție, singur, fascinat de durere și teamă și de încă ceva care mă făcea să-mi vină să plîng, ceva care îmi muia formidabil inima. Și, în același timp, eram în stare să observ că Lady Kitty nu ortografia foarte corect, și să mă întreb dacă își dădea seama că, în acest anotimp, la ora opt dimineața era încă întuneric în parc.

Scrisoarea purta o dată din săptămîna trecută și, probabil, era ceea ce încercase Biscuit să-mi dea sîmbăta trecută. Era scrisă foarte îngrijit, fără îndoială ca rezultat al mai multor ciorne. Lady Kitty acționase prompt și totuși foarte prudent. Pe urmă mi-am dat seama că Biscuit trebuia să-i ducă îndărăt un mesaj, numai că eu o alungasem. Acest lucru mă necăjea foarte tare. Căci, de bună seamă, nu trebuia să dau dovadă de nici o îndoială sau șovăială. Firește că voi face tot ce va dori Lady Kitty. Am s-o văd pe ea, am să-l văd pe Gunnar, am să iau eu inițiativa de care zicea ea că n-o s-o ia niciodată Gunnar. Trebuie să fac acest lucru și să mă încred în aprecierea ei că va fi mai curînd bine decît rău. Dacă avea dreptate sau nu, asta era o altă chestiune. Nu eu eram cel chemat să fac speculații pe această temă. Eu trebuia doar să execut ceea ce îmi cerea scrisoarea. Cît despre faptul că nu-i dădusem răspunsul pe loc prin Biscuit, trebuia să sper că nu va interpreta acest lucru ca pe o lipsă de hotărîre din parte-mi. Desigur, nu putea fi vorba de o comunicare directă din partea mea cu casa din Cheyne Walk. Dar fără îndoială că Biscuit va reveni după răspuns. Îmi dădeam seama, cu un amestec de alarmă și ușurare îngrozită, că eram confruntat cu o organizare de o eficiență aproape militărească. Nu încăpea nici o îndoială — și realizînd acest lucru mi-am lăsat capul să se izbească de perete într-un acces de înspăimîntată și admirativă uimire —, că Biscuit fusese trimisă să mă observe, să raporteze despre mine să constate dacă eram genul de persoană căreia i se putea acorda încrederea de a primi scrisoarea atît de prețioasă — Dumnezeule! — a lui Lady Kitty. Da, Biscuit avea să se întoarcă pentru a-mi afla răspunsul, pentru a afla dacă voi vorbi cu Gunnar și dacă voi veni luni la opt dimineața pe aleea Serpentine.

Întreaga panoramă care se desfăşura acum în faţa ochilor mei uluiţi era atît de extraordinară, încît gîfîiam de emoţie în timp ce o analizam. Să-mi închipui numai, şi aceasta era cel mai mic dintre şocuri, aceste două femei discutînd despre mine ! Probabil că, într-un anumit sens, raportul lui Biscuit fusese favorabil, dar bazat pe ce dovezi şi exprimat în ce fel de termeni ? Lady Kitty n-ar fi trimis oricui asemenea scrisoare primejdioasă şi *curajoasă*. Ce fantastic din partea ei să-mi scrie mie ! Şi ce naiba putea ea gîndi despre mine, ce imagine a mea se găsea în mintea ei ? Acum îmi dădeam seama că, hrănit de concepţia mea imbecilă că aproape nici nu existam, nu-mi putusem imagina că ea ar fi în stare vreodată să-mi acorde măcar un gînd. Cînd am aflat că Gunnar se recăsătorise, ar fi trebuit să-mi închipui că-i povestise soţiei lui despre trecut. Numai că nu mă gîndisem la asta.

Nu puteam concepe că în toţi aceşti ani ar fi putut exista în mintea lui Gunnar sau a noii sale soţii o noţiune despre *mine*. Şi, desigur, în felul ăsta mă autoprotejasem. Ce monstru dăinuise pentru ei în toţi aceşti ani, o imagine despre care eu nu ştiam nimic şi care era totuşi parte din mine ?

Era bizar, aproape frivol, că mă gîndisem în primul rînd la cele două femei. Dar gîndul nu a ţinut mult. Lucrul important era Gunnar. Şi în timp ce reciteam scrisoarea pentru a patra oară, imaginaţia începu să-mi fie stîrnită, şi foarte neplăcut stîrnită. „Amărăciune... resentiment... mînie... răzbunare..." Adevărul este că nu mi-l imaginasem pe Gunnar *rumegîndu-şi* mînia. Îl vedeam urîndu-mă, dar îmi figuram ura lui ca pe o entitate curată, higienică, distinctă şi totuşi esenţialmente consumată, ca un pumnal ascuţit pus deoparte, pentru totdeauna, într-un sertar. Nu gîndeam că asemenea simţăminte se pot ofili sau se mistuie pînă la urmă. Dar nu le număram printre lucrurile vii, continue, în funcţiune, schimbătoare, ale acestei lumi, în parte, poate, pentru că nu concepeam că-l voi mai întîlni vreodată pe Gunnar.

În măsura în care privea viaţa mea, totul luase sfîrşit. Dar dacă în toţi aceşti ani ura lui Gunnar dospise, crescuse ? Dacă mintea lui urzise planuri de răzbunare, dacă voise să mă ucidă, şi dacă mai voia încă ? Ce valoare mai putea avea mişcătoarea idee a Ladyei Kitty cu privire la o convorbire calmă, în faţa unei asemenea grozăvii ?

Şi totuşi îmi scrisese, cerîndu-mi ajutorul. Scrisoarea ei mă buimăcea, deoarece îmi contura pentru prima oară o autentică imagine vie a adevăratului Gunnar şi-mi vorbea totodată de reconciliere şi tămăduire, ca şi cum ar fi fost cel puţin vrednice de încercat. Trebuia să am încredere în ea. Probabil că avea ea motive serioase să creadă în posibilitatea unei convorbiri calme. Dacă Gunnar n-ar fi nutrit altceva faţă de mine decît o furie turbată, Lady Kitty n-ar fi făcut o asemenea sugestie, decît dacă era o femeie foarte proastă. Dar poate că era o femeie foarte proastă ? Trebuia să iau şi această ipoteză în consideraţie. Oricum, era foarte important să o întîlnesc înainte de a decide cum anume să-l abordez pe Gunnar. Poate că cel mai înţelept mijloc ar fi fost să-i scriu. În acest caz, dacă n-ar dori să mă vadă, nu s-ar crea aspecte dramatice. N-ar avea decît să nu-mi răspundă la scrisoare.

Dar atunci — şi aci, imaginaţia mea începea să gonească frenetic — atunci ce s-ar întîmpla cu mine ? Cum m-aş simţi eu pe măsură ce ar trece orele şi zilele şi Gunnar nu mi-ar răspunde ? Sau dacă mi-ar trimite pur şi simplu răspunsul formal că nu doreşte să mă vadă ? Apreciam dimensiunile imensei prefaceri spirituale pe care o trăisem de cînd deschisesem această fatală scrisoare. Ce peisaj cu totul nou aveam acum în faţă ! Nici o secundă pînă atunci nu mă putusem gîndi la posibilitatea unei împăcări cu Gunnar, nici măcar la acel grad de reconciliere pe care l-ar implica o simplă discuţie. Aşa ceva nu intra în raza accesibilităţilor mele. Nici măcar Dumnezeu nu ar fi putut înfăptui asemenea minune. Şi putea oare Lady Kitty să înfăptuiască ceea ce nu putea Dumnezeu ? Desigur, Lady Kitty avea faţă de Dumnezeu avantajul de a exista, de a sta în camera ei de la Cheyne Walk şi a scrie această misivă şi a o înmîna cameristei ei... Dar oricît de uimitoare i-ar fi fost înfăptuirile ei virtuale, ceea ce realizase pînă acum era deopotrivă de remarcabil. Îmi modificase cu totul starea de spirit. Acum, faptul de a-i vorbi din nou lui Gunnar şi de a mă afla oarecum în termeni paşnici cu el mi se părea un lucru de conceput. Şi acum că puteam concepe asemenea lucru, îl şi doream, mi-era necesar, cu o disperare care constituia un element nou în viaţa mea. Dacă s-ar putea întîmpla...

Ce teribil era să doreşti subit acest lucru aproape imposibil, să-ţi dai seama că s-ar putea să se întîmple, şi că

totuşi s-ar putea să nu se întîmple niciodată. Iată o nouă suferinţă pe care osînditii din infern nu şi-au imaginat-o; era ca şi cum Iisus ar fi deschis o ferestruică a iadului, şi-ar fi arătat o clipă chipul, şi apoi ar fi închis-o din nou.

Această idee, această întrezărire a unei torturi cu totul noi, mi-a reîntors brusc gîndurile spre mine însumi. Desigur că nici un moment nu se îndepărtaseră prea mult, dar acum se reactivară toate vechile, familiarele mele instincte solipsiste, autoprotective, respingînd orice posibilitate de schimbare şi deci de eşec. Ideea că Gunnar ar dori să mă ucidă nu mă speria mai mult decît aceea că m-ar ignora, şi că pur şi simplu ar refuza să răspundă apelului meu. În fond, încă nu se întîmplase nimic, nici nu era nevoie să se întîmple ceva care să-mi schimbe cursul vieţii. N-aveam decît să-i răspund „nu" lui Lady Kitty. Ar fi fost un „nu" destul de rezonabil. S-ar putea ca „nu" să fie nu numai răspunsul cel mai prudent, dar şi cel mai just. Aş putea să spun „nu" şi să rămîn în siguranţă. Şi totuşi... cum aş putea să nu mă găsesc luni dimineaţa pe aleea Serpentine, acolo unde, în imaginaţia mea înfrigurată, mă şi vedeam aşteptînd ?

M-am ridicat, în fistîceala agitaţiei mele, şi am ieşit împleticindu-mă din bar pe peron, ţinînd încă în mînă scrisoarea despăturită. Un metro cu direcţia Hanslow tocmai intra uruind în staţie, într-o asurzitoare culminaţie de larmă seacă. Fără să-mi dau seama ce fac, am început să mă îndrept spre scara rulantă.

— Hilary !

Faţa lui Biscuit s-a materializat dintr-odată înaintea mea. M-am ciocnit de ea, apoi am înşfăcat-o de jachetă şi am tras-o îndărăt lîngă mine, la perete. Mulţimea de pe peron a tălăzuit înainte, oamenii din vagoane s-au scurs în şuvoi spre ieşire. Biscuit şi cu mine ne rezemam cu spatele de reclame.

— Ei, Biscuit, ne-am întîlnit din nou. Ce cauţi aici ?

— Te-am urmărit.

— Urmărit ? Vrei să spui că de la... ?

— Da, de la pod. Voiam să mă întorc cu răspunsul. Mi s-a cerut să-l aduc astă seară. Mi-am zis că-i mai bine să aştept pînă ce citeşti scrisoarea. După aceea puteam să-ţi cer răspunsul.

— Dumnezeule ! Şi de cînd aştepţi ?

— Nu de prea mult. Doar o oră şi jumătate.

— De-o oră și jumătate ? Am stat aici, înăuntru o oră și jumătate ?

— Te-am urmărit pe fereastră. N-aș fi vrut să te întrerup în timp ce meditai.

— Meditam ? Asta se cheamă meditație ? Tocmai mă întrebam ce-o fi fost.

— Mesajul...

— Ah, da, mesajul. Apropo, ce mesaj ?

— Dacă vei face ce ți-a cerut Lady Kitty și dacă vrei s-o întîlnești luni.

— Credeam că nu știi ce conține scrisoarea.

— Nu știu. Întreb numai ce mi s-a spus să întreb.

— Ești o fată isteață. Aș fi vrut să fii camerista mea. Răspunsul este da și da.

— Da și da ?

— Da, voi face ce mi-a cerut, și da, o voi întîlni luni.

— Mulțumesc. Atunci... noapte bună... Hilary.

Am privit în jos la fața lui Biscuit. Ea se uita în sus la mine. Jacheta de duftină i se uscase (oare într-adevăr așteptase, pe peronul rece, în tot acest timp ?), ochii îi erau mari și strălucitori, dar eu nu le-am pus nici o întrebare. Fața ei îngustă arăta obosită. În scurta aceea grosolană, fără formă, părea o refugiată. Am sărutat-o ușor pe obraz.

— Du-te. Cum ajungi de aici în Cheyne Walk ?

— Pe jos. Nu e departe.

— Atunci, noapte bună.

S-a întors și a pornit cu pași rari, fără să se uite îndărăt. A pășit pe scara rulantă și s-a lăsat purtată în sus, pînă am pierdut-o din ochi. Am mai așteptat un timp, lăsînd-o să se avînte în călătoria ei spre Cheyne Walk, unde avea să dea raportul, într-un budoar strălucitor, intim, de neimaginat, stăpînei ei de neimaginat. Pe urmă am urcat și eu și am ieșit în Sloane Square. Aerul nopții șfichiuia cu o răceală care făcea să ți se retragă sîngele din vine. Mi-am vîrît mîinile adînc în buzunare. Ceața se mai subțiase. Am rămas un timp nemișcat, apoi am pornit-o în direcția King's Arms.

Deodată mi-am amintit de Tommy. Mi-am consultat ceasul. Veghea lui Biscuit durase aproape două ore. Tommy mă aștepta de mai bine de o oră. Am intrat într-o cabină telefonică lîngă Royal Court Theatre și am format numărul ei.

— Tommy...

— Oh, iubitule... iubitule... Slavă Domnului ! Nu puteam înțelege ce s-a întîmplat... mă gîndeam că te-o fi călcat vreo mașină, mă temeam c-ai fost omorît... eram atît de îngrijorată... Slavă Domnului, slavă Domnului !

— Tommy, îmi pare foarte rău...

— Nu face nimic, sînt atît de fericită că-ți aud glasul, Doamne, ce ușurată mă simt... ce nu mi-a trecut prin cap...

— Îmi pare rău, scumpo.

— Vii acum ?

— Nu, nu pot...

Urmă o tăcere.

— Tommy, îmi pare rău, nu-i ce crezi tu... vreau să spun că nu sînt cu altcineva. Sînt într-o cabină telefonică în Sloane Square și de aici mă duc direct acasă. Am băut un pahar sau două mai mult, și nu mi-am dat seama cum a trecut timpul. Cred c-ar fi mai bine... să mă duc acum acasă... Te rog, iartă-mă...

După o nouă tăcere, mi-a răspuns :

— Bine, iubitule... sînt foarte dezamăgită că nu te pot vedea... mi-era atît de dor de tine. Mîine... vrei să ne vedem ?

— Da, da, mîine... mîine dimineață dacă vrei... vino la mine acasă pe la unsprezece... o să facem o plimbare.

— O, ce bine, îți mulțumesc, sînt așa de bucuroasă ! Nu te îngrijora de mine, totul e în ordine, o să dorm bine. Sper că n-ai vreo supărare... ai să-mi povestești, nu-i așa ?

— Da, da.

— Noapte bună, iubitul meu.

— La fel și ție, Tommy, somn plăcut, noapte bună.

Și într-adevăr am avut o noapte bună. Ultimul gînd care mi s-a înfiripat înainte de a adormi a fost că acum, în sfîrșit, Lady Kitty luase totul asupră-i, ea va rezolva totul... în cel mai fericit chip posibil. Lady Kitty... va... aranja... totul...

SÎMBĂTĂ

ERA A DOUA ZI DIMINEAȚA ȘI Tommy și cu mine ne aflam pe malul lacului denumit Round Pond. Tommy era fericită. Știa, dintr-o veche legendă, că aceasta e un loc al împăcărilor.

Mai devreme, în această dimineață, veniseră Mick și Jimbo să-i facă obișnuita vizită lui Christopher. Jimbo îmi adusese în dar o plantă într-un ghiveci, un produs vegetal amărît și resemnat, care părea să nu fi auzit în viața lui de existența florilor. Totuși, am fost mișcat. Să fi știut oare Jimbo, în blîndețea compătimitoare a inimii lui de velș duios, că în curînd urma să înfrunt flăcările iadului ? Mi-a dat planta, cu un gest grăbit și timid, temîndu-se parcă să nu-și trădeze mila. Mai tîrziu a sosit și mecanicul de la telefoane și, după el, băiatul cu părul legat cu o bandă de elastic. Era o contravenție la regula impusă de mine : nu mai mult de trei vizitatori odată, dar am închis ochii de dragul plantei pe care mi-o adusese Jimbo. Mecanicul de la telefoane venise cu o ghitară și, după un timp, se auzi un sunet de coarde ciupite, tam tamul de *tabla*, și frînturi de melodii cîntate din gură, în surdină. Poate că păsările de apă renășteau la viață. Nu i-am tulburat. Cînd a sosit Tommy, am luat-o pe dată în oraș. Nu voiam s-o las să intre în apartament.

Ne-am plimbat pe aleea panoramică din fața statuii ecvestre de bronz a lui Watts, și am ajuns la Round Pond, acest centru de divertismente însuflețite și nevinovate, acest loc poate că misterios și sacru, buricul Londrei. Vremea, asemenea unui actor care-și schimbă rapid deghizările, desfășura azi un nou spectacol. Pîcla se risipise și făcuse loc unei lumini vii, galben-roșcate, cu nori străpunși de soare, împrumutînd culori strălucitoare dar stranii tuturor obiectelor vizibile : fațada calmă și mohorîtă a palatului Kensington, suprafața de tablă ondulată a lacului, penele irizate ale rațelor, pînzele albe ale modelelor de iahturi, maiourile roșii ale copiilor, fulgarinul albastru al lui Tommy, ochii cenușii ai lui Tommy. Tommy îmi ținea mîna, și eu o lăsam, pentru că mă simțeam ca un copil. Nu încercam, azi, nici o undă de dorință bărbătească.

Cîțiva băieți înălțau zmee, alergînd, încercînd să convingă acele ciudate forme de păsări să-și ia zborul, să se ridice misterios în văzduh, să zvîcnească, să fie frînate, să se înalțe iar, să plutească, să se avînte, pînă ce aveau să se prefacă în pete lipsite de culoare topite în tării, pentru ca să se dizolve apoi în cerul galben, țesut, probabil, din fuioare de ceață. Ciinii alițați, cu boturi pătate, sensibile, se zbenguiau prin iarba de un verde orbitor, nebuni de bucu-

rle canină. Jivine mari și mici alergau și se învîrtejeau într-un extaz de mișcare, oprindu-se brusc, din cînd în cînd, pentru a executa acele intime ritualuri francmasonice prin care cîinii de toate rasele — alsacieni, buldogi, foxterrieri, ciuaua, pechinezi — se recunosc unii pe alții drept cîini.

Admiram viteza iscusită a modelelor de iahturi, și pe proprietarii lor făcînd înconjurul lacului, cu o demnă concentrare, pentru a-și prinde ambarcațiile pe malul celălalt, unde le îndreptau pînzele și le lansau din nou. Urmăream rațele scufundătoare scufundîndu-se, lebedele unduindu-se, și gîștele canadiene plutind în alai gungurind ușor de emoție cînd se apropiau de vreun copil care le arunca firimituri de pîine. Priveam un bătrîn care hrănea vrăbiile, și păsărelele care se roteau ca niște mici helicoptere frenetice în jurul degetelor lui. Zăream frumoasele labe ale lișițelor prin apa verde cristalină. Tommy rîdea de fericire și îmi strîngea brațul. Rîdeam și eu. Ne așezarăm pe o bancă umedă. Un cîine ciobănesc alergă la noi și își vîrî botul cald și puternic în mîna lui Tommy.

Mă simțeam extraordinar de bine. Eram bun cu Tommy pentru că nu-mi puteam îngădui să mă cert cu ea tocmai acum, nu puteam să-mi cheltuiesc energia pentru niște neînsemnate ciocniri de opinii, pentru niște fleacuri lipsite de importanță ca, de pildă, dacă aveam să ne căsătorim sau nu. Ideea acestei căsătorii devenise acum total lipsită de substanță și ireală. Cumplita lumină proiectată de scrisoarea primită de la Lady Kitty îmi revelase o lume nouă, sau poate că era o lume veche, o lume primară, în orice caz o lume care nu auzise niciodată de Thomasina Uhlmeister sau de bărbatul care zăcuse în pat cu ea în noaptea de miercuri.

În drum spre Round Pond, ocolisem cu Tommy pe la podul de lîngă aleea Serpentine și inspectasem locul unde urma să mă întîlnesc luni dimineața cu Lady Kitty. Desigur că eram speriat de această întîlnire dar, pe de altă parte, mă simțeam, în chip straniu, invadat de un calm adînc, acel calm încrezător care mă însoțise noaptea trecută în somn. Mă aflam acum într-o situație interimară, în care îmi fusese luată orice putere de a acționa. Eram paralizat, în așteptare, ca o muscă înțepată de un păianjen, numai că eu eram o muscă resemnată, rece, lipsită aproape de orice anxietate, pînă-ntr-atît mă încredințasem, trup și suflet, acestei forțe noi care pătrunsese subit în viața mea.

Fusesem recrutat, mă aflam sub ordin. Mai tîrziu, firește, va trebui să raționez, să înfrunt primejdii, să parcurg riscuri, să decid și să aleg. Dar în acest interval binecuvîntat dintre acum și luni, nu puteam face absolut nimic decît să-mi încrucișez brațele și să aștept. Poate doar să mă rog, dar nici măcar să nădăjduiesc, nici măcar să fac speculații, ci pur și simplu să aștept. Aproape că-mi doream ca răstimpul să fi fost mai lung. Mă simțeam liniștit, viguros și, într-un chip obscur, îngrozitor de schimbat. Luminoasa mea seninătate paralizată i se comunica și lui Tommy. Ea o interpreta drept o vitează resemnare în fața ideii de a-i deveni soț (interpretare plauzibilă, deși falsă) și, cu tactul ei inteligent, se abținea să facă vreo presiune asupră-mi. Fiecare dintre noi, în felul său zănatic, era aproape fericit, gata să se bucure de zmee, de bărci, de cîini, de păsări.

— Cîinii ciobănești sînt atît de inteligenți !

— Da, Tomkins ?

— Și iubesc omul mai mult decît orice alt cîine.

— Și ăsta-i un semn de inteligență ?

— Cîinii ăștia comunică, înțeleg.

— Crezi, Thomas ?

— În Scoția, poți vedea un cîine ciobănesc de o parte a unui deal, adunînd oile, în timp ce ciobanul, de cealaltă parte, la un kilometru depărtare, îl îndrumă prin fluierături.

— Asta poți vedea în Scoția, Thomasina ?

— Îți rîzi de mine, Hilary ! Nu-i așa că-și rîde de mine, măi, ciobănescule ?

Era sîmbătă seara și tocmai ajunsesem la Crystal. Amurgul adusese iar o ceață ușoară cafenie, care adulmeca văzduhul, nu atît de compactă ca cea din ajun, dar estompînd vag luminile și contururile, mirosind a funingine și a ars, dar nu neplăcut. Mi-am scuturat paltonul și l-am așezat pe pat. Mica ei sobă electrică arsese toată ziua, așa încît camera era încălzită. Mașina de cusut stătea la locul ei obișnuit, pe podea, ca un cîine cuminte. Masa era pusă, fața de masă din dantelă din nou imaculată.

— Ești bine, iubito ?

— Da, da... și tu ?

— Grozav. Ce-avem de mîncare ?

— Cîrnaţi cu cartofi piure, şi fasole, plăcinte cu mure şi cu mere şi budincă cu lapte.

— Bun !

Am deschis sticla de vin spaniol. Dispoziţia mea fermecată de la Round Pond suferise o uşoară alterare sub provocarea mohorîtă a după-amiezii. Spaima pură care mă sfîrtecase în barul din staţia Sloane Square revenise, înfăţişîndu-mi posibila tortură a speranţei frustrate. Însăşi ideea de speranţă apărea cumplită. Ce anume puteam spera ? În cursul dimineţii mă complăcusem în nepăsare imaginîndu-mi că Lady Kitty o să-mi comunice ce trebuie să fac şi o să ia măsuri ca totul să iasă bine. Acum, această idee mi se părea ridicolă. Lady Kitty juca orbeşte, şi calul de bătaie eram eu. Sau, cel puţin, asta îşi propunea să facă. În timpul după-amiezii (zăcînd pe pat, singur), mă gîndisem la Gunnar. La casa lui din Oxford. La Tristram. La ciocnirea celor două maşini. La admirabila bunătate pe care mi-o arătase Gunnar. La ziua cînd el şi Anne îmi aduseseră şampanie. La vizita pe care mi-o făcuse la spital. La lucruri care nu trebuie gîndite.

Am încercat să-mi abat gîndurile întrebîndu-mă dacă aveam să mă însor cu Tommy, şi, în caz că da, dacă trebuia s-o înştiinţez pe Crystal în această seară. Îmi spuneam, în chip resemnat, abulic, că s-ar putea să mă însor cu Tommy. Într-un fel o iubeam. Clipele petrecute împreună la Round Pond fuseseră pentru mine clipele unui fel de dragoste. Şi iubirea ei absolută pentru mine era poate un dar care nu trebuia azvîrlit. Aşa cum iubirea absolută a lui Arthur pentru Crystal era un dar care nu trebuia azvîrlit. Aşa se încheagă unele căsătorii, şi nu dintre cele mai nefericite. Poate că dacă m-aş căsători cu mica Tommy şi aş lăsa-o să-mi oblojească sufletul, într-o bună zi aş ajunge să cunosc şi eu oarecare mulţumire. Aşa gîndeam, în timp ce străbăteam ceaţa subţire în drum spre North Road, trist şi obosit, distras un timp de la spaimele după-amiezii şi de la teama cu care aşteptam dimineaţa de luni ; hotărîsem, în sfîrşit, să vorbesc cu Crystal despre Tommy şi despre căsătoria noastră posibilă, probabilă. Poate că Crystal aştepta acest lucru, poate că o să-i ia o povară de pe suflet şi o s-o facă mai fericită în opţiunea ei ; şi dacă-i aşa, numai pentru asta şi merita să-i spun. Dar cît de mult mă întrista totul !

Oricum, pentru mine nu avea mare importanţă ce urmam să fac cu persoana mea.

Mi-am turnat un pahar din vinul roşu încă rece. Pe urmă am văzut că Crystal plîngea. Cîte o lacrimă mare i se prelingea din fiecare ochi, şi cum pîrîiaşele nu-şi puteau face drum peste curba obrajilor rotofei, lunecau pe lîngă urechi. Urmară alte două lacrimi grase.

— Oh, iubito, ce s-a întîmplat ?

Crystal îşi şterse repede lacrimile, intră în chicinetă şi puse cartofii la încălzit. Am urmat-o, îngrozit. Timp de o clipă, pe faţa ei se aşternu o expresie de aprigă suferinţă şi neajutorare.

— Crystal, ce s-a întîmplat ? Ce este, fetiţa mea dragă ?

— Nimic. Totul e în perfectă ordine. Îmi pare rău că m-am prostit în halul ăsta.

— Dar ce s-a întîmplat ? Povesteşte-mi. Haide să intrăm în cameră şi povesteşte-mi tot.

— Nu te aşeza pe paltonul tău ud, dragule.

— *Povesteşte-mi !*

— Doar... că am rupt cu Arthur.

— Oh, Dumnezeule...

Şedeam la masă, uitîndu-ne unul la celălalt. Crystal îşi scoase ochelarii. Lacrimile continuau să ţîşnească din ochii aurii şi încercau să i se prelingă pe obraji, dar ea şi le ştergea.

M-am întrebat care-o fi fost cauza. M-am gîndit la Clifford Larr. Oare într-o tainică fisură păcătoasă a sufletului meu nu sperasem să se întîmple întocmai aşa ? Clifford hotărîse, arbitrar, cinic, să împiedice căsătoria. Gîndise că va izbuti aceasta doar printr-o mişcare a degetului mic, şi iată că avusese dreptate. Încercam un sentiment de deprimare, de dezgust, de furie. Mă întrebam dacă să spun ce gîndesc sau să păstrez tăcerea. Dar trebuia să ştiu, furia mă îneca. Am spus :

— Inimioara mea, Clifford a făcut asta ? Ţi-a scris, te-a vizitat ?

— Nu, nu... n-are nici o legătură cu el.

— Nu ţi-a scris, n-a venit la tine, nu ţi-a telefonat ?

— Nu, nu, nu !

Mă întrebam dacă nu minte.

— Atunci de ce ? Am înţeles că te hotărîseşi, că doreai să te măriţi, că vei fi fericită.

— Nu. Doar pentru că... îmi pare atît de rău... îmi dau seama că sînt proastă şi îngrozitoare... pur şi simplu am simţit că nu merge.

— Dar *de ce*, de ce te-ai răzgîndit, s-a *întîmplat* ceva care să te facă să te răzgîndeşti ?

— Nu, nimic, numai gîndurile mele.

— Te-ai certat cumva cu Arthur ?

— Nu, nu ne-am certat nicodată.

— Dar ce anume din gîndurile tale, şi de ce ?

— Te rog, nu fi supărat.

— Nu sînt. I-ai spus lui Arthur ?

— Da, i-am scris o scrisoare. Ştii, nici un moment n-am fost cu adevărat convinsă că fac bine, ...sînt atîtea lucruri...

— Nu cumva din cauza mea, n-ai rupt cu el din pricina mea, pentru că n-ai vrut să mă laşi singur ?

Dumnezeule, trebuia oare acum să-i mai spun despre Tommy ? Ce trebuia să fac ?

— Nu, nu, nici vorbă de asta. E numai... e din cauza mea... nu mă pot mărita, e prea tîrziu... sînt deja o fată bătrînă... sînt o fată bătrînă fericită...

Acum lacrimile se împrăştiaseră peste tot, scăldîndu-i obrajii.

Mi-am împins scaunul lîngă al ei şi am înconjurat-o cu braţele.

— O, Crystal, fetiţa mea, dragostea mea.

Îşi lăsase capul pe umărul meu, şi-i mîngîiam părul cîrlionţat, caraghios.

— Tu spuneai întotdeauna că sîntem doi copii pierduţi în pădure.

— O, Doamne, da. Cît de pierduţi şi în ce pădure ! Vai, Crystal, doresc atît de mult să fii fericită, de-ai şti cum mă condamn singur, ţi-am distrus viaţa, ştiu că am făcut-o...

— Ba nu, n-ai făcut-o, eu te iubesc, şi dacă-ţi pot fi de ajutor şi să fiu cu tine din cînd în cînd, atunci sînt perfect fericită.

— „Iarăşi şi iarăşi, precum valurile mării, se rostogoleşte iubirea lui Crystal asupră-mi."

Mai tîrziu, ne-am liniştit amîndoi, am mîncat cîrnaţi cu piure de cartofi, şi mi-am îngăduit să încerc un ruşinos şi profund sentiment de uşurare, pricinuit de hotărîrea lui Crystal. Nu am discutat nici despre Arthur, nici despre Gunnar sau Tommy şi, desigur, n-am suflat o vorbă despre

Lady Kitty. Ne-am amintit de zilele din trecut, de vagonul mătușii Bill, și despre Crăciunurile din copilărie. Și i-am promis din nou lui Crystal să o duc să vadă decorul din Regent Street.

Ajuns acasă, am urcat cu liftul, care fusese reparat. Era devreme. O părăsisem pe Crystal înainte de ora zece. Se liniștise complet și, în felul ei curios, arăta aproape radioasă. Lacrimile dăduseră strălucire chipului ei drag. Și dragostea ei pentru mine îi lumina fața, așa ca în tot timpul acestor lungi ani. Mă întrebam și mă tot întrebam ce o făcuse să dea înapoi. La urma urmei, poate sentimentul că, pentru a fi fericită, nu putea iubi pe nimeni altcineva în afară de mine. Să fi fost oare acea instinctivă identificare a ei cu mine, presentimentul patimilor mele, și dorința ei de a înlătura totul din cale, astfel încît să mă poată ajuta în încercarea ce mă aștepta ? Simțise, probabil, că, odată cu reîntoarcerea lui Gunnar, mă pîndeau pericole. Și din moment ce eu aveam necazuri, cum se mai putea gîndi ea la Arthur ? Sau, mai curînd, simțindu-mă în pericol, descoperise cît de puțin însemna Arthur pentru ea ?

În lumina lugubră leșinată a palierului, am văzut pe cineva stînd în fața ușii apartamentului meu. Am simțit cum mi se prăbușește inima în mine. Era Arthur.

— Bună, Arthur ! Nu-i nimeni acasă ?

— N-am sunat la ușă. Știam că ești cu... ea.

— Și de ce n-ai sunat, nătîngule ? De ce să stai în picioare pe palier ?

— N-am vrut să deranjez...

Am deschis ușa și am intrat în casă.

Christopher se ivi din camera lui, arătînd superb într-un halat de casă nou, brodat cu dragoni.

— A, Hilary, Laura a fost pe aici și... bună Arthur !

Slavă Domnului că scăpasem măcar de Laura.

— Ai cumpărat luminările alea ?

— Doamne, Dumnezeule ! Din nou am uitat. Iartă-mă. Pot să-ți prepar puțină... ?

— Nu. Fă-te dispărut. Și nu începe iar cu afurisita aia de muzică.

Am intrat în dormitor și Arthur m-a urmat. Ne-am așezat amîndoi pe pat. Arthur începu să plîngă.

— O, Arthur, încetează, am avut o zi îngrozitoare...

— Ți-a spus ?

— Da.

— Crezi că o să se răzgîndească ?

— De unde vrei să știu ? Nu, n-aș crede.

Și văzîndu-l cum ședea acolo, cu fața lui prostească roșie și udă de lacrimi, mi-era foarte milă de el dar, în același timp, ziceam în sinea mea slavă Domnului că n-o să am asemenea cumnat.

— Scuză-mă, n-ai o batistă ? N-o găsesc pe-a mea.

— Ține.

— Dacă măcar aș ști *de ce*. Dac-ar fi ceva ce-aș putea *schimba*, aș face orice. Aș încerca să fiu cu totul alt om...

— Așa ceva nu-i posibil. Schimbarea este imposibilă. Cînd ești respins, nu-ți ajută la nimic dacă-ți schimbi pălăria.

— Crezi că-i altcineva la mijloc ?

Fața frumoasă, sardonică, a lui Clifford Larr mi se ivi din nou în fața ochilor. Nu, era un lucru imposibil. Am răspuns :

— Nu.

— Mi-a scris o scrisoare atît de ciudată, vrei s-o vezi ?

Îmi vîrî în mînă o foaie de hîrtie pe care se întindea strîmb scrisul de școlăriță al surorii mele, în rînduri cu mari spații între ele.

„Dragă Arthur, nu se poate, nu pot să mă mărit cu tine, nare nici un sens, eu nam nici un sens, sînt o persoană care nu se poate căsători, există lucruri în viața mea care fac să nu fie posibil, îmi pare foarte rău. Te rog, nu mai veni la mine, îmi pare rău, dar de dragu meu și de dragu tău nu mai veni, acum trebuie să fiu singură, îmi pare foarte rău. Cu gînduri afectoase

a ta,
Crystal."

M-a trecut un fior în fața acestei misive : nu fusesem îndeajuns de iute ca să-l împiedic pe imbecilul de Arthur să mi-o arate. Ce scrisorică bizară ! Dar în realitate nu există nici un mister. Fusesem un prost cînd am crezut că Crystal o să se mărite. Slavă Domnului că trecuse această spaimă. Eram extrem de iritat pe Arthur pentru supărările pe care mi le pricinuise, și ei și mie.

— Ce trebuie să fac ca să mă schimb ?... îi dădea Arthur de zor.

— Să-ţi razi mustaţa.

— Crezi într-adevăr... ?

— Hai, vino-ţi în fire, Arthur, şi încetează cu plînsul. Cu toţii avem motive să plîngem. Nu crezi că eu aş putea îneca universul în lacrimile mele dacă mi-aş da drumul la durere ? Nu-i vina ta. Crystal e o ţăcănită. Ai noroc c-ai scăpat. Pentru numele lui Dumnezeu, caută-ţi o tîrfă sănătoasă, şi cumpără-ţi o maşină de spălat rufe şi un papagal.

Brusc se stinseră luminile. L-am împins spre uşă pe Arthur, care încă se mai smiorcăia. Am aşteptat o clipă şi l-am auzit căzînd pe scările cufundate în beznă. M-am dus la culcare.

LUNI

ERA LUNI DIMINEAŢA. ÎN CURSUL zilei de duminică, starea mea de spirit s-a schimbat iarăşi faţă de cea de sîmbătă. Duminică m-am simţit pur şi simplu bolnav de anxietate şi frică, de parcă mă aflam în preajma unui examen. Silueta lui Lady Kitty, schiţată în dimensiuni uriaşe, ba chiar şi cea a lui Gunnar, pluteau sinistre, nedesluşite, de parcă dindărătul lor se proiecta asupră-mi o lumină înfiorătoare. Doream cu intensitate să văd trecută dimineaţa de luni, fără să se fi întîmplat vreo catastrofă şi, în acelaşi timp, nu-mi puteam imagina cum vor arăta lucrurile după ce dimineaţa va fi trecut. Aşteptam, cu o spaimă vagă, să fiu judecat şi găsit vinovat, ba chiar mă temeam că voi fi atras într-o capcană. Anticipam un soi de calamitate, care avea să mă facă, pur şi simplu, să-mi pierd minţile. Nu vedeam cum aş putea să mă port ca o fiinţă raţională, fără să mă înăbuş sau să leşin. Desigur, mi-era teamă că o să mă trezesc prea tîrziu luni dimineaţa şi o să pierd întîlnirea cu Lady Kitty, şi că n-o să reuşesc s-o mai văd niciodată, niciodată. Duminică am fost la trei filme, dar nu mi-am putut aminti absolut nimic din ce-am văzut. Luni m-am trezit la cinci dimineaţa. La

opte mă plimbam prin parc. Acum se făcuse opt fără cinci.

Soarele tocmai răsărea, sau poate că şi răsărise, dar nu schimbase prea mult ambianţa. Parcul era încă învăluit într-o palidă lumină crepusculară, iar felinarele ardeau pe şoseaua care traversa podul. Era o dimineaţă friguroasă şi liniştită, iar ceaţa fumurie care se ridica de pe lac îşi desfăşura vălurile peste şoseaua întunecoasă. Făcusem de vreo douăsprezece ori înconjurul zonei din capătul de nord al podului. Pornisem spre apus, pe cărarea din spatele arsenalului, pînă la Rotten Row, apoi coborîsem pînă la apă pe partea estică, apoi îndărăt, străbătînd parcul de maşini, iarăşi pe pod, şi pe urmă din nou spre arsenal. Locurile nu erau chiar pustii. Treceau cîteva maşini şi, din cînd în cînd, se năluceă din ceaţă silueta cîte unui trecător, care se zgîia la mine şi mergea mai departe.

Mi-era rău de îngrijorare şi de spaimă şi simţeam că aş fi gata să vomit în canal. Regretam teribil că distrusesem scrisoarea lui Lady Kitty, pentru că acum eram asaltat de îndoieli cu privire la ora şi locul întîlnirii. Poate că nu era pentru astăzi, poate că nu aici. Poate că, oricum, totul nu era decît un vis. Nu o să vină nimeni, n-am s-o mai văd niciodată pe Biscuit, n-am să mai aud niciodată despre Lady Kitty. Se lăsase un frig tăios. Mă îmbrăcasem fără mare grijă, îngăduindu-mi doar un palton şi un fular, dar fără şapcă şi mănuşi. Omiterea şepcii fusese, neîndoielnic, o greşeală. Ceaţa rece mă pătrunsese în întregime, şi-mi aşternuse o peliculă de stropi pe palton, pe faţă, pe păr. Pînă şi mîinile, vîrîte în buzunare, îmi erau ude şi îngheţate. Îmi dădeam seama că trebuie să arăt groaznic, cu nasul roşu, ud leoarcă, îngheţat. Am încercat să-mi încălzesc nasul în mîini. Cu neputinţă. Nu aveam batistă. Respiraţia mea iute pompa nori de aburi din nările picurînde. Mi-am scos fularul, şi aproape că puteam să-l storc de apă. După aceea mi s-a părut prea ud ca să-l mai pun la gît, şi l-am ţinut, neajutorat, în mînă.

Era opt şi cinci şi ceaţa se îngroşase puternic. Tocmai alergasem din nou de la arsenal, prin parcul de maşini, pînă la apă. Cîteva raţe înfoiate şi îngheţate pluteau pe lîngă mal. Dincolo de apă, zid de ceaţă. O tăcere înfiorătoare amortiza zgomotele, din ce în ce mai frecvente, ale maşinilor invizibile care treceau. Începusem să mă întreb dacă nu cumva Lady Kitty venise şi, nevăzîndu-mă, ple-

case, în timp ce eu mă învîrteam cu disperare în cerc. Am hotărît ca e preferabil să stau un timp neclintit, în locul care părea cel mai indicat, adică lîngă lac, în partea de est a podului. Am așteptat, m-am uitat, am ascultat. Nimeni, nimic. Era aproape opt și zece. Nu puteam suporta nemișcarea și, gîfîind de îngrijorare, am pornit iar să bat drumul către șosea. Cînd m-am apropiat din nou de Rotten Row, acolo unde cotește și o ia de-a lungul marginii de nord a aleii Serpentine, din ceață s-au materializat doi călăreți. Caii, care mergeau la trap, își încetiniră pasul pe măsură ce se apropiau. M-am oprit ca să-i las să cotească și să treacă pe lîngă mine. Am zărit două perechi de cizme foarte lustruite și am dedus că cei doi călăreți erau femei. Apoi caii se opriră brusc lîngă mine, și una dintre femei descălecă. Era Biscuit.

Am rămas locului, paralizat de alarmă și de o senzație de gravă frustrare, pe care nu am putut-o interpreta pe moment. Am așteptat ca Biscuit să-mi vorbească, dar n-a făcut-o. Biscuit era desăvîrșit echipată în chip de valet de lux. Părul îi era adunat cu grijă sub o șepcuță de catifea. Am zărit în mîna ei chiar și o cravașă cu mîner de argint. Am deslușit pielea strălucitoare a hățurilor și nările fumegînde ale unui cal mare, roib. Am văzut fața lui Biscuit, lipsită de orice expresie, distantă, fața unui servitor. Se și întorsese dinspre mine și ținea frîul celuilalt cal, de pe care descălecă cel de-al doilea călăreț. După care Biscuit se retrase, conducînd ambii cai. Se pierdu în ceață. În fața mea se afla Lady Kitty.

Își scoase pălăria. I-am privit elegantul costum de călărie și fața bine fardată. Era o față puternică, cu un nas cam prea lung, ochi de culoare închisă și o cascadă de păr negru. Parfumul, părînd absurd și deplasat aici, se războia cu aerul rece. Începu să vorbească :

— Ce amabil din partea dumitale că ai venit, domnule Burde. Îți apreciez mult gestul.

Vorbea de parcă întîmpina un oaspete de vază în salonul ei. Avea acel fel de a vorbi al femeilor din înalta societate, pe care-l detestam.

Un val de emoție îmi năvăli în gură, în cap. Furie. Am simțit subit că fusesem înșelat în chip monstruos, că întreaga situație era o insultă, o farsă menită să mă umilească. Sosirea călare, mascarada cu Biscuit, vocea dezgustătoare a acestei femei, stupida grandoare a întregii

scene. Pantalonii de călărie de o desăvîrșită croială, blestematele de cizme lustruite ! Elegantele mănuși de piele pe care și le scotea acum Lady Kitty ! Presupun că am simțit în acele clipe (acest lucru l-am perceput însă mai tîrziu) ura primară a omului sărac față de nobilul călare. Nu era faptul că mi-aș fi dorit vreodată un cal, nici măcar în copilărie. Crystal și cu mine nici nu auzisem măcar de copiii privilegiați care aveau ponei. Niciodată nu m-aș fi conceput călărind. Dar acum, această femeie bogată cu cai ei și Biscuit în chip de servitoare îmi stîrniseră brusc o ostilitate care-mi lua graiul.

Cum nu rosteam nici un cuvînt, Lady Kitty adăugă :

— Domnule Burde, scuză-mă că... Crezi că ne-am putea așeza undeva ca să stăm de vorbă ?

Am răspuns cu glas încleiat :

— Nu, nu pot...

Îmi tăie vorba cu repeziciune :

— Îmi pare rău, înțeleg, a fost o stupiditate din partea mea să-ți cer...

— Nu, nu înțelegeți. N-am nimic împotrivă să stau de vorbă cu dumneavoastră. Numai că toată această... Nu pot... Uitați-vă ce e, îmi pare rău, aș putea discuta cu o singură femeie, dar nu pot discuta cu două femei și doi cai.

Lady Kitty șovăi o clipă. Se întoarse să se uite în jur. Nu se vedea nici urmă de Biscuit sau de animale.

Am continuat, abia dîndu-mi seama de ceea ce spuneam :

— Nu pot sta azi de vorbă cu dumneavoastră, totul e ratat. Dacă vreți să veniți aici mîine la aceeași oră, singură și pe jos, atunci vom putea discuta. Repet, eu...

M-am răsucit abrupt pe călcîie și m-am îndreptat spre pod. Cînd am ajuns pe la mijlocul podului, am început să alerg.

Mai tîrziu, la birou (am hotărît să mă duc mai bine la birou decît s-o pornesc hai-hui pe linia metroului circular) mă străduiam, fără să reușesc, să mă înțeleg pe mine însumi. Stăteam la masa de lucru, cu capul în mîini, holbîndu-mă la fața iluminată a lui Big Ben, abia vizibilă. Reggie și doamna Witcher încercaseră să-mi atragă atenția făcînd

bancuri în legătură cu faptul că-mi băgasem prietena în pantomimă și, văzînd că nu răspund, deveniră din ce în ce mai sarcastici. Doamna Witcher mă anunță că dacă nu sînt în stare să răspund civilizat la unele observații prietenești, ar trebui să mă duc să consult un medic. Am răspund într-o doară „pardon", și m-au lăsat în pace.

Nu izbuteam să concep cum de putusem fi atît de agresiv și de grosolan față de Lady Kitty, cînd ea avusese fantastica amabilitate de a dori să-mi vorbească. După ce că manifestase condescendența de a se adresa unui criminal de teapa mea ? Ar fi trebuit să mă arăt umil și recunoscător, chiar slugarnic. Ar fi trebuit să ascult cu capul plecat orice ar fi găsit ea de cuviință să-mi spună. Cine eram eu, după tot ceea ce-i făcusem soțului ei, ca să mă las cuprins de istericalele unei stupide mîndrii rănite și s-o expediez, cerîndu-i să vină a doua zi într-o ținută care să-mi convină mie ? Probabil că fusesem cuprins de o criză de nebunie. Bineînțeles că nu avea să revină. N-am s-o mai văd niciodată.

Nu-mi puteam aminti adresa reședinței din Cheyne Walk și nu notasem numărul de telefon. Mă întrebam dacă, descoperindu-le, aș putea să mă reped pînă acolo, să cer să o văd pe Lady Kitty și să-mi cer iertare. O clipă m-am gîndit chiar să cobor la Gunnar. Ideea că el se găsea, probabil, chiar în acest moment, așezat în biroul de la primul etaj, că i-aș putea vorbi doar formînd numărul care se găsea pe lista de telefoane din fața mea, că l-aș putea vedea doar coborînd trei etaje și deschizînd o ușă, mă înnebunea. Stăteam acolo, cu spatele spre încăpere, încercînd să-mi potolesc respirația agitată, cu inima bătînd să-mi spargă pieptul, cu capul în vîrtej.

În pauza de prînz am pornit-o pe malul Tamisei, complet amețit. Ceața se mai destrămase. Pe undeva se afla și soarele. Am mers pînă la podul Blackfriars și îndărăt, apoi m-am întors din nou spre pod. Nici prin cap nu mi-ar fi trecut să mănînc ceva. Nu puteam face nimic altceva cu viața mea decît să aștept în cea mai cumplită înfrigurare să se facă mîine dimineață, și apoi, cînd ea nu avea să se arate, să decid care naiba urmează să fie pasul următor. M-am întors la birou și mi-am reluat starea ursuză și zgîitul la Big Ben. Arthur, slavă Domnului, s-a ferit din calea

mea. Pe la patru, mi-am adus aminte că era luni și că Clifford Larr mă aștepta la masa de seară. Simțeam că n-aș putea da ochii cu Clifford, deși presupuneam că ar fi trebuit să-l văd, ca să descopăr dacă avusese vreun rol în desfacerea logodnei lui Crystal și, dacă da, să iau vreo măsură (care, anume ?) în această privință. Dar mă simțeam incapabil să fac ceea ce ar fi trebuit. Nu eram decît un mecanism de așteptare. I-am trimis lui Clifford un bilet (lucru asupra căruia îmi atrăsese atenția să nu-l fac niciodată) prin Skinker, care se însănătoșise, scriindu-i că am o răceală violentă și că nu voi putea veni în acea seară. M-am dus devreme acasă și am petrecut ceasuri întregi de chin, întins pe pat. Marți, la ora șase dimineața, mă aflam din nou în parc.

MARȚI

ERA MARȚI DIMINEAȚA, ORA OPT. O dimineață friguroasă, noroasă, fără ploaie, dar învăluită într-o lumină de amurg posomorît, și cu foarte puțină ceață. Stăteam lîngă locul unde cotește Rotten Row, între apă și fîșia de nisip, chiar pe marginea parcului de mașini. Eram zăpăcit de foame, de emoție, de nesomn. Mi-era foarte frig și doream ca acest calvar steril să se sfîrșească odată. Hotărîsem să aștept pînă la opt și jumătate, și apoi să plec acasă. Opt și un minut. Cînd am ridicat din nou ochii, am văzut o siluetă venind spre mine pe aleea gudronată. O femeie împingînd o bicicletă.

— Sper că n-ai nimic împotriva bicicletei, îmi spuse Lady Kitty zîmbind.

Dintr-odată, totul îmi păru schimbat. Ca și cum un capac uriaș, apăsat cu forța peste lume, fusese brusc ridicat. Puteam respira, puteam gîndi, puteam vorbi.

Am spus, scoțîndu-mi șapca :

— Regret foarte mult că m-am comportat atît de nesăbuit ieri dimineața. Nu-mi pot da seama ce m-a apucat, probabil că ați gîndit despre mine că sînt un om îngrozitor. Îmi cer scuze.

— Deloc, eu trebuie să-mi cer scuze. M-am mai gîndit după aceea la ce s-a întîmplat și am înțeles ce fel de... vreau să spun că-mi pare rău, eu trebuie să-mi cer scuze..

— Ba eu...

— Ei, hai să nu ne certăm. Uite, numai să las undeva mașinăria asta... să vedem unde pot s-o pun, aici, rezemată de bare. E un frig îngrozitor, nu ?

— Îmi pare atît de rău că...

— Nu, nu, eu am ales ora și acest loc pitoresc. Ei, și acum unde ne putem așeza ? Am atît de multe să-ți spun.

— Să traversăm podul, am propus.

Am pornit pe pod. Lumina zilei dezvăluia acum plutirea lentă, uniformă a norilor pîntecoși, cenușii, deasupra lacului. Era extraordinar să merg alături de ea. Aveam impresia că sînt un erou de roman. Totul părea atît de straniu. Mă uitam tot timpul în jur cu uimire. Lady Kitty era destul de înaltă, îmi ajungea pînă la umăr. Astăzi purta un fel de pelerină de *tweed* și o pălărie asortată. Își scoase pălăria, lăsînd la vedere ondulele bogate ale părului revărsat, lucios, de un castaniu foarte închis. Ochii (cum am putut observa puțin mai tîrziu), erau de culoarea ardeziei, un albastru-cenușiu foarte închis, pestriț ; acel albastru-cenușiu în care elementul cenușiu pare a fi fost produs prin injectarea de negru. Și apoi venea nasul dominator, puțin prea lung, și o gură fermă, frumos desenată. Nu era o față de femeie nebună. Totuși ar fi fost prematur să-i pot aprecia nebunia.

— O să plouă ?

Rosti întrebarea ca și cum ar fi fost de mare importanță, iar eu aș fi cunoscut răspunsul cu certitudine.

— Nu, să sperăm că nu.

— Foarte drăguț din partea dumitale că ai venit. Sper că nu te supără taina în care a fost învăluită toată chestiunea.

— Deloc. Trebuie să mărturisesc că, la început, am fost cu totul indus în eroare de Biscuit.

Voiam s-o aud vorbind despre „Biscuit" și nu despre „camerista mea":

— Lui Biscuit i-a plăcut. A însemnat o variație în monotonia misiunii ei de a avea grijă de mine.

— Vineri am făcut-o să aștepte o eternitate.

— Da, mi-a spus. Dar i-a plăcut.

Mistere, mistere... cum o fi fost cînd Biscuit i-a povestit stăpînii ei despre așteptarea pe peronul stației Sloane Square, cînd m-a pîndit prin fereastra barului în timp ce citeam și reciteam fatala scrisoare ?

Ajunsesem la obiectivul meu, statuia lui Peter Pan. Lady Kitty păși supusă lîngă mine, evident gata să meargă oricît, pînă ce voi fi găsit nimerit să ne așezăm. Am măturat cu mănușa bruma de pe una din bănci. Norii învolburați se mai subțiaseră, apa lacului era neclintită, acoperită de o perdea de voal care abia de ajungea pînă la malul celălalt. Nu se vedea țipenie de om, nici măcar vreo rață.

— Ei bine ? am spus.

Îmi dădusem seama că era o femeie care mergea direct la obiect, sau cel puțin așa reușea să pară. Și totuși, întreaga poveste putea fi, în bună măsură, o manifestare de pur cretinism. Dovadă, inutila paradă de ieri. Dovadă, poate, întregul plan.

— Ei bine, începu ea preluîndu-mi vorba. Ascultă-mă, nu știu dacă pot explica lucrurile limpede. În orice caz, nu le-am putut scrie. Nu prea sînt pricepută la scris. De fapt, nu am mult mai multe de spus decît cele scrise în scrisoare, acolo era esența. Numai că... amănuntele situației... sînt atît de importante. Vreau să spun... ale situației în care se găsește Gunnar.

Am tresărit la auzul numelui. Oricum, era mai bine să-i spună așa decît „soțul meu". Am răspuns : „Da ?"

— Înțelegi ? Dă-mi voie să-mi pun ideile în ordine. E un lucru extraordinar, nu-i așa, că noi doi stăm de vorbă ?

Se uită la mine ca și cum aștepta un răspuns.

— Da, am zis, și s-ar putea să fie o imprudență.

Ședea pe bancă, întoarsă spre mine. Mă uitam cînd la ea, cînd la apă.

Îmi părea rău de remarca pe care o făcusem. Era prea devreme ca să-i insult curajul, infiltrînd o notă de teamă. Dealtfel, ce voisem să spun ? Voisem să spun multe. Însăși prezența mea alături de ea era un sacrilegiu. Oricum, nu mi-am exprimat acest gînd. Am continuat :

— S-ar putea ca, vorbindu-i, să nu-l ajut pe Gunnar. S-ar putea doar să-l irit.

Era o formă rezervată de a spune ce gîndeam.

— Și s-ar putea să fie extrem de deprimant și pentru dumneata. De asta consider că-i foarte frumos din partea dumitale că ai venit.

Ochii de arțeziе străluceau de curiozitate și însuflețire. Da, s-ar putea să fie o gîsculiță. Găsise drama extrem de interesantă, pentru că era o variație de la monotonia de a se lăsa îngrijită de Biscuit.

— Faceți o abstracție de mine. Dacă îi poate fi de folos lui Gunnar...

Repetă ideei mi s-a părut ridicolă. Ce căutam eu acolo, discutînd cu soția lui Gunnar despre ce i-ar putea fi de folos lui Gunnar ?

— Spuneți mai departe, am îndemnat-o. Voiați să stați de vorbă cu mine. Vă rog.

— Da, da. Trebuie să încerc să-ți vorbesc despre Gunnar. Nu-i ușor. N-ai nimic împotrivă să-ți vorbesc despre... lucrul acela ?

— Vorbiți despre orice lucru doriți.

— Îmi vine greu să mă exprim, să-ți descriu cît de obsedat este el.

— În legătură cu...

— Da. Tot timpul se gîndește la asta și, într-un fel, îl handicapează. Nimeni n-ar crede, dar așa este. Desigur că a încercat să găsească o soluție. Cînd a fost în America, a încercat psihanaliza. A fost chiar și la un preot. Să visezi tot timpul la răzbunare...

— Răzbunare ?

— Asta-i numai o parte. Și să mocnești tot timpul de ură, să te lași chinuit de fel de fel de întrebări ; cum s-a întîmplat și de ce s-a întîmplat ? Să fii atît de ancorat în anumite întîmplări din trecut e un fel de boală. Desigur, nu i-a afectat viața cotidiană, mă refer la munca lui. S-a refugiat în muncă, în ambiția lui. Dar l-a separat de ceilalți oameni. Pe urmă ne-am căsătorit și...

— De bună seamă că dumneavoastră sînteți în măsură să-l tămăduiți.

Exista o notă de urîcioasă amărăciune în această întrerupere. Se luptau în mine valuri uriașe de emoție și mă concentram pe nevoia de a-mi păstra o înfățișare calmă, ațintindu-mi privirile pe o salcie încețoșată sau pe un pescăruș cocoțat pe un felinar.

— Am crezut că pot... i-am fost de ajutor. Dar nu-l pot vindeca... nu există decît o singură persoană care l-ar putea vindeca... așa cred...

Nu puteam rosti nici un cuvînt. Am închis ochii.

— S-ar putea să greșesc, continuă ea. Dar eu așa cred. Vezi, el e obsedat de dumneata. Întotdeauna a știut unde te găsești. Știa că lucrezi în acest minister. A urmărit întotdeauna pe statele administrației civile unde te afli.

Aceasta era o noutate cutremurătoare.

— Dar nu s-a gîndit niciodată să încerce să mă vadă ?

— O, nu. Urmărirea făcea parte din fantezia lui de răzbunare.

— Făcea parte din... înțeleg... Și această încercare de tămăduire la care vă gîndiți... s-ar putea să fie cam drastică.

— Nu, la el totul nu-i decît o fantezie. S-ar putea, într-adevăr, *s-ar putea* să dorească să stea de vorbă cu dumneata. M-am gîndit și înainte la acest lucru, firește...

— V-ați gîndit ?

— Dar existau o sumedenie de obstacole, părea o imposibilitate. El are o mîndrie colosală. Nu-i puteam sugera așa ceva, înțelegi, și nu i-am sugerat. De asta... Și apoi, deodată, ca și cum ar fi intervenit mîna soartei, te-ai ivit chiar în drumul lui. Și nici atunci nu am putut face nimic pînă cînd nu te-a văzut, pînă cînd nu a dat literalmente cu ochii de dumneata.

Am căzut pe gînduri.

— Bine, dar el nu m-a văzut pînă... acum o săptămînă... și dumneavoastră ați pus-o pe Biscuit pe urmele mele cu mult înainte.

— Nu. Prima oară te-a văzut acum o lună. La minister. Dumneata nu l-ai observat.

— Oh, Dumnezeule !

— A venit acasă tremurînd tot. Nu l-am presat să vorbească prea mult și nu a vorbit. Dar era deosebit de important că te *văzuse*. Înțelegi, părea un lucru absolut providențial. Așa cum stau lucrurile acum, sînteți obligați să vă întîlniți din cînd în cînd, ceea ce înlesnește oarecum posibilitatea unei discuții. Numai că el nu o să facă cel mai mic pas, de asta sînt sigură. Dumneata va trebui să iei inițiativa. N-ai idee ce se petrece în mintea lui. N-ai idee ce înseamnă pentru mine să te văd, să vorbesc realmente cu dumneata. În ziua aceea cînd te-am întîlnit la

minister, am crezut c-o să leşin. Am ştiut că eşti dumneata pentru că Biscuit mi te-a descris exact, şi după felul cum te-ai comportat. Cînd ai venit pe scări după mine mi s-au tăiat picioarele.

— Dar... de ce ?

— Nu înţelegi. Ani de zile ai fost pentru noi amîndoi un mit uriaş, existai pe undeva, îndărătul a tot ce se întîmpla. Ai fost ca un fel de destin... sau un soi de zeitate crîncenă... în vieţile noastre... sau o fantomă înfiorătoare care trebuia răpusă, numai că se părea că nu va putea fi.

— O obstrucţie.

— O imensă obstrucţie. Nu numai pentru el, dar şi pentru mine. Nu vreau ca soţul meu să fie încătuşat de ceva din trecut. Vreau să trăiască în întregime în prezent, alături de mine.

Pasiunea ei stăpînită, aerul de candoare imperioasă, natura devastantă a revelaţiilor ei îmi copleşeau mintea. Mă străduiam cu disperare să-mi păstrez controlul şi să susţin un simulacru de conversaţie, fără să mă prăbuşesc. Am răspuns cu toată răceala de care eram în stare :

— Eu m-am gîndit întruna la el în toţi aceşti ani. Dar nu mi-aş fi închipuit că şi el se gîndeşte la mine.

— Ei, asta-i o stupiditate. Cum de te-ai putut măcar îndoi ? Ţi-ai imaginat că eşti unica persoană implicată ? S-a gîndit la dumneata. S-a gîndit la *ea*.

A urmat un răstimp de tăcere pe parcursul căruia nici unul dintre noi n-a putut scoate o vorbă. O clipă am avut impresia că e gata să izbucnească în lacrimi. Apoi îşi reveni şi continuă cu aerul acela curajos şi însufleţitor care sugera că, în sfîrşit, a sosit momentul adevărului :

— Desigur că ideea de a te căuta a pornit din egoismul meu. Mă gîndesc la mine şi la Gunnar, nu la dumneata. Dumneata eşti numai un fel de...

— Instrument.

— Da. Vreau ca Gunnar să fie în stare să te privească în faţă şi să vadă că nu eşti decît...

— Un funcţionăraş în departamentul lui.

— Nu, nu. Că nu eşti decît o fiinţă omenească, un om obişnuit, nu un soi de stafie sau de demon...

— Un om obişnuit, nefericit şi ratat. Da, într-adevăr. Dar spuneţi-mi, chiar de-ar fi să-l abordez într-un fel pe Gunnar, ce vă face să credeţi că mi-ar vorbi din moment ce simte faţă de mine ceea ce aţi afirmat că simte ? Răs-

pusul lui n-o să fie doar un acces de furie ? Nu mă gîndesc la un asalt fizic, deşi cred că şi aşa ceva ar fi cu putinţa... dar mă urăşte şi mă detestă, aşa încît la ce i-ar sluji să discute cu mine ?

— I-ar sluji pentru că doreşte s-o facă. Firesc că n-o spune. Dar doreşte teribil. Noi noi am încetat să mai discutăm despre asta, dar eu ştiu ce ştiu. Numai că trebuie să fii prudent şi ingenios.

Cred că asemenea lucru cere mai multă prudenţă şi ingeniozitate decît posed eu. După ce m-a văzut... la birou... cînd eu nu l-am observat... a pomenit ceva de vreo discuţie cu mine ?

— Nu, nu, nu, desigur că nu, n-a făcut decît să-şi încleştеze dinţii, a fost imposibil pînă şi... nici n-ai idee. Dar are nevoie de dumneata. De asta, pînă la sfîrşit, totul o să iasă bine, sînt convinsă. Numai că a fost necesar ca eu să am... destulă tărie... ca să intru în legătură cu dumneata.

— Aveţi multă tărie. Socotiţi că are nevoie de mine. Poate că eu am şi mai multă nevoie de el decît are el de mine.

— M-am gîndit şi la asta, răspunse ea. Firesc că am întreprins această acţiune de dragul lui Gunnar şi al meu. Dar m-am gîndit puţin... şi la situaţia dumitale.

— Frumos din partea dumneavoastră.

— Ştiu că sună puţin impertinent...

— Nu, n-am vorbit cu ironie. Şi cînd am spus „tărie" m-am gîndit la curaj. Şi gîndesc că sînteţi foarte bună.

— Spui că şi dumneata te-ai gîndit la el... şi la tot ce s-a...

— Nu m-am gîndit la nimic altceva de atunci încoace. Nu-i o exagerare. În toţi aceşti ani am trăit şi am respirat numai cu acest gînd.

— Şi ai avut un sentiment de vinovăţie ?

— Da.

— Şi ai fost nefericit ?

— Da.

— Şi simţi că ţi-e viaţa distrusă ?

— Da.

— Atunci şi dumneata ai nevoie de ajutor.

— Desigur. Dar mie cine mi-l poate da ?

— Gunnar. Şi pînă şi această discuţie cu mine. O, ce bine îmi pare că te-am întîlnit şi nu m-am rezumat nu-

mai la acea scrisoare ! La început, mai înainte de a fi r dactat scrisoarea, mi-am spus că am să-ți cer pur și sim plu să-l vezi, așa cum am și scris, și mi-am propus să-ți la dumitale întreaga inițiativă, fără ca eu să mai intervi Numai că scrisoarea, după ce am conceput-o, mi s-a păru atît de sărăcăcioasă, explica atît de puțin... încît am simți că trebuie să te văd... și mă bucur mult că am făcut-o.

Ședea foarte dreaptă, cu pelerina împinsă spre spate, picior peste picior, rochia albastră de lînă fiindu-i bine trasă peste genunchi. Părul brun, strălucitor, îi cădea într-un savant vîrtej de bucle pînă pe umeri. Se uita la mine dar eu nu voiam să întîlnesc ochii aceia întunecați, și nu voiam ca fața mea să-i vorbească. Am privit în jos, inspectînd o gleznă îmbrăcată în nailon, și un pantof cu toc înalt, elegant și foarte bine lustruit, dar acum cam pătat de noroi.

— Vă mulțumesc. Sînteți plină de proiecte minunate. Numai că mă îndoiesc dacă vreunul dintre ele va avea succes.

— Vrei să spui că n-ai de gînd să-l vezi pe Gunnar ?

Prea multe se întîmplau deodată, de parcă destinul, care ani de zile nu lăsase să se întîmple nimic, stocase evenimentele vieții mele. Nu dorisem toată această răsturnare, toate aceste hotărîri. Nu dorisem să fiu „folosit" și „ajutat" de această femeie puternică, băgăreață, ridicol de elegant îmbrăcată. Am întrebat-o :

— Unde își închipuie Gunnar că vă aflați acum ? Oamenii nu prea pleacă de acasă să se plimbe la ora opt dimineața.

— Gunnar e la Bruxelles. Dar chiar dacă n-ar fi fost... foarte des mă plimb călare cu Biscuit, la ore matinale. De asta venisem pe cal, nu ca să te impresionez.

Sinceritatea ei, strădania însuflețită de a spune tot adevărul erau irezistibil de emoționante, și te făceau să roșești. Știam bine că ar fi trebuit să mă comport altfel. Ar fi trebuit să binevoiesc a simți și a exprima gratitudine. Dar nu puteam. Eram măcinat de un soi de teroare exasperată și voiam să plec. Nu suportam această bruscă extragere la suprafață a unor lucruri care zăcuseră atîta vreme îngropate. Și știam că mai tîrziu aveam să detest această discuție și că o să găsesc în ea nesfîrșite pricini de remușcare.

— Cred că ne-am spus destule.

— Dar ai să-l vezi pe Gunnar ?

— Da, cred că da. Dar acum simt nevoia să mă mai gîndesc...

— Trebuie să ne ajuți. Nu mai poți da înapoi, acum după ce am vorbit atîtea, după ce ți-am spus lucruri pe care nu le-am spus nimănui niciodată. Numai dumneata ne poți ajuta. Și-mi dau seama acum că numai noi te putem ajuta pe dumneata. Adică Gunnar. De ce să fii nefericit ? Așa cum stau lucrurile acum, se creează un cerc vicios. Pe de o parte suferi îngrozitor, și pe de alta nu rezolvi nimic, nu iei absolut nici o măsură. Nu vrei să-ți schimbi viața ?

— Nu sînt sigur. S-ar putea ca schimbarea să fie în rău. Înțeleg că Gunnar s-ar simți mai bine după ce mi-ar vorbi. Dar mă îndoiesc că și eu m-aș simți mai bine după ce i-aș vorbi lui. Gunnar nu mă poate „ierta", nici Dumnezeu nu cred că m-ar putea ierta ; ce s-a întîmplat s-a întîmplat. Nu vreau să par dramatic. Dar nu există vreun mecanism psihologic sau spiritual care să-mi poată îndepărta necazurile mele. Faptul că Gunnar s-ar simți puțin mai bine nu mi-ar ajuta mie, nici măcar, dacă înțelegeți ce vreau să spun, nu m-ar însenina. Și faptul de a-l vedea n-ar face decît să răscolească totul, să scormonească spuza. Moartea, asta ar fi unica mea soluție. Nu mă gîndesc la sinucidere. Înțelegeți ?

— O !... înțeleg... dar nu... nu trebuie să gîndești așa, nu trebuie să *gîndești* așa.

— Sînteți foarte bună. Da, bănuiesc că o să discut cu Gunnar, sau cel puțin o să încerc. Propriile mele sentimente nu contează, nici într-un fel, nici în altul. De fapt, nu cred că s-ar putea înrăutăți. Oricum, nu contează, nu eu sînt cel care trebuie să profite din treaba asta. Și acum, îmi pare rău, dar trebuie să vă părăsesc, e ora de birou. Vă mulțumesc că mi-ați vorbit.

— El nu trebuie să afle niciodată...

— Bineînțeles.

Ne-am ridicat în picioare. În spatele ei, pe piedestalul ud împodobit cu jivine și cu zîne, lustruit și sfințit de atingerile mîinilor copiilor, trona, acolo unde nu putea fi ajuns, statuia băiatului sinistru, ce părea să asculte.

— Cine era femeia cu care te-am văzut la minister ? întrebă Lady Kitty.

— Logodnica mea. Acum trebuie să plec. Îmi pare rău. Mă bucur că v-am întîlnit și... vă sînt foarte recunoscător. Eu trebuie s-o pornesc repede pe partea asta a parcului. Deci, mă despart aici de dumneavoastră.

Presupunerea că nu ne vom mai întîlni plutea între noi, dar nici unul nici celălalt nu-i puteam da glas.

Aveam de gînd să-i spun la revedere. Și în loc de aceasta, am întrebat-o grăbit :

— Pot să vă scriu despre ce se întîmplă ?

— Da, o s-o trimit pe Biscuit.

— Vă mulțumesc.

M-am întors brusc, am pornit-o cu pas grăbit, apoi am început să alerg prin iarba udă în direcția Kensington High Street.

„Scumpul meu Hilary, asta-i scrisoarea mea obișnuită de marți, dar cît de diferită e acum cînd vom fi soț și soție. Înainte era atît de chinuitor pentru mine să-ți scriu, mă simțeam întotdeauna posacă și inoportună. Dragostea mea pentru tine, care în sufletul meu e atît de pură și de curată, devenea ceva noroios și respingător cînd încercam să ți-o transmit. N-o puteam transmite, *și acest lucru era îngrozitor, ca un blestem dintr-un basm. De atîtea ori am simțit că dragostea mea te irită. Cînd iubești cu adevărat pe cineva, nu te poți împiedica să simți că-i faci bine iubindu-l. Și totuși eu știam că între noi lucrurile erau încurcate, așa încît iubirea mea nu-ți putea fi un sprijin. Acum însă toate s-au schimbat. Ne-am uitat unul în ochii celuilalt și ne-am cunoscut. Am simțit în acea noapte de miercuri că, în sfîrșit, s-a statornicit între noi comunicarea directă, neîndoielnică. Era ceva atît de deosebit față de începuturile legăturii noastre, cînd mă doreai doar. Pe atunci amîndoi eram cu totul altfel. Te ascundeai de mine, te ascundeai de tine însuți. Acum m-ai regăsit și te-ai regăsit și pe tine. Am înțeles, miercuri, că acum totul e bine și că tot ce fusese încîlcit, în sfîrșit s-a descîlcit. Aproape că-mi pare bine că nu ai venit vineri, pentru că sîmbăta a fost atît de perfectă, și a pecetluit totul. M-am simțit atît de fericită acolo, lîngă Round Pond. Niciodată în viața mea nu am văzut lucrurile din jur cu atîta claritate — cîinii,*

vaporașele, toate existau datorită ție, lumea exista datorită ție. Tu mă faci să văd și să fiu. O, Hilary, o să mă port atît de bine, ai să vezi. N-am să crîcnesc niciodată, în legătură cu nimic. Tu ai să hotărăști data căsătoriei noastre — numai să fie cît mai curînd — poate chiar în ziua cununiei lui Crystal cu Arthur ? Sînt fericită și de fericirea ei — vom alcătui un cvartet atît de vesel ! Am să-ți telefonez miercuri dimineața la birou (vezi ce curajoasă sînt !) și am să-ți cer să ne întîlnim miercuri seara Și tu ai să fii bun cu mine — nu-i așa c-ai să fii bun cu mine ? — acum cînd îți sînt soție. Sînt micuța ta Tommy inofensivă. Trebuie să mă iubești și să ai grijă de mine, pentru că sînt întru totul a ta. Dumnezeu să te binecuvînteze și să mi te țină. Îți trimit toată dragostea mea, iubitul meu.

A ta, acum și pe vecie,
Tommy"

„Tommy, draga mea, dulcea ta scrisoare mi-a parvenit abia astă-seară. Dimineață a trebuit să plec foarte devreme, înainte de a fi sosit poșta. Tommy, nu-mi telefona mîine. Îți voi lăsa scrisoarea asta chiar în această seară. Tommy, nu mă pot căsători cu tine. Nu cred că ai gîndit cu adevărat vreodată că am s-o fac. Scrisoarea ta sună ca un fluierat în beznă. Dumnezeule, cît de rău îmi pare ! Ceea ce s-a întîmplat miercuri între noi n-a fost adevărat. Nici ceea ce s-a întîmplat sîmbătă n-a fost adevărat. Nu făceam decît să trăiesc o minciună. Nu-ți pot explica. Nimic nu e din vina ta. Adevărat este numai ceea ce ți-am spus înainte, ceea ce ți-am repetat luni la rînd, anume că legătura noastră n-are nici un sens. Așa cum afirmi și tu atît de inteligent, dragostea ta devine cu totul altceva cînd ajunge la mine, și e un lucru pe care nu-l doresc. Faptul că te vizitez înseamnă pur și simplu că-ți exploatez bunătatea. Desigur că tu vrei să fii exploatată, dar nu asta are importanță. Lucrurile stau foarte rău pentru mine. Nu-ți pot spune cît mă disprețuiesc pentru că te las să mă consolezi. Tommy, situația asta trebuie să înceteze. Simt că se apropie o criză în viața mea și va trebui s-o înfrunt singur. Tu nu-mi poți fi de nici un ajutor. Nu mai mult decît un nesfîrșit șir de cești de ceai. În aceste momente trebuie să fiu singur. Tommy, e necesar să-ți spun adevărul : nu

voi putea niciodată să mă căsătoresc cu tine. Sînt un singuratic blestemat. Şi tu nu eşti persoana care m-ar putea izbăvi. Tu n-ai putea decît să-mi împiedici această izbăvire, prin faptul că mă împiedici să fiu serios. De aceea căsătoria noastră, dacă ar fi putut fi măcar vreodată concepută, ar fi însemnat sfîrşitul meu. Aş fi murit în sufletul meu şi te-aş fi urît pentru asta. Te rog, crede-mă şi iartă-mă. Nu încerca să mă vezi, n-ai face decît să înrăutăţeşti lucrurile pentru amîndoi. Te rog nu încerca să te mai apropii de mine. Acceptă o ruptură făţişă şi caută să găseşti ceva mai bun în altă parte. Sper că vei fi fericită şi că, departe de mine, vei avea mult mai multe şanse. Apropo, Crystal a rupt logodna cu Arthur. Dar una cu alta n-are nici o legătură. Iartă-mă — şi, pentru numele lui Dumnezeu, ţine-te departe de mine,

H."

Am scris această misivă marţi seara, apoi m-am dus pînă la casa lui Tommy şi am vîrît-o în cutia ei poştală. Contramandasem deja întîlnirea mea din acea seară cu Arthur. Nu i-am oferit nici o explicaţie. Am citit în ochii lui trişti că-şi imagina a fi o consecinţă a rupturii cu Crystal. Dar n-a pus nici o întrebare. N-a întrebat nimic nici de marţea viitoare. Bietul Arthur ! Am petrecut cea de-a doua jumătate a serii hoinărind prin Londra şi colindînd diverse baruri. Am ajuns pînă la catedrala St. Paul şi apoi îndărăt. Am venit acasă tîrziu şi m-am culcat. Am dormit bine.

În timp ce străbăteam străzile prin noaptea rece şi galbenă, aproape că nici nu m-am gîndit la Tommy. Îi scrisesem misiva într-un acces de aprigă certitudine, după ce citisem scrisoarea ei. În timpul zilei, cît stătusem la biroul meu privind la Big Ben şi chiar lucrînd un pic, Tommy încetase să mai existe pentru mine, se dizolvase. O jumătate de oră petrecută cu Lady Kitty dovedise cît de efemeră era puterea pe care o avea Tommy asupră-mi. Deci Tommy trebuia să dispară. Nu exista nici un element de cruzime sau de vulgaritate în acest fapt. Nu era vorba de a o elimina pe Tommy ca să mă pot gîndi la Lady Kitty. Socoteam foarte probabil să nu o mai revăd niciodată pe Lady Kitty. (Deşi era de mare importanţă pentru mine faptul că obţinusem permisiunea de a-i scrie.) Dar mesajul

purtat de Lady Kitty ţinea de profunda esenţă a vieţii mele, cu care biata Tommy nu avea nici un fel de legătură. Acum mi se încredinţase o misiune, eram asemenea unui cavaler pornit în marea căutare. Aveam nevoie de neprihănirea mea, de singurătatea mea ; şi îmi dădeam seama, cu o uimire încurajatoare, că fusesem parcă *păstrat* pentru acest prilej. Nu puteam destăinui nimănui ceea ce aveam de făcut şi, din fericire, nu exista nimeni care să aibă dreptul de a cunoaşte acest lucru, nimeni care să aibă vreun drept asupra spiritului meu şi a timpului meu. Lui Crystal poate că aveam să-i povestesc mai tîrziu. Nimic altceva nu avea importanţă. Dar semi-falsitatea relaţiei mele cu Tommy trebuia să înceteze. Aşa cum îi mărturisisem, dorinţa mea anterioară de a isprăvi cu ea fusese dorinţa cea adevărată. Şi acum, slavă Domnului, Lady Kitty îmi oferise justificarea necesară pentru a o traduce în realitate, în propria mea realitate, în propria mea situaţie, în centrul meu de unde mă voi simţi în stare să trec la acţiune.

Dar ce anume aveam de gînd să fac şi care vor fi, pentru mine, urmările ? Desigur, în ciuda răspunsurilor evazive date lui Lady Kitty, nu încăpea nici urmă de îndoială că va trebui să acţionez întocmai cum îmi ceruse ea. Dar cum o să fie ? Şi dacă va fi cumplit ? Şi dacă se va termina cu o teribilă izbucnire a urii şi mîniei lui Gunnar ? Starea mea nu era chiar atît de precară cum ar părea, încă mai aveam multe de pierdut. Nu-l văzusem niciodată pe Gunnar fără mască, nu-i *văzusem* oroarea pe care i-o inspiram, oroarea de care nu putea scăpa şi care-l făcea să-şi rumege răzbunarea. Ce soi de Gorgonă aveam să dezvălui acum prin intervenţia mea, o Gorgonă care o să mă umple de groază şi o să mă azvîrle, în sfîrşit, în ghearele nebuniei ? Şi totuşi trebuia să intervin. Nu exista în mine nici umbră de nehotărîre. Şi, în timp ce mă gîndeam la ceea ce trebuia să fac, oscilam între teamă şi speranţa nebună şi chinuitoare că s-ar putea ca totul să iasă bine. Firește, trecutul nu mai putea fi dezlegat. Şi totuşi, s-ar putea să survină o adîncă schimbare. Cît de adîncă putea fi această schimbare simţeam în mine, din ce în ce mai puternic, pe măsură ce ziua înainta, de parcă Lady Kitty zdruncinase şi frînsese ceva înlăuntrul meu, şi acum mă străduiam să încheg frînturile într-o formă nouă şi să le confer un nou aspect. Lady Kitty vorbise de tămăduire, de

tămăduirea lui Gunnar, nu de a mea, deşi, în bunătatea ei, se gîndea şi la mine. Se arătase practică şi nu trufaşă. Totul restul îmi revenea mie : să dau acelei zguduiri practice, începute de ea, sensul ei spiritual. De ce să se împrăştie zadarnic sîngele lui Crist pe firmament ? Aş putea să mă caţăr afară din văgăuna în care singur alesesem să trăiesc, şi în care o încarcerasem şi pe Crystal. Aş putea să mă caţăr afară şi să văd din nou faţa luminii.

Devenisem o stupidă magmă coagulată, alcătuită din inseparabilă vină şi durere. Şi cît de vane fuseseră toate suferinţele mele ! De-aş putea doar să disociez acest oribil aliaj de păcat şi durere, de-aş putea, doar pentru un scurt răstimp, chiar şi pentru o clipă, să trăiesc suferinţa pură, fără povara resentimentului şi a autodegradării la care mă osîndisem în chip deliberat, atunci ar fi loc şi pentru un miracol. Şi, în timp ce umblam şi tot umblam prin Londra, mai reflectam la ireversibilitatea celor întîmplate. Revedeam faţa lui Anne, aşa cum o văzusem în acea seară în maşină, neglorificată, neaureolată de nimbul a ceea ce păruse a fi cîndva eroismul nostru, ci tulburată, vinovată, speriată. Dacă nu aş fi ucis-o, ar fi rămas cu Gunnar. Oare într-adevăr am ucis-o din această pricină, sau totul n-a fost decît haos şi accident ? Şi avea vreo importanţă dacă niciodată, probabil, nu voi fi în stare să răspund la această întrebare ?

MIERCURI

MIERCURI DIMINEAŢA M-AM TREzit epuizat şi înspăimîntat. Energia exaltată se evaporase. Ce motiv avusesem să fiu atît de frenetic ? Totuşi îmi rămăsese o senzaţie de hotărîre, valabilă în ambele sensuri. Îmi ziceam că, în sfîrşit, aveam şi eu o menire. De cînd se petrecuse catastrofa, mă declarasem un om lipsit de orice rost. Mi-am reamintit cu moderată părere de rău de brutala şi, ceea ce considerasem inspirata mea scrisoare către Tommy. Ce-mi venise s-o numesc faţă de Lady Kitty logodnica mea dintr-un soi de instinct de iritare autodestructivă ? Oare mă descotorosisem într-adevăr de micuţa Tommy cu ochi cenuşii şi picioare lungi, o extirpa-

sem din viața mea? Decretasem că am nevoie de singurătate, dar chiar dacă singurătatea avea să fie de lungă durată, misiunea pentru care era esențială s-ar putea dovedi foarte scurtă. Oare o eră nouă, care începea astfel, cu violența mea față de Tommy, ar putea deveni un răstimp de fericire? Și oare, în ceea ce o privea pe Tommy, eram într-adevăr acoperit de ideea *adevărului*? Să fi fost Tommy într-adevăr o minciună care se cerea tăgăduită, un obstacol pe care, în noua mea menire, aveam datoria să-l ocolesc? În obscuritatea dimineții, în timp ce mă îmbrăcam, toate astea nu-mi apăreau deosebit de clare.

Clar era numai faptul că *trebuia* să-i scriu lui Lady Kitty. Slavă cerului că avusesem prezența de spirit să-i cer permisiunea de a-i scrie. Cel puțin acest lucru mi se înfățișa, în mijlocul tuturor spaimelor, drept o operație umană și consolatoare. Nu m-am pus singur la încercare cu ideea de a o mai revedea. Dar doream din tot sufletul și, într-un fel, simțeam că merit, *ușurarea* de a-i scrie și de a mă justifica înainte de a decide ce plan de campanie să adopt în privința lui Gunnar. Încercam un fel de stranie liniște, de parcă m-aș fi aflat în „retragere", într-o *pauză*, pauza dintre primirea instrucțiunilor lui Lady Kitty și imprevizibila scenă a bătăliei dintre mine și Gunnar. Zguduirea pe care o suferisem, adîncurile pe care le scormonisem în fisura ce urmase șocului îmi dădeau destul de lucru în clipa de față. Simțeam nevoia să meditez, să poposesc un timp asupra celor întîmplate, înainte de a mă avînta spre cele ce aveau să vină. Doream foarte mult acum să reflectez și să aștept și, între timp, să alcătuiesc și să scriu pe îndelete scrisoarea încuviințată.

În această dimineață, metroul era și mai aglomerat ca de obicei. Mersesem pe jos pînă în Gloucester Road, trecînd pe lîngă, de aci înainte, veneratul loc unde o întîlnisem pe Lady Kitty prima oară și o respinsesem. Zorii, care debutaseră cu un strălucitor galben pal de primulă, întrezărit printre trunchiurile despuiate ale copacilor din parc, începuseră să se înnegureze cînd am ajuns la stație. În metro, striviți corp la corp, căscam și ne legănam, răsuflînd fiecare în fața lipsită de expresie a celuilalt, ca niște figuri de ceară ambalate pentru a fi expediate în iad. Ca de obicei, mă feream grijuliu de oamenii răciți. Respiram nervos, conștient, simțind la fiecare răsuflare presiunea

elastică a trupurilor calde și nedorite ale semenilor mei pasageri. Reggie Farbottom preamărea adeseori plăcerea de a te simți înghesuit într-o dactilografă pieptoasă. Eu aveam însă oroare de așa ceva. În această insipidă promiscuitate, formele și fețele feminine nu puteau fi decît oribile. Chipurile obosite și puternic fardate ale fetelor vîrîte în mine, mirosind a cosmetice ieftine și exprimînd goliciunea tinereții lipsite de bucuriile ei, nu făceau decît să proclame mizeria rasei umane, jalnicele ei limite, absoluta ei neputință de a sesiza realul. Sau erau cumva aceste suprafețe serbede oglinzile propriei mele mediocrități ? O vedeam pe Tommy, în rochia ei de casă, bîndu-și cafeaua. În această dimineață s-a zis cu păpușile de cîrpă ! S-a zis cu cvartetele vesele.

Ziua era sumbră, cu un frig umed care-și amușina drumul prin haine, în mîneci, de-a lungul cefei. Căldura holului, cînd am intrat pe ușă, mi-a părut binevenită. Astăzi, slavă Domnului, nu aveam întreruperi de lumină, greva părea să fi luat sfîrșit. Liftul însă era defect, ceea ce nu constituia un lucru prea neobișnuit. Am început să urc scările. Hotărîsem că cea mai bună metodă de a mă despovăra de obsedantele mele anxietăți era să-mi petrec dimineața redactînd încuviințata scrisoare către Lady Kitty. În urma extraordinarei noastre întîlniri lîngă statuia băiatului sinistru, rămăseseră atîtea lucruri doar presupuse, subînțelese, neexprimate. Oare izbutise într-adevăr să mă *înțeleagă* ? Pînă ce nu mă explicam în întregime în fața ei, pînă ce nu mă expuneam total, nu mă simțeam capabil să acționez. Și cîtă consolare în acest lucru ! Dincolo de el, nu exista nimic decît spaimă și hazard.

Cînd am ajuns la capătul primului etaj, aproape că m-am izbit de Gunnar, care dădea să coboare. Într-o clipă am sesizat cum s-a ferit în lături cînd m-a recunoscut, cum a dat înapoi, cum m-a ocolit. Privirile ni s-au întîlnit cu o bruscă ferocitate. Era ca o violentă ciocnire de arme. A continuat să coboare.

Ideea „pauzei" fusese anulată. Am rămas locului, în plin șoc, și în perfectă nehotărîre. Apoi m-a inundat un val de tărie, prea dură pentru a putea fi numită speranță, și totuși colorată de aceasta, semănînd mai curînd a teroare imperativă. Am încleștat balustrada scării, m-am răsucit pe călcîie și am rostit : „Gunnar".

N-am spus numele cu voce tare, ci încet dar distinct, asemenea cuiva care se adresează unei fantome sau vorbeşte la întîmplare, dar pasionat, unui mort.

Eram singuri pe scară, eu sus, el la jumătate de drum în jos. Impulsul „feririi" de mine îi grăbise pasul, şi mă aşteptam ca într-o clipă să fie jos. Dar l-am văzut ezitînd, oprindu-se şi răsucindu-se încet. Ne-am uitat unul la celălalt.

Gunnar se încrunta într-un fel care nu putea exprima decît enervare. Apoi începu să urce îndărăt scările, cu încetineală. Am aşteptat încordat pînă s-a apropiat de mine. M-am lipit de perete. A trecut pe lîngă mine fără să-mi arunce vreo privire, şi a luat-o de-a lungul coridorului, spre biroul lui. Am încercat un moment de groază pînă ce mi-am dat seama clar că însemna o invitaţie să-l urmez.

A intrat în birou lăsînd uşa deschisă. Păşind tiptil, de parcă urmăream o pradă, am venit după el pe coridor şi am pătruns în birou, închizînd uşa după mine.

La acest nivel, încăperile aveau ferestre duble, astfel încît zgomotul circulaţiei din Whitehall era redus la un simplu zumzet, doar cu ceva mai audibil decît însăşi tăcerea. O ploaie uşoară, care ciocănea cu vlăguită insistenţă în geam, era singurul sunet care se auzea ceva mai tare, mai aproape. Încăperea pătrată, spaţioasă şi elegantă, era cufundată în întuneric cu excepţia unei lămpi cu abajur verde care ardea pe birou, aruncînd o pată de lumină asupra unor hîrtii. Gunnar şedea în fotoliu şi aştepta. *Aşteptarea* lui era la fel de perceptibilă pentru mine ca şi răpăiala ploii în geam, ca şi biroul imens, ca şi silueta lui gheboşată în fotoliu. Şi era înspăimîntătoare. M-am apropiat de birou şi m-am oprit în faţa lui. Aş fi vrut să-mi vadă faţa, dar singurele moduri în care aş fi putut realiza acest lucru ar fi fost sau să mă aşez, sau să îngenunchez, sau să mişc lampa. Am rostit din nou : „Gunnar."

De astădată numele lui a avut alt răsunet, nu a mai fost strigat la întîmplare, în gol, ci sub imperiul unei nevoi imediate şi, totodată, cu un fel de uimire, ca atunci cînd întîlneşti pe neaşteptate un prieten într-un loc foarte îndepărtat. Dar a fost rostit tot ca o chemare ce nu cutează să fie o somare.

Gunnar schiţă o mişcare foarte slabă pe care am interpretat-o ca un ordin de a mă aşeza. Mi-am tras un scaun de cealaltă parte a biroului şi m-am aşezat. Am mişcat şi

lampa, astfel încît să ne lumineze chipurile. I-am aruncat o privire lui Gunnar, și i-am văzut fața pe jumătate iluminată, încruntată, feroce.

În clipa aceea, cineva bătu la ușă și, fără să mai aștepte răspunsul, intră. Întorcîndu-mi ochii orbiți de lumină, l-am recunoscut după ținută, în semiobscuritate, pe Clifford Larr.

M-am ridicat. Clifford rămăsese împietrit, cu mîna pe mînerul ușii. Gunnar nu se clintise. O frîntură de secundă, am reflectat. Pe urmă am făcut unicul lucru care părea posibil. M-am îndreptat spre ușă, trecînd pe lîngă Clifford care s-a dat în lături, și am ieșit în coridor, trăgînd ușa după mine.

Coridorul grandios, puternic iluminat, era pustiu. Părea unul din culoarele acelea nesfîrșite, văzute în vis, iar eu o minusculă siluetă amenințată, în mișcare. Am ajuns la scări, am șovăit, apoi am început să cobor încet, ținîndu-mă strîns de balustradă, picioarele mele pășind cu greutate. Am ajuns în hol, l-am traversat, și am ieșit în stradă.

Cădea o ploaie subțire, ploaia care răpăise discret în fereastra lui Gunnar în acele imens de lungi clipe cît mă aflasem în biroul lui și ceva se întîmplase. *Ce* anume se întîmplase încă nu știam sigur, dar în timp ce mergeam înainte, începeam să descifrez acel ceva în omenire, să-l văd sub chipul mașinilor și autobuzelor care treceau. Am străbătut curtea Casei Gărzilor și am început să mă îndrept spre parc, traversînd vastul teren de paradă, pustiu și bătut de ploaie. Am ajuns la monumentul bătăliilor. *Mons Retragerea din Mons. Landrecies. Marne 1914. Aisne 1914. Ypres 1914. Langemarck 1914. Givenchy 1914.* Am intrat în parcul St. James și am luat-o pe dreapta lacului, spre pod. Am urcat pe pod și m-am oprit în mijlocul lui. Turnurile îndepărtate din Whitehall erau invizibile în ploaia sumbră, dar dincolo de întinderea plumburie a apei întemnițate între maluri, puteam desluși Ministerul de Externe cu șirul lui de lumini. Mi-am scos șapca și am lăsat ploaia să-mi atingă ușor fața, fruntea, pleoapele. Am privit în jos, spre suprafața mai apropiată a lacului, care în vecinătatea podului lua reflexe de un verde metalic, și am văzut cîteva rațe înfoiate, negre și albe, muindu-și capetele cu ochi lucioși în apa vălurită, scufundîndu-se brusc și apoi săltînd din

noi la suprafață, frumos lunecoase, perfecte, nou-fabricate de ingenioasa natură, bucurîndu-se de ploaie, bucurîndu-se că există. Am urmărit rațele, văzîndu-le cu o claritate ce părea un nou mod de percepție, de parcă o cataractă fusese îndepărtată de pe globurile ochilor mei. Am respirat încet și adînc și am continuat să privesc rațele.

— Helo, știam că te găsesc aici.

Lîngă mine se afla Clifford Larr. Sosirea lui mă irită îngrozitor.

— Portarul mi-a spus că ai ieșit din clădire, într-un soi de transă.

N-am răspuns nimic.

— Trebuie să-ți mărturisesc că sînt devorat de curiozitate. Haide, revino-ți în fire, ieși din transă. Explică-mi sensul acelei absolut fascinante scene pe care tocmai am întrerupt-o.

— Gunnar... ți-a spus... ceva ?

— Firește că nu. A început pe dată să discute probleme profesionale, cu perfectă stăpînire de sine. Dar aș fi vrut să-i simt pulsul. Lasă-mă să ți-l iau pe al tău.

Am scuturat mîna lui Clifford de pe brațul meu și am pornit să cobor de pe pod. Clifford mergea lîngă mine, hlizindu-se cu rîsul lui nervos și enervant.

— Asta a fost scena marii împăcări ?

Clifford zîmbea, dar venise fără umbrelă și era limpede că regreta această omisiune și se temea că i se udă frumoasa pălărie de fetru moale. Și-o scoase de pe cap, o clipă îi acordă întreaga lui atenție, încetă să zîmbească, o scutură de stropi, și-o așeză la loc pe creștet și începu din nou să rînjească. Eu eram cu capul descoperit, îmi țineam șapca în mînă, iar părul ud mi se lipsea de față și de ceafă.

— Nu.

Nu, nu fusese scena marii împăcări. Fusese ceva misterios, ambiguu, menit să ducă la speranță sau la spaimă, nu știam. Dar, într-un fel, fusese o formibadilă comunicare, momentul în care trăsnetul a spintecat stînca, cutremurul a răscolit măruntaiele rocilor, iar munții au fost despicați în două. Nimic din toate acestea nu-i puteam explica lui Clifford. Am făcut un gest prin care-i dădeam a înțelege să mă lase în pace, și m-am așezat pe un scaun ud leoarcă de pe malul lacului. Parcul spălat de ploaie părea pustiu cu excepția celor două siluete ale noastre.

Cîteva rațe sălbatice, scîncietoare, se apropiară și ne priviră cu ochi de mărgele.

Clifford își uscă scaunul cu batista, apoi se așeză lîngă mine.

— Atunci ce-a fost ? Trebuie să-mi povestești. Ceva s-a întîmplat, trebuie să se fi întîmplat. Mor de curiozitate.

— Între Gunnar și mine nu s-a întîmplat nimic. Execut ceea ce mi-a cerut ea să fac.

— *Ea* ?

— Lady Kitty.

— Dumnezeule mare !... Clifford, holbîndu-se la mine, scoase cîteva fluierături. Așadar ai vorbit cu ea ?

— Am întîlnit-o o singură dată, la solicitarea ei. Mi-a cerut să-l văd pe Gunnar. Asta-i tot.

— Asta-i tot ! Și de ce ? Mă rog... bănuiesc că pentru a calma nervii tuturor celor interesați. Dar așa va fi ? E posibil oare ? Mă rog, orice e posibil. Dar ce tupeu, la ea mă refer. Vai de mine, dacă stai să te gîndești, e curată nerușinare !

— Oricum, aș fi vrut să stau de vorbă cu el, am spus, numai că fără ea n-aș fi îndrăznit. Gunnar nu știe de intervenția ei.

Detestam tonul și limbajul lui Clifford. Aș fi vrut să plece și să mă lase singur cu marile mele gînduri. De asemenea, simțeam, în chip neplăcut, că n-ar fi trebuit să-i pomenesc de Lady Kitty. Dar voiam să-i zădărnicesc ironia, să-i întîmpin persiflarea cu simplitatea directă a adevărului.

— Ce șarlatancă !

— Ai cunoscut-o ?

— Da, am întîlnit-o de două ori, la recepții.

— Și ce impresie ți-a făcut ?

— O cochetă insinuantă. Nu vreau să spun că se pretează la lucruri nepermise. Sînt convins că e întruchiparea regulilor de bună cuviință, în sensul cel mai strict. În fond, e destul de deșteaptă ca să știe de care parte se află interesele ei. Dar face parte dintre femeile acelea care nu se pot împiedica să-și fluture genele în fața oricărui biped în pantaloni, o frivolă care ți se bagă în suflet. A flirtat cu primul ministru. Bănuiesc c-a flirtat și cu tine.

— Nu.

Cum aș fi putut să-i descriu blîndețea sobră, serioasă, miloasă, a purtării ei față de mine ? N-aveam intenția nici măcar să încerc.

— Mă rog, văd că ți-a dobîndit loialitatea. Și deci, supus ordinelor ei, te-ai dus să-l vezi pe prietenul nostru Gunnar. Și ce s-a întîmplat ?

— Nimic. Tocmai intrasem la el. Ai venit prea devreme.

— Vai, vai ! Ce rău îmi pare... am întrerupt mișcătoarea scenă ? Ce ți-a spus ?

— Ți-am zis doar că nimic.

— O să vă împăcați, prevăd totul. O să fie foarte impresionant și foarte edificator. El o să te ierte. O să plîngeți unul pe umărul celuilalt și o să deveniți prieteni duioși pe vecie. O să cinezi în fiecare miercuri la Cheyne Walk și o să iei dejunul cu Gunnar în fiecare vineri la clubul lui. Or să te arate prietenilor lor ca pe monstrul pocăit — pentru că întreaga poveste va fi făcut ocolul societății — o să aibă Lady Kitty grijă de așa ceva.

— Pleacă, te rog, am spus.

— Ai să legi o minunată prietenie cu Gunnar, el o să strălucească în mărinimie, iar tu vei avea plăcerea de a te ști iertat, și ai să surîzi cu surîsul înjosirii și amîndoi o să vă bucurați ca nebunii. Ce legătură și ce robie ! O să te cumpere, de fapt Lady Kitty te-a și cumpărat pentru el. Probabil că a rămas surprinsă cînd a văzut cît de ieftin ești. Ia spune, ești furios pe mine ?

— Clifford, fii bun și pleacă de aici. Și, pentru numele lui Dumnezeu, nu repeta nimănui un cuvînt din cele ce ți-am povestit.

— Nu-ți face griji. Dealtfel, n-am să mai bîntui multă vreme pe aici.

— Ce vrei să spui ?

— O să mor.

— Ah, asta-i ! Atunci întinde-o și înghite pilulele alea de dormit. Dar lasă-mă în pace, vrei ?

Clifford se ridică și se pierdu în umbră. L-am dat uitării. Rațele înfoiate se întorseseră. Arătau mai minunate ca oricînd.

Era miercuri seara. Petrecusem mai mult timp ca de obicei la barul din stația Liverpool Street și eram destul de beat. Urcasem în lift cu domnul Pellow, care s-a apucat

să-mi istorisească o poveste lungă despre cum își găsise altă slujbă în învățămînt, dar nu mărturisise faptul că fusese suspendat din prima școală și cum toată tărășenia fusese dată în vileag, și ce spusese directorul, și ce spusese profesorul de istorie, și ce necăjiți au fost elevii cînd au auzit că pleacă, deși nu predase acolo decît trei zile. Povestea s-a lungit și am intrat la el în apartament ca să-i aud sfîrșitul, și i-am băut whisky-ul, și l-am compătimit, gîndindu-mă tot timpul la Gunnar și la ce-ar mai trebui sau n-ar mai trebui să fac. Cumplitele mele anxietăți chinuitoare îmi reveniseră.

Cînd am intrat în apartamentul meu, mi-am dat seama imediat că se găsește o femeie înăuntru. Se auzeau zgomote din camera lui Christopher, zgomotul de neconfundat al tusei unei femei. O clipă, m-am întrebat, cuprins de un spasm, dacă nu cumva e Lady Kitty. Imposibil. Biscuit ? Mai curînd Tommy. Dădeam să mă strecor îndărăt pe ușă, cînd Laura Impiatt erupse în hol și mă apucă de braț.

— Nu, n-ai să pleci ! Lașule ! Nu-i de *mirare* că te apasă conștiința. *Te aștept* de-un veac. Christopher a fost *atît de drăguț !* Mi-a *cîntat.*

— Las' să-ți cînte mai departe, am spus.

M-am îndreptat spre bucătărie, azvîrlindu-mi din mers paltonul ud. Laura, cloncănind, îl culese de pe jos, îl atîrnă într-un cui, și veni după mine. Christopher, într-un halat lung indian, cu mărgele de lemn, un zîmbet îndepărtat, și părul lung și blond periat cu grijă, începu să schițeze un dans ritmat, în hol, întinzîndu-și brațele și fredonînd.

În bucătărie, urmărit de privirile Laurei, am aprins plita electrică, am scos din dulap o conservă de fasole și o conservă de roșii, le-am deschis pe amîndouă și le-am turnat într-o cratiță pe care am așezat-o la încălzit, am extras o felie dintr-un pachet de pîine gata tăiată, și am pus-o la prăjit, am scos untul din frigider și am început să pun masa pentru o singură persoană.

— Nu-ți ofer fasole, Laura, știu că disprețuiești asemenea mîncăruri.

— Hilary, mă fascinezi.

— Da ? Bine.

Am amestecat fasolea, am întors felia de pîine pe prăjitor.

Afară, Christopher cînta sau mai curînd fornăia în maniera neglijentă, semiinteligibilă, subamericană, a cîntăreţilor pop :

„Fii pasărea mea, pasăre de apă, dragă, dragă, dragă !“

Era una din zilele de strălucitoare tinereţe ale Laurei. Ochii scînteietori îi erau voalaţi şi îmbătaţi, buzele umede gata să se încaiere, de parcă se pregătea să sară pe o estradă şi să pledeze o cauză. Purta o rochie de catifea neagră, bine croită, şi îşi legase părul la ceafă cu o pangliţă de catifea neagră, lăsîndu-l să-i joace pe spate ca o coadă de ponei. Închise uşa bucătăriei şi se aşeză.

— Cinez acasă şi, oricum, e mult prea devreme pentru cină. Numai proletarii şi Hilarii iau masa la această oră.

— Hilary e un proletar, slavă Domnului. Cine-ţi vine la masă ?

— Familia Templar-Spence şi unul din ştabii lui Freddie.

„Cum să ne despărţim, iubito, cum poţi pleca, să nu ne părăsim, iubito, nu mă lăsa, şi-ţi spun aşa, pasăre de apă...“

Mi-am întins unt pe felia de pîine prăjită şi am turnat pe deasupra fasolea cu roşii. Detest să mănînc de faţă cu un martor, dar eram leşinat de foame, deoarece la prînz fusesem prea agitat ca să mai pot lua ceva în gură. Am scos cu lingura nişte muştar din borcan, mi-am mai uns o felie de pîine cu unt şi m-am aşezat să-mi devorez festinul. Laura m-a urmărit în tăcere pînă am terminat. N-a durat mai mult de un minut.

— Ce le serveşti la dineul tău ?

— Somon afumat. Crochete cu carne. Sufleu de chitre.

— Şi de ce nu eşti acasă la bucătărie ?

— Totul e pregătit în afară de sufleu, pe care-l fac în ultimul minut. Am fost la un coctail. Erau şi soţii Jopling acolo.

— Se pare că-şi petrec tot timpul la coctailuri.

— Sînt oameni cu totul deosebiţi, da, deosebiţi, amîndoi mi-s tare dragi.

— Ce drăguţ !

„Cînd pasărea de apă a plecat în zbor, zbor, zbor, am rămas cu-al meu dor, dor, dor“.

— Tu ai cunoscut-o ? întrebă Laura.

— Nu.

— E minunată. Dar ascultă-mă, Hilary, am venit aici din partea lui Tommy.

— A lui Tommy ?

„Pasăre micuță, pasăre de apă, mor, mor, mor".

— Da, i-am telefonat și a început să plîngă și să plîngă, și mi-a povestit *totul*, și i-am promis să vin să stau de vorbă cu tine.

— Ce frumos din partea ta.

— Hilary, cred c-ar trebui să te mai gîndești.

— Ca pasărea de apă.

— S-ar putea ca Tommy să nu fie femeia visurilor tale, dar te iubește mult și ți-ar prinde bine să te însori.

— Zise ea.

— Dacă nu bagi de seamă, ai să îmbătrînești și-ai să te acrești, așa cum se întîmplă cu holteii.

— Am și îmbătrînit și m-am și acrit. Laura, te rog, lasă-mă să-mi aranjez singur viața, vrei ? Sînt un adult matur, știi.

— Apropo, asta înseamnă că nenorocești pantomima.

— Dă-o naibii de pantomimă !

— De fapt, niciodată n-am reușit să mi te închipui căsătorit cu Tommy.

— Grozav ambasador mai ești !

„Nu-i ușor să afli iubirea adevărată, poți căuta oricît fără s-o găsești vreodată."

— Poate că tu ești într-adevăr un burlac înnăscut.

— Nu crezi c-ar fi timpul să te duci acasă să scoți tacîmurile de pește ?

— Sînt scoase. Hilary... știi, sînt momente în viață cînd simți deodată că s-a produs o schimbare și cineva pe care l-ai cunoscut dintotdeauna îți devine brusc mult mai apropiat.

— Laura, ești beată.

„Iubirea noastră a fost nebună, a fost un supliciu, iar tu o numești capriciu."

— Hilary, știu că tu gîndești despre mine că duc o viață mondenă găunoasă, da, așa gîndești. Dar adevărul e că, deși am o sumedenie de dragi cunoștințe, prieteni adevărați nu am și *simt nevoia* de prieteni. Noi doi ne cunoaștem bine, dar niciodată nu am stat cu adevărat *de vorbă*, niciodată n-am încercat și, pe măsură ce îmbătrînești, acest lucru devine foarte important...

Mîna Laurei se întinse peste masă și încleștă mîna mea. M-am uitat la degetele dolofane, roșii, ridate, mar-

cate de vîrstă, la verigheta îngropată în carne. Mi-am ridicat apoi privirea spre fața rumenă și animată a Laurei, spre ochii ei căprui, distanțați, hipnotizanți.

— Hilary, ascultă. Am nevoie de un prieten. Am nevoie de ajutor. Am nevoie de *tine*. De tine ca prietenul meu drag, tainic și apropiat. Trebuie să am unul. Nu te speria. Vreau să te întreb ceva. Trebuie *neapărat* să-ți spun ceva, numai că nu-ți pot spune acum...

„Așteaptă pasăre de apă, da da da. Haide pasăre micuță, nu mă lăsa — sa — sa !"

— Taci odată din gură, Christopher, pentru numele lui Dumnezeu, încetează cu mieunatul ăsta afurisit !

— Scuză-mă, Hilary...

— Laura, eu...

Se auzi soneria de la ușa de intrare. Cu un suspin de ușurare mi-am retras mîna din încleștarea fermă și caldă a Laurei și m-am ridicat. Christopher dansase deja pînă la ușă și o deschisese în fața lui Jimbo, care intră cu un buchet mare de crizanteme albe. Jimbo era fără pălărie și muiat pînă la piele. Nu auzisem ploaia. Acum o auzeam.

— Laura... paltonul tău... plouă cu găleata... ai nevoie de o umbrelă... uite, ia-o pe a mea.

— Mulțumesc. Venise după mine în hol și acum mă lăsa să-i țin paltonul. Poți să-ți iei mîine umbrela înapoi.

— Mîine ?

— E joi. Ziua cînd ne vizitezi. Ce, ai uitat? Bună seara, Jimbo. Bună seara, Christopher, mai vin eu pentru cîntece. Hilary, vrei să mă conduci puțin ?

Am ieșit împreună cu ea, închizînd ușa, și am condus-o la lift. Laura purta un demi voluminos din păr de cămilă. Mînecile, umede și aburinde, se înfășurară deodată în jurul gîtului meu. Laura îmi suspină în gură și mă sărută pe buze. Apoi mă îmbrînci și, întorcîndu-mi spatele, chemă liftul. M-am reîntors în casă.

Christopher și Jimbo, îngenuncheați în hol, aranjau crizantemele într-o vază mare. Christopher se uită în sus la mine cu o expresie întrebătoare, plină de interes. Am intrat în camera mea, am închis ușa, am stins lumina și m-am întins pe pat.

Nu scrisesem misiva către Lady Kitty. Întîlnirea cu Gunnar o îndepărtase, pentru moment, din mintea mea. Nu-mi puteam da seama dacă următoarea mișcare trebuia să pornească de la mine sau de la el. Dar poate că nu va

fi nici o mișcare, poate că asta fusese tot. Poate că se făcuse tot ceea ce trebuia să se facă, se finalizase, se săvîrșise în acea scurtă scenă în care el așteptase, uitîndu-se la mine, iar eu îi rostisem numele. Asta să fi fost împăcarea, o întîlnire de priviri, rostirea unui nume ? Oare mai multă vorbărie n-ar strica efectul acestui lucru împlinit ? Sentimentul de ușurare, bucuria vizionară pe care o resimțisem în această dimineață cu rațele din parcul St. James, îmi păruse chezășia faptului că se întîmplase ceva bun. Mai tîrziu însă, optimismul meu începuse să mi se pară absurd, iar scena care-l generase îmi apărea ambiguă și anemică. Gunnar nu făcuse decît să mă privească țintă. Poate că mă chemase în biroul lui cu o intenție răuvoitoare. Omul ăsta mocnise în el ani și ani de zile răzbunarea ! Nu știam ce-ar fi fost în stare să facă. Poate că n-ar fi făcut nimic.

Și apoi, asemenea lunii care se înalță, se ivi imaginea lui Lady Kitty. La urma urmei, toate astea erau lucrătura ei, spectacolul ei. Nu pentru profitul meu fusesem pus în mișcare. Eu, satisfacțiile mele, ușurările mele, dezlegările mele de păcate, nu aveau absolut nici o importanță în acest joc. Importantă era starea de spirit a lui Gunnar, „tămăduirea" lui, și asupra acestora *ea* trebuia să se pronunțe. Acest punct de vedere, destul de evident în clipa cînd mi-a încolțit, îmi inspira o nouă îngrijorare, dar și un soi de calm interimar, precum și intenția reînnoită de a-i scrie. Dar nu încă. Acum trebuie să mă repauzez, mi-am spus, măcar o zi sau două. Am făcut destul pentru moment. Și dacă Gunnar se hotărăște să-mi dea vreun semn, atunci va trebui să i-l întîmpin. Dacă nu, va trebui să aștept instrucțiuni de la Lady Kitty și, între timp, să-i scriu și să-i povestesc numeroasele, numeroasele lucruri pe care știam că am a i le spune. Aveam o senzație pe care, în mod deliberat, o lăsam să plutească în vag, senzația unei ameliorări, a unei noi forțe de a defini și a înfrunta grozăvii care zăcuseră de atîta amar de vreme îngropate în mintea mea, fără să cutez să le răscolesc. Da, perspectiva unei pauze era reconfortantă, ca și sentimentul că din nou mă lăsam în voia hotărîrilor lui Lady Kitty.

La Laura nu mă gîndeam. M-am gîndit la Tommy, dar ca la o problemă de interes istoric, separată de mine prin eoni de timp, prin matrițele teoriei și cercetărilor. „Nu-i ușor să afli iubirea adevărată, poți căuta oricît fără s-o

găsești vreodată." Posibil, dar acum eram închinat unor țeluri mai înalte. Poate că pentru mine, iubirea a fost întotdeauna un *ignis fatuus*[1]. Mă simțeam neputincios și sleit. M-am vîrît sub pătură fără să mă mai dezbrac. Continua să plouă. Am adormit și am visat că Tommy, sau poate că altă femeie, sub chipul unei păsări de apă, cu ochi frumoși, se zbătea se zbătea se zbătea la fereastră, încercînd să pătrundă înăuntru.

JOI

JOI SEARA NU AM MAI TRECUT pe acasă, pentru a-mi schimba hainele, ca de obicei, ci am rămas în barul din Sloane Square pînă a sosit timpul să mă duc în Queen's Gate Terrace. Acum începusem să mă gîndesc la Laura Impiatt și la lucrul acela pe care voia „neapărat" să mi-l spună. Să fi vrut să-mi declare că se îndrăgostise de mine ? Altădată asemenea idee m-ar fi amuzat, ba chiar m-ar fi mișcat, convins fiind că n-ar fi putut avea nici o consecință dramatică. Laura era întotdeauna pornită pe fapte mărețe. Acum, însă, o asemenea complicație suplimentară n-ar fi fost deloc binevenită. Era un moment în care trebuia să mă feresc de femei. Și mi-am adus aminte cu o strîngere de inimă de oribila impresie pe care trebuie să i-o fi făcut lui Lady Kitty cearta dintre mine și Tommy, surprinsă pe scările ministerului. Ce-ar gîndi Lady Kitty despre mine dacă ar avea măcar o umbră de bănuială că flirtez cu soția lui Freddie ? Îmi venea rău numai la asemenea gînd. Era extrem de important ca Lady Kitty să vadă în mine, cel puțin în ce privește prezentul, un om curat. Îmi mai dădeam seama că, uzînd de mult tact, trebuia s-o fac să afle că rupsesem legătura cu Tommy. Ce idioțenie din partea mea să-i spun că Tommy mi-era logodnică. Nici măcar nu era adevărat.

Mai tîrziu, tot reflectînd la Laura, mi s-a năzărit încă o posibilitate. Dacă descoperise cumva Laura ceva în legătură cu trecutul meu, cu întreaga întîmplare ? Nu prea

[1] Flacără lipsită de strălucire (lat.).

părea plauzibil, cel puțin din remarcile ei, totuși se putea să fi aflat unele lucruri. Spusese că vrea să mă întrebe ceva. În orice caz, mai devreme sau mai tîrziu, o ființă atît de devorată de curiozitate avea să miroasă că exista ceva putred în legătură cu mine și familia Jopling. Deci o rațiune în plus de a mă ține cît mai departe de Laura. Și totuși doream s-o văd ca să aflu ce voia să mă întrebe și ce trebuia neapărat să-mi spună.

La birou avusesem o zi curioasă. Vremea continua să fie rece, ciinoasă ; se lăsase puțină ceață, căzuse o ploaie fină, care încă se cernea. Am stat nemișcat la masa de lucru, văzîndu-mi de treburi, întrebîndu-mă, ori de cîte ori apărea curierul, dacă nu cumva îmi aduce vreo notă pe care să văd scrisul acela mărunt, în care mi se ceruse ultima oară : *„Te rog, las-o în pace pe Anne. Te rog"*. Dar nu mi s-a înmînat nici o notă. Contrar obiceiului meu, am luat prînzul la cantina ministerului. Pe scări l-am întîlnit pe Clifford Larr, care m-a ignorat mai ostentativ că oricînd. Tommy m-a sunat de trei ori, și de fiecare dată i-am trîntit receptorul în furcă.

Acum, ud și dîrdîind de frig, mă apropiam de ușa familiei Impiatt. Laura îmi umflase cu o seară înainte umbrela, așa că eram muiat din cap pînă-n picioare. Muncit de gînduri, străbătusem pe jos tot drumul din Sloane Square, fără să-mi dau seama, decît cînd a fost prea tîrziu, că ploaia se întețise într-un adevărat potop. Șapca devenise un burete îmbibat pe capul meu, paltonul îmi atîrna greu de atîta apă, și o umezeală pătrunzătoare, lipicioasă și rău prevestitoare mi se răspîndise pe umeri și pe spate. Așteptam cu nerăbdare focul vesel din salonul casei Impiatt și o stacană mare de gin.

Freddie îmi deschise ușa și mă întîmpină minunîndu-se pe drept cuvînt de înfățișarea mea de naufragiat. Era cît pe-aci să fac o remarcă hazlie în legătură cu nevastă-sa care-mi sfeterisise umbrela, cînd mi-a trăsnit prin minte că poate Freddie nu era încunoștiințat de toate vizitele pe care mi le făcea Laura. Gîndul mi-era neplăcut. Mi-am zărit umbrela în suportul din hol, și mi-am spus că o s-o iau binișor de-acolo la plecare. Discutam cu Freddie, care-mi atîrna paltonul ud leoarcă pe un umeraș, cînd am auzit din salon o tunătoare voce bărbătească, urmată de un glas de femeie și, cu o paralizantă crispare de groază, mi-am dat seama că ceilalți oaspeți erau Gunnar și Lady Kitty.

M-am așezat pe un scaun în hol, ca să-mi recapăt răsuflarea, pretinzînd că-mi storc manșetele pantalonilor. Primul meu gînd a fost să plec imediat, sub un pretext oarecare. Dar nimic n-ar fi fost mai bine calculat pentru a orienta via curiozitate a Laurei pe urma cea bună. Știa Gunnar că vin și eu ? Cum trebuia să-i salut ? Cum se vor comporta ei ? Va fi posibilă disimularea ? Pe urmă, cu un șoc care m-a cutremurat, mi-am adus aminte, exact la timp, că se presupunea că nu o mai văzusem niciodată pe Lady Kitty.

— Intră, spuse Freddie. Vino să te coci la foc.

M-am ridicat încet, și l-am urmat în salonul puternic iluminat, conștient că arăt ca un șobolan înecat, și nu numai că nu-mi schimbasem hainele, dar și dormisem noaptea trecută în ele.

Primul lucru pe care l-am văzut a fost fața Laurei, strălucind, după cum mi s-a părut, de o complice cunoaștere.

Laura era toată păr revărsat și rochie revărsată. Purta un veșmînt asemănător celui în care-mi apăruse Christopher cu o seară înainte, și o puzderie de podoabe zornăitoare, făcute parcă din oțel polisat. Cînd se apropie de mine cu brațele întinse, am văzut peste umărul ei fețele brusc împietrite ale celorlalți doi oaspeți. Era evident că Laura plănuise o surpriză pentru toți cei interesați.

— Hilary ! Ce plăcere ! Mă sărută pe obraz cu ostentativă posesivitate. După cîte știu, tu și domnul Jopling sînteți vechi prieteni. L-ați cunoscut pe Hilary Burde ?

Întrebarea din urmă îi era adresată lui Lady Kitty, care făcu un gest vag și scutură din cap.

— Hilary Burde. Lady Kitty Jopling. Bănuiesc că voi doi v-ați întîlnit la birou ?

Această întrebare — altă încuietoare — îi era adresată lui Gunnar.

— Ne-am salutat doar în treacăt, am răspuns eu. E mult de cînd nu ne-am văzut.

Am rostit aceste cuvinte adecvate absolut pe negîndite.

Îmi simțeam fața încinsă, luînd foc. Intrînd în salon, am găsit timp să sper că Gunnar n-o să observe tulburarea soției sale. Dar nu exista pricină de îngrijorare. Lady Kitty își și revenise, poate puțin prea repede dacă ar fi fost să-ți spui că fusese confruntată pe neașteptate cu faimo-

sul dușman al soțului ei. Reacția ei ar fi trebuit să fie inversă, întîi o amabilă indiferență, pe urmă uluire. Oricum, agitația lui Gunnar era destul de puternică pentru a exclude orice posibiltate de a observa comportamentul soției sale.

Constituția robustă a lui Gunnar lunecase spre îngrășare dar statura lui încă îi domina pe toți, atingînd peste un metru optzeci și cinci, ușoara gîrbovire a umerilor făcîndu-l să pară cam de înălțimea mea. Ceea ce-l deosebea însă total de imaginea lui din trecut era buhăiala feței, obrajii puhavi, acoperiți de o roșeață care nu era cea a tinereții, și fruntea îngroșată și brăzdată de cîteva riduri. Părul blond căpătase o nuanță cenușiu-nisipie și se rărise, sugerînd chelirea, deși se mai găsea încă în destulă cantitate, iar ochii albaștri pestriți, între pleoapele obosite și pătate, rămăseseră limpezi și luminoși, evocîndu-l pe atletul iscusit și atrăgător pe care-l iubise Anne. Era straniu cum în acea clipă țișnise între noi numele ei, ca o fulgerare, ca o manifestare fizică. Răsunase, și personalitățile noastre din trecut reapăruseră ca două năluci, iar năluca ei era alături de noi. Poate numai pentru că reușisem să văd ochii lui Gunnar. Dar mi-o evocase cu atîta intensitate pe Anne, încît aveam senzația că scena reală se întunecase și că nu mai exista nimic între noi decît flacăra prezenței ei, fața ei radioasă, frumoasă și tînără. Am spus „între noi" pentru că știam cu siguranță că și Gunnar se gîndea, în aceeași clipă, la Anne.

Toate aceste închipuiri au durat doar un moment sau două, timp în care nu am privit-o pe Lady Kitty. Laura se năpusti din nou pe mine. Freddie venea din urmă, exclamînd :

— Hilary e complet muiat.

— Așa e ! strigă Laura. A umblat din nou prin ploaie, răul de el ! Ia uitați-vă la pantalonii lui, uitați-vă la spatele hainei înnegrit de umezeală, Doamne, puneți numai mîna ! Și începu să-mi pipăie spatele, de parcă-i invita și pe ceilalți să facă la fel. Hilary, scoate-ți imediat haina ! Freddie, dă-i o haină de-a ta. Hilary, nu te opune ! Nu fi obraznic, că-ți scoatem și pantalonii ! Așază-te aici, cu spatele la foc. Ia uitați-vă, ies *aburi* din el.

Decît să mă pretez la ciondăneala jucăușă pe care, fără îndoială, o aștepta Laura, am preferat să execut tot ce-mi

cerea și m-am așezat pe jos, cu spatele la foc. Vesta și cămașa mi se lipiseră umede de umerii din care, într-adevăr, ieșeau aburi. Picături reci de apă se prelingeau din părul striat de ploaie și-mi lunecau pe șira spinării. Mi-am dat seama cu groază că sub cei doi năsturași statutari de la gît, cămașa mea nu mai deținea nici un nasture, în schimb avea o vizibilă ruptură, pe care oricît o îndesam în jos, nu reușeam să o ascund în pantaloni.

Freddie ieșise din cameră. Laura se foia în jurul meu, alintîndu-mă și strigîndu-mă „Hilo", un diminutiv pe care nu-l mai folosise niciodată pînă atunci, și care, chiar și la birou era, slavă cerului, foarte rar utilizat de colegii mei. Lady Kitty se mutase mai la o parte, și se așezase în dreapta mea, pe un scaun depărtat de foc. Purta o rochie de seară din mătase verde, bogat brodată cu alb. Nasul lung și buzele prelungi, pline, acum puțin botoase, dădeau feței ei o încordare de animal, acea *„scăpărare"* enervantă, pe care o are chipul unei vulpi. Gunnar, aflat în fața mea, se rezemase de niște rafturi cu cărți, și se uita fix nu tocmai la chipul meu, ci la mine tot, cu ochii transformați aproape în două dreptunghiuri albastre din cauza unei încruntări intense și supărătoare. Laura încetă să-mi mai pipăie părul și exclamînd : „Trebuie să aduc un prosop", ieși din încăpere.

Cînd rămaserăm doar în trei, clipa de oprire a respirației fu perceptibilă, aproape audibilă. Pentru a slăbi tensiunea, am început să-mi schimb poziția, am îngenunchiat, apoi mi-am încrucișat picioarele, cercetîndu-mi manșetele pantalonilor. Simțeam dorința chinuitoare de a articula un sunet, eventual un geamăt ușor, din moment ce nu mă puteam gîndi la nici un cuvînt posibil. Și aș mai fi vrut să mă întorc către Lady Kitty, a cărei privire o simțeam arzîndu-mi obrazul drept, dar mi-am ținut cu hotărîre fața îndreptată spre Gunnar.

Gunnar continua să mă fixeze cu aceeași ferocitate intensă, îngrozită, care părea totuși să nu mă vadă. Ținea în mînă o cupă de sherry, acum aproape goală. Și, în timp ce mă privea, aplecă paharul, răsturnînd restul de vin pe covor și, apropiind cealaltă mînă, frînse cupa în două, de la picior.

M-am ridicat în picioare. La fel făcu și Lady Kitty Cu o rapidă învolburare de mătăsuri verzi, veni între noi

doi. Așează paharul ei lîngă Gunnar, pe raftul de cărți. Luă cu gingășie din mîinile lui cele două jumătăți de cupă spartă, și se reașeză, lăsîndu-le să cadă printre faldurile rochiei cu un gest deliberat grațios. Cînd Freddie reveni în cameră, Lady Kitty tocmai culegea bucățile de sticlă de pe covor.

— Îmi pare teribil de rău, mi-am spart paharul.

Fredie o rugă să nu se necăjească și-mi oferi o voluminoasă haină de-a lui. Sosi și Laura strigînd *„A table !"*, țipă cînd dădu cu ochii de înfățișarea mea grotescă, și se repezi la mine gata să-mi frece părul cu prosopul, numai că i l-am smuls la timp din mînă. La ordinul Laurei, Lady Kitty trecu pe lîngă mine fără să-mi arunce vreo privire, îndreptîndu-se spre hol, Laura porni după ea. Freddie îi spunea lui Gunnar :

— Joia e ziua în care ne vizitează Hilary. Și pe vremea cînd l-ați cunoscut dumneavoastră avea Hilary „zilele" lui ?

Gunnar care, evident, nu avea idee de ceea ce fusese întrebat, răspunse :

— A, da.

Cînd ieși pe ușă, ochii noștri, irezistibil atrași, se întîlniră o frîntură de secundă. Fața lui Gunnar se contractă ; își întoarse brusc capul. Eu am ieșit ultimul din încăpere.

Cînd am intrat în hol, unde ceilalți se opriseră discutînd, clapa deschizăturii pentru scrisori, de la ușa din față, fu brusc împinsă, și un plic zbură înăuntru, aterizînd cu un zgomot sec pe rogojina de la intrare. Laura îl ridică de jos.

— Hilary, e pentru tine. Dumnezeule, e de la ea !

Îmi vîrî plicul în mînă, și mi-am văzut numele scris în caligrafia lui Tommy.

— Nu te formaliza, dragă, citește-ți scrisoarea !

Sufrageria familiei Impiatt era la subsol, lîngă bucătărie. Freddie îl și conducea pe Gunnar în jos pe scări. Laura îi urmă, deschizîndu-i ușa lui Lady Kitty. Am desfăcut scrisoarea lui Tommy.

„Oh, iubitul meu, nu pot suporta, mor de durere. Te rog, te rog, acceptă să mă vezi. Te voi aștepta în seara asta acasă la tine.

T."

— Trebuie să-mi iau poşeta. Am lăsat-o în salon, se auzi vocea lui Lady Kitty. Mi-am înălţat capul şi am privit drept în ochii de ardezie, strălucitori. Foşnetul mătăsos al rochiei trecu pe lîngă mine ; Lady Kitty intră în salon, îşi luă poşeta, şi apăru iar. Cînd trecu a doua oară pe lîngă mine, murmură :

— Biscuit va veni sîmbătă dimineaţa.

Am urmat-o pe scări, spre masa de cină (Supă de crevete, *boeuf Stroganoff şi crêpes Suzette).*

VINERI

„Stimată Lady Kitty,

NĂDĂJDUIESC CĂ VEŢI CONSIdera că am procedat bine. Presupun că Gunnar v-a povestit că l-am acostat miercuri. Intenţionam să mai aştept, dar l-am întîlnit pe scări şi, deodată, am simţit că nu pot suporta să trec pe lîngă el fără un cuvînt. Am intrat în biroul lui, dar nu am avut timp să discutăm, pentru că a venit cineva. Pentru a fi mai exact, i-am rostit de două ori numele : o dată pe scări, o dată în birou. El n-a spus nimic. Îmi dau seama că nu am dreptul să pun întrebări, dar aş dori mult să ştiu cum a reacţionat la această întîlnire. În acele momente eu am simţit că se întîmplă un lucru bun, că se duceau un soi de tratative. Acum, însă, această idee îmi pare absurdă. Şi nu numai din cauza incidentului cu paharul de sherry, pe care l-aţi curmat prin intervenţia dumneavoastră. Discuţiile de la masă, oribilele noastre juxtapuneri, felul în care sesizam starea de spirit a lui Gunnar, fac să apară drept imposibilă o pace între noi. Nu poţi înceta brusc să urăşti pe cineva, oamenii nu iartă, e o imposibilitate. Nu pot să vă spun cît de limpede mi-a apărut lucrul ăsta la acel dineu care a fost un adevărat supliciu, deşi sînt convins că domnul şi doamna Impiatt nu au observat nimic. Sînt sigur că înţelegeţi. Am simţit atunci şi simt şi acum că totul e lipsit de speranţă şi mă întreb dacă cel mai bun lucru pe care l-aş putea face nu ar fi să dispar. În orice caz, voi avea grijă să nu mai fiţi niciodată stingherită de prezenţa mea ca oaspete într-un salon. V-aţi dat seama, sînt încre-

dinpat, că nu am avut idee de întîlnirea noastră acolo. În orice caz, pentru că v-am vorbit de dispariția mea, dați-mi voie să vă asigur că aceasta nu se va produce imediat. Înțeleg însă că va sosi momentul cînd va trebui să dispar, și de atunci încolo nu veți mai auzi nimic despre mine. Dar, între timp, recunosc că e de datoria mea să mă mențin pe poziție și să încerc tot ce-mi stă în putință să fac. Dacă încercările mele îl pot ajuta cîtuși de puțin pe Gunnar, slăbind tensiunea în care trăiește sau domolindu-i suferința, atunci am obligația să perseverez, și o voi face. Și dați-mi voie să adaug: doresc să fac și voi face orice îmi veți cere dumneavoastră.

Îmi îngăduiți să vă vorbesc un moment și despre mine? Ar fi o mare alinare. Este unicul context în care pot vorbi, și dumneavoastră sînteți unica persoană căreia îi pot vorbi. Am purtat grozăvia asta în mine, în tăcere și în singurătate, atîta amar de ani, și totuși povara nu a devenit mai ușoară. Nici nu sînt sigur ce nume poartă povara. Mi-ar fi de mare ajutor să o pot defini, dar cuvintele se dau bătute. Culpabilitate, păcat, suferință, căință, remușcare? Nu căință, deoarece căința ar fi schimbat lucrurile, ori tocmai imuabilitatea lor este cea care distruge viața și exclude orice bucurie. Iertați-mi acest exercițiu de autocompătimire, care poate să pară odios de deplasat. Ce pretenții pot avea eu, ce altceva pot spera să fiu decît un simplu instrument? Și totuși, pe măsură ce reflectez, și mai ales după oroarea întîlnirii cu Gunnar la acel dineu, simt că e necesar, pentru ca lucrurile să aibă un sens, să mă gîndesc și la nevoile mele, trebuie să existe și acestea, acceptate ca parte a motivației mele. Acceptate: dar de cine? Nu-i pot cere lui Gunnar să le accepte, să înțeleagă că lucrul care s-ar putea să-i facă lui bine mi-ar putea face și mie bine. Ar însemna să mă aștept le prea mult, dacă aș spera ca mila lui față de mine să ne tămăduiască pe amîndoi. Într-un fel, nici nu mă pot aștepta să știe măcar că am suferit și eu — că sufăr și voi suferi. Așadar, presupun că singura persoană căreia îi pot adresa această pledoarie poate fi sau Dumnezeu sau dumneavoastră. Deci dumneavoastră. Vă rog să mă iertați. Încerc deja o infinitezimală ușurare numai prin faptul de a vă putea spune că pentru mine totul este încă viu, de parcă s-ar fi întîmplat ieri, și că întîmplarea mi-a ruinat viața pînă în ultimele ei fibre. Ar putea să pară o „lașitate" faptul că

m-am lăsat pradă unei atari devastări, și că acum împun respingătoarea ei priveliște ochilor persoanei care ar fi trebuit să fie cel mai mult cruțată. Și totuși oamenilor li se întîmplă asemenea lucruri, viețile se lasă astfel năruite, pîngărite, întunecate și irevocabil ratate, oamenii pornesc pe căi greșite și persistă în acestea, și cei care săvîrșesc o singură greșeală dau cu piciorul și în tot restul, din furie sau chiar din pică. Numai grațioasa dumneavoastră amabilitate față de mine, faptul că m-ați luat în considerație si, aș îndrăzni să spun, faptul că ați avut nevoie *de mine, a creat un spațiu care să îngăduie ca acest adevăr lugubru să fie în sfîrșit scos la lumină. O clipă, o să cadă* lumina *și pe o rană urîtă și obscenă. Și pentru aceasta, orice s-ar întîmpla, vă voi purta gratitudine, iar prin aceasta, orice s-ar întîmpla, mă voi simți ajutat.*

Îndrăznesc să vă spun toate aceste lucruri datorită extraordinarului prilej pe care mi l-ați oferit, pare-se cu bună știință, și pentru că întîlnirea noastră va fi, în mod necesar, absolut efemeră, atît de efemeră încît aproape că nici nu va fi existat ca o întîlnire între doi oameni, deși există într-o colosală măsură ca eveniment. *E limpede că între mine și Gunnar nu va putea avea loc niciodată o «prietenie». S-au întîmplat atîtea în mintea mea, de atunci, din acea dimineață cînd am discutat în parc. Cred că la început mi-am imaginat că ar fi posibilă o «relație» între mine și Gunnar. Acum știu că nu e cu putință. Voi face tot ce veți dori dumneavoastră, voi face tot ce este necesar, și apoi o să mă volatilizez. Asemenea unei comete. Acum, privind situația prin optica mea mai recentă și mai clară, cred că pot face foarte puțin pentru Gunnar, deși ceva tot se poate realiza. (Și, vai, foarte puțin poate face Gunnar pentru mine.) În mod cert, nu mă aștept ca dumneavoastră să vă amintiți de mine cu gratitudine. În curînd voi fi plecat. Numai că în viața mea s-a întîmplat un eveniment pe care bîmbătatea și curajul dumneavoastră l-au făcut să existe. Și îmi voi aminti întotdeauna de amabilitatea dumneavoastră față de mine ; chiar dacă nu există nimic altceva care să pot lua cu mine, voi lua imaginea acestei amabilități, care va constitui pentru mine un bun de preț, în anii lungi ce vor să vină ; și poate că, pînă la urmă, cine știe ?, grozăvia, cumplita durere, se vor mai îmblînzi.*

Vreau să vă mai spun ceva, pentru că, în timp ce scriu toate acestea, simt că nu trebuie să vă ascund nimic. Am rupt logodna mea cu doamna Uhlmeister. De fapt, n-am fost niciodată cu adevărat logodit cu ea. S-ar putea nici să nu vă mai amintiți de această chestiune, dar am ținut să v-o menționez întrucît domnul și doamna Impiatt au făcut mult haz în timpul mesei pe tema asta.

Vă rog să-mi iertați scrisoarea de față. Va fi, sînt sigur, singura scrisoare pe care vă voi scri-o vreodată. Ușurarea pe care mi-a pricinuit-o această destăinuire a fost imensă, cosmică. Ați și reușit să faceți enorm pentru mine. A vă împlini voia, a vă fi de folos dumneavoastră și lui Gunnar este unica dorință a unui om sortit să dispară. Acceptați, vă rog, gratitudinea mea, omagiul meu. Voi aștepta instrucțiunile dumneavoastră în legătură cu ceea ce urmează să fac în continuare, și voi face tot ce-mi veți spune. Sper din toată inima că Gunnar va accepta să mă mai vadă sau că, în orice caz nu a decis să nu mă mai vadă. Firește, nu aștept nici un fel de comunicare din partea lui. Dacă socotiți potrivit, voi încerca să mă apropii din nou de el la birou, dacă nu, îi voi scrie. Dorințele dumneavoastră sînt ca niște rugăciuni în lumina cărora aproape că izbutesc să mă rog și eu.

Al dumneavoastră, cu toată sinceritatea,
Hilary Burde."

Era ora trei dimineața și mă aflam într-o cameră înghețată dintr-un mic hotel de lîngă Paddington. O stare de exaltare pusese stăpînire pe mine. Inima îmi bătea cu atîta putere, încît trebuia, din cînd în cînd, să o apăs cu ambele mîini ca s-o împiedic să erupă prin carne. Sîngele îmi fierbea, capul mi se învîrtejea. Hotărîsem, mă rog, dacă asta putea fi numită o hotărîre, să nu mă duc acasă, pentru a evita confruntarea cu Tommy. Am plecat devreme de la Impiatt și i-am telefonat lui Crystal, din Gloucester Road, spunîndu-i să nu mă aștepte. Nu i-am explicat de ce nu pot veni, și ea nu m-a întrebat. Glasul ei la telefon avea un ecou trist, un ecou de singurătate, deși nu mi-a spus decît vorbe drăgăstoase. Am luat un metro de linie circulară pînă la Paddington, și am intrat la întîmplare într-unul din hotelurile ieftine din Sussex Gardens. Am cerut la recepție niște hîrtie de scris, și apoi m-am instalat în camera mea, compunînd.

Am rescris de cîteva ori scrisoarea de mai sus, cred că de vreo cinci ori, făcînd adaosuri și mărunte schimbări de cuvinte. Am scris repede, inspirația nu-mi lipsea. Prima ciornă a avut o puzderie de două puncte și punct și virgulă, pe care le-am eliminat în ciorna numărul doi, în favoarea liniuțelor de pauză, pentru ca apoi, în ciornele următoare, să prefac majoritatea pauzelor în virgule, și să reinstaurez în cîteva locuri cele două puncte. Am observat (nu eram propriu-zis beat, dar aveam simptome de beție) că în ciorna numărul unu aproape că nici nu vorbeam de Gunnar. Mă simțeam divin de obsedat, dar și profund nelămurit de ceea ce mi se cerea să fac și de țelul întregii agitații. S-ar fi zis că nu mai exista nimeni în univers în afară de mine și de Kitty. (De cîteva zile, îi spuneam în gîndurile mele „Kitty".) Ceva teribil se întîmplase, ieri, cu ani în urmă, înainte de începutul lumii, dar ce anume ? Ceva se cerea făcut, o mare încercare, o misiune ce trebuia împlinită, dar ce ? Tot ce știam era că ea mi-o poruncise. Iar eu trebuia să-i împlinesc voia și apoi să mor. Eram un om sortit să piară, și prin pieire să-și înfăptuiască menirea : să slujesc și apoi să dispar în singurătate.

Încă înainte de ora unu mi-a devenit limpede că eram îndrăgostit de Kitty și că scrisoarea mea era o scrisoare de dragoste. Presupun că mă îndrăgostisem mai de mult de ea. Niciodată nu poți situa în timp începuturile unei iubiri. Incluzînd și seara de azi, o întîlnisem de cinci ori : de două ori la birou, o dată în parc cînd venise cu caii, o dată în parc singură, și acum în casa Impiatt. Presupun că nu m-am putut îndrăgosti de ea la prima vedere, și totuși, cînd am stat de vorbă la statuia lui Peter Pan, veneratia mea pentru ea, adorația mea, aveau deja trecut. A-i scrie a fost ca și cum aș fi scris unui vechi prieten. „Te rog să-mi ierți scrisoarea de față, draga mea", scrisesem, fără să-mi dau seama, în ciorna numărul unu. „Iubita mea." Desigur că epistola mea deborda de autocompătimire, era plină de absurdități, chiar de fraze pompoase : „unica dorință a unui om sortit să dispară", și așa mai departe. Dar oricît de lipsite de demnitate ar fi fost, elocvența era necesară, autorevelarea esențială. Scrisoarea aceasta constituia unica șansă care mi se putea oferi vreodată pentru a exprima toate aceste sentimente.

Eram oare sortit să dispar ? Era aceasta singura scrisoare pe care aveam să i-o scriu lui Kitty ? Asemenea

întrebări priveau un viitor care, în dispoziția mea de la orele trei dimineața, mi se părea inimaginabil de îndepărtat. Aveam conștiința profund și fericit ușurată de faptul că mă supuneam întru totul voinței ei. Ea avea să hotărască tot ce va urma. Deja hotărîse să o trimită pe Biscuit sîmbătă dimineață la mine, și înainte de acest viitor îndepărtat al dimineții de sîmbătă exista întreaga minunată zi de vineri, în care voi trăi în slujba ei. Și poate că Biscuit o să-mi aducă o altă prețioasă scrisoare de la stîpîna ei. Lumina proiectată de acest gînd estompa contururile acelei perioade foarte îndepărtate cînd va fi inevitabil pentru mine să dispar.

Pe la trei și jumătate m-am vîrît în pat, și gîndul la Kitty așternea o perdea de liniște peste mintea mea plină de vise. Era atît de bună cu mine, o, cît era de bună !

Dimineața (vineri), mi-am luat micul dejun în gara centrală Paddington, la bufetul de pe peronul unu. Am mîncat pîine prăjită cu marmeladă la o masă așezată afară, pe peron, lîngă cel mai impresionant monument londonez închinat războiului, reprezentînd un soldat din primul război mondial, în echipament de tranșee, cu raniță și mantaua pe umeri, stînd într-o atitudine calmă și citind o scrisoare de acasă. Am zăbovit un timp pe peron și am urmărit plecarea trenului de 7.30 în direcția Exeter St. David's, Plymouth și Penzance, a trenului de 7.40 în direcția Bath, Bristol Temple Meads și Weston-Super-Mare, a trenului de 8 în direcția Cheltenham Spa, Swansea și Fishguard Harbour, și a celui de 8.05 în direcția Reading, Oxford și Worcester Shrub Hill. Mă simțeam acum mai puțin exaltat și mult mai înfricoșat : nu înfricoșat de ceva ce s-ar fi putut întîmpla pe lume, ci de propria mea stare de spirit, de brusca perspectivă a unui nou gen de suferință. Cum puteam *iubi* atît de mult o ființă pe care nu aveam s-o pot vedea sau cunoaște mai bine, persoana care, dintre toate, era cea mai departe de mine, de care eram, în mod ineluctabil, separat ? Oare ce cruntă suferință, încă neîncercată, încă nerevelată, avea să implice și acest lucru ? Să fi fost pedeapsa, expierea, sfîrșitul, groapa neagră în care mi-era dat în cele din urmă să pier ? Și totuși, chiar în acele momente, știam că, pentru mine însumi, n-am să pot dispărea. Îmi voi purta crucea neabătut, zi de zi, săptămînă de săptămînă, an de an, și nu mă voi lăsa

frînt, și nimeni nu mă va auzi gemînd. Asta era partea cea mai rea. Și, împletit cu acest rău, se ivea miracolul iubirii, cu toate duioșiile și viziunile sale de bucurie pură.

Încercam cu disperare să-mi țin spaimele într-o stare cît mai vagă, și la aceasta mă ajuta gîndul că azi era vineri, iar mîine, sîmbătă, va veni Biscuit. Chiar și în acest fapt încercam să instalez calmanta schemă a rutinei. Se cuvenea să-i dau lui Biscuit scrisoarea pe care o alcătuisem peste noapte ? Undeva, în afara imenselor galerii boltite ale gării, lumina zilei încerca să-și facă loc, dar înăuntru plutea o întunecime galbenă, străpunsă de lumina electrică și de un miros de sulf. Pe măsură ce inevitabilele trenuri plecau unul după celălalt, reciteam și cugetam cu grijă la ultima formă a scrisorii. Trebuia s-o trimit, ar fi trebuit s-o rescriu, n-ar trebui oare s-o temperez ? Pentru mine, cel puțin, era absolut vizibilă starea de extaz, brațele pline de dor întinse într-un elan nestăvilit. Era necesar să descriu în termeni atît de plastici viața mea ruinată ? Și puteam să-i declar lui Kitty, chiar atît de fățiș, că o rupsesem cu Tommy ? Nu era un lucru lipsit de demnitate, gratuit, josnic, manifest indiscret și grosolan ? Ce importanță avea dacă Kitty credea sau nu despre mine că sînt logodit ? Firește că avea o importanță covîrșitoare, dar ce importanță avea această importanță ? De ce-ar interesa-o pe Kitty o asemenea sordidă informație ? N-o să-i facă o impresie proastă graba mea de a-mi sublinia solitudinea, de a mă scutura ostentativ de Tommy ? Totuși bancurile stupide ale celor doi Impiatt, în timpul dineului, făceau ca asemenea destăinuire să fie esențială. Nu suportam gîndul de a o lăsa pe Kitty să mă creadă prins într-o vulgară ciorovăială de îndrăgostiți, încă nerezolvată. Mai bine adevărul penibil, decît așa ceva. Trebuia să-i aduc la cunoștință că-mi redobîndisem puritatea singurătății. Am hotărît să las acest lucru cum era, să las întreaga scrisoare cum era. O scrisesem într-o stare de nebunie inspirată. S-o primească Kitty așa cum arăta și, în înțelepciunea și înduioșarea ei, s-o interpreteze cum va voi.

Dineul din casa Impiatt fusese cu adevărat un supliciu. Freddie se pornise pe dată să-i vorbească lui Gunnar despre pantomimă. Apoi, își dăduse seama, încurcat, că făcuse o gafă, date fiind recentele mele non-relații cu Tommy. Încercă să schimbe subiectul, dar Laura îl reluă, cu intenția manifestă de a mă tachina în legătură cu

Tommy, pe care o numea „tînăra" mea, dînd a înțelege că orice răceală dintre noi era, desigur, trecătoare și că Tommy avea să joace în pantomimă, așa cum se stabilise. „Hilary a stăruit s-o introducă pe tînăra lui în pantomimă," „Nu-i adevărat !" „Hilary e cel mai mare mincinos, dar desigur că dumneavoastră îl cunoașteți de-o viață.". „Nu-l putem lăsa pe Hilary să se certe cu vedeta noastră, nu-i așa, Freddie ?" Soții Impiatt nu puteau renunța la obiceiul de a mă folosi ca țintă a glumelor lor naive, iar eu nu reușeam să ies din rolul meu de clovn, oricît de sfîșietor era acest rol de față cu asemenea public. „Pe ce puneți pariu că Hilary poartă iar ciorapii lui trăsniți ? Hilary, ia arată-ți ciorapii !" Și tot așa, Hilary în sus, și Hilary în jos, pînă cînd am simțit că-mi ard obrajii și-mi clocotește sîngele de stinghereală și supărare și mînie.

Acum, cînd reflectam retroactiv la toate astea, îmi dădeam seama că purtarea Laurei fusese iritantă pînă la limita bizareriei. Era stînjenită, ațîțată, bea și rîdea mai mult ca de obicei și părea deosebit de preocupată să-și bată joc de mine în fața musafirilor ei. În mod cert, făcea tot ce putea ca să mă înfățișeze drept un bărbat cu o legătură veche, bine statornicită. „Las' că știm noi cum sînt ciondănelile tale cu Tommy și cît durează !" Era un lucru deosebit de exasperant și de crud, și nu mă simțeam în stare să dau vreun răspuns. Laura era într-o dispoziție foarte malițioasă, pe care nu o puteam tălmăci. Poate că, la urma urmei, era puțin îndrăgostită de mine ? O femeie posesivă, care avertiza altă femeie să nu încalce teritoriul ei, oricît de improbabil ar fi fost ca cealaltă să-i devină rivală ? Se putea ca procesul să fi fost aproape automat. În orice caz, era imposibil ca Laura să nu vadă în Kitty o adversară foarte bine dotată, care ar fi putut rîvni la mica ei lume. Să fi vrut oare s-o informeze pe Kitty că, în ciuda aparențelor, eu nu eram un holtei singuratic, ușor accesibil, ci, în măsura în care puteam aparține și altcuiva în afară de Tommy, îi aparțineam ei ? Sau poate că ciudata stare de spirit a Laurei izvora din cunoașterea relațiilor mele din trecut cu Gunnar ? Ideea că Kitty s-ar putea împrieteni cu Laura îmi venise subit, în timp ce consumam *boeuf Stroganoff*, și am simțit că îmbucătura îmi rămîne în gît. Dacă Kitty începe să-i facă mărturisiri Laurei ? De ce nu ? Gîndul că Kitty ar putea să-și făurească o imagine despre mine prin intermediul Laurei mă îmbolnăvea. Nu pen-

tru că, în realitate, Laura m-ar fi disprețuit sau ar fi avut o părere proastă despre mine ; dar, în mod inevitabil, avea să-mi traseze un portret absurd. Kitty a fost cea care (văzînd oare chinul meu ?) a dat o turnură mai generală subiectului pantomimei. Gunnar, care sau devenise pompos, de cînd ajunsese mare personalitate, sau era așa numai acum, din nervozitate, îi ținu lui Freddie o prelegere, în sensul că Peter Pan era o alegorie despre părinții care refuză să se maturizeze, dar ceea ce îi conferea caracterul sinistru era învestirea copilăriei cu spiritualitate.

— Fragmentarea spiritului este problema celor de vîrsta noastră, îl informase Gunnar pe Freddie. Peter personifică o spiritualitate irevocabil prinsă în copilărie, și care, totuși, nu poate renunța la revendicările ei. Peter este, esențialmente, o făptură de pe alte tărîmuri, apoteoza unei spiritualități imature.

Gunnar se adresa lui Freddie și, uneori, Laurei. Pe mine mă ignora pe cît putea. Eram așezat între Laura și Kitty. Nu știam ce să fac cu ochii, cu mîinile, cu picioarele. Mă durea capul de cît mă feream să mă uit la Gunnar. Laura, tot glumind, își lăsase nu o dată mîna pe genunchii mei. Mătasea verde se afla la cîțiva centimetri depărtare.

Și acum stăteam pe peronul unu al gării Paddington, urmărind cum pleacă trenul de 9.05 în direcția Birmingham New Street și gîndindu-mă — era și timpul — la Gunnar, și în vreme ce mă gîndeam la el am simțit cum spiritul meu hoinar se liniștește, asemenea condamnatului care, după nenumărate apeluri și speranțe, ajunge, în sfîrșit, să-și privească sentința ca pe o realitate. De astă-dată nu era loc de visare. În acest context mai sobru, „sentimentele" mele pentru Kitty deveneau într-adevăr „simple" sentimente, și știam că puteam fi sever față de ele. Existau doar ca ceva frumos însă total nesemnificativ, ca o floare pe care o zărești în drum spre spînzurătoare. Și nici nu era nevoie să mă amăgesc că misiunea mea, în ceea ce-l privea, era sugerată și impusă de Kitty. Pînă și acest lucru măgulitor trebuia să-mi fie negat. Viața, sau adevărul, ceva dur și profund care nu putea fi ocolit, îmi sugera și-mi impunea misiunea. Și unica speranță care exista pentru mine era una pe care n-o puteam nutri, ba poate chiar nici concepe, și care nu putea fi decît un produs secundar al strădaniei mele, speranța — formulată în termeni atît de melodramatici în scrisoarea către Kitty — că

s-ar putea ca, ajutîndu-l pe Gunnar, să mă ajut pe mine însumi.

Dar puteam să-l ajut pe Gunnar ? Şi cum trebuia să procedez ? Problema fundamentală era cea care-l privea pe el, sau cea care mă privea pe mine ? La originea tuturor acestor fapte stătea ceva ce făcusem eu. Dar ce făcusem ? Mă pedepsisem oare pentru că fusesem atît de crîncen pedepsit de soartă ? Fusesem cumplit de ghinionist. Dacă Anne ar fi ieşit în acea seară din maşină şi s-ar fi întors acasă la soţul ei... Ceea ce ar fi putut să apară acum, privit retrospectiv, un păcat mărunt, devenise un păcat monumental numai prin ceea ce, luat în sens strict, părea a fi fost un accident. Moartea este cel mai cumplit dintre *fapte*. Acest fapt se afla între mine şi Gunnar, otrăvind viaţa mea cu sentimentul de vină şi pe a lui cu cel de ură. Şi nimic nu putea şterge acest fapt. Timpul se dovedise ineficient. Făcuse timpul ceva pentru mine, mă preschimbase oare în alt om ? Eram încă şi aveam să fiu de-a pururi persoana care... ? Pînă şi un tribunal îţi redă pînă la urmă libertatea.

Ca să nu uit niciodată fapta mea era ceva pentru care ar fi trebuit aproape să mă rog. Începusem oare s-o uit ? În toţi anii care trecuseră n-o putusem uita pe Anne. Chipul ei, buzele umede, ochii luminoşi se iveau şi acum în faţa mea pe perdeaua pîcloasă a aerului sulfuros. „Oh, Anne, o, iubita mea, nu te-am uitat, inima mea bate în clipa asta pentru tine, mîinile îmi tremură şi se întind gata să te îmbrăţişeze." Dar faptul în sine... uitasem oare vreo clipă că am omorît-o, nu făcusem din *asta* ceva imens şi negru în care mă înfăşurasem, pe măsură ce treceau anii, împreună cu jalea şi cu vina mea ; povara despre care îi scrisesem lui Kitty că nu-i pot găsi un nume. Şi această înfăşurare trebuia acum desfăşurată, pentru binele lui Gunnar ? Şi el se înfăşurase în acelaşi lucru, împreună cu jalea, cu ura, cu sterilele lui visuri de răzbunare.

Anne nu făcuse niciodată cu adevărat parte din viaţa mea. Dar viaţa lui Gunnar fusese sfîrtecată, şi acest lucru îl săvîrşisem eu, năvălind din afară, un invadator crud şi necruţător. Dacă ar exista un Dumnezeu şi ne-am afla vreodată împreună în prezenţa lui, contemplînd fără pic de falsitate ceea ce s-a săvîrşit, şi apoi ne-am privi unul pe celălalt, atunci nu s-ar putea petrece un miracol ? „Asta e ceea ce am făcut." „Ştiu." Dar nu va exista o asemenea scenă, nu existau decît două „psihe"-uri încărcate, semi-

conștiente, luptîndu-se unul cu celălalt în beznă. Va fi vreodată posibil să se clarifice ceva, va fi vreodată posibil să se facă ceva, aici? Oare sentimentele mele pentru Kitty, oricare ar fi fost ele, nu mă amăgiseră cu o efemeră viziune a unui nou paradis, a unei noi vieți pămîntene? Învenin**a**sem viața mea și pe cea a surorii mele cu un sentiment de culpabilitate care, în sine, era un păcat. Putea acesta să fie smuls? Ideea iertării, absolvirii, împăcării, părea, în acest caz, prea eterică, prea firavă față de ceea ce ar fi fost nevoie. Dacă Gunnar și cu mine am putea fi măcar pentru o clipă simpli, sinceri, împreună... Dar asta era calea speranței, și nu trebuia să-mi îngădui nici o speranță. exista numai o misiune, numai adevărul însuși, dacă l-aș putea doar discerne, dacă m-aș putea ține de el.

Am luat metroul de linie circulară internă pînă la Westminster și m-am dus la birou.

SÎMBĂTĂ

— GĂSESC CĂ A FOST ABSOLUT oribil din partea ta, spuse Christopher.

Era sîmbătă dimineața, pe la orele nouă. Vremea se schimbase. Era o zi geroasă, senină, însorită. Mă bărbieream. Îmi petrecusem noaptea de vineri la același hotel; și mă întorsesem numai sîmbătă, ca să o pot primi pe Biscuit. N-aș fi putut răbda o întîlnire cu Tommy. Sau, mai bine-zis, în actuala mea stare de spirit Tommy pur și simplu nu exista; în viața mea se dezlănțuise un uragan care o măturase pe sărmana Tommy. Am presupus că nu se va mai arăta la birou, și nu se arătase. Mă chemase o dată la telefon, dar lăsasem receptorul în furcă fără să-i răspund. Și mă întorsesem la mine ca să întîmpin un neașteptat baraj de critică morală din partea lui Christopher.

— A stat aici joi de la nouă și jumătate seara pînă la unu noaptea, și ieri a venit la șase și te-a așteptat pînă la două noaptea. A zăcut pe patul tău și a plîns. În viața mea n-am văzut o femeie să plîngă în halul ăsta.

— Te compătimesc, am spus, răzuindu-mi obrazul cu lama.

— Cum te poți purta așa cu o biată femeie ? Și doar săptămîna trecută erai în pat cu ea.

— Tu n-ai părăsit niciodată pe nimeni ? Lacrimile trebuie să curgă.

— Lacrimile trebuie să curgă, dar măcar fă-o în mod onest, nu să te evaporezi cînd știi că stă și te așteaptă.

— Am procedat onest. I-am spus de o sută de ori că legătura noastră n-are nici un rost. I-am scris și o scrisoare lungă pe tema asta. E vina mea dacă se cramponează și o apucă istericalele ?

— Da, e vina ta. Ar fi trebuit să-i vezi lacrimile alea, nu să fugi de ele. Lacrimile ei sînt un fapt. Și tu le-ai pricinuit.

Încă un fapt. Numai că ăsta nu mă interesa. N-aveam nici cea mai mică intenție să mă simt vinovat din cauza lui Tommy.

— Cu toții sîntem niște păcătoși. Ne rănim unii pe alții prin simpla noastră existență.

— Sigur, asta-i, blamează-l pe Dumnezeu, sau cosmosul, sau altceva. I-ai promis că te însori cu ea.

— A visat. Femeia care mă pierde pe mine ar trebui felicitată.

— Nu încape nici o îndoială c-ar trebui felicitată. Dar oricum, toate lacrimile acelea m-au secat la inimă. Parc-am văzut dintr-odată toată tristețea lumii : oameni rămași pe drumuri, sau înfometați, înnebuniți, sau zăcînd pe trotuar în fața gării Charing Cross...

— Uite ce-i, Tommy nu zace pe trotuar în fața gării Charing Cross.

— Știu, păcătuim cu toții, și tot timpul îi facem pe alții să sufere, dar putem evita măcar să fim cinici și blestemat de cruzi. Te-a așteptat, nu putea *crede* că n-ai să vii...

— E cu atît mai nebună.

— A stat aici așteptîndu-te ca un copil și cînd a văzut că nu vii s-a temut că te-a călcat o mașină. Dumnezeule !

— N-am avut norocul ăsta.

— Ai un noroc orb că te iubește fata asta drăguță, tu nu meriți iubire.

— Mie-mi spui ?

— De fapt nimeni nu merită. Desigur, or fi existînd încurcături, dar a fost atît de crud din partea ta s-o lași să aștepte, cînd știai bine că e aici...

— Nu știam...

— Nici nu te-ai gîndit la ea. Necazul cu tine e că eşti un snob, te-ai prins şi tu în cursa de alergări a şobolanilor. Nu ştii ce să mai faci ca să scapi de rădăcinile tale proletare, te urăşti pe tine însuţi şi de asta nu poţi iubi pe nimeni altcineva.

— Oh, taci odată, vrei ?

— Sărmana fată...

— Ei bine, de ce n-ai consolat-o tu ?

— Spui un lucru foarte urît.

— Dacă vrei să rămîi în casa asta trebuie să înveţi să-ţi ţii gura. M-am săturat să ascult predici de la o tîrîtură cu mîncărime de limbă, care nu-i în stare să facă altceva decît să fumeze marijuana.

— Măcar eu nu am renunţat la încercarea de a fi bun. Tu ai renunţat. Pur şi simplu calci oamenii în picioare. Eşti un distrugător, un criminal...

Am lăsat din mînă aparatul de ras. Christopher, încă în pijama, stătea în uşa sălii de baie, cu părul lui auriu într-o pufoasă încîlceală şi ochii albaştri scînteind pătimaş. Mi-am încleştat pumnul drept şi cu mîna stîngă am înşfăcat umărul lui Christopher înfigîndu-i violent unghiile în carne. A rămas perfect nemişcat. Faţa i s-a relaxat într-o subită expresie de blîndeţe. L-am lăsat să se îndepărteze, am luat paharul de pe poliţa chiuvetei şi l-am aruncat după el, în hol, unde s-a făcut ţăndări. Christopher a continuat un moment să se uite la mine cu blîndeţe ; pe urmă s-a întors şi a început să culeagă cioburile de sticlă şi să le arunce într-un coş de gunoi.

M-am aplecat asupra chiuvetei, închizînd ochii. Eram înspăimîntat. Mi-era teamă că n-o să vină Biscuit, mi-era teamă că o să-mi aducă un mesaj care să pună capăt misiunii mele, mi-era teamă de mine însumi, de imposibilitatea a ceea ce voiam să fac, de grozăviile ce mă aşteptau la cel mai mic pas greşit. Acum se terminase cu seninătatea, cu exaltarea, cu speranţa, şi nu mai rămăsese decît frica. Şi cuvintele lui Christopher, înfăţişînd fapte, acuzîndu-mă de crimă ! Şi dorinţa mea violentă de a-l lovi, de a-l răni, de a-l strivi sub tălpi. Şi Gunnar frîngînd în mîini paharul. Şi lacrimile femeilor.

— Îmi pare rău, Hilary... îmi pare rău... n-ar fi trebuit... îmi pare rău.

— Şi mie îmi pare rău, am spus. Mai bine strînge cu o perie cioburile alea, să nu te tai la mîini.

Am intrat în dormitor, mi-am pus cravata și m-am uitat în oglindă. Aveam o privire fixă ca de nebun. M-am întins pe pat și m-am gîndit la coapsele lui Kitty, învesmîntate în mătase verde, și aflate doar la cîțiva centimetri de mine, la masa de la Impiatt. Mintea îmi galopa și îmi clocotea, iar eu zăceam rigid, cu pumnii încleștați de forța oarbei violențe lăuntrice. Timpul trecea. Se auzi soneria de la intrare..

Mă aflam în parc cu Biscuit. Cînd a sunat, am ieșit pe dată. I-am spus : „Așteaptă pînă ajungem în parc". Am intrat pe poarta de lîngă șosea și am luat-o la stînga, trecînd peste iarbă, în direcția Speke. Soarele strălucea pe un cer de un albastru sclipitor, iar pe brațele neclintite ale copacilor golași se adunase promoroaca deasă, cristalină, firoasă. Fumul unui foc de frunze se înălța drept și nemișcat ca o coloană. Nu plutea nici o adiere de vînt. Era un ger arzător.

Am dus-o pe Biscuit peste iarbă, către nicăieri, în mijlocul unui spațiu cuprins între arbori uriași, apoi m-am întors și am privit-o în față. Mă temeam că era purtătoarea unui mesaj fatal, într-un fel un adio. Mi-am pipăit în buzunar plicul lunguiet al scrisorii adresate lui Lady Kitty, care s-ar fi putut acum să nu-și mai aibă locul.

— Ei, Biscuit ?

Biscuit purta pantaloni albaștri de *tweed*, cizme negre cu șireturi și scurta șleampătă din duftină albastră, coada fiindu-i vîrîtă pe sub guler. Aerul tăios aprinsese pe obrajii ei palid-aurii o roșeață întunecată, iar pometii îi ieșeau în evidență ca două pete de culoare. O clipă, ochii ei imenși și negri mă priviră cu o intensitate lipsită de licărul zîmbetului, aproape ostilă. După aceea, scoase din buzunar un plic și mi-l întinse în tăcere, cu o mînă înmănușată.

Nu mi-am putut masca emoția. Nu aveam mănuși și mîinile mele roșii și umede, mușcate pînă la os de aerul rece, și tremurînd de nerăbdare, se munciră cu stîngăcie să deschidă plicul. În cele din urmă am reușit. Conținea un bilet foarte scurt :

„Menține-te pe poziție și nu-ți face griji. Poți să mă vizitezi în Cheyne Walk astă-seară la șase ? Voi fi singură.

K. J."

Totul era atît de neașteptat și atît de desăvîrșit, de minunat, depășind orice vis, luminîndu-mi viitorul cu bucurie, încît o clipă pur și simplu n-am știut ce să fac de fericire. Aș fi vrut să strig, să mă rostogolesc în iarbă, să mă răsucesc ca un titirez. Nu doream ca Biscuit să-mi vadă fața, așa încît m-am întors brusc și am început să merg în direcția aleii Serpentine. Iarba era presărată din gros cu promoroaca depusă într-o elaborată pînză de păianjen din fibre sticloase, întrețesute, care se înfundau sub pașii noștri cu un ușor pîrîit sec. Zgomotul îndepărtat al circulației se auzea ca un murmur înăbușit. Sub albastrul neștirbit al cerului, sub penajul translucid al copacilor înghirlandați de chiciură, o grea tăcere iernatică se așternuse peste întreaga scenă ; auzeam pașii ușori ai lui Biscuit care veneau după mine.

M-am oprit, am lăsat-o să mă ajungă din urmă, și ne-am aflat iar față-n față.

— Biscuit...

— Da ?

— Spune-i lui Lady Kitty că voi veni astă-seară.

— Da.

— Și... vrei să-i dai și asta ?

Am scos din buzunar scrisoarea voluminoasă și i-am înmînat-o. Aruncîndu-mi o privire lipsită de expresie, Biscuit o luă.

— Biscottina.

— Da.

— Ia privește la urmele pașilor noștri în promoroacă.

Ne-am uitat îndărăt, la cele două șiruri de urme, absurd de zigzagate, care se întindeau în urma noastră pe iarba argintată de ger, lăsate de tălpile mele mari și de tălpile fine ale lui Biscuit.

— Biscottineta.

— Da ?

— Știi să joci capra ?

— Da !

Își descheie jacheta. M-am îndepărtat cu cîțiva pași și m-am aplecat, ca să fac capra. O clipă mai tîrziu, am auzit cranț-cranțul pașilor ei alergînd peste iarbă și, cu cea mai ușoară atingere a degetelor pe spatele meu, săltă grațios peste mine și ateriză pe vîrfuri, picioarele ei crestînd în iarba înghețată o linie de mici scobituri. Se aplecă și ea pentru mine. Am alergat și am trecut peste spatele

ei cu o sărutură ușoară, atingîndu-i stofa scurtei cu mîngîierea în zbor a unei singure mîini. În acea dimineață se părea că, în parc, gravitația fusese anihilată. Am alergat înainte și m-am aplecat din nou. Inhalam, odată cu aerul rece, speranță și fericire. Biletul lui Kitty mă transpusese într-o lume lipsită de griji.

Cuvintele ei nici c-ar fi putut să fie mai reconfortante și mai aveau minunatul efect de a crea un nou *interimat*. Se părea că în aceste zile trăiam numai stări interimare. Pînă diseară nu mai aveam de ce să mă tem, nu aveam hotărîri de luat, nu aveam altceva de făcut decît să mă bucur. Perspectiva de a o vedea pe Kitty la ora șase prefăcea universul într-un glorios amalgam de bucurii simple. Nu-i de mirare că zburam ca o pasăre. Mai mult, nu era vorba numai de egoista desfătare personală la gîndul că voi fi împreună cu Kitty, ci de un fel de beatitudine spirituală, o explozie de încredere. Întregul plan avea să dea roade. Voi face tot ce-mi va cere Kitty, îi voi fi de ajutor lui Gunnar, îmi voi fi de ajutor mie, va avea loc o reconciliere și vor curge lacrimi de ușurare. Voi izbuti în cele din urmă să-mi schimb viața și să trăiesc și eu ca un om obișnuit. O s-o instruiesc pe Crystal și o s-o iau la Veneția și o s-o fac să rîdă de fericire. Voi fi în stare, în cele din urmă, să fac toate lucrurile care îmi păruseră imposibile. Totul va ieși bine, și totul se va sfîrși cu bine și toate lucrurile vor fi bune. Mai straniu era faptul că această măreață speranță coexista, fără să-și piardă un dram din intensitate, cu toate vechile mele spaime realiste, cu temerea să nu fac cumva vreun pas greșit, cu frica de mînia lui Gunnar și de răzbunarea lui Gunnar ; ba chiar, lucru și mai straniu, coexista cu avertizarea bunului meu simț că, în realitate, Kitty nu era o sfîntă sau o profetă, ci o femeie obișnuită și posibil chiar prostuță, căreia îi plăceau misterele și ținea să-și exercite puterea. Acestea sînt remarcabilele facultăți ale spiritului uman, aceasta era starea mea de spirit în acea dimineață în parc, a spiritului meu în care dospea fericirea.

Jocul de-a capra ne adusese aproape de aleea Serpentine, unde ne oprirăm cu răsuflarea tăiată, rîzînd. Am luat-o pe Biscuit în brațe și am strîns-o așa cum un copil strînge la piept un alt copil, simțindu-i, prin jacheta umflată, întreaga fragilitate a trupului zvelt.

Chiciura, care înflorise atît de misterios peste noapte, se aninase pe ramurile copacilor, pe barele de oțel, pe spetezele scaunelor. Părea crescută organic pe aceste suprafețe terestre, de parcă în timpul ceasurilor de întuneric, porii lumii asudaseră, emanînd acele pene cristaline, complicate, minuțios desenate, care, deși friabile, se cățăraseră pe crenguțele cele mai înalte ale arborilor încremeniți, împletind o dantelă de argint pe fundalul cerului atît de albastru, încît prin contrast părea aproape indigo, aproape plumburiu scînteietor.

Ieșiserăm într-un spațiu deschis, lîngă apă. Nu la statuia lui Peter Pan, pașii mei nebunatici avuseseră totuși grijă să evite acest loc. Eram lîngă celălalt golf al lacului, cel mai apropiat de pod. Apa înghețase pe la margini și pudra deasă a brumei presărată peste gheață era ciupită toată de picioruşele păsărilor de apă. Cîteva rațe, în șir indian, păşeau pe gheață, menținîndu-și cu greutate echilibrul. Am ajuns la o bancă, am curățat-o de brumă cu mîneca paltonului, ne-am așezat, mi-am întins brațul pe spetează dislocînd o mică bordură de promoroacă solidă și am tras-o pe Biscuit atît de aproape de mine, încît îi simțeam căldura trupului prin stofele celor două paltoane umede.

— Ei bine, Lady Alexandra Bisset, cum ne simțim azi, Lady Alexandra ?

— Bine, Hilary. E o zi atît de frumoasă.

— E una din zilele grandioase. Ia spune-mi, Alexandra, tatăl tău a fost într-adevăr colonel englez ?

Biscuit mă împinse puțin, astfel încît să mă poată privi în față. Îi contemplam ochii de un negru cu reflexe roșietice, buzele prelungi, subțiri, rafinate, viclene.

— Nu.

— Era simplu soldat ?

— Nu.

— Mama ta era brahmină ?

— Nu.

— Te-ai născut în Benares ?

— Nu.

— Te-ai născut în India ?

— Nu.

— Ești o mincinoasă și jumătate ?

=

— Mi-ar părea tare rău să aflu că nici măcar nu te cheamă Alexandra Bisset.

— O, ba da, ba da, se grăbi ea să mă asigure. Numele meu este Alexandra Bisset. Am fost botezată după prințesa Alexandra.

— Așa că, chiar dacă nu ești o prințesă, ai fost botezată după o prințesă. Eram convins că nu ești din India.

— De ce ?

— Din cauza accentului. Ești o fetiță din periferia Londrei. Te-ai născut, ia să vedem... în Stepney ?

— În cariterul docurilor de est pentru India.

— Nu la Benares.

— Nu la Benares.

— Dragul meu Biscuițel londonez.

I-am sărutat gura subțire și inteligentă. A avut o zvîcnire de răspuns, dar n-a încercat să-mi rețină buzele. Era foarte frig. Mi-am spus : „Iată că o sărut pe camerista lui Lady Kitty, și nu pentru prima oară". Lucrul mi s-a părut potrivit. Cum n-aveam s-o sărut niciodată pe Lady Kitty, puteam s-o sărut măcar pe camerista ei. La urma urmei, și eu aparțineam tagmei servitorilor. Și constatarea nici măcar nu mă întrista. În interimatul pur al zilei de azi, nimic nu m-ar fi putut întrista.

— Mama ta era englezoaică ?

— Da.

— Dar ai avut un tată indian. Cine era ?

— Nu știu.

— Și tatăl meu a rămas un mister.

— Cred că a avut o scurtă legătură cu mama. Ea zice că era pachistanez, dar pentru ea toți sînt pachistanezi.

— Biscuit-cu-șocolată. Dă-mi mîinile.

Biscuit își scoase mănușile și acum, mîinile ei mici, calde, osoase, erau îngropate în mînecile paltonului meu, și-mi strîngeau încheieturile.

— Și mama ta ?

— A murit. A fost chelneriță.

— Și cum a ajuns Lady Kitty la tine ?

— Făceam curățenie cu ziua prin case, și am venit și în casa lor pe cînd era domnișoară. Aveam pe atunci cincisprezece ani. M-a găsit drăguță și m-a vrut.

— Te-a văzut, te-a vrut, și te-a căpătat.

— I-am fost dăruită de părinții ei în chip de cadou de Crăciun.

— Draga de Biscuit !

— Ca să fiu micuța ei slujnică. I-am fost dăruită ca o jucărie, ceva cu care să se joace.

— O tovarășă de joacă.

— Un obiect de joacă.

Vorbea fără nici o ironie, fără amărăciune, fără intenție de glumă, în felul acela curios, obiectiv, deschis și sincer care acum îmi era atît de cunoscut și în care relata, în mod egal, și adevărurile și minciunile. Vocea ei avea într-adevăr nazalizarea caracteristică suburbiilor din estul Londrei, dar felul de a vorbi păstra ceva dintr-o veche simplitate, sau poate că vorbirea îi fusese mutilată, golită de sevă, prin faptul că trăise atîția ani printre oameni educați, fără a face parte dintre ei.

— Dar, Biscuitina, nu-ți pare rău, nu ești nefericită ? Probabil că îi ești foarte devotată...

— Sigur că îi sînt devotată, răspunse Biscuit, cu aceeași voce egală, ciudat de autoritară, și își retrase mîinile din mînecile mele. Face din mine tot ce vrea.

— Presupun că asta face cu majoritatea oamenilor.

— Dar într-o zi am să plec.

— Cum așa ?

— O să întîlnesc un bărbat care o să mă ia cu el.

— Sărmana Biscuit. Și în toți acești ani ți-ai așteptat prințul, biată prințesă dezmoștenită ?

Erau cuvinte crude și mi-am dat seama de îndată ce le-am rostit. Și totuși, enigmatica ei demnitate nu-ți stîrnea milă. Deodată mi-a fulgerat prin minte un gînd pe care l-am exprimat cu glas tare :

— Nu eu... iubită Biscuit... nu pot fi eu acela.

— Știu. Se ridică în picioare. Ești îndrăgostit de ea. Întotdeauna se întîmplă așa.

Se îndreptă spre pod. Am urmat-o și am prins-o de mîneca scurtei.

— Biscuit, nu urîți lucrurile.

— Care lucruri ?

— Nu... Nu... E o zi atît de încîntătoare !

Un cuartet de gîște canadiene se învîrtejeau pe sub pod împroșcînd apa cu fîlfîiri agitate.

— Biscuit, ți-a vorbit Lady Kitty despre mine ? Ți-a spus de ce vrea să-mi vorbească ? Poate că nu e deloc... ceea ce îți închipui tu. Ți-a povestit ceva ?

— Nu. Urmăriram gîştele care-şi mulau aferate aripile
Eu nu-mi închipui nimic. Şi ea nu mi-a spus nimic. De
ce-ar fi făcut-o ? Eu nu-s decît o servitoare.

— Un obiect de joacă. O jucărie. Hai, Biscuit ! S-ar
putea să nu fiu eu prinţul, dar te iubesc. Mi-eşti dragă.
Asta îţi poate fi de vreun folos ?

Zîmbi, întîi gîştelor, apoi mie :

— Nu.

Era ora şase fix. Nu mă mai întorsesem acasă pentru
că mă temeam de o invazie a lui Tommy. Ar fi trebuit să
mă rad încă o dată, dar la şase seara tot nu mai conta. Îm
plimbasem pe cheiul Tamisei de la ora cinci, şi mi-era rău
eram aproape leşinat de îngrijorare. Se lăsase o seară se
nină şi rece, şi deasupra fluviului licăreau cîteva stele
Mădularele îmi erau agitate, pulsau străbătute de fiori reci
iar eu mă simţeam cotropit de nelinişte şi nervozitate din
cauza spaimei. Rezistasem tentaţiei de a face o haltă la
King's Head. La prînz nu mîncasem practic nimic. Dar nu
era momentul potrivit să caut inspiraţie în alcool. Trebuia
să fiu neprihănit şi sobru. Drept care arătam ca un milog
dîrdîind de frig şi de foame.

Dinţii îmi clănţăneau. Am împins poarta de fier, m-am
îndreptat spre uşă şi am sunat. Biscuit a deschis uşa şi un
val de aer cald a năvălit afară. Biscuit nu purta şorţ alb şi
bonetă albă scrobită, cu panglici pe spate, dar apariţia ei
avu acelaşi efect ca şi cum ar fi purtat. Mi-a aruncat o
privire rece.

— Vă rog să poftiţi înăuntru. Doamna este sus.

— Lasă-te de astea, Biscuit !

— Vă rog să vă lăsaţi paltonul aici. Doamna este sus.

— Bine, atunci spune-i doamnei să vină jos. Nu am de
gînd să intru.

Biscuit s-a îndreptat spre scară cu o faţă lipsită de ex-
presie, lăsîndu-mă în prag. După o clipă de ezitare, am
tras uşa după mine, fără să o închid, am pornit îndărăt
pe aleea din faţa casei, am ieşit pe poartă şi am început să
aştept pe trotuar. Am privit la ferestrele de la primul etaj,
cu perdelele bine trase, pe sub care se cernea o dîră îngustă
de lumină aurie.

Atitudinea mea fusese mai dinainte gîndită. Nu puteam
intra în casa lui Gunnar. Prezenţa mea în această casă, fără

știrea lui, ar fi fost un ultragiu. Și cum aș fi putut sta de vorbă cu Kitty, așteptîndu-mă din moment în moment să aud cheia lui Gunnar în ușă ? Dacă aș fi intrat în această casă, aș fi fost încontinuu stăpînit de frică, bănuind prezența lui Gunnar prin firide tainice sau îndărătul paravanelor. Rațional, nu-mi puteam imagina că păşisem într-un soi de capcană. Dar pur și simplu nu voiam să-i încalc teritoriul. Și nu voiam să o văd pe soția lui în ambianța căminului conjugal. Mai bine blestematul de maidan ca decor al conversației, sau ce-o mai fi, pe care urma s-o purtăm.

Am așteptat un timp ce mi s-a părut îndelungat. Apoi Kitty se strecură pe ușă și o trase după ea. Purta superbul mantou de blană, strîns în talie cu un cordon de metal, și un fular pe cap. Coborî cu pași repezi aleea, zîmbind, de parcă refuzul meu de a intra ar fi fost lucrul cel mai firesc de pe lume.

— Ce drăguț din partea dumitale că ai venit.

— Ce drăguț din partea dumneavoastră că m-ați chemat.

— Ne plimbăm de-a lungul cheiului ?

— Da, dacă doriți.

— Nu trebuia să te temi să intri. Gunnar ia masa la club.

— Prefer să vă vorbesc afară.

— Te înțeleg.

Am străbătut grădina, am traversat șoseaua, și ne-am apropiat de parapetul cheiului. Nivelul apei era crescut, valurile umflate la cotitură, iar undele negre plescăiau alene, chiar sub parapet, răsucindu-și meditativ cursul către mare.

Nu voiam să rămîn în apropierea casei, și am înaintat în tăcere, pînă am ajuns la debarcaderul de lemn care se întindea peste fluviu ; vreo două șalupe legate săltau pe lîngă el. Pe la mijlocul debarcaderului ardea un felinar. Am trecut de el și am pătruns în partea întunecată. Eram acum înconjurați din toate părțile de apă, o auzeam lipăind chiar sub picioarele noastre, izbindu-se ușor de stîlpii debarcaderului.

— Locuiți într-o foarte plăcută zonă a Londrei, am spus.

Dîrdîitul și clănțănitul îmi trecuseră. Mă simțeam perfect calm, chiar încălzit. Femeia de lîngă mine emitea un fluid de bucurie pură care-mi răspîndea în trup căldură

și bunăstare. Mă puteam uita la ea, la fascinantul mantou maoate, cu gulerul ridicat, la talia subțire, la felul în care fularul înfășurat pe cap făcea ca fața să-i arate mai îngustă, ca de șoim. Îi simțeam parfumul. Respirațiile noastre aburite se amestecau, pompînd aerul nopții.

Îmi răspunse, ținîndu-și mîinile în buzunare :

— Da, e o zonă încîntătoare, nu-i așa ? În copilărie am locuit în Chelsea.

Atunci cînd rîvnise să aibă o mică slujnică indiană, și o primise ca dar de Crăciun de la părinți.

Am rămas tăcuți o bucată de timp, fără a ne simți stingheriți, privindu-ne unul pe celălalt. Reușeam cu greu să-i deslușesc fața în întuneric, nasul lung, licărirea pupilelor. Am întrebat-o :

— Ce face Gunnar ? Vrea să mă vadă ?

— Tocmai asta-i problema, răspunse Kitty. Despre asta voiam să-ți vorbesc. O spuse, ca și cum ar fi existat între noi sute de alte subiecte de conversație. Gunnar e turbat.

— Dumnezeule !

Mă așteptam să-mi declare că totul a fost inutil, după care urma să-mi spună adio.

— E absolut turbat. Tot timpul se gîndește numai la dumneata.

— Vrea să mă ucidă ?

— Uneori.

M-am întrebat ce-ar fi dacă m-aș oferi mîniei lui Gunnar, ca un iepure care sare singur în foc ? Oare asta dorea Kitty ? Era mulțumită că Gunnar voia să mă ucidă ? Femeile pot avea asemenea gusturi.

I-am răspuns cu răceală :

— Trebuie deci să deduc că întîlnirea din biroul lui a fost un eșec ? Bănuiesc că v-a vorbit despre ea ?

— Da, desigur. Dar e turbat, e total zăpăcit și obsedat, nu știe singur ce vrea sau ce trebuie să facă. N-a fost tot timpul așa. Cînd i-ai vorbit, simțea nevoia să te vadă, dar...

— Nu știa dacă să vorbească cu mine sau să mă strîngă de gît ?

— Exact.

— Bun, și acum ce am de făcut ? Dumneavoastră mi-ați spus că trebuie să încerc să-l văd. I-a făcut rău. Care trebuie să fie pasul următor, dacă va mai fi vreunul ?

— Te rog, nu fi atît de nerăbdător, Hilary.

Cînd am auzit-o spunîndu-mi pe nume, era cît pe-aci să fac o tumbă în apă. Am simţit pe dată nevoia să mă răsucesc spre dreapta, ca într-o figură de dans. Cred că mi-am înghiţit respiraţia, cu zgomot.

— Pot să-ţi spun „Hilary", nu-i aşa ?

— Desigur. Nu sînt nerăbdător. Sînt gata să aştept oricît, dacă poate fi de folos. Dar ce pot să fac ? Aţi discutat cu el, aţi încercat să-l convingeţi să mă vadă ?

— O, da, am discutat mult, am avut lungi convorbiri despre dumneata.

— Ce plăcere !

— Vezi, continuă ea, după cum ţi-am mai povestit, ani de zile ne-am gîndit la dumneata. În parte, de asta ţi-am spus adineaori „Hilary".

În parte ? Şi-şi aruncaseră astfel numele meu, între ei, „ani de zile" ? Am încercat un amestec de umilinţă şi exasperare care mă îndemna să înclin capul şi să gem, dar am persistat în atitudinea rece. Stăteam încă faţă-n faţă, ca doi vrăjmaşi. Îşi lăsase capul pe spate şi fularul îi alunecase pe umeri, dîndu-i la iveală coama de păr negru. Continua să-şi ţină mîinile adînc vîrîte în buzunare.

N-am reluat nici unul din aceste fascinante subiecte. I-am spus cu destulă blîndeţe :

— Ştiţi, eu am venit aici pentru instrucţiuni şi se pare că dumneavoastră nu-mi puteţi da nici una.

— Îmi pare extrem de rău. Ştiu că întreaga chestiune e o teribilă corvoadă, o teribilă... impertinenţă din partea mea.

Ce cuvînt ridicol ! Simţeam că-mi vine să rîd de disperare. Petreceam în prezenţa ei aceste momente privilegiate din viaţa mea şi mă comportam ca un bădăran insensibil, nu izbuteam să comunicăm şi ea nu va şti şi nu va putea afla vreodată ce simţeam eu, ba poate că avea chiar impresia că mă irită. Pentru că îmi venea să urlu, stăteam nemişcat. Pe chei, uruia circulaţia, dar aici, plescăitul meditativ al apei vorbea despre tăcere.

— Lady Kitty, am spus, mie trebuie să-mi pară rău. Aş face orice ca să vă pot ajuta pe dumneavoastră şi pe Gunnar. Să încerc să-l văd din nou ? Să-i scriu ?

— Nu, nu. Aşteaptă. Fapt este... că lucrurile sînt acum în plină desfăşurare. Ai procedat bine că l-ai văzut la birou, a fost un act curajos din partea dumitale şi sînt mulţumită. A constituit un şoc dur, dar binevenit. Înţelegi, acum s-a

pus în mișcare, a fost un fel de dinamizare, nu mai are astîmpăr, în curînd o să ia o hotărîre, va trebui s-o facă, ar fi prea mult pentru el să nu o ia, și va trebui să te vadă ca să rupă vraja.

Cuvintele ei nu erau prea liniștitoare. În același timp însă, mi-a venit gîndul că, pînă acum cel puțin, Kitty nu-mi spusese nimic care să nu poată fi comunicat printr-un bilet via Biscuit — un bilet în care să-mi fi scris doar atît : *„Așteaptă !"* Mă întrebam dacă va mai urma ceva. Și speram să fie așa. Mă temeam să nu-mi spună la revedere. În orice caz, nu peste mult timp avea să aibă loc o despărțire în care îmi va spune definitiv „adio !" Poate că va avea loc chiar acum, peste o clipă. Mi-am încleștat pumnii, încercînd să găsesc ceva important de spus.

— Voiam să-ți vorbesc, mi se adresă ea dintr-odată, de parcă pînă acum nu-mi vorbise.

— Orice vă face plăcere.

Kitty începu să se învîrtească încoace și-ncolo, pantofii ei lovind scîndurile înghețate cu un zgomot sec, în surdină.

— Știi, începu ea, e straniu, sau poate că nu e chiar atît de straniu, că dumneata ești singura persoană cu care pot discuta despre anumite lucruri. Desigur, am discutat și cu Gunnar, după cum ți-am mai spus, dar aria de discuții dintre noi este foarte limitată — vreau să spun că discutăm mereu aceleași și aceleași lucruri, despre ceea ce simte Gunnar, despre faptul dacă trecerea timpului are vreo influență, dacă acum se simte mai bine decît cu un an în urmă, dacă cutare psihiatru l-a ajutat, și așa mai departe. E ca și cum ar fi vorba de o boală. Poți înțelege ? Te plictisesc ?

— Cum puteți spune una ca asta ?

— Îmi pare rău, voiam să spun că, într-un anumit sens, e un lucru plicticos, deplorabil desigur, dar plictisitor și, oarecum, lipsit de speranță. Orice obsesie profundă e plictisitoare. Bați mereu pasul pe loc, spunînd aceleași și aceleași lucruri, învîrtindu-te întruna în cercul aceleiași rutine. Și ai vrea să evadezi, ai dori o uriașă schimbare, adică exact ceea ce e cu neputință. Se opri un timp din vorbă, dar eu n-am scos nici un cuvînt. În dimineața cînd ne-am întîlnit la statuia lui Peter Pan, continuă ea, ți-am spus, așa cred, — vezi, am stat de atîtea ori de vorbă cu

dumneata în mintea mea, încît nu mai știu ce ți-am spus în realitate și ce mi-am închipuit numai că-ți spun — că în toți acești ani am trăit în umbra ei.

— Da.

— Dar de fapt noi — Gunnar și cu mine — n-am discutat niciodată despre ea, n-am putut. Am discutat despre întîmplarea în sine, despre obsesia lui, despre boala lui, dar fără să pomenim măcar numele ei. Și totuși era între noi, este între noi.

— Da.

— Am trăit cu o fantomă alături... cu două fantome.

— Două ?

— A ei și a dumitale.

— Da, desigur. Și amîndouă trebuie răpuse.

Poate că niciodată nu înțelesesem mai clar ca acum că nu era numai destinul meu, dar chiar și datoria mea să pier : să înfăptuiesc ritualurile necesare, și apoi să mă prefac în pulbere și să nu mă mai arăt în viețile lor.

— Poate că felul în care vorbesc e lipsit de generozitate, dar, înțelegi, cu Gunnar nu am putut niciodată discuta deschis. El o ține morțiș că m-am măritat cu un om bolnav, ceea ce e o nedreptate pentru mine. Dragostea dintre noi a fost tot timpul schilodită, știrbită, pentru că eu n-am putut niciodată ajunge pînă la locul lui dureros, ca să-l ajut. Și aș dori, chiar mai mult decît îți pot spune, să-l văd dezlegat de trecut, eliberat, capabil să păsească în viitor, cu toată inima, alături de mine.

Stăteam rigid, cu mușchii încordați pînă la ultima fibră, asemenea unui om aflat în fața plutonului de execuție, care își impune să nu vadă înaintea ochilor decît datoria către cauza ce l-a dus la moarte. Amărăciunea ar fi putut strica totul, ar fi fost un vrăjmaș chiar mai primejdios decît înduioșarea. Exista o singură linie, îngustă și dificilă, în centrul căreia trebuia să mă proptesc cu toată forța. Am răspuns, fără să trădez nici un pic de amărăciune :

— Ea a existat.

Kitty rămase tăcută. Nu răspunse pe dată cuvintelor mele, dar după cîteva momente întrebă, continuînd să se învîrtească de colo-colo :

— Cum arăta ?

— Gunnar nu v-a descris-o niciodată ?

— Nici gînd. Văd că nu ai *înțeles*. Nimic n-ar putea fi mai imposibil.

Am reflectat.

— Nici cu n-aș putea să v-o descriu, în orice caz nu în felul ăsta.

— Spune ceva. Te rog. Orice. Ce culoare de păr avea ?

— Blond-cenușiu.

— Dar era frumoasă ?

— Avea ochi frumoși... luminoși... inteligenți... da. Îmi pare foarte rău, dar nu pot... nu pot...

Kitty oftă adînc și rămase cu privirile ațintite pe valurile întunecate ale fluviului, acum ceva mai repezi.

— Nu i-ați văzut niciodată o fotografie ? am întrebat-o după o clipă.

Negă din cap. Mă întrebam dacă nu cumva începe să plîngă, dar nu-i puteam vedea fața. Vorbi din nou, cu un glas mai ferm. Evident, hotărîse să renunțe la acel subiect :

— Mi-ai spus că acea... întîmplare... ți-a ruinat viața.

— Da. Și pe a surorii mele.

— Ai o soră ?

Mi-am dat seama că discuțiile ei cu Gunnar despre mine nu putuseră fi chiar atît de amănunțite dacă nici măcar acest fapt nu-i era cunoscut. Nu știam dacă-mi părea bine sau nu.

— Da.

Kitty lăsă baltă tema surorii.

— Așa cum cred că ți-am spus și atunci, ar trebui să ai grijă și de dumneata, să încerci să te vindeci, sau să fii vindecat, și așa mai departe...

Cuvintele ei erau stîngace și nu puteau avea altceva decît un ecou de indiferență.

— Fantomele nu se vindecă. Pur și simplu se evaporează.

Poate că n-ar fi trebuit să spun acest lucru. Îmi răspunse cu o notă de indiferență mai accentuată :

— Știi bine că-i o prostie. Trebuie să încerci, poți încerca. Și dacă îl vei putea ajuta pe Gunnar, cel puțin vei fi făcut ceva care să răscumpere trecutul.

— Da, presupun că așa e.

Simțeam cu disperare cum începe să seacă fluidul de comunicare dintre noi. Într-un moment sau două o să-mi spună să plec, și nu mă puteam gîndi la nimic care s-o poată face să se răzgîndească. Și mă purtam de parcă tot ce-mi spunea ea mă supăra. Cum aș fi putut să-i schimb

această impresie altfel decît luîndu-i mîna şi strigînd cu glas tare tot ce simţeam ? Am întrebat-o abrupt :

— Aţi primit scrisoarea mea ?

— Da, desigur. Îţi mulţumesc... îţi mulţumesc că ţi-ai dat osteneala să-mi scrii pe larg...

Tăcere. Scrisoarea fusese o greşeală, tot ce făceam era greşit.

Kitty vorbi din nou, dînd acum impresia că şi ea dorea să „salveze" conversaţia noastră :

— Nu trebuie să te frămînţi atîta.

— Să nu mă frămînt ? Dar mi se pare firesc.

— Scuză-mă, în seara asta vorbesc aiurea. Vreau să spun... dumneata consideri că totul se întîmplă numai din vina dumitale, dar nu e aşa.

— Nu văd a cui vină ar mai putea fi.

— A lui... chiar şi a mea.

— A dumneavoastră în nici un caz.

— Ba da, a mea. Nu i-am... purtat noroc... cel puţin... n-am fost în stare să-l ajut cu adevărat... poate că altă femeie ar fi putut... şi apoi n-am avut copii... pe care şi i-a dorit atîta...

— Cred că şi i-a dorit, după ce a pierdut doi, dar nu văd... Simţeam cum mă împotmolesc în mîl.

— Doi ?

— Da...

Brusc mi-am acoperit gura cu mîna.

— Cum adică *doi* ?

— A... bine... presupun că ar fi putut să fie... n-am vrut să spun nimic special...

— De ce *doi*, ai spus *doi* ?

Kitty se oprise în faţa mea. Ochii ei aţintiţi asupră-mi scăpărau pătimaş. Nu mai aveam scăpare.

— Anne era însărcinată... era al lui...

— Nu mi-a spus niciodată...

M-am îndepărtat de ea. Nu voiam să-i văd faţa, doream să mi-o acopăr pe a mea.

Kitty se întorsese cu spatele. Parcă sunase un clopoţel, anunţînd terminarea reprizei dintre doi luptători. Sau de parcă două avioane, îndreptîndu-se unul spre est şi altul spre vest, ar fi fost brusc separate de întregul firmament. Se aşeză jos, pe marginea debarcaderului, tîrîndu-şi mantoul scump în noroi. Niciodată, parcă, nu simţisem mai pregnant că eram victima trecutului. Am bolborosit :

— Îmi pare foarte rău...

— Te rog, pleacă.

— Pot să...

— Te rog, pleacă. Îţi mulţumesc c-ai venit. Acum te rog să pleci.

M-am îndepărtat de ea cu paşi rari, luînd-o în direcţia cheiului.

Era doar şapte şi jumătate cînd am ajuns în North End Road. De bună seamă, nu uitasem nici în zilele anterioare, nici astăzi, şi nici chiar în prezenţa lui Kitty, că sîmbătă seara trebuia s-o văd pe Crystal. Sîmbătă era ziua destinată lui Crystal, care avea să-mi aştepte vizita, dacă nu-i telefonam că nu vin. Cînd o chemasem la telefon joi seara, percepusem acel ecou singuratic din adîncurile tristeţii ei existenţe. Ştiam, firește, că Crystal îşi golise viaţa de dragul meu, că era singură din pricina mea. Şi ce planuri făurisem cîndva de a o înconjura de prieteni, de surse de bucurie, de a-i compensa acei oribili ani ai copilăriei ! Şi ar fi fost un lucru posibil, ba chiar uşor, dacă eu însumi aş fi fost fericit. Dar aşa cum s-au petrecut lucrurile, trăia în sărăcie şi în solitudine, iar dintre cei doi prieteni ai mei pe care-i adusesem în viaţa ei, unul (Clifford) o făcuse să sufere, iar la celălalt (Arthur) renunţase din cauza mea. Sondasem eu vreodată adîncurile singurătăţii ei, sau încercasem măcar să mi-o imaginez ? Nu. Niciodată nu mă întrebasem cum îşi petrece ceasurile lungi dintre întîlnirile noastre.

Mă simţeam reconfortat şi bucuros ori de cîte ori veneam la Crystal deşi, în complicata chimie a sufletului meu, acest lucru nu genera dorinţa de a o vedea mai des. Dar în această seară aveam o nevoie oarbă, pasionată, obsedantă de a fi cu ea. Am urcat scările garsonierei ei cu speranţa fermă că totul va fi întocmai ca de obicei.

Totul era întocmai ca de obicei. Faţa de masă din dantelă albă era aşternută, cu două tacîmuri pe ea, iar lampa cu abajur de pergament reprezentînd o corabie ardea într-un colţ, doar ca ornament, deoarece becul din plafon dezvăluia îndeajuns sărăcia încăperii. Sticla cu sherry era pe masă. Adusesem şi eu vinul, cumpărat ca întotdeauna la cîrciuma cea mai apropiată. Crystal şedea lîngă masă şi cosea. A citit imediat pe faţa mea că se întîmplase ceva,

a aruncat deoparte cusătura, și a venit spre mine. Ne-am îmbrățișat strîns, cu ochii închiși. Eu am un metru optzeci și cinci și Crystal abia dacă are un metru șaizeci, așa că îmbrățișările noastre erau întotdeauna un soi de compromis. Eu îmi îndoiam genunchii, ea se înălța pe vîrfuri. De astădată îmi venea foarte ușor să-mi înmoi genunchii, ba chiar mă simțeam gata să mă prăbușesc pe podea de îndată ce mîinile ei m-ar fi atins.

Am lăsat-o din brațe și m-am așezat greoi pe pat, mototolind cuvertura din satin verde. Se uită fix la mine cîteva clipe, de parcă îmi cerceta mintea cu antenele tandre și sensibile ale gîndurilor ei drăgăstoase. Apoi îmi turnă puțin sherry și puse paharul pe masă, la îndemîna mea. Mi-am dezbrăcat paltonul și am scos sticla de vin din buzunar.

— Ce-avem de mîncare ?

— Pește pané cu roșii la grătar și cartofi prăjiți, și cremă de căpșuni cu smîntînă.

— Bun !

Crystal începu să deschidă sticla cu vin, așa cum proceda întotdeauna în acest stadiu, continuînd însă să mă urmărească din priviri.

— Ești bine, Crystal, iubito ?

— Da, foarte bine. .

— L-ai mai văzut pe Arthur ?

— Nu.

— Nu te-ai răzgîndit cu privire la ruptura dintre voi ?

— Nu.

Am privit-o. Ochii frumoși, aurii, îi erau ascunși îndărătul lentilelor groase pe care jucau tot felul de reflexe la fiecare mișcare a capului, în timp ce deschidea sticla cu vin. Părul portocaliu, sîrmos, îi era turtit, de parcă și-l ținuse strîns sub o basma. Buza de jos, proeminentă și umedă, exprima îngrijorare și preocupare. Nările nasului borcănat, cu vîrful întors, palpitau. Îmi sorbeam paharul de sherry. Aveam nevoie de o băutură. Crystal mi se adresă :

— Tu ai mai văzut-o pe Tommy ?

— Da, dar totul s-a isprăvit, i-am pus capăt.

Îmi părea că trecuseră o sută de ani de cînd o eliminasem pe Thomasina din viața și din gîndurile mele, și

numai acum mi-a trăsnit prin minte că nici măcar nu avusesem timpul de a o informa pe Crystal.

— Știu. A fost la mine.

— Tommy a fost la tine, să-ți bată capul ? Fir-ar să fie ! Ce ți-a spus ?

— A plîns.

— Plînge pretutindeni.

Crystal nu răspunse nimic. Așeză cu grijă sticla de vin pe suportul de plută, cu ornamente, care aștepta pe masă. Nu era nevoie de cuvinte ca să înțeleg că, deși Crystal simpatiza puțin cu Tommy, se bucura că nu aveam să mă căsătoresc cu ea.

— Mai toarnă-mi puțin sherry, iubito.

Vorbisem destul despre Tommy, deajuns pentru amîndoi. În drum spre Crystal, mă hotărîsem să-i povestesc totul. Mă rog, aproape totul.

— Ai prăjit peștele ?

— Da, totul e terminat. La cuptor. Putem mînca oricînd dorești.

— Bine. Așază-te, inimioară. Aici, lîngă mine.

Se așeză pe un scaun cu spătar înalt, lîngă pat, ținîndu-și cusătura în poală. Purta o rochie veche de stofă, fără formă, vărgată în dungi albastre și verzi, care-i aparținuse cîndva mătușii Bill, și pe care Crystal o transformase de cîteva ori pe măsura ei. Garderoba lui Crystal nu se termina niciodată. Nimic nu se arunca vreodată.

— Crystal, ascultă-mă. M-am întîlnit cu Lady Kitty. Soția lui Gunnar.

Un val de roșeață purpurie năvăli în obrajii lui Crystal, făcîndu-i, o clipă, să arate ca de plumb încins.

— L-ai văzut și pe Gunnar ?

— Nu. Ba, de fapt da, dar nu i-am vorbit. Nu știu dacă voi... o, totul e atît de complicat...

Acum mi se năzărise pentru prima oară gîndul că, nutrind sentimentele pe care le nutream pentru Kitty, poate că n-ar fi trebuit să-l văd pe Gunnar, poate că nu trebuia să mai fac nici un pas pe drumul pe care mă împingea nesăbuința bine intenționată a unei femei. Acceptasem, cu o naivă încredere, concepția lui Kitty asupra situației. Dar

de ce să mă încred în aprecierea ei asupra a ceea ce era sau nu era necesar să fac ?

— Cum de ai văzut-o pe Lady Kitty ?

— Ea a cerut să mă vadă. Mi-a trimis vorbă prin cameristă. Am stat de două ori de vorbă cu ea. Gunnar nu știe.

— Gunnar nu știe că te-ai întîlnit cu ea ?

— Nu. Vezi tu... Ce absurd îmi apărea totul, acum cînd încercam să-i explic lui Crystal. Înțelegi, ea crede că eu aș fi în stare să-l ajut pe Gunnar. El a făcut o obsesie, care l-a urmărit în toți acești ani, din pricina celor întîmplate, și m-a urît și a visat să se răzbune pe mine, iar ea spune că e... că e ca un fel de boală... și dacă Gunnar ar putea pur și simplu să dea ochi cu mine... n-ar avea nici o importanță ce ne-am spune, atîta timp cît am reuși să ne vorbim.

— Dar din moment ce te urăște, din moment ce vrea să se răzbune ?

— S-ar putea ca, văzîndu-mă, să-i treacă. S-ar putea să-și schimbe sentimentele... oricum, s-ar putea să mai scadă din...

— S-ar putea să te lovească.

— Nu fi proastă, Crystal. Toate astea se petrec pe plan mental.

Oare așa să fi fost ?

— Nu vreau să-l vezi, spuse ea. Începuse să tragă cu ambele mîini de cusătură, rupînd-o. În clipa de tăcere care urmă, am auzit pînza pîrîind. I-am luat-o din mînă, și am pus-o pe masă.

— Nu-i nevoie să te înroșești ca un curcan din pricina asta. Nu poate să iasă nimic rău.

— Ba poate. Nu vreau să-i mai vezi nici pe el, nici pe ea. Nu vreau să ai nimic de-a face cu ei. Noi sîntem foarte bine așa cum sîntem. De ce-a trebuit să vină ei ? De ce nu ne pot lăsa în pace ? Te rog, Hilary, caută-ți altă slujbă, scapă de el, te rog. Atunci vom putea fi din nou cum am fost. Căci acum sîntem iar numai noi doi. Dacă-l vezi, ai să suferi, într-un fel sau altul ai să suferi mult, știu, știu eu...

— Copiliță dragă, dragostea mea, nu fi atît de irațională. Și încearcă să te gîndești la mine, mă rog, știu că te

gîndești la mine, dar încearcă să te gîndești puțin mai inteligent. Presupune că și eu aș vrea să-l văd pe Gunnar. Presupune că și eu simt că mi-ar fi de folos să stau de vorbă cu el. Nu e singurul obsedat, nu e singurul care a avut parte de grozăvii... care...

Crystal rămase un timp tăcută, cu privirea în pămînt, departe de mine.

— Vrei să-l vezi ? mă întrebă în cele din urmă.

— Nu știu. Vreau ceea ce vrea ea.

— Ceea ce vrea Lady Kitty ? De ce ?

— Pentru că ea e... Pentru că o iubesc... N-am ce face...

Asta era partea pe care hotărîsem să i-o ascund ; dar odată ce mă pornisem, nu mai fusese chip să mă opresc. Fără acest element, povestea ar fi fost lipsită de sens.

— Înțeleg, spuse Crystal după o clipă. Își luă din nou cusătura și începu s-o sucească și s-o răsucească, trecîndu-și degetul peste tighel. Își găsi în sfîrșit acul și începu să împungă pînza cu mișcări ritmice, egale, remarcabil de iuți.

— O iubesc, am repetat. Da, o iubesc. Era un lucru prea vast ca să-l rostești, părea să înalțe o imensă cupolă neagră asupră-mi, smălțuită de stele. Dar, desigur...

— I-ai spus ?

— Drept cine mă iei ? Bineînțeles că nu i-am spus.

— Ea te iubește ?

— Nu fi idioată, Crystal. Îmi pare rău că ți-am spus, tu privești întotdeauna lucrurile dintr-un punct de vedere greșit. Nu-i ce crezi tu. După toate probabilitățile, n-am s-o mai văd niciodată. Ei vor să-și ducă mai departe viețile lor, și eu nu sînt decît un fel de instrument. Ei nici nu-i pasă de mine, nu vrea decît să mă facă să-l întîlnesc pe Gunnar, ca să-l pot ajuta, dar nu vrea ca el să știe că am acționat la sugestia ei.

— De ce ?

— Pentru că atunci rezultatul ar fi mai puțin eficient, mai puțin eficace. Care-i rațiunea ? N-am reflectat asupra ei.

— Mă rog, s-ar putea să nu-i placă... spuse Crystal, fulgerînd cu acul.

— Crystal, încetează să coși, nervii mei sînt la pămînt.

— Vrei să-ți servesc acum cina ?

— Nu. Mai toarnă-mi niște vin.

Crystal își lăsă din nou cusătura din mînă și-mi turnă vinul.

— Au copii, ea și Gunnar ?

— Nu. Ascultă-mă, Crystal, iubirea mea pentru Lady Kitty e doar un simplu fapt, un fapt nesemnificativ...

— Ai spus că te determină să faci ceea ce îți cere ea.

— Da, dar oricum aș fi făcut toate acestea, din simțul datoriei. Dacă există cea mai infimă șansă de a-i putea fi de folos lui Gunnar, am datoria să încerc, nu înțelegi ? Asta nu-i începutul a nimic. Nu voi ajunge să fiu prietenul familiei, cum aș putea fi ? Am să mă văd cu Gunnar o dată, poate de două ori, și cu asta basta. Cu *ea* n-am să mă mai întîlnesc, poate că nici n-am s-o mai văd vreodată, așa cum am mai spus. Încearcă să înțelegi.

— Cred că am să beau și eu puțin sherry, zise Crystal. Era un lucru neobișnuit. Nu vreau să-l mai vezi. Vreau să nu mai fie nimic între voi doi.

— Dar de ce ? Eu unul nu l-aș fi căutat. El mi-a ieșit în cale. Ne tot întîlnim pe afurisitele alea de scări.

— De asta e nevoie să-ți schimbi slujba.

— Nu repeta întruna asta. Nu-i chiar atît de simplu. Poate că mai tîrziu am s-o fac. Nu pot privi lucrurile în perspectivă. Dar ceea ce trebuie să fac imediat...

— Nu vreau să te vezi cu el.

— Ai spus asta de vreo șase ori. Dar de ce ? Doar nu gîndești cu adevărat că o să mă omoare ?

Crystal rămase tăcută o bună bucată de vreme, uitîndu-se la paharul de sherry, dar fără să-l atingă. O groază necunoscută pînă atunci începu să pună stăpînire pe mine. Se purta straniu, de parcă o nouă formă de existență începea să iasă la suprafață din adîncurile ei.

— Crystal, ce este ?

În cele din urmă, vorbi :

— Scumpule, trebuie să-ți spun ceva...

— Ce e, pentru numele lui Dumnezeu ? Să nu-mi spui că ai cancer, sau altă boală !

Panica îmi strivea inima.

— Nu, nu, e ceva despre trecut, ceva ce s-a întîmplat atunci.

— Juri că n-ai cancer ?

— Jur. Ascultă-mă. Eu nu ți-am vorbit niciodată despre zilele acelea, despre ce s-a întîmplat cu mine în acele zile.

Era perfect adevărat. Nu discutasem niciodată despre accident, despre ce se petrecuse înainte și după el. Îi povestisem lui Crystal doar atît cît să poată înțelege ceva din toată întîmplarea. Mai exact, îi povestisem că avusesem o legătură de dragoste cu Anne. În rest, trebuise să se bizuie pe telepatia dintre noi. Și nici n-o întrebasem vreodată ce însemnaseră pentru ea acele zile cît eu zăcusem în spital, stîlcit și pe jumătate mort. Tăcerea era mai bună. În copilăria noastră, Crystal și cu mine trecuserăm prin atîtea orori, încît legaserăm un pact tacit să nu ne punem niciodată întrebări, să nu „revedem" vreodată cele întîmplate.

— Și vrei să-mi povestești acum ? De ce ? Ce rost ar avea ? Prefer să n-o faci.

Crystal rămase din nou tăcută. Apoi zise :

— Cred că trebuie să-ți povestesc. Cred că are un rost. Tăcerea a devenit prea îngrozitoare.

— *Ce* să-mi povestești, pentru Dumnezeu ? Mă înnebunești cu aluziile tale.

— Așteaptă. Am să-ți povestesc. Numai să mă asculți. Te rog să ai răbdare. Cred că mi-ar fi mai ușor să povestesc în ordinea în care s-a petrecut totul, așa ca să nu-mi scape nimic. Și acum, ascultă. Eu n-am știut de nimic pînă cînd nu mi s-a telefonat de la colegiu. Mi-au spus la telefon că ai avut un grav accident de mașină și că ești internat la spitalul colegiului Radcliffe. Asta s-a întîmplat marți noaptea, la o oră foarte tîrzie, pe la miezul nopții sau chiar după, țin minte că mă culcasem. La ce oră a avut loc accidentul ?

— Pe la zece seara.

— Mă rog, erai de-acum în spital și mie mi s-a telefonat și desigur că m-am repezit imediat la gară, dar nu era nici un tren pînă la ora cinci. Așa încît a trebuit să aștept și am luat trenul ăla pînă la Birmingham, și de acolo alt tren spre Oxford, am ajuns pe la unsprezece la spital și

prima persoană pe care am văzut-o a fost Gunnar. Anne încă mai trăia.

Mi-am mai turnat puțin vin. Mîna îmi tremura violent. Fața lui Crystal era transformată, asprită. Își ținea ochii ațintiți în podea.

— Gunnar mi-a spus că „amîndoi" erați grav răniți, și la început n-am înțeles ce vrea să spună, dar pe urmă mi-am dat seama că Anne fusese cu tine în mașină. Am încercat să te văd, dar nu mi-au dat voie, tocmai te operau. Anne era în același spital, dar în altă parte. Gunnar s-a dus să vadă cum îți merge. Cred că încă nu-și dădea seama cît de gravă e starea Annei, poate că medicii i-au ascuns, sau poate că nu știau nici ei. Mă așezasem pe un scaun pe coridor și mă simțeam sfîrșită, iar Gunnar mi-a spus că aș face mai bine să vin la el acasă să mă odihnesc un pic, pentru că oricum așteptarea noastră acolo nu folosea la nimic, așa că m-a luat în mașină și m-a dus la casa lui care, dacă îți amintești, era foarte aproape — și ne-am dus acasă, mi-a oferit să mănînc ceva, numai că nici eu nici el nu puteam pune nimic în gură. Băiețașul, copilul lui, nu mai țin minte cum îl chema, nu era acolo, cred că-l luaseră niște prieteni la ei. Și m-am culcat într-un dormitor de la etaj, iar el s-a dus din nou la spital, și mi-a spus că, desigur, o să se intereseze și de starea ta. Asta trebuie să fi fost pe la ora două sau trei după-masă, iar eu mă simțeam cu totul sleită de puteri. Pe urmă am adormit, sau am căzut într-un soi de leșin, știu doar că am zăcut acolo și totul mi se părea foarte straniu. După aceea m-am trezit îngrozitor de speriată, erau orele șase și eu mă aflam singură în casă. M-am sculat, am început să cobor scările și, în timp ce mă aflam pe scară, ușa din față s-a deschis, Gunnar a năvălit înăuntru și mi-a spus : „Anne a murit", și s-a dus într-o cameră din fundul casei și s-a așezat în fața unei mese. Eu auzisem ce-a spus, și înțelesesem, dar nu mă puteam gîndi la nimic altceva decît la tine, așa că l-am întrebat : „Hilary a murit ?", dar el nu mi-a răspuns nimic, a continuat să stea acolo, privind pe fereastră în grădină, nemișcat ca o statuie, de parcă era paralizat, și nu-mi răspundea nimic, iar eu m-am dus la telefon ca să chem spitalul, numai că nu-mi puteam aminti

numele spitalului și plîngeam așa de tare, că oricum nu puteam vedea numerele, așa că am fugit pur și simplu din casă. Cunoșteam drumul spre spital, și o luasem la fugă, plîngînd. Atunci cineva m-a prins de braț, era Gunnar, m-a tras și m-a adus din nou în casă și desigur că m-am întors, dar mă apucase un acces de isterie din cauza fricii. El m-a dus înăuntru și m-a așezat pe un scaun în hol și a telefonat la spital și a cerut rezerva unde te aflai tu, și a vorbit așa de calm și de clar, și i s-a spus că operația a reușit și că tu te odihnești, și cuvîntul ăsta „odihnă" a sunat așa de minunat în clipa aceea, dar eu tot mai tremuram de frică, și Gunnar a întrebat dacă aș putea să te văd, și vorbea atît de calm și de clar, iar de la spital i s-a răspuns că aș putea și atunci m-a condus el, m-a condus de-adevăratelea, m-a tras de mînecă, m-a așezat în mașină, m-a dus la spital, m-a îndrumat spre rezerva ta, și te-am văzut, cu toate că tu nu ți-ai mai reamintit după aceea, dar tocmai îți reveneai după anestezie, și falca ți-era bandajată, dar fața ți-era întreagă și ochii deschiși și te-ai uitat la mine și, într-un fel, semănai așa de mult cu tine și erai așa de mult tu, și eu plîngeam de fericire, iar infirmiera mi-a spus c-ai să te însănătoșești complet, cu toate că nu cred să fi știut ea într-adevăr, și atunci am ieșit din nou la Gunnar care mă aștepta pe sală și i-am spus, și m-a dus din nou jos la mașină și ne-am întors acasă și acum aproape că s-a prăbușit el leșinat, așa că am schimbat rolurile. Și telefonul suna, era mama lui Anne, ți-i minte, sau cred că tu n-ai știut, că nu putuseră da de ea în cursul dimineții pentru că își petrecea vacanța în Spania și acum chemase din Spania, și i l-am dat pe Gunnar la telefon, și după aceea el mi-a cerut să răspund eu la telefon sau oricui ar fi venit să întrebe, și să le spun eu ce s-a întîmplat, pentru că el nu voia să vadă pe nimeni. Cîteva persoane au chemat la telefon și vreo doi au venit la ușă și le-am spus, și în tot timpul ăsta Gunnar ședea în camera din fund, în fața mesei, uitîndu-se pe fereastră. Vai, și eu mă simțeam atît de ușurată, că eram în stare acum să-mi fie milă de el și să-mi pară rău de Anne, amîndoi fuseseră așa de buni cu mine, așa de drăguți, mai drăguți decît oricine altcineva, așa că m-am dus

la bucătărie că mi se făcuse foame, ceea ce era un lucru minunat, şi am prăjit nişte piine, am deschis o cutie cu fasole şi am vrut să-l fac şi pe Gunnar să mănînce ceva, numai că el n-a vrut şi nici nu voia să se mişte, pur şi simplu şedea şi şedea acolo, şi eu am mîncat, pe urmă am descoperit unde ţinea băuturile, pentru că îmi oferise un coniac după-masă, numai că eu îl refuzasem, şi am scos o sticlă de coniac şi una de whisky şi pahare, şi le-am aşezat pe masă, şi am mai scos — e caraghios cît de limpede îmi amintesc, *văd* totul atît de limpede — am mai scos o farfurie cu biscuiţi cu şocolată. I-am turnat lui Gunnar nişte coniac şi am băut şi eu puţin whisky, cred că mi-am spus că whisky-ul e mai puţin tare decît coniacul, şi Gunnar a băut coniacul şi după aceea a început să plîngă îngrozitor, cu lacrimi mari, şi tot nemişcat stătea privind pe fereastră, şi pe urmă plînsul i s-a mai potolit şi a mîncat un biscuit cu şocolată, şi după aceea a început să vorbească, trebuie să fi fost zece seara sau chiar mai tîrziu. Şi era atît de ciudat, a vorbit despre copilăria lui şi despre mama lui care era pe jumătate norvegiană, şi despre cum îşi vizita bunicii la o fermă lîngă nu ştiu ce lac, şi cum a fost odată în Laponia şi a văzut reni, şi a vorbit o mulţime despre reni şi despre cum renilor le place — ce caraghios — mirosul de urină umană, şi cum se hrănesc cu un soi special de muşchi, şi cum e în Nord unde luni de zile nu e noapte, şi apoi luni de zile nu e zi, şi a vorbit despre aurora boreală. Şi în tot acest timp beam amîndoi şi cred că el a băut toată sticla de coniac, iar eu am mai băut whisky şi mă simţeam foarte ciudat, şi-i spuneam întruna că trebuie să se culce, dar, în chip curios, nici unul dintre noi nu voia să se ducă la culcare, am fi vrut să continue aşa înainte, să stăm aşa, şi totul să continue aşa, şi să vorbim mereu în felul acela ciudat, amîndoi eram parcă în transă. Şi în cele din urmă ne-am simţit atît de obosiţi şi Gunnar a început din nou să plîngă, şi asta mi-a arătat că totul se terminase şi s-a dus să se culce, plîngînd întruna. M-am ridicat şi eu şi mă simţeam atît de sfîrşită şi într-o stare atît de ciudată, şi m-am dus în camera unde mă odihnisem după masa, m-am dezbrăcat şi mi-am pus cămaşa de noapte, pentru că îmi luasem cu mine la sosire o valiză cu cîteva lucruri pentru noapte,

și pe urmă am intrat să văd ce face Gunnar și am văzut că zăcea întins pe pat, și i-am spus să se dezbrace și să se culce, și și-a scos pantofii și pantalonii și era cît pe-aci să se prăvălească pe jos. Cred că din cauza coniacului. Atunci i-am scos hainele de pe el ca să intre în pat și s-a culcat și atunci mi-a spus — Doamne, cu ce ton jalnic și trist ! — mi-a spus : „Nu mă lăsa singur !" Așa că am rămas un timp acolo, lîngă el, și gemea tot timpul și mi-a fost atît de milă, încît am intrat în pat lîngă el, și l-am strîns în brațe și după aceea am făcut dragoste.

— *Ați făcut dragoste ?*

— Da.

— Ce dracu vrei să spui, Crystal ?

— Ce auzi, chiar așa.

— Tu-ți dai seama ce vorbești ?

— Da.

— Vrei să spui că în noaptea morții lui Anne, Gunnar s-a culcat cu tine ?

— Da.

— Nu-i posibil.

— Da. Dar încearcă să înțelegi cum a fost. N-a fost ca și cum... ca și cum ar fi fost adevărat... vreau să spun c-a fost adevărat... vezi, el nici nu știa că sînt virgină... mă rog, a fost foarte surprins... dar totul s-a întîmplat... de parc-ar fi fost într-un vis... de parc-ar fi trebuit să se întîmple și fără să ne vorbim... și totuși n-a fost un vis, și eu eram foarte trează, foarte conștientă, și...

— Și tu l-ai *lăsat ?*

— Da, desigur. În noaptea aceea aș fi făcut orice pentru el... mă simțeam atît de... înțelegi, tu trăiai și Anne murise... și nu știu în ce chip straniu moartea ei te făcea pe tine și mai viu... am simțit că, într-un fel, îi datoram ceva lui Gunnar. Îi datoram lumea întreagă... și mi-era atît de milă de el, aș fi vrut să-l strîng și să-l tot strîng lîngă mine, și fusese atît de bun cu mine, atît de fantastic de bun... și, desigur mai era și coniacul și șocul și... desigur că nu eram eu cea de obicei, și el... pentru el a fost ceva ca absoluta uitare, ca orbirea... era ca atunci cînd cineva răsfoiește o revistă porcoasă, doar ca să-i distragă atenția de la altceva... într-un sens nici nu cred că știa ce face, cu toate că, în alt sens, desigur că știa...

— Stai o clipă, Crystal, descrie-mi ca lumea lucrul ăsta ! Oh, Dumnezeule, oh, *Dumnezeule !* A făcut dragoste cu tine. Cît a durat şi ce s-a întîmplat după aceea, şi ai rămas toată noaptea în patul lui ?

— Nu ştiu... cît a durat... Nu ştiu. Eram... Şi după aceea el a adormit şi eu m-am dus în camera mea şi am adormit şi eu. Cînd m-am trezit dimineaţa el era complet îmbrăcat şi vorbea la telefon, jos în hol. Aranja înmormîntarea.

— Dumnezeule ! *Dumnezeule !* Şi ce-ai făcut după aceea ?

— M-am îmbrăcat, mi-am făcut valiza şi am coborît, el a lăsat telefonul din mînă, şi ştii că sunase mai devreme la spital ca să se intereseze de starea ta şi mi-a spus că ai petrecut o noapte liniştită. Iar eu l-am întrebat dacă pot să-l ajut cu ceva şi el mi-a spus că nu şi stăteam amîndoi acolo în hol şi l-am întrebat dacă pot să-i prepar gustarea de dimineaţă şi a zis că nu, şi mi-a oferit mie să-mi prepar şi-am zis şi eu că nu, eram deja îmbrăcată cu pardesiul şi aveam valiza în mînă. I-am mulţumit şi i-am spus că o să mă duc la un hotel, iar el s-a oferit să mă conducă cu maşina, dar i-am spus nu şi atunci n-a mai insistat şi mi-a deschis uşa. I-am spus la revedere şi i-am întins mîna, iar el mi-a luat-o şi mi-a sărutat-o, şi am ieşit şi de atunci... nu l-am mai văzut niciodată.

— Crezi că şi-a mai amintit de ce s-a întîmplat peste noapte ?

— Nu sînt sigură. Cred că da. Altfel de ce mi-ar fi sărutat mîna ? După o clipă adăugă : Ştii, e singurul bărbat care mi-a făcut vreodată asta — adică să-mi sărute mîna.

— Crystal, mă întreb dacă-ţi dai seama ce înseamnă asta tot pentru mine ?

— Trebuia să-ţi povestesc, răspunse ea tot fără să se uite la mine.

— Mai bine nu-mi povesteai.

— Trebuia s-o fac. Dacă el nu s-ar fi reîntors, nu ţi-aş fi povestit niciodată. Dar cu el aici, atît de aproape, şi acum... că ai văzut-o şi pe *ea*... şi m-ai întrebat de ce... nu voiam ca tu să te întîlneşti cu el...

Lacrimile începură să-i curgă deodată pe fața aplecată.

— Ai schimbat tot trecutul, i-am spus.

În timp ce mă îndepărtam de ea și mă așezam la masă, privind-o cum plînge, simțeam că o sută de lucruri se schimbaseră, o sută de lucruri pe care încă nu avusesem timp să le înregistrez.

— Oh, de ce, de ce ai... ?

— Îl iubeam !

— Ce vrei să spui ?

— A fost atît de bun cu mine, și în ziua aceea la petrecere, m-a tratat... ca pe cineva de vază...

Mi-am adus aminte de ziua petrecerii, ziua despre care Crystal spusese că a fost „cea mai fericită zi din viața ei". Oare pentru că Gunnar fusese bun cu ea ?

— Nu-i nevoie să iubești pe oricine se poartă frumos cu tine, i-am spus. Și apoi m-am gîndit : „De ce nu, cînd atît de puțini oameni s-au purtat frumos cu ea ? Gunnar. Clifford. Arthur." N-ai mai povestit nimănui toate astea, nu-i așa, Crystal ?

— Nu, desigur că nu, desigur că nu. Am rupt logodna cu Arthur tocmai pentru că știam că n-aș putea să-i povestesc vreodată.

Și eu care crezusem că-l părăsise pe Arthur din cauza mea, pentru a-mi fi sprijin mie, pentru a fi cu mine, alături de mine în încercarea mea ! Și în realitate rupsese cu el din cauza lui Gunnar, pentru că...

— Crystal, nu-l *mai* iubești pe Gunnar, nu-i așa ?

— Ba da.

Continua să plîngă, dar liniștit, tamponîndu-și ritmic ochii cu batista.

Deci rupsese cu Arthur ca să fie singură, să fie la post, gata, în așteptare, dacă cumva Gunnar ar fi vrut s-o vadă. Ce patetică amăgire ! Rupsese cu Arthur din același motiv pentru care rupsesem eu cu Tommy — ca să poată fi disponibilă. Dar chiar în timp ce îmi încolțeau aceste gînduri urîte și smintite, știam că sînt nebunești. Crystal n-ar fi putut gîndi serios că Gunnar ar mai avea nevoie de ea, nu mai mult decît aș fi putut eu gîndi că Kitty ar avea nevoie de mine, altfel decît de o simplă unealtă.

— Ești țicnită, i-am spus. Te comporți ca o femeie isterică, dezechilibrată. N-are nici un sens să continui să

„iubești" pe cineva în felul ăsta, o persoană pe care n-ai s-o mai vezi niciodată. Oricum, nu-l iubești. Nici nu știi ce înseamnă cuvîntul ăsta, într-un anume sens. Nu pot spune că te condamn pentru ce s-a întîmplat... a fost ca un fel de tulburare mintală... dar ar trebui să ai atîta minte încît să-ți dai seama cum trebuie să se fi simțit Gunnar după aceea, cum trebuie să te fi urît și pe tine și pe el însuși. Pentru el trebuie să fie o cumplită amintire dezgustătoare. Doar nu-ți închipui c-o să mai vină la tine să-ți sărute mîna ?

Crystal scutură din cap, continuînd să-și tamponeze cu consecvență ochii.

— Îmi pare rău, am spus.

Știam că sînt crud cu ea, dar fusese o lovitură atît de neașteptată, încît mă simțeam îngrețoșat, speriat. Ideea acestei curioase, bizare legături între Crystal și Gunnar, care pentru ea, cel puțin, era încă vie, îmi stîrnise un fel de durere primitivă. (Gelozie ?)

Crystal făcea un efort să se stăpînească. Mă întrebă, de astă-dată privindu-mă cu timiditate :

— Dragule... nu-i așa că asta nu schimbă nimic între noi... Vreau să spun, nu ești șocat sau mai știu eu... nu mă urăști ? E la fel, nu-i așa, cum a fost și înainte ? M-am gîndit că trebuia să-ți spun pentru că... Dar totul e în ordine, nu ?

Am gîndit că nu, nimic nu e în ordine, nu va mai fi niciodată în ordine, ceva se pierduse, eșuase, se năruise pentru totdeauna. Oh, Crystal, fetița mea pură, cum să ni se întîmple nouă așa ceva ? Dar am răspuns :

— Da, e în ordine, desigur.

— Și nu mă urăști, nu-i așa ? Aș muri.

— Nu fi proastă, Crystal.

— Bine, vrei acum... te rog... pot să-ți servesc masa..? am putea mînca acum, nu-i așa ? Am pește pané, așa cum îți place ție... și niște roșii frumoase și...

— Masă, după așa ceva ! Nu, mulțumesc. Nu m-aș putea atinge de mîncare.

— O, te rog, te rog... Începu din nou să plîngă.

— Crystal, încetează ! Am destule pe cap și fără lacrimile tale.

— Nu vreau să te vezi cu el.

— Nu văd de ce, din moment ce continui să-l iubeşti.

— Ar putea crede...

— Ce-ar putea crede ? Nu mai bîigui şi încearcă să vorbeşti clar. Ar putea crede că vreau să stabilesc o apropiere între voi ? Oh, Crystal, dragă, reîntoarce-te la realitate. Nu tu îl interesezi pe Gunnar. Tu nu eşti decît un incident obscen, detestabil, din trecutul îndepărtat. Eu îl interesez. Şi eu trebuie să-l văd. Trebuie. Ceea ce mi-ai povestit tu mă face să-mi vină să vărs, dar nu schimbă situaţia, nu-mi modifică datoria.

— Şi ai s-o mai vezi şi pe *ea* ?

Crystal stătea dreaptă, uitîndu-se ţintă la mine, mototolindu-şi în pumn batista atît de udă de lacrimi, încît picau din ea stropi în poala rochiei de stofă.

— Nu ştiu, ţi-am mai spus, nu ştiu, mă chinuieşti.

— Spuneai că eşti îndrăgostit de ea.

— Deliram.

— Acum ai să mă urăşti, ai să mă urăşti pentru că ţi-am povestit, nu voi mai fi pentru tine un loc de refugiu, nu vom mai putea fi împreună ca atunci cînd eram mici, totul s-a sfîrşit, totul s-a sfîrşit, oh, de ce ţi-am povestit, de ce... ?

— Crystal, termină, mă ucizi.

Într-adevăr, era ca şi cum se frînsese o legătură cu copilăria, o legătură care dăinuise nefiresc, nebuneşte de mult, un soi de inocenţă primară.

— Uite ce-i, îmi pare rău, dar trebuie să plec. Simţeam că trebuie să ies afară, să respir un aer mai curat, să *alerg*. Nu fi necăjită, nimic nu s-a întîmplat, nimic nu s-a deteriorat, nu s-ar putea, numai că mă aflu sub o îngrozitoare tensiune. Iartă-mă. Mănîncă tu peştele pané. Nu te frămînta, nu te frămînta.

Îmi îmbrăcam paltonul. Crystal nu mi-a mai spus nici un cuvînt, şi n-a încercat să mă oprească, dar m-a privit în tăcere, cu faţa umflată şi aproape de nerecunoscut din cauza plînsului. M-am oprit în drum spre uşă.

— Crystal... n-a mai fost şi altcineva... vreodată... nu-i aşa ?

Strigătul prin care a răspuns „Nu !“ a fost ca un țipăt de pasăre. M-am împleticit pînă la ușă, și pe scări și, cînd am ajuns în stradă, am început să alerg.

DUMINICĂ

ERA DUMINICĂ DIMINEAȚA. PLOUA și un vînt cu răbufniri vijelioase zvîrlea rafale de stropi în geamuri, parcă bombardîndu-le cu ținte. Zăceam (complet îmbrăcat) pe pat, și Tommy ședea pe un scaun lîngă mine tricotînd.

Duminica o readusese, firește, pe Tommy, care, în sfîrșit, avusese norocul de a mă găsi acasă. Cu un exercițiu de remarcabilă inteligență, de care era capabilă, își dăduse pe dată seama că eram ca și absent, obsedat, la kilometri depărtare, abia în stare să percep conștient prezența ei, și se abținuse de la lacrimi și întrebări. Se dusese în bucătărie, făcuse cafea din care le oferise și lui Christopher, Mick, Len și Jimbo. Făcuse curățenie, spălase vasele, udase amărîta de plantă pe care mi-o dăduse Jimbo.

Kitty mă întrebase : „Ai o soră ?“ Așadar (doar dacă voia să mă deruteze în mod deliberat), Gunnar nu-i povestise ce se întîmplase în noaptea morții Annei. Nu era un lucru improbabil. Kitty îmi spusese că nu discutaseră niciodată subiectul în amănunt, și se poate ca Gunnar să fi simțit că nu era necesar să-i relateze și acel crîmpei de coșmar. Probabil că detesta însăși amintirea celor întîmplate. Dacă, firește, se întîmplaseră cu adevărat. Dar se întîmplaseră oare ? Femeile isterice de vîrstă mijlocie, în special virginele, plăsmuiesc uneori fel de fel de amintiri, în special că un bărbat le-a violentat, că au fost seduse, violate, ceva de care se tem și la care rîvnesc în același timp. Nu o puteam vedea pe Crystal în această lumină. Și totuși, în ce măsură reușeam eu s-o văd obiectiv ? Oare într-adevăr se scrîntise la minte ? Avea toate justificările și scuzele să se fi țicnit puțin la vîrsta asta, de atîta singurătate, și să fi ajuns o fată bătrînă aiurită. Și totuși, dacă era adevărat, cît de straniu ar fi fost ! Și exista în toată povestea

asta ceva ce nu puteam îndura. Să fi fost pierderea inocenței lui Crystal, a acelei legături cu copilăria, a refugiului, a locului pur, neprihănit ? Crystal amestecată cu Gunnar, legată de el în miezul acestei povești infernale, nu ! Gunnar nu vorbise de acest lucru. Însemna că nu s-a întîmplat, sau că era pentru el, în prea mare măsură, o sursă de coșmar ?

Tommy tricota pentru că-i spusesem cîndva, doar ca să-i îndrug o prostie dulceagă : „Îmi place să te văd tricotînd, e un aspect atît de domestic". Nici măcar nu era adevărat. Detestam s-o văd pe ea sau pe oricine altcineva tricotînd. Mi-o evoca pe scîrba de mătușa Bill. Îmi trezea instincte de fiară. Îmi sugera imagini de viață tihnită de familie care mă făceau să-mi vină să vomit. Tommy tricota o jachetă evident de dimensiuni mari, evident destinată mie, numai că nu i-am oferit plăcerea de a răspunde întrebării la ce anume lucra. Astăzi însă, Tommy șezînd liniștită, cu clincănitul andrelelor în timp ce eu mă uitam fix la tavan, îmi dădea senzația că aș fi invalid. Eram bolnav și Tommy mă îngrijea. Eram la închisoare și Tommy mă vizita. Tommy mă răpise și acum aștepta să fac mărturisiri. A mă debarasa de Tommy se dovedea un lucru colosal de greu și de stînjenitor. Nu mai aveam forța sau voința de a hotărî să-i fac măcar acum vînt, s-o fac să iasă din cameră, darmite s-o determin să plece pentru totdeauna și să mă părăsească definitiv. Oricum nu părea o treabă prea presantă din moment ce acum trăiam un nou interimat. În ce o privește pe Tommy, pentru moment conștiința nu mă rodea. Îi spusesem de atîtea ori să mă lase în pace. Dar continua să se cramponeze de mine, așa încît o privea personal dacă suferea. Îmi sugerase timid să mergem la Round Pond. O refuzasem, cu o clătinare din cap.

Știam că trebuia să mă duc să o văd din nou pe Crystal. Era un lucru important. Ce-o fi făcînd acum, plînge, regretă ? O instruisem atît de bine, încît știam că ea n-ar fi cutezat să încerce o comunicare cu mine, n-ar fi schimbat o iotă din rutina stabilită. Dar ar fi trebuit să mă duc eu s-o văd, sau măcar să-i telefonez. O lăsasem cuprinsă de deznădejde. Îmi inspirase, îmi inspira încă o oroare pe care n-o puteam controla și pe care nu mă simțisem în stare să o ascund. Imaginea timpului petrecut de ea în casa

lui Gunnar adăugase noi dimensiuni de grozăvie amintirilor mele legate de acea cumplită perioadă. Gunnar intrînd și spunînd : „Anne a murit". Crystal îmbrăcîndu-și cămașa de noapte. Va trebui de acum înainte să trăiesc toată viața cu aceste imagini și nu-i puteam ierta lui Crystal că mi le împărtășise. Nu mai există acum decît un singur lucru ce părea să împiedice ca deznădejdea crîncenă și nebunia feroce să mă covîrșească întru totul (genul de nebunie feroce care, de pildă, ar putea s-o facă acum pe Tommy să plece val vîrtej urlînd) și acest singur lucru era anxietatea mea chinuitoare legată de Kitty : cînd aveam să mai primesc vreo veste de la ea și dacă aveam s-o mai revăd vreodată. Pînă cînd această durere cruntă, în miezul căreia scînteia totuși un misterios grăunte de bucurie, nu avea să se prefacă în alt gen de durere (căci nu exista cale de a evita durerea), nu aveam timp să mă ocup de Crystal și de nevoile disperării ei. Unica mea menire acum era așteptarea.

Se auzi soneria de la intrare. Laura ? Biscuit ? Kitty ? Dintr-un salt am părăsit patul și am ajuns la ușă. Era Biscuit.

Fără să întrerup mișcarea de deschidere a ușii, am ieșit pe palier, am tras ușa după mine și m-am îndreptat spre scări. Biscuit m-a urmat. Am coborît sărind cîte două trepte odată, am străbătut holul și am ieșit în stradă. Vîntul mîna o ploaie fină. Nu-mi luasem nici pălăria nici paltonul. Am pornit în josul străzii, fără să mă uit îndărăt. Am dat colțul și m-am oprit. Biscuit m-a ajuns din urmă.

— Ei ? am întrebat-o.

Biscuit purta scurta ei de duftină cu gluga ridicată pe cap. Chipul tras, pămîntiu, încadrat de glugă, arăta ca o față de băiețandru, de copil. Se scotoci în buzunar și scoase *două* plicuri. Le-am luat și ploaia fină, mînată de vînt, a și întins cerneala cu care erau scrise adresele. Pe fiecare plic se vedea numele meu. O scrisoare venea de la Kitty, cealaltă de la Gunnar.

Simțeam că-mi plesnește capul de grijă și de spaimă. Doream să mă descotorosesc de Biscuit cu o violență care m-ar fi putut împinge s-o strîng de gît.

— Bine. Acum șterge-o !

Am lăsat-o și am pornit grăbit spre stația Bayswater, ținînd ambele scrisori în mîna vîrîtă în buzunarul hainei.

Cînd am ajuns în stație, m-am dus de-a dreptul la bar, dar nu era încă deschis. M-am rezemat de ușă, cu umerii uzi lipiți de geam.

Apăru și Biscuit. Mă văzu, își împinse pe spate gluga, scoase un bilet de metro la un automat și se îndreptă spre aparatele de control al biletelor. Cînd trecu pe lîngă mine, îmi spuse fără să mă privească : „Adio". Trecu de barieră și dispăru în jos pe scara rulantă, către peronul vestic.

Răsuceam frenetic scrisorile în mîini. Am deschis-o întîi pe cea de la Kitty :

„Te rog, fă tot ce-ți cere. Nu trebuie să afle niciodată că noi doi ne-am văzut. Îți mulțumesc și bun-rămas.

K.J."

Apoi am deschis scrisoarea lui Gunnar. Era ceva mai lungă :

„Aș dori să te văd și să stăm de vorbă, doar o singură dată, și sper că vei fi de acord să ne întîlnim. Îți propun ca întîlnirea să aibă loc azi, duminică seara, la ora șase, la adresa mai sus menționată.

G.J."

Deci și Gunnar folosea poșta lui Biscuit. Mi-am vîrît scrisorile în buzunar și m-am dezlipit de ușă. *„Îți mulțumesc și bun-rămas"*. Sfîrșitul misiunii putea fi întrezărit, doamna ieșise din scenă. Mi-am scos un bilet de cinci pence și am coborît pe peronul estic. Fără să văd, fără să respir, am așteptat un metro de circuit intern. Bayswater, Paddington, Edgware Road, Baker Street, Great Portland Street, Euston Square, King's Cross...

Am ajuns din nou cu o oră mai devreme în Cheyne Walk. Nu mă mai întorsesem pe acasă. Îmi petrecusem cea mai mare parte din zi în metroul de linie circulară. La prînz, mă oprisem în Sloane Square și mă străduisem să mănînc un sandviș. Am băut o prudentă cantitate de

whisky, apoi am urcat din nou în metro. La patru treizeci am ajuns iarăşi în Sloane Square. Ploaia se oprise, dar sufla un vînt rece dinspre răsărit. Eram încă, firește, numai în haină. Am pornit-o cu paşi iuţi pe King's Road, şi apoi am luat-o în jos spre fluviu, trecînd prin faţa casei lui Gunnar pe la ora cinci. O fîşie de lumină se filtra pe deasupra perdelelor de la primul etaj. M-am întrebat dacă Kitty şi Gunnar stăteau acolo, vorbind despre mine. Am mai hoinărit puţin prin parc şi am inspectat o statuie de Epstein, reprezentînd o femeie care-şi smulge veşmintele. Am intrat în vechea biserică din Chelsea, şi am stat acolo, în semiobscuritate, citind plăcile memoriale şi întrebîndu-mă dacă n-o să leşin cînd o să fiu singur cu Gunnar. La ora şase fix am sunat la uşă.

Mi-a deschis Gunnar. Din casă, odată cu valul de căldură, a năvălit parcă o rafală de emoţie.

— Bună seara. Îţi mulţumesc că ai venit.

— N-ai pentru ce.

— Vrei să vii sus ?

Rostise aceste cuvinte uimitoare.

L-am urmat pe scări. Casa mirosea a căldură plăcută, a locuinţă înstărită, a mobilă scumpă şi a parfumul lui Kitty. L-am urmat pe Gunnar în salon.

În încăperea elegantă mă simţeam la fel de ameninţat de parcă aş fi intrat pe poarta-ghilotină a unui fort. Sau poate că era mai curînd ca palatul sultanului, în care străbaţi mai întîi curtea de marmură, treci pe lîngă fîntîni şi pe sub colonade de mozaic, ca să intri apoi în sala spînzurătorilor unde vei atîrna şi tu în streang. De cum am intrat, am avut viziunea instantanee a mea şi a lui Gunnar încleştaţi într-o luptă înspăimîntătoare, rostogolindu-ne şi făcînd ţăndări vazele şi farfuriile şi lămpile. O încăpere în care puteai sîngera, o încăpere în care puteai muri.

Era, într-adevăr, o încăpere frumoasă. Văzusem eu pînă atunci saloane elegant aranjate, de pildă salonul Laurei Implatt, sau cel al lui Clifford, dar camera aceasta era cea mai necăutat rafinată din cîte îmi fusese dat să vizitez. Prin comparaţie, gustul Laurei era preţios, iar al lui Clifford rece. Salonul de faţă era o încăpere spaţioasă, cu mobilă masivă, comodă, iluminată de numeroase lămpi aşezate

pe numeroase măsuțe. Un scrin bogat, din lac chinezesc, domina într-un capăt, un șemineu din marmură sculptată cu o imensă oglindă cu ramă aurită, în celălalt. Covorul care părea să fie un Aubusson, presăra centrul încăperii cu roze prinse într-un medalion oval, galben, și se așternea apoi în umbră pe sub mese, birouașe, biblioteci. Era camera măreață a unui om măreț : un ecou foarte îndepărtat al talmeș-balmeșului atrăgător dintr-o odaie care existase cîndva, la Oxford.

Plutea o tăcere perceptibilă. Probabil că ferestrele aveau geamuri duble. Circulația de pe chei răzbea sub forma unui murmur foarte surd, mai curînd o vibrație. Gunnar înainta cu mine după el, către focul domol care ardea sub ghirlandele de marmură ale căminului. Pe o măsuță joasă se afla un platou cu sticle și pahare și țigări într-o cutie de malahit.

— Pot să-ți ofer o băutură ?

— Mulțumesc, da. Whisky cu sifon.

— Fumezi ?

— Nu, mulțumesc.

— N-ai venit cu un palton ?

— Palton ? Nu.

După această mostră de conversație, Gunnar se ocupă cu prepararea băuturilor. Umplu un pahar de cristal cu whisky și sifon, apoi îl ținu o clipă în mînă, privind la foc, și respirînd apăsat, înainte de a mi-l oferi. Își turnă și el niște whisky. Luă o țigară, pe urmă o zvîrli înapoi în cutie. Nu-mi ceruse să iau loc. După aceea începu să se uite la mine. Ne uitam unul la celălalt.

Era un ciudat fel de a ne uita, de parcă ne scrutam prin timp. Așa cum uneori cinematograful se joacă cu chipul unui om, învăluindu-l în ceață, apoi prefăcîndu-l din bătrîn în tînăr, tot astfel ne vedeam și noi. În lumina difuză, aurie, a salonului său, Gunnar arăta mai tînăr decît oricînd de la reîntoarcerea lui în viața mea. De fapt, de cînd îl întîlnisem prima dată pe scările ministerului, părea să fi întinerit întruna. Avea culoarea omului care trăiește în aer liber, dar acum mai curînd cea a unui căpitan de vapor decît cea a unui jucător de rugby. Fața îi părea bătută de vînt, mare dar lipsită de moleșeală, impozantă, iar masivitatea lui degaja calm. Purta un costum dintr-un *tweed*

moale, de culoare închisă, o cămaşă sclipitor de albă şi o cravată surprinzător de ţipătoare. Eu purtam costumul meu de birou, şleampăt şi slinos, pe care faptul că dormisem în el, că zăcusem în el pe pat, călătorisem prin metrouri şi umblasem pe ploaie, nu-l ajutase deloc să arate mai bine. Ne uitam fix unul la celălalt, cu un calm încordat care putea fi preludiul acelei lupte încleştate, pe viaţă şi pe moarte, pe care tocmai mi-o imaginasem.

Totuşi, privirea lui Gunnar era ciudat de obiectivă. Nu citeai în ea mînie, ci mai curînd nedumerire, curiozitate, poate că un dezgust plictisit. În mod vădit, îi venea extrem de greu să începapă conversaţia. Eu eram ţeapăn de emoţie, şi numai falca de jos dădea să-mi tremure. Îmi învîrteam în mîini paharul cu whisky, pipăind striurile şi reliefurile cristalului. Nu-mi venea în minte nimic ce-aş fi putut spune şi întreaga zi evitasem deliberat să inventez vreun discurs posibil. Voiesem să mă păstrez gata să înfîmpin orice, şi furia incoerentă şi prăbuşirea emoţională. Nu mă aşteptasem însă la această îngrozitoare răceală.

— Mulţumesc că ai venit, spuse Gunnar.

— N-ai pentru ce.

Ne mai spuseserăm odată aceste fraze.

Gunnar începu să se foiască de colo colo, ba îndreptîndu-se spre draperiile ferestrelor, ba spre cămin, aşa cum se învîrtise şi Kitty pe debarcaderul de lemn. Unde să fi fost acum Kitty ? Asculta oare la uşă ? Liniştea aceasta nu mai putea dura. Şi ce fel de izbucnire o să-i pună capăt ?

— Am vrut să te văd doar o singură dată şi să vorbesc despre trecut, începu Gunnar. Doar o singură dată pentru că bănuiesc că atît va fi de-ajuns. Mai mult, ar însemna să-ţi impun o servitute. Şi nu-mi imaginez că ţii în mod special să mă vezi.

— Îmi imaginez că tu nu ţii în mod special să mă vezi...

Am simţit dintr-odată că vorbeam prosteşte, şi ideea de a apărea prost în faţa lui Gunnar mă umplea de o furie neagră, feroce. Avea desigur să-i spună lui Kitty, şi poate că acesta va fi momentul marii uşurări : „La urma urmei, nu-i decît un proştănac".

— Nu, firește. Şi, desigur, între noi nu poate avea loc nici un fel de conversaţie obişnuită... sau de... — căuta cuvîntul — sau de armistiţiu.

— Sau... împăcare... Nu, desigur că nu.

Dar de ce nu ? Nu era acesta singurul lucru pentru care merita să ne străduim, singurul lucru într-adevăr de importanță ? Am simțit tortura, stupiditatea de a avea limba legată, senzația de a fi țintuit de un trecut batjocoritor, care nu-ți dă astîmpăr.

— Bănuiesc că mă deteşti, spuse Gunnar, ți-am răsturnat toată viața și, apoi, întotdeauna urăşti pe oamenii cărora le-ai făcut un rău.

— Natural. S-ar fi zis că Gunnar îmi punea cuvintele în gură. Și totuși, vechea ură și vechea mînie vorbeau în numele meu cu o autoritate pe care nici un fel de blîndețe nu o putea clinti. Am spus : Eu ți-am răsturnat *tie* viața.

A fost o stupiditate.

— Da. Dar uite ce-i... întrevederea noastră... e aproape o chestiune tehnică. Știi, mi-a făcut foarte bine doar să te văd.

Aceasta ar fi putut fi o remarcă umană, dar, în contextul dat, suna aproape ca o observație clinică.

— Nici nu-ți poți da seama, continuă Gunnar, cît de mult m-a obsedat trecutul. Unii oameni reușesc să depășească tragediile din viața lor. Eu n-am putut niciodată s-o depășesc pe a mea.

— Nici eu, am spus. Nici o clipă n-am încetat să mă simt vinovat și...

Cuvintele mele erau neconvingătoare. În această conversație mînuită de Gunnar, unde s-ar putea ivi locul potrivit pentru a-mi cere iertare ?

— Nu cred că doresc să-ți cunosc sentimentele, replică Gunnar. O spusese pe un ton judicios și nu vindicativ. Cerîndu-ți acest prilej de conversație am fost absolut egoist. Și lucrul nu e lipsit de riscuri.

— Vrei să spui că s-ar putea lăsa cu o luptă între noi ?

— Nu, nu, bineînțeles că nu. Vreau să spun că, atunci cînd e vorba de întîmplări vechi și dureroase, orice greșeală sau scăpare poate avea consecințe serioase.

— O greșeală sau o scăpare ?

— Da. Toate cuvintele noastre au o mare încărcătură emoțională. Ai putea rosti vreun cuvînt pe care să nu-l mai pot uita niciodată.

— Deci trebuie să fiu foarte atent la ceea ce spun, nu-i așa ?

El era rece, eu începeam să fiu înghețat. Mi-am spus că, pînă la urmă, totuși îmbătrînise și devenise un idiot emfatic. El își asumase un risc, dar n-ar fi îngăduit să iasă la iveală nici o violență, nici un adevăr. Și eu nu puteam spune adevărul, aproape că mă antrenasem să nu-l spun. Și nu ne aflam în prezența a ceva ce ne-ar fi îndemnat la adevăruri. Pînă la urmă, cum avea oare să se producă explozia ? Încăperea avea să se zgîlțîie și să se facă fărîme ?

— Da, îmi răspunse Gunnar. O clipă, nu mai adăugă nimic. Amîndoi ne lăsaserăm paharele pe masă, fără să atingem băutura.

— Dar n-ai putea formula ceea ce dorești de la mine ? Vrei să discutăm trecutul ?

Gunnar păstră din nou tăcere. Apoi spuse :

— Nu. Nu cred. Altădată credeam c-o doresc. Oamenii care au fost împreună în lagăre de concentrare stau să depene amintiri ? Mă îndoiesc. Am petrecut ani întregi în analize adînci.. Am vorbit atîta despre acest lucru...

Imaginea lui Gunnar descriind *acest lucru* cîte unui enigmatic psihiatru din Hampstead sau din New York, îmi făcea greață. Am continuat cu nerăbdare :

— Atunci ce vrei ?

— Am crezut că vreau să vorbesc despre Anne.

Numele vibră în încăpere, părînd s-o facă să se înfioare și să răsune.

— Și de fapt nu vrei ?

Dar eu ce voiam oare ? Și eu doream cu disperare ceva, ceva ce parcă acum puteam întrezări pentru prima oară, și care nu putea fi dobîndit decît acolo, ceva ce nu-mi va fi însă îngăduit să dobîndesc.

— Poate că îmi e de ajuns să rostesc numele ei în prezența ta.

— Ai făcut-o, am spus. Și ce altceva ai dori să **faci** în prezența mea ?

— E ca și cum, continuă Gunnar ignorîndu-mi întrebarea și privind la foc, e ca și cum aș vrea în sfîrșit să mă eliberez de Anne. Felul în care vorbesc poate să-ți pară înfiorător. Dar... vezi tu... nu-i vorba de adevărata Anne. Adevărata Anne e moartă.

Urmă din nou o tăcere în care îmi puteam auzi respirația grea, de parcă mă înăbușeam, și respirația lui.

— E moartă, zise Gunnar oftînd, și parcă reluînd un vers dintr-o poezie. S-a dus dintre noi și trebuie să-i respectăm... absoluta... absență. *Ea* a ieșit din toate astea. Dar ce a rămas e un fel de... oribilă fantomă. Și am simțit că trebuie să scap de ea, mai cu seamă... pentru că e atît de nedrept față de... oamenii alături de care viețuim acum.

Tăceam, parcă vrăjit. Voiam să aud unde o să-l duc elocința lui.

— Să scap de această fantomă a ei, urmă cu înceti-neală, care nu-i propriu-zis ea, ci altceva, ceva urît, alcătuit din zdrențele și din drojdia minții mele, ceva înnegrit și mînjit de mintea mea, și care îmi suge totodată mintea, toată această ură crîncenă și pasiune a răzbunării...

— Ură față de mine ?

— Da. Într-un fel... generată de ea. Înțelegi ?

Nu eram prea sigur. Dar îi simțeam ura și eram ca paralizat. Continuă să vorbească :

— Dacă ar fi murit într-un accident de avion, sau dacă ar fi murit de cancer, aș fi fost cutremurat de durere, dar, cu timpul, mi-aș fi revenit. Dar faptul că a murit... așa cum a murit... n-am fost niciodată în stare să disociez în sufletul meu... durerea pierderii ei de un fel de ură usturătoare și de o... ticăloșie atît de adînc înrădăcinată... lucrul cel mai adînc dintre toate...

Deci, mă întrebam eu, nu exista nimic mai adînc în afară de această ticăloșie ? Dar n-am rostit nici un cuvînt cu glas tare, pentru că mi-a fulgerat deodată prin minte gîndul, însoțit de o teribilă și finală disperare, că, într-adevăr, Gunnar voia ca eu să nu vorbesc deloc. Așa cum afirmase la început, nu dorea să-mi cunoască sentimentele. Mi-am spus în sinea mea că, Dumnezeule ! îi făgăduisem lui Kitty să nu fiu decît un simplu instrument.

Aceasta era, fără îndoială, culmea penitenței, a ispășirii, anume să funcționezi absolut mecanic spre folosul celui nedreptățit, să trudești în tăcere ca la galere, fără să ceri nimic pentru tine însuți. Dar niciodată, nici chiar cînd am vorbit despre așa ceva, nu mi-am imaginat o operațiune care, pentru mine, să fie chiar atît de lipsită de profit.

— Și cum o să te ajute faptul că-mi vorbești ? am întrebat cu răceală, cu stupiditate, jucîndu-mi rolul.

— Nu-mi ajută la nimic să vorbesc unui psihanalist, reluă Gunnar, ca și cum nici nu mi-ar fi auzit replica. De fapt, nici n-am vorbit despre asta unui psihanalist. Numai de cînd ai intrat tu în această cameră m-am simțit în stare să formulez cu adevărat ceea ce simt. Trebuie să mă eliberez de ea, nu de *ea* cea adevărată, ci de fantoma asta care trage după sine atîta murdărie... și s-o las în pace, s-o las în singurătatea în care trebuie să zacă morții... în cele din urmă... și scăpînd de ea... înseamnă că scap și de *tine*.

În liniștea aceea domoală, țesută parcă din suspine, cuvintele lui răsunară ca și cum anunțau intenția de a săvîrși un omor, și mi s-a năzărit cu o stranie pregnanță că, dacă Gunnar ar încerca acum să mă ucidă, nu i-aș opune nici o rezistență. Nu s-ar declanșa nici urlete, nici zbateri, ci doar sîngele meu pe covorul Aubusson. Am răspuns rece, aproape respingător :

— Ei bine, sînt gata să te las să scapi de mine. Îți stau la dispoziție. Practic, cum vom face ?

— O și facem, răspunse Gunnar. Vezi tu, eu mi te imaginam ca pe... ca și cum ai fi fost un fel de... ființă monstruoasă: un soi de... ucigaș crud, malign... Glasul îi tremura.

— Presupun că așa am fost.

— Nu. Tocmai asta e. Ai fost doar... doar un...

— Un amărît, o victimă a întîmplării, un zăpăuc, un mărunt afemeiat adulterin...

— Mă rog...

— Și acum poți *vedea* acest lucru.

— Și acum pot vedea. Și asta îmi stîrnește... un fel de milă pentru *ea*... care-mi dă posibilitatea... care mi-ar putea da posibilitatea... să o las de aci înainte în pace. Înțelegi... cel mai groaznic lucru era că o blamam și pe ea.

Era o idee destul de simplă, dar în timp ce o formula el, îmi dădeam seama că, deși poate o concepusem și eu, niciodată n-o simțisem cu adevărat. Biata Anne, o, biata Anne ! De-aș fi putut rosti doar aceste două cuvinte ! Dar cura nu-mi era destinată mie, nimic, aici, nu-mi era destinat mie. Eu trebuia doar să stau liniștit, să-mi iau riscul „greșelilor și scăpărilor", a acelor lucruri care ar putea fi rostite și niciodată uitate. Mă aflam aici doar pentru a fi arătat, pentru a fi disprețuit, în sfîrșit văzut, nu ca un ucigaș primejdios, ci ca un mic dăunător semiconștient, o pană în uriașa roată a destinului.

— A fost o clipă de zăpăceală, am spus. A fost... un accident.

— Da, răspunse Gunnar încet, tot fără să mă privească, de-aș putea numai să văd... și să simt... lucrurile în felul ăsta.

— Vrei ca eu să... ?

— Categoric nu.

Urmă iar un scurt răstimp de tăcere, în care el privi la foc, mișcîndu-și ușor capul într-o parte și-n alta, cu ochii albaștri voalați, de parcă o subită duioșie pogorîse în ei. Dar nu adresată mie. Pe mine mă cuprinsese exasperarea, jalea, spaima, frigul, tremurul fălcii de jos.

Gunnar își luă paharul și sorbi o înghițitură. Apoi spuse :

— E remarcabil.

— Ce anume ?

— Efectul pe care-l are faptul de a putea rosti anumite lucruri, pur și simplu de a le gîndi, poate că a le gîndi pentru prima oară, în prezența ta. Ești un remarcabil... catalizator.

— N-ar fi mai bine să mă angajezi permanent și să zac în colțul odăii ăsteia, ca un cățel ? Musafirii tăi n-ar avea nimic împotrivă, nu ?

— E un lucru mai bun decît... Dumnezeule... toți anii aceia de analiză, toți psihiatrii ăia înfumurați, cum îi mai uram, și am cheltuit pe ei zeci de mii de dolari... Unul dintre ei mi-a recomandat de fapt să fac asta.

— Să te întîlnești cu mine ?

— Da. Mi-a spus : „De ce nu te duci să-i arunci o privire individului ?“

— Şi mi-ai aruncat o privire. A avut efect ? Puţin cam prematur ca să te pronunţi.

— E prematur să mă pronunţ, repetă Gunnar, ai cărui ochi deveniseră acum foarte visători. Dar cred că... tot ce se putea face s-a făcut... şi nu mă mai aştept la nimic. Şi dacă stai să te gîndeşti, e un lucru foarte simplu, o mutaţie dialectică, sfîrşitul unui coşmar, ruperea a ceva care acum s-ar putea pulveriza de la sine.

— Nu prea înţeleg, am spus, dar sper să ai dreptate. Şi cum vom continua tratamentul ?

— O, nu va fi nevoie să te mai deranjez.

— Ştiu că ai spus „o singură dată“, dar eu... Acum am impresia... nu-i nici un fel de deranj pentru mine... m-ar bucura dacă s-ar dovedi că...

— Nu, nu, spuse Gunnar. E mult mai bine să lăsăm totul aici. O nouă întîlnire s-ar putea să dilueze efectul...

— Şi, desigur, mai sînt şi riscurile.

— Da. Îmi pare rău că sînt atît de enigmatic şi de egocentrist, dar am fost forţat să trăiesc foarte mult în mine însumi. Şovăi o clipă. Ştiu că sînt foarte egoist...

Să fi fost un semn ? Nu mă puteam gîndi, nu puteam simţi nimic, şi momentul se irosi.

Gunnar era din nou obiectiv.

— Cred că am învăţat un singur lucru bun de la psihiatri, anume să extrag emoţia, simţirea, care zace foarte adînc şi periculos de aproape de inimă, şi s-o aduc cît mai la suprafaţă ; să mă feresc de asociaţii şi să las lucrurile cumplite să-şi degajeze propriile lor simţăminte, fără mască. Să las cîinele să vadă iepurele, cum se spune, şi să las şi iepurele să vadă cîinele. Numai că-i îngrozitor de greu. La asta mi-au fost de ajutor psihiatrii şi la asta...

— Ţi-am fost de ajutor eu.

— M-ai ajutat pur şi simplu stînd aici ca un...

— Copil surdo-mut sau ca un stîlp sau...

— Da, da. Îţi sînt foarte recunoscător. Ceva într-adevăr s-a schimbat, şi asemenea schimbări sînt de obicei ireversibile. Eul lăuntric sfidează noţiunea de timp. Eşti aici, şi vei fi aici, efectul nu o să scadă...

— Cu singura rezervă că nu voi fi aici.

— Nu vei fi aici. În fond, ar fi un lucru imposibil, nu-i așa ?

— Imposibil.

— Vreau să spun...

— Firește, o să-mi dau demisia de la serviciu, am continuat. Nu-i nevoie să parcurgi riscul de a mă întîlni pe scări. Din moment ce în mintea ta voi fi oricînd accesibil, indiferent de timp, ca o metodă de cură, ar fi păcat ca persoana mea reală să se mai interpună.

Gunnar zîmbi focului.

— Mă bucur, zise el, că ai evoluat către felul ăsta de a fi. Mi-a ușurat mult acest exercițiu de egoism pur.

— Spre ce fel de a fi am evoluat ?

— Eu mă temeam... o... de emoții... apeluri, sentimentalisme, chestii din astea... lacrimogene. Mă temeam că s-ar putea ca *tu* să ai nevoie de ajutor.

— Și de unde știi că nu am nevoie, din moment ce, așa cum ai spus singur, nu vrei să investighezi sentimentele mele ?

— Ei, mă ghidez după impresii. Desigur că te irită faptul că m-am folosit de tine. Iritarea ta se poate să fi fost prețioasă.

— Iritarea ?

— Da, vreau să spun că a menținut temperatura scăzută. Și de așa ceva am avut nevoie. Îți sînt foarte recunoscător. Mai era ceva ce m-am gîndit să-ți cer, dar cred că, în fond... nu-i nevoie. Mulțumesc. Îți mulțumesc.

— Succesul exponatului A.

— Îți apreciez intenția de a părăsi serviciul. Desigur că mă așteptam să pleci. Dă-mi voie să-ți fac cele mai bune urări pentru noua slujbă.

— Mulțumesc.

— Și acum... parc-ai spus că ai venit fără palton ?

M-am îndreptat spre ușă. Cînd am deschis-o, mi s-a părut că parfumul lui Kitty se simte deosebit de puternic. Am coborît scările, urmat de pașii grei ai lui Gunnar. Am ajuns la ușa din față și am deschis-o. Aerul rece mă prinse în gheară.

— Bun, deci asta a fost. Mă bucur că te-a satisfăcut.

— Dă, răspunse el. Cred că a mers bine, atît cît poate să meargă de bine în circumstanțele date.

— O să plec imediat din departament.

— Bine. Îți mulțumesc. Atunci, bun rămas.

— Bun rămas.

Nici unul dintre noi nu a întins mîna. Am ieșit afară și ușa s-a închis prompt în urma mea.

Am intrat în grădinile de pe chei, și m-am întors să mă uit la casă. Mi s-a părut, sau de la o fereastră întunecată a etajului doi mă privea cineva ? Am înaintat și am traversat șoseaua spre fluviu. Fluxul era înalt, izbind cu putere în parapet, emanînd un miros rece și ușor putred, purtîndu-și gunoaiele săltărețe pînă aproape de mîna mea. Vîntul sufla în rafale sfichiuitoare. Am pornit în direcția vestică, apoi am cotit spre nord, către King's Road.

Pînă la urmă, Gunnar își luase revanșa. Era mai bine așa, preferabil unui asalt fizic, mai bine decît să-mi fi stîlcit fața sau să-mi fi rupt cîteva coaste. Aveam senzația că suferisem un soi de eviscerare spirituală. Îmi aplicasem masca unui cinism mărunt și meschin și o purtasem. La gîndul lucrurilor pe care le spusesem și al tonului pe care-l folosisem, am închis ochii și am scrîșnit din dinți. Și cum o să-mi mai amintesc și o să-mi tot amintesc de cele petrecute ! Gunnar pretinsese că imaginea mea îi va fi mereu accesibilă, sfidînd timpul ; dar și eu voi purta mereu imaginea a ceea ce am părut a fi, a ceea ce am fost. Acceptasem presupunerea lui Gunnar că eu nu sufeream în adîncul meu, că devenisem un individ dur, viclean, sarcastic, plin de resentimente. Mă vedea într-adevăr așa ? Probabil, și aceasta era logica nemiloasă a situației pe care trebuia s-o îndur, anume că nici măcar nu se dovedea necesar ca Gunnar să-și formeze vreo părere asupra stării mele de spirit. Dacă era pregătit să facă, în fond, considerabila concesie de a admite că-l puteam ajuta, avea desigur și dreptul de a mă folosi cum îi convenea mai bine. Nu era necesar să-și dea osteneala de a afla ce gîndesc eu. S-ar fi putut chiar să-și spună că ar fi o lipsă de delicatețe din partea lui să procedeze astfel. I-a făcut bine, în sfera necesității lui, să mă considere un cinic, iar

eu mi-am dat silința să-i confirm părerea. Și mi-a spus bun rămas. Toți își luaseră azi rămas bun de la mine, Biscuit, Gunnar, Kitty. Întreaga extraordinară întîmplare luase sfîrșit. Iar eu mă întorsesem acolo de unde aparțineam, acolo unde copilăria mea mă osîndise să mă aflu, singur, în frig, fără un palton pe mine.

LUNI

— CE SE ÎNTÎMPLĂ CU HILARY? îl întrebă Edith Witcher pe Reggie Farbottom.

— E cătrănit rău din cauza prietenei lui.

— Da' ce-a făcut, a rămas însărcinată ?

— Nu, i-au făcut vînt din pantomimă.

— Bietul Hilo, după ce c-a tras atîtea sfori ! Nu-i de mirare că arată de parc-ar fi c-un picior în groapă.

— E verde la față, nu ?

— Poate că are și gripă pe deasupra.

— Să încercăm să intrăm în vorbă cu el ?

— A încerca să comunici cu Hilary e ca și cum ai trimite un mesaj pe planeta Marte.

— Nu-i nimic, hai să-ncercăm ! Hilary !

— Hilariii ! Iu-huu ! Hilo !

— Da ?

Ședeam la masa mea de lucru și cei doi sporovăiau în spate. Era o dimineață de luni, rece și galbenă, dar Big Ben se vedea clar.

— Hilary, ești pe recepție ?

— Da.

— Ești sănătos ? Ai gripă ?

— Da. Nu.

— Ce vrea să însemne „da, nu" ?

— Da, sînt sănătos. Nu, n-am gripă.

— Hilary...

— Da.

— Ce tot scrii acolo ? Pun rămășag că nu-s hîrtii de birou.

— O scrisoare către gagica lui.

— Ca să vă spun drept, îmi scriu cererea de demisie.

— Bineînțeles, nu mai poate rămîne aici după ce fetei lui i s-a făcut vînt din pantomimă. Chestie de demnitate!

— Avem noroc, Hilary e azi într-una din zilele cînd e spiritual.

Am lipit plicul cu cererea de demisie și l-am trimis cu Skinker, care m-a întrebat la rîndul lui, dar cu mai multă blîndețe, dacă mă simțeam rău. Skinker se însănătoșise după gripa lui, și acum îmi furniza toate amănuntele legate de boală. De astă-dată se pare că gripa îl doborîse la pat pe Arthur. Ceea ce era o veste bună, întrucît nu țineam să-l văd, și mă scutea și de vizita de marți la el, pentru că știa bine cît mă feream de infecțiile virotice. Aveam în fața mea o lună întreagă ca să-mi caut altă slujbă. N-avea să fie ușor.

Mă simțeam disperat de istovit și nici nu încercam să lucrez. Mă întorsesem acasă pe la miezul nopții. Nu întrebasem la ce oră renunțase Tommy să mă mai aștepte. Am plecat de la birou pe la douăsprezece și i-am telefonat lui Crystal dintr-o cabină de lîngă Scotland Yard. Îi telefonam foarte rar, deși știam că se bucura să-mi audă vocea și că întotdeauna zăcea acasă cosînd, singură, și gîndindu-se la mine.

— Alo ! Eu sînt.

— Da... bine... dragule.

— Ce făceai ?

— Coseam.

— Ce coși ? Rochia de coctail pentru clienta cea nouă ?

— Nu, aia am terminat-o.

— A ieșit bine ?

— Superbă.

— Și acum ce lucrezi ?

— Prefac un pardesiu pentru copilul unei vecine.

— Aha. Crystal...

— Da ?

— Nu suferi în legătură cu... cu ce mi-ai povestit ultima oară ?

Tăcere. Lacrimile i se adunau în ochi.

— Nu.

— Nu fi tristă. Îmi pare rău că m-am purtat atît de îngrozitor. Îmi pare rău că n-am rămas să mănînc peștele pané. A fost bun ?

— Nici eu nu l-am mîncat în seara aceea. L-am mîncat rece duminică la prînz. A fost foarte bun.

— Mă bucur. Crystal...

— Da ?

— Nu fi amărîtă, nu pot suferi gîndul că ești tristă. N-are nici o importanță, nimic din trecut n-are vreo importanță. Adică, desigur, are importanță, dar aș suferi cumplit dacă tu...

— Sînt foarte bine. Nu te frămînta din cauza mea, iubitule. Totul e în perfectă ordine. Sincer. Sincer și adevărat.

— Ești o fată cuminte.

Tăcere.

— Crystal, pot să vin miercuri seara la cină ?

— Da... da, desigur.

— Bun... la ora obișnuită. Pe curînd.

Ea nu-mi cerea niciodată să vin. Aștepta, mereu aștepta.

Am mîncat masa de prînz la bodega „Sherlock Holmes", sau mai curînd am băut masa de prînz, acompaniată de niște cartofi prăjiți. Pe la două și jumătate, m-am întors la birou. Edith nu era acolo. Auzeam vocea lui Reggie care povestea la registratură bancuri porcoase.

M-am dus la masa mea de lucru și m-am uitat mecanic la mapă. Deasupra hîrtiilor se găsea o scrisoare de la Gunnar.

Am desfăcut plicul și m-am rezemat de birou, gîfîind.

„Vreau să-ți mai cer un singur lucru și după aceea chiar că n-am să te mai deranjez. Poate că treci pe la mine, la birou, oricînd în cursul acestei după-amiezi,

G.J."

răbdare să aștept. trebuia să-l văd pe Gunnar cît mai repede. Pe scări, m-am încrucișat cu Clifford Larr. Ne-am ignorat reciproc.

Cînd am ajuns la ușa biroului lui Gunnar, din nou îmi pierdusem răsuflarea. Am rămas o clipă locului, apoi temîndu-mă să nu mă observe cineva, am bătut la ușă și, auzind murmurul de răspuns dinăuntru, am intrat.

Era singur, șezînd, ca și data trecută, în semiobscuritate, la biroul somptuos, luminat de lampa cu abajur verde. Umerii îi erau gîrboviți, într-o atitudine defensivă, și i-am văzut ochii scrutîndu-mă cu îngrijorare. Părea atît de vulnerabil, încît o clipă am avut impresia că scara trecută se șterse din amintire și că acum urma s-o luăm de la început. Mi-a vorbit însă cu multă răceală și cu aceeași politețe ușor zeflemitoare, ușor disprețuitoare și absolut stingheritoare :

— Îmi pare rău că te-am tulburat din nou, dar n-am să-ți răpesc prea mult timp. Ieri ți-am pomenit că mai există un lucru important, pe care ar fi poate mai bine să-l trec cu vederea. Dar constat că e necesar să-l reiau, dacă vreau, într-adevăr, să clarific lucrurile, ceea ce, din punctul meu de vedere, e tot ce știu sau doresc să știu.

Stînd în picioare în fața lui, învăluit la rîndul meu de obscuritate, îi urmăream mîna dreaptă, mare și formidabil de curată, care se mișca nervos pe birou, în cercul de lumină aruncat de lampă, răsfirînd hîrtiile.

— Da ?

— Ar putea să ți se pară o dorință curioasă, dar... mă întreb dacă aș putea... o singură dată, repet, doar o singură dată, să fac o scurtă vizită surorii tale ?

Era un lucru cu totul neașteptat. M-am simțit năpădit de o emoție confuză, înspăimîntătoare, și de o totală nesiguranță în privința felului cum ar fi trebuit să răspund. Oare Gunnar presupunea că sînt sau că nu sînt la curent cu cele întîmplate, dacă se întîmplaseră într-adevăr ? Am întrebat :

— Pentru ce ?

— Vreau s-o văd. Nu la mine acasă. Aș prefera s-o văd în apartamentul ei, sau unde locuiește.

— Din aceleași pricini pentru care ai dorit să mă vezi și pe mine ?

— Nu, nu din aceleași pricini.

— Ce te face să crezi că nu-i măritată și că nu locuiește în Noua Zeelandă ?

— I-am găsit numele în cartea de telefon a Londrei.

Am rămas tăcut o clipă sau două, timp în care el își cercetă mîinile. În cele din urmă am spus :

— Am s-o întreb dacă dorește să te vadă.

— Vrei ? Foarte frumos din partea ta. Și, indiferent de răspuns, vrei, te rog, să mă înștiințezi prin scris, la birou sau în Cheyne Walk ? Sînt liber s-o văd miercuri seara sau lunea viitoare.

— O să te înștiințez.

— Mulțumesc.

Era un cuvînt de concediere. Am mai rămas un moment, dar cum continua să nu se uite la mine, m-am întors să plec. În fața ușii m-am oprit din nou :

— Apropo. Ți-am trimis cererea mea de demisie.

— Foarte bine. Nu-mi rămîne decît să-ți fac din nou cele mai bune urări și să-ți spun din nou la revedere.

— La revedere.

Am ieșit. M-am repezit pe scări în jos și apoi în stradă, din nou fără palton. Un vînt de răsărit tăia prin aburcala gălbuie. Am intrat într-o cabină telefonică puternic iluminată.

— Alo, Crystal. Tot eu. Azi e ziua telefoanelor.

— Alo, scumpule.

— Crystal, ascultă ! L-am văzut pe Gunnar.

Tăcere.

— Auzi, vrea să te vadă.

Tăcere.

— Zice că vrea să-ți facă o vizită scurtă, și numai una singură. Să-i spun să se ducă la dracu... ?

— Ați vorbit despre... ?

— Nu, bineînțeles că nu. Nici unul din noi n-a scos un cuvînt. Dar, Crystal, iubito, nu ești obligată să-l vezi. Eu am socotit că e de datoria mea să te informez, aș fi greșit dacă n-aș fi făcut-o, dar n-are nici un rost, nu-i așa, să vă întîlniți, și te-ar demoraliza...

— *Ea* știe ?

— Nu, ea nu știe.

— Ești sigur ?

— Da. Ba chiar a întrebat... mă rog, n-are importanță. Sînt sigur. Și Gunnar nu vrea să te cheme la ei, ci să vină el la tine.

— Să vină el *aici* ?

— Da, de ce nu ? Doar n-o fi Dumnezeu din cer. Dar sincer, cu cred...

— Bine, am să-l primesc.

— Crystal, n-ai nici o obligație...

— Vreau să-l văd. Cînd vine ?

— Oh, Dumnezeule ! A spus că sau miercuri seară, sau lunea viitoare.

— Spune-i să vină miercuri seara.

— Dar miercuri vin eu.

— Trebuie să-l văd, iubitule... și nu pot aștepta pînă luni... mi-ar plăcea să-l văd... și cu cît vine mai repede...

— Bine, e în ordine. Sper că știi ce faci. Am să-i spun să vină miercuri între șapte și opt.

Am agățat receptorul în furcă și am rămas imobil, paralizat, în cabina iluminată, pînă cînd o persoană nerăbdătoare care aștepta afară a început să-mi ciocănească în geam. Am făcut bine că i-am spus ?

M-am întors cu pași rari spre birou. Mă aștepta o scrisoare oficială prin care eram înștiințat că demisia mea fusese acceptată, cu părere de rău și, totodată, mi se atrăgea atenția că, întrucît aveam sub cincizeci de ani îmi pierdeam dreptul la pensie. I-am scris un bilet lui Gunnar, indicîndu-i adresa lui Crystal și comunicîndu-i că-l așteaptă miercuri seara între șapte și opt. Reggie și Edith se jucau de-a vapoarele scufundate. Din pură bunătate m-au întrebat dacă nu vreau să particip la joc. Probabil că arătam înspăimîntător.

La ora cinci am părăsit clădirea. Ziua rece și galbenă, care nu fusese străbătută de nici o rază de lumină, se comprima acum într-o negură aburoasă. Dinspre fluviu se rostogoleau valuri de obscuritate cețoasă, gălbuie. Începusem să mă las purtat de obișnuitul puhoi înspre stația Westminster, cînd mi-am dat seama că sînt urmărit de Biscuit. La colțul Pieții Parlamentului, în loc să cotesc către stație, am traversat prin mijlocul circulației către acea mare insulă din centrul pieței, înconjurată de statui. M-am îndepărtat de statuia lui Churchill și m-am așezat pe o bancă de la capătul opus, peste drum de Big Ben, sub statui lui Dizzy [1] (L-am îndrăgit întotdeauna pe Dizzy, datorită domnului Osmand.) O clipă m-am temut că ma-

[1] *Benjamin Disraeli* (1804—1881)

nevra mea a făcut-o pe Biscuit să-mi piardă urma, dar imediat am văzut-o străbătînd întunericul și apoi așezîndu-se lîngă mine. Circulația ne împresura, pîcla ne ascundea, nimeni nu se zărea prin preajmă. Big Ben bătu sfertul de oră. Am scos un geamăt, am înlănțuit-o pe Biscuit cu brațele și mi-am culcat capul pe umărul ei adulmecînd pe sub gluga căzută a scurtei de duftină și frecîndu-mi obrazul, prin stofa aspră, de fragila proeminență a claviculei ei.

— Biscuit, sînt un om sfîrșit, nu le mai pot ține piept, mă omoară.

— Nu, nu...

— Mi-am pierdut pînă și slujba. Spune, Biscuit, cît știi tu din toată povestea asta ?

— Nimic. Cum aș putea ști, nu sînt decît o slugă. Dar n-ai vrea să-mi povestești ? Poate aș reuși să te ajut.

— Și eu sînt o slugă. Poate aș reuși să-mi găsesc o slujbă de valet. N-ar vrea Lady Kitty să mă angajeze ?

— Te rog, Hilary, povestește-mi.

— Pun mîna-n foc că știi totul, tu, fată misterioasă orientală. Dar de ce-ai mai venit ? Parcă-ți luaseși rămas bun.

— Ți-am adus o scrisoare.

— O, nu !

— Uite-o.

Scoase un plic din buzunar și mi-l vîrî în mînă. Scrisul lui Kitty.

— Biscuit, uite ce-i, tu rămîi aici, da ? Eu mă duc mai încolo s-o citesc.

Am lăsat-o și am pornit pe cărare. Fața iluminată, încețoșată a lui Big Ben arăta cinci și douăzeci și cinci. M-am oprit lîngă niște tufișuri pline de întuneric, cu frunze aparent negre ce fremătau ușor în vînt, lăsînd să pice stropi de apă. Un felinar împrăștia puțină lumină. Am deschis scrisoarea lui Kitty :

„Întîlnirea pe care ai avut-o cu Gunnar n-a folosit la nimic, a fost mai mult decît zadarnică. Am ascultat la ușă, sper că n-ai nimic împotrivă. Nu l-a ajutat deloc, e absolut turbat, parcă gata să-și piardă mințile. Trebuie să te vezi din nou cu el, pur și simplu trebuie, și de data asta nu-l mai lăsa pe el să conducă discuția, trebuie, într-un fel, să-l supui. Sînt foarte necăjită. Am să-ți explic. Te rog, vino

la Cheyne Walk joi la ora şase după-masă. Gunnar nu va fi acasă. Nu lua nici o iniţiativă înainte de a ne vedea
K.J."

Am vîrît scrisoarea în buzunar şi mi-am înălţat faţa spre Big Ben, iar Big Ben şi-a revărsat strălucirea asupră-mi. Londra, care pînă în acel moment fusese doar o masă inertă, indiferentă, zgomotoasă, de mizerie neagră şi absurdă în care mă împotmolisem, devenise brusc ordonată, activă, clarificată. Se deschisese iar un drum de la mine la Kitty. Avea nevoie de mine. Urma s-o văd din nou. Am să-l văd din nou şi pe Gunnar. Toate vor fi iar bune.

M-am întors agale spre banca pe care şedea Biscuit cu picioarele întinse în toată lungimea şi mîinile în buzunare, urmărind cu o privire lipsită de expresie şuvoiul de maşini în mişcare. Se întoarse şi mă măsură în timp ce mă aşezam. Îşi trăsese iar gluga pe cap.

— Eşti mulţumit de scrisoare.

— Da.

— Arăţi cu desăvîrşire schimbat.

— Da... Spune-i... doar... că am să vin.

Dădu să se ridice de pe bancă, dar am tras-o îndărăt şi i-am împins gluga pe spate, descoperindu-i faţa. În lumina slabă a felinarului aflat la distanţă, în lumina lui Big Ben, i-am văzut feţişoara palidă înălţîndu-se şi sclipind umedă de ceaţă. Dintr-odată păru foarte obosită, aproape bătrînă, o micuţă orientală, bătrînă. Am înconjurat-o cu braţele şi mi-am lipit buzele de gura ei rece. O clipă mai tîrziu se zbătea aprig în braţele mele, ca un animal sălbatic. Îşi tîrşi picioarele pe asfaltul ud, se ridică de pe bancă îmbrîncindu-mă şi apoi, în timp ce mă ridicam şi eu, se întoarse şi-mi trase o palmă puternică pe obraz. Un obiect dur îmi lovi paltonul şi căzu pe jos, la picioarele mele. Şi Biscuit dispăru.

M-am aşezat din nou. Palma, deşi perfect deliberată, fusese mai curînd contactul cu o mînecă de duftină udă, semănînd cu proverbiala plesnire cu un peşte ud peste faţă. Am început să mă uit pe jos, să văd ce-i căzuse. La picioarele mele nu se găsea nimic decît o piatră. Am ridicat-o. O piatră neagră, netedă, elipsoidală. Am privit-o. Piatra pe care i-o dădusem lui Biscuit în grădina Leningrad, cu ani şi ani în urmă, în ziua cînd ne întîlniserăm

prima oară. Am vîrît-o în buzunar. Am cumpănit. Dintr-un motiv sau altul, m-am pomenit gîndindu-mă la Tommy. Fără îndoială, dădusem greș în toate. Fusesem crud cu Tommy. Îmi pierdusem slujba. Biscuit mă pălmuise. Lăsînd la o parte lipsurile mele mai importante, posibil că eram o lichea. Dar joi, la ora șase, mă va aștepta Kitty la Cheyne Walk. M-am ridicat de pe bancă, m-am îndreptat alene spre stație și am luat metroul pînă la Sloane Square, unde m-am așezat la bar. După un whisky și o bere de ghimber, a pogorît pacea. Aveam acum o ocupație : să număr orele pînă joi seara. Mă simțeam aproape fericit.

O oră și ceva mai tîrziu deschideam cu cheia mea ușa apartamentului din Lexham Gardens. Putea să se prăbușească cerul, să crape pămîntul, fiind luni seara, Clifford Larr tot m-ar fi așteptat, și masa ar fi fost aranjată pentru cină.

Am deschis ușa. Masa era într-adevăr aranjată. Clifford se afla în bucătărie amestecînd ceva.

— Bună seara, dragă.

— Bună, am spus, dezbrăcîndu-mi paltonul.

— Ți-a trecut răceala ?

— Care răceală ?

— Cea pe care ai pretins c-o ai lunea trecută.

— Ah, aia ! Ce-avem la masă ?

— Supă de linte. Tocană de pui. Brînză Stilton.

— Bun !

— Spune-mi ceva.

— Ce ?

— Orice. Sînt plictisit.

— Cu o oră în urmă, m-a pălmuit o fată.

— Excelent ! Tommy ?

— Nu. Camerista lui Lady Kitty.

— A, ești vîrît pînă peste cap, nu-i așa, dac-ai ajuns să fii pălmuit de cameristă. Presupun c-ai încercat s-o săruți ?

— Da.

— Te porți ca un mocofan. Cred că îți se trage din condițiile copilăriei tale. Și ce spune Lady Kitty ?

— Nu știe.

— Ce te face să crezi ?

Într-adevăr, ce mă făcea să cred ? Să-i fi povestit Biscuit lui Kitty despre stupidele mele sărutări ? Eram

încercuit de mistere teribile și primejdioase. Mă simțeam exasperat, speriat, rușinat.

— De asta-s bun, să sărut slujnicele prin tufișuri și să mă aleg cu palme. Mi-am dat demisia din slujbă

Clifford fluieră ușurel pe trei note, continuînd să amestece.

— De ce ?

— Gunnar.

— L-ai mai văzut de la discuția noastră de miercuri din parc ?

— Da. L-am văzut ieri.

— Și ți-a cerut să renunți la slujbă ?

— Mai mult sau mai puțin. Lucrurile nu stau deloc așa cum le-ai văzut tu.

Mi-am turnat un pahar de sherry și m-am așezat pe scaunul meu dintotdeauna.

— Și pînă la urmă n-a avut loc o înduioșătoare împăcare ?

— Nu.

— O luptă ?

— Nu.

— Atunci ce naiba ?

— O întrevedere clinică.

— Fascinant. Descrie-mi-o.

— Nu reușesc niciodată să te plictisesc, nu ? Pot să iau cîteva nuci ?

— Da, dar nu prea multe. Spune.

— Mă urăște, am început eu, și tratamentul lui nu prevede încetarea acestei uri. Asta-i exact ce n-am prevăzut. Ca și tine, am crezut că va avea loc fie o împăcare, fie o luptă. Și cum nu-l consider idiot, mi-am imaginat că dacă cere să mă vadă dorește o împăcare.

— Miercuri nu mi-ai spus asta.

— Ca și tine, nu spun întotdeauna ceea ce gîndesc.

— Nu știam că erai atît de optimist.

— Nu eram. Dar presupun că speram... nu știu exact ce gîndeam...

— Comportamentul tău e atît de diferit de-al meu, încît uneori pur și simplu nu reușesc să te înțeleg. *Sperai*, da ? Mai puteai spera ? Și, firește, ți-ai dat seama că e o naivitate să te aștepți la împăcare — umilință, sinceritate, chiar dacă simulate, ar fi însemnat să ceri prea mult unui om de succes cu platforma lui Gunnar.

— Dar miercuri și tu spuneai că nu poate fi vorba decît de o împăcare, și că voi fi sărbătorit ca un fel de fiu risipitor. Ziceai : „Prevăd totul".

— După cum singur ai remarcat puțin mai înainte, eu nu spun întotdeauna ce gîndesc.

— Aha. Te temeai numai că va fi așa ?

— Gîndești lent, dar uneori o brodești.

— Mă rog, nu trebuia să-ți fie teamă de o prietenie între mine și Gunnar. Nimic n-ar putea fi mai imposibil.

— Asta mă satisface. Dar nu mi-ai descris scena clinică.

— Totul a fost pus la cale de psihiatrii lui Gunnar. A dorit să mă vadă doar ca să se poată descătușa din emoțiile lui, așa cum neutralizezi o bombă printr-o explozie controlată. Numai că n-a fost nici o explozie. Amîndoi am fost reci ca gheața.

— Hai, că devine din nou plicticos ! Povestește-mi ceva din ce ți-a spus.

— Mi-a spus că i-a făcut bine să rostească numele Annei în prezența mea. Mi-a spus că ura lui pentru mine a transformat-o pe ea într-un spectru hidos.

— Ah, da, spuse Clifford dus pe gînduri, privindu-mă. Asta-i logic. Pot înțelege.

— Eu nu sînt prea sigur că pot înțelege. Cam asta a fost. Tot timpul a vorbit el. Eu m-am comportat ca o momîie excepțional de stupidă și împietrită. El m-a silit să fiu așa.

— Și asta pot înțelege.

— Pe urmă mi-a spus adio pentru totdeauna și mi-a cerut să plec.

— După ce te-a instructat să-ți dai demisia ?

— Da.

— Oricum, azi l-ai văzut din nou.

— De unde știi ?

— M-am întors după tine pe scări. Ce s-a întîmplat azi?

N-aveam de gînd să-i istorisesc lui Clifford odioasa poveste despre Gunnar și Crystal.

— Nimic important.

— Minți. Știe că te-ai întîlnit cu soția lui ?

— Nu.

— Ai mai văzut-o de miercuri încoace ?

— Da.

— Ești îndrăgostit de ea ?

— Da.

— Nici nu se putea altfel. Eşti într-adevăr un dobitoc. Absolut novice în ce priveşte natura umană. O femeie ca asta poate face din tine tot ce doreşte. Şi nici măcar nu-i deşteaptă. E numai răsfăţată şi încrezătoare. O gîsculiţă romantică, adorînd să atragă bărbaţii în intrigi misterioase. Ai sărutat-o ?

— Nu.

— Numai pe cameristă ?

— Numai pe cameristă.

— Apropo, cum te întîlneşti cu camerista ?

— Ea îmi aduce scrisorile.

— Tipic. Bănuiesc că-şi petrece tot timpul bătînd Londra-n lung şi-n lat şi predînd mesaje secrete. Doar nu-ţi imaginezi că eşti singurul.

— Ba da, îmi imaginez. Cel puţin în sensul ăsta. Nimeni nu mai poate fi legat de Gunnar şi de soţia lui în felul absolut extraordinar în care sînt eu.

— Şi pari foarte mîndru. Şi cînd ai de gînd s-o săruţi pe Lady Kitty ?

— Niciodată. Uite ce-i, n-ai înţeles nimic: S-ar putea să-l mai văd pe Gunnar încă o dată, s-ar putea s-o văd pe ea încă o dată. Dar nici unul dintre ei nu mă doreşte prin preajmă. Eu nu sînt decît o metodă curativă, un catalizator. Pe Lady Kitty nu o interesez *eu*, o interesează să-l vindece pe bărbatu-su de obsesii.

— S-ar putea să greşeşti profund în privinţa asta, spuse Clifford îngîndurat. Şi ce-i cu Crystal ?

— Adică cum, ce-i cu Crystal ?

— În jocul ăsta trebuie să intre şi Crystal pe undeva.

— Crystal nu intră nicăieri. Crystal e la fel de detaşată de viaţa reală, ca un sfînt legat la stîlp.

— Frumoasă imagine. Dar nu e posibil. Poate că lucrurile vor lua o turnură mai intimă. Mi-ar plăcea să mi-o imaginez pe Lady Kitty ducîndu-se s-o viziteze pe Crystal cu un termos cu supă caldă într-un coşuleţ.

— Ţine-ţi gura, Clifford, te rog.

— Nu-ţi dai seama că eşti prins în mreje ?

— Aş vrea să fiu prins în mreje. Dar nu sînt. Sînt pur şi simplu amputat. Dumnezeule, îmi pierd slujba, sînt

proiectat direct în altă lume. Ce altceva mai pot dori de la mine ? Mi-am făcut datoria și pot să plec.

— Care-i noua ta slujbă ?

— N-am nici una. Abia azi mi-am dat demisia. Nu știu dacă voi fi în stare să-mi găsesc o slujbă. Probabil că am să ajung la Asistența Socială sau am să vînd chibrituri pe stradă. Sînt un om sfîrșit, nu-ți dai seama, am tot coborît panta și acum mă îndrept vertiginos spre șanț, de unde am pornit, așa cum mi-ai atras de atîtea ori atenția, și căruia îi aparțin.

Pînă acum nici eu singur nu văzusem situația cu atîta claritate. Aveam s-o mai întîlnesc încă o dată pe Kitty. Și după aceea, năruire totală.

— Ce interesant ! comentă Clifford. Poate că ai să te apuci de băutură și ai să devii figura familiară care se bîțîie pe picioare și zace pe treptele birourilor din Whitehall ca să-și tapeze foștii colegi de cîte o liră.

— Mult îți mai pasă ție !

— Ăsta-i un apel personal ?

— N-ai făcut altceva decît să mă înțepi de cînd am călcat în casa asta, niciodată nu faci altceva decît să mă înțepi.

— Nu-mi sparge paharul ăla, e unul dintre cele mai fine.

— Plec. Așa cum ai sugerat, e timpul să mă car din această elegantă ambianță. Poți să-ți găsești pe altcineva care să te viziteze de-aci înainte în serile de luni. N-am să-ți sparg blestematul ăsta de pahar. *Bun-rămas.*

Am sărit în picioare. Clifford veni repede între mine și ușă, și-mi luă paharul din mînă.

— Încetează, dragă, încetează !

M-am așezat din nou.

— Nu poți înțelege o conversație omenească ? îmi spuse. Nu-i poți citi subtextele, nu mă poți citi pe *mine* ? Am crezut că-ți vine ușor.

Îmi ciocăni tîmpla cu degetul.

— În regulă. Îmi pare rău.

Lucruri de felul ăsta se mai întîmplaseră și înainte. Am intrat în sufragerie și am început cu supa de linte. Era excelentă.

„IUBITULE, DIN NOU EU. ȘTIU CĂ *sînt un bolovan în viața ta. Am așteptat duminică pînă la cinci, și cînd Christopher s-a săturat de mine, și eu m-am săturat de mine, am plecat. Presupun că te-ai dus din nou de acasă, ca și data trecută, numai ca să mă rănești și să mă faci să înțeleg, în sfîrșit, că nu mă vrei. Și totuși, în timp ce stăteam lîngă tine împletind, și tu zăceai întins pe pat, totul era atît de pașnic și de tihnit, de parcă eram de mult soț și soție. Nu pot crede că nu ți-am adus puțină reconfortare. Știu că ai necazuri, dar se pare că nu-ți pot fi de ajutor. Nu pot decît să te plictisesc, și asta mă doare îngrozitor. De-ai ști cît sufăr ! Și nici pentru tine nu poate fi plăcut să fii îndrăgostit de soția altuia, desigur, îți dai seama că nu poate exista nici un fel de perspectivă. Bănuiesc că toți de la birou trebuie să fi aflat zvonul. L-am anunțat definitiv pe Freddie că nu voi interpreta rolul lui Peter, așa că pe linia asta ai scăpat de mine. Numai că nu pot, nu pot crede că totul s-a sfîrșit între noi. Mă simt atît de legată de tine de parcă ți-aș fi mamă. Nu te poți descotorosi de mine. Ai să-ți revii din suferința ta și ai să mă găsești așteptîndu-te. Te iubesc. Iartă-mă pentru tot ce-am greșit. Te aștept vineri, ca de obicei,*

A ta devotată și iubitoare
Thomas."

Era marți dimineață, devreme, ședeam la masa mea de lucru de la birou, singur pentru că ceilalți încă nu sosiseră, și citeam obișnuita scrisoare de marți de la Tommy, din King's Lynn. Referirea la „soția altuia" m-a înghețat de spaimă, pînă cînd mi-am dat seama că, desigur, biata Tommy se gîndea la Laura Impiatt. Ideea asta a ei devenise un fel de convenție și n-aveam nici o intenție de a o disloca din căpșorul ei prostuț. Gîndul c-aș fi îndrăgostit de Laura era un inofensiv praf în ochi, un paravan căldicel și meschin pentru camuflarea odiosului adevăr. Las' să fie așa ! Faptul că Laura, în felul ei trăsnit, era îndrăgostită de mine, sau își închipuia că este, va face plauzibilă această utilă ficțiune, și ar putea-o chiar determina pe Laura să-i sugereze lui Tommy că și eu o

iubesc. Ceea ce nu va dăuna nimănui. În timp ce monstruoasa mea iubire pentru soția lui Gunnar, dacă va fi ieșit la iveală, mi-ar fi surpat mintea, ar fi surpat universul. Mă voi duce vineri s-o vizitez pe Tommy, ca de obicei? Părea foarte îndoielnic. Vineri era foarte departe, și pînă atunci se interpuneau evenimente colosale.

Venisem la birou, deși știam bine că nu voi fi în stare să lucrez, pentru că era de datoria mea să mă mai arăt acolo timp de o lună de zile și, mai îngrozitor, pentru că nu vedeam nimic altceva ce-aș fi putut face. Trebuia să-mi găsesc o altă slujbă. Dar cum? Cum se făceau lucrurile astea? Nu-mi plăcuse niciodată prea mult slujba mea de acum, dar fusese sigură și vag amuzantă. Voi reuși oare să mă plasez în afara Administrației de Stat, în ciinoasa lume a liberei inițiative, acolo unde un strălucit absolvent de la Oxford nu face nici o brînză? Să încerc o cu totul altă muncă, de pildă să predau la o școală? Sau poate că nu era necesar să renunț cu totul la minister, nu m-aș putea oare transfera la alt departament? De ce mă pripisem cu atîta disperare să-mi dau demisia? Și totuși, rațiunea îmi spunea că procedasem bine. Aranjarea unui transfer poate ține luni și luni de zile, în timpul cărora aș risca în fiecare zi să-l insult pe Gunnar cu privelișteа persoanei mele.

Biletul de ieri al lui Kitty schimbase situația? Nu. S-ar putea să mai stau o dată de vorbă cu Gunnar, și s-ar putea să nu mai stau. Dar nu-mi închipuiam că o nouă convorbire cu el ar schimba mare lucru în ce privește relațiile noastre sau necesitatea ca eu să dispar. Din acest punct de vedere, optica mea se deosebea de cea a dragei mele. Kitty, în a cărei prostie, subliniată de Clifford, eram gata să cred, deși o iubeam, încă își imagina că Gunnar se va lăsa înfrînt, că va simți nevoia să mă ierte, ca să spunem lucrurilor pe nume, pentru a-și asigura liniștea lui sufletească. Kitty încă mai credea în „scena împăcării". Pînă de curînd, eu însumi crezusem în ea, în mod stupid, clandestin, autoamăgitor. Acum însă renunțasem. De fapt, atitudinea mea față de Gunnar era pe punctul de a se înăspri puțin. De hatîrul ei, fusesem gata să joc rolul vinovatului. Dar nu se arătase interesat. Foarte bine. Dacă el putea să joace cu răceală, puteam și eu. În orice caz, puteam afișa amîndoi o răceală care ar fi avut avantajul

de a lăsa lucrurile foarte adînci neatinse, și care ne-ar fi eliberat pe unul de celălalt fără melodrame respingătoare. Să fi fost această meschinărie soluția cea mai bună ? Nu știam și nici nu mă privea. Pentru moment, două lucruri dominau lumea : faptul că a doua zi Gunnar avea să se ducă la Crystal, și că joi aveam să mă duc eu la Kitty.

Cu cît mă gîndeam mai mult, cu atît mai detestabilă îmi apărea ideea ca Gunnar s-o viziteze pe Crystal. De ce acceptasem ? Simțisem, chiar și atunci, că, într-un fel, mă aflam încă sub autoritatea lui Gunnar, sub ordinele lui, legat, din pricina trecutului, să-i împlinesc voia. Azi însă, mă simțeam mai puțin subjugat. Ar fi trebuit pur și simplu să-i răspund „nu". N-ar fi fost nevoie să-i raportez atît de servil lui Crystal dorința lui, sau să mă declar de acord cu dorința ei nebunească de a-l întîlni încă o dată. Nimic bun nu putea rezulta din această întîlnire. Crystal, al cărei echilibru era la fel de precar ca și al meu, ar putea să rămînă adînc, permanent șocată în urma acestei întîlniri. Însăși ideea întrevederii îmi sensibiliza coarde foarte profunde, ca și cum m-aș fi temut (deși gîndul era dement), că Gunnar ar putea face din nou dragoste cu Crystal. Dar avusese într-adevăr loc o scenă de dragoste între ei ? Neverosimila lui cerere de a o vedea pleda în favoarea poveștii pe care mi-o înșirase Crystal. Poate că voia... ce anume ? Să-i ceară iertare, să-i sărute încă o dată mîna ? Întreaga idee mă umplea de dezgust și de dorința de a-i zădărnici inițiativa. Știam însă că ar fi prea tîrziu, acum cînd Crystal aștepta această bizară vizită, să i-o interzic. Ar trebui să insist să fiu și eu prezent la întrevederea lor ? Prezența mea ar fi ratat însă totul. Am ales pînă la urmă o metodă mai temperată de sabotaj. Așadar, după ce-am rupt scrisoarea lui Tommy, i-am scris lui Crystal un bilet care avea să-i sosească cu poșta de dimineață și în care-i spuneam :

„Draga mea, mă necăjește întîlnirea ta cu G. Vrei într-adevăr să-l vezi ? Dacă te răzgîndești cumva peste zi, sună-mă imediat la birou. În cazul că nu voi primi nici un telefon de la tine, mă voi găsi pe la ora șapte în preajma casei tale și voi aștepta. N-am de gînd să intru, dar voi face în așa fel încît el să vadă că aștept afară. Dacă ai

n-ai nevoie de mine, deschide fereastra și strigă-mă. Sper că n-ai să-l reții mult. Imediat după plecarea lui, vreau să stau de vorbă cu tine.

Cu multă dragoste,
H.

Tocmai isprăvisem de scris aceste rînduri cînd am auzit pe cineva intrînd în birou, și am întors capul. Era Arthur. Evident, gripa îi trecuse, dar arăta palid. Intră, luă scaunul lui Reggie, îl trase lîngă mine și se așeză.

— Bună, Arthur, nu mă așteptam să te văd azi. Ai terminat cu gripa ?

— Da, sînt bine. Hilary, e adevărat că ți-ai dat demisia ?

— S-a și răspîndit vestea ? Da.

— Mi-a spus portarul. De ce ?

— Știi doar de ce.

— Vai de mine, vai de mine ! Și ce-ai să te faci ?

Fața compătimitoare, spălăcită, a lui Arthur era toată contractată de îngrijorare, iar mustața i se frămînta. Simțeam nevoia să-l lovesc :

— Plec în Australia.

— În *Australia* ? Cu Crystal ?

— Hilary, nu-i așa că-i o minciună că ți-ai dat demisia? se auzi vocea Edithei Witcher.

— Ieri ziceam că ne iei în băscălie, completă Reggie Farbottom.

Arthur se ridică de pe scaun.

— Vii diseară la mine, da ? Nu-s purtător de microbi, mă asigură Arthur.

— Hilary, ce dracu-ți veni să demisionezi ?

— Dacă pleci, Edith se mută la biroul tău, nu se admite nici un intrus.

— Dar, Hilary, *de ce* ?

— Simțeam nevoia de o schimbare, am zis, privindu-i în față.

Arthur se postase lîngă ușă. Îi vedeam din profil mutra amărîtă, în timp ce și-o imaginа pe Crystal îmbarcîndu-se pentru Australia.

— Pur și simplu m-am săturat de viața asta monotonă, am continuat explicațiile.

— Mă rog, cu toții ne-am...

— Şi am decis că a sosit momentul să mă scutur de ea. Să mă lansez în ceva nou.

— În ce anume ?

— Deschid un salon de coafură.

— În Australia, preciză Arthur.

— Hilary deschide un salon de coafură în Australia !

— Ce-i toată povestea asta ? exclamă Freddie Impiatt intrînd în birou. Hilary, într-adevăr îţi dai demisia ? Ce te-a apucat ?

Ceilalţi, printre care se numărau acum şi Jenny Searle şi Skinker, îi făcură loc lui Freddie, din respect pentru gradul său superior. Se aşeză lîngă mine, pe scaunul de pe care tocmai se ridicase Arthur. S-ar fi zis că era un medic, în vizită la un bolnav.

— Am simţit nevoia de o schimbare.

— Dar de ce... nu-i nevoie să... Poate că am mai putea sta de vorbă...

Mi-a dat prin minte că Freddie atribuia Laurei demisia mea. Îşi imagina că o iubesc ? Sau că ea mă iubeşte ? Lasă-l să creadă !

Mi-am luat o mină funerară :

— Pur şi simplu am simţit că... e timpul să plec...

Freddie părea foarte îngrijorat. Era un tip naiv, uman şi cumsecade.

— Nu trebuie să faci nimic în pripă. Ştii că-ţi pierzi dreptul la pensie ? Sper că... Ascultă, ne vedem joi ca de obicei, da ?

Joi !

— Da, desigur, am spus ca să scap de gura lui.

Ieşi din încăpere cu paşi greoi. Ceilalţi tăbărîră din nou pe mine.

— Hilary, pleci într-adevăr în Australia ?

— Hilary e un erou.

— Cui nu i-ar plăcea să plece în Australia, numai că n-are oricine curajul lui Hilary !

— Hilary e un om mare !

— Dumnezeule mare, Arthur, ce-ai făcut ?

Era marţi seara şi venisem în obişnuita vizită la Arthur. Sosisem via barul din Sloane Square, unde făcusem o haltă mai lungă. Marţi evitam barul din staţia Liverpool Street, de teamă să nu mă trezesc nas în nas cu Tommy care se întorcea din King's Lynn. Obişnuitul ospăţ al lui

Arthur era pregătit și aștepta pe masă: limbă, piure de cartofi, mazăre, biscuiți și brînză, banane. Eu aduseserăm vinul.

Între discuția noastră de dimineață și vizita de seară, Arthur își răsese mustața. Înfățișarea lui era remarcabil avantajată. Părea mai tînăr și mai inteligent.

— Tu mi-ai dat ideea.

— Eu ?

— Da. Ți-am spus că aș vrea să mă schimb și tu mi-ai sugerat să-mi rad mustața.

— Am glumit, Arthur. Oricum, găsesc că-ți stă mai bine fără ea. Nu ți se pare ? Vai de mine, dar ce-i cu toate astea ?

Bufetul lustruit al lui Arthur și fotoliul *„art déco"*, în formă de aeroplan, erau încărcate de prospecte turistice viu colorate : golful Sydney, opera din Sydney, pogoane întregi de plajă însorită, ski marin, surfing, canguri...

— Doar n-am prins rădăcini aici, mă anunță Arthur. M-am gîndit că aș putea să vin și eu cu voi, dacă n-ai nimic împotrivă...

— Unde să vii ?

— În Australia.

Am izbucnit în rîs. Mă simțeam, în acele momente, ciudat de liber, despovărat de griji, însuflețit de libertatea și nepăsarea disperării. Gîndul că joi aveam s-o văd pe Kitty, chiar dacă aveam s-o văd pentru ultima oară, radia în juru-i o sumbră strălucire dătătoare de viață. Încă un binecuvîntat, un milostiv interimat. Și după aceea, vină sfîrșitul lumii ! Și mai încercam o curioasă și cruntă satisfacție la gîndul că a doua zi aveam s-o fac pe polițistul cu Gunnar. N-avea decît Gunnar să creadă că, întîlnindu-se cu mine, o exorcizează pe Anne și că, întîlnindu-se cu Crystal, o exorcizează pe Crystal, dar de mine încă nu scăpase și nu mă putea exorciza. Eu eram încă prezent. Poate că pînă la urmă lucrurile se vor încheia totuși cu o răfuială.

— Și asta a fost o glumă, i-am spus lui Arthur. Nu plec în Australia.

— O, făcu el cu vădită ușurare. De azi dimineață nu mă gîndesc decît la Australia.

— Ei, acum poți începe.

Începu să adune prospectele și să le stivuiască pe bufet. Ne așezarăm la cină.

Prezența lui Arthur mă făcea să încerc un soi de reconfortare. Datorită, în parte, simțămîntului pe care-l trăisem cu o zi înainte, anume că, în pofida tuturor ororilor vieții, rutina persista. Era marți, și mă găseam la Arthur. Și încă ceva. Arthur era un om mărunt, lipsit de talente, lipsit de ambiții, hărăzit să-și petreacă viața într-un dulap, dar n-ar fi fost în stare să facă nimănui cel mai mic rău, ceea ce era foarte important. Era bun, inocent, inofensiv, și avusese înțelepciunea de a se îndrăgosti de Crystal, de a o *vedea* pe Crystal, de a-i înțelege valoarea. Din această pricină simțeam gratitudine față de Arthur, și acest sentiment arunca oarecare lumină asupră-i. Și mai mult, era un om cu care puteam discuta despre situația mea, singurul cu care puteam discuta, din moment ce ar fi fost prea dureros s-o fac cu Crystal, iar Clifford Larr îmi scuipa doar disprețul lui.

— Ce face Crystal ? întrebă Arthur.

— Foarte bine.

— Țineam să-ți spun ție... nu te necăji, n-am de gînd să mă cramponez... dar încă mai sper, nu mă pot împiedica. Voi rămîne mereu același. Vrei să-i spui doar atît... că Arthur rămîne mereu același ?

— Da. Sigur.

— Crezi că există vreo șansă...

— Ca să-ți spun drept, nu...

— Bănuiesc... mă rog... mă întrebam doar... nu știu dacă n-ai prefera să discutăm despre chestiunea cealaltă. Cum mai merge ?

— Chestiunea cealaltă merge senzațional, i-am răspuns.

De fapt cum mergea ? Existau diferite feluri în care i-aș fi putut înfățișa cum mergeau lucrurile, și diferite tonuri pe care le-aș fi putut adopta. Dar am decis să folosesc față de Arthur aspectul senzațional. Pentru ce? Pentru că simțeam nevoia unei bruscheți crude, tranșante. Se scurgeau încă în mine reziduuri de sentimentalism și de regrete lăcrimoase, acea „drojdie" de care vorbise Gunnar, acele resturi iluzorii care se cereau curățate, gunoaie spre care mintea prostuță, sentimentală și inocentă a lui Arthur se îndrepta cu familiaritate.

— Ah... povestește-mi.

— L-am văzut pe Gunnar.

— Bine... mă bucur atît de mult... atît de mult ! Și ați trecut cu buretele ?

— Ce expresie ! Să trecem cu buretele ? Peste ce s-a întîmplat ? Nu fi neghiob.

— Atunci ce s-a întîmplat ?

— Am stabilit cu dezinvoltură că ne detestăm reciproc.

— Dar tu nu-l deteşti. Tu ţii la el, oricum îi vrei binele şi ai dori să te ierte. Dacă n-ar fi aşa, ce rost ar avea toate astea ?

Da, într-adevăr.

— S-au întîmplat multe de cînd ţi-am istorisit povestea mea, de fapt toată povestea aia e deja depăşită. Vrei să te pun la curent ? Am văzut-o pe Kitty...

— Bănuiesc că asta-i tot una din glumele tale ?

— Nu, dacă asta-i glumă, atunci nu mai există nimic serios. Îmi trimite scrisori secrete prin cameristă. Ne întîlnim în taină pe cheiul Tamisei. Şi joia asta am întîlnire cu ea. Totul e atît de excitant ! Presupun că e o raţiune în plus ca să-i detest soţul.

— Hilary, nu se poate să vorbeşti serios...

Arthur îşi aruncă furculiţa pe masă.

— E o femeie grozavă. Gunnar a fost scîrbos cu mine cînd ne-am întîlnit. N-a fost o întîlnire între două fiinţe omeneşti. Nu urmărea altceva decît să se folosească de mine. Mi-a spus de la obraz că mă urăşte şi că n-are de gînd să pună capăt acestei uri. E un lucru foarte natural, desigur, n-am de ce să fiu surprins. Dar din moment ce mă urăşte, ce rost mai au toate celelalte ? Kitty mi-a spus că îl obsedează trecutul, îl obsedează visuri de răzbunare. A încercat psihanaliza şi toate gogoşile astea. Ea şi-a imaginat că dacă Gunnar o să mă vadă, o să scape de toate obsesiile. Poate că aşa a fost, dar nu în sensul în care mă aşteptam eu. Speram c-o să dobîndesc şi eu ceva, nu mi-am dat seama c-o să fie un exerciţiu pur clinic. Kitty încă mai crede c-aş putea face minuni pentru el, dar asta-i pentru că-n mintea ei de femeie visează la o desfătare de emoţii şi pentru că, fiind femeie, crede în farmece. Dar pînă acum, toate farmecele ei n-au folosit decît să mă facă pe mine să-mi pierd capul după ea. Nu, între mine şi Gunnar s-a consumat tot ce se putea consuma. Am fost nerod dacă mi-am închipuit că ne-am putea ajuta unul pe celălalt. În aceste ultime două

săptămîni am învățat multe, atîta pot să-ți spun. Am aruncat peste bord tot balastul de aiureli sentimentale și mă simt mult mai bine. Nu pot să spun că regret trecutul, ar fi o ipocrizie dac-aș afirma așa ceva, trecutul e amestecat cu o mie de alte lucruri. Regretele, remușcările, sînt manifestările cele mai egoiste. Eu urmăream să trăiesc un gen de experiență reconfortantă, un fel de liniștire simbolică, aș fi vrut să-l aud că-mi spune : „E în ordine, Hilary, totul e în ordine !" Dar cum mi-ar fi putut spune așa ceva ? Poate că dacă i-aș fi impus voința mea, aș fi obținut ceva, o mică melodramă adecvată. Dar și-a impus el voința și, firește, a trebuit să-l las în voie. Așa era prevăzut în contract. Realmente, nu există nici o legătură vie cu trecutul, trecutul e un lucru mort, îți dai seama limpede de acest lucru cînd te gîndești la el, e ceva ce nu mai există. Ceea ce rămîne sînt doar emoțiile, care pot fi manevrate mecanic. Exact asta a fost întîlnirea mea cu Gunnar : un exercițiu de manevrare mecanică. Sper ca el să-l fi găsit satisfăcător.

— Dar, Hilary, poate că ai greșit lăsînd ca lucrurile să se desfășoare astfel. Poate că ar fi trebuit ca tu să fii mai pozitiv, mai inventiv...

— Inventiv ?

— Da, adică să te gîndești ce să-i spui, să apelezi la sentimentele lui, să-l înduioșezi, să-l ajuți... vreau să spun că nu trebuia să-l lași pe el să facă totul... adică trebuia să-ți închipui ce a însemnat pentru el să te întîlnească, el n-avea cum să știe ce simți tu...

— N-a vrut să știe. Așa mi-a spus.

— Așa ți-a spus, dar oamenii spun adesea ceea ce nu gîndesc, mai cu seamă...

— Nu, nu, pe Gunnar l-am fumat. Marele eveniment care s-a întîmplat în viața mea e Kitty ; Kitty într-adevăr înseamnă ceva, e un om viu.

— Dar e un lucru îngrozitor, și nu se poate ca... El nu știe că vă întîlniți ?

— Kitty adoră secretele.

— Dar, Hilary, nu, nu se poate, *nu se poate*... Arthur își împinse scaunul mai în spate ; fața lui întinerită era îm-

bujorată de emoție. Știi bine că n-ar trebui să te întîlnești în taină cu soția lui.

— De ce ? Pentru că nimeni n-ar trebui să se întîlnească vreodată în taină cu soția altuia ?

— Sînt anumite lucruri care nu se fac... gîndește-te ce-ar fi dacă ar afla... nu trebuie să-ți distrugi șansa de a repara răul pe care l-ai făcut. Spui că întîlnirea voastră a decurs aproape mecanic, dar pot să jur că a fost din vina ta, probabil că tu te-ai arătat sec și sarcastic...

— Așa cum sînt de obicei. Trebuia să mă apăr.

— De ce ? Parc-ai spus că era prevăzut în contract să-l lași pe el să decidă situația — drept să-ți spun nici măcar de asta nu sînt sigur — dar, pe de altă parte, nu prevedea contractul ca tu să te arăți deschis și simplu față de el, și într-un fel chiar umil, și...

— Arthur, mă faci să-mi vină să vărs. Îți imaginezi că e ușor să fii deschis și simplu cînd se trage în ține...

— Nici măcar n-ai încercat, și trebuia să încerci. De ce nu-i scrii ?

— Ca să-i spun ce ?

— Ca să-i spui că-ți pare rău și...

— Nu, zău...

— Da, de ce nu, nu-i ăsta lucrul cel mai important ? Desigur că emoțiile sînt mecanice, dar noi trebuie să depășim faza mecanică. Și merită să încerci. Mi-ai spus că viața ta a fost distrusă. Îmi spui că el a recurs la psihanaliști. Nimeni nu apelează la *ei* decît cînd lucrurile devin insuportabile.

— Se pare că pentru el au devenit insuportabile.

— Atunci e de datoria ta să încerci. Reconcilierea trebuie să fie posibilă. Trebuie.

— Și de ce, mă rog, trebuie ? Vorbești ca un prăpădit de teolog. Tu crezi într-un soi de *lucru* care se cheamă reconciliere. Poate că și eu am crezut cîndva în ea. Nu știu. Dar tu îți imaginezi că există un anume loc rezervat unde au loc reconcilierile. Asta seamănă cu credința în Dumnezeu. Dar Dumnezeu nu există. Ăsta-i lucrul important. Nu e un lucru negativ, e un fapt pozitiv că nu există Dumnezeu.

— Foarte bine, nici eu nu cred în Dumnezeu. Dar cred că omul trebuie să persiste în simplitate și adevăr. Se poate

că nu există Dumnezeu, dar există bună cuviinţă şi... şi există adevăr şi încercarea de a te ţine de el, adică de a trăi în adevăr... e ca un fel de lumină... şi încercarea de a face un bine şi de a stărui în ceea ce socoteşti că e bine, chiar dacă ţi se pare stupid atunci cînd îl faci. Ai putea să te ajuţi pe tine şi pe Crystal, ai putea să-l ajuţi pe el, dar asta nu poate fi realizat decît stăruind în bine şi crezînd în el şi persistînd... nu poate fi realizat decît... simplu... fără orgoliu... sau dramă... sau farmece...

— Eşti elocvent, dragul meu Arthur, dar nu şi foarte clar.

— Şi tu nu trebuie să-ţi bagi în cap că eşti îndrăgostit de soţia lui.

— Nu-mi bag în cap.

— Ba da, şi-astea-s prostii, e un lucru neesenţial, trebuie să fie...

— În argumentaţia ta, o mulţime de lucruri „trebuie să fie"...

— Nu trebuie să discuţi despre el cu soţia lui şi nu trebuie să te vezi cu ea în taină, nu-i treaba ta să faci aşa ceva. nu-i de datoria ta şi nu poate duce la nimic bun. Nu-ţi dai seama că aşa ceva face împăcarea imposibilă, tu nu trebuie să ai încurcături şi secrete şi... şi aţîţări... tu nu trebuie să ai decît o bunăvoinţă... devotată şi... sinceritate şi... idei de genul acela vechi şi simplu, ca... ştii tu... şi nu faci decît să fugi de toate astea şi să te vîri într-o complicată...

— Îmi plac ideile tale „de genul acela vechi şi simplu", dragul meu prieten vechi şi simplu.

— Îţi subminezi deliberat posibilitatea de a ameliora starea de lucruri, asemenea unui ostaş care se răneşte deliberat pentru a deveni inapt de luptă, e o crimă...

— Poate că eu sînt un ostaş voluntar...

— Dacă te-ai putea duce liniştit la el...

— Tocmai asta-i, Arthur, exact această iluzie, această veche şi simplă ficţiune nu e decît un sentimentalism. Gunnar mi-a servit o frumoasă lecţie de cauzalitate. Vorbeşti de adevăr. Ei bine, legăturile dintre noi constituie un subiect ştiinţific, şi ştiinţa este adevăr. În relaţiile noastre cu trecutul, nu există miracole, răscumpărări, momente de tămăduire, prefaceri transfiguratoare. Nu poate exista altceva

decît acceptarea bestialității acestui trecut și autoapărarea. În copilărie credeam că Hristos a murit pentru răscumpărarea păcatelor mele. Numai că, desigur, el fiind Dumnezeu nu murise de-adevăratelea. Ceea ce a făcut el a fost curată vrăjitorie. A suferit și pe urmă, nu știu cum, toate au fost mai bune. Și nimic nu e mai consolator decît gîndul că suferința poate adumbri păcatele, că le poate șterge cu desăvîrșire, ba mai mult, că la capătul ei nu te așteaptă moartea. Și nu numait atît, dar nici pe parcurs nu intervine nici un rău din moment ce orice lucru cît de mic poate fi preschimbat și *spălat,* din moment ce prin suferință toate pot fi izbăvite. Ce mit încîntător, pe care-l vîră în capetele copiilor mici, neajutorați ; și ce minciună sfruntată, această negare a cauzalității și a morții, această transformare a morții într-un basm de suferință constructivă ! Cine n-ar accepta să sufere, atîta timp cît nu există moarte și trecutul poate fi purificat ? Ba oamenii ar căuta chiar suferința din moment ce aceasta le anihilează automat crimele. Ura ! Numai că nu-i așa. În toți acești ani cît m-am gîndit întruna la Gunnar și la întreaga întîmplare, am mai păstrat pe undeva un grăunte din această veche minciună sentimentală, nu că mi-ar fi servit la ceva, doar n-aș fi putut-o folosi ca să schimb viața mea sau a lui Crystal, ceea ce nu-i de mirare pentru că asemenea plăsmuire nu poate sluji la nimic, dar cînd a reapărut — mă refer la Gunnar — din grăuntele ăsta a încolțit o speranță idioată...

— Nu-i o speranță idioată.

— O speranță idioată că s-ar putea cumva să fiu în cele din urmă răsplătit pentru că am fost atît de nefericit, pentru că mi-am distrus cariera și mi-am irosit talentele — asta bănuiesc c-am gîndit — nimeni, în afară de el, nu m-ar putea ajuta cu adevărat pe mine, nimeni, în afară de mine, nu l-ar putea ajuta cu adevărat pe el — și mi-am imaginat într-un fel că ne-am putea întîlni și spune „hei, *presto !*", și, cît ai clipi din ochi, tot răul s-ar spulbera și s-ar preschimba, ca în povestea cu Iisus Hristos. Numai că viața nu-i așa, e prea adîncă, prea cauzală, și noi sîntem bătrîni. Desigur acum totul pare ridicol, pare *stupid* că am suferit atît de mult din cauza unui lucru atît de aproape de

a nu se fi întîmplat și, desigur, sentimentul de culpabilitate este irațional... uite, în parte asta m-a făcut să cred că totul se va spulbera. Dar iraționalitatea ține de esența lucrurilor, le pătrunde în întregime, nu-i doar un punct de reazim sau o portiță de evadare, ci este însăși condiția noastră — am fost hărăzit să sufăr stupid, mama mea a suferit stupid, tatăl meu a suferit stupid, sora mea suferă stupid, ăsta-i scopul pentru care am fost creați — Gunnar n-a reprezentat decît o unealtă mecanică a destinului meu, așa cum eu am reprezentat o unealtă mecanică a destinului lui...

— Așteaptă, oprește-te, Hilary, oprește-te, vorbești anapoda, ai băut prea mult, și bei des, te-ai oprit la cîrciumă înainte de a veni aici.

— Mă faci să mă simt din nou în nord, să mă simt din nou la misiunea creștină. Tu ești mai beat decît mine. Uită-te la sticla aia de vin.

— Dar nu-i cum spui tu, tu prezinți lucrurile ca și cum n-ar exista decît o extremă sau alta, ți-e capul năuc...

— Dacă-i pe așa, tu ești și mai năuc. Foarte bine, spune-mi tu ce să fac.

— Să pui punct întîlnirilor cu Lady Kitty. Scrie-i și spune-i că nu vii joi. Spune-i că-ți dai seama că-i un lucru incorect. Ăsta-i primul pas, și dacă-l faci, s-ar putea să întrevezi și următorul. Ea va înțelege și te va respecta pentru această hotărîre. Și ea știe, probabil, că... e un lucru fals... care va duce la ceva rău.

— Cît despre rău, sîntem vîrîți în el pînă la gît. Răul nu poate prăsi decît rău. Nu înțeleg de ce acorzi atîta importanță acestor întîlniri. Desigur sînt importante pentru *mine*...

— E o femeie proastă, rea și frivolă.

— Haide, haide, Arthur. Nu știi nimic de ea.

— Am văzut-o la birou.

— Aha ! Asta zace îndărătul tiradei tale morale. Ești pornit împotriva ei. Sau poate că ți-a căzut și ție cu tronc la inimă ?

— E o cochetă, o ușuratică de înaltă clasă, se vede de la o poștă, se parfumează...

— Și poartă o haină de vizon. Zău așa, Arthur, eu mă consider un băiețoi de provincie, simplu și nesofisticat, dar

tu ești absolut pueril. E o femeie frumoasă și stilată, genul de femeie de care unul ca tine sau ca mine nu se poate apropia, în mod normal, nici de la o sută de kilometri. Dar în asta nu-i nimic rău, nu-i nici un motiv s-o urăști.

— Nu-mi place genul ăsta de femeie vanitoasă din înalta societate, e răsfățată și proastă și eu n-aș avea încredere în ea...

— Ce știi tu despre femei, dragul meu Arthur ? Mă rog, presupun că farmecele necioplite și simple ale lui Crystal sînt mai pe măsura ta.

— Te rog să nu vorbești în felul ăsta despre Crystal.

— Mă rog, e sora mea, și n-aș avea nimic împotrivă s-o văd într-un mantou de vizon, poate că o îmbrăcăminte mai acătării ar face-o și pe ea să arate mai bine. Cred că am voie să fiu îndeajuns de realist încît să observ că se îmbracă exact ca o sperietoare de ciori și are o față ca un fund de birjă. Faptul că-mi dau seama că-i urîtă nu mă face s-o iubesc mai puțin.

— Nu-i urîtă !

— Iluziile tale sînt mișcătoare. Pe cînd Kitty...

— Nu vreau să mai aud în casa mea de Kitty în sus și Kitty în jos... Nu vreau să te aud pomenind numele acestei femei în aceeași frază în care ai vorbit de Crystal.

— N-a fost aceeași frază, au fost două fraze diferite. Și după cum spuneam, Kitty...

— Ieși afară, te rog, ieși afară !

— Cum ?

— *Ieși afară !*

Arthur se ridicase de pe scaun. Era roșu la față, tremura și gura îi zvîcnea convulsiv. M-am ridicat încet, mi-am luat șapca, mi-am îmbrăcat paltonul. Am rămas locului un moment, zgîindu-mă la Arthur cu curiozitate. Niciodată nu-l mai văzusem în halul ăsta. Respirația îi era zgomotoasă, de parcă se afla pe punctul de a izbucni în hohote de plîns. S-ar fi zis că nu eram singurul care trăiam sub tensiune.

Am ieșit liniștit din cameră și am coborît scările. Un val cald de miros dulce-acrișor, miros de drojdie, mă întîmpină din brutărie. Am străbătut valul și am ieșit în stradă. Cîțiva nori luminoși, de un rozaliu-londonez, străluceau pe cer.

Mi-am pus șapca pe cap și mi-am ridicat gulerul paltonului. Explozia lui Arthur, cu totul necaracteristică pentru el, mă zguduise și resimțeam șocul.

Eram destul de beat (Arthur avusese dreptate din acest punct de vedere). Și mă simțeam prost pentru că înșirasem o seamă de mahalagisme pe care nu le gîndeam. Poate că existase ceva care ar fi trebuit explicat, dar, în mod cert, nu reușisem să explic nimic.

Pe urmă, în timp ce mergeam, am început să mă gîndesc la Kitty : nu mă gîndeam la ceva special în legătură cu ea, ci mai curînd o gîndeam pe Kitty, așa cum misticii îl gîndesc pe Dumnezeu, cu un gînd care transcende gîndirea și devine existență.

MIERCURI

ERA MIERCURI, ORA CINCI ȘI zece, plecasem devreme de la birou, și mă găseam acasă la mine. Venisem acasă pentru un motiv practic și simplu : să-mi iau o pereche de mănuși. Vremea, care păruse friguroasă la maximum, dovedise totuși că se poate răci și mai tare, iar cerul căpătase o mohoreală densă, concentrată, de un cenușiu congestionat, care vestea zăpadă. Și dacă urma să petrec o bucată de timp (oare cît timp ?) plimbîndu-mă în sus și-n jos prin fața casei lui Crystal, ca să-l stînjenesc pe Gunnar și să-i scurtez vizita, voi avea fără îndoială nevoie de o pereche de mănuși, ceea ce, în mod obișnuit, nu făcea parte din echipamentul meu. Am luat de asemenea și un fular gros de lînă. Și, din rațiuni psihologice, m-am și bărbierit. Eram gata să pornesc iar la drum, numai că era prea devreme. Luasem un prelungit prînz alcoolic, așa încît acum mi-am spus că era preferabil să nu petrec într-o cîrciumă intervalul de timp care-mi rămăsese. Începeam să fiu prea subjugat alcoolului. Mai bine să mai stau acasă, oricum mai bine decît să ajung amețit. Nu pentru c-aș fi avut de gînd să-i vorbesc lui Gunnar. Nu voiam decît să mă vadă patrulînd ca o santinelă, în sus și-n jos, în fața casei.

Scotocind prin buzunarele paltonului, am descoperit piatra neagră pe care i-o dădusem lui Biscuit și pe care mi-o restituise. De ce oare ? În urma cărui gînd ? Și unde o fi ținut-o între timp ? Toată chestiunea era plină de mistere. Am mai găsit, în alt buzunar, mica mănușă de lînă pe care i-o scosesem și i-o luasem la cea de-a doua întîlnire a noastră. Am vîrît piatra în mănușă și apoi ambele aceste ambigue trofee într-un sertar. De cît timp dura lupta, și cîte faze parcursese ! Mă gîndeam că, asemenea monumentului războaielor din Curtea Gărzilor, aș fi putut alcătui și eu o respectabilă listă a bătăliilor : Grădina Leningrad. Scările ministerului partea întîi. Podul Westminster. Statuia lui Peter Pan. Scările ministerului partea a doua. Debarcaderul din Cheyne Walk. Salonul din Cheyne Walk. Scuarul Parlamentului... și oare cîte vor mai urma pînă să se termine definitiv războiul ?

Zăceam acum întins pe pat și mă gîndeam la întîmplările zilei. Și în timp ce stăteam astfel, cu mîinile înnodate sub ceafă, inima mea bătea : Kitty mîine, Kitty mîine ! Mîine la ora asta aveam să mă plimb pe cheiul Chelsea. Încercam să alung gîndul, dar, împreună cu bătăile inimii, alcătuia fundalul tuturor celorlalte gînduri. Mi-am îndreptat atenția către Arthur. Aproape că uitasem de Arthur, de cînd mă întorsesem aseară, acasă. Mă vîrîsem de-a dreptul în pat, dormisem bine și visasem un elefant care venise să mă culeagă cu trompa și să mă ducă la dans. Dimineața însă, se redeșteptase penibila amintire. Mă simțeam zguduit zdravăn de atacul lui Arthur, cu emfatica și violenta lui culminare, cu atît mai mult cu cît îmi dădeam seama, cu neplăcere, că unele dintre lucrurile pe care le spusese erau întemeiate. Îmi venise mie cheful să joc un rol de prost gust, și Arthur mă luase în serios. Și constatam acum că îmi păsa, chiar dacă în mică măsură, de ceea ce gîndea Arthur despre mine. Mă făcusem vinovat de atitudine cinică, de grosolănie, de vulgaritate. De fapt, cinismul e grosolănie și vulgaritate. Cum am putut spune ce spusesem despre Crystal, cum de nu mă lovise dragostea peste gură ca să mă amuțească ? Cuvintele lui Arthur despre Kitty stîrniseră instantaneu în mine o stupidă pică și am încercat deliberat să-l jignesc, bătîndu-mi joc de

Crystal. Firește că era o nebunie să mă întîlnesc cu Kitty în taină. Și, desigur — și acesta era lucrul cel mai dur din toate — exista pe undeva un adevăr care o nega pe Kitty, numai că pentru mine Kitty însemna mai mult decît acel adevăr, și acest lucru constituia la rîndul lui un adevăr. Ar fi fost imposibil să nu o văd mîine pe Kitty, imposibil, imposibil, imposibil. Fără îndoială, într-un ungher conștient al minții mele știam bine că toate acestea nu vor putea „merge mai departe", că vremea întîlnirilor cu Kitty se apropia de sfîrșit. Kitty nu era „frivolă", deși se poate să fi fost „răsfățată". Ce bine ne-ar fi prins, mie și lui Crystal, puțin „răsfăț", s-ar fi putut chiar să ne fi îmblînzit caracterele, cel puțin pe-al meu, cu siguranță. Kitty era o zăpăcită romantică, dar nu o iresponsabilă, și nu pe de-a-ntregul proastă. Știa, probabil, foarte bine, că din moment ce eu eram gata să fac tot ce-mi cerea, ei îi revenea hotărîrea de a pune capăt atunci cînd va socoti c-a fost destul. În curînd avea să-și dea seama că nu mai era nimic de „discutat" și va încheia conversațiile noastre cu o veselă necruțare pentru care, mult mai tîrziu, îi voi fi recunoscător. Știam doar atît că, pentru propria-mi liniște tot din acel „mult mai tîrziu", nu puteam să pun eu capăt întrevederilor noastre. Cel puțin, acest lucru era absolut limpede. Ea trebuia să pună punctul final, și putea s-o facă chiar mîine. Gîndul m-a făcut să închid ochii de durere. Dar, cel puțin, acest mîine îmi stătea încă în față, cu rodul prezenței ei, deci încă exista un viitor.

Fusesem pur și simplu uimit de tupeul lui Arthur, de curajul lui de a mă da afară. La fel de uimit fusese, evident, și el. Venise la birou înaintea mea, mă așteptase, așteptase să vină la mine cu anxioasă umilință. Mi-a cerut iertare. Eu i-am cerut lui iertare. S-a scuzat singur că a fost beat. Eu m-am acuzat singur c-am fost beat. Cu Arthur, scena împăcării a decurs ca pe roate. După care l-am întrebat dacă are ceva împotrivă să preia el munca mea pentru ziua de azi. A fost de acord cu entuziasm și a preluat conținutul mapei mele. Iar eu m-am jucat cu Reggie de-a vapoarele scufundate. El și Edith mă tratau acum cu studiată blîndețe, ca pe o persoană care suferise o grea pierdere.

Tocmai ma uitam la ceas, gîndindu-mă că încă nu era timpul să pornesc spre North Road și întrebîndu-mă dacă n-ar fi cazul să beau o ceașcă de ceai, cînd se auzi soneria de la ușa de intrare. Am sărit ca o minge și am fugit la ușă. Să fi fost Biscuit cu o scrisoare ce contramanda întîlnirea de mîine ?

Era Laura Impiatt. Cu părul ciufulit, pentru că-și scosese pălăria, și purtînd o manta cu aspect militar, lungă pînă la glezne și încinsă cu o cingătoare în talie, și cizme. Nu-mi făcea plăcere sosirea ei. Odată cu Laura, pătrunsese în casă o atmosferă de prostească prefăcătorie și afectare, mai insinuantă decît parfumul lui Kitty. Bănuiesc că Laura era o femeie cumsecade și inofensivă, dar pur și simplu n-aveam timp de ea. Se năpusti asupra mea.

— Hilary, e adevărat că ți-ai dat demisia ? Ce-i în capul tău ?

— Pur și simplu simțeam nevoia de o schimbare, asta-i tot. Nici un fel de problemă legată de vreo persoană, Laura. Rareori am eu asemenea probleme.

— În schimb, eu am numai probleme personale. Pentru mine totul ia aspecte personale. Oricum, nu te cred. Christopher, știai că Hilary a dat cu piciorul slujbei lui ?

— Nu zău, bravo, Hilary ! se entuziasmă Christopher care tocmai ieșise din camera lui, învești mîntat într-un halat lung purpuriu și purtînd un colier de mărgele cafenii și o brățară la culoare. N-aș fi crezut că ai atîta tărie !

— Christopher gîndește că ai renunțat la competiție.

— Așa am și făcut.

Am intrat în bucătărie și am pus ceainicul la fiert. Laura a venit după mine, scoțîndu-și haina. Prin ușa deschisă a camerei lui Christopher, l-am văzut pe Jimbo Davis culcat pe podea.

— Dar, Hilary, vorbind serios, ce-ai de gînd să faci ?

— Să predau copiilor preșcolari gramatica.

— Tu ai faima că nu spui niciodată adevărul. Mă rog, o să vedem noi, nu-i așa, Christopher ? O să fie un lucru absolut fascinant. Nu crezi că dacă Christopher și-ar lăsa mustață și barbă ar arăta exact ca Iisus Hristos ?

— Nu.

— Ce-ai de gînd să faci cu ceainicul ăla ?

— Ceai.

— *Ceai* ? Cred că Hilary a înnebunit.

— Luați și puțin tort, ne oferi Christopher.

Jimbo se sculase și venise acum în bucătărie, privindu-mă cu ochii lui triști, compătimitori. Christopher așează pe masă un tort de nucă, gata tăiat în felii. Am luat o felie și am molfăit-o în timp ce fierbea ceainicul. După aceea am turnat ceaiul, și am luat o a doua felie, fără să-mi pese de ceilalți. Mă simțeam flămînd după un prînz alcătuit din whisky și cartofi prăjiți. Laura pălăvrăgea cu băieții. Trecu cîtva timp. Mîncă și Laura o felie de tort. Christopher și Jimbo chicoteau întruna.

Mă uitam la ceainic. Parcă niciodată nu-l văzusem atît de clar. E ciudat cum nici nu observi obiectele în mijlocul cărora trăiești. Și totuși, fiecare dintre obiectele înconjurătoare are o individualitate proprie, o minunată, profundă existență a lui. Ceainicul era albastru, lucios, scînteind în lumina electrică asemenea unei stele. Era de un albastru bizar, parcă injectat cu negru, și-mi amintea de ceva. Niciodată pînă acum nu observasem cît de negru poate fi un albastru, rămînînd totuși albastru ; o minunată înfăptuire a naturii ! De fapt, ceainicul era negru și albastru în același timp, lucru despre care mi se spusese că nu e cu putință. Numai că desigur, era cu putință din moment ce culoarea nu exista *în* ceainic. Cine socotește că culorile sînt integrate în obiecte ? Culorile sînt emanate de obiecte, radiază din ele, se detașează și plutesc în nori de culoare, în valuri de culoare, da, în valuri, oare nu e totul alcătuit din valuri ? Deslușeam valurile. Ceainicul scînteia și vibra ritmic și eu scînteiam și vibram odată cu el.

M-am clătinat ușor, am întins mîna și m-am prins de ceva. Era umărul lui Christopher. M-am întors și m-am uitat la fața lui Christopher : fața lui devenise un chip de fată tînără și frumoasă. Mi-am înălțat mîna, i-am atins părul auriu, strălucitor, și m-am clătinat iarăși. Pe urmă am văzut că sînt în camera lui Christopher, ajunsesem acolo ciudat de ușor, de parcă tălpile mele nici nu atingeau pămîntul. Era foarte ușor să calci pe aer, numai că nimeni nu mi-o spusese pînă acum. Ședeam pe podea, cu spatele

rezemat de perete. Laura era şi ea lîngă mine, Jimbo zăcea culcat pe jos, iar Christopher cînta încetişor la *tabla* şi pe toţi ne unea o inefabilă foarte plăcută senzaţie de comuniune, de parcă spiritele noastre se contopiseră şi pluteau înmănunchiate ca un ciorchine de îngeri ce-şi fluturau aripile în văzduh, chiar deasupra capetelor noastre, în centrul încăperii, numai că toate acestea se prefăcuseră în sunet, în sunet încîntător, uriaşa bătaie ritmică a tobei care devenise gong tibetan, o imensă cavernă de sunet ca o gură gigantică ce se deschidea şi se închidea. Era cosmic şi frumos şi, de asemenea, foarte amuzant. Universul era amuzant, fundamental amuzant, şi toate astea erau fundamental de importante, pentru că nimic nu era mai profund decît amuzamentul, nimic. Nici rău, nici bine, nici hazard, amuzamentul era cel mai adînc din tot ce exista, ah, ce bucurie ! Acum mă răsuceam întruna, întruna, ca un fir care se deapănă, ca un vălătuc care se dezvălătuceşte. Eram un zid de lumină care se derula lent prin imense şi pustii cîmpuri de spaţiu şi de timp. Şi apoi l-am văzut pe domnul Osmand. Şi domnul Osmand se găsea acolo în caverna care era şi o gură care era lumina ce se derula care eram eu, iar domnul Osmand era ca universul, fundamental amuzant. Am încercat să-i comunic acest lucru dar în loc de cuvinte din gura mea ieşeau mici turtiţe de zahăr. Am vrut să-i ofer cîteva turtiţe, dar dansau uşor în aer şi apoi se îndepărtau plutind. Domnul Osmand se tîra pe podea ca un gîndac, era un cărăbuş cu un cap uriaş şi capul venea către mine şi ochii uriaşi de cărăbuş se uitau în ochii mei şi ochii lui aveau o mie de faţete şi fiecare faţetă avea o mie de faţete. Domnul Osmand era foarte frumos şi foarte amuzant şi îl iubeam. *Amo amas amat amamus amatis amant amavi amavisti amavit amavimus amavistis amaverunt amavero amaveris amaverit...* Totul era iubire. Totul va fi iubire. Totul a fost iubire. Totul ar fi iubire. Totul ar fi fost iubire. Ah, asta era, în sfîrşit, ăsta era adevărul. Totul ar fi fost iubire. Ochiul uriaş, care devenise o imensă sferă, respira uşurel, numai că nu era nici ochi nici sferă, ci o mare şi minunată jivină, acoperită cu o sumedenie de picioruşe mişcătoare, ca nişte fire de păr, unduind atît de lin, de parcă erau sub apă. Totul va fi bine şi totul va fi bine

spunea oceanul. Așadar, locul împăcărilor exista totuși, nu ca o gaură de nod în lemnul unui dulap, ci răspîndindu-se pretutindeni și fiind totul. Nu aveam decît să-l doresc și va fi, căci spiritul este omniprezent numai că eu n-am știut-o niciodată, așa cum n-am știut că poți călca pe aer. Puteam ierta. Puteam fi iertat. Puteam ierta. Poate că pînă la urmă asta era totul. Poate că a fi iertat nu însemna decît să ierți, numai că nimeni nu mi-o spusese niciodată. Nu era nevoie de nimic altceva. Doar să ierți. A ierta este egal cu a fi iertat, taina universului, asta nu trebuie s-o uiți niciodată. Trecutul fusese împăturit cu grijă și, într-o clipită, totul fusese preschimbat și prefăcut în frumos și în bine.

JOI

SE PARE CĂ DORMISEM, DOAR CĂ trezirea nu era ca o deșteptare din somn. Firește, știam ce se întîmplase. Am știut chiar de la început, în timp ce priveam la ceainic, numai că din clipa în care începusem să-mi dau seama, nu a mai părut să aibă importanță, totul era atît de dulce și de amuzant. M-am uitat cu conștiinciozitate la ceas. Arăta douăsprezece. Dar ce însemna douăsprezece ? Am privit în jur, respirînd adînc și regulat, și simțind ce plăcut e să respiri. Treptat, lumea se aduna în formele ei obișnuite. Mă aflam în odaia lui Christopher, întins pe jos, cu capul pe o pernă. Christopher zăcea pe maldărul de perne care-i servea drept pat. Jimbo Davis era culcat pe podea cu fața în jos, o mînă atîrnindu-i molatec deasupra capului. Laura zăcea într-o poziție perpendiculară pe trupul lui Christopher, cu capul rezemat de stomacul lui. Rochia îi era descheiată pînă la talie, și-și scosese un braț din mînecă, dezvăluind un umăr dolofan și o bretea întinsă ce-i tăia carnea. Ținea ochii închiși și zîmbea. M-am uitat la ceas : arăta unu. Să fi fost zi, să fi fost noapte ?

Se auzi soneria la ușa de intrare. Am ascultat-o îngîndurat. Continua să sune. Am început să mă scol. Era greu. M-am ridicat în genunchi, m-am opintit în picioare, am

călcat peste Jimbo. Mă simțeam bine, ba chiar încercam o stare plăcută, numai că aveam o ciudată senzație de plutire. Haina îmi dispăruse și cămașa mi-era descheiată și atîrna scoasă afară din pantaloni. Mintea îmi funcționa. Soneria continua să țîrîie. Am deschis ușa. Era Freddie Impiatt.

Îmi recăpătasem controlul asupră-mi. Am rămas în prag, uitîndu-mă la Freddie și vîrîndu-mi cămașa în pantaloni. Freddie era roșu la față și fără pălărie. Întrebă cu o voce încordată, parcă gata să se sufoce :

— Laura e aici ?

Am cugetat o clipă. Era mai bine să nu fie aici. I-am răspuns :

— Nu. Îmi pare rău.

— Am mai fost o dată la tine și am sunat nebunește, dar nu mi-a răspuns nimeni. Și totuși lumina era aprinsă. Nu știu unde poate fi.

— Îmi pare rău.

— Cred totuși că-i aici. Vreau să intru.

Își puse un picior în ușă.

— Regret, Freddie, nu te pot primi acum. Băieții au făcut-o lată. Nu pot. Oricum, e trecut de miezul nopții. E trecut de miezul nopții, nu-i așa, nu de amiază ? Vreau să spun că nu-i unu ziua, nu-i așa ?

Am început să împing piciorul lui Freddie cu piciorul meu. Și piciorul meu împingea cu mai multă forță.

— Îmi pare rău, am spus, și am izbutit să închid ușa.

M-am uitat în jur, căutînd telefonul ca să întreb robotul dacă-i ora unu din zi sau din noapte, numai că telefonul părea să fi dispărut. În spatele meu se năluci o siluetă. Era Jimbo. M-am prins de el.

— Hilary, te simți bine ?

— Da, dar tu ?

— Eu n-am luat nimic. Pur și simplu am adormit. Ești tare furios pe noi ?

— A venit Freddie s-o caute pe Laura. I-am spus că nu-i aici. N-am vrut să intre și să vadă oroarea asta.

Christopher continua să zacă pe spate cu gura deschisă. Laura se mișcase, întorcîndu-se pe o parte ; capul i se

odihnea acum pe o pernă, lîngă umărul lui Christopher, iar brațul gol i se întinsese peste pieptul lui. Amîndoi dormeau adînc.

— Ar trebui s-o deșteptăm, zise Jimbo. Haide, scoală-te, e timpul să te duci acasă !

Am ridicat-o în capul oaselor, i-am vîrît brațul gol la loc în mînecă și i-am încheiat rochia. Era grea și moale și caldă. A deschis ochii, continuînd să surîdă, și s-a ridicat în picioare, ținîndu-se de mîna lui Jimbo.

I-am spus :

— E tîrziu, Laura, trebuie să pleci. A venit Freddie să te caute. I-am spus că nu ești aici, deși erai. Jimbo, condu-o te rog acasă cu un taxi.

Am intrat în dormitorul meu. Lumina era încă aprinsă. M-am întins pe pat. L-am auzit pe Jimbo vorbindu-i Laurei, ajutînd-o să-și îmbrace paltonul, ieșind cu ea pe ușă. Era, desigur, noapte, și întuneric beznă afară. Nu mi-era somn, mă simțeam doar relaxat. Zăceam cu capul pe pernă și meditam. Mă comportasem prostește față de Freddie. Desigur că Laura o să-i spună adevărul, care, în fond, nici nu era rușinos. Tot ce reușisem, era să fac ca o farsă nevinovată să pară un lucru vinovat. Și, pe de altă parte, am prelungit panica bietului Freddie în legătură cu dispariția nevesti-si. Dar, firește, avusesem și eu dreptate să nu-l las să intre. Ce situație neplăcută și ce obrăznicie din partea băieților să ne drogheze ! Speram că Freddie va înțelege.

Apoi, deodată, mi-am amintit că parcă trebuise să fac ceva în cursul după-amiezii și apoi mi-am adus aminte și despre ce era vorba. Trebuia să mă duc în seara asta la Crystal ca să supraveghez vizita lui Gunnar, și să intru la ea de îndată ce va fi plecat el. În seara asta ! Și acum era aproape două noaptea ! M-am ridicat brusc și mi-am coborît picioarele pe podea. Desigur că Crystal m-a așteptat, și a fost îngrijorată. Gunnar a fost la ea și nimeni nu a ocrotit-o. Am sărit în picioare și mi-am prins capul în mîini. Voiam să-i telefonez, să alerg la ea, dar după o clipă mi-am dat seama că e absurd. Probabil că acum dormea dusă. O să mă duc la ea mîine la prima oră. M-am așezat din nou, năucit de grijă și supărare. Senzația de „vis plă-

cut", pe care o avusesem pînă atunci, se risipea și obișnuita mea luciditate, obișnuita mea amărăciune se reinstaurau în drepturi. Nu izbutisem să am grijă de Crystal, să o oblăduiesc. Ce și-o fi închipuit, ce temeri or fi muncit-o văzînd că am dat atît de rușinos bir cu fugiții ? Am dormit și m-am lăsat legănat de visuri, cînd de fapt ar fi trebuit să stau sentinelă în post, veghind împotriva vrăjmașului.

L-am auzit pe Jimbo reintrînd în casă cu pași tiptili. Mi-a bătut în ușă.

— Ai condus-o ?

— Da, el o aștepta. S-a bucurat cînd a văzut-o.

— Mă rog, sper că totul o să fie în ordine.

În timp ce vorbeam, mă uitam la un mic dreptunghi alb aflat pe noptiera mea. Mă întrebam ce-o mai fi și asta. Părea o carte de vizită. Am luat-o și am citit : *Neville Osmand, consultant în probleme de învățămînt.* M-am holbat la ea, fără să înțeleg.

— De unde dracu'a mai apărut chestia asta ? l-am întrebat pe Jimbo.

— A lăsat-o chiar el.

— *El ?*

— Da, tipul care a venit aseară, zicea că a fost profesorul tău.

Mi-a revenit în minte o stranie, foarte stranie imagine a domnului Osmand în chip de jivină, privindu-mă drept în față. Și totuși păruse a fi un vis.

— A venit, într-adevăr ? Dar mi s-a arătat în vis. Nu se poate să fi fost aici.

— Erai sub influența drogului. A încercat să-ți vorbească, s-a lăsat pe genunchi și s-a uitat la tine. I-am spus că te afli într-o călătorie îndepărtată.

— Și eu ce făceam ? I-am vorbit ?

— Chicoteai întruna și ai recitat o aiureală, parcă pe păsărește.

— Oh, Dumnezeule, oh, Dumnezeule !

— Îmi pare rău, Hilary... să știi că n-a fost ideea mea...

— N-a lăsat o adresă, n-a spus c-o să mai vină ?

— Nu, a lăsat numai cartea de vizită.

— Dumnezeule ! Pleacă, te rog. Pleacă și stinge lumina.

Am rămas cu privirea aţintită în întuneric. Deci, după atîta amar de ani, domnul Osmand reuşise să detecteze urma elevului său favorit, a creaţiei sale, a marii sale înfăptuiri : Hilary Burde. Ce moment de înaltă mîndrie !

Era joi dimineaţa. Sosisem la Crystal înainte de ora opt. Cînd m-a văzut, a părut surprinsă.

— Bună iubitule. Nu te aşteptam acum.

— De ce nu mă aşteptai acum ? M-ai aşteptat aseară, presupun.

— Da, dar cînd am văzut că nu vii, am bănuit c-ai fost reţinut.

— Reţinut ?

— Ne-am uitat mereu după tine...

— *Ne-am...* ?

— Gunnar şi cu mine.

— Trebuie să înţeleg că i-ai spus lui Gunnar...

— Da, i-am spus că ai să patrulezi în sus şi-n jos în faţa casei, dar am privit de cîteva ori şi nu te-am văzut şi, după aceea, cred că am uitat amîndoi să mai privim pe fereastră.

— Aţi uitat ?

— Da. Şi pe urmă, cînd a plecat...

— La ce oră a plecat ?

— Trebuie să fi fost aproape de miezul nopţii.

— Vrei să spui c-a stat aici de la ora şapte pînă la miezul nopţii ?

— Da. I-am servit şi cina. Nu mă aşteptam să stea aşa de mult. Aveam pregătită cina pentru tine. Dar a mîncat-o el.

— A mîncat-o, da ? Şi ce i-ai dat la cină ?

— Peşte pané şi mazăre şi tartă cu caise. I-a plăcut. Mi-a spus că n-a mîncat niciodată peşte pané.

— Dumnezeule ! Nu vrei să afli de ce n-am venit ? Credeam c-ai să fii distrusă de îngrijorare.

— Ce s-a întîmplat ?

— M-au drogat băieţii. Mi-au oferit un tort în care injectaseră nu ştiu ce porcărie.

— Şi cum te simţi ?

— Acum mă simt bine, dar am avut o noapte foarte ciudată. Nu mi-am revenit pînă după miezul nopții.

Nu i-am povestit despre vizita domnului Osmand. Era prea dureros. În mod cert, fusese o noapte foarte ciudată. Îmi aminteam de ea nu ca de un vis, ci mai curînd ca de o experiență, de parcă într-adevăr fusesem luat și purtat undeva unde mi se înfățișaseră tot felul de vedenii de care acum nu-mi mai puteam aminti limpede. Îl revedeam pe domnul Osmand în chip de cărăbuș în mișcare. Revedeam și acea jivină blîndă și duioasă care era totul. Dar a mai fost ceva, ceva foarte important, un soi de ecuație matematică sau așa ceva, sau ce altceva fusese ?

— Fă-mi puțin ceai, iubito, dacă vrei. Și ce naiba s-a întîmplat, ce-a avut Gunnar să-ți spună, nu cumva ți-a făcut avansuri ?

— Bineînțeles că nu. Pur și simplu am stat de vorbă.

— Despre ce ?

— O, despre una, despre alta. Despre trecut, despre tine, despre munca lui, despre viața lui la New York, despre o cățeluș pe care a avut-o la New York și pe care o chema Rosie, și cățeluș asta...

— Oprește-te, Crystal, oprește-te, mă faci să-mi pierd mințile ! Vrei să spui că tu și cu Gunnar ați stat aici, ați mîncat paște pané și ați vorbit în modul cel mai obișnuit despre lucrurile cele mai obișnuite ? Nu te cred.

— Mă rog, sigur că n-a fost obișnuit. A fost straniu. Înainte de a fi sosit, mi-a fost atît de teamă, de credeam c-o să leșin. Dar a fost bun, *foarte bun* cu mine. După un minut de la venirea lui am început să mă simt mai bine, mult mai bine, și acum mă simt mai bine.

— Și-ați discutat despre cățeluș lui din New York ?

— Am discutat despre tot felul de lucruri, și mi s-a părut foarte firesc. Voia să știe ce-am făcut amîndoi de cînd ne-a văzut ultima oară.

— Și povestea ta trebuie să fi fost scînteietoare.

— Și mi-a pus tot felul de întrebări în legătură cu tine.

— Ca de pildă ?

— Dacă ai fost nefericit, dacă te-ai dus la psihanaliști...

— Sper că i-ai spus că n-am fost.

— Desigur. A vorbit despre tine cu atîta blîndeţe şi bunătate...

— Îi era milă de mine, ce drăguţ din partea lui !

— Da, foarte drăguţ, nu-i aşa ? I-am spus şi eu că a fost frumos din partea lui să dorească a te vedea.

— Şi ce-a răspuns ?

— Că i-a făcut bine să te vadă.

— Vai, Crystal, Crystal ! Nu înţelegi, toate astea nu sînt decît praf în ochi. Dă-mi odată ceaiul ăla, pentru numele lui Dumnezeu ! A venit aici doar ca să-şi scuipe dispreţul faţă de noi, faţă de tine, să-ţi vadă sărăcia şi să constate ce viaţă împuţită am dus amîndoi. A venit ca să-şi afirme triumful asupra noastră.

— A spus că tu meriţi să ai o slujbă mai bună.

— S-a uitat la odaia asta, s-a uitat la rochia ta. Asta nu-i bunătate, e răzbunare ! Nu poţi gîndi că a făcut-o din bunătate. Dacă gîndeşti astfel înseamnă că ai o minte obtuză.

— Ba bunătate a fost, răspunse Crystal, o *ştiu*. Tu n-ai cum să ştii, doar n-ai fost de faţă. A fost atît de drăguţ !

— Şi ţi-a sărutat din nou mîna ?

— Da, la plecare.

— Ce duios ! Şi cînd mai vine să se regaleze cu peşte pané şi tartă cu caise ?

— Niciodată, răspunse Crystal foarte calmă.

Eu îmi beam ceaiul şi ea şedea în faţa mea, cu mîinile împreunate pe masă. Purta peste rochie un şorţ destul de murdar. Părul des şi cîrlionţat îi era strîns pe după urechi, faţa îi arăta lătăreaţă, lucioasă, neajutorată, buza de jos, umedă, îi atîrna, nasul borcănat, cu vîrful întors, i se roşise. În cameră era rece. Îşi scoase ochelarii, dezgolindu-şi ochii slabi, aurii, care se uitau la mine.

— Niciodată ?

— Nu ne vom mai întîlni niciodată.

— El a spus asta ?

— Da.

— Îşi închipuie că-i Dumnezeu. A zis ceva despre o nouă întîlnire cu mine ?

— A zis că s-ar putea să dorească să te mai vadă o dată, dar trebuie să mai cugete.

— Ce mărinimos din partea lui !

— Hilary, cred că ar trebui să plecăm din Londra.

— El a sugerat lucrul ăsta ?

— Da.

— Crystal, îmi plesnește capul !

— A spus-o în modul cel mai binevoitor, se gîndea la binele nostru. Zicea că s-a gîndit că tu ai putea obține o slujbă la o universitate din provincie. Și c-am putea începe o viață nouă. La Exeter, sau la Glasgow sau în altă parte.

— Crystal, iubito. Știu bine că tu nu ești deosebit de inteligentă, dar chiar nu poți sesiza diferența dintre o preocupare binevoitoare și o impertinență nerușinată ?

— N-a fost impertinență, nici gînd, s-a arătat atît de deschis, de sincer ! Cu nimeni n-am mai stat de vorbă în felul ăsta, am discutat amîndoi cu atîta franchețe, fiecare dintre noi a spus tot ce-a gîndit, am discutat despre toate, am simțit nevoia să fim așa, și ne-a făcut bine, nu numai lui dar și mie, și a înțeles acest lucru în chip minunat. I-am spus cît de îndrăgostită am fost de el cînd l-am cunoscut prima oară și...

— *Cum ?*

— Am fost îndrăgostită de Gunnar, doar ți-am spus lucrul ăsta, și cum aș fi putut să nu fiu, a fost atît de bun cu mine... încă îl mai iubesc...

— Crystal... el a știut... *deci ?*

— I-am spus... că în noaptea aceea... dacă nu l-aș fi iubit nu l-aș fi lăsat... o știa... își amintea...

— Ce drăguț din partea lui să-și amintească. Crystal, mă dai gata !

— Ți-am spus doar...

— N-am crezut spusele tale, cel puțin nu în felul ăsta. N-are importanță. Așadar ați vorbit despre noaptea aceea memorabilă, și el ți-a mulțumit ție, și tu i-ai mulțumit lui, și v-ați spus adio pe veci.

— Nici chiar așa. Tu încerci să faci lucrurile să arate altfel decît au fost în realitate. Gunnar a fost foarte abătut, vreau să spun că simte profund toate lucrurile astea, a venit aici tocmai ca să le poată simți, și i-a fost de mare ajutor să mi le poată spune mie, știu că l-am ajutat, și mi-a

părut foarte bine, foarte bine că l-am putut ajuta — și acum că amîndoi l-am ajutat...

— Adio și n-am cuvinte.

— Cum am putea continua relațiile cu el... ?

— Dumnezeule, n-am de gînd să continui relațiile cu el.

— N-ar fi posibil. E mult mai bine să facem tot ce ne stă în putință și să-i spunem la revedere. Amîndoi ne-am simți mai bine, chiar mult mai bine, și poate că lucrurile s-ar schimba, simt de pe acum că lucrurile ar putea să se schimbe. N-am putea părăsi Londra și pleca în altă parte și lua viața de la început ? Mi-ar plăcea atît de mult să trăiesc la țară ! Uite, am simțit deodată că acum ar fi posibil, o viață nouă, o viață mai bună...

— Hai să plecăm în Australia !

— Ei bine, de ce nu ? Cu tine aș pleca oriunde... și oriunde aș putea lucra...

— Crystal, nu știu ce tot îndrugi. Mai bine că n-am venit aseară. Aș fi fost în stare să-l ucid. Cred că nutream această intenție.

— Dar de ce... de ce ?... cînd a fost atît de drăguț...

— Nu mai folosi cuvîntul ăsta că încep să urlu !

— A fost de folos... mie mi-a fost de mare folos că l-am văzut.

— Pari foarte calmă și mulțumită de tine însăți.

— Nu sînt calmă, nu sînt deloc calmă.

Lacrimi uriașe îi izvorîră din ochi, i se rostogoliră pe obrajii rotofei, continuînd să se adune.

— Încearcă să-l vezi din nou, îmi spuse. Întîlnește-te cu el doar o singură dată și încearcă să fii bun, te rog, fă ca totul să iasă bine.

— Niciodată nu va putea să iasă bine. El nu mă va putea ierta vreodată.

— Nu asta-i important, replică Crystal. Tu trebuie să-l ierți pe el. Asta va face ca totul să iasă bine. Dacă tu îl ierți pe el, atunci se creează... un soi de spațiu deschis... și el va fi în stare...

În clipa aceea mi-am adus aminte ecuația care-mi apăruse atît de importantă cu o noapte înainte, taina universului. A ierta este egal cu a fi iertat. Acum însă, în lumina lucidă a zilei, mi se părea un nonsens verbal...

Mi-am băut ceaiul. Crystal plîngea.

Mă aflam din nou pe cheiul Chelsea, la cinci după-amiază, aşteptînd să se facă ora şase. Ningea vag, cu fulgi foarte mărunţi, care pluteau prin văzduhul liniştit, nehotărîţi parcă dacă s-o ia în sus sau în jos.

La birou, întreaga zi simţisem că-mi vine să urlu, de bucurie şi de durere. I-am cerut lui Arthur cîteva dosare, dar n-am putut lucra. Totul îmi părea o aiureală lipsită de noimă. A existat oare o vreme cînd am reuşit să înţeleg, ba chiar îmi plăceau încîlcelile astea fără de importanţă ? Arthur şi cu mine ne evitam printr-o înţelegere tacită, şi cînd una dintre lepădăturile lui l-a chemat la telefon, iar Arthur a plecat cu o figură spăsită, m-am simţit de-a dreptul uşurat. S-ar fi zis că eu nu-i puteam ierta cutezanţa de a-mi fi arătat uşa, iar el nu-mi putea ierta faptul că insultasem femeia pe care o iubea. Firește că eu eram mult mai vinovat, dar lucrul ăsta nu avea nici o însemnătate. Se părea că povestea aceea cu a ierta şi a fi iertat se dovedea înşelătoare chiar şi în cele mai prielnice împrejurări.

Ziua de lucru se lungea interminabil, dar am reuşit să-i fac faţă fără să-mi pierd controlul asupră-mi. Jenny Searle m-a invitat la registratură să joc cu ei fotbal de masă. Acum cînd se ştia că plec, dobîndisem o bruscă popularitate şi toţi mă chemau la ei. Ba chiar, doi tipi din alte secţii, pe care nici nu-i cunoşteam, veniseră să-mi ceară informaţii în legătură cu Australia. Îmi dădeam silinţa să mă gîndesc la viitor, dar acest obiect al meditaţiilor mele îmi apărea ca un soi de hău. Amabil din partea lui Gunnar să sugereze că aş putea intra în corpul didactic al universităţilor din Exeter sau Glasgow, dar chiar dacă aş fi dorit s-o fac, ştiam prea bine că şansele de a dobîndi o slujbă academică, la vîrsta mea şi cu trecutul meu, erau nule. Cine mi-ar fi dat o recomandare ? Gunnar ? Şi apoi, aşa cum remarcase Stitchworthy cu multă vreme în urmă, eu nu eram ceea ce se numeşte un cărturar. Nu deţineam altceva decît versatila mea aplicaţie pentru gramatică, afinitatea mea cu cuvintele, talent care nu-mi folosise la nimic în toţi aceşti ani din urmă.

Singura mea activitate constructivă de pe parcursul acestei zile a fost să-i scriu o misivă domnului Osmand, pe adresa şcolii, I-am scris şi directorului, comunicîndu-i că încercam să dau de urma domnului Osmand. Ştiam că părăsise de mulţi ani şcoala, dar mă gîndeam că poate lăsase o adresă. În scrisoarea către domnul Osmand îi mărturiseam regretul amarnic de a mă fi găsit în acea stare deplorabilă în ziua cînd mă vizitase, îl asiguram că cineva îşi bătuse joc de mine drogîndu-mă, şi-mi exprimam speranţa de a avea cît mai curînd prilejul unei revederi în care să discutăm despre vremurile de altă dată. Îl mai asiguram de continua mea gratitudine pentru tot ajutorul pe care mi-l dăduse, şi de speranţa că e sănătos şi într-o situaţie prosperă. Era o scrisoare rigidă, scrisoarea tipică adresată unui vechi profesor. Întîmplarea mă mîhnise profund, dar nu mă puteam concentra asupra celor ce scriam. Cît despre „speranţa" mea exprimată în final, dacă stam să mă gîndesc, părea absolut zadarnică. Cum putea avea domnul Osmand o situaţie prosperă ? Trebuie să fi fost bine trecut de şaizeci de ani şi, fără îndoială, singur. „Consultant în probleme de învăţămînt." Ce-o mai fi însemnînd şi asta? Ceva tragic, fără îndoială. Evident, nu mai era profesor, şi ce alteeva pe lume i-ar fi plăcut lui să fie ? Oare ieşise la pensie, sau fusese dat afară ? Eu am fost, probabil, cel mai bun dintre elevii lui, şi iată ce se alesese şi de mine. Desigur, nu-i lămurisem niciodată motivele pentru care renunţasem la Oxford. Mă întreb ce-o fi gîndit el ?

La patru şi jumătate am plecat de la birou şi m-am dus direct în Chelsea. Ieşisem total de sub efectul drogului, şi mă forţasem să mănînc ceva la prînz. Îmi simţeam mintea straniu de limpede şi trepidam de energie. Aveam senzaţia că aş putea seca Tamisa dintr-o sorbitură. Mă munceam din răsputeri să nu mă gîndesc la ce va fi dincolo de întîlnirea mea cu Kitty şi, în linii mari, izbuteam. Era foarte posibil să fi fost cea din urmă întîlnire a noastră. Chiar dacă ar mai fi urmat o întrevedere cu Gunnar, pe Kitty s-ar putea s-o văd în seara asta pentru ultima oară. S-ar cuveni oare să-i sugerez asemenea lucru ? Toate aceste cugetări se năşteau moarte, ba chiar se mistuiau cu totul pe măsură ce după-amiaza înainta şi se topea în anihilanta senzaţie a apropierii lui Kitty.

La șase fără un sfert, după ce trecusem de vreo opt ori în sus și-n jos prin fața casei, sorbind din ochi dîra de lumină aurie ce se filtra pe ferestrele salonului, am simțit că nu mai pot răbda și am sunat la intrare. Mi-am dat seama în aceeași clipă că ușa era întredeschisă. Mi-am înfipt piciorul în prag și am tras cu urechea.

— Vino sus, doar cunoști drumul, se auzi glasul lui Kitty.

Am urcat scara, călcînd surd pe covorul moale, trecînd pe lîngă o sumedenie de obiecte sclipitoare așezate pe diverse console, și pe lîngă un imens număr de miniaturi asemenea unor ochi licăritori, străbătînd calda învăluire țesută din mirosul de mobilă nouă și parfumul lui Kitty, și am intrat în încăperea une stătusem de vorbă cu Gunnar. Ochii mei întîlniră o priveliște exotică.

Kitty, cu un prosop înfășurat în jurul umerilor, ședea pe un taburet scund, de mătase, în fața căminului în care pîlpîia un foc domol. Nenumăratele lămpi discrete își cerneau tainica bogăție de lumină difuză asupra diversității de bibelouri de pe diversitatea de măsuțe. Medalionul galben din centrul covorului scînteia ca un juvaer. Kitty, într-o rochie lungă, de seară, dintr-o stofă de albastrul păunului, cu o glugă care-i atîrna pe spate, se uita la mine. Îndărătul ei, în picioare, ținînd în mînă o perie cu care, evident, îi netezise părul, stătea Biscuit. Purta un *sari* splendid, din mătase moarată cafeniu închis, tivit cu aur. Părul îi era despletit și i se revărsa ca un torent negru, lucios, pînă jos, pe spate. După ce-și îndreptă ochii lipsiți de orice expresie asupra mea, așa cum stăteam în ușă, Biscuit începu să culeagă cîteva fire de păr din perie, și le răsuci pe degetele lungi și subțiri într-un ghemotoc pe care-l azvîrli în foc. Apoi rămase nemișcată, cu o răbdare de mic animal, și cu privirea ațintită asupra tivului rochiei lui Kitty. Îi atinse ușurel ceafa cu peria, și rămase încremenită, așteptînd, pesemne, cu ochi plecați, porunca lui Kitty fie de-a pleca, fie de-a continua cu periatul.

Kitty, cu coama de păr negru periată spre spate, și fruntea liberă, scăldată în lumina clară a unei lămpi așezate pe poliță căminului, chiar deasupra-i, îmi expunea cea mai completă imagine a feței ei, din cîte avusesem pînă acum. A feței ei frumoase, brave, temerare, impulsive.

îi puteam deslușii culoarea ochilor mari, de un albastru închis de ardezie, iar nasul puternic părea și mai dominator, buzele mai pline, răsfrîngîndu-se cu vitalitate, voință și o radioasă automulțumire animalică. Priveam această față, și universul părea să se rotească molcom, ca o pasăre uriașă, pentru ca apoi să-și ia un răgaz de odihnă.

— Ai venit mai devreme, spuse Kitty fără să pară deloc descumpănită.

Ridică o mînă spre spate, împingînd deoparte peria lui Biscuit. Cu aceeași mișcare zvîrli pe jos prosopul de pe umeri. Biscuit îl ridică și-l împături pe braț.

— Îmi cer scuze.

— Biscuit...

— Nu-i nevoie s-o expediați pe Biscuit, am spus. Nu rămîn.

— Nu rămîi ?

— Acesta este locul unde am discutat cu soțul dumneavoastră. Locul unde discut cu dumneavoastră este afară, pe debarcader.

— Biscuit, te rog...

Biscuit, cu peria și cu prosopul în mînă, se îndreptă spre ușă. Am observat că era desculță pe sub poalele *sari*-ului. M-am dat laoparte. O șuviță de păr lucios, negru ca smoala, îi căzuse pe un umăr și, în timp ce și-o îndepărta, am zărit legănarea unor cercei lungi. Trecu pe lîngă mine fără nici o privire, cu un ușor foșnet de mătăsuri, și după aceea am auzit lipăitul aproape imperceptibil al picioarelor desculțe care urcau scările dindărătul meu.

— E foarte frig afară, spuse Kitty. A început să ningă?

Își adunase părul, aducîndu-l spre frunte și acum și-l pieptăna cu degetele, masîndu-și totodată viguros pielea capului. Inconștienta încredere în sine trădată de acest gest mă deruta.

— Da.

— Atunci n-ar fi mai înțelept să rămînem aici ?

— Faceți cum doriți, am răspuns. Eu mă duc în stradă.

Am părăsit camera, am coborît treptele și am ieșit din casă, închizînd încet ușa de la intrare în urma mea. Am traversat strada și m-am îndreptat spre debarcader.

Era pustiu. Traficul de pe chei fîşiia înăbuşit pe şoseaua pudrată de zăpadă. Fulgii mărunţi continuau să cadă, rari dar fermi. Era foarte frig şi mă bucuram că-mi luasem fularul şi mănuşile. Îmi vîrîsem şapca în buzunar. Fluxul apei era scăzut, o fîşie de mîl presărat cu pietre lucea în lumina leşinată a debarcaderului. O ambarcaţiune întunecată plescăia uşor, frecîndu-se de lemn. Începeam să-mi spun că fusesem absolut nebun. Mica scenă cu Biscuit mă amărîse, drept care devenisem stupid de agresiv. Şi acum, dacă Kitty nu avea să vină, nu-mi rămînea decît să mă întorc cuminte acasă. Şi dacă se considera ofensată, dacă va refuza să mă mai vadă ? Am petrecut cinci minute de chin în care-mi venea să-mi muşc mîinile. După care a venit.

Purta o căciuliţă de lînă neagră şi un palton uriaş care, mi-am dat seama cu o nouă strîngere de inimă, îi aparţinea probabil lui Gunnar. Rochia lungă i se învolbura pe sub palton. S-a îndreptat spre mine, spre locul unde mă postasem, la capătul debarcaderului, iar eu am aşteptat-o să se apropie.

— E frig, nu glumă ! spuse.

— Îmi pare rău. Sper că nu vă supără că a trebuit să ieşiţi din casă. Ştiţi, realmente nu suport să mă aflu în casa dumneavoastră fără... fără ştirea lui.

— Te înţeleg.

— El nu ştie... nimic... nu-i aşa ?

— Bineînţeles.

— Şi nu s-ar putea să...

— Nu, nu, a plecat la Bruxelles azi-dimineaţă.

Eram gata să pun mîna în foc că Gunnar nu-i pomenise nimic despre Crystal. Părea momentul potrivit să verific.

— Unde a fost aseară ? Mi s-a părut că l-am zărit în Whitehall, pe la ora opt.

— Tot ce se poate. A cinat cu un prieten la Cameră.

Sinceritatea tonului ei nu putea fi pusă la îndoială. Aşadar Gunnar îşi mînţea soţia. Cu atît mai rău pentru el. Încercam o senzaţie de putere pe care o ştiam a fi lipsită de sens, inutilă, dar care-mi plăcea.

— Mă bucur că nu i-ai vorbit încă, începu Kitty. Voiam să te văd eu mai întîi.

— Deci voi sta din nou de vorbă cu el ?

— Da. Încă o dată. Ştii, e ciudat, dar azi-dimineaţă părea să se simtă mult mai bine, mult mai liniştit.

Înfăptuirea lui Crystal. Cine îmi ţinuse o predică despre „simplitate" ? Crystal poseda simplitate. Şi Gunnar beneficiase de ea.

— Doriţi să-i scriu şi să-i propun o întîlnire ?

— Nu. El o să-ţi scrie dumitale.

Răstimp de tăcere. Asta era tot ? Ne îndreptaserăm spre celălalt capăt al debarcaderului unde, în deplina intimitate a frigului, fulgii mărunţi şi rari se desprindeau dintr-o beznă îmbibată de întuneric. Ninsoarea vătuise stelele, ba chiar şi haloul de lumină al Londrei ; totul se învăluise şi noi doi eram singuri. Fulgii aninaseră diamante pe căciuliţa neagră a lui Kitty şi faţa îi strălucea în lumina estompată, în aerul îngheţat. Căutam cu ardoare cuvinte care s-o mai reţină, încă două minute, încă un minut.

— Şi ce va trebui să fac cînd o să mă întîlnesc din nou cu el ? Vreau să întreb dacă aveţi vreo recomandare specială ?

— Cred că vei şti singur ce ai de făcut. Spune-mi de ce n-au mers lucrurile data trecută ?

— La ultima mea întîlnire cu Gunnar ? Doar aţi ascultat totul.

— Da, dar vreau să-mi spui dumneata ce anume a fost greşit.

— Totul a fost greşit. El s-a arătat prea rece, eu m-am menţinut prea mult în defensivă. Gunnar a imprimat întîlnirii un caracter de problemă tehnică. Şi eu am acceptat ca această idee să-mi închidă gura. N-a fost o întîlnire între două fiinţe omeneşti.

— Exact. Şi acum trebuie să vă întîlniţi ca două fiinţe omeneşti, nu ?

— Am să încerc. Nu-i uşor să găseşti cuvintele...

— Dacă dumneata ai să *faci începutul*, dacă ai să-l îmboldeşti, cuvintele vor năvăli de la sine, aşa cum năvălesc cînd stai de vorbă cu mine. Promit că de data asta nu voi mai asculta.

— Bine. Prefer să nu ascultați. Avusesem de gînd să-i spun că-mi pare rău, sau ceva în genul ăsta, numai că în fața turnurii înalt intelectuale pe care a îmbrăcat-o întreaga chestiune, niște vorbe atît de stupid de simple ar fi părut deplasate.

— Da, da, asta-i, ai dreptate, și trebuie să neutralizezi tocmai această turnură intelectuală. El a meditat atît de mult asupra celor întîmplate, le-a discutat atît de mult cu psihologii ăia, încît a prefăcut totul într-un fel de *obiect* inflexibil.

— Știu. Dar faptul că dorește să mă vadă din nou e un semn bun, nu-i așa ? Și apoi ați spus că se simțea „mai bine". Desigur că am să încerc... am să încerc, dacă va fi necesar, mereu și mereu.

„Mi-aș petrece întreaga viață încercînd, numai s-o vrei tu, numai să te mai pot vedea."

— Nu va fi necesar, mă asigură Kitty. Cred că încă o singură întîlnire va fi suficientă.

— Firește că nu mă gîndeam la ceva de natura unei prietenii între noi, fără îndoială că ar fi un lucru imposibil.

Din nou tăcere. Zăpadă. Un soi de stinghereală pe care o simțeam la ea, de parcă aștepta de la mine s-o ajut să încheie întrevederea. Iar eu mă străduiam cu disperare să nu o încheie, și totuși, dintr-o nervozitate pur mecanică, m-am pomenit întrebînd :

— Asta-i tot ?

— Da, cred că da. Gunnar o să-ți scrie. Îți sînt atît de recunoscătoare.

— Nu aveți de ce. Eu vă sînt recunoscător.

Am rămas amîndoi tăcuți, nemișcați. Așteptam ca ea să facă prima mișcare, să se despartă. Simțeam că era ultima mea șansă. Am întrebat-o :

— O să vă mai văd ?

Era imposibil ca tonul întrebării să nu sune disperat.

Nu răspunse nimic. Și în timp ce tăcerea se prelungea, iar ea continua să stea acolo nemișcată, o divină răscolitoare forță sălbatică, țîșnită din miezul pămîntului, prinse să se strecoare în mine. O clipă m-am simțit îngrozitor de amețit, gata să cad. Apoi i-am strîns brațul. Am simțit

suprafața aspră și rece a mînecii colbuite de zăpadă, și-i mai simt atingerea și acum, în timp ce scriu. Am rămas amîndoi încremeniți, împietrind, împietriți.

Apoi ea scoase un sunet ușor, pe jumătate suspin, pe jumătate geamăt, de parcă ar fi fost prea sufocată ca să poată vorbi, cea mai miraculoasă formă de comunicare din lume. Făcu un pas, ca și cum ar fi vrut să se îndepărteze. M-am răsucit în același timp cu ea, am prins-o în brațe și i-am lipit strîns trupul de trupul meu. Fața îi era apăsată de umărul meu și suspinul ușor îmi adie din nou pe lîngă ureche. Am rămas perfect nemișcați.

Am descătușat-o din strînsoarea mea. Aproape că hohoteam, fiecare răsuflare îmi răsuna audibil, horcăit. Inima îmi bătea să-mi spargă pieptul.

— O, Kitty, Kitty, te iubesc.

— Hilary...

— Te iubesc, îmi pare cumplit de rău, iartă-mă, dar n-am ce face, te iubesc, te ador...

— Hilary, dragul meu...

Se întorsese iar lîngă mine. I-am înlănțuit umerii cu brațele și am sărutat-o, întîi cu grabă, apoi cu încetineală. Nu era cu putință ca toate acestea să se petreacă aievea. Am sărutat-o, am deschis ochii, i-am văzut căciuliță smălțuită cu paiete de nea, șuvițele de păr negru care se strecurau din ea, și în spate, ninsoarea care acum se așternea de zor. Ne-am îndepărtat din nou unul de celălalt. Cu un gest distrat, Kitty își scoase căciuliță, își scutură părul și rămase apoi nemișcată, uitîndu-se la mine.

— Kitty, te iubesc, ascultă-mă, te iubesc. Credeam că niciodată nu voi fi în stare să rostesc cuvintele astea. Dar văd că sînt în stare. Te iubesc, Acum, nu mi-ar mai păsa dacă aș muri.

— Hilary, îmi pare atît de rău...

— Știu că totul e lipsit de speranță, știu că e o nebunie, știu că-i o ticăloșie, știu că nu însemn nimic pentru tine. Cum aș putea însemna ? Dar îți sînt adînc recunoscător, uite, numai pentru atît, numai pentru seara asta, chiar de-ar fi să nu ne mai vedem niciodată, m-ai făcut fericit pentru tot restul zilelor mele. Sînt atît de fericit pur și simplu pentru că exiști pe lume, o, Dumnezeule, o,

Kitty, e atît de minunat să-ți rostesc numele, simt că aș putea să leșin, să zac la picioarele tale și să mor, numai de-aș putea muri acum, de m-aș putea îneca...

— Hilary, te rog...

— Foarte bine, o să încetez, o să plec, știu că nu exist pentru tine...

— Ba exiști, exiști...

— O, Kitty...

— Desigur că exiști. Mi-a fost atît de milă de tine. Ani și ani de zile m-am gîndit la tine și credeam că n-o să te întîlnesc niciodată. Și apoi deodată mi te-ai arătat, și mi te-ai arătat atît de total și de real, și eram copleșită de milă, iar tu, la rîndul tău, te-ai gîndit atît de mult la toate astea, la trecut, și ai suferit în asemenea măsură, și mi-ai apărut atît de onest, de neajutorat, ca un copil, încît nu m-am putut împiedica...

— Ce nu te-ai putut împiedica, Kitty ?

— Să țin la tine și să doresc... O, pentru nimic în lume n-aș vrea să-ți fac rău. Vreau să-ți netezesc calea, să-ți izgonesc coșmarurile...

— O faci, o vei face. O, Kitty, Kitty, îți mulțumesc, ți-a fost milă de mine, îți mulțumesc...

Stăteam uitîndu-ne unul la celălalt, cu brațele atîrnînde, amețiți de bruscheța și ciudățenia celor petrecute. Gîfîiam de durere și de bucurie, lansam în aerul înghețat aburii răsuflării mele, simțind cum mi se lăsa zăpada pe păr, pe sprîncene, pe gene.

— Nu știu ce înseamnă toate astea, rosti Kitty. Iartă-mă...

— Nu spune așa ceva... Ai fost atît de... de îndurătoare... de bună...

— Acum trebuie să te părăsesc. Nu s-ar fi cuvenit... O, dragul, dragul meu Hilary !...

— Dar am să te văd din nou, nu-i așa, trebuie să te văd. Dă-mi voie numai să te mai văd.

— Am să-ți scriu.

— Nu ești supărată pe mine ? Îmi pare atît de rău... Nu m-am putut opri...

— Nu sînt supărată. Dumnezeu să te binecuvînteze, Dumnezeu să te binecuvînteze... trebuie să plec.

— Dar o să ne întîlnim din nou ?

— Am să-ţi scriu...

— O, Kitty, sînt atît de fericit... chiar dac-ar veni sfîrşitul lumii eu tot aş fi fericit.

— Nu trebuie să vină nici un sfîrşit. Vreau să spun că nu trebuie să suferi, nu trebuie. Fii binecuvîntat. Noapte bună.

Şi dispăru. Am mai rămas un răstimp gemînd cu glas tare, cuprins de un extaz al durerii. Apoi am îngenuncheat în zăpadă, îngropîndu-mi faţa în mîini.

Era opt şi cinci şi mă aflam, ca în toate serile de joi, în casa familiei Impiatt. În salon. Laura şi Freddie erau de faţă. De asemenea Christopher.

Nu-mi aduceam aminte cum părăsisem cheiul Chelsea. Mă trezisem în King's Road, mergînd grăbit, cu faţa încinsă, ferindu-mă de trecători. Cînd eşti foarte fericit, ai senzaţia că ţi s-a întins pielea feţei, că ţi s-a subţiat chipul. Simţeam că faţa mi se prefăcuse într-o simplă fişie de piele, fără trăsături, prin care izbucnea vîlvătaia lăuntrică. Desigur că era un lucru cumplit, desigur că era un chin, desigur că s-ar fi putut să nu ne mai întîlnim niciodată. Dar o sărutasem. Îi spusesem că o iubesc. O auzisem rostindu-mi numele şi spunîndu-mi că ţine la mine. Firește, era vorba doar de milă şi de fantezia romanţioasă a unei femei care trăia în huzur. Dar îmi vorbise cu atîta bunătate, şi mă lăsase s-o sărut şi nu-mi spusese că nu trebuie să ne mai vedem niciodată.

Am ajuns la staţia Sloane Square, am cumpărat un bilet de cinci pence, am coborît pe peronul vestic şi m-am dus direct la bar. Mi-am comandat un gin. M-am aşezat. Aveam senzaţia că, într-un fel, dobîndisem adevărul în sine, piatra de încercare, de parcă adevărul ar fi fost ceva ce se poate înmîna în chip simplu şi necondiţionat. Şi totuşi, ceea ce dobîndisem era în acelaşi timp un lucru imposibil. Dar nu voiam să cuget asupra imposibilităţii, nu voiam încă să analizez, încercam doar să mă bucur din plin de bunul dobîndit într-un prezent triumfal şi senin. Şi

după un răgaz, în timp ce partea mecanică, curentă, a spiritului meu îmi amintea cu luciditate că e joi, mi-a venit ideea că cea mai bună cale de a-mi trăi în continuare starea de bucurie pură și neanalizată ar fi să mă aflu printre alți oameni, așadar, lucrul care, evident, îmi rămînea de făcut, era să mă duc ca de obicei la cină în casa Impiatt.

Am sunat, Laura mi-a deschis ușa dar, fără să spună un cuvînt și fără să-mi arunce măcar o privire, s-a întors pe dată în salon.

— Bună seara, am spus cînd am intrat. Aproape că s-a oprit ninsoarea.

Mi-am dat seama că am nimerit în mijlocul unei tăceri încordate.

Freddie, foarte încruntat, stătea cu spatele la foc, Laura se uita la el cu o privire ciudat de strălucitoare și de intensă. Purta o rochie obișnuită de după-amiază, și nu una dintre toaletele ei gen robă. Christopher, îmbrăcat cu costum și cravată, era roșu ca para focului și-și ținea ochii ațintiți în podea. Freddie, care în clipa cînd am intrat o fixa pe Laura, își întoarse acum privirea către mine. Mi se adresă :

— De ce-ai venit ?

— Parcă e joi, nu ?

— Ai uitat ce s-a întîmplat aseară ?

Lucrul extraordinar era că, într-adevăr, uitasem. Visurile posedă calitatea intrinsecă de a se lăsa uitate, posedă unul din ingredientele uitării. Poate că și unele dintre experiențele de dragoste o posedă. Îmi puteam aminti perfect de blînda jivină și de ecuația metafizică, dar îmi ieșise cu desăvîrșire din minte faptul că Freddie sosise la una noaptea și că îl mințisem cu privire la prezența în casa mea a Laurei, pe care am expediat-o apoi acasă, într-un taxi, cu Jimbo.

— Da, desigur, am spus, acum îmi amintesc.

— Presupun că-ți amintești.

— Am fost drogat. Îmi pare foarte rău. Christopher, ești bun să dai lămuriri.

— Da, mă rog... începu Christopher privindu-și picioarele.

— Poftim ! zise Freddie.

— A fost drogat, întări Laura. Şi eu la fel.

— Cînd l-am văzut eu, părea absolut normal, stărui Freddie, doar c-ai fi zis că fusese dezbrăcat şi se îmbrăcase în pripă.

— N-ar fi trebuit să-i spun că nu eşti acolo, am urmat adresîndu-mă Laurei. Acum îmi dau seama.

— Christopher ar face mai bine să plece, spuse Freddie. Nu ştiu ce ţi-a venit să-l inviţi.

— Nu credeam că Hilary o să vină.

— Îmi pare rău, Christopher, pe tine nu te învinovăţesc. Mi-ar face plăcere să discutăm despre pantomimă, dar nu în seara asta.

— Doresc să rămînă Christopher, anunţă Laura. Christopher, trebuie să rămîi.

— Nu m-am culcat cu Laura, i-am declarat lui Freddie. Nu-i aşa, Laura ? Asta aveai în minte ?

— Ar fi mai bine să plec, zise Christopher.

— Christopher, îţi interzic să pleci, îl apostrofă Laura.

— Dar de mîncat nu mîncăm ? am întrebat eu. Mi-e o foame de lup.

— Nu-mi pasă ce-ai făcut sau ce n-ai făcut, strigă Freddie. Dar nu vreau să te mai văd în casa mea !

— Asta înseamnă că trebuie să plec imediat ?

— Hilary, îţi interzic să pleci ! interveni Laura.

— Freddie, efectiv ţi-ai format o părere greşită asupra a ceea ce s-a întîmplat.

— Ani de zile ai tot venit în casa asta, continuă Freddie. Ne-ai plictisit îngrozitor cu serile tale de joi. Am refuzat sute de invitaţii din cauza ta. Te-am distrat, te-am hrănit, am suportat pisălogeala ta, şi-n tot acest timp o dată nu ţi-a trecut prin cap să ne oferi şi tu măcar o băutură.

— O băutură ? Adică să vă fi invitat la mine acasă ? Nu cred că ţi-ar fi plăcut să vii.

— Asta n-are nici o importanţă, mă întrerupse Laura. Faptul că Hilary nu ne-a...

— Freddie, îmi pare nespus de rău ; dacă m-aş fi gîndit macar o clipă că doreşti să te invit la mine...

— N-am dorit, îmi reteză Freddie vorba. Fii liniș
— Dar parc-ai spus...
— Ar fi mai bine să plec, reîncepu Christopher.
— Nimeni nu părăsește această cameră, porunci Lau
— Laura, am intervenit eu, te rog lămurește-l pe Fre
die că n-a fost ceea ce-și închipuie el.
— Ani de zile ai venit în casa asta, reluă Freddie,
ai băut de ne-ai secat, și ai primit totul ca și cum ți se c
venea, și o dată n-ai rostit un cuvînt de mulțumire. Și dup
aceea te-ai apucat să urzești intrigi în spatele meu. Știu c
e un lucru lipsit de importanță, Laura mi-a povestit totul
— Știu că e lipsit de importanță, dar e un lucru de
gustător și n-am să-l înghit. Slavă Domnului că ai avu
măcar bunul simț să-ți dai demisia.
— Nu mi-am dat demisia din cauza Laurei.
— N-ai nici măcar atîta spirit de gentleman încît s
recunoști.
— Un gentleman nu trebuie să recunoască ceea ce nu
adevărat, nici chiar într-o situație ca cea de față.
— Ești o lichea, un nemernic ! Cum de nu mi-am da
seama pînă acum ? Ar fi trebuit să mă aștept la așa ceva..
— Din partea unui om ridicat din mocirlă.
— Una n-are nici o legătură cu alta.
— Firește că cei proveniți de jos, care n-au urmat li
școli selecte, nu știu să se poarte.
— Aș putea să-ți găsesc scuze pentru faptul că te-a
îndrăgostit de soția mea.
— Dar nu m-am îndrăgostit, nu...
— Cită meschinărie pînă și în faptul că negi...
— Nu sînt îndrăgostit de Laura.
— I-ai spus lui Tommy că ești.
— Se prea poate că am lăsat-o să creadă așa ceva ca să
scap de ea. Tommy ținea morțiș să-și închipuie că e altă
femeie la mijloc.
— Hilary, interveni Laura, cum poți îndruga asemenea
minciuni ?
— Ce minciuni, ce.... ?

— Știu că încerci să mă ajuți pe mine, dar în stadiul în care am ajuns, cred că-i mult mai bine să spunem adevărul și aș propune ca toți să facem acest lucru.

— Eu trebuie într-adevăr să plec, stărui Christopher. Sînt convins că veți reuși să vă lămuriți mai bine în absența mea.

— Dar, Laura, dragă, eu spun adevărul adevărat.

— Sînt de acord cu Christopher, reluă Freddie. E preferabil să plece și să discutăm lucrurile între noi, cei direct interesați.

— Și el e direct interesat.

— Nu avem nevoie de „martori". Nu vreau să știu ce a văzut Christopher.

— N-a văzut nimic.

— Eu mai îmi torn o băutură, zise Laura.

— Pot căpăta și eu una ? am întrebat. Încă n-am băut nimic.

Laura își turnă o porție de whisky curat. M-am dus la măsuță și mi-am oferit o doză generoasă de gin cu vermut. Brusc, mi-am dat seama că Christopher tremura.

Laura era îmbrăcată într-o rochie de *tweed* albastru, elegantă și discretă, iar părul, deși despletit, îi cădea pe spate îngrijit pieptănat. Nu era nici pe departe atît de lung ca al lui Biscuit. Ochii căprui, distanțați aveau o căutătură sălbatică, iar vocea afectată îi suna mai strident și mai tare ca de obicei. Pe de o parte arăta ca sora-șefă dintr-un spital, luînd în primire victimele unui accident, iar pe de alta părea o actriță îmbătrînită, care interpreta rolul lui Lady Macbeth cu studiată moderație. Bău o cantitate măsurată de whisky, de parc-ar fi fost un medicament.

— Eu port întreaga vină, spuse Laura la un moment dat.

— Haide, haide, Laura, am intervenit eu, să nu exagerăm. Nimeni nu poartă *o vină*. Freddie a greșit, răstălmăcind situația.

— Nu, nu a greșit.

— Mi-ar părea bine să fi greșit, exclamă Freddie.

— Cred că s-ar cuveni să explic totul, urmă Laura. Îmi pare rău. Dar ăsta ar fi lucrul cel mai nimerit. Mai ales

pentru că îmi dau seama că, după toată încurcătura care s-a iscat, Hilary trebuie să fie disculpat.

— O, îţi mulţumesc.

— Eu sînt singura vinovată.

— Uite ce-i, Laura... începu Christopher.

— Stai liniştit, Christopher, lasă totul pe seama mea. Vreau numai să clarific cîteva fapte.

— A fost o greşeală, am remarcat eu, dar, oricum, mu ţumesc pentru disculpare.

— Poate că, pînă la urmă, n-ar trebui . să... înce Freddie.

— Ba trebuie. Ca s-o luăm de la început, bineînţel că Hilary e îndrăgostit de mine.

— Nu sînt !

— Îşi imaginează că, dezminţind, mă ajută, dar fapt nu are nici o importanţă. E îndrăgostit de mine de cîtăv vreme, dar între noi nu s-a întîmplat absolut nimic în trucît eu nu sînt cîtuşi de puţin îndrăgostită de el.

— Dar eu nu sînt... am încercat să mă apăr.

— Mi-a fost milă de Hilary, tuturor ne-a fost, pentr că e un om singuratic şi nefericit. Şi daţi-mi voie să spu că nici un moment nu mi-a trecut prin minte gîndul că a trebui să ne invite şi el. Cei care duc o existenţă îmbelşu gată trebuie să-i ajute pe cei ce duc o existenţă nevoiaş fără să se aştepte la răsplată.

— Nu mai vorbi de lucrul ăsta, o întrerupse Freddi Nu ştiu ce mi-a venit să-l pomenesc.

— Hilary nu e înstărit şi apartamentul lui e periferic.

— Regret că nu v-am invitat, aş fi făcut-o dacă mi-a fi dat prin gînd...

— Oricum, el nu-i genul de om capabil să întreţină mu safirii...

— Sper că nu m-aţi considerat nerecunoscător...

— Mie mi-a fost milă de el şi mi-am spus că iubirea p care mi-o poartă de la distanţă nu poate face nimănui nic un rău. Poate că a fost o nechibzuinţă din partea mea.

— Uite ce-i, Freddie, *nu* sînt îndrăgostit de Laura.

— Ba eşti, spuse Freddie, se vede de la o poştă. Dar nu te condamn pentru asta, eu...

— Hilary nu-i absolut deloc de condamnat. Presupun că ar fi trebuit să încetăm a-l mai invita la noi...

— Exact, confirmă Freddie.

— Da, așa ar fi trebuit, de îndată ce mi-am dat seama de sentimentele lui, dar ar fi fost păcat să-l privăm de singurul lui prilej fericit de viață de societate.

— Ce știți voi despre viața mea de societate ?

— În ce-l privește pe Hilary, se poate să mă fi făcut vinovată de imprudență, dar...

— Ați declarat că vă plictiseam, ei bine și voi m-ați plictisit de moarte în nenumărate rînduri. Mi se oferă numeroase prilejuri fericite de viață de societate, n-am nevoie să apelez la voi.

— Hilary, taci din gură !

— Vă rog să credeți că vă sînt recunoscător pentru toate băuturile pe care le-am consumat la voi, după cum a subliniat Freddie...

— Oh, termină odată cu asta ! Iubirea lui Hilary pentru mine e un fapt lipsit de importanță.

— Nu numai că e lipsit de importanță, dar nici măcar nu e un fapt, am accentuat eu.

— Desigur că n-am crezut niciodată că și tu, Laura, ai fi îndrăgostită de Hilary, specifică Freddie.

— Ceea ce e cu adevărat important, reluă Laura, este că eu m-am îndrăgostit nebunește de Christopher.

— O, nu ! am sărit. Nu... uite ce-i, zău...

— Laura, vorbești serios ? i se adresă Freddie.

— Da. Dar ascultați-mă...

— De Christopher, de băiețandrul ăsta, de...

— Da, da, știu c-aș putea să-i fiu mamă, dar asemenea lucruri se întîmplă...

— Laura, nu exagera, o întrerupse Christopher. Te rog, haide să...

— Să nu exagerez ! Într-adevăr ! În orice caz, după cum spuneam...

— Laura, te rog...

— După cum spuneam, nici în cazul ăsta nu s-a întîmplat nimic, deoarece Christopher n-a fost niciodată cîtuși de puțin îndrăgostit de mine.

— Bineînțeles că n-a fost, și cu atît mai puțin eu...

— Hilary, te rog să nu te amesteci, mă repezi Christopher.

— În fond, cum ar fi putut Christopher să fie îndrăgostit de mine ? Uitați-vă la mine.

— O, nu știu, Laura... am început eu.

— Ceea ce vreau eu să aflu, interveni Freddie, este ce s-a întîmplat ieri.

— Ieri nu s-a întîmplat nimic, am răspuns. Cel puțin acest lucru poate fi stabilit.

— Ieri, replică Laura, s-a întîmplat exact ceea ce am spus și eu și Hilary. Christopher și Jimbo s-au amuzat să toarne niște drog într-un tort și am picat cu toții. Cel puțin Hilary, Christopher și cu mine am fost drogați. Jimbo nu s-a atins de tort și a avut grijă de noi.

— Dar de fapt a adormit.

— Hilary s-a deșteptat cînd ai venit tu pentru a doua oară.

— Pentru a patra oară.

— Și pentru că n-a vrut să mă vezi zăcînd acolo cu o buturugă, ți-a spus că nu mă aflu la el, ceea ce a fost o prostie din partea lui, dar și Hilary era buimac. Pe urmă m-am trezit și eu, iar Jimbo m-a condus acasă — nici măcar nu-mi mai pot aduce aminte cum am ajuns — singurul lucru de care-mi amintesc e că mă aflam în această cameră și-ți înșiram ție verzi și uscate.

— Deci într-adevăr nu s-a întîmplat nimic ?

— Firește că nu s-a întîmplat nimic. Numai că prostuțul de Hilary s-a îndrăgostit de mine, iar prostuța de nevastă-ta și-a pierdut capul după un băiat care ar fi putut să-i fie fiu. Și acum, slavă Domnului, toate au luat sfîrșit. Îmi pare rău, Christopher, cînd te-am invitat aici, nu m-am gîndit că va avea loc această scenă penibilă. N-am crezut că va fi necesară. Dar a trebuit să-i dovedesc lui Freddie că s-a înșelat în ce-l privește pe Hilary. Și cel mai bun mijloc de a-i dovedi, era să-i înfățișez adevărul gol-goluț. De fapt, din momentul în care începi să spui adevărul, acesta se vădește a fi indivizibil, țîșnește în întregime. Și asemenea fapt nu numai că scoate sentimentele la lumină,

dar le și nimicește. Regret, Christopher, că ai fost sîcîit cu afecțiunea unei femei neroade între două vîrste. Asta nu înseamnă că tu m-ai luat vreodată în seamă. Totul s-a petrecut numai în mintea mea. Oricum, acum e de domeniul trecutului. Și cred că e momentul să pleci, și Hilary de asemenea.

— Laura, am spus eu, ești magnifică. Poate că, pînă la urmă, într-adevăr te iubesc.

— Și atunci, de ce și-a dat Hilary demisia din slujbă ? întrebă Freddie.

— Pentru că eram sătul pînă peste cap.

— Se poate ca Hilary să nu fi urmat școli selecte, lămuri Laura, dar e un gentleman.

— Îți mulțumesc, Laura, dar...

— Așadar, te-ai înamorat de Christopher, reluă Freddie, și el nu ți-a răspuns la sentimente ?

— Nu. Mi-ai răspuns, Christopher ?

— Nu.

— În fond, nici nu putea să ia lucrurile în serios. S-a mulțumit să rîdă.

— Și nu s-a întîmplat nimic ?

— Nu, bineînțeles că nu. Cum s-ar fi putut întîmpla ? S-au declanșat doar cîteva simțiri nebunești : a mea, a lui Hilary, iar Christopher s-a comportat față de noi ca Iisus Hristos.

— Îmi pare rău, spuse Freddie, acum înțeleg...

— Așadar s-a clarificat totul, și mă simt *atît* de bine. și, declar cinstit, întreaga poveste s-a terminat ! Slavă Domnului !

— Voi doi, cred c-ar fi mai bine să plecați, ne pofti Freddie.

— În regulă, am replicat eu. Sper că nu mă blamați de-adevăratelea. Îmi pare rău c-am spus că mă plictiseam aici. Adevărul este că niciodată nu m-am plictisit. Am spus-o numai ca să...

— Și sper că și tu ai să înțelegi, îmi reteză Freddie vorba, dacă vom sista invitațiile de joi seara.

— S-a zis cu serile de joi ?

— S-a zis cu serile de joi.

— Şi ce va fi cu pantomima ? întrebă Christopher.

— Ne vom dispensa de ajutorul tău, răspunse Freddie.

Laura, care pînă atunci stătuse în picioare în mijlocul camerei, aruncînd priviri scăpărătoare, se aşează acum lîngă foc. Începu să plîngă încetişor. Freddie se apropie şi se aplecă deasupra ei, punîndu-i o mînă pe umăr.

M-am îndreptat spre uşă şi am ieşit în hol. Paltonul încă nu mi se uscase. L-am scuturat de umezeală, l-am îmbrăcat, şi m-am dus spre uşa din faţă. Auzeam paşii lui Christopher în urma mea. Am ieşit din casă şi am înaintat pe trotuar în direcţia Gloucester Road, apoi, fără să mă întorc, m-am oprit locului aşteptînd. Christopher m-a ajuns din urmă.

— Hilary, îmi pare teribil de rău.

— De ce ?

— Că ai fost folosit ca paravan.

— Am fost folosit ca *paravan* ?

— Laura şi-a zis că, din moment ce erai îndrăgostit de ea...

— Dar nu eram.

— Ar putea să facă haz pe chestia asta şi atunci nimeni n-o să observe legătura ei cu mine.

— Şi a făcut haz pe chestia asta ?

— Mă rog, da...

— Aşadar, toată lumea îşi închipuie că părăsesc slujba din cauza Laurei.

— Uite ce-i, eu sînt mort de foame, tu nu ?

— Ba da. Mă întreb ce-or fi avut ăia la cină ?

Am intrat împreună într-un birt şi am comandat cîrnaţi cu cartofi piure şi bere. Ne-am aşezat. Pe tot parcursul absurdităţilor care se desfăşuraseră în casa Impiatt, nu încetasem o secundă să mă gîndesc la Kitty. Gîndul la ea umplea întreaga atmosferă din jurul meu, ca o imensă sferă vibrantă.

— Ceea ce nu înţeleg, am început eu, este de ce s-a simţit obligată Laura să te aducă pe *tine* pe tapet. De ce a făcut tot tapajul ăsta ? Evident, lui Freddie îi intrase în cap o idee nebunească în legătură cu mine, care se cerea

clarificată. Dar de ce să te tîrască pe tine în toată povestea, cînd putea pur și simplu să-ți țină gura ?

— Simțea nevoia de o dramă, de ceva cutremurător. Voia să termine totul cu un deznodămînt de răsunet, cu o jertfă a persoanei ei. După cum a spus singură, a urmărit să nimicească sentimentele, pur și simplu expunîndu-le la lumină.

— Dar din moment ce n-a fost nimic decît o năzăreală de-a ei...

— Ba a fost, răspunse Christopher.

— Ce vrei să spui ?

— Sînt amantul Laurei de aproape un an de zile.

— Oh... Dumnezeule !...

— Ne-am cunoscut cînd a început să scrie articolele alea despre drogați. Și faptul că locuiam la tine ne convenea de minune, pentru că tu ai deprinderi atît de fixe...

— Dumnezeule mare ! Dar ce anume ai putut găsi... înțeleg ce-a găsit Laura la tine, dar cum naiba ai putut tu s-o dorești... sau ai vrut doar să fii bun cu ea...

— Mă rog, tu ești îndrăgostit de ea, așa că ar trebui să știi.

— Hai să terminăm odată cu refrenul ăsta !

— Am iubit-o, mărturisi Christopher. Pur și simplu. Nu m-am putut împiedica, era atît de tandră cu mine. Eu eram la pămînt, făcut țăndări, și ea m-a cules și m-a adunat. I-am fost recunoscător. Pe urmă ne-am pomenit în pat. Femeile astea între două vîrste sînt pîrjolite de dorință. Dar nu mă plîng, a fost bine. Însă, înțelegi... o femeie măritată... amîndoi aveam un sentiment de vinovăție. Presupun că legătura noastră și-a trăit traiul — am fost amîndoi de acord că a sosit momentul să-i punem capăt. Și tot timpul se amuza pe seama ta. Și apoi ieri, cînd Freddie și-a băgat în cap c-ar fi ceva între tine și Laura...

— A terminat totul cu un deznodămînt de răsunet.

— Da. Bănuiesc că a simțit nevoia să te scoată pe tine basma curată. Și, în același timp, a încheiat-o și cu mine.

— Și nu te simți ușurat ?

— Ba da. Chiar foarte. Într-un anumit fel. Dar o să-mi lipsească îngrozitor. Nu trupește, o să simt nevoia s-o văd, să stau de vorbă cu ea...

Albastrul pal al ochilor lui Christopher se tulbură brusc de lacrimi. Stătea cu privirile ațintite la pocalul de bere și plîngea în tăcere. Deodată, fața lui arătă ca aceea a unui copilandru de paisprezece ani.

— Ce încurcătură oribilă, am exclamat și m-am ridicat în picioare. Trebuie să plec. Christopher, un singur lucru vreau să-ți spun : aș fi nespus de bucuros dacă ți-ai găsi altă casă.

— O, Hilary, ești supărat pe mine... nu fi... îmi pare extrem de rău... n-a fost ideea mea.

— Nu sînt supărat pe tine. Rămînem prieteni. Dar știi... aș prefera ca de-acum înainte să locuiești în altă parte.

— Îmi pare rău. Dar, desigur, te înțeleg. Simțind ceea ce simți pentru Laura...

L-am părăsit. Noaptea era friguroasă, neagră ca păcura, dar nu ningea. În momentele astea gîndul la Kitty nu-mi aducea nici o alinare, nici o bucurie. Avusesem strălucirea mea de paradis, și aceasta nu avea să se mai repete. Marile forțe pe care le insultasem se adunau împotrivă-mi ca să mă distrugă.

VINERI

ERA VINERI SEARA, ÎNCĂ O DATĂ ora șase fără ceva, iar eu mă apropiam încă o dată de ușa casei din Cheyne Walk. Curînd după ce sosisem la birou, primisem un bilet de la Gunnar :

„Haide să încercăm din nou. Ai putea veni în Chelsea astă seară la șase ? Dacă nu primesc nici un răspuns te aștept,

G. J.“

Era o seară fără vînt, înghețată, aproape că simțeai gerul coborînd în grădini și plimbîndu-și degetele peste crengi și frunze, schițîndu-le contururile. Plutea în juru-mi aburul propriei mele respirații. Am sunat la ușă.

Mi-a deschis Gunnar. Am intrat, mi-am dezbrăcat paltonul și l-am urmat pe scări, trecînd pe lîngă numeroasele tablouri și prin parfumul familiar, pînă în salonul deja familiar. Mă îmbolnăvea senzația apropierii lui Kitty și eram bucuros că-mi promisese să nu mai tragă cu urechea. Mă obseda cu disperare grija de a nu da greș și de astădată, de dragul ei, de dragul lui Gunnar, de dragul unei ultime ancorări în sănătatea mintală, cîtă părea să-mi mai fi rămas.

M-am îndreptat spre cămin și m-am întors. Gunnar a închis cu grijă ușa, apoi mi s-a adresat :

— Hilary...

Totul s-a dizolvat, pînă și Kitty s-a dizolvat. Nu a mai rămas nimic decît numele meu rostit de el. Era ca un glas chemîndu-i pe cei osîndiți, un glas venit de pe alte tărîmuri, dintr-un loc pe care-l credeau pe vecie pierdut.

— Oh. Dumnezeule !... am murmurat.

— Îți mulțumesc că ai venit.

— Gunnar... uite ce-i, crezi c-am putea bea ceva ?

— Da, și eu vreau o băutură. Știi că am fost la Crystal?

— Da. Și mă bucur mult.

— E un înger.

— Da. Mulțumesc.

— Mi-a spus că ți-a povestit despre noapte aceea.

— Da.

— Mă poți ierta ?

— Eu... să te iert pe tine ?

— A fost un lucru demențial... n-am să încerc să ți-l explic.

Trăiam unul din acele momente extraordinare în care comportamentul uman își găsește scăparea printr-o tangentă.

— Știu. Știu. Crystal te-a iubit.

— Da. M-a mișcat atît de profund, știi, în vremurile acelea.

— Ți-a stîrnit mila. Ai fost foarte bun cu ea. Aproape nimeni nu mai fusese pînă atunci bun cu ea. Aproape nimeni nu a luat-o vreodată măcar în seamă.

— Nu era vorba numai de milă. Era o fetiță amuzantă și plină de vitejie. Și... da... un înger.

— Gunnar, îmi pare cumplit de rău pentru tot ce s-a întîmplat... a fost atît de înfiorător... am făcut atîta rău... şi dacă asta îţi poate aduce vreo consolare, află că mi-am ruinat complet viaţa... nici n-am încercat vreodată să mai salvez ceva din ea...

— Acum nu-mi mai aduce nici o consolare.

Ne-am uitat unul la celălalt. În încăpere era foarte cald. Gunnar părea să năduşească. Haina îi atîrna deschisă, îşi lărgise nodul cravatei şi îşi descheiase cîţiva nasturi de la cămaşă. Şi eu îmi simţeam faţa umedă şi încinsă din cauza trecerii bruşte de la frig la cald.

— Acum e mai bine decît data trecută, am spus.

— De ce ai lăsat data trecută să fie cum a fost ? mă întrebă.

— De ce-ai impus tu să fie aşa ? Eu simţeam că e de datoria mea să fac ce doreşti tu. Dar dă-mi voie să-ţi spun încă o dată... Dumnezeule, sună atît de firav după o asemenea grozăvie... şi ce pot cuvintele să exprime...

— E ciudat, n-am crezut vreodată c-o să-mi pese cîtuşi de puţin. Te-am urît cu atîta violenţă, nu cred că-ţi poţi măcar imagina o asemenea ură, şi cum poate să mănînce sufletul unui om...

— Dar acum nu mă mai urăşti ?

— Nu, cred că nu. E posibil să se fi spulberat. Poate că întîlnirea cu Crystal mi-a topit ura. A fost pur şi simplu... uluitor... răstimpul petrecut cu Crystal miercuri seara. Ţi-a povestit ?

— În linii mari. Mi-a spus că ţi-a servit peşte pané. Şi că nu mai mîncaseşi pînă atunci.

— Peşte pané, da. Şi am plîns.

— Asta nu mi-a povestit.

— De ani de zile nu am mai plîns. A fost extraordinar. Iar Crystal mi-a citat din Biblie.

— Ce ţi-a citat ?

— „Orice lucru care e adevărat, orice lucru care e cinstit, orice lucru care e drept..."

— „... la el să-ţi fie gîndul." Capul ei e împuiat de citate biblice. E singurul lucru pe care-l ştie.

— Data trecută te-ai purtat ca şi cum m-ai fi urît.

— Eram furios. Simțeam că mă disprețuiești. Simțeam că nu faci altceva decît să te folosești de mine. Și bănuiesc că eram dezamăgit.

— Dezamăgit ?

— Da. Știi, cînd am auzit că vii la minister... a încolțit în mine un soi de speranță nebună că, pînă la urmă, lucrurile se vor lămuri între noi. Știu că pare o idee smintită, ca și cum trecutul ar putea fi schimbat, dar... Și pe urmă...

— Anne e atît de îngrozitor de departe acum, rosti Gunnar.

— Mi-ai spus că ura pe care mi-o purtai mie o prefăcuse pe ea într-un soi de spectru...

— Da. Care nu era deloc ea. Și am simțit... în aceste cîteva zile din urmă... că spectrul parcă se destramă... și că reapare ea, adevărata Anne, foarte, foarte departe... dar oarecum în siguranță, descătușată...

— Am iubit-o foarte mult, am iubit-o extraordinar, altfel n-aș fi...

— Da. Da. Ai mai fost îndrăgostit de atunci ?

Imaginea lui Kitty mă frigea, de parcă în fața chipului meu fusese așezată o tablă înroșită în foc.

— În felul ăsta, nu.

— N-am vrut să te iscodesc, mă întrebam doar dacă ai pe cineva...

— Nu. Sînt singur.

— De ce nu te întorci în lumea universitară, în învățămînt ?

— Cît de bun ești, cît e de plăcut să stau de vorbă cu tine, mă faci să-mi schimb întreaga optică... la început credeam că vrei să mă omori...

— Da, știu. Poate să existe prea multă ură, poate să existe prea multă vinovăție. În cele din urmă, trebuie să ne debarasăm de aceste balasturi. Ai ceva împotrivă dacă continui să vorbesc despre Anne ?

— Nu, nu.

— N-ai făcut-o cu bună știință ?

— Vrei să spui... ciocnirea mașinii ?

— Da. Cînd te-am vizitat atunci, la spital, nu te-am întrebat, n-am putut. Dar m-am gîndît de atîtea ori la lucrul ăsta...

— Nu. N-am făcut-o cu bună știință. Nu am provocat ciocnirea cu bună știință, însă am condus, cu bună știință, primejdios.

Niciodată pînă atunci nu văzusem lucrurile cu atîta claritate.

— Și de ce ai condus, cu bună știință, primejdios ?

Ne uitam fix unul la celălalt.

— Pentru că știam că o pierdusem. Avea de gînd să mă părăsească și să rămînă cu tine.

— Ți-a spus ea asta ?

— Da.

Speram ca Gunnar să nu mă întrebe dacă mi-a mărturisit și că era însărcinată. Nu m-a întrebat.

— Știi... în toți anii ăștia... m-am gîndit că poate... în noaptea aceea... se hotărîse să fugă de la mine...

— Nu, nu, nu ! Crezuse că o conduc îndărăt acasă, îmi cerea tot timpul să opresc, voia să se întoarcă la tine...

Gunnar scoase un suspin lung, cutremurat, se întoarse într-o parte și rămase tăcut cîteva clipe.

Apoi vorbi din nou, pe un ton obosit, meditativ :

— Știi... mare păcat că nu mi-ai scris... atunci... îmi dau seama că poate eu însumi am făcut acest lucru imposibil... sau poate că nu ți-am pus nici o întrebare atunci... nu din pricina urii pe care ți-o purtam... nimic nu mi-ar mai fi putut altera sentimentele... din cauza Annei... eram pornit în inima mea să o condamn, aproape să o urăsc... nu, e prea mult spus... exista în mine o îndurare care învăluia oarecum faptul morții... îndurare care cîteodată... numai cîteodată... era absentă. Acum văd situația sub altă lumină. În orice lucru există o proporție atît de mare de accidental... presupun că pînă la urmă trebuie să iertăm totul. Îmi pare rău că n-am avut această discuție cu ani în urmă.

— Poate că n-ar fi avut nici un rezultat cu ani în urmă. Dacă, în general, poate avea vreun rezultat.

— Pe tine te-a ajutat cu ceva ?

— Da.

— Cuvintele pot ajuta la ceva ?

— Să nu...

— Dar tu știi... ?

— Da.

— Sper din toată inima ca starea asta de acum să dureze, crezi că o putem menţine, sau crezi că încercăm să depăşim propriile noastre limite ?

Gunnar începu deodată să rîdă. Eu simţeam că nu pot rîde, dar am zîmbit. Tremuram sub şocul uşurării.

— Ce negociere perfectă... extraordinară... rîse Gunnar.

Dar rîsul lui semăna mai curînd cu plînsul. Gura mare i se deschidea şi se închidea convulsiv, un strop de salivă i se prelingea pe buză, iar ochii albaştri i se închiseră, parcă torturaţi.

Mă stăpînea grija stingheritoare, aproape penibilă, că pentru el totul decursese foarte bine, că fusese bine servit şi se va declara satisfăcut.

Am adăugat, cu destulă stîngăcie :

— Mai există ceva ce-ai dori să mă întrebi ?

— Nu, nu cred, s-ar zice că am acoperit întregul program. Oh, Dumnezeule ! Hilary, aş dori să-ţi găseşti o slujbă potrivită, în munca de acum, evident, nu poţi ajunge prea departe.

— Nu ţin să ajung nicăieri.

— Dar trebuie, pentru tine, pentru Crystal. Ai acel minunat talent lingvistic. Încetează să te mai iroseşti.

— Poate că acum lucrurile or să se mai schimbe.

— Şi Crystal... nu s-a gîndit niciodată să se mărite ?

— Nu. A existat un pretendent, dar a rupt-o cu el.

Să fi ştiut oare Crystal că Gunnar va avea nevoie de ea, că va avea nevoie de acea convorbire cu ea, să-şi fi dat oare seama cît de mult făcuse pentru el ? Şi visa oare că, într-o bună zi, în viitor, Gunnar ar putea avea din nou nevoie de ea ?

Gunnar nu a mai insistat asupra acestei chestiuni. Acum stătea şi bea cu înghiţituri mari din paharul de whisky şi privea la foc, schimonosindu-se, încruntîndu-se şi zîmbind în acelaşi timp, mişcîndu-şi buzele de parcă vorbea cu sine însuşi şi de parcă ar fi fost deja singur. Întrevederea noastră luase sfîrşit şi acum trebuia să-l ajut să scape de mine.

— Am să plec, am spus.

Aş fi vrut să adaug, dar mi-a fost teamă să rostesc cuvintele : „Ne vom mai întîlni ?“

Gunnar, înălțîndu-și privirile, păru deodată să fi sesizat întrebarea nerostită. Își sorbi răsuflarea, poate că într-un suspin de șovăială, sau poate că pregătindu-se să dea un răspuns. Nu mi-a fost dat să aflu. În acea clipă se întoarse și privi spre ușă. Intrase Kitty în încăpere.

Kitty purta în această seară un costum-pantalon galben ca pana canarului, care o făcea să arate elegantă și lascivă, părul ei negru părea mai dionisiac ca oricînd și lucea ; poate că Biscuit i-l periase din nou. Fața îi scînteia în asemenea măsură de interes, curiozitate, și chiar de plăcere, încît era dificil de crezut că posesoarea ei ar fi fost în stare să practice discreția. M-am simțit surprins, speriat, aproape furios. Această apariție a ei avea un aer primejdios de frivol, era o manifestare evidentă a dorinței de a-i vedea pe cei doi bărbați împreună. O clipă mi-am imaginat-o pe Kitty gata să dea în vileag taina noastră, dacă n-o și făcuse pînă acum.

Gunnar, la rîndul lui puțin tulburat, spuse :

— Ah, Kitty, ți-l amintești pe domnul Burde — l-ai cunoscut la familia Impiatt.

— Bună seara, îmi spuse Kitty și-mi întinse mîna.

I-am luat-o în mîna mea, și i-am simțit căldura și strîngerea nu tocmai conspirativă. Fața ei îmi apăru învăluită de o ceață. Doream cu disperare să părăsesc casa cît mai repede.

— Bună seara. Mă bucur să vă revăd. Regret că trebuie să plec.

M-am îndreptat spre ușă și aproape că m-am împleticit pe scări.

Cînd am ajuns la intrare, am constatat cu ușurare că Gunnar venise în urma mea. Nădăjduiam să nu-mi fi remarcat fistîceala.

— Îți mulțumesc, am spus. Îți mulțumesc.

— Și eu îți mulțumesc. Noapte bună, Hilary.

Ne-am strîns mîinile. Părea o definitivă luare de rămas bun. Nu eram sigur dacă mă bucuram ori nu.

Am traversat grădinile și am ieșit pe trotuarul de pe malul fluviului, unde am pornit cu pași rari. Gerul lustruise pietrele pavajului, pe care se imprimau urmele de pași. Atîtea emoții confuze săgetau și fulgerau în jurul

meu, încît îmi simţeam capul înfăşurat parcă într-un voal diafan, scăpărător ; eram efectiv un ghem de simţiri intense. Şi mi-era rău.

Nu mă îndepărtasem prea mult cînd am auzit în spatele meu un zgomot uşor de paşi, paşi de femeie. M-am oprit locului şi m-am răsucit pe călcîie. Biscuit, cu scurta de duftină şi gluga trasă pe cap. Am pornit mai departe şi ea a mers alături de mine, aşa cum făcuse în nenumărate alte rînduri. Simţeam că eram osteniţi, şi eu şi Biscuit, osteniţi ca două slugi credincioase, care îmbătrîniseră împreună.

— Ei bine, micuţă Biscuit ?

Scoase din buzunar o scrisoare şi mi-o întinse. Am deslușit caligrafia lui Kitty. Scrisă cînd ? Azi după-amiază, sau în timpul discuţiei cu Gunnar, sau, în mare grabă, imediat după ? Curiozitatea mea era însă foarte detaşată. Am simţit-o evaporîndu-se.

— Nu ! i-am spus. Du-i-o înapoi lui Lady Kitty.

Biscuit vîrî scrisoarea în buzunar. Am mai mers un timp împreună, pînă am ajuns în colţ la Flood Street. Acolo ne-am oprit.

— Biscuit, drăguţo, să nu fii supărată pe mine. Sînt doborît. Hai să ne luăm rămas-bun aici. Lasă-mă să te sărut.

I-am împins pe spate gluga scurtei de duftină. Nu-i puteam vedea faţa. Cînd m-am aplecat şi am atins-o cu faţa mea, i-am simţit obrajii ciudat de calzi şi, după cum mi-am dat seama un moment mai tîrziu, scăldaţi de lacrimi. Am strîns-o în braţe, fără s-o sărut, doar lipind-o de trupul meu, în timp ce mîinile ei îmi încleştau stofa paltonului. Pe urmă i-am dat drumul ; ea s-a întors în direcţia opusă, iar eu m-am îndreptat spre King's Road. Deja regretam amarnic că refuzasem scrisoarea lui Kitty.

SÎMBĂTĂ

CEA DE-A DOUA ZI, SÎMBĂTĂ, A debutat cu patru scrisori. Prima, adusă personal noaptea tîrziu sau poate că devreme dimineaţa, era de la Tommy şi suna astfel :

„Iubitule, am aranjat masa și te-am așteptat, eram atît de sigură că ai să vii ; îți preparasem o musaca și turtă de melasă. Eram sigură că ai să vii. De-ai ști cît am plîns din cauza ta. Ah, de-ai putea să-mi dăruiești măcar un copil ! Știi bine că doresc să mă mărit cu tine, dar m-aș mulțumi și cu mai puțin. Nu pot să înfrunt ideea unei vieți fără tine, și trebuie să am și eu ceva. Nu s-ar putea să-mi dăruiești un copil, și să locuim în apropierea ta și să ne vizitezi din cînd în cînd ? Ți se pare o idee atît de nebunească ? Trebuie să am ceva de la tine. Și ne-a mai rămas atît de puțin timp. Am fost foarte nefericită așteptîndu-te ; și tu n-ai venit și aș fi vrut să mor. Te rog dăruiește-mi o rațiune de a trăi. Vrei să te gîndești la lucrul ăsta, te rog, vrei să te gîndești ?

A ta,
Thomas"

„P.S. Știu că e ziua cînd ar trebui s-o vizitez pe Crystal, dar nu mă duc la ea decît dacă-mi dai tu un telefon."

A doua scrisoare era de la Laura Impiatt și suna după cum urmează :

„Scumpul meu Hilary, îți datorez un noian de scuze și de explicații, dar poate că un simplu «Îmi pare rău» ar fi lucrul cel mai bun. M-am aflat, de multă vreme, într-o situație teribil de încîlcită și sînt profund recunoscătoare că totul s-a încheiat. Mă întreb cît ghiciseși tu ? Acum cînd, ca să spun așa, am ieșit din hățiș, sînt în stare să văd totul mult mai limpede, te pot vedea pe tine *mult mai limpede. În pofida a ceea ce, probabil, gîndești tu (ești absurd de umil !) iubirea ta pentru mine m-a ajutat și m-a susținut în mare măsură. Doresc să știi acest lucru. Vrei să vii să-mi faci o vizită ? Te bucuri, probabil, că* tot *ce-a fost s-a terminat, și că acum am putea avea o* lungă discuție. *Deocamdată clocesc o boală, m-am și pus în pat, dar în curînd voi fi din nou pe picioare. Poți veni miercuri seara să luăm o băutură ? Freddie va fi plecat la o ședință. Știu că miercurea e una din zilele tale nerezervate. N-ai vrea să devină ziua dăruită* mie ? *Acum ți-aș putea acorda și eu zile fixe.*

Desigur că serile de joi nu trebuie să înceteze, Freddie n-are nimic împotriva ta. Să lăsăm doar să se mai scurgă puțin timp, joia asta e mai bine să nu vii. Dacă nu-mi dai nici un răspuns, te aștept miercuri pe la șase.

Cu multă dragoste,
Laura"

A treia scrisoare era de la directorul gimnaziului din ... (..... este orașul în care m-am născut). Cuprindea următoarele :

„Dragă domnule,

Am primit scrisoarea Dvs. referitoare la domnul Osmand, care a părăsit această școală în urmă cu cîțiva ani. Vă informez că scrisoarea Dvs. adresată domnului Osmand a fost reexpediată pe adresa școlii unde a predat după ce a părăsit localitatea noastră. (Urma adresa școlii.) Mi-am îngăduit să-i trimit directorului o copie după scrisoarea pe care mi-ați adresat-o mie. Dar după cîte știu, domnul Osmand nu mai funcționează nici la această școală. Sper totuși să fi lăsat noua sa adresă.

Cu salutări cordiale,
J. P. Bostock".

Cea de-a patra scrisoare era de la Kitty :

„Ți-am înțeles gestul de refuz al scrisorii mele, dar aceasta este o versiune nouă. Trebuie să te văd. Ne-am putea întîlni mîine, duminică dimineața, la ora unsprezece la statuia lui Peter Pan ? Vreau să te întreb ceva cu totul și cu totul special. Ceva extrem de important. Ceva legat de binele lui Gunnar, nu de-al meu. Te voi aștepta.

K."

Scrisoarea lui Kitty îmi fusese adusă de Biscuit, pe la ora nouă, după ce le citisem pe celelalte trei. Apartamentul meu era ciudat de liniștit și mi-a trebuit un timp pînă să-mi

dau seama că Christopher se şi mutase. Am aruncat o privire în camera lui. Toată stupida şi înduioşătoarea harababură de acolo dispăruse. Plecase. M-am simţit întristat şi puţin speriat. Sfîrşitul unei ere.

Deci nimic nu mă mai putea împiedica s-o invit pe Biscuit înăuntru. Ne-am aşezat în bucătărie şi am băut cîteva cești de ceai. Atmosfera de „camera slugilor" era copleşitoare, bîrfa servitorilor la adresa stăpînilor.

— Spune-i că o să vin.

Sentimentul precumpănitor la primirea scrisorii lui Kitty fusese o profundă uşurare. Gestul meu de ieri fusese gratuit. Va trebui să mă întîlnesc cu Kitty, chiar de-ar fi să se prăbuşească cerul.

— Da.

— Biscuit, vorbeşte-mi, spune-mi de una şi de alta. Mă întreb cît anume cunoşti tu din tot ce se întîmplă. Pun mîna în foc că ştii multe.

Biscuit îşi aruncase scurta de duftină pe podea. Purta nişte pantaloni strîmţi dintr-o stofă mătăsoasă şi o jachetă albastră, matlasată, o versiune mai iernatică a jachetei pe care o purtase cînd o întîlnisem prima oară. Coada lungă îi era adăpostită sub jachetă. Arăta obosită, micuţă şi subţire, cu faţa ei îngustă şi fragilă. Mi-am lăsat mîna pe masă, de parcă îmbiam o pasăre să se apropie, iar ea şi-a cuibărit mîna fină în palma mea şi mi-a îngăduit să-i mîngîi degetele.

— Cunosc unele lucruri.

— Zău ? Lady Kitty ţi le-a povestit ?

— Nu, nu le ştiu de la Kitty ci de la Gunnar.

„Gunnar !". Mi-am retras mîna în grabă. Faptul că vorbea de ei spunîndu-le pe nume m-a şocat la fel de mult ca şi informaţia în sine.

— Ce te miră ? Trăiesc de ani de zile în casa lor. Crezi că sînt invizibilă ?

Da, crezusem că pentru Gunnar era invizibilă.

— Dar...

— Un bărbat, două femei. Am fost pretutindeni împreună.

— Biscuit, nu i-ai povestit...

— Despre tine și ea ? Bineînțeles că nu. N-aș fi vrut să-l îndurerez cu povestea asta.

— Fii prudentă ! Dacă într-adevăr cunoști unele lucruri, probabil că știi că nu-i nimic rău în povestea noastră, și că nu urmărim decît să-l ajutăm pe el. S-ar putea să mă mai întîlnesc cu ea încă o singură dată...

— Tu și „o singură dată" ale tale ! Tu să fii prudent.

— Ce vrei să spui ?

— El voia să te omoare.

— Știi și de ce ?

— Da.

— Dar nu mai vrea, ieri a fost foarte bun cu mine, acum sîntem prieteni.

— Și de ce-ai avea încredere în ei ?

— În *ei* ?

— Oamenii se pot preface.

— Ce naiba vrei să... ?

— O intrigă, o capcană, ar fi cea mai bună cale să termine cu tine.

— Biscuit, ești *nebună.*

— Trebuie să plec.

— Vrei, te rog, să-mi explici...

— Bun-rămas.

— Glumești. O glumă destul de proastă. Atunci, bun-rămas pînă la viitoarea scrisoare.

— N-am să mai aduc nici o scrisoare. Plec de la ei.

— O părăsești pe Lady Kitty ?

— Da. Fii cu ochii-n patru. Dacă îi faci cumva vreun rău lui Gunnar, o să te urmărească blestemul meu.

— N-am să-i fac nici un rău. În ordine, pleacă, am obosit și mi-e silă de atîtea enigme.

Își luă scurta și se strecură pe ușă ca o umbră mișcătoare.

Era sîmbătă seară și mă aflam la Crystal. (Firește, Thomas nu venise, din moment ce nu-i telefonasem.) Afară cădea o ninsoare densă, cu fulgi mari, pufoși. Luasem cina : cîrnați, ochiuri, fasole, compot de piersici și budincă cu sos de lapte.

— Nu te duce la ea, spuse Crystal, nu te duce !

Îmi petrecusem întreaga zi acasă reflectînd, într-o stare de chinuitoare prostrație. Am zăcut pe pat, literalmente crispîndu-mă de îndoială și de suferință.

Extraordinarele enigme ale lui Biscuit mă răscoliseră profund și-mi dăduseră senzația că eram pîndit de o amenințare, că eram maculat parcă de atingerea unui strigoi. Dorința de răzbunare nu poate fi chiar atît de ușor eradicată. Eram tulburat și năucit și nu reușeam să-mi aduc aminte exact ce spusese Biscuit, cu atît mai puțin ce voise să dea a înțelege. Insinuase oare că întreaga întîmplare nu era decît o intrigă urzită de cei doi soți pentru a mă ademeni, ca apoi, cînd se va ivi momentul potrivit, să-mi aplice pedeapsa ? Pentru a mă face să-mi reeditez crima și a mă prinde în flagrant delict ? Aveam să sfîrșesc oare măcelărit de Gunnar la picioarele lui Kitty ? Să fi existat oare femei capabile să uzeze de asemenea tertipuri, capabile să găsească plăcere și senzații tari într-o asemenea dramă ? De bună seamă că existau. Și s-ar putea să fie Kitty una dintre acestea ?

Nu mi-a trebuit mult pînă să hotărăsc că era cu neputință. În orice caz, mai existau și alte posibilități. În primul rînd, trebuia să țin seama de însăși ambiguitatea lui Biscuit. Dat fiind că Kitty avea încredere în Biscuit, mă încrezusem și eu orbește în ea. Să fi fost posibil ca amîndoi să ne fi înșelat ? Oare ce iubiri tăinuite și ce gelozii stăteau la pîndă acolo, neștiute de nimeni ? Și cît de mult cunoștea într-adevăr Biscuit ? O știam în stare să mintă. Mă rog, hazardul pe care-l prezenta Biscuit trebuia acceptat, acum ca și la început ; eram fatalist și aproape neinteresat de ceea ce ar putea sau n-ar putea să facă Biscuit. Pericolul mare pîndea din alte părți. Kitty, mînată de un impuls de sinceritate, ar fi putut să-i povestească lui Gunnar că se întîlnise cu mine. Care să fi fost semnificația acelei neașteptate apariții a ei în salon, cînd ne întrerupsese convorbirea ? Urmărise oare, într-un fel incoerent și ilogic, să-și diminueze falsitatea prin faptul de a se întîlni cu mine în prezența lui Gunnar ? S-ar fi putut s-o roadă vreun sentiment de culpabilitate care s-o împingă să-i mărturisească lui Gunnar totul. Sau s-ar putea să-și spună

(nebunește, dar ca avea o bună doză de nebunie) că, din moment ce îmi ceruse să-l ajut pe Gunnar, nu avea mare importanță că ne întîlniserăm clandestin. S-ar fi putut să-i destăinuiască totul lui Gunnar, poate că o și făcuse, gîndind că el nu o să obiecteze, și nedîndu-și seama de felul cum ar arăta lucrurile în ochii lui, indiferent cu cîtă grijă i le-ar descrie ea. Să fi reușit oare Gunnar să stoarcă tot adevărul, sărutările de pe debarcader, sentimentele ei, ale mele ? Sau poate că se folosise de ea și o antrenase, fără știre, într-o intrigă de felul celei sugerate de Biscuit ?

Lucrul straniu era că, după un timp, după cîteva ceasuri — poate — de reflecție, reușisem să privesc foarte calm asemenea posibilitate. Chiar dacă asta era situația, tot trebuia s-o văd pe Kitty. Ba chiar, s-ar fi zis că, dacă asta era situația, abia trebuia s-o văd. Simțeam cum forțele destinului se adunaseră împresurîndu-mă. Eram oare tîrît în ispită, fascinat, nu de Kitty ci de Gunnar însuși, ca să-și desăvîrșească răzbunarea ? Și dacă era vorba de o intrigă, nu trebuia oare să mă complac, dacă mi se întindea o capcană, nu trebuia oare să cad în ea ? Așadar *doream* ca Gunnar să mă ucidă ? Firește, îmi dădeam seama că gîndurile mele erau pe jumătate demente. Constituiau, bănuiesc, o febrilă speculație, în interesul unei renunțări care nu avea să mă despartă însă de Kitty, a grozăviilor plauzibile pe care mi le schițase Biscuit. Trebuia s-o văd pe Kitty chiar dacă aceasta ar fi însemnat moartea mea, și chiar dacă ea ar fi pus complotul la cale.

În cele din urmă părea că reușisem să ajung la un soi de concluzie în această chestiune, așa încît m-am simțit în stare s-o las deoparte. Mai importante, mai adînci, erau considerațiile care aruncau din nou umbra îndoielii asupra a ceea ce urma să fac a doua zi. Nu, nu puteam crede că Gunnar jucase teatru în seara de vineri. Firește, sinceritatea nu este indivizibilă, e posibil să fi fost sincer și nesincer în același timp. Dar discuția aceea dintre noi fusese un lucru real, un lucru de mare însemnătate și autentic împlinit. Fără îndoială un lucru bun ; bun, cu condiția ca eu și el să ne putem menține liniștea spirituală necesară pentru a-l face să *dea roade*. Gunnar mă urîse, voise să mă ucidă. Și apoi, deodată, datorită nedezmințitei

sale generozităţi, datorită faptului că există şi spirite oneste pe lume, ne-am simţit în stare să comunicăm în bunătate, să ne iertăm pe noi înşine şi unul pe celălalt. S-ar fi părut că totul „se îndreptase". Şi acum, în timp ce mă zbuciumam pe pat, mi-am dat seama cît de *fericit* aş fi fost dacă toate acestea s-ar fi întîmplat de la sine, dacă ar fi avut loc doar între mine şi Gunnar, fără umbra pe care o arunca Kitty asupră-ne. Existau momente în care blestemam faptul că mi se zădărnicise putinţa de a mă bucura de un lucru atît de perfect. Ah, de nu s-ar fi amestecat Kitty ! Şi totuşi, datorită amestecului ei se întîmplase totul.

Mi-am zvîrcolit trupul şi spiritul încolo şi încoace şi, pe măsură ce se scurgeau ceasurile, mi se întărea impresia că, la urma urmei, toate evenimentele se perindau pe un uriaş fundal predestinat, care, tocmai din pricina predestinării sale, era întrucîtva senin : dragostea mea pentru Kitty. Faptul de a fi îndrăgostit se auto-certifică prin propria sa universalitate, inspiră şi glorifică universul cu o energie care, asemenea unui drog, devine o necesitate a conştiinţei. Fără de ea, scena e mohorîtă, fără de această pulsantă comuniune totul e mort. O stare dementă, poate că indezirabilă, ostilă dreptăţii, mărinimiei, bunului simţ. Dar, faţă de propriii ei sclavi, se justifică mai mult decît orice alt lucru în ochii unui muritor. Firește că aveam s-o văd din nou pe Kitty. Dragostea mea pentru ea era un lucru bun, măreţ, neaşteptat, supergratuit. Îmi făcea bine să mă simt transformat, zguduit, cu oasele sfărîmate, cu spiritul devastat de această experienţă. Cum aş fi putut dori să fie altfel sau cum nu aş fi putut dori suferinţele pe care le presupunea ? La sentimentele pe care mi le purta ea nu cutezam să mă gîndesc, la viitor refuzam să mă gîndesc. Îmi spuneam că nu exista nici un viitor. Nu exista „speranţă". Existau, aşa cum îmi dădeam seama în chip obscur, doar diverse „lucruri bune". De-aş putea doar răbda, ţinîndu-le separate, fără să sper nimic, fără să plănuiesc nimic, fiind pregătit pentru orice adîncuri de suferinţă, atunci poate că, în cele din urmă, s-ar ivi vreun fel de milostivă dispensă şi, pînă la sfîrşit, toate s-ar aranja într-un chip încă necunoscut mie.

— Nu te întîlni cu ea, îmi spuse Crystal. Mi-e îngrozitor de teamă. Femeia asta o să te ducă la pierzanie.

— Nu fi proastă ! Nu știi nimic despre ea.

Stăteam împreună bînd vin, cel puțin eu beam. Crystal își trăsese scaunul lîngă al meu și mă privea intens și stăruitor, cu ochii ei galbeni, dilatați. Mă simțeam străbătut de un curent de electricitate, de neastîmpăr, zvîcneam de anxietate, de dorul lui Kitty, de dragoste, de măreția recentelor mele trăiri.

— Dragule, nu te întîlni cu ea. Las-o în pace. Mă bucur atît de mult că te-ai văzut cu Gunnar și că totul a decurs bine. Lasă lucrurile aici, nu le mai forța din moment ce ai ajuns la un rezultat. Nu te mai vedea cu ea, nu te mai vedea nici cu el. Haide să plecăm, acum cît mai putem. Sînt atît de bucuroasă c-ai renunțat la slujbă. O, haide să plecăm în altă parte !

— Crystal, n-aș mai putea căpăta acum o slujbă universitară. Asta-i un vis.

— Mă rog, orice fel de slujbă, am munci amîndoi, noi am fost întotdeauna săraci. Vreau să plec de aici.

— Unde, scumpa mea ?

— Ne-am putea întoarce în... Am auzit de la...

— Crystal, nu mă mai întorc în... O știi foarte bine. Nu fi nesăbuită.

— Te rog, Hilary, haide să plecăm acum, înainte de a se întîmpla ceva. Aș vrea să începem o viață nouă.

— Și eu aș vrea. Dar nu-i ușor.

— Am fost atît de nefericiți în toți acești ani, mai nefericiți decît ar fi fost necesar, și a fost rău, am fost nefericiți într-un chip rău.

— Se poate să ai dreptate, da-i prea tîrziu ca să mai schimbăm ceva.

— Nu-i prea tîrziu. Eu port vina, te-am lăsat întotdeauna pe tine să hotărăști totul...

— Asta a fost o prostie din partea ta, nu ?

— Te-am lăsat să te macini și să te frămînți din cauza... acelui... te-ai zdruncinat la nesfîrșire, și ar fi trebuit să-ți cer să încetezi. Ar fi trebuit să încercăm să fim fericiți.

— Poate. Dar toate astea sînt afirmaţii abstracte. Spiritul omenesc e un element neliniştit şi, totodată, puternic. Nu poţi pur şi simplu să apeşi pe un buton şi să decretezi „voie bună".

— Acum că ai avut această minunată convorbire cu Gunnar... e timpul să pleci... te rog, te rog, fă-o de dragul meu, niciodată pînă acum nu ţi-am spus aşa ceva, niciodată pînă acum nu te-am implorat... o fac acum... te rog nu te mai întîlni cu ea... nu-i nevoie să te mai duci la slujbă... haide să plecăm într-o vacanţă, să plecăm oriunde...

— Nu fi neroadă, Crystal, oricum nu avem bani. Unde ai vrea să pleci, în sudul Franţei ?

— Mi-ar plăcea să plec în Franţa. Ce mult aş dori ! Acum am impresia că am procedat prosteşte. N-ar fi trebuit să accept să ducem viaţa pe care am dus-o. Am trăit în toţi aceşti ani ca un şoarece...

— Cel mai scump şi mai dulce şoricel care a existat vreodată !

— Într-o vizuină, pur şi simplu stînd şi aşteptîndu-te să vii să mă vizitezi ; la asta s-a rezumat totul şi asta nu-i viaţă...

— Ştiu, ştiu, ştiu, nu mi-o spune, nu mă mai chinui ! Am vrut să te fac fericită, cînd eram tineri nu mă gîndeam la nimic altceva ; voiam să izbutesc pentru tine, voiam să fiu bogat pentru tine, şi iată la ce-am ajuns.

— Nu m-am plîns niciodată...

— Poate c-ar fi trebuit s-o faci, dacă ai simţit nevoia.

— Poate c-ar fi trebuit s-o fac. Uneori e un păcat să fii nefericit. Te rog, haide să plecăm într-o vacanţă. Am să-mi fac cîteva rochii. Mi-ar plăcea să stau la un hotel. Niciodată în viaţa mea n-am locuit la un hotel.

— Crystal, iubito, încetează, altfel ne faci pe amîndoi să plîngem, ca pe vremuri în vagonul măturii Bill. Nu putem pleca într-o vacanţă din două motive : a. pentru că nu avem bani, b. pentru că trebuie să rămîn aici şi să isprăvesc o serie de treburi. Sînt obligat să-mi termin luna la birou, am nevoie de timp, am nevoie de afurisiţii ăia de bani. Şi-apoi s-ar putea ca Gunnar să dorească să mă mai vadă. Eu...

— Tu dorești s-o vezi pe ea. Asta-i unicul lucru care te reține.

— Nu fi atît de dușmănoasă.

— Nu sînt dușmănoasă, sînt speriată. Cred că am să-l chem din nou pe Arthur.

— Să-l chemi pe Arthur ? Credeam că am terminat-o cu Arthur.

— Dragule, doresc atît de mult un copil. Eu n-am nimic de la viață. Desigur, te am pe tine...

— Recunosc că asta-i egal cu nimic.

— Îmi doresc un copil. Un copil ar schimba totul pentru mine. Doar nu vrei să rămîn aici pînă îmbătrînesc și mă acresc ? Nu m-am plîns niciodată, dar uite că acum mă plîng. Poate că așa începi să îmbătrînești și să te acrești. Trebuie să schimb lucrurile.

— Lucrurile se pot schimba în mai rău.

— Știu că nu-ți place Arthur...

— N-am nimic împotriva lui Arthur. Doar că-l socotesc o nulitate.

— Mă rog, și eu sînt o nulitate...

— Crystal, nu ești, tu ești sora mea. Și acum încetează să te mai văicărești.

— Am putea să plecăm cu toții... mi-ar plăcea atît de mult să trăiesc la țară...

— Vrei să spui tu cu mine și cu Arthur ? Pe mine nu mă pune la socoteală. Eu nu plec nicăieri cu tine și cu Arthur. El era gata să ne urmeze în Australia.

— În Australia ?

— N-are importanță. Te iubește încă, și te așteaptă. Îți propun să pleci cu Arthur în Australia și să aveți șase copii.

— Hilary, nu fi supărat.

— Nu sînt supărat, sau dacă aș fi, aș merita să fiu împușcat. Crystal, te rog nu mă *sîcîi* acum cu lucrurile astea.

— Îmi pare rău.

— Te rog, în momentul de față nu mă chinui, pentru că mă chinuiești. Trebuie să mă gîndesc la atîtea lucruri, am de luat atîtea hotărîri, și atîtea de făcut ! Și peste toate, trebuie să-mi găsesc o blestemată de slujbă. Probabil că

lucrul cel mai bun pentru mine ar fi să mă sinucid. Atunci ai putea trăi de-a pururi fericită alături de Arthur.

— Oh, iubitule... nu vorbi așa... știi bine că Arthur nici nu contează... tu ești singurul care contează pentru mine.

— Inimioara mea, știu că-i îngrozitor, și că am trăit stupid. Ai perfectă dreptate, a fost un soi de lașitate morală, o pură obsesie, care nu a avut nimic bun în ea. Acum îmi dau seama de toate astea, dar ce mai pot face ? Bănuiesc că am confundat ideea ispășirii cu un fel de mînie frustrată și autodestructivă împotriva a toți și a tot... Dumnezeule... Dumnezeule, pînă și pe tine te-am făcut să suferi... probabil că a pornit din acea cumplită religie răzbunătoare în care am fost educați.

— Nu spune asta. Dacă noi am greșit, înseamnă că n-am folosit cum trebuie religia.

— N-am să te contrazic. Bezna se întețește, fie Domnul cu mine !

— Nu te mai întîlni cu ea.

— Crystal, trebuie s-o văd.

DUMINICĂ

NINSESE ÎNTREAGA NOAPTE. Acum se arătase soarele. Mă aflam cu Kitty în grădinile Kensington. Ne întîlnisem la statuia lui Peter Pan și mersesem de acolo la acea „grădină Leningrad" a mea. Aci se aflau foarte puțini oameni. Cîțiva indivizi bine înfofoliți își scoseseră cîinii la plimbare, și urmăreau cu o absurdă plăcere uimirea cîinilor în fața zăpezii, joaca lor, amprentele labelor în omăt. Apa din bazinele de piatră înghețase și cîteva rățuște lunecau pe gheață, cu o comică precauție. Pe marginea fîntînilor atîrnau bărbi din țurțuri albi, opaci. Dusesem două scaune într-un mic pavilion de piatră, din capăt, și ședeam acolo, într-un colț. Pavilionul, încotoșmănat în zăpadă, era retras și intim, iar colțul nostru aproape obscur. Ninsoarea înăbușise zgomotul circulației, îmblănise

întreaga lume în jurul nostru, ne izolase, boltindu-se asupră-ne. Cînd şi cînd, cîte un cîine se năpustea pînă în prag, adulmeca şi apoi o lua la fugă, nebun de bucuria zăpezii, în timp ce un stăpîn zîmbitor, înfăşurat în lînuri, venea după el, tăind pîrtie prin nămeţi. Nimeni altcineva nu se mai ivi. Drept în faţă, între două nimfe de piatră, unduia ţărmul lacului, aurit de sălcii, iar cerul scînteind albastru, fără nici o scamă de nor, se arcui peste parcul scufundat în omăt. Nu adia nici un firicel de vînt.

Întîlnirea cu Kitty era o culme de bucurie calmă. Întîi fusese chin, teamă, nehotărîre, apoi, treptat, prezenţa ei precumpănise, anihilînd orice altceva. Şi după aceea am fost doar alături de ea, în timp ce se lăsase o stranie uitare, un deplin calm al desfătării. Dintr-o dată, adînc, în cele mai îndepărtate falii ale fiinţei mele, se statornicise binele. Şi totul era atît de ciudat de simplu, de o simplitate fără de prihană, ca cea a copilăriei. Pînă şi Peter Pan, înveşmîntat în nea, un nedesluşit gorgan de cleştar vărgat cu dungi poleite în aur, părea pentru prima oară un monument al inocenţei, la fel de neprihănit ca şi copilaşii care veneau să dezgroape, cu mînuţe vîrîte în mănuşi de lînă cu un deget, iepuraşii şi şoriceii binecunoscuţi de pe piedestalul înzăpezit. Iar Kitty şi cu mine eram ca doi copii, rîdeam, ne legănam împreună.

— O, Kitty, te iubesc, îmi pare rău, dar te iubesc, şi-mi place s-o spun, e imnul meu de slavă către omenire, tu nu trebuie să faci nimic, îţi iubesc mantoul, e atît de scump şi miroase atît de bine, îţi iubesc nasul, îţi...

— Hilary, încetează, dragul meu Hilary. Vorbeşti de parcă am avea într-adevăr inima uşoară.

— Haide s-o avem ! S-au petrecut atîtea în mintea mea de cînd te-am văzut ultima oară...

— Da, da. Şi într-a mea. Oh, dragule... ţin atît de mult la tine, mă preocupă atît de mult tot ce ţi se întîmplă, n-ai idee cît de prezent mi-ai fost în minte în toţi aceşti ani...

— O prezenţă oribilă, îmi imaginez.

— Fireşte că eram curioasă să te cunosc.

— Era de aşteptat să mă urăşti.

— Ciudat, dar niciodată nu te-am urît.

— Ți-era milă de mine. A fost un sentiment profetic. Nu s-ar spune că ți-ai însușit simțirile lui Gunnar.

— Încercam să fiu detașată. Și apoi sentimentele lui n-au fost niciodată prea clare, era în el un adevărat cîmp de bătălie.

— Vineri s-a purtat atît de minunat cu mine, a fost atît de generos, de simplu, totul a părut dintr-odată clarificat și ușor, așa cum ar trebui să fie lucrurile în paradis.

— Crezi că totul e ușor în paradis ?

— Kitty, îmi place să stau de vorbă cu tine, în prezența ta e atît de natural să vorbești, e atît de natural să flecărești, eu care de obicei nu flecăresc. Da, dar paradisul nu poate fi decît pe pămînt. Toate baricadele se prăbușesc în jur, și un cristal de personalitate, care e însăși esența ființei tale, și de care, poate, nici n-ai fost conștient că există, înțelege, în sfîrșit, totul și atunci ierți totul, nu, nici măcar asta, e o versiune prea personală...

— Îmi pare atît de bine că ai putut discuta omenește cu Gunnar, de atunci e cu totul alt om.

— Într-adevăr e mai bine ?

— Da, da, da.

— N-ai ascultat discuția, nu-i așa ? De ce ai venit la urmă ? Era să leșin cînd ai intrat.

— A fost o hotărîre pripită... dar am vrut să fiu cu voi doi, împreună... să-mi dau seama că e posibil.

— O, scumpa mea... Crezi că o să-l văd pe Gunnar din nou ?

— Așteaptă, așteaptă, am o sumedenie de lucruri să-ți spun...

— Kitty, nu pot să irosesc dragostea mea pentru tine, nu pot, nu trebuie să fie irosită, să se răspîndească pe fața universului, trebuie să mă ajuți...

— Tu m-ai ajutat atît de mult...

— Eu, pe *tine* ?

— Da, și nu numai ajutîndu-l pe Gunnar. Simt, deși sună cam bizar, simt că în sfîrșit ea a pierit.

— Anne... ?

— Ai iubit-o foarte mult, nu-i așa ?

Ideea că Kitty ar putea fi geloasă pe Anne din cauza mea îmi fulgeră îmbietor prin minte, apoi se mistui ca o rachetă luminoasă.

— Da.

— Mă bucur c-ai iubit-o... vreau să spun că altminteri totul ar fi fost...

— Şi mai îngrozitor.

— Ştii, e un soi de experienţă stranie, de durere stranie, să o văd acum, apropiindu-se de mine prin prisma ta, învesmîntată parcă într-o viaţă nouă, o nouă Anne...

— E aceaşi Anne, draga mea Kitty. Şi Gunnar şi eu am iubit-o şi acum e moartă. Şi dacă a existat vreo fantomă a ei nu a fost decît cea inventată de mînia lui Gunnar, şi acum s-a spulberat.

— Da, l-am auzit spunînd acest lucru. Desigur că a suferit. Şi tu ai suferit. Dar suferinţa mea a fost stupidă, vreau să spun suferinţa pricinuită de ea. Eram geloasă pe Anne de parcă ar fi fost încă în viaţă.

— E posibil să fim geloşi pe cei morţi, dar trebuie să ţinem minte că sînt morţi — şi, inevitabil, în gelozia noastră se amestecă şi un strop de milă.

— Da, acum mi-e foarte milă de ea, simt numai milă, de parcă toate resentimentele s-au volatilizat.

— Cînd ne-am întîlnit prima oară mi-ai spus că doreşti ca soţul tău să trăiască în întregime în prezent, alături de tine, să nu mai fie un om hăituit.

— Da, şi cred că acest lucru s-a întîmplat, sau, în orice caz, e pe cale să se întîmple.

— Atunci misiunea mea a fost înfăptuită. Pe loc mi-am dat seama că fraza avea o rezonanţă neliniştitoare, şi am adăugat în grabă : Asta e prima dată cînd pot să mă uit la tine ca lumea.

— În plină lumină ! Nu mai sînt tînără, cel puţin nu atît de tînără ca ea...

— Ssst !

În colţul nostru adumbrit, lumina reflectată a zăpezii se cernea domol dar foarte clar. Şedeam pe jumătate întorşi unul către celălalt, genunchii aproape atingîndu-ni-se. Kitty purta mantoul de vizon, pe care-l descheiase, lăsînd

să se vadă dedesubt o rochie de stofă maro-cenușie și un șirag de perle. Cizmele înalte din piele neagră îi erau udate de zăpada topită. O glugă din blană de culoare închisă îi ascundea părul și fruntea. Fața îi strălucea de vitalitate, răspunzînd frigului cu un val de roșeață pastelată în obrajii ce păreau pictați în tempera ; gura lungă, hotărîtă, îi era roșie, și buzele i se țuguiau de emoție în mici *moues* [1]. Ochii de piatră albastră, stropită, erau umeziți de ger, de parcă piatra din ei ar fi fost scăldată de spuma mării.

I-am sărutat obrajii. Erau foarte reci și catifelați, și mi-au dat senzația că sărut un fruct glasat. I-am sărutat în grabă buzele care erau umede și calde. Kitty continuă să se uite la mine, dar rămase nemișcată.

— Kitty, sîntem nebuni, sau cel puțin eu sînt. Îți aparțin. Fă cu mine ce vrei. Aș vrea să fiu sluga ta, ca Biscuit.

Numele lui Biscuit păru să răspîndească a aură neplăcută, și mi-a revenit pe jumătate în minte scena de ieri. Mi-am mai amintit că cineva (cine oare) îmi spusese că Biscuit, desigur, căra scrisorile lui Kitty la jumătate din populația Londrei. N-o puteam întreba pe Kitty cîți sclavi avea. Asemenea întrebare nu e menită să fie pusă de un sclav. Ca să parez imaginea lui Biscuit am întrebat :

— A plecat ?

— Cine ?

— Biscuit. Mi-a spus că are de gînd să te părăsească.

— Ah, a stat de vorbă cu tine ?

Părea puțin bizar că asemenea idee nu-i trecuse pînă acum prin minte, își imagina oare că Biscuit îmi preda misivele ei într-o tăcere respectuoasă ? Amintirea faptului că o sărutasem pe Biscuit, și nu numai o dată, își înălță capul în chip acuzator și stînjenitor.

— Nu, bineînțeles că n-a plecat, răspunse Kitty. Mereu spune că o să mă părăsească. Dar de fapt nu m-a părăsit niciodată și îndrăznesc să cred că nici nu mă va părăsi vreodată.

Nu părea să-i facă plăcer subiectul Biscuit. Poate că existau unele istorii pe care Biscuit le-ar fi putut istorisi.

[1] Botișoare (fr.).

Am simțit, și știam că și Kitty simte la fel, că acum, în aceste prețioase momente pe care le petreceam împreună, trebuia să discutăm numai lucrurile esențiale și să ne comunicăm numai ce era necesar și foarte limpede. Pentru mîntuirea mea, mă rugam, pentru mîntuirea mea !

— Ascultă-mă, Hilary, îmi spuse și își scoase mănușa. Mîna ei caldă dibui după mîna mea neînmănușată în mîneca largă a paltonului. Ai spus adineauri că sîntem nebuni. Poate că sîntem. Dar hai să fim nebuni cu un anumit rost. Am două lucruri foarte speciale pe care trebuie să ți le spun, două inițiative pe care vreau să ți le sugerez. Una e puțin cam nebunească și va necesita o doză bună de curaj, cea de-a doua e foarte nebunească, și ar necesita o mare cantitate de curaj.

— În ce privește curajul, am zis, sînt omul tău.

Și în timp ce-i țineam încheietura mîinii, răspunzînd strîngerii ei calde și ferme pe sub mîneca paltonului, o iubeam și o doream cu atîta tărie, încît îmi venea să gem. Am adăugat :

— Am remarcat distincția pe care ai făcut-o între „va necesita" și „ar necesita".

— Cum ?

— Ai spus că prima inițiativă va necesita curaj, iar cea de-a doua ar necesita. Ceea ce înseamnă că prima va fi dusă cu certitudine la îndeplinire, iar cea de-a doua e îndoielnică.

— Cît privește prima inițiativă, poate că nu-i prea surprinzătoare. Eu și Gunnar sîntem un menaj fericit, și ne iubim mult unul pe celălalt.

Am descleștat încet strînsoarea în care-i țineam mîna, iar ea și-a retras-o foarte lent.

— Îți accentuez acest lucru pentru că trebuie să alcătuiască fundalul a ceea ce va urma.

— Al inițiativei.

— Al ambelor inițiative. Spuneai... că mă iubești... și că nu vrei să irosești această iubire, că vrei să o faci să trăiască...

— N-aș putea-o împiedica să trăiască, este lucrul cel mai viu din univers, știi bine ce rară e o iubire absolută ..

— Ți-am povestit că am vrut să mă aflu cu tine și cu Gunnar în aceeași încăpere, doar ca să constat dacă e posibil. Și a fost posibil.

— Lumea nu s-a prăbușit. Stelele nu s-au pulverizat.

— Vezi tu... ca să folosesc cuvintele tale... nici eu nu vreau să te irosesc.

— Mă vrei... prin preajmă ?

— Da.

— Dar, Kitty, în viața ta sînt o sumedenie de oameni, și probabil că fiecare te iubește...

Era punctul maxim de care îndrăzneam să mă apropii cu aluzia mea la toată puzderia aceea de scrisori adresate întregii Londre.

— Nu. Tu ești ceva deosebit. Trăiești de atîta vreme în mintea mea. E greu să-ți explic. E ca și cum ai fost întotdeauna un element necesar, ca și cum, în chip straniu, ai fi făcut întotdeauna parte din căsnicia mea. Eu m-am îndrăgostit de Gunnar atunci cînd mi-a povestit despre tine și despre Anne.

— Dumnezeule !

— Mi-era atît de milă de el. Mi-era atît de milă de tine. Și am trăit în această milă. Am fost într-adevăr foarte singură. Nu numai din cauza deprimărilor lui Gunnar. El și eu venim din lumi total diferite, și am trăit alături de el, în lumea lui. Dragostea — nu mă refer la aventuri de dragoste, ci la dragostea adevărată — a fost foarte rară în viața mea. Așa, încît, înțelegi...

— Voi face tot ce dorești tu...

— Nu te angaja încă. Nu ai aflat cea de-a doua idee a mea. Prima constă doar în faptul că am putea fi toți trei prieteni. Asta-i simplu, nu ?

— E sublim, dar crezi că-i cu putință ? Gunnar, desigur, nu știe că ne-am întîlnit decît în seara aceea la familia Impiatt, și vinerea trecută...

— Firește. Și n-am să-i spun niciodată despre celelalte întîlniri. Am ținut să te văd numai pentru binele lui. Nu e nici un păcat în asta. Și, de asemenea, nu e nici un păcat să păstrăm taina. Această parte a prieteniei noastre va aparține, în foarte scurtă vreme, trecutului și va trebui să

rămînă o taină între mine şi tine, un colţişor în care ne vom întîlni doar în amintire, foarte ascuns...

Am încercat să-mi imaginez acest colţişor. Din nefericire, şi Biscuit se afla pe acolo, numai că, fără îndoială, prezenţa ei era total lipsită de importanţă.

— Doresc ca acum să avansăm foarte încet şi cu multă precauţie şi, treptat să aducem totul la lumină...

— Totul ?

— În afară de aceste întîlniri... adică vreau să vii la noi ca prieten, şi mai tîrziu, dacă ne vom întîlni vreodată singuri, Gunnar va şti, pentru că nu va exista nimic de ascuns, totul va fi...

— Nevinovat.

Simţeam că mă cuprinde ameţeala. Mă vedeam în minte luînd regulat cina în Cheyne Walk. Aş putea să le rezerv seara de miercuri. Şi prînzuri în tête-à-tête cu Kitty la Savoy. Desigur, ea va trebui să le plătească. Era, după cum se exprimase Kitty, un lucru nebunesc. Dar care ar fi fost alternativa ?

— În ordine, am spus.

— Ai suficient curaj ?

— Da. Dar va trebui ca tu să pui totul la cale, să organizezi totul, să controlezi totul...

Mă simţeam invadat de o sumedenie de întrebări importante privitoare la o asemenea stare de lucruri, dar acestea au fost înecate de fluxul speranţelor şi al temerilor, care m-au determinat să-mi ţin gura. Dacă, măcar, s-ar putea să nu o pierd pînă la urmă pe Kitty ! Mai bine să o las pe ea să vorbească, să ticluiască, să conducă.

Kitty îmi citi gîndurile :

— Nu încerca să întrevezi prea mult din viitor, nici eu nu reuşesc. Bizuie-te pe simplitatea necesităţilor noastre. E vorba de o iubire pe care, în chip egoist, doresc să o păstrez, pe care nu vreau s-o pierd...

— Atunci mă voi bizui pe egoismul tău.

— Bine. Dă-mi voie acum să-ţi înfăţişez cea de-a doua idee a mea. Şi ţine-ţi o clipă răsuflarea.

— Mi-o ţin. Femeie vitează şi minunată ce eşti ! Ştii că te-am admirat adînc chiar din prima zi, atunci cînd

ne-am întîlnit la statuia lui Peter Pan, erai atît de... ca un om de stat !

— Grozav compliment. Ascultă-mă. Gunnar şi cu mine nu avem copii.

Am simţit un fior rece în inimă. O secundă mi s-a năzărit faţa Annei, aşa cum am văzut-o în seara aceea în maşină, speriată, rugătoare, implorîndu-mă să opresc, ca să se poată reîntoarce la soţul ei.

— Nu avem copii şi lucrul ăsta a constituit o sursă de amărăciune pentru noi. Adevărul este — şi acum îţi voi dezvălui un secret pe care nu-l ştie aproape nimeni, nici măcar Gunnar — că el nu poate avea copii.

— El... ?

— A suferit acum cîţiva ani o operaţie... şi una dintre consecinţe... a fost aceasta. Medicul mi-a comunicat mie, şi eu am hotărît să nu-i spun lui Gunnar. Nu ştie.

O boare de logică rece păru să pogoare asupră-mi, ca şi cum dintr-odată totul devenise foarte limpede, foarte bine orînduit şi foarte înspăimîntător. M-am încordat tot, aşteptînd glonţul în piept.

— Amîndoi dorim cu disperare un copil. Şi Gunnar refuză să adopte unul, vrea copilul meu. Or eu am depăşit treizeci de ani.

Parcă mai auzisem acest refren.

— Hilary, vreau să-mi dăruieşti un copil.

Boarea de logică rece îmi fusese de ajutor. Acum mă simţeam şi eu foarte limpede, foarte bine orînduit şi foarte înspăimîntător. Am fost în stare chiar să-i şi zîmbesc. I-am spus :

— Am fost amîndoi de acord că nu sînt decît un simplu instrument, o unealtă, dar ar însemna să dăm o interpretare prea literală acestui lucru. Scumpă, iubită, adorată Kitty, eşti într-adevăr nebună, de o glorioasă nebunie. Mi-ai înfăţişat cea mai minunată şi mai frumoasă idee nebunească din cîte am întîlnit vreodată. Mă simt de parcă mi-ai oferit Taj-Mahal[1]. Tot ce pot face este să-l împătu-

[1] Faimos mausoleu indian, clădit de Şahul Iahan pentru favorita sa. Denumirea este folosită generic pentru a desemna cea mai minunată dintre clădiri.

resc frumos la loc și să ți-l dau îndărăt. Poate că-l pot strînge astfel încît să-ți încapă în poșetă.

— Bineînțeles, din toate punctele de vedere va fi copilul lui Gunnar. Hilary, fii serios...

— Sînt, sînt serios. Kitty, dragostea mea, te iubesc atît de mult; te rog, folosește-ți scumpa, minunata ta minte. Cum îți imaginezi tu că ar reacționa Gunnar dacă...

— Nu va ști niciodată. Cum s-ar putea măcar să-i treacă prin cap ceva atît de bizar ? Planul meu este ocrotit prin însăși nebunia lui. Îmi dau seama că îți cer un lucru teribil, și nu i l-aș cere nimănui altcuiva... tu ești singurul... ție ți-l pot cere...

— Din cauza relației speciale în care ne aflăm ?

— Da. Din cauza trecutului. Mi-l datorezi...

— Îi datorez lui Gunnar un copil.

— N-am vrut să spun asta, dar dacă vrei, așa stau lucrurile... ai afirmat că ești gata să faci orice pentru mine. Ar trebui să faci orice pentru el.

— Dar, Kitty, ăsta-i un lucru cu totul special pe care nu oricare bărbat ar accepta să fie făcut de altul în locul lui.

— Va trebui să fie făcut...

— În chip desăvîrșit. Da. Dar unele lucruri, prin însăși natura lor, nu pot fi împlinite în chip desăvîrșit.

— Îmi dau seama ce va însemna pentru tine povara tăcerii...

— Cu povara tăcerii aș mai scoate-o la capăt. Dar pur și simplu n-aș vrea să fiu omorît.

— Dar...

— Să presupunem că pruncul tău ar vădi o curioasă asemănare cu mine ? Nu crezi că asemenea lucruri i-ar furniza bietului Gunnar noi subiecte de meditație ? Gunnar e blond ca un viking, de fapt e un viking...

— Eu nu sînt.

— Să presupunem că micuțul ar ieși cu ochi căprui ?

— Tatăl meu avea ochi căprui. De fapt, dacă stau să mă gîndesc, tatăl meu semăna mult cu tine...

Am început să rîd, zvîrlindu-mi capul pe spate, întinzîndu-mi picioarele și vîrîndu-mi mîinile adînc în buzunare.

— Hilary, ce-i... ?

— Mi s-a năzărit o idee grozav de nostimă. E teribil de năstrușnică, exact ce lipsește ca planul tău minunat să fie într-adevăr desăvîrșit.

— Ce ?

— Eu n-am știut niciodată cine a fost tatăl meu. Tatăl tău a vizitat vreodată nordul Angliei ?

— Da, cred că da.

— A fost vreodată în orașul...

— Nu știu.

— Ce făcea ? Vreau să întreb dacă se mai ocupa cu ceva în afară de a fi lord, sau ce era ?

— Da, era inginer și inventator. A inventat tot felul de motoare uriașe... obișnuia să viziteze topitoriile de oțel și...

— Și în orașul... exista o topitorie de oțel.

— Hilary, doar nu vrei să spui...

— Nu, nu, desigur că nu, glumesc. Cum ar fi putut tatăl tău s-o cunoască pe mama mea ? E de neconceput. Numai că, dacă pe lîngă toate celelalte ar reieși că sîntem frate și soră, ar fi, într-un fel... ar fi realmente Taj-Mahal !

— Hilary, te rog încetează cu rîsul.

— Scumpa mea Kitty, nu pot să acept, știi foarte bine că nu pot. La modul obiectiv, ar fi o crimă cumplită împotriva lui Gunnar, și chiar dacă am scăpa de consecințe, ceea ce nu cred că s-ar întîmpla, aș înnebuni la ideea crimei săvîrșite. I-am făcut și așa destul rău, fără să mă mai culc cu cea de-a doua soție a lui, chiar de-aș fi impulsionat de cele mai înalte rațiuni.

Dar în timp ce-mi debitam răspunsul, nu mă puteam împiedica să gîndesc ce minunat ar fi și, la naiba cu rațiunile ! În orice caz, *s-ar cuveni* oare să iau în serios ideea lui Kitty, *s-ar cuveni* oare ? Dar cum funcționează „s-ar cuveni" în asemenea zone fantastice ? Kitty mă călăuzea spre mari depărtări, și n-ar trebui oare să mă lansez spre aceste depărtări, cu riscul, pînă la urmă, al săvîrșirii crimei și a întregii nebunii ?

— Te rog, încearcă să înțelegi.

— Nici tu n-ai putea îndura. Te-ar distruge emoțiile. Pînă la urmă, i-ai mărturisi totul.

— Ar fi o situație absolut specială, ceva ce nimeni n-ar putea vreodată concepe sau înfăptui. Este posibilă numai datorită ție, este posibilă numai între mine și tine. Nimănui altcuiva nu i-aș putea cere asemenea nebunie. Dacă tu nu mă ajuți, nu *ne* ajuți, nimeni altul n-ar putea s-o facă.

— Da, știu. Eu sînt cel hărăzit, cel miruit, dacă vrei, cel ce urmează a fi oferit drept jertfă. Dar mă îndoiesc că Gunnar s-ar lăsa impresionat de aceste înalte concepții, dacă ar fi să le descopere.

— N-o să le descopere, n-ar putea, nici în cele mai fantasmagorice visuri nu i s-ar putea năzări că tu ești tatăl copilului. Gîndește-te ! Așa că am fi în absolută siguranță.

— Kitty, iubită dulce, tu trăiești într-o lume de fantezie. Și eu trăiesc în ea, însoțindu-te pe tine. Te rog, te rog mult, fă-o să mai dăinuie un pic.

— Nu-mi da încă un răspuns definitiv.

Se uita la mine cu o expresie dură, exaltată, disperată, pe care nu i-o cunoscusem pînă atunci. I-am luat din nou mîna, ținîndu-mă de ea de parc-aș fi fost prins de vîltoare. Simțeam că amîndoi recăpătaserăm brusc simțul timpului, timpul ca spaimă, timpul ca moarte. Kitty se uită în grabă la ceas.

— Trebuie să pleci ?

— Nu încă.

Ne uitam cu ochi măriți unul la celălalt. Ușurătatea, veselia chiar și nebunia se risipiseră. Simțeam atingerea rece a unui ineluctabil blestem : era lipsit de dramatism, doar forța lentă, stîngace, zdrobitoare a numeroaselor circumstanțe care, zi de zi, anunță imposibilitățile din viața omenească.

— Hilary, nu spune nimic categoric. Gîndește-te numai, te rog, la ambele idei de care ți-am vorbit, la ambele planuri. Totul e atît de dificil și de încurcat, nu putem lua nici o decizie în grabă, va trebui să ne gîndim bine, să ne întîlnim din nou și să...

— Da, desigur, orice ar fi... da, da, va trebui să ne gîndim și să ne întîlnim din nou... Dar, Kitty, iubita mea, tu nu vezi, nu-ți dai seama că cele două planuri ale tale sînt incompatibile ?

Această idee logică mi se limpezise chiar în acel moment.

— Incompatibile ?

— Da. Nu putem înfăptui ambele idei. Poate că am putea realiza una dintre ele, dar în mod sigur nu pe amîndouă.

— De ce ?

— Kitty, gîndeşte-te, înţelege. Dacă aş deveni amantul tău, indiferent în ce scopuri înalte şi îndreptate spre binele lui Gunnar, cum aş putea să mă mai întîlnesc cu el ca prieten ? Cum aş putea veni în casa voastră, potrivit planului tău atît de fermecător, din moment ce-aş purta asemenea secret în inimă ? Ar fi cu neputinţă, m-aş detesta îngrozitor şi... nu ! Dacă e să ne întîlnim toţi trei ca prieteni, nu pot deveni amantul tău... de bună seamă că acest lucru nu făcea parte din planul tău numărul unu,... nu, nu. Şi dacă aş încerca să vă dăruiesc ţie şi lui Gunnar un copil, atunci va trebui după aceea să dispar pentru totdeauna din vieţile voastre.

Kitty îşi feri privirea în lături, apoi se uită în jos, îşi foi picioarele încălţate în cizme în balta de zăpadă topită pe care o lăsaseră. Afară, soarele continua să strălucească, iar noi continuam să fim singuri în peştera iluminată domol de reflexele zăpezii.

Kitty nu răspunse nimic. O simţeam gata să plîngă. Am rostit repede, în încercarea de a aduce din nou nebunia în sprijinul nostru :

— Desigur, ar fi un final minunat. Ca sfîrşitul lui *Hassan* [1].

— De ce ?

— N-are importanţă. Dar s-ar părea, dragostea mea dragă, că va trebui să alegem între, să zicem, totul pentru un scurt timp, şi foarte puţin pentru un timp lung. Cu alte cuvinte, să alegem între a trăi, însă banal, şi a muri magnific. Asta nu înseamnă că recunosc posibilitatea de înfăptuire a vreunuia din cele două planuri, nu ştiu singur ce să gîndesc, nu ştiu ce vreau... O, Dumnezeule, o scumpa

[1] Întemeietorul unei secte fanatice în Persia, la sfîrşitul secolului al XI-lea. La ordinul lui Hassan, membrii sectei comiteau asasinate secrete.

mea, ce nebuni, ce nebunie ne împresoară! Susţii singură că vom fi în siguranţă pentru că Gunnar nu ar putea vreodată concepe ceva atît de nebunesc. Vrei să spui că tu vei fi în siguranţă. Căci eu, după aceea, voi dispărea pe vecie, va trebui să dispar. Cît timp socoteşti că va trece pînă să rămîi însărcinată ? De cîte ori mă vei lăsa să fac dragoste cu tine dacă nu vei rămîne însărcinată ? De şapte ori ? De şaptezeci ori şapte ?

— Hilary, încetează ! Noi nu trebuie s-o privim ca pe o nebunie. Nu cred că sînt de acord cu tine. Sînt sigură că se poate găsi o cale...

— Ca să le împăcăm pe amîndouă ? Nu.

— Nici eu nu ştiu ce să cred. Numai nu lua o hotărîre pripită împotriva noastră.

— Împotriva noastră ? Împotriva cui ? A ta şi a mea ? A ta, a mea şi a lui Gunnar ? A ta, a lui Gunnar şi a copilului ? Iar te uiţi la ceas.

— Hilary, trebuie să plec. Trebuie să fiu acasă pentru dejun.

— Cine vine la „dejun" ?

— O, un parlamentar liberal.

— Şi ce-i dai să mănînce ?

— Oh,... *curry* [1]...

— Îmi închipui că tu ai în fiecare zi la masă *curry*. Bine, draga mea, du-te. Marii ştabi nu trebuie lăsaţi să aştepte, nu-i aşa ?

— Te rog... încearcă să...

Ne-am ridicat în picioare. Deodată ne-am cuprins amîndoi în braţe cu sete, lipindu-ne unul de celălalt ca şi cum trupurile noastre şi sufletele noastre ar fi vrut să se împreune, încercînd cu disperare să depăşească piedica a două greoaie obiecte materiale prea burduşite. Gluga de blană a lui Kitty căzu pe jos. I-am simţit cizmele frecîndu-se de pantalonii mei. Cu o mînă mă căzneam să-mi deschei paltonul ca să-i pot simţi sînii, cu cealaltă încercam să o cuprind pe după mantoul de vizon. Pomeţii ni se ciocniră, părul ei îmi lunecă peste gură. Am lipit-o strîns de mine, am sărutat-o şi am simţit-o răspunzînd sărutului meu cu

[1] Mîncare indiană care se găteşte în special cu orez şi pui.

buze care ardeau. Pe urmă am simțit-o retrăgîndu-se, i-am văzut mîna aplecîndu-se ca să ridice gluga, și degetele înroșite tremurînd în timp ce încheiau nasturii mantoului.

— O, Kitty, te iubesc. Iartă-mă, iartă-mă...

— Și eu te iubesc. N-am încotro.

— Kitty, haide să nu ne pierdem unul de celălalt, dac-am putea, într-un fel, să nu ne pierdem unul pe altul...

— Nu trebuie. Uite ce-i, nu-i nevoie să luăm o hotărîre în pripă, nu avem voie, haide să ne gîndim bine...

— Cînd pot să te văd din nou ?

— Vino... vino la debarcader marți la șase.

— Voi fi acolo. Du-te, iubita mea, iubita mea...

A plecat. Eu am rămas locului un timp, cu inima zbătîndu-mi-se, răsuflarea revenindu-mi în mici rafale, iar carnea tremurîndu-mi în tortura dorinței. Soarele, pătrunzînd pe ușa pavilionului, făcea să se ridice un abur ușor din pardoseala udă. Auzeam zăpada topită scurgîndu-se de pe acoperiș într-un mic torent neîntrerupt. O șuviță de apă își făcuse drum prin zid și-mi udase, fără știrea mea, spatele paltonului. Mi-am pus șapca pe cap și mi-am scuturat umerii ca să risipesc umezeala. În clipele acelea o doream pe Kitty cu atîta înverșunare, încît mi se părea într-adevăr că „soluția finală" pe care mi-o propusese era cea mai bună. Să fie a mea, și apoi să dispar, să mor. Asta ar fi fost într-adevăr o mică perfecțiune realizată în viața mea.

Și totuși, puțin mai tîrziu, în timp ce străbăteam aleea grădina de piatră și priveam, dincolo de fîntîni, la locul în care gheața albă, zimțată, se muiase devenind umedă și cenușie, și la cupola ametitor de albastră a cerului arcuindu-se peste lac, mi-a venit gîndul că dificultățile care ne stăteau în cale erau într-adevăr mult mai dificile decît își putea închipui vreunul dintre noi doi. Nu existau doar două posibilități, ci patru. Puteam deveni amantul lui Kitty și să dispar, puteam deveni prietenul ei și al lui Gunnar și să rămîn pe loc — sau puteam deveni amantul lui Kitty, continuînd să vizitez, în același timp, casa lui Gunnar. O viață secretă cu ea, o viață publică cu amîndoi. Asemenea lucruri pot exista. Oare asta dorea ea de fapt ? Și a patra posibilitate era să dispar cu totul, imediat. Să pun capăt.

Să pun capăt întîlnirilor și întrebărilor „ce-i de făcut ?“ Gata cu Kitty, cu Gunnar, cu tot. Nu-mi îndeplinisem oare misiunea, așa cum îi spusesem și ei ? Nu se isprăvise totul ? Aceasta ar fi fost ultima dintre alternative. Și în timp ce priveam la cerul vibrant și la apa scînteietoare, undeva, într-un colț al minții mele, încolți o teribilă mică idee că, în curînd, aveam să știu cu claritate care dintre aceste soluții era cea dreaptă.

— Unde-i Christopher ? mă întrebă Tommy.

Cînd, după mult timp, m-am întors acasă, am găsit-o așteptîndu-mă în fața ușii, înfășurată într-o pelerină cadrilată.

— M-a părăsit.

— Am crezut că am să-l găsesc măcar pe el, ca să-mi deschidă ușa. Am înghețat bocnă așteptînd afară.

— Iar au închis căldura.

Am descuiat ușa și am poftit-o în casă. Înăuntru nu era mult mai cald.

— Ai luat masa de prînz ?

— Da, am răspuns.

Mîncasem de fapt o jumătate de sandviș într-o cîrciumă unde continuasem să-mi rumeg gîndurile.

— Ei bine, eu n-am mîncat. Pot să-mi prepar ceva ?

— Te rog.

Intră în bucătărie și începu să cotrobăiască cu zgomot printre cutiile de conserve din dulap. Am stat un timp în dormitor, cu privirile ațintite în gol. Pe urmă am intrat și eu în bucătărie și m-am așezat la masă. Tommy prăjise niște pîine și deschisese o cutie de spaghetti cu sos de roșii, pe care le încălzea.

— Vrei și tu ?

— Nu, mulțumesc. Ba da, dă-mi și mie puțin.

— Ceva de băut există ?

— Aveam o jumătate de sticlă de vin spaniol, dacă n-o fi luat-o Christopher.

Am mîncat o porție de spaghetti și am băut un pahar de vin. Tommy a mîncat mai mult, în tăcere. Oricum, totul s-a terminat curînd.

— Îmi pare rău c-ai venit, am spus.

— De ce ?

— N-are nici un rost, știi bine.

Dintr-odată situația mi s-a părut comică și am simțit impulsul de a-i spune lui Tommy că, acum mă băteau la cap trei femei fără copii, toate trecute de treizeci de ani, două cerîndu-mi să le fac eu cîte un copil, iar a treia să-i încuviințez căsătoria. Nevoia de copii părea să fie subiectul la ordinea zilei.

— Oricum, mă bucur că te văd, am spus.

Era adevărat. Tommy reprezenta obișnuitul. Era o fată scumpă și astăzi arăta deosebit de atrăgătoare în felul ei stupid. Purta o fustă lungă scoțiană albastru cu verde, unul din puloverele ei lungi maro și un ornament de argint, insipid scoțian, în formă de spadă. Pe cap avea — și probabil că uitase de ea — o pălăriuță caraghioasă din lînă albastră, ca o bonetă de noapte cu un ciucure lung atîrnîndu-i pe spate, și care-i stătea proțăpită drept în creștet. Cizmele din antilopă maro erau înnegrite de umezeală. Urmele noroioase ale tălpilor noastre acopereau dușumeaua bucătăriei. Tommy încerca acum să le șteargă cu o bucată de ziar. Da, Tommy era o scumpă. Dacă urma să aleg soluția disperării, ea, cel puțin, va reprezenta o fărîmă de consolare. Dar urma oare să aleg soluția disperării, *puteam* oare ?

— Chiar te bucuri ? răspunse Tommy. Mersi.

Se uita fix la mine, cu o privire ciudat de încordată și cu colțurile gurii lăsate în jos.

— Veselește-te, Thomas. Mai ia niște vin. Trăim într-o lume nebună, Thomas.

— Am venit să-ți comunic o serie de lucruri.

— Dă-le drumul. Sper să fie amuzante și drăguțe. Mi-ar prinde bine cîteva lucruri amuzante și drăguțe.

— Nu știu dacă ai să le găsești drăguțe. Poate că da. Renunț la slujba mea din King's Lynn.

— Da ? Și ce mă interesează asta pe mine ? N-am de gînd să te întrețin eu în trîndăvie, nu-ți băga așa ceva în cap, dragă mea.

— Nu-mi bag așa ceva în cap, răspunse Tommy continuînd să mă privească fix. Voi fi întreținută în trîndăvie de soțul meu.

— De...?

— Mă mărit, Hilary.

M-am uitat la fața ei încordată.

— Ce tot vorbești acolo ?

— Mă mărit.

— Cu cine ?

— Cu un bărbat din King's Lynn.

— Cine, ce bărbat ?

— Mai există și alți bărbați pe lume, în afară de tine. E unul din profesorii de acolo. E și actor. Uneori joacă la cîte un teatru ambulant. Mă iubește de o eternitate. Îl cheamă Kim Spranger. Ne căsătorim în ianuarie. Căutăm casă.

— Tommy, nu vorbești serios...

— De ce nu ? Nu-ți pare bine ? Credeam c-ai să te bucuri. Îmi tot spuneai că legătura noastră n-are nici' un rost, chiar și adineauri mi-ai spus-o. Îmi tot spuneai să plec. Ei bine, plec.

Mi-am întins brațul peste masă și i-am încleștat cu furie încheietura mîinii. A tresărit de durere dar a rămas nemișcată.

— De ce nu mi-ai vorbit pînă acum despre toate astea ? Vrei să spui că în tot acest timp te-ai ținut în taină cu un altul ?

— Dă-mi drumul, mă rugă Tommy.

I-am dat drumul.

— Nu „m-am ținut", reluă ea. Te-am iubit pe tine și te-am vrut pe tine. Nu l-am vrut pe Kim și el a știut-o. Nu a existat nimic ce ar fi trebuit să-ți spun. Numai că acum lucrurile s-au schimbat. Am pierdut speranța în ce te privește pe tine. L-am acceptat pe el. Și sînt foarte fericită.

Două lacrimi micuțe îi țîșniră din ochi și i se prelinseră pe obraji.

— Arăți ca însăși întruchiparea fericirii. Nu se poate să-l iubești pe omul acela.

— Îl iubesc, stărui Tommy, ștergîndu-și lacrimile cu un gest brutal. E un om foarte, foarte cumsecade și mă iubește și vrea să se însoare cu mine și să mă ocrotească pentru totdeauna și...

— Nu-mi spune că ai peste treizeci de ani și vrei un copil.

— Kim e văduv și are un băiețaș dulce de cinci ani.

— Deci o familie de gata. Bineînțeles, cu așa ceva nu pot rivaliza. Nu-i de mirare că te grăbești să mă părăsești exact cînd am nevoie de tine.

— Nu ai nevoie de mine, răspunse Tommy cu o voce stinsă, examinîndu-și mîinile. În sfîrșit am ajuns și eu să-mi dau seama de acest lucru. N-ai nevoie. Nu mai are nici un rost să lupt. Pur și simplu n-ai nevoie de mine.

— Mă părăsești tocmai acum...

— Nu sîntem împreună așa încît nu poate fi vorba de părăsire. Tu m-ai părăsit pe mine.

— Dacă mă părăsești acum, mă împingi la un act disperat. Te avertizez.

— E prea tîrziu pentru avertismente. De multă vreme nu mai însemn pentru tine nimic altceva decît o sîciială. Dacă aș fi avut un dram de mîndrie în mine ar fi trebuit să te las de nu știu cînd.

— Se pare c-ai și făcut-o. Ai avut o legătură secretă cu acest Spranger.

— Nu-i adevărat ! N-a fost nimic secret.

— Nici nu mi-ai pomenit măcar de existența lui.

— Nu m-ai întrebat niciodată. Nu mi-ai pus niciodată vreo întrebare în legătură cu ce fac eu la King's Linn sau cu cine mă întîlnesc acolo. Dacă m-ai fi întrebat, ți-aș fi povestit. Niciodată nu te-a interesat ce mi se întîmplă mie decît în legătură cu tine.

Era un adevăr. Ceea ce m-a făcut să mă simt și mai furios.

— M-ai înșelat !

— Nu. Și apoi, tu m-ai înșelat tot timpul.

— Ce vrei să spui ?

— Eu n-am avut nici un fel de legătură cu Kim. I-am mărturisit că te iubesc pe tine. Nu l-am mințit nici un moment. Dar tu ai fost îndrăgostit de altă femeie. Dumnezeu știe ce a fost între voi și mie nu mi-ai spus un cuvînt, bănuiesc că o considerai drept o taină neștiută de nimeni...

— M-am săturat de legenda asta despre mine şi Laura Impiatt.

— Mă rog, răspunse Tommy lipsită de vlagă. Îşi frecă ochii şi obrajii şi scoase un suspin adînc. Acum nu mai are nici o importanţă. N-are rost să mă plîng că-mi preferi altă femeie, chiar dacă e măritată. Asta-i treaba ta. Dar m-am gîndit că-i mai bine să vin şi să-ţi spun făţiş despre Kim. Întîi am intenţionat să-ţi scriu, dar am socotit că-i mai onest să vin la tine şi... să ne luăm rămas bun.

— Tommy, nu cred cele ce-mi spui, tu mă iubeşti pe mine.

— Oare ? Nu-i neapărat necesar ca iubirea să continue, ştii. Oricum, e toată numai zdrenţe, e ferfeniţită. S-a uzat, s-a subţiat de tot. Sînt atît de ostenită, Hilary, sînt atît de *ostenită*, şi nu mai sînt foarte tînără. Detest munca pe care o fac, mă rog, n-o detest propriu-zis dar nu mai are nici un sens pentru mine. M-am săturat să trăiesc într-un apartament londonez mic, singuratic şi sordid, tot întrebîndu-mă cînd o să te mai văd. Doresc un cămin al meu, un bărbat al meu, poate că şi un copil al meu, deşi îl voi avea pe micul Robin care-i dulce...

— Dă-l naibii pe micul Robin ! Tommy, tu îmi aparţii mie.

— Nu. Priveşte adevărul în faţă. Nu-ţi aparţin. Ce-ar putea să însemne asta ? Îţi aparţin ca un obiect pe care-l pui deoparte într-un scrin şi te uiţi la el o dată pe săptămînă ? Nu. Ne luăm adio, Hilary. Te rog, te rog fă ca totul să meargă uşor şi pentru mine şi pentru tine, măcar acum cruţă-mă. Plec şi e o plecare definitivă. N-am să-ţi mai scriu scrisorile acelea stupide de care, pe drept cuvînt, ţi-era silă. Oamenii n-au voie să persecute în felul ăsta pe alţi oameni, nu-i drept. N-am să-ţi mai scriu nici un fel de scrisoare. Plec la Kim, şi nu voi mai fi în Londra. Nu vreau să te mai văd niciodată şi nici să mai aud de tine. I-am făgăduit lui Kim că renunţ cu totul la tine. Şi aşa e normal. De acum înainte va trebui să fiu a lui şi voi fi a lui. Încep o viaţă nouă şi vreau să fiu fericită, vreau şi eu să văd ce-i aia fericire înainte de a fi prea tîrziu. Te-am iubit, dar ce alta am realizat noi doi decît că eu mă smiorcăiam tot timpul că vreau căsătorie şi un cămin, iar tu mă împroşcai cu observaţiile tale sarcastice ? Am gustat, vre-

cnul din noi, măcar un moment de fericire pe tot parcursul legăturii noastre ? Tu te simțeai prins în capcană, eu mă simțeam dată deoparte. N-avea nici un rost, nici un rost, abia acum îmi dau seama. Kim mă iubește și îl pot face absolut fericit. Chiar și acum e perfect fericit, cîntă de fericire, și-i minunat să faci pe cineva atît de fericit, e probabil lucrul cel mai bun pe care l-am făcut vreodată și n-am de gînd să-l ratez din sentimentalisme legate de tine Lucrurile făcute pe jumătate n-au nici o valoare. E un om bun și cumsecade și e atît de fericit, încît în curînd mă va face fericită și pe mine. Dacă mă dedic lui și copilului și căminului său, vom fi cu toții fericiți. Și asta-i tot ce doresc. Și e un lucru de mult mai mare valoare umană decît a mă crampona de tine și a te sîcîi și a face crize de nervi. Nu mă atinge, Hilary, îndată plec. Te-am iubit din toată inima. Probabil că te iubesc încă din toată inima. dar nu mai are nici un sens și asta-i despărțirea. Îți doresc numai bine, îți doresc fericire, deși nu cred că o vei cunoaște vreodată. Oricum eu ți-o doresc. Nu pune mîna pe mine. Adio !

M-am ridicat în picioare. Ușa din față s-a deschis, apoi s-a închis fără zgomot. M-am așezat din nou la masa din bucătărie. Asta este ! Tommy a ieșit din scenă. Trandafiri în prag pentru Thomasina Uhlmeister. În sfîrșit a pierit din viața mea.

O bună bucată de timp am rămas perfect nemișcat, fără să mi se clintească vreo fibră. O parte din mine, care mi-era aproape străină, se simțea foarte, foarte tristă de plecarea lui Tommy. Un mic, strîmt dar adînc canal de consolare îmi fusese închis. Să fie adevărat oare că această mică. adîncă pierdere se va dovedi ultima picătură ce va face să se reverse cupa disperării, puhoiul nebuniei dezlănțuite ? Timpul își va spune cuvîntul.

LUNI

— BUNA SEARA, DRAGĂ.

— Bună !

Era luni seara. Intrasem, ca de obicei, în apartamentul lui Clifford Larr.

Poșta de dimineață îmi adusese o scrisoare de la directorul școlii unde fusese reexpediată misiva mea adresată domnului Osmand. Mi se anunța că domnul Osmand părăsise în urmă cu cîtva timp școala, dar că mesajul meu fusese trimis la ultima sa adresă cunoscută.

La birou îmi făcusem apariția în mod simbolic. Senzația stîrnită de demisia mea și zvonurile adiacente în legătură cu mine și cu Laura păreau să se fi stins. Ultimele evenimente erau legate de Edith Witcher care se afla la spital, întrucît căzuse de pe o scară în timp ce atîrna podoabele de Crăciun și de faptul că pantomima fusese contramandată. În schimb, secția financiară monta o piesă de-a lor, pe care o repetaseră în secret și care se numea *Robin Hood în Whitehall*. Reggie Farbottom avea un rol comic, episodic, jucînd pe un încasator de impozite.

Clifford se afla în bucătărie amestecînd un fel de terci maroniu.

— Ce avem la cin-cină ?

— Escalop de vițel, andive înăbușite, înghețată cu sos de șocolată.

— Mmm ! Ce bunătăți !

— Sosul e o concesie făcută gusturilor tale puerile.

— Frumos din partea ta.

— Ce mai faci, dragă ?

— Grozav.

— Și cum mai merge viața ta aventuroasă ?

— Din ce în ce mai senzațional.

— Povestește-mi.

L-am urmărit un timp cum amesteca, pînă cînd ochii lui reci, zeflemitori, și-au îndreptat căutătura spre ochii mei.

— Ei ?

— Christopher a părăsit mica mea lume.

— Știu. De fapt, am de gînd să-i ofer lui Christopher, la solicitarea lui, un substanțial ajutor financiar. Încearcă să reînjghebe grupul lui de muzică pop.

— „Păsările de apă" ?

— Da.

— Cîtă generozitate și abnegație din partea ta !

— Ce-i cu tine, dragă, ești gelos ? Nu fac nimic de dragul lui Christopher și nici *pour ses beaux yeux* [1]. Pur și simplu îmi investesc banii. Îmi place să realizez profituri. Și cred că o să obțin un procentaj mai bun de la „Păsările de apă" decît de la banca „Turner and Newall". Ai vreo obiecție ?

— Nu.

— Ți-am ușurat cugetul ?

Am zîmbit, urmărind cum se îngroșa în tigaie amestecul maroniu. Mi-am înălțat apoi privirea spre cămașa vărgată și foarte curată a lui Clifford, descheiată, lăsînd să i se vadă pieptul păros pe care atîrna, de un lănțișor, inelul cu pecete, mișcîndu-se în timp ce el amesteca.

— Mă întreb cui a aparținut inelul ăsta.

— Întreabă-te, dragă.

— Aș fi vrut să investești bani în mine.

— Și cu ce profit, dragă ?

— Nu uita că trebuie să-mi lași prin testament miniaturile indiene.

— Mai povestește-mi și altele, lucrurile senzaționale.

— Tommy m-a părăsit.

— Asta o face mereu.

— Se mărită cu un tip din King's Lynn. Ne-am luat rămas bun pe vecie.

Clifford se opri din amestecat.

— Și-ți pare rău ?

— Da. Dar, oricum, a lăsat locul vacant.

— Pentru cine ? Haide să ne așezăm și să bem niște vin. Încă n-am chef să mănînc. Ție ți-e foame ?

Ne-am așezat la masă și Clifford a turnat niște *Chateauneuf*.

— Pe Gunnar l-ai mai văzut ?

— Da.

— Devine o patimă.

— A fost pentru ultima dată.

Așa să fi fost ?

[1] Pentru ochii lui frumoși (fr.).

— Se pare că a avut loc o adevărată năvală de „ultima dată" în viața ta. Oare e pentru ultima dată cînd stăm împreună la masa asta ?

— Nu.

— Ce s-a întîmplat cu Gunnar ? De data asta s-a petrecut scena marii împăcări ?

— Da.

— Ce înduioșător ! Descrie-mi-o.

— Am discutat împreună liniștit, ca două ființe omenești raționale.

— Ați depănat amintiri. Trebuie să fi fost amuzant.

— Încetează cu ironiile. Tu îți bați joc de toate. A fost bine. S-a arătat bun față de mine. Și-a dat seama că totul a fost în bună parte un accident, o tulburare...

— Și nu o ticăloșie.

— Nu cred că există ticăloșie în acest sens.

— E o credință foarte convenabilă.

— Oricum, el...

— Te-a iertat.

— Ne-am iertat unul pe celălalt. Și nu mai repeta : „Ce înduioșător !"

— N-aveam de gînd. Aveam de gînd să te întreb dacă ești un imbecil atît de patetic încît să-ți poți imagina că gesturile sentimentale de soiul ăsta au vreo însemnătate ?

— Da.

— Mai toarnă-ți niște vin.

— Am discutat despre Anne. I-am povestit că în seara aceea voia să se întoarcă la el. Am vorbit despre ușurarea poverii și despre faptul că fantoma ei se va spulbera.

— Fantomele nu sînt chiar atît de îndatoritoare. El te urăște.

— Nu cred.

— Și ea ? Ai mai văzut-o ?

— Da.

— Ai avut o săptămînă plină. Plus cîteva scrisori via camerista ?

— Una sau două.

— Ce delicios ! Şi ce mai doreşte de la tine Înălţimea Sa ?

— Doreşte s-o las însărcinată.

— *Ce ?*

N-am putut rezista tentaţiei de a-l şoca pe Clifford şi a-l scutura din calmul său sardonic. Şi apoi, voiam să repet întreaga extraordinară poveste în prezenţa cuiva, ori pentru aşa ceva Clifford era unicul confident posibil. Arthur ar fi leşinat.

— Glumeşti ?

— Ea şi Gunnar nu au copii. El nu mai poate avea copii, dar nu ştie. Ea doreşte un copil, el doreşte un copil. Eu sînt un agent cu totul special în vieţile lor...

— Vrei să spui că el va *şti*... ?

— Nu, firește că nu. Va fi un secret. Dar... pentru că eu sînt eu... pentru că sînt un fel de...

— Apostol ? Înţeleg bizareria.

— Nu ştiu ce sînt, un soi de instrument sorocit ; o unealtă...

— Curată unealtă !

— Cineva care le datorează atît de mult. Lucrul poate fi privit ca un fel de compensare.

— Îmi vine să ţip. O compensare ? A folosit ea cuvîntul ăsta ?

— Nu, dar aşa vede lucrurile. Ideea nu-i chiar atît de smintită cum pare la prima vedere, în orice caz nu-i complet smintită.

— Dar, Hilary, dragule, prietenul meu, scumpul meu, sper că nu te gîndeşti să-i faci cadou lui Gunnar un copil prin metoda consfinţită de-a lungul veacurilor ?

— Nu, am răspuns.

Şi mi-am dat seama că, fără nici o îndoială, nu puteam, era imposibil.

— Mă bucur să-ţi aud răspunsul. Îmi place ca oamenii la care ţin să se comporte ca făpturi raţionale. Şi, deci, ce ai să faci ?

— Nu ştiu. Mi-a mai sugerat să fim toţi trei prieteni.

— Să luaţi masa de seară împreună şi să jucaţi cărţi ?

— Da. Dar nici ăsta nu mi se pare un lucru posibil.

— Bineînțeles. Și atunci ?

— Cred că, pur și simplu, am să mă evaporez.

— Mai există o posibilitate, zise Clifford. O legătură secretă, de modă veche. Doar pentru plăcerea ta, nu pentru Gunnar și progenitura lui. De fapt nu crezi că asta-i ce dorește doamna, dedesubtul întregii mascarade ? E o tîrfă ca toate celelalte.

— Mi-am spus și eu același lucru, că asta urmărește. Dar nu cred. Nu cred că ar fi dus-o mintea să coacă asemenea poveste.

— Atunci înseamnă că are o minte înceată. Dar ai vrea ?

— Ce ? O legătură secretă ? Categoric nu.

— Deci urmează despărțirea definitivă și de Lady Kitty ? Cînd va avea loc ?

— Mîine la șase în Cheyne Walk.

Acum, cu ajutorul lui Clifford, reușisem să văd totul clar. Nu exista altă soluție posibilă. Cît despre „planul numărul doi" al ei, numai expunîndu-l lui Clifford și mi-am dat seama că era fantezia unui descreierat. Dar acum îmi simțeam inima sfîșiată și știam bine că, nu departe, mă aștepta cea mai cruntă și mai devastatoare durere, deocamdată amețită de vin, de prezența lui Clifford, de propria mea volubilitate.

Clifford mă privea, cu capul lăsat pe un umăr.

— Bietul copil !

— Cine ? Eu ?

— Da. Ești atît de simplu, de prostuț. Te-am avertizat doar ce-i poate pielea femeii ăleia. Majoritatea femeilor sînt așa, proaste, destructive... Sper însă că întreaga poveste să-ți fi adus și un folos, să-ți fi băgat mințile la cap.

— Oricum, îmi pare bine că am avut convorbirea cu Gunnar. A fost atît de înțelept.

— Înțelept ! Gunnar e un bou prețios și plin de sine. Voi doi n-ați făcut decît să amplificați între voi un lucru care ar fi fost mai bine să fie lăsat în pace. Da, a avut loc o tragedie, o moarte — dar lucrurile de felul ăsta trebuie smulse și lăsate în urmă.

— Uşor de zis. Ai procedat tu vreodată aşa ?

— Da. Mîinile lui Clifford răsuceau lănţişorul de la gît, degetul mic îmbrăca inelul. Sau, cel puţin, trebuie să-ţi rumegi suferinţa în tăcere şi nu să faci paradă de ea. Întotdeauna l-am dispreţuit pe Gunnar, încă de la Oxford. Are un simţ absolut disproporţionat al propriei sale valori, lucru pe care eu nu-l pot ierta. Noi cu toţii sîntem nimic, nimic, nimic, şi a gîndi altminteri nu înseamnă decît o infatuare morală. Ţi-a vorbit ceva despre mine ?

— Despre tine ? Nu. Nici nu te-am pomenit.

— Eu l-am dispreţuit pe el, şi el mă dispreţuia pe mine. Întotdeauna l-am considerat pe Gunnar un dobitoc. Tu, la Oxford, erai nebun după el, şi nu înţeleg de ce.

— La fel era şi Crystal.

— *Crystal ?*

— Da. Era îndrăgostită de el.

— Crystal îndrăgostită de Gunnar ?

— Da. De-abia acum am aflat şi eu. Ştii, s-a întîmplat între ei ceva absolut uluitor. În noaptea zilei în care a murit Anne, Crystal se afla în casa lui Gunnar şi s-au culcat în acelaşi pat şi au făcut dragoste.

— Crystal şi Gunnar ?

— Da, au făcut dragoste... ştii...

— *Imposibil.*

— Ba nu, s-a întîmplat de-adevăratelea. Şi el mi-a vorbit de asta.

— A vorbit despre asta ?

— Da. Nu-i extraordinar ?

— Şi deci nu-i virgină... ?

— Mă rog, teoretic nu, dar...

— Nu poate fi adevărat ! strigă Clifford. Se ridicase în picioare. Femeile născocesc tot felul de lucruri. Pur şi simplu nu poate fi adevărat. N-ar fi trebuit s-o crezi. Şi... şi... n-ar fi trebuit să-mi povesteşti mie.

Se bîlbîia de emoţie.

— Ascultă, nu fi...

— Atunci înseamnă că ei doi... de multe ori... dacă era îndrăgostită de el...

— Nu, firește că nu, numai acea singură dată ! Cine ar putea-o dori pe Crystal...

— Dacă l-a lăsat pe Gunnar s-o aibă, probabil că s-a culcat cu jumătate de oraș. Ai fost foarte naiv în ceea ce o privește, nu ?

— Clifford, așteaptă, unde te duci ?

— Mă duc la ea. Mă duc s-o întreb dacă e adevărat.

Pînă să ajung eu la ușă, el și ieșise din apartament și tropăia în jos pe scări. Mi-am înșfăcat din mers paltonul și șapca și, cu ele în mînă, am început să alerg după el strigîndu-l, cerîndu-i să se oprească.

Ușa de la intrarea imobilului îmi fu trîntită în nas și mi-au trebuit cîteva momente, în lumina slabă a holului, pînă cînd să găsesc broasca automată. Cînd am reușit să descui ușa, am auzit mașina lui Clifford pornind.

— Clifford, așteaptă, stai, așteaptă-mă și pe mine !

Mașina porni, trecu pe lîngă mine. Am alergat după ea, îmbrăcîndu-mi paltonul din mers. Speram să o ajung din urmă în circulația densă și înceată de pe Cromwell Road. Dar mi-am dat seama imediat că Clifford evitase strada principală ; luminile din spatele mașinii lui dispărură la dreapta, pe Pennant Mansions. Aici nu exista speranța unei încurcături de circulație și totuși am alergat după el pînă la Marloes Road, unde, desigur, nu s-a mai văzut nici urmă de mașină. Am fugit din nou în Cromwell Road, spre nord, sperînd să întîlnesc un taxi care să vină spre stația terminus a autobuzului de la aeroport. La un moment dat am zărit un taxi de partea cealaltă a drumului și era cît pe-aci să fiu strivit de-o mașină încercînd să-l ajung, dar altcineva mi l-a luat de sub nas. Cînd am ajuns la podul de cale ferată gîfîiam dureros și a trebuit să-mi încetinesc fuga transformînd-o într-un mers grăbit. Emoția îmi frîna agilitatea picioarelor, iar trotuarele erau foarte alunecoase din cauza rămășițelor de zăpadă înghețată. Îmi venea să plîng din cauza nebuniei pe care o făcusem. Probabil că, acum, Clifford se afla de vreo zece-cincisprezece minute la Crystal, torturînd-o. Clifford pe care ea îl iubea, care fusese întotdeauna miraculos de amabil față de ea.

Cînd am ajuns la Crystal, mașina lui Clifford se afla în fața casei. Am urcat în goană scările trăgîndu-mi cu greu răsuflarea și am dat buzna în camera puternic iluminată.

Crystal ședea pe pat plîngînd cu disperare. Clifford stătea în picioare, cu mîinile în buzunare și o urmărea încruntat.

Am străbătut camera împleticindu-mă. Pumnul meu repezit cu toată forța și cu elanul intrării precipitate l-a nimerit în umăr și l-a proiectat în perete. După aceea s-a așezat brusc pe un scaun. Crystal a strigat : „Nu, nu !" M-am așezat apoi pe pat și am luat-o în brațe.

— Pleacă ! i-am spus lui Clifford. Nu vreau să te mai văd în viața mea, și vorbesc cu toată seriozitatea. Ieși afară de aici dacă nu vrei să te zvîrl de-a berbeleacul pe scări.

Ținîndu-și umărul cu o mînă, Clifford se ridică nesigur pe picioare și, fără să ne arunce vreo privire lui Crystal sau mie, se îndreptă spre ușă. O clipă mai tîrziu, am auzit zgomotul motorului mașinii, care deveni tot mai slab pe măsură ce se îndepărta.

Crystal plîngea cu atîta furie încît nu putea articula un cuvînt ; fața, mîinile, pieptul rochiei îi erau ude de lacrimi. O cuprinsese o criză de isterie nezgomotoasă, sughițurile de plîns prefăcîndu-i-se în vaiete și înecîndu-se apoi ritmic în icneli. N-o mai văzusem plîngînd în felul ăsta de pe vremea vagonului mătușii Bill. După un timp am lăsat-o din brațe și m-am așezat la masa pe care se afla mașina ei de cusut. Probabil că tocmai lucra la mașină cînd năvălise Clifford cu demonstrația lui de neconceput. Îi urmăream lacrimile, spunîndu-i din cînd în cînd :

— Încetează. Crystal, iubito, încetează cu plînsul, inimioara mea.

Treptat, ritmul mecanic al isteriei se preschimbă într-un hohotit disperat, încet, copilăresc, care, într-un fel, era și mai îngrozitor.

— Crystal, încetează, fă-o de dragul meu. Nu mai pot suporta. *Oprește-te !*

— Îmi pare atît de rău. L-ai lovit, n-ar fi trebuit să-l lovești.

— Regret că nu l-am zvîrlit pe scări.

— N-ar fi trebuit să-l lovești, n-a fost vina lui.

— Ce n-a fost vina lui ? A dat buzna peste tine hotărît să te zdruncine, nu-i așa ? Ce ți-a spus ?

— Un cuvînt urît.

— Atunci regret că nu l-am omorît.

— O, nu, n-a fost vina lui... vai, dar a fost atît de jumplit, atît de cumplit...

— Încetează, Crystal ! E un om lipsit de importanță. Un nenorocit, un detracat, pe jumătate scrîntit el însuși. Păcat că n-am putut ajunge mai devreme. Cum să nu fiu furios pe el cînd te văd plîngînd în halul ăsta ? Dar acum a trecut. Haide, haide. Noi doi am apucat zile foarte grele, și la vîrsta noastră n-ar mai trebui să ne lăsăm doboîți de cîteva cuvinte aspre. Uită-l. Îl urăște pe Gunnar. Prin el vorbea propria lui amărăciune, delira.

— A fost atît de răutăcios. Și doar întotdeauna a fost foarte bun cu mine. Și l-am iubit atît de mult. Și cînd l-am văzut intrînd astă-seară, o clipă m-am bucurat tare... și pe urmă...

— Las-o baltă, Crystal. A trecut. Mai bine nu te gîndi. Poate că ai dreptate că n-a fost vina lui. În orice caz, hai să zicem așa. E un om singuratic, care trăiește numai în mintea lui, cu fanteziile lui bizare. O să-i pară rău. Dacă vrei, ți-l aduc să-ți ceară iertare în genunchi.

— Nu, nu...

— Lasă-l în plata Domnului ! Vai, Crystal, fetița mea, mă bucur atît de mult că te văd, sînt tare nefericit !

M-am așezat din nou lîngă ea, și un timp ne-am strîns în brațe în tăcere.

— Ai mai văzut-o ? întrebă Crystal cu nasul în paltonul meu.

— Da.

Mi-am dezbrăcat paltonul și am început să caut puțin vin. Am găsit un rest într-o sticlă veche. Mi-am turnat un pahar. Crystal a clătinat din cap.

— Și ai s-o vezi din nou ?

— Da, mîine. Dar asta va fi ultima dată.

— Într-adevăr ?

— Crystal, nu trebuie să mă mai întîlnesc cu ea. Nu trebuie să mă mai întîlnesc nici cu el. În sfîrșit văd lucrurile clar. Ai avut dreptate. Am greșit întîlnindu-mă cu ea

în taină. Am făcut tot ce-am putut pentru el. Și el a făcut tot ce-a putut pentru mine. După asta s-ar putea ca toate să meargă anapoda.

— Mă bucur. Nu vreau să te mai duci la ei. Mi-e atît de teamă pentru tine. Vai, dragule, trebuie numaidecît să te întîlnești mîine cu ea ?

— Trebuie s-o văd ca să-i spun, ca să mă despart de ea. Și i-am promis că vin.

— N-ai putea să-i scrii ?

— Scrisorile sînt periculoase și... Nu. Trebuie s-o văd.

Și ăsta era un lucru clar. Am făgăduit că ne vom întîlni marți la ora șase, și va trebui să mă aflu acolo. Și apoi mai era faptul groaznic că numai ideea întîlnirii de a doua zi mă împiedica acum să-mi pierd cu totul mințile.

Crystal, cu cunoașterea ei telepatică, a înțeles lucrul ăsta. Acum era aproape calmă, scoțînd doar niște suspine lungi, obosite, de refacere fizică.

— Vrei s-o vezi. Nici tu nu crezi c-ai să te despărți de ea. Te rog scrie-i. Te rog nu te duce s-o întîlnești. Simt că e o femeie îngrozitoare.

— Nu-i îngrozitoare, fetița mea. Nimeni nu-i îngrozitor. Mă rog, aproape nimeni. Sîntem cu toții niște zăpăciți. Important este să știi cînd trebuie să pui capăt zăpăcelii. Îmi dau seama ce am de făcut, n-avea grijă. Și trebuie s-o văd mîine, pur și simplu trebuie.

— Te rog...

— Gata, Crystal, nu vreau să mai vorbesc cu tine despre ea. E aproape plecată din viața mea, și voi trăi fără de ea, ai să vezi.

M-am așezat din nou pe pat și Crystal s-a rezemat de umărul meu.

— Hilary, vreau să-ți spun ceva.

— Te-ai logodit din nou cu Arthur.

— Nu. N-am reluat legătura cu Arthur. Am hotărît să n-o fac. E prea tîrziu, sînt prea bătrînă, nu mai vreau, mă simt mai bine așa cum sînt. Voiam tocmai să-ți spun că am hotărît definitiv să rup cu el.

— Foarte bine. Adică... Crystal, micuța mea, și eu vreau să-ți spun ceva. M-am văzut ieri cu Tommy. A venit la

mine să-şi ia rămas bun, se mărită cu cineva din King's Lynn.

— A, se mărită cu Kim ? Ce bine-mi pare !

— Dumnezeule, ştiai de el ?

— Da. Tommy mi-a cerut să tac. Şi nu ţi-am spus pentru că ştiam că ai să fii gelos şi c-ai fi fost în stare să te însori cu ea numai din gelozie. Mă rugam întruna să se mărite cu Kim.

— Bine, bine, bine. Aşadar, iată-ne pe amîndoi din nou pe raft, scumpa mea.

— Îmi place să zac pe raft alături de tine. Sînt atît de uşurată... te rog, nu te supăra pe mine.

— Crystal, ai dreptate, ar trebui să plecăm din Londra. Haide să plecăm imediat şi să ne stabilim undeva împreună. Nu în nord. Ne-am putea muta undeva în Wales sau la Bristol.

— Sau în Dorset sau în Devon, mi-ar plăcea. O, Hilary, întotdeauna mi-am dorit din toată inima să trăiesc la ţară. Crezi că am putea ?

— De ce nu ? Mi-aş găsi o slujbă în administraţia locală, sau m-aş angaja pe undeva ca funcţionar. Noi doi sîntem obişnuiţi să strîngem cureaua, nu-i aşa, scumpo ?

— Eu mi-aş găsi o odăiţă...

— Nu, Crystal, nu. Gata cu odăiţele !

— Adică ?

— Am locui împreună.

— Vai, dragul meu... lacrimile îi izvorîră iarăşi. Sînt atît de fericită, spuse şi-şi îngropă capul caraghios, cu părul lui creţ, în haina mea. Am înconjurat-o cu braţul.

— Haide, haide, puişor, hai, micuţa mea !

— O să trăim la ţară, într-o căsuţă de ţară.

— Şi tu ai să fii mica mea gospodină.

— Am să muncesc din greu, am să îngrijesc de casă, am să lucrez şi croitorie... şi am putea creşte animale, nu-i aşa, am avea păsări şi un cîine ?

— Desigur. Iar duminica eu aş săpa în grădină şi am cultiva legume. Şi în casă o să ardă un foc de buşteni, iar în serile de iarnă, cînd vîntul vîjîie în jurul casei, noi am sta şi am asculta muzică la radio.

— Da, da ! Şi tu ai învăţa limba chineză.

— Da.

Aş învăţa-o oare, în timp ce vîntul ar vîjîi în jurul casei ? Şi cît din mine va mai fi rămas pînă atunci ?

— Şi pe mine ai să mă înveţi franţuzeşte, aşa cum a fost vorba cu mult în urmă.

— Da, da, aşa va fi, Crystal, iubito, aşa va fi şi o să fim fericiţi, o să fim, aşteaptă şi ai să vezi.

MARŢI

ÎN SFÎRŞIT S-A IVIT ŞI ZIUA DE marţi. Toată noaptea aproape că nu închisesem ochii. Neobişnuita insomnie a fost o tortură fizică. Casa, văduvită de băieţi, părea pustie şi deprimantă. Auzeam liftul huruind în noapte şi mi se părea un zgomot al singurătăţii. M-am sculat devreme, mi-am făcut ceai şi am zăcut asupră-i, tremurînd. Se părea că închiseseră căldura cu totul.

Poşta de dimineaţă mi-a adus o depeşă scrisă de o mînă agramată şi purtînd un timbru din... Descifrată, depeşa conţinea următoarele :

„Dragă domle,

Am primit scresorea deaţi scriso lui Domnu Osmand carea stat aici, fiind ciriaşul meu, dea murit săptămîna trecută, din cauza hapurilor de dormit aşa zicea doctoru, iam vîndut cărţile pentru chiria care mi-o datora pe patru luni şi încă mai îm datorează, cărţile nau făcut doi bani aşa zicea omu dăn prăvălie, şi au fost oeltuelile pentru mormîntare, ajutorul dela asestenţă na venit şam plătit eu totu dăn buzunaru meu şi încă destul, şi mai e şi ghiveta pe carea sparto cînd a căzut peste ea, costă mult ca so repar şi covoru mi la strecat tot că ia fost rău dela stomag, şi cum mata eşti un fel de rudă şi nare alta, că nimenea nu a venit la el, cutez a vă trimete nota de cirie şi de plata mormîntării şi de covor şi de ghivetă pe care le

veți găsi în plic sperînd să primesc vești dela mata cu următoarea poștă, așa mia spus avocatu,

Cu stimă
Doamna J. Parfit "

Am mototolit scrisoarea în pumn și m-am ferit cu îndărătnicie să mă gîndesc la imaginea pe care o evoca sfîrșitul domnului Osmand. Ce ultimă încercare disperată de a cere o mînă de ajutor o fi însemnat vizita aceea pe care mi-o făcuse ? Mai bine să nu mă gîndesc.

Nici nu putea fi vorba să mă duc la birou. Nu aveam altceva de făcut decît să aștept să se scurgă ceasurile. Un timp m-am învîrtit prin casă, pe urmă am ieșit să fac o plimbare. Zăpada înghețată vălurise trotuarul cu mici creste alunecoase, cenușii ca oțelul. Am intrat în parc, dar acolo mă pîndea amintirea lui Kitty cu fața ei trandafirie pe sub gluga de blană întunecată. Am vrut să mă îndrept spre grădina Leningrad. Frunzele uscate înghețaseră în resturile de zăpadă, făcînd ca iarba să arate țepoasă și friabilă. Am hoinărit alene, fără țintă. Neîndoielnic, pentru mine farmecul parcului se risipise pe veci. Era ca și cum aș fi părăsit Londra cu totul.

Frigul intens m-a gonit în cele din urmă acasă ; am încercat conștiincios să mănînc ceva, dar actul de a deschide o cutie de fasole conservată îmi evoca în asemenea măsură obișnuitul vieții cotidiene, acum cînd nu mai putea exista nimic obișnuit, încît aproape că mi-a venit să plîng. Nu mai plînsesem de ani și ani de zile, și nici acum nu am plîns. Dar m-a inundat o cumplită tristețe, senzația de viață irosită, de fericire care ar fi putut să fie și nu a fost. Și, în chip straniu, în mijlocul acestei dezolări totale, dăinuia lumina curîndei prezențe a lui Kitty, încă o dată și pentru ultima oară. Să fi fost într-adevăr pentru ultima oară ? murmura, din cînd în cînd, un glas dement și foarte îndepărtat.

Pe la trei am auzit soneria de la intrare. Nu puteam spera nimic de la vreun vizitator, dar o clipă a încolțit totuși în mine o speranță idioată. Era Jimbo Davis. M-am holbat la el.

— Christopher a plecat.
— Știu. Am venit să te văd pe dumneata.
— Pe mine ? De ce ?
— Doar ca să constat dacă ești bine.
— Și de ce n-aș fi ?
— Nu știu. M-am gîndit că poate te simți foarte singur. Chris mi-a spus că ai părăsit slujba. Pot să intru ?

I-am dat drumul înăuntru și automat m-am dus în bucătărie și am pus ceainicul la fiert. Am făcut ceai. Jimbo stătea și mă privea.

— Vrei să mănînci ceva ? Uite aici fasole, pîine și unt. Și niște biscuiți cu șocolată, numai că sînt cam vechi.
— Mulțumesc, o să iau niște biscuiți.

Ne-am așezat. Nu purtasem niciodată vreo conversație cu Jimbo. Ședea sorbindu-și ceaiul și privindu-mă cu ochi mari căprui, strălucitori. Avea păr castaniu, tuns scurt, probabil ca să nu-l deranjeze cînd dansa. Se așezase cu grație oasă elasticitate, ca un zeu oriental, cu un genunchi înălțat și un picior îndoit pe scaun. L-am lăsat să se uite la mine. O fi gîndind oare că sînt pe cale să înnebunesc, sau ce alta ?

— Ai auzit că Mick a fost din nou arestat ?
— Da ? Foarte bine.
— A fost prins într-o nouă chestie.
— Și ce fac „Păsările de apă" ?
— Bine. Chris și Len l-au luat pe Phil în locul lui Mick.
— Phil ?
— A, nu l-ai cunoscut pe Phil. La el s-au mutat acum. Phil are o casă.
— Ferice de Phil.
— Chris a fost foarte necăjit din cauza dumitale.
— Și eu am fost necăjit din cauza lui.
— E adevărat că Tommy se mărită ?
— Da.
— Și dumneata ce-ai să faci ?
— Am să-mi continui viața de zi cu zi și sarcinile obișnuite.
— Ai găsit altă slujbă ?
— Nu.
— Crezi în astrologie ?

— Nu.

— Eu nu știu sigur dacă cred sau nu. Dar am impresia că e ceva adevăr în chestia asta. Totul e determinat, asta-i clar. Altfel nu s-ar putea să se lanseze rachete de probă în Jupiter. Gîndește-te. Lansează chestiile alea, care fac tot drumul pînă la Jupiter și efectuează fotografii. N-ar reuși să facă asta dacă toate lucrurile din lume n-ar fi dinainte fixate, s-ar pierde pe drum, nu-i așa ? Și apoi faptul că pot prezice eclipsele cu secole înainte. Crezi în farfurii zburătoare ?

— Nu.

— Eu bănuiesc că cred. Gîndește-te la toate milioanele alea de planete exact ca a noastră, cineva trebuie să trăiască pe ele, dar ar trebui să fie grozav de deștepți ca să poată comunica în vreun fel cu noi. Mi-ar place să cred că sîntem observați de niște ființe superioare, dumitale, nu ?

— Sper că cei care ne-or fi observînd au simțul umorului.

— Crezi în Dumnezeu ?

— Nu.

— Eu nu știu sigur dacă cred. Tatăl meu era predicator în Wales, este încă. Locuiam în capătul văii. Obișnuia să le predice oilor. Era el puțin sărit. Și s-ar fi zis că le plăcea. Îl lăsau să le mîngîie.

— Cine ?

— Oile. Aveau niște ochi atît de frumoși ! Făceam și noi rugăciuni acasă și îngenuncheam lîngă pat, iar tata își ascundea capul în pernă și gemea.

— Trebuie să încerc și eu figura asta odată.

— Hilary, nu fi trist, viața e frumoasă.

— Jimbo, n-ai vrea să pleci, băiat bun și drag ?

— Hilary, totul o să fie în ordine cu dumneata, nu-i așa ? Pot să vin și mîine ?

— Nu, pleacă. Dar îți mulțumesc c-ai venit.

— Vreau să-ți dau ceva.

Scoase din buzunar un pachețel mic, învelit în hîrtie subțire și-l puse pe masă. Apoi, într-o secundă, se îndepărtă, fără zgomot, pe picioarele lui elastice.

Am rămas în bucătărie și am deschis pachețelul. Conținea o cruce din metal ieftin pe un lănțișor, din acelea pe care le vînd negustorii ambulanți de pe Oxford Street, în schimbul a cincizeci de pence. Am vîrît-o în sertarul mesei de bucătărie. În clipa aceea am zărit pe pervazul ferestrei un obiect negru, închircit : planta în ghiveci pe care mi-o dăduse Jimbo și pe care, firește, uitasem să o ud. Speram ca el să nu o fi observat. Îmi dădeam seama că vizita prostească a lui Jimbo și cruciulița lui prostească reprezentau o fărîmă pe bunătate pură ; dar nu mă putea mișca. Simțeam că însăși vizita lui Hristos nu m-ar fi putut mișca, nu pentru c-aș fi fost atît de păcătos, ci pentru că eram atît de mortal de trist. Am mai stat un timp. Mi-am adus aminte că era marți și că Arthur m-o fi așteptînd. La patru și jumătate am plecat de acasă.

Kitty a sosit la șase fără zece. Eram înghețat și buimăcit de suferință și de emoția sumbră, oribilă, lipsită de bucurie a gîndului că urma să o văd. Mă postasem aproape de capătul debarcaderului. Seara era extrem de întunecoasă, puțin cețoasă, dar s-ar fi spus că și ceața era neagră, îngroșîndu-se și coagulînd aerul, ca în descrierea lui Pliniu despre erupția Vezuviului. La capătul debarcaderului totul era cufundat în întuneric. Felinarul plasat pe la mijlocul lui răspîndea o strălucire tulbure, îngrădită, estompată, derutantă. Apa era tenebroasă, luminile care s-ar fi putut reflecta în ea voalate, fluxul scăzut dar repede, bancurile de mîl invizibile. Deslușeam murmurul slab, șuierător al Tamisei umflate de zăpadă și, ici colo, cîte un pocnet ușor cînd vreo buturugă purtată de curent se izbea de lemnăria debarcaderului.

Kitty veni repede și, într-o clipă, brațele mele înlănțuiau mantoul de vizon. Capul îi era descoperit, simțeam pe obraz părul ei moale și rece.

— Oh, scumpa mea, dulcea mea, dragostea mea.

Trupul meu o adora, pîrjolit de iubire și tandrețe și dorință, iar mintea mi se clătina, cutremurată. Mă covîrșea senzația că totul era cu desăvîrșire potrivit și cuvenit, ca ea aparținea întocmai acestui loc și acestui timp, perfecțiunea momentului prezent, plenitudinea cosmică a întîlnirii noas-

tre și a dragostei noastre, a brațelor mele în jurul trupului ei. Aș putea oare săvîrși, împotriva acestei perfecțiuni, crima pe care se pare că o premeditasem cu răceală ?

— Hilary, dragul meu, mă bucur atît de mult că te văd. Ce înghețat ești ! Nu vrei să intrăm în casă ?

— Nu. Unde-i Gunnar ?

— La un coctail la Ministerul de Externe.

— N-ar fi trebuit să-l însoțești ?

— Am încropit o scuză, nu mă duc întotdeauna cu el la chestiile astea. După aceea e invitat la un dineu în oraș. Vai, Hilary, sînt atît de bucuroasă că te văd, lasă-mă să-ți ating fața, e de gheață. Trebuie să te încălzesc. Te iubesc, pur și simplu te iubesc, e atît de simplu, trebuie să *fie* simplu. M-am uitat să văd ce-i cu *Hassan*.

— *Hassan* ?

Uitasem de *Hassan*, eram la mile depărtare, *Hassan* devenise o joacă de copii.

— Am înțeles, e ceva despre sărmanii îndrăgostiți care sînt puși să aleagă. Dar cred că noi...

— Ascultă-mă, iubito, am zis.

Tonul pe care am rostit aceste cuvinte a amuțit-o. I-am simțit îngrijorarea, respirația oprită, inima.

— Kitty, trebuie să te părăsesc.

A rămas tăcută, tremurînd în brațele mele.

— Kitty, nu mai putem continua în felul ăsta, o știi și tu, o știu și eu. Tu nu-mi poți aparține mie. Ceea ce e între noi pare a fi, poate că și este, ceva măreț, pentru mine așa e în orice caz, dar toate sentimentele umane sînt pline de amăgiri, iar anii, timpul de care am avea nevoie pentru a le pune la încercare, pentru a le face reale, nu există. Ne aflăm într-o situație falsă și dragostea noastră e îmbibată de falsitate. Spui că mă iubești, dar ce înseamnă asta, ce poate însemna, realitatea respinge această iubire, și tu o știi. Nu-i vina ta, într-un fel nu-i nici măcar a mea. Am fost precipitați atît de vertiginos în toată povestea asta ! Lumea e plină de determinări, altfel n-am fi în stare să trimitem rachete în Jupiter. Dar încă un pas mai departe ne-ar duce la distrugere. Nu trebuie să îngăduim forțelor irezistibile să ne determine să distrugem și apoi să ne distrugă. Trebuie

să opunem rezistență irezistibilului și o putem face. Vom supraviețui. Tu ai avut un capriciu generos și nebunesc, dar va trece așa cum trec capriciile. Tu știi, trebuie să fi știut tot timpul că planul tău numărul doi e absolut imposibil. Și primul plan e imposibil. Cum am putea, după ce ne-am îmbrățișat ca acum, să ne întîlnim în prezența lui Gunnar și să-l înșelăm cu zîmbete obișnuite ? Nu putem face așa ceva, Kitty, sîntem doborîți. Nu-l pot înșela a doua oară pe Gunnar. Dacă l-am ajutat, și dacă prin asta ți-am fost ție de folos, sînt bucuros și încîntat, ceea ce înseamnă o binecuvîntare de care n-am crezut că o să mai am parte în viața mea. Trebuie să mă mulțumesc cu atît. Te-am ținut în brațe și te-am sărutat și ăsta e un dar pe care mi l-a făcut universul, un dar care mă va ferici și mă va bucura de-a pururi. Iar tu ai să-ți dai seama că a fost doar un vis, care pentru tine va trece, firește, repede. Trebuie să plec, Kitty, irevocabil și pentru totdeauna, și trebuie să plec chiar acum. Probabil că te-ai așteptat să-ți vorbesc astfel.

— Da.

Răspunsul ei, aproape inaudibil, a fost însoțit de un ușor tremur, și Kitty se rezemă de mine de parc-ar fi fost gata să cadă.

— Dar, Hilary, continuă ea după un moment, mai tîrziu n-am putea să fim, într-un fel, prieteni ? S-ar putea ca el să vrea să te mai vadă...

— Eu nu mai vreau să-l văd, Kitty. Nu știe, nu-i așa, nici prin cap nu-i trece că noi ne-am mai întîlnit, cu excepția celor două prilejuri cînd a fost de față ?

— Nu, desigur că nu știe.

— Așadar putem scăpa cu fața curată. Și trebuie să fie așa.

— Dar mai tîrziu, nu ne-am putea regăsi în vreun fel... nu pot suporta gîndul că tu vei rămîne într-un pustiu de singurătate, lipsit de iubire și de îngrijire, cînd în inima mea există atîta iubire pentru tine...

Ochii mi se închiseseră de chin, o strîngeam cu violență în brațe.

— Nu ne vom putea regăsi mai tîrziu, asta e o minciună și o iluzie. Nu există nici un loc și nici un timp în care să ne

putem vreodată reîntîlni. Tu ţi-ai dăruit mila unui om nevrednic, şi asta-i tot. De aci înainte vieţile noastre nu trebuie să se mai amestece. Kitty, nu sîntem destul de tari ca să nu săvîrşim vreo greşeală cumplită. Şi e fals, totul e imposibil de fals. Mai bine să ne despărţim acum. Lasă-mă să plec repede, nu-mi îngreuna plecarea, fă ca totul să fie aşa cum ai spus tu, simplu şi, pentru numele lui Dumnezeu, iubito, lasă-mă să plec acum.

— Hilary, iubitul meu...

— Nu-mi îngreuna plecarea, nu mi-o îngreuna...

Debarcaderul tremură uşor sub tălpile mele şi am deschis ochii. Peste umărul lui Kitty l-am văzut pe Gunnar. Lumina neclară, difuză a felinarului mi-l înfăţişa de neconfundat, deşi nu-i puteam desluşi decît silueta greoaie şi o fulgerare de păr de viking fanat.

Am rostit „Gunnar" nu către el, ci către Kitty şi am îndepărtat-o de mine. Îmi stăteau în gîtlej cîteva cuvinte pe care să i le adresez, dar acestea nu au mai fost niciodată articulate. Nu s-ar putea spune că Gunnar m-a lovit, ci că s-a năpustit asupră-mi. Asemenea unui bour care atacă. M-a luat pe nepregătite şi eram într-o poziţie prost cumpănită, cu o mînă încă pe umărul şi pe mantoul lui Kitty, aşa cum dădusem să o împing în lături. Gunnar s-a aruncat în mine, piept la piept, cu o izbitură care mi-a tăiat răsuflarea şi m-a făcut să-mi pierd echilibrul. M-am împleticit şi, încercînd să-mi recîştig poziţia, m-am răsturnat cu zgomot pe o parte. M-am ridicat însă pe dată în picioare. Se vede că şi Gunnar îşi pierduse respiraţia în ciocnire, pentru că nu a profitat prompt de avantajul pe care-l avusese asupră-mi. Cînd m-am ridicat iar, am primit o lovitură violentă şi dureroasă într-un obraz. Probabil că mă plesnise puternic cu palma deschisă, numai că nu se putea vedea nimic, eram prea aproape unul de celălalt şi masivitatea lui astupa lumina felinarului. Nu voiam să mă lupt cu el, dar nici să stau acolo şi să mă las bușit nu aveam de gînd. L-am înşfăcat de palton şi l-am tras spre mine. Părea o îmbrăţişare încrîncenată, nu mult deosebită de cea în care abia o înlănţuisem pe Kitty.

— Gunnar, te rog, oprește-te, oprește-te !

Îi scăpa întruna din piept o horcăială mîrîită și acum încerca să se descleștească din strînsoare, împingîndu-și cu forță genunchiul în stomacul meu și înșfăcîndu-mi cu degetele uneia dintre mîini gulerul paltonului și pielea de pe ceafă. Îngreunat de paltonul meu mătăhălos mă țineam de stofa paltonului lui și amîndoi ne roteam pe loc, legănîndu-ne și smucindu-ne ca două marionete sferice. Îmi îndoisem și eu piciorul îndărătul piciorului lui și prin această piedică rigidă încercam să-l fac să-și piardă echilibrul. Dacă reușeam să-l răstorn, aș fi putut să sar peste el și aș fi luat-o la fugă înainte de a fi fost în stare să mă atace din nou. În timpul încleștării dintre noi, Kitty nu a strigat, nu a scos nici o exclamație. Dar deodată am auzit-o rostind cu voce joasă, intensă, pătrunzătoare :

— Opriți-vă, opriți-vă imediat ! Nu trebuie să vă luptați. Vin între voi.

Am simțit, deși nu o puteam vedea, mîneca de vizon în fața ochilor mei. M-am tras îndărăt, slăbind strînsoarea, și lăsîndu-l pe Gunnar încă între mine și chei.

Atunci am auzit vocea lui Gunnar :

— Dă-te la o parte ! Îl omor !

— Dragule, încetează... îl imploră Kitty.

Mi-am dat seama că mă retrăsesem pînă la un punct periculos. În spatele meu, nu mai exista acum decît saltul în apă.

Gunnar o îmbrînci pe Kitty la o parte. Acum avea asupră-mi avantajul dorit. Trebuia să fac un pas înainte, și l-am făcut repede, încercînd să-mi feresc capul. Pumnul lui Gunnar se izbi de umărul meu. Gata să mă prăvălesc, m-am apucat de mîneca lui și am încercat să-l răsucesc pe loc, ca să pot trece de el. În clipa aceea răsună un strigăt sălbatic.

Gunnar și cu mine ne-am îndepărtat brusc unul de celălalt și am privit în jur, ca doi oameni beți. Eram singuri. Kitty dispăruse. Căzuse peste muchea debarcaderului în bezna de dedesubt.

Gunnar scoase un răget de fiară. Se aruncă pe jos, uitîndu-se peste margine. Am îngenuncheat și eu. Întunericul era de nepătruns.

Apoi, într-o clipă de neasemuită ușurare, am auzit de dedesubt vocea lui Kitty :

— N-am pățit nimic, nu vă speriați, voi doi, n-am nimic.

Glasul ei, tremurător dar limpede, părea însuși glasul curajului, și acel „voi doi" era subit și pregnant de liniștitor.

I-am spus lui Gunnar :

— Tu rămîi aici, fă rost de o frînghie. Eu cobor.

— E un noroi înfiorător, spuse Kitty de dedesubt.

M-am aplecat mult peste muche, scrutînd bezna. Sub debarcader se vedea o întreagă structură de grinzi încrucișate. Mi-am scos paltonul și m-am lăsat să lunec dedesubt, dibuind cu picioarele după traversele de lemn înclinate. Am găsit un punct bun de sprijin, mi-am mișcat mîinile, și am pornit să cobor în continuare. I-am spus lui Kitty pe cel mai obișnuit ton pe care l-am putut fabrica : „Sosesc, sosesc".

Nici un răspuns. M-am agățat de grinzile vîscoase, reci și alunecoase și mi-am lăsat în jos un picior, căutînd din nou un punct de sprijin. N-a fost greu. O clipă sau două mai tîrziu am simțit suprafața moale a mîlului și, continuînd să mă țin agățat de debarcader, m-am răsucit, cu brațele întinse, la baza lui.

La început, îmi păruse că acolo jos nu e decît un hău negru, dar acum, cînd mă aflam în el, distingeam o slabă, slabă rază de lumină de la felinarul voalat de deasupra. Reușeam să zăresc vag culoarea mantoului lui Kitty și, mai încolo, mișcarea abia perceptibilă a valurilor repezi.

— Kitty !

— Mi-e teamă că m-am afundat în mîl.

— Ești teafără, nu ți-ai rupt nimic ?

— Sînt întreagă, dar e atît de stupid...

— Ești în apă ?

— Nu, nu... am căzut direct în mîl, e ca o gelatină. Mantoul meu e complet ruinat.

Mi-am spus că dacă se mai poate gîndi la mantou, probabil că n-are nimic.

— Vin la tine.

— Fii atent, ai să te împotmolești și tu. Mai bine fă rost de o frînghie. Eu nu pot face nici o mișcare.

Acum puteam desluși nota de panică din glasul ei. Continuînd să mă țin agățat de baza debarcaderului, am început să mă mișc în direcția ei. În punctul unde cobo-

rîsem eu, noroiul era destul de închegat, dar după ce-am făcut un pas sau doi, începu să devină vîscos şi cleios. Pasul următor mă afundă pînă peste gleznă. M-am oprit din nou. Ochii mi se învăţaseră cu întunericul şi acum o puteam vedea pe Kitty şi, dincolo de ea, apa. Stătea aproape în picioare, împotmolită în mîl pînă la genunchi, înclinată uşor într-o parte, într-o atitudine nefirească, dar perfect liniştită.

Am mai făcut un pas. Milul deveni dintr-odată mai fluid, mai instabil, nu se mai simţea fundul. Mi-am lăsat toată greutatea în mîini, ţinîndu-mă de structura de lemn din spatele meu.

— Nu veni încoace, o să ne afundăm amîndoi. Mai bine întinde-te spre mine.

Am încercat acest lucru. Mă apropiasem acum de ea atît cît puteam s-o fac fără să mă desprind de suportul meu şi să plonjez în nămol. Mi-am proptit un picior în stîlpul de lemn, şi am întins spre ea o mînă. Am simţit o atingere. Vîrfurile degetelor ei. N-aş fi putut reuşi s-o trag. M-aş fi prăbuşit şi eu.

— Nu te poţi mişca deloc ?

— Nu. Asta-i stupiditatea. Cînd am simţit că alunec de pe debarcader am sărit, şi am căzut cu amîndouă picioarele drept în noroi. Din fericire, că altfel m-aş fi rănit.

Ah, vocea ei curajoasă, dar şi unda de panică !

Ceva se contură deasupra. Pentru un moment uitasem de Gunnar. I-am strigat :

— Nu coborî, fă rost de o frînghie sau de o scîndură sau de ceva ! Nu pot ajunge la ea.

De pe planşeul de deasupra răzbeau zgomote, bocăniturі care sunau a gol. Întreaga scenă era străniu de îngrădită şi aproape mută. Circulaţia de pe chei alcătuia un fundal de murmure, dar pînă şi foşnetul apei părea mai puternic. Ne aflam singuri, într-o cavernă înghesuită şi rece, cu lumină tulbure şi aer dens.

— Cred c-ar trebui să-mi scot mantoul, spuse Kitty. Am să-l arunc spre tine.

— Mai bine rămîi cu el. Nu te zbate ! Într-un minut vom avea o frînghie.

Mantoul de vizon, făcut ghem, îmi sosi moale și cald, răspîndind parfumul lui Kitty. Numai poalele erau înnoroiate. Mi se părea ciudat să-l mînuiesc. L-am aruncat deasupra capului, atîrnîndu-l pe una din grinzile de lemn. Și cînd mi-am săltat brațul, am simțit cît de tare mă durea umărul și o parte a feței de la loviturile lui Gunnar.

— Mantoul e în siguranță. Acum încerc din nou să te ajung.

— Mă scufund, spuse Kitty. Ah, ce idiot...

Acum o puteam vedea mai clar. Efortul de a-și dezbrăca paltonul îi șubrezise echilibrul și se afundase ceva mai mult în noroi, de parc-ar fi căzut într-un genunchi. Părea să se fi îndepărtat de debarcader și distanța dintre noi era acum mai mare. Încercam să-mi mențin judecata fermă și calculată. Mă rugam ca ea să nu înceapă să se zvîrcolească și să strige.

Ținîndu-mă cu o mînă de lemnul alunecos, am făcut încă un pas în mîzgă, întinzîndu-mi brațul la maximum. De astă-dată nu am mai atins nimic, nici măcar vîrfurile degetelor ei.

— Nu pot, am auzit-o pe Kitty, în partea asta brațul mi-e prins... nu pot... acum parcă aș sta jos...

Părea că o părăsește curajul, vocea îi era ascuțită, dar nu chiar spartă. Am strigat către Gunnar :

— Caută ajutoare, caută ajutoare, adă pe cineva, cheamă poliția !...

De deasupra nu mi-a răspuns decît tăcerea, probabil că Gunnar alergase după ajutor. În mișcarea pe care o făcusem îndepărtîndu-mă de debarcader, un picior îmi fusese înghițit de mîl pînă la coapsă. M-am zbătut să mi-l extrag, agățîndu-mă acum cu ambele mîini de grinda înclinată. Era tot mai greu să mă țin de ea, din cauza frigului, a stratului viscos, lunecos de pe lemn, a durerii din umăr. Piciorul mi se smulse cu un leorpăit din încleștarea masivă a mîlului, și m-am înălțat iar spre debarcader, îndoindu-mi genunchii, și rămînînd suspendat de grinzi, cu brațele care-mi tremurau acum de slăbiciune. Am strigat : „Ajutor ! Ajutor !“ Strigătele mele se pierdură ca niște păsăruici în bezna densă. Dedesubt Kitty gemea.

— Kitty, nu te lăsa pradă panicii. În curînd o să soseaască cineva. Nu te mișca. Uite ce facem, îmi scot haina și ți-o arunc. Prinde o mînecă, dacă poți.

Mi-am dezbrăcat haina, stînd atîrnat ca un liliac. Cu o mînă apucînd o mînecă și cu cealaltă ținîndu-mă strîns de stîlp, am aruncat haina peste prăpastia care mă despărțea de Kitty. Am văzut-o prinzînd mîneca, am simțit stofa încordîndu-se între noi. Dar mi-am dat pe loc seama de inutilitatea încercării, Kitty era prea adînc împotmolită. Singura urmare a fost că momentul de tensiune mi-a dislocat mîna acum complet înghețată de pe lemnul lunecos și am plonjat din nou cu genunchii în mîl, lăsînd haina să-mi scape.

— N-are nici un rost, spuse Kitty. Mă afund din ce în ce.

Se străduia cu disperare să-și mențină glasul ferm.

— Nu te pot ajunge. Dacă mă împotmolesc și eu nu te mai pot ridica. Or să aducă o frînghie...

— Nu m-aș mai putea agăța acum de o frînghie, mîinile îmi sînt prea reci, mai bine nu-mi dezbrăcam mantoul.

— O să vină îndată cineva...

— Cred că o să mor de frig.

— Să-ți arunc paltonul înapoi ?

— Nu-l mai pot îmbrăca.

— Curaj, Kitty, iubito, curaj !

— Totul e din vina mea...

— Ce dracu s-o fi întîmplat cu Gunnar... oh, Dumnezeule, dacă m-aș putea gîndi la ceva ce-ar fi de făcut...

— Apa e foarte aproape.

Mi-am schimbat poziția, apropiindu-mă puțin pe margine. O puteam vedea acum așezată în noroi, ușor înclinată, atît de aproape de mine, la cîțiva metri, și totuși inaccesibilă, pierdută și, după cum îmi dădeam seama, scufundîndu-se din ce în ce. Fălcile tenace ale mîlului îi înghițiseră un picior pînă la genunchi, pe celălalt pînă la șold, pierdeam și brațul pe care-l întinsese cînd își pierduse echilibrul. Puțin de-ar mai fi încercat să se zbată, s-ar fi răsturnat

pe spate. Îi puteam deslușì rochia, era cea cafeniu-cenușie, și o bijuterie îi strălucea la gît. O clipă, i-am zărit fața. Plîngea. Mi-am schimonosit obrazul și am icnit în fața muntelui de idioată neajutorare. Hotărîsem că, dacă Kitty își pierde capul și începe să se zbată și să se scufunde, mă voi lansa spre ea. Dar pentru moment era mai de folos să o urmăresc, chiar să-i vorbesc.

— Dac-aș putea ajunge pînă la apă, aș înota.

— Kitty, fluviul te-ar ucide.

— Sînt o bună înotătoare.

— E prea rece. Așteaptă. Nu ești în pericol. Așteaptă. Și, pentru numele lui Dumnezeu, *stai nemișcată !*

— Nu pot să aștept, răspunse Kitty cu glasul spart. Cad treptat pe spate. Simt mîlul pînă spre umeri. Cred c-ar trebui să încerc să mă arunc în apă.

— Nu, nu, ar fi mult mai rău.

M-am împins din nou spre ea, într-o strădanie disperată de a acoperi distanța fatală dintre mîna ei și mîna mea. Din nou nămolul mi-a absorbit pașii, îngropîndu-mi un picior pînă la genunchi, pînă la coapsă, și a trebuit să mă trag cu forța îndărăt, cu brațele trosnindu-mi de încordare, un genunchi proptit în grindă, pînă cînd piciorul captiv s-a ridicat cu încetineală, la suprafață.

În clipa aceea, spre imensa mea ușurare, am auzit tropăit de pași deasupra. Planșeul de lemn a tremurat și am văzut pe cineva căznindu-se să coboare mai încolo de mine, aproape la capătul debarcaderului. Am deslușit silueta mătăhăloasă și i-am simțit greutatea. Era Gunnar.

— Kitty, s-a auzit glasul lui Gunnar. Așteaptă, soseșc ajutoarele.

Eram gata să-i strig ceva lui Gunnar cînd s-a auzit deodată un zgomot tînșiit, de corp greu care se rostogolește, și căruia îi răspunse un puternic plesnet apos, lipicios. Gunnar căzuse.

A căzut între mine și apă și, mi-am dat seama că, asemenea lui Kitty, se afundase în nămol pînă la coapse, și se răsturnase pe dată într-o rînă, pe partea laterală a de-

barcaderului. Auzeam sunetul plescăit, înfundat al zvîrcolelilor lui pentru a ieşi la suprafaţă.

— Gunnar, nu face asta, aşteaptă, aşteaptă !

M-am mişcat ca o maimuţă de-a lungul marginii debarcaderului. Nu-l vedeam clar, dar aproape imediat am putut ajunge la el, l-am putut atinge, apuca de stofa paltonului. I-am simţit umărul, braţul, apoi mîna care o prinse pe a mea.

— Nu te zbate. Ţine-te de mine !

O clipă, braţul şi umărul meu îi preluară întreaga greutate. Am gîfîit de durere. De deasupra se auzeau paşi şi strigăte. Pe urmă i-am fixat mîna pe cea mai groasă dintre grinzile de lemn, şi a rămas aşa, sub mine, ţinîndu-se acum cu ambele mîini, ca o balenă naufragiată la ţărm. Şi peste umerii lui am văzut deodată, estompat dar clar, cum Kitty se zbuciuma nebuneşte chiar la marginea fluviului negru şi repede. O secundă păru să se fi împotmolit pînă la gît în nămol, numai capul îi mai ieşea la suprafaţa volburii noroioase. Am scos un strigăt şi, părăsindu-l pe Gunnar, m-am desprins de grinzi şi am plonjat în mîl către ea. Am văzut-o răsucindu-se, cu întregul corp acum înmuiat în noroi, şi parcă gata să se scufunde în groapa pe care o creaseră zvîrcolelile ei. Apoi, cu o ultimă opintire sălbatică, sub imboldul panicii, se zvîrli în apă ; i-am auzit ţipătul cînd braţele ei au bătut apa. Şi după aceea, într-o clipă s-a făcut nevăzută. Se lansase în fluviu şi fluviul o răpise.

Acum mă aflam eu în mîl, fără nici un sprijin, gata să mă prăvălesc cu faţa în jos. Un picior se îndepărta de mine, tras în adînc, de parcă fusese prins de un duh rău care-l smucea de zor. Am izbit cu piciorul drept în faţa duhului rău. Apoi mi-am răsucit trupul spre apă, căznindu-mă să alunec pe suprafaţa mîloasă. Un braţ îmi fu capturat de un alt duh rău. Noroiul mă plesni peste obraz, îmi atinse gura. Pe urmă braţul meu întins a fost prins în menghina unui alt soi de răceală, ceva cum nu mai simţisem sau n-aş fi putut concepe niciodată în viaţă, o răceală dincolo de orice răceală. Am ţipat. Eram în apele fluviului.

După aceea n-au mai existat ţeluri ci poate doar un unic ţel, acela de a supravieţui în timp ce Tamisa mă mîna cu repeziciune, într-o beznă groaznică şi năucitoare, storcîndu-mă cu răceala ei de gheaţă, storcînd ultimul strop de căldură din trupul meu, învîrtejindu-mă şi împingîndu-mă înainte, şi încercînd să mă ucidă, zdrobindu-mă în îmbrăţişarea ei mortal de rece.

Era mai tîrziu, mai tîrziu, mai tîrziu. Nu mai existau zile fixe. Îmi vîram cheia în uşa apartametului lui Clifford Larr, din Lexham Gardens.

Kitty nu s-a înecat. Nu s-a găsit apă în plămînii ei. Ba chiar, cînd au scos-o din fluviu, trăia încă. A murit din cauza răcelii. Bietul ei trup s-a răcit prea tare, i-a îngheţat sîngele şi nu şi-a mai putut regăsi vechile căi. A murit la spital.

Eu n-am rămas prea mult în apă. Dar în acele minute am uitat de Kitty, am uitat totul în afară de îndatorirea primordială de a nu muri, de a ieşi din iadul acela de frig înainte de a mă omorî. Curentul era iute şi puternic, malurile povîrnite şi alunecoase. Dar mi-a apărut în faţă un lanţ negru uriaş, şi m-am agăţat de el. Un şlep ancorat, un cablu uitat, m-au urcat de la mîl la pietre. M-am tîrît în patru labe pe cîteva trepte, şi m-am aşezat pe trotuar, cu spatele rezemat de parapetul cheiului. Alarma pentru căutarea lui Kitty a trecut propriu-zis pe lîngă mine. Strigăte, o şalupă a poliţiei cu un reflector, oameni alergînd de colo-colo. „Au poscuit o femeie din rîu." „Trăieşte?" „Da." După ce am auzit acestea, m-am dus acasă. Pe jos. Nimeni, în noaptea aceea de smoală, nu m-a observat. Am aflat veştile a doua zi de la vecinul meu, domnul Pellow, care a văzut menţionat în reportajul din ziar numele departamentului la care lucram eu. Publicaseră o fotografie a lui Kitty şi una a lui Gunnar. *„Personalitate din Whitehall încearcă să-şi salveze soţia."* Despre mine nici un cuvînt. Pentru a doua oară eram eliminat din poveste, ca şi cum nici n-aş fi existat.

Am deschis uşa apartamentului lui Clifford. Era seara, dar nu o seară de luni. Îi telefonasem şi acasă şi la birou,

dar nu răspunsese nimeni. Voiam să-l văd. Era, în acel moment, unica persoană pe care doream s-o văd. Venisem în Lexham Gardens sub un impuls subit și imperios și zărisem, cu o împunsătură de ușurare, lumina aprinsă în odaia de zi.

Am auzit un ușor clincănit venind din bucătărie. Dar apartamentul avea un aer straniu. Eram gata să-l strig pe Clifford, cînd am văzut, pe ușa deschisă a salonului, că miniaturile indiene fuseseră date jos de pe zid. În locul lor se vedeau acum pătrate de tapet Morris, nedecolorat. Apoi privirea îmi căzu pe un vas mare chinezesc aflat pe masa din hol, umplut acum cu o neobișnuită adunătură de mărunțișuri. Printre acestea am zărit ceva care a făcut să mi se oprească răsuflarea, înainte chiar de a-i pătrunde întreaga semnificație. În acel talmeș-balmeș de obiecte, cutii de chibrituri, scrisori, chei, se afla lănțișorul cu inelul cu pecete pe care Clifford obișnuia să-l poarte la gît.

Probabil că în clipa în care l-am văzut am scos un sunet. Un bărbat chel, cu fața rotundă, pe care nu-l cunoșteam, a ieșit din bucătărie și s-a uitat la mine cu ostilă surprindere.

— Scuzați-mă, am spus. Îl căutam pe Clifford.

— Ah. Nu știați ?

Dar în momentul acela știam.

— E... ?

— Vă anunț cu părere de rău că Clifford a murit, s-a sinucis.

— Înțeleg. Spunea... adeseori că o s-o facă...

Am rămas un moment uitîndu-mă pe ușa deschisă a salonului la miniaturile înșiruite pe jos, rezemate de perete : o prințesă pe terasă, privind la furtună, prințul părăsindu-și iubita pe o noapte cu clar de lună, două fete de o frumusețe transcendentală plimbîndu-se într-o grădină, o fată care semăna cu Biscuit împletindu-și părul. Probabil că-și așteptau rîndul să fie vîndute.

Am dat să plec.

— Vă rog, o clipă, sînteți bun să-mi dați cheile ? Eu sînt meșteriitorul, și...

I-am dat vărului cu figură porcină cheia plată, de la ușa din față, pe care o țineam încă în mînă, și m-am îndreptat spre ieșire.

Vremea se mai îmblînzise și, în timp ce străbăteam grădinile Cornwall, în drum spre stația Gloucester Road, se porni o ploaie ușoară.

Chiar înainte de Gloucester Road am observat biserica St. Stephen, unde, după cum îmi povestise odată Clifford, T. S. Eliot a fost timp de mai mulți ani epitrop. Supunîndu-mă unei nevoi inexorabile de a mă așeza, am intrat în biserică și am luat loc într-o strană cufundată în întuneric. În clipa aceea regretam că nu i-am cerut vărului lui Clifford să-mi dea inelul cu pecete ca amintire. Acum ar fi fost cu neputință să mă mai întorc să i-l cer. Și apoi, cine eram eu ca să port acel acum pe veci misterios simbol? Clifford fusese răpit de rîul cel rece și eu nu-i întinsesem o mînă, nu-i atinsesem nici măcar degetele.

Ședeam în obscuritatea bisericii privind zidul aurit dindărătul altarului, cu luminițele lui înșelătoare licărind în întuneric, ca lumina de pe debarcaderul din Cheyne Walk, și simțeam în ochi lacrimi de zadarnică duioșie și milă de mine însumi. Aveam nevoie de Clifford, aveam nevoie de ironia lui care era rece și totuși nu era rece, aveam nevoie să asculte ceea ce nu-i putea fi povestit decît lui. Numai că Clifford nu mai era, și aveam senzația că îl omorîsem eu, într-o izbucnire de mînie, așa cum, într-o izbucnire de mînie, o omorîsem pe Anne. Și acolo unde ar fi putut să existe consolarea împăcării sau chiar consolarea răsplății, nu mai era decît pustietate și solitudine, o mai vastă pustietate și o mai tăcută solitudine decît oricînd altădată. Fusesem împins, încetul cu încetul, în deșert, și nu mai exista acum nimeni căruia să-i pot vorbi despre toate lucrurile care, ceas de ceas și minut de minut, îmi devorau inima.

În timp ce mă aflam sub șocul morții lui Kitty, treptat mi s-a luminat în minte ideea că nimeni nu știa de prezența mea pe debarcader. Numai Gunnar și, probabil, Biscuit. Dar nimeni altcineva nu aflase și eu nu spusesem nimănui. Lui Crystal nu-i precizasem cînd aveam să mă văd cu Kitty pentru a-mi lua rămas bun. Aflase din afară de accidentul căderii lui Kitty de pe debarcader și de efortul eroic al soțului ei pentru a o salva și, cînd am văzut-o eu

mai tîrziu pe Crystal, nu i-am ascuns trauma prin care treceam, dar am lăsat-o să creadă (şi a crezut) că moartea a luat-o înainte scenei mele de adio cu soţia lui Gunnar. Şi nimeni altul, cu excepţia lui Arthur, nu a ştiut vreodată că eu şi Kitty eram altceva decît cunoştinţe întîmplătoare. Hotărîrea de a nu-i povesti lui Crystal ce s-a întîmplat în realitate a însemnat pentru mine o decizie importantă şi, din unele puncte de vedere, cumplită. Lăsasem să cadă pe umerii surorii mele întreaga povară a morţii Annei, o lăsasem să împărtăşească totul alături de mine. De astă-dată, mi-am spus, am să port singur greul. Nu voi mai injecta în viaţa ei inocentă acest nou şi, fatalmente, mutilant coşmar. Dar tăcerea mea m-a izolat de Crystal într-un fel neobişnuit : ea simţea, în chip obscur, că între noi avusese loc o adîncă separaţie şi ne priveam unul pe celălalt, pe deasupra prăpastiei, cu ochi miraţi şi îndureraţi.

În primele zile de după întîmplare m-am întrebat dacă să-i trimit o scrisoare lui Gunnar, explicîndu-i — dar ce explicaţie m-ar fi putut justifica ? Nu-i puteam scrie adevărul fără a da într-un fel impresia că arunc blamul, sau măcar responsabilitatea, asupra lui Kitty ; şi, în orice caz, purtarea mea era de neiertat. Mă întrebam dacă nu cumva Gunnar o să-mi scrie mie, şi un timp am urmărit poşta ca un îndrăgostit, sperînd să descopăr, indiferent ce grozăvii ar fi conţinut, un plic cu scrisul lui mărunt. Dar n-a venit nimic. (Şi-a dat demisia din departament foarte curînd după catastrofă şi s-a reîntors la viaţa politică. O alegere parţială picată la momentul oportun l-a propulsat în Parlament unde, în scurt timp, a ajuns subministru. Dar asta s-a întîmplat mai tîrziu.) Aş fi vrut să ştie că tocmai mă despărţeam pentru totdeauna de Kitty atunci cînd ne-a surprins el împreună. Dar pe măsură ce timpul trecea, acest lucru îmi apărea ca o încercare lipsită de noimă, menită să atenueze răul. Şi era măcar adevărat ? Aş mai fi vrut să ştiu cine mă vînduse. Cine i-a şoptit lui Gunnar, cine a aranjat acea sosire la ţanc ? Biscuit ? Clifford ? Era de conceput că fusese o intrigă pusă la cale de Gunnar şi Kitty, pentru a pregăti scena unui omor ? Să fi fost eu oare disculpat în *asemenea* măsură ? Ar fi fost o disculpare

pe care nu o doream, și dealtfel nu puteam crede că Kitty, nici chiar pe jumătate silită, a putut fi unealta soțului ei.

Ședeam în biserica St. Stephen și plîngeam pentru Clifford cum nu plînsesem pentru Kitty ; în clipele acelea moartea lui îmi apărea chiar mai îngrozitoare decît a ei. Crystal văzuse în Kitty o *femme fatale* care avea să mă atragă spre pierzanie. De fapt eu o atrăsesem pe Kitty spre pierzania ei, așa cum o atrăsesem și pe Anne. Dar în iubirile noastre se amestecase voia lumii și, de față la moartea lor, fusese purul hazard. Cel puțin de acest lucru îmi puteam da acum limpede seama. Pe cînd Clifford murise altfel, murise pentru că nimeni nu-l iubea și nu se sinchisea de el, de parcă pe o noapte friguroasă cineva i-ar fi trîntit ușa în nas. Nu știam și nu aveam să mai știu vreodată în ce măsură ținuse într-adevăr la mine. Sau poate că murise ca urmare a rolului pe care-l jucase într-o altă dramă, din pricina cuiva de care nu auzisem niciodată. Plîngeam și, treptat, în confuzia durerii, am plîns pentru Kitty, pentru Gunnar, pentru Anne și, într-un chip ceva mai liniștit, pentru mine. După un timp am început să mă gîndesc la domnul Osmand, la felul cum murise singur, la felul cum mă învățase din manualul de latină pentru începători al lui Kennedy să conjug verbul iubirii, în timp ce mîneca șleampătă a hainei lui se rezema de brațul meu.

În primele zile după scena de pe fluviu credeam că am să-mi pierd mințile. Îmi petreceam timpul singur în camera mea, șezînd pe marginea patului. Hotărîrea de a nu-i spune nimic lui Crystal am luat-o foarte curînd, fără să fi raționat, supunîndu-mă unui imperativ. Nu aveam să mai atîrn și acest albatros de gîtul ei. Dar voi putea oare să îndur totul de unul singur ? Pe atunci nu-mi venise încă ideea de a sta de vorbă cu Clifford, nu-mi încolțise nici cea mai firavă dorință de a expune această delicată grozăvie zeflemelii lui, răcelii lui nemărginite. La început am înfruntat doar întîmplarea în sine, înfășurată în groaznica ei osîndă la tăcere, și am simțit că nu suporta nici un fel de apreciere rațională sau conceptuală. Faptul în sine și cu mine ne aflam singuri, împreună, și mintea mea era înghețată de durere și de spaimă, iar posibilitatea nebuniei

îmi apărea ca o evadare. Mai tîrziu, pe măsură ce m-am simțit în stare să discut cu mine însumi, să reflectez, să întorc chestiunea pe o parte și pe alta și să-i văd toate fațetele, chiar dacă cu multă răceală, dorința de a discuta cu Clifford, amintirea înțelepciunii lui, în pofida a orice, și a afecțiunii lui, oricît și-ar fi autozeflemisit-o, l-au făcut să-mi apară ca o ultimă resursă providențială. Acum însă nu mai exista nici o resursă și acest lucru îmi apărea la rîndul lui ca înfăptuirea unei providențe drepte și neîndoloase.

Faptul că de astă-dată nu-i spusesem nimic lui Crystal, fusese într-adevăr hotărîtor. *Data trecută* avusesem pe cineva, un spectator pasiv dar care mi-era totodată și frate de suferință, și față de care puteam să mă desfășor. Sufeream în fața lui Crystal așa cum credincioșii suferă în fața lui Dumnezeu ; numai că, fără îndoială, aceștia au mai multe foloase de pe urma suferinței lor decît am avut eu. Iar ea, sărmană inimă inocentă și iubitoare, a acceptat tacit, din pură bunătate și din sentimentul ei de identificare cu mine, statornicirea unui climat de totală dezolare. Eu hotărîsem că viețile noastre trebuie să fie ruinate, iar ea, biata rîndunică, și-a clădit pe dată cuibul în ruine. Cît de zadarnic fusese totul, abia acum îmi dădeam seama cu claritate. Căință, pocăință, suferință izbăvitoare ? Nici vorbă de așa ceva. Mi-am distrus orice șansă în viață și am nimicit fericirea lui Crystal numai din simplă ciudă, din violența răzbunătoare și plină de invidie care încă îmi mai mușca sufletul. Încă o dată și încă o dată dădeam foc orfelinatului, numai că acum nu mai exista nimeni care să oprească acțiunea de distrugere. Mi-am irosit talentele și m-am prefăcut într-un sclav, nu pentru c-aș fi regretat sincer cele ce săvîrșisem, ci pentru că am fost furios pe ghinionul care m-a împiedicat „să ies cu fața curată". Nu crima în sine era cea care mă afectase, ci natura imediată și automată a pedepsei : pierderea Oxfordului, a „situației" mele, a roadelor muncii mele. Dacă aș fi putut păstra toate acestea, poate că mi-aș fi revenit. Ca în dese rînduri în copilăria mea, sentimentul de vină reieșea din pedeapsă și nu din răul comis. Și mi-am perpetuat suferința din pur resentiment. Dacă eu aș fi fost singurul recipient al acestei violențe, incidentul ar fi putut să fie consemnat — în ca-

tastiful din ceruri — ca închis. Dar, în mod deliberat, am făcut-o pe Crystal să sufere alături de mine. Ar fi putut oare suferința ei curată să mă răscumpere de păcat ? În nu știu care teorie ideală, da, în realitate, nu.

Firește, regretam ceea ce făcusem. Regretam toți pașii greșiți cu consecințele lor catastrofale, și nu-i regretam doar ca pe niște mostre de ghinion. Știam bine unde m-am comportat rău, îmi cunoșteam egoismul, destructivitatea, rapacitatea. Dar înțelegeam acum în ce disperată măsură această „penitență" era amestecată cu elementele grosolane care alcătuiau aproape întreg ansamblul ființei mele. Există unele ritualuri religioase care separă minusculele grăunțe ale căinței. Asemenea ritualuri se aplică chiar și atunci cînd nu apare căința. Dar eu nu mă puteam folosi de astfel de aparate selective. Pentru mine totul era grosolan amestecat : căința, remușcarea, resentimentul, violența și ura. Și nu era vorba de o tragedie. Nu aveam nici măcar consolarea de a privi chestiunea sub această optică. Tragediile aparțin artei. Viața nu are tragedii.

Mă întrebam cum va arăta viitorul. Oare avea să înceapă pentru mine un nou ciclu de suferință, mai intensă, mai cruntă ? Dacă-i așa, va dăinui întreaga mea viață. Aceeași crimă, repetată de două ori, nu merită oare mai mult decît o dublă pedeapsă ? Sau scena va fi acum total diferită ? Eram mai vîrstnic decît prima oară, nu mai aveam nesăbuința și dărnicia tinereții. Cînd mă aflaseram în valurile de gheață ale Tamisei, uitasem pe dată de Kitty. Eul meu cel mai profund, care nu cunoștea pe nimeni altcineva, se lupta cu disperare doar să supraviețuiască. Oamenii între două vîrste sînt mai grijulii față de ei înșiși. Oare dorința disperată de a supraviețui, sau meschina prudență mă vor feri acum, în acest și mai crîncen impas, de autodistrugerea la care mă osîndisem prima oară ? Îmi vor fi de ajutor acum, cînd puteam desluși cu mai multă claritate mîna hazardului ? A spera așa ceva însemna cinism ? Dar chiar și cinismul mi-ar putea fi oare de ajutor ? Sau poate că acum eram într-adevăr mai înțelept ? Ce i-ar mai fi plăcut lui Clifford să discute toate aceste chestiuni ! Fără îndoială, acum eram mai în măsură să cîntăresc ceea ce nu putusem percepe data trecută altfel

decît ca o provocare, şi anume proporţia de întîmplător, de accidental pe care o conţineau lucrurile acestea, sau poate că toate lucrurile de pe lume. Data trecută turbasem de furie din pricina elementului accidental, şi nu-i îngăduisem sub nici un chip să mă salveze din stăruinţa mea de a fi unicul autor a tot ce se întîmplase. Acum eram mai modest în ce priveşte paternitatea mea asupra evenimentelor, şi poate că voi reuşi să fac la timp mişcarea de a mă ierta, de a-i ierta pe toţi. Sau poate că tocmai în aceasta consta cinismul cel mai subtil ? Există o dogmă religioasă care spune că Dumnezeu este autorul tuturor acţiunilor. Mă întreb care o fi echivalentul ei laic ?

Durerea mea pentru Kitty şi amintirea iubirii ce mi-o purtase, indiferent ce-o fi însemnat această iubire, rămăseseră şi aveau să rămînă ferme. Poate că asemenea dureri sînt elementele cele mai pure şi mai statornice din nestatornica, impura, egoista inimă omenească: durerea existînd nu ca sentiment de culpabilitate, sau calcul, sau regret raţional, ci ca sfîşieri şi imagini. Acestea mă vor însoţi în taină pînă la capăt. Aş fi dorit, cu o tristeţe posomorîtă şi amară, să mai fi putut comunica măcar o singură dată cu Gunnar, dar era un lucru imposibil, şi pînă şi gîndul că se va reîntoarce într-o bună zi ca să mă omoare era o romanţare pe care hîda realitate a vieţii o respingea. Era pur şi simplu un sfîrşit în coadă de peşte, pe care sentimentul meu de vină îl sucea şi-l răsucea, şi unica salvare, de fapt unica mea datorie, ar fi fost să accept ideea de imposibil, aşa cum stătea ea de veghe, undeva, înainte de punctul terminus al strădaniei umane.

Totuşi, printre toate aceste poveri sterile şi obstacole oarbe, se cernea o rază de lumină, şi era o binecuvîntare să mai pot regăsi spaţiul unei meniri normale. Anume, puteam încă, pînă nu era prea tîrziu, s-o fac pe Crystal fericită. Chiar înainte de a fi avut forţa de a întrezări acest viitor, un instinct bine orientat mă făcuse să-i ascund catastrofa. Acum voi avea grijă de Crystal, aşa cum ar fi trebuit să fi avut întotdeauna, voi avea grijă de ea ca de copilul meu, nu-i voi mai întuneca sufletul cu atrocităţile vieţii mele particulare, ci voi munci ca să-i pot dărui fericirea, buna-starea, şi acele bucurii simple care i se potriveau atît de

bine și de care o privasem în mod constant. Orice o putea bucura pe Crystal, cu condiția ca eu să fiu bine, orice flecușteț cît de neînsemnat îi putea face plăcere. Așa încît era absolut scandalos că nu avusese o viață fericită. Acum nu mai puteam munci pentru ea așa cum avusesem de gînd în tinerețe, așa cum plănuisem și întrevăzusem la Oxford, atunci cînd Crystal declarase : „Asta-i cea mai fericită zi din viața mea". Nu-i mai puteam oferi *acea* fericire. Dar puteam munci din răsputeri pentru a-i dărui o altă fericire mai mică, mai scurtă, mai modestă, dar în care capacitatea ei înnăscută de a se bucura ar putea în sfîrșit să zburde. Aceasta va fi de aci înainte unica mea menire. Crystal era singura ființă pe care o iubeam și aveam noroc că mi se oferea posibilitatea de a-mi exprima această iubire cu toată nevinovăția și plinătatea inimii și de a-i închina ei ce mai rămăsese din viața mea. O voi scoate din Londra și voi găsi undeva la țară cea mai bine plătită slujbă care s-ar potrivi capacităților mele. Am să mă mut cu ea într-o căsuță de țară și o să aibă grădină și animale, o să-i ofer tot ce-și dorește inimioara ei, și o să simulez față de ea un soi de seninătate, poate chiar bucurie. în care, pînă la urmă, se va dizolva ceva din realitatea acestor lucruri. Și noi doi, singuri, vom cînta asemenea păsărilor în colivie.

M-am ridicat ca să ies din biserică. Mă simțeam epuizat de durere, iar gîndul că Clifford era mort îmi veni din nou în minte. Am ieșit prin nava dinspre sud. Am văzut o piatră memorială care-mi cerea să mă rog pentru odihna sufletului lui Thomas Stearns Eliot. Cum te mai simți tu, bătrîne prieten, acum cînd insuportabila încăierare cu cuvintele și cu sensurile a luat sfîrșit ? Din păcate nu mă pot ruga pentru sufletul tău, nu mai mult decît pentru sufletul lui Clifford. Amîndoi ați fost scoși din catalogul existenței. Dar eu simt o vie recunoștință față de cuvinte, chiar față de cuvintele al căror sens abia de-l înțeleg. Dacă timpul în întregime este etern prezent, atunci timpul în întregime nu mai poate fi răscumpărat.

Ceea ce ar fi putut să fie nu-i decît o abstracțiune, existînd ca o posibilitate perpetuă doar într-o lume de speculații.

— CINE O DĂRUIEȘTE PE ACEASTĂ femeie pentru a fi cununată cu acest bărbat ?

— Eu.

„Eu, Arthur Mervyn Fisch, te iau pe tine, Crystal Mary Burde, drept soață cu cununie, pentru a te avea alături și a te susține de astăzi înainte la bine sau la rău, la bogăție sau la sărăcie, la boală sau la sănătate, legîndu-mă să te iubesc și să te îndrăgesc pînă cînd moartea ne va despărți, după cum fi-va voia Domnului ; și întru aceasta mă leg cu credința mea."

Arthur a molfăit cuvintele rolului său. Ochii îi străluceau de bucurie, fața îi radia de triumf, dar tremura de parcă te-ai fi așteptat în orice moment să se dezagrege. Crystal, care plîngea de parcă i se sfîșia inima, își debită în șoaptă partea ei. Cînd am atins-o pentru a-mi îndeplini misiunea de a o dărui lui Arthur, am simțit-o complet țeapănă. Arthur a bîjbîit cu verigheta pînă să-i nimerească degetul, iar ea a privit-o cu uimire prin pînza lacrimilor, apoi s-a întors spre mine cu o expresie de copil speriat.

„Cu acest inel mă cunun cu tine, cu trupul meu te venerez, cu toate bunurile mele lumești te înzestrez..."

Se terminase. Pastorul ne-a condus în sacristie ca să semnăm în registru. Crystal și-a scris pentru ultima oară numele ei de fată : Crystal Burde. Arthur a scăpat condeiul din mînă și a făcut o pată pe filă. Eu am iscălit ca martor. Tommy și-a scris numele ei, ocupînd mult spațiu cu felurite înfloriturî scoțiene : Thomasina Uhlmeister.

Din fericire ceremonialul a fost scurt. Crystal ar fi vrut să cîntăm un imn, dar eu m-am împotrivit, împlinind ultimul meu act de autoritate din viața ei. Ceremonia noastră a fost ultima din șirul de cununii ale zilei, iar pastorul, care se grăbea probabil s-o șteargă la vreo petrecere de sărbători, ne-a strîns mîinile și ne-a zîmbit din mers. Era ajunul Crăciunului.

Eu și Tommy am rămas singuri cu domnul și doamna Arthur Fisch. Și Tommy fusese înlăcrimată de-a lungul întregii ceremonii.

— Ei, Arthur, felicitările mele, i-am spus, strîngîndu-i mîna.

Își lăsase din nou mustață, dar fericirea îl făcea să arate bine.

— Nu mai necheza, mînza mea, i se adresă Tommy lui Crystal.

— E musai să folosești afectările astea scoțiene ? am întrebat-o pe Tommy. Nu mai plînge, Crystal puicuțo, drăguța mea. Acum ești ditamai femeie măritată.

— Tocmai asta o roade, zise Tommy. Vai, vai...

Nu se mai putu reține și izbucni în lacrimi

Am încercat să schimb priviri cu Arthur, orice clișeu ar fi salvat situația, numai că el plana asupra lui Crystal și părea gata să înceapă să urle la rîndul lui. Cineva, în biserică, tuși cu înțeles. Fără îndoială doreau să dichisească locul pentru slujba de seară. Arthur o înzestrase acum pe Crystal cu bunurile lui lumești, adică paravanul pe care era reprodus Empire State Building și fotoliul lui cu avioane, și primise îngăduința s-o venereze cu trupul lui. Tommy repetă pentru a cincea oară gluma că Crystal se preschimbase dintr-o pasăre de cristal într-un pește de cristal [1]. Eu o dăruisem pe sora mea. Era deci timpul să plecăm.

Se precipitaseră o serie întreagă de evenimente. De fapt, asta era a doua cununie la care fusesem invitat de la întîmplarea din Chelsea încoace. Am mai fost poftit, dar desigur că nu m-am dus, la celebrarea cununiei civile dintre (domnișoara) Alexandra Marilyn Bisset și (domnul) Christopher Jameson Cather. În momentul cînd primisem invitația nici nu știusem măcar că cei doi se cunoșteau. Se pare că Biscuit, venind în diverse rînduri la mine acasă în căutarea mea, îl văzuse pe Christopher și rîvnise la el. De ce nu ? Căsătoria fusese, după cît se părea, ideea ei (dar eu nu prea eram convins de acest lucru), și, după cîte îmi spusese Arthur, care îmi dăduse informațiile, atrăsese felurite comentarii cinice. Nu puteam decît să-mi înclin

[1] Joc de cuvinte : în engleză, numele Burde se pronunță asemănător cu substantivul *bird* care înseamnă pasăre, iar *fish*, numele de căsătorie al lui Crystal, înseamnă „pește".

capul în fața unui nou mister de nepătruns. Biscuit își găsise prințul, iar Christopher își găsise, să sperăm, „iubirea adevărată", visată în cîntecul lui. Se poate ca amîndoi să fi fost norocoși. Se zvonea că Biscuit ar fi fost acum o femeie bogată, în urma testamentului lăsat de Kitty. Tînăra pereche își sărbătorea luna de miere în Benares. Christopher avea de gînd să folosească banii lui Kitty lansînd-o pe Biscuit ca model. Despre „Păsările de apă" nu s-a mai auzit un cuvînt.

În măsura în care toate astea mă mai puteau atinge, îmi părea rău după Biscuit. Mă obișnuisem într-un fel cu ea, exista între noi acea complicitate de „camera slugilor" și nu mă puteam împiedica să nu mă întreb ce întorsătură ar fi luat lucrurile dacă, așa cum se cuvenea rangului meu, m-aș fi îndrăgostit de cameristă în locul stăpînei. Mi-ar fi plăcut să revăd fața aceea gălbuie, de copil de pripas, înălțată către fața mea într-o naivă și preocupată întrebare. Mă simțeam înrudit cu Biscuit pentru că amîndoi eram vagabonzi în societate, amîndoi dezmoșteniți, amîndoi pierduți și nereclamați de nimeni. Mi-ar fi plăcut să o pot săruta din nou pe Biscuit, nu cu pasiune, ci cu o tristețe ostenită. Acum era a lui Christopher, aparținea unui bărbat care păstra o imagine foarte urîtă despre mine, chiar fără să fi cunoscut faptele pe care probabil că Biscuit i le și împărtășise. Îmi părea rău și după Christopher. Cîndva ținuse la mine. Am fi putut fi prieteni. Distrusesem, aproape sistematic, respectul și afecțiunea lui față de mine, și pînă la urmă l-am și alungat din casă. Într-adevăr, așa procedasem cu majoritatea oamenilor pe care i-am cunoscut. Era de mirare că Clifford mă acceptase atît amar de vreme. Da, mi-ar fi plăcut să mai pot sta de vorbă cu Biscuit. Mi-ar fi plăcut să o întreb, pur și simplu din compasiunea omului irremediabil naufragiat, dacă ea mă trădase. Sau nici nu știa poate că luasem parte la moartea lui Kitty. Dar era prea tîrziu acum pentru aceste întrebări, ca și pentru multe altele.

Hotărîrea lui Crystal, subit fermă, de a se mărita cu Arthur, picase ca o bombă. Uitasem complet de Arthur. Destul de curios, mă gîndisem la el în acea cumplită seară de marți, mă gîndisem că mă aștepta, probabil, cu conserva

de limbă, cartofii, mazărea, brînza și bananele lui. Doamne, dacă m-aș fi dus la Arthur în seara aceea, dacă ar fi avut el puterea de a mă constrînge ! Dar după acea seară de marți se evaporase cu totul din conștiința mea, pînă cînd Crystal m-a anunțat, cu un glas nou și un chip nou, că a hotărît să se mărite. De ce ? Nu mă puteam împiedica să cred că, într-un anumit fel tainic și obscur, decizia mea de a nu-i povesti cele ce mi se întîmplaseră determinase brusca ei hotărîre de a mă părăsi. Comuniunea desăvîrșită dintre noi doi fusese știrbită de o tăcere din parte-mi pe care ea trebuie să o fi simțit, chiar dacă nu a putut-o interpreta și, probabil, o teamă adîncă, senzația că mă pierde, o împinseseră în brațele lui Arthur. Așadar, e posibil că tocmai eroismul meu mă făcuse să o pierd, și dacă m-aș fi lăsat pradă slăbiciunii de a-i împărtăși totul, i-ar fi fost milă de mine și mi-ar fi rămas alături. Sau poate că hotărîrea ei nu însemna decît realizarea unui vechi țel, dorința lui Crystal de a avea un copil, dorință de care știa bine că mă irită. Ori poate că era vorba într-adevăr de autentică iubire pentru Arthur, iubire despre care nu-mi vorbise pentru că știa că m-ar fi iritat și mai mult. Aceasta era încă o întrebare care va rămîne pe veci fără răspuns.

Așadar nu aveam să locuiesc împreună cu Crystal, și nu vom cînta ca două păsărele într-o colivie. Arthur, și nu eu, va avea grijă de ea, o va iubi și va împlini dorințele inimioarei ei. Ea și Arthur urmau să se mute din Londra. Arthur își ceruse transferul la Harrogate și începuseră deja căutarea unei noi căsuțe de țară. Aveau să locuiască deci în vîlcelele îndepărtate din Yorkshire, iar eu o să-i vizitez ocazional, din ce în ce mai rar, și o să-i aud vorbind despre mine ca despre „unchiul Hilary", și o să-i văd pe copiii lor zgîindu-se la mine cu ostilitate și neînțelegere. Desigur că ascundeam toate aceste previziuni de ochii ei iubitori și înlăcrimați. În tot acest timp m-am prefăcut, și simpla rigoare a disimulării a însemnat în oarecare măsură o distragere de la tortura care o prilejuise. Am simulat bucurie pricinuită de căsătorie, entuziasm stîrnit de Arthur, fericită anticipare a nepoților și nepoțelelor (care vor sosi

cu siguranță, chiar adoptați la nevoie). Ba chiar am vorbit cu beatitudine de o eventuală mutare a mea în Yorkshire. (Părăsisem ministerul și-mi găsisem o slujbă, mai plicticoasă dar mai bine plătită, la o companie de asigurări.) Pe cine convingeau aceste minciuni ? Crystal avea nevoie să le creadă măcar pe jumătate și poate că le și credea. S-a agățat de mine pînă în ultimul moment, cu o expresie de vinovăție îngrozită și un torent de exclamații de dragoste. Iar eu mi-am jucat rolul cu eroism. Cel din urmă lucru pe care-l puteam face pentru Crystal era s-o trimit cu inima senină către destinul ei. Duritatea o să-și găsească desigur loc mai tîrziu.

Am ieșit din biserică (nu era St. Stephen) în aerul înghețat al nopții. În curtea bisericii era un pom de Crăciun iluminat. Mi-am adus aminte că, pînă la urmă, nu o dusesem pe Crystal să vadă ieslea de pe Regent Street. Ne-am îndreptat spre mașina pe care o închiriase Arthur și în care avea s-o ducă a doua zi pe Crystal ca să petreacă Crăciunul cu verii lui din Lincolnshire. Tommy și cu mine ne-am înghesuit pe locurile din spate. Arthur și Crystal s-au așezat în față. Crystal s-a întors și mi-a întins mîna, iar eu i-am luat-o eroic, i-am strîns-o și i-am zîmbit deși îmi venea să urlu ca un cîine. Arthur a condus cu prudentă pricepere spre ospățul de nuntă care avea loc în Blythe Road. Am urcat scările, Arthur în frunte, apoi Crystal continuînd să mă țină de mînă, și Tommy în spate. Masa ne aștepta aranjată, puiul și budinca se rumeneau în cuptor. Camera era împodobită cu lanțuri de hîrtie. Arthur, cuprins de elan sărbătoresc, pregătise pălăriuțe de hîrtie pentru doamne, reprezentînd Zorile și Amurgul. Au urmat rîsete și lacrimi. Ne-am scos paltoanele. Arthur și cu mine purtam costumele bune. Tommy era îmbrăcată într-o rochie cu paiete, total nepotrivită, iar Crystal purta o rochie de mătase portocalie care se lupta cu culoarea părului ei. Am sărutat-o pe Crystal și i-am cerut să înceteze cu plînsul. Tommy a sărutat-o și ea. Femeile au continuat să plîngă, încercînd să rîdă. Arthur și cu mine am început să deschidem sticlele de șampanie.

MĂ ÎNTORCEAM ACASĂ. TOMMY, al cărei drum ducea în direcția opusă, continua să meargă alături de mine. Cîțiva fulgi de zăpadă se iveau ici colo în lumina felinarelor și pluteau alene înainte de a coborî și a se face nevăzuți pe trotuarele brumate de ger. Tommy purta scufia ei de noapte din lînă albastră și își vîrîse în ea și zulufii ca să-i țină mai cald. Mergeam de o bucată de timp în tăcere.

Așa cum eram de aci înainte condamnat să fac în tot restul vieții mele, revedeam cu ochii minții imaginea lui Kitty zbătîndu-se în mîl, la marginea apei. Ce s-o fi întîmplat cu mantoul de vizon ? Oamenii pot să se piardă, dar obiectele de preț, ca de pildă hainele de vizon, trebuie supravegheate cu grijă. Poate că se găsea acum în posesiunea lui Biscuit.

— Hilary, plîngi ?

— Nu.

— Așa aveam impresia.

— Nu.

— Hilary, trebuie să-ți fac o mărturisire.

— Domnul Spranger te-a lăsat însărcinată. O.K. E un lucru care nu mă privește.

— Nu, nu. Am făcut un lucru îngrozitor și trebuie să ți-l spun.

— Are într-adevăr vreo importanță ?

— Da. Trebuie să ți-l spun. Mă întreb dacă ai să mă poți ierta vreodată.

— Asta, fără îndoială, o va decide timpul.

— I-am trimis lui Gunnar Jopling o scrisoare în legătură cu tine.

— Ce-ai făcut ?

Continuam să merg.

— I-am scris o scrisoare în legătură cu tine, în legătură cu tine și cu Lady Kitty.

Mi-am continuat mersul, fără să-i arunc vreo privire. Fulgii de zăpadă se îndesiseră.

— Și ce i-ai scris despre mine și Lady Kitty ?

— Că ești îndrăgostit de ea.

— Ce te-a făcut să-ți imaginezi acest lucru ? Poate că a fost o născocire de-a ta ?

— Te-am văzut sărutînd-o în Grădinile Kensington, în ziua aceea cînd am venit să-ți povestesc despre Kim.

— De unde ai știut că era ea ?

— I-am văzut fotografia în reviste și apoi am întîlnit-o cînd am venit la tine la birou. I-am recunoscut mantoul.

— Ce deșteaptă ai fost să ne descoperi !

— Am venit la tine să te caut și nu erai acasă, așa că m-am dus în parc. Și știam că grădina aceea de la capătul lacului e unul din locurile tale favorite.

— De unde știai ?

— M-ai dus și pe mine odată acolo. Mi-ai spus că ai botezat-o Grădina Leningrad. Ai uitat, probabil.

Într-adevăr uitasem.

— Și ce anume i-ai scris ?

— Doar că ești îndrăgostit de soția lui. Despre ea n-am scris nimic.

— Cînd ai expediat scrisoarea ?

— A... după aceea...

— În ce zi ?

— Am scris-o și am expediat-o a doua zi... adică luni. Am făcut-o... pur și simplu din gelozie și din ciudă... știu că a fost un lucru urît... dar, înțelegi, tot timpul mi-am spus că e altă femeie la mijloc, și că din cauza ei nu... întîi am crezut că e Laura Impiatt... pe urmă cînd te-am văzut cu Lady Kitty mi-am dat seama că de ea e vorba, și n-am putut îndura... ea era o femeie atît de fericită și de bogată, și acum te mai avea și pe tine... era îngrozitor, simțeam că-mi pierd mințile,... și mi-am spus că dacă te-ar lăsa în pace poate aș avea și eu vreo șansă... sau nu știu ce alta am gîndit... pentru că de fapt te părăsisem, numai că, în realitate, desigur că n-o făcusem... dar eram înnebunită de suferință... am făcut un lucru oribil... și a doua zi biata doamnă a murit...

— Așa încît nici n-ar fi fost nevoie să trimiți scrisoarea.

— Așa încît nici n-ar fi fost nevoie să trimit scrisoarea. Mă rog, e un fel foarte urît de a vorbi... m-am purtat îngrozitor față de el, de domnul Jopling, și față de tine... dar presupun că nu a dat crezare scrisorii... am scris-o la mașină și nu am semnat-o... și te-am pomenit numai pe tine, despre ea nici un cuvînt... bănuiesc că o mulțime de

bărbaţi se socoteau îndrăgostiţi de soţia lui pentru că era una din frumuseţile renumite, se îndrăgosteau probabil de fotografia ei... poate că domnul Jopling şi-o fi închipuit că-i vorba de aşa ceva... sau c-o fi fost o anonimă trimisă de cine ştie ce zănatic... şi apoi, oricum, dînsa a murit. Ţi-a pomenit ceva despre scrisoare ?

— Nu.

— Atunci probabil c-o fi gîndit că i-a trimis-o un nebun, oamenii de talia lui primesc desigur o sumedenie de scrisori aiurite.

— Probabil.

— Dar mie îmi apăsa conştiinţa. A trebuit să-ţi spun, pentru că mă rodea cumplit. Poţi să mă ierţi ?

Deci mica, inocenta, nesăbuita de Tommy provocase totul. Dintr-un resentiment pueril şi din gelozie femeiască, Tommy adusese asupră-mi mîna destinului. Nu va trebui să afle niciodată. Alt secret pe întreaga viaţă. Probabil că Gunnar primise scrisoarea ei marţi dimineaţă. Şi cînd Kitty încropise o scuză pentru a nu-l însoţi la coctailul de la Ministerul de Externe, s-a hotărît să-şi verifice bănuielile. S-a întors acasă... şi ?... a scuturat-o pe Biscuit pînă i-a dezvăluit unde era locul nostru de întîlnire ? Amănuntele n-aveau importanţă. Neştiutoarea Tommy provocase acea întîlnire care a ucis-o pe Kitty, a căsătorit-o pe Crystal, şi a adus în viaţa mea şi a lui Gunnar o de două ori mai intensă osîndă veşnică. Nu a fost Clifford, nu a fost Biscuit, şi, slavă Domnului, nu a fost un complot urzit de ambii soţi pentru a pedepsi un criminal detestat. Mă năpădise un sentiment de nebunească uşurare îmbinat cu o nouă tortură la gîndul elementului de întîmplător din întreaga suită a evenimentelor. Doamne, dacă aş fi avut inspiraţia să o duc în altă parte pe Kitty în acea duminică dimineaţă, orice alt loc ne-ar fi salvat !

— Mă poţi ierta ? îşi repetă Tommy întrebarea.

— Presupun că da. După cum am mai spus, timpul va decide.

— Pari foarte nepăsător. Probabil că nu te prea sinchiseşti de ceea ce fac eu.

— Probabil că nu. Pe aici o ia drumul tău spre casă, şi pe aici e al meu.

— Vin cu tine.

— Sper că ai să mă inviți la nunta ta cu domnul Sprangher. M-am obișnuit cu nunțile, aproape că-mi plac.

— Nu mă mărit cu domnul Sprangher, mă mărit cu tine.

Ne aflam în colțul străzii Kensington Church. Ningea acum într-un ritm vioi. Clopotele bisericii St. Mary Abbots vesteau Crăciunul în cascade de bucurie. Alte biserici din preajmă răspunseră cu ecouri de dangăte. Oricum, pruncul Iisus reușise să se nască.

— Sărbători fericite, Tommy.

— Mă mărit cu tine, Hilary !

— Zău, Thomas ?

— Da, mă mărit cu tine.

— Zău, Thomasina ?

Vlăstarul cuvintelor **este una dintre ultimele cărți ale prozatoarei engleze Iris Murdoch, care se numără printre cei mai renumiți scriitori britanici din generația postbelică, și care s-a făcut cunoscută cititorilor noștri prin romanele** Prins în mreje, Visul lui Bruno, Castelul de nisip.

Vlăstarul cuvintelor **este povestea dramatică a unui tînăr filolog a cărui viață și carieră au fost ruinate de conștiința vinovăției pentru o tragică întîmplare din trecut. Eroul romanului se zbate să-și croiască drum, printre meandrele unei existențe apăsătoare, către un orizont nou, către răscumpărarea amintirilor sumbre printr-un prezent axat pe activitate și pe o nouă afecțiune, menită să-i redea simțul tonifiant al vieții care merge înainte.**